Година I. София, 7 юний 1909 год. Брой 10.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За членове на дружбата и клоновѣтѣ . . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева.

Уредна
Редакционенъ Комтетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
Площадь „Св Никола" № 24, III етажъ.
Обявления се приемать на изнесени условия.

Къмъ абонатитѣ ни.

Яняваме на г. г. абонатитѣ си, че агента ни г-нъ Бложе Божиновъ, по причина на болесть, прѣстава да е такъвъ.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

София, 6 юний 1909 год.

Отъ получениятѣ свѣдѣния отъ Дебъръ имаме вече достатъчно основание да вѣрваме, че въпроса за построяване ново училищно помѣщение върви къмъ реализиране: миналь е фазата само на думитѣ и умуванията и близа въ опиа на работата, на одлъгоренето. Това и трѣбоаше да се очаква. Нуждата отъ сгодно училищно помѣщение бѣше призната отдавна, въ по едни или други причини, които нѣма да изброяваме тукъ, не отпаше работата по-нататъкъ отъ това признание. Сегашното помѣщение не само не отговаря и на най-умѣрѣнитѣ сгоди на едно училищно помѣщение, въ то бѣше и срамъ заебранитѣ отъ тая страна, че тѣ алъ се излагаха съ него прѣдъ другитѣ народности и външния свѣтъ. Намъ ни радва силното желание и голѣмо старание въ тоя моментъ на нашитѣ съотечественици да удовлетворятъ едни отдавна още назрѣла нужда, една необходимость на чуетото дѣло въ града.

Като констатираме това отрадно явление, налага ни се дългъ не само да обърнемъ вниманието на всички добраци, били тѣ отъ града или отъ селата, че трѣба да се притекатъ на помощь на такъво едно важно и благородно народополезно дѣло, въ и да обсѫдимъ въпроса отъ вси страни, за да имаме едно дѣло съвършено и отговорище на нуждитѣ и изискванията на врѣмето въ всѣко отношение. Такива работи се правятъ прѣдко и струпатъ сѫщо, затова засѫждатъ най-сериозно и всестранно разучване и освѣтление, заслужаватъ пъленъ и всестраненъ интересъ на цѣлата интелигенция и цѣлото общество, прѣдимно по събуденитѣ и по-съзнателнитѣ отъ него.

Най-важнитѣ условия за успѣха на дѣлото и неговото разумно реализуване са: пълна безпристрастность, даване възможность всѣки да се изкаже войтоска да бѫде полезенъ съ свѣтли или съ своето компетентно мнѣние, внимание въ внимание на изказанитѣ разумни и полеми мнѣния, най-послѣ, пълна откровеность, честность и законость при търга и малолдавданото. Като изливаме тъ ди говоримъ въбще по устройството на новото училищно здание, което се вѣрва, че въ недалечно врѣме ще почне неговото сгражданение, не мислимъ да изчерпимъ въпроса, а като ще изказемъ нѣкое и друго мнѣние по него, нѣй просто поставяме въпроса на разискване, защото отъ това, твърдо сме убедѣни, само поза може да има за дѣлото.

Затова ний вѣрваме, че всѣки дебърски българинъ, който миляе за младитѣ рожби, бѫдещитѣ дебърски граждани, които редица години ще прѣкарать въ новото здание, за да получатъ своето правилно и здраво умственно и физическо възпитание и образование, и който съ своя умъ и знание може да бѫде полезенъ въ случая, ще побърза да каже своитѣ мисли и мнѣния по въпроса, който зачекаме съ тази си статия. Колонитѣ на вѣстника за драго сърце ще бѫдатъ на разположение на такиватъ лица.

Ний ще се спремъ тукъ, разбира се въ общи черти и набѫрко върху тѣзи дѣй нѣща: *кѫдѣ трѣба да бѫде построено училището и на какви нужди трѣба да отговаря неговата обща конструкция.*

Рѣшително сме противни да се строи то въ черковния дворъ и его по кои съображения: Най-напрѣдъ не бива училището да е до черквата, те само непосрѣдно близо до нея, но и далече. Въ една градска черква ще има постоянно движение на хора, пѣение, гъгъчи и пр. — нѣща, които бѫркатъ на правилного и съсрѣдоточно произвеждане на занятията. Това ний сме го изпитвали въ битността на учитель въ това училище: отклича се вниманието на ученицитѣ отъ влизането и излизането въ черковния дворъ на служащитѣ въ черквата и всѣкакви хора, които свободно влизатъ и излизатъ, когато нѣм скинне. Достатъчно е да сѫ припомнимъ, че въ черквата ставатъ огньа на мъртви и други обряди, четатъ се вечерни и пр., и това всичко стана само на нѣколко крачки далечъ отъ училището. Освѣнъ това, тукъ съ близо и гробищата, не по-далече отъ 30—40 крачки на изтокъ. А знае се, че това отъ хигиенчна точка е твърдѣ врѣдно. Нѣма да се спираме върху това подробно, понеже има по-компетентни въ тоя случай хора, които трѣбва да си казатъ думата, защо трѣбва да бѫдатъ гробищата далечъ не само отъ училищата, а даже и отъ частнитѣ кѫщи. Едно ще кажемъ само тукъ, че е извѣстно всѣкиму, какво въ дненно врѣме по никой начинъ санитарнитѣ власти не позволяватъ въ що-годѣ по-благоустроенитѣ градове, гробищата да сѫ вътрѣ въ града или близко до него. А има и едно психоволчко влияние въ случая върху младитѣ и прѣхна души на ученицитѣ, прѣлящето на честитѣ погребения на умрѣли и постоянно изпрѣване прѣдъ очитѣ имъ на гробища. И мѣстото въ черковния дворъ е едно отъ най-неудобнитѣ: откъмъ изтокъ е стръмно и сѣлтлината отъ тая посока не може да се използува; отъкмъ югъ е засѣнено отъ черквата, които ще е само отъ 5 до 10 разкрача далечъ отъ училището. Даже, ако се построи и на улицата, всички тѣзи несгоди ги оставатъ, плюсъ тая, че улицата е най-проходеща, и въ отъ другитѣ неудобства отъ тая страна, ученицитѣ въ свободното врѣме ще бѫдатъ на улицата и ще безпокоятъ махаленцитѣ, които отъ всѣка страна на училищното здание ще сѫ или въ близъкъ или въ непосрѣдственъ допиръ. Само по къмъ сѣверъ училищното здание има посвободенъ прѣдъ себе си просторъ, понеже ще бѫде по високо мѣстото, дѣто се прѣдполага да се строи, та надвишава съсѣдните кѫщи. Съ една дума; въ отъ другитѣ голѣми неудобства, училището ще бѫде тъмно, влажно и студено. А това се знае, какъ би се отразило върху здравето на ученицитѣ. Ето защо ний се изказвме рѣшително, а заедно съ насъ ще бѫде всѣки единъ съвѣстенъ човѣкъ, противъ строенето на училището въ черковния дворъ. И, ако то се построи тамъ, голѣмъ грѣхъ ще тежи на душитѣ на тѣзи, които сѫ станали причина за това.

Наистина, нѣма напълно удобни мѣста наоколо. Това го знаемъ. Но има по-удобни. По-удобно е праздното мѣсто на изтокъ отъ черквата до Спиро Василевъ. По-далечъ е отъ черквата и гробищата и е обѫрнато къмъ югъ, на доста е открито и отъ къмъ изтокъ. Другитѣ прѣимущества сѫ, че ще има училището хубавъ изгледъ, на и по-евтино ще може да се купи тоя мѣсто и оная около него, ако дотрѣбватъ. Ако е въ черковния дворъ, училището ще бѫде закрито отъ вси страни. Може да се направи едно въраженіе, че вече доста кѫщи около мѣстото, гдѣто се прѣдполага да се строи училището, сѫ вече отчуждени и сѫ откупени мѣстата доста-сѫщо. Но тоя мотивъ нищо другго не доказва, осѣнъ това, че е направена една голѣма грѣшка. Да му мислятъ тѣ, които сѫ и направили. Не бива, защото сѫ направили една грѣшка, които наистина костува сѫщо, да се правятъ и други, които ще костувать сѫщо не само въ пари но и въ душа, животъ и въпитание на хилядни граждани.

Друго. Училищното помѣщение, което единъкъ се прави за дъли години, трѣба да бѫде неговото общо устройство такъво, щото да отговаря на всички изисвания на врѣмето въ научно, педагогическо и хигиенческо отношение. Трѣба да е достатъчно голѣмо, сѣтло и разпрѣдѣлено съобразно нуждитѣ. Общия планъ и изгледъ да задоволява и естетическитѣ изисвания. Класнитѣ стаи трѣба да сѫ сѣтли, доволно широки, и на брой да сѫ толкова, щото да задоволятъ нуждитѣ не само сега-за-сега и въ едно далечно бѫдеще. Трѣба да има гимнастически салонъ, който да е, колкото се може по-голѣмъ, за да отговори на една друга необходимость на гражданитѣ — да служи и за театраленъ салонъ. Да има столни стаи за кабинети, библиотеса и пр. и пр. Нуженъ е единъ пространенъ дворъ..

Ако всички тия изисвания не се взематъ прѣдъ видъ и не се удовлетворятъ, ако не напълно, то до голѣма степень, направдно ще

бѣде харченето на народни пари, печелени съ кърваѣ потъ на челото. И на тѣзи, които ставатъ причина да се харчатъ народни пари на нѣтѫра, тежка ще бѫде отговорностьта имъ прѣдъ сегашнотo гражданство, а още по-тежка прѣдъ бѫдащото поколение. Трѣба непрѫкѫно, като се даде едно що-годѣ общо прѣдставѣление на мѣстото, дѣто се приеме да се строи училището и се укаже на нуждитѣ, които трѣбва да удовлетворява то, на единъ архитектъ, да му се възложи направата на единъ подробенъ и сѣвстенъ планъ, или даже да се направятъ нѣколко плана и съ жури, състоеща се отъ нашищи прѣдприемачи и архитекти — архитектитѣ може да бѫдатъ и не нашищи, щомъ нѣмаме нѣй такива — и избѣрать найдобрия и отговарящия напълно на посочениятѣ изискания.

По никой начинъ планътъ не може да бѫде дѣло на дилетанти учители, които въ силата на едно маниячество са се закапризили, занаятлии тѣ да правятъ планъ и тѣхния планъ искатъ безусловно да се приеме. Ний обрѫщаме най-сериозно вниманиѣ на они, отъ които зависи това приемане или неприемане, да погледнатъ сериозно на въпроса, да не се увличатъ за хатѣръ, та да направятъ такава грѣшка, за които има да отговарятъ прѣдъ себе си и прѣдъ обществото.

Необходимо е плана да бѫде направенъ отъ архитектъ и по формални причини: търгътъ за прѣдприятието по направата на училището нѣма да бѫде правиленъ и законенъ, ако книжата на търга не са такива. А единъ планъ, направенъ отъ непризнато за компетентно отъ закона лице, не може да бѫде правиленъ и законенъ.

Сега толкова.

Българската митрополия въ Дебъръ и православнитѣ албанци.

Подъ горния надслонъ въ 2 брой на издаваемия въ София албански вѣстникъ „Albanski oreël“, подъ редакторството на г-на Иосифъ Багери, сѣдѫтъ отъ енергичнитѣ дѣятели за просвѣщението на албанския народъ, е обнародвано слѣдующото:

„Бѣхме слушали, нѣ опитахме и видѣхме съ очитѣ си, като какъ се отнася сѣстата българска митрополия и българското нанѣсчиество сега въ Дебъръ съ православнитѣ албанци на тоя кѫтъ. Единъ черногорецъ, неканенъ архимандритъ — архиерейски наместникъ, патриаршески прѣдставителъ, а платенъ отъ сръбската пропаганда за тая страна, за да спечели адепти (привърженци) на сръбския народъ, който сще мечтае за една Стара Сърбия дори въ Дебъръ, не се спира прѣдъ нищо. Този архиерейски наместникъ е накаралъ православнитѣ албанци на тая страна да „хронятъ“ между дѣ мѫдруванки, като имъ проповѣдва не Христа, нѣ елина обединена Сърбия съ Черна-Гора. Той употрѣбява всички срѣдства, за да спечели хора на Сърбия и Черна-Гора, въ всички грудове ще отидатъ на праздно, защото съ кметви и аферсванни, днесъ въ 20 нѣкъ, лѣщата отъ вамира се не плашатъ. Осѣнѣтъ това, прѣдъ дѣ по-сиини, мѣстни и самородни националности, той не може нищо да направи.

Затова сѣятѣлите го, наивсто да пилѣе напразно спечелениятѣ съ кърваѣ потъ дамари на своитѣ единокръвни братя, като храни за тая нѣкъ неговитѣ тѫлоразвитени, алчнитѣ бричени глави, да въседне на ослицата и да заяде по радичкия дерменъ, вѣсто „сонца благословенъ грѫди но ним господне сїйах мене, блаженъ сих, който не еде подиръ мене“, понеже нѣрата се измѣнява, а народностьта нивкога.

Ние се срѣщнахме съ тази черна душа — архиерейски наместникъ, който кара на нашите народни сѫкствие нѣ своето бащино огнище, като че ли нокъ го бодна въ сѫрдцето и употрѣби всички срѣдства против нась, за да убѣди нашето вниние, като ходѣше отъ село на село и проповѣдваше на населението да не ни слуша, понеже сме били проповѣдали нѣкаква нѣра „масонизъмъ“ и пр. Съ тази черна душа ний се хванахме гуша за гуша, когато дойде въ нашето родно село Нистрово. По той, окуражеѣ отъ своитѣ свинтѣи, ни се закани, че скоро ще намѣримѣ гроба, ако не приемемъ прѣдлаганата отъ него тая заплата, за да му бѫдемъ орадие. Нѣ нашата сѣвѣсть съ възмущение отхвѣрли гнусното прѣдложение. Въвъ отъ това нокъ го заклѣ, когато чу, че сѣтата българска митрополия бѣ ни назначила съ годишна заплата 36 лири за учитель на своитѣ единокръвни братя (албанцитѣ), за да ги учимъ на тѣхния матерень езикъ, а не на български. Нѣ за жалость, по домашни причини, не можехме да изтъкнимъ своя благородень дѣлъ.

Ний бѣхме при Дебъръ и се разбрахме много добрѣ съ Сѣв. Българска Митрополия, които не мислѣше и не мисли, както мислятъ грѫцитѣ и сръбски митрополии. Българската митрополия не е нищо общаия прѣдставителка, нито шовинистическа, но християнска прѣдставителка и защитница на своитѣ едно-кръвни братя, които сѫ много въ онзи кѫтъ.

Тя не проклинка, нито яфоросва, но благословя всички они православни християни, които имать нужда отъ благодѣятъ на Исуса Христа, да я въспримѣтъ на своя роденѣ езикъ.

Затова, ний обрѫщаме вниманието на православнитѣ албанци на тая грѫй и на всички другѣ православни албанци по цѣла Албания, да се хвѫрлятъ въ обятията на сѣтата Бъзархия, които нѣрвяме, че ще ни приеме съ отворени обятия, за да ни защити, както останалитѣ албанци, а не като българи, които българи ни помогнаха повечѣ отъ всѣкъ другъ народъ за просвѣщението на своя матерень езикъ.

Тази е една истина, които чистата сѣвѣсть не може да я откаже! Нѣ много добрѣ знаемъ, че албанската емиграция, които не можеше да отворѝ уста за своята народность въ Гърция и Сърбия, защото намѣрваше моментально смъртта си, намѣри гостопримествие въ Румъния и България, отъ дѣто изтрѣя сѣлшето на просвѣтата. . . . . за албанския народъ, порази такъ той е длъженъ да подаде рѫка на тия истински приятели за едно сближение и вѣчно приятелство. Толкоѫ повече трѣбва да сторятъ това православнитѣ албанци, които много добрѣ знаятъ, че всичко ста е още не бѫдѫ могли да имаме самостоятелна черква, понеже сме още далечѣ да дочакаме тоя блаженъ часъ.

Затова обрѫщаме вниманието на всички православни албанци да разберѣтъ съ сѣтата Българска Бъзархия, които вѣрваме ще може да ни отдѣли сама часъ отъ своя олтарь за православнитѣ албанци, защищавани отъ нея и, може би, тя ще изпратѝ нечиро бѫгоугодѣнство свещ. Фанилов за прѣдставитѣлъ на православнитѣ албанци. И така ний бихме могли да устоимъ противъ ухищренията на онѣ, които ни клаѣтъ и афоросватъ, като ни прѣчатъ за нашето духовно и умствено просвѣщение.

Дано това наше желание се изпълни въ недалечно бѫдѫще.“

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Писмо отъ Дебъръ.

Констатирани нередовности въ воденето на монастирскитѣ сѫмтки при Дебърския монастиръ „Св. Иоанъ“. Писахъ ни по-рано за рѣшенията на Виликанския съвѣтъ да прѣгледа самѣткитѣ на монастиря и да види до колко достигатъ дъгоотвѣтъ му. Слѣдъ 3-дневно щателно ревизиране приходо-разходнитѣ книги, съвѣтътъ е прѣсѣдателятъ дъгоотвѣтъ му на *почетнатия суда 750 (и словоѫ седемстотинъ и петдесетъ) лири турски*, отъ който дъгъ само при управлението на монастирския имотъ отъ нѣкакво братство, на чело на което стоелъ дяконъ Партений, е направенъ около 150—200 лири, а при управлението му отъ архимандритъ Кикодимъ, който *стоялъ въ монастиря само осемъ мѣсеци*, направенъ е дъгъ около 200 лири. Какво ще прѣдпримѣе съвѣта за покриването на тоя дъгъ, и какво по спирането на изплащанието, вложенитѣ отъ дѣдо Владина 150 лири и 50 отъ Никодима, които съвѣта намира за виновници на тоя дъгъ, ще ви пишемъ по-послѣ.

Гнѣздото на сръбската пропаганда разтурено. Всички сърбомани тукъ, съ изключение на Божинъ Пилевъ и Ѳ. Ковачевъ, бѣха вчера подъ лѣ-домстното на българската черква. Това очуди не само самитѣ сръбски чиновници тукъ, — единъ поиъ и единъ учитѣлъ — но и самата власть, которо не се съмнява вече ни най-малко, че убийството въ Галичникъ е тѣхно дѣло, или не. По-долу ще видите какъ „блудитѣ синове“ постъпватъ, за да се поѣвѣрятъ въ лоното на българската черква, а за отписване отъ сръбския „нифрузъ поутукъ“ подвиватъ до властьта хрѫзали, за да ги запишѣ въ нашия такъвъ. Но всичко това не стрѣсва сръбскитѣ агенти: тѣ сѫ изпратили закапитани писма на много български първенци, че щѣдатъ убити, ако не прѣстанатъ да дѣйствуватъ противъ сърбоманитѣ. Таково нѣщо е получилъ вечѣ втори пѫтъ и кмета на Галичникъ, Абрамъ, братовчедъ на покойния Амиросий. Това писмо е отъ Битоля и прѣдполагатъ да е писано отъ сръбския консулъ въ тоя градъ. Говори се за появата на сръбска чета въ Рѣкавско, гдѣ кало, ведняжъ разтурено тукъ гнѣздото имъ, и отъ селата мнозина сѫ се вече отстнували.

Прѣпись.

„До Негово Всеблагословѣнство Икономъ Т. Симоновски, Архиерейска Намѣстника, Тукъ.

Ваше Всеблагословѣнство,

Макаръ и отъ нѣгово нѣкои причини да ме накарали да прѣкѫсна сѫрбомнската пропаганда, но чувството на пацриотизма ми народность постоянно ме е жжчило и не ми давало покой. Ето защо днесъ, при чиста сѣвѣсть и безъ никакво принуждение, отказвамъ се отъ инородната пропаганда, на интереситѣ на которо несъвѣстнитѣ сѫдѫлъ и найпочтителенъ моля Ваше Всеблагословѣнство да ме приемете подъ нѣдомството на Св. Бъзархия и моля да се освободятъ свещенницитѣ за въ кѫщата ми, защото обѫщавамъ се отказвъ отъ пропагандата и прѣдъ правительството.

Цѣлувамъ Св. Ви дѣсницa и оставамъ на Ваше Всеблагословѣнство покорно чедо:

г. Дебъръ,
29 V 1909 г. (п) Гиго Яковчевъ“.

Прѣдприятнѝ акции отъ малоторгуващитѣ спрѣмо Дяковоскитѣ арнути сѫрбизка нишитѣ малесорци и като че ли подрѣзала крилѣтѣ имъ; нѣма вече, поне за сега, онѣзъ явнѣ закани, че ще изкоинѣ всички християни и „жонъ турки“, че ще освободятъ Хамзе отъ затвора и др., а гледатъ сами какъ да запазятъ кожата си. Фактьтъ, че нѣ послѣдвитѣ дни на мѣсеца не сѫ станали никакви обири и кражби, говори доста красноречиво въ полза на горното.

За мютесарифинъ на града бѣхъ назначенъ нѣкой си *Мазаръ бей*, отъ Битоля, но още не е пристигналъ тукъ. Диесъ—утрѣ се очака пристигането му, както и на 3—4 табора аскеръ. Града ни отъ 30 мартъ до сега е останалъ безъ никаква защита.

Дебъръ,
30 V 900 г.

Неволникъ.

Писмо отъ Галичникъ.

I.

Дерудеждилъкъстъ по нашитѣ мѣста е грозна съсѫния за българитѣ: тѣ теглиха отъ него нѣрхъ старци режимъ, не могатъ да се освободятъ и прѣзъ новия. Дини и нахапани сѫ дерудеждилитѣ: тѣ искатъ за всѣка нѣща да се натрапатъ на кехаларитѣ.

На 10. май т. г. пристигна единъ арнаутинъ при Василъ Чолаинѣ, кехая, изпратенъ отъ бившитѣ му дерудеждии Байрамъ Ѣшовъ отъ Калисъ и Исенинъ Дрѣ отъ с. Дарда съ писмо, съ которо прѣдлагатъ и тази годинѝ да му бѫдатъ дерудеждии. Наистина, отговора бѣ- платенъ, въ затова тѣмъ сѫщо не хванѝ кехаятъ отъ страхъ. Отговорътъ бѣ слѣдния: „Аръ мисля, че тая годинѝ има хурнетъ, та нѣма и не може да има разбойници. Най-послѣ, ако толкова искашъ да ми услужишъ, бѫди тая годинѝ дерудеждии бѣзъ удефе: толкова години си служилъ при мене, та доста пари си взелъ; ако не, иди на бачилото ми, вземи ощетѣ и ела та не уйи. Тая годинѝ на дерудеждии пари не давамъ“.

Бѣзъ, изтатенъ, каква е свободата въ Дебъръ.

Галичникъ, 12.V. 1909. г.

II.

Сума хора сѫрбомани още на искатъ да вѣрнатъ, че убийството на попъ Амиросии е извършено отъ сѫрбската пропаганда. А фактитѣ сѫ неопровержими; даже самитѣ тѣ си посочватъ прѣдъ очитѣ на всѣкъ.

На 27/V Авраамъ Дуковски, кметъ въ Галичникъ, получи анонимно писмо, написано съ славянски букви. Бѣзъ никакво измѣнение, даже на букви, прилагамъ тукъ сѫдѣржанието на писмото. Ето го:

„до тебе Аврамe и до тебе Лазаре овеа що стана съ попа амиросии и вамъ кѫ не нѣетъ какво що ви се кажувало по нѣпретъ и нема да отоиите хората не сиитѣ доста ядоите хората и пакъ бидетѣ поостыта нинка.

Туй писмо е изпратено ъзъ сѣ Битоля (печатъ показва) на следнія адресъ:

„Бедреде Тодоръ Бояджи ефендиу максусъ.
За Тодоръ Бояджиев во Деборъ.
За аврама кефайлия во галичникъ".

Ясно, любезни читателю, че сѣкаща цѣлта на това анонимно писмо. И забѣлѣзвате, какви набѣдавания още — ужъ че Аврамъ и Лазаръ Муратоски са били старотурци. — Напротивъ, тѣ сѣ найсвободозбиватѣ въ Галичникъ българи. Но нѣма какво друго да правятъ сърбоманитѣ; тѣ сѣ способни само за пишонства и кошони. Но Абдулъ Хамидовия режимъ вече го нѣма, о непастни Канновци, съ пари не можете отъ нѣкои Ѣгенти — интелектуалитѣ убийци не Аврория. Спулуса се вече неговитѣ и вашии крайно отровни зѫби за българита.

Убийцата на отецъ Амвросия, Божкинъ, забѣлѣзва се да кръстосва изъ Ресенско, а главно въ с. Селце — отъ тамъ е неговата жена — и с. Лазарополе.

Галичникъ, 29/V. 1909. г. *Страдалецъ.*

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣвелъ отъ руски *Л Дичтровъ.*

III.

Главнитѣ основи на организацията на вечернитѣ допълнителни училища въ Англия и самостоятелнитѣ тѣхъ ни министерството на народната просвѣта.

Сега, когато вече знаемъ общия характеръ на организацията на начаьото образование въ Англия, доколкото това се дава отъ елементарнитѣ училища, прѣдназначени за дѣца отъ школската възрасть, ние можемъ да пристжпимъ къмъ запознаването съ вечернитѣ училища, които имать за цѣль да служатъ на образованието дѣло на цѣлото англійско население, минало школската възрасть. Ний говоримъ главно и изключително даже за тѣхни вечерни училища, които, бидейки организирани отъ мѣстнитѣ власти, отъ частни просвѣтителни дружества или отъ каквито и да сѣ други учрѣждения, ползуватъ се въ сѫщото врѣме съ щедри субсидии, които дава за това дѣло министерството на народната просвѣта, и се съобразяватъ спорѣдъ това, и съ общитѣ условия, които това министерство поставя за такъвъ родъ субсидии.

Какви сѫ тѣи условия? Какво ей сега ще видимъ, тѣи условия, ако може тъй да се изразимъ, сѫ толкова либерални, до такава степень проникнати съ стремление да посрѣщне всички разумни желания на организаторитѣ на вечернитѣ училища, щото послѣдниятѣ само въ нѣкои изключителни случай може да ги намѣрятъ за стѣснителни и отказватъ се отъ помощитѣ на министерството.

Трѣбва да кажемъ първо, че министерството сѣ своитѣ субсидии не желае нищо друго повече, осѣнъ нѣрсъ субсидиитѣ да увеличи сѫдѣствата, които трѣбва да се събиратъ за тая дѣло отъ мѣстни източници, каквото и да е тѣхното произхождение. Най-малко четвѣртата часть отъ разходитѣ за вечернитѣ училища трѣбва да се покриятъ отъ такивато източници, както напримѣръ, всякакъвъ отъ мѣстнитѣ власти, такъвъ за обучение, мѣстна подписка и т. и. Тъй като министерството нѣма нищо противъ тоия, щото вечернитѣ училища на редъ сѣ образователнитѣ цѣли да достанятъ на учещитѣ се здрави развлѣчения, то това, вѣроятно, да отдачи нежелателнитѣ елементи, изнаска, щото за послѣдванието на вечернитѣ училища, въ всѣкои случай, да се иземе такса. Заедно съ това, министерството нѣма нищо противъ туй, щото вечернята за обучение такса фактическа да се изкарвала нѣе учещитѣ се, като награда и премия за *редовно* посѣщение на учебнитѣ занятия. Въ изключителни случаи министерството се съгласна да сѣсилира и безплатнитѣ вечерни училища, ив само тогаа, когато му бѫде доказано, че въ дадена мѣстность, по тѣзи или други съображения — нека си прѣдставимъ, че касае се за вечернитѣ училища въ бѣдниятѣ сѣла — изиамнто такъв и на негоѣмъ такса би прѣдставявало сериозна прѣчка за успѣха на училището. Министерството при субсидирането къмъ вечернитѣ училища отнаса и такивато учѣдица, въ които занятиятѣ сѣтъкъ 4 часа вечеръ, или, ако занятиятѣ се произнеждатъ въ сѫбота сѣтъкъ единъ часа денемъ. Послѣдното обстоятелство ще разбере отъ читателя, ако си припомни това, че въ Англия, въ всѣкаквитѣ фабрики и промишлени заведения, работата въ сѫбота се свѫрша вечеръ, 12 и 1 часа прѣзъ деня.

(Ще сѣкава).

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Сражение между войска и инжуръ.

Солунъ, 30 май. Генералъ Джевадъ паша е ималъ съ Арнаутитѣ въ Мадемата селско сражение, въ което е успѣлъ да унищожи нѣколко укрѣплени кули; загубитѣ на войската не сѣ извѣстни.

Въ защита на христинскитѣ привилегии.

Цариградъ, 2 юний. Вселенската и армаенската патриархии, както и българската екзархия, сѣ твърдо рѣшили да защитяватъ привилегиитѣ си по поводъ повдигнатитѣ въ свързка съ ревизирането на конституцията въпроси за національната просвѣта и за вѣроизповѣданията. За въпрошение, че патриархиитѣ както и екзархията, ще държатъ, съобразно съ тоия опозицонно или резервирано поведение сѫщо и по въпроса за военната служба на християнитѣ.

Положението въ Адана.

Цариградъ, 2 юний. Спорѣдъ Държавния вѣстникъ, въ Адана владѣлало спокойствие. До сега били арестувани 412 мохамедани 124 немохамедани.

Масово дегардиране на офицери.

Цариградъ, 2 юний. 85 военни и граждански чиновници бидоха дегардирани отъ военно-полевия сѫдъ и изпратени на затворение въ разни провинциални мѣста поради шпионството, когато сѫ въдрили въ врѣмето на бившия султанъ. Между тѣхъ се намираръ: бившиятъ първъ адютантъ на Абдулъ Хамида, Мариушъ Шекирбъ паша, бившиятъ комендантъ на аллъаската дивизия маршалъ Шекиетъ паша и неговитѣ двамо сѫщо генерали, бившиятъ министръ на марината, Джемалъ паша, бившиятъ държавенъ съвѣтникъ, Сали и бившиятъ валия въ Кастамуни, Фуадъ.

Сражение между турци и албанци.

Солунъ, с. д. Между възбунувитѣ албанци и експедиционния турски отрядъ, близо до Чешме станаха три сжестоочни сражения съ загуби отъ цѣлѣтѣ страни. Начаьникътъ на отряда, Джавидъ паша, поискъ подкрѣпление и заплашни албанцитѣ съ обявяване на военно положение.

Шевкетъ паша великъ везиръ.

Цариградъ, 4 юний. Носятъ се слухове за прѣдстоящѣ смѣняване на великия везиръ; Хилми паша щѣлъ да бѫде замѣненъ съ главнокомандующия Махмудъ Шевкетъ паша. Тѣзи слухове не могатъ да се пронѣрятъ.

За държавнитѣ подсекретари.

Цариградъ, 4 юний. Въ днешното бурно сѫбрание на камарата се отхвърли проекта за държавнитѣ подсекретари.

Противъ убийцитѣ на българитѣ въ Македония.

Цариградъ, 4 юний. Министерството на вѣроизповѣданията е поискало писмено отъ патриархията да отзове гръцкия владика Драма, защото българитѣ сѫ възбудени поради послѣдниятѣ убийства надъ български първенци, приписвани на гърцитѣ.

ПОДЛИСТНИКЪ.

29 май, 1903 г. (2)

На 25, „св. Духъ", въ зори, бѣхме надъ Кюстендилъ, отдѣто слѣдвахме черковнитѣ камбани.

На 28 май, сѫдника отъ тръгванието, слѣдъ мжки, дъждъ, калъ и пр, четата стигна при пълно въоружение и отлично здравйе, да прѣдпазитъ на кървава Македония. Четата прѣвъ нощта де нальзе въ царственото на жжлтъ, стрмнатъ, сжръстъ Не му е мѣстото тукъ, да се описва скрѣбния фактъ, тъкмо въ надвечерието на вжлизанието и въ мъ- тъ- ъ- ъ-

Министерството е поискало сѫщо тъй да се отзове и гръцкия митрополитъ въ Родосто, защото подстрѣкавалъ властвитѣ и подкрѣлялъ врѫзки съ гръцкия консулъ.

ДРУЖЕСТВЕНИ.

— На 31 май, по покана на настоятелното членовѣтѣ на Дебръшката просвѣтителна дружба въ София, бѣха сникани на събрание въ салона на бирарнита „Новиѧ Родонѣ" за да чуятъ тримѣсечния отчетъ по вѣрнежа на дружеството за мѣсецитѣ: ноември, февруарий и мартъ. Сѫбранието бѣше посетено отъ повечето членове. Въ сѫщото сѫбрание присѫствуваха и голѣма часть и не членове, поневже въ сѫщото сѫбрание се поканихаа дебрарицѣ да разискатъ по поводъ убийствата въ села. Ѧмирови отъ сѫрбоманитѣ въ с. Галичникъ.

Сѣдѣ като прѣдсѣдателя на Дружбата г-нъ Л. Димитровъ, всички по-главнитѣ причини, които сѫ спакъли дѣятелностьта на дружбата прѣзъ казаното тримѣсечие, секретаря на дружбата прочете сѣдѣлующия отчетъ по приходо-разхода:

Равносмѣтка за III-то тримѣсечие на дружбата.

Приходъ		Разходъ.	
Отъ чл. внноси .	40—	Наемъ за ноември, февруарий и мартъ .	30—
„ честитки .	14·50	Отъ пощенски марки	4·65
„ печеграмата дадена на 6/1.	157·20	За пощенски марки	4·65
	211·70		41·15
		30½ отъ чистия приходъ кан (211·70—40·15)	51·16
		30½ за фонда	51·16
			92·31
Приходъ .	211·70		
Разходъ .	92·31		
Остатъкъ	119·39		

По фонда за подпомагане бѣгащи дебрани сѫ изразходвани 130 л. Значи 78 дн. 84 ст. сѫ прѣвѣщени и оставатъ за сѣдѣтка на IV тримѣсечие.

Прочетения отчетъ се приѣ отъ цѣлото сѫбрание за редовенъ.

Въ сѫщото сѫбрание се повдигна въпроса за кѫдѣ да се отпразднува годишния праздникъ на дружбата — Петровденъ. Сѫбранието прѣе прѣложението на г. Сѫко Евгениевъ, отпразднуванието на праздника 29 юни, да стане въ негоната градина находѩща се между Павлово и Кнежевско.

Сѣдѣ тѣзи дружествени въпроси, сѫбранието мина на важнии въпросъ: убийствата на сѫмодушенитѣ Ѧмирови въ Галичникъ отъ подкупленитѣ сѫрбаи на сѫрбитѣ.

По тоя въпросъ говориха г. г. Лаз. Димитровъ и В. Гроздановъ, които истакнаха въ краткитѣ черти злитѣ дѣяни, които прѣдлѣзатъ сѫрбитѣ съ такова убийства на видни българи, едно отъ които е и това на сѣщ. Ѧмирови, които не е първо, нито послѣдно: „1) да компромирятъ новото конституционно управление въ Турция и 2) да спашатъ българитѣ и сѫ това да си принудятъ да станатъ сѫрбомани — ето главнитѣ дѣяни, които прѣслѣдватъ сѫрбитѣ съ такѫ убиства", казаха оратористѣ.

Сѣдѣ това по прѣложение на В. Чернодрински се приѣ единодушно отъ цѣлото сѫбрание сѣдѣнѣта резолюция:

„Днесь 31. май 1909 г., 10 часа прѣдъ пладне, нѣй, дебрянитѣ българи, емигранти и гурбетчии, сѫбрани на публично заседание въ локала „Новиѧ-Родонѣ", по поводъ убийството на българския сѣщеникъ Ѧмировъ въ с. Галичникъ (Р'ѣка) отъ подкупени ордѫни на сѫрбската пропаганда, взѣхме сѣдѣнѣта резолюция:

1) Най-енергично подкрѣпяме взетата резолюция отъ страна на българитѣ, наши братя, въ Дебъръ на митинга, станал на 15. май т. г. по поводъ на това убийство.

2) Упълномощаваме настоятелното на Дебръшката просвѣтителна дружба въ София, по чиято инициатива стана сѫбранието, да изпрати настоящата резолюция до Парламента въ Цариградъ, до Конституционния клубъ въ Солунъ, до Младотурския Комитетъ „Съединение и Напрѣдъкъ" въ сѫщия градъ, до Валията въ Битолъ и до Българския Конституционенъ клубъ въ Дебъръ. — Отъ Настоятелството на Дебръшката Просвѣтителна Дружба."

Настоятелното на Македоно-Одринското Културно-просвѣтителното дружество въ столицата разпраща сѣдѣнѣта покана до Македоно-Одринци въ София, да му дадатъ своята материяльна и морѧлна подкрѣпа за постигане високобѣгородната цѣль, които си поставя то. Нѣй напълно сме убѣдени, че всички Македонци и Одринци щѣ се запишатъ членове на това дружество.

„Новото държавно управление въ Македония и Одринско дава възможность на измѫчениятъ нашъ сѫвардонци да захвѫрнатъ на страна оружиѥто — да спрятъ въстаническата борба. Колкото и да потрае тая почивка, какъвто и да бѫде изходътъ изъ сегашното благодатно примирие, нѣмъ отъ сега нататъкъ прѣдстои, като желаемъ да свързимъ цѣкупна сила народностъ и да развиемъ напълно културнитѣ дарби на своесо племе—да издрѫжимъ дъсто и опорито културно състезание, за което новата политическа ера въ Турция дава плодовита почва.

Главната ни общенародна задача — да подигнемъ просвѣтата и народното самосъзнание — нѣма неуморна работа безъ всѣка почивка. За това сѫ потрѣбни сѫрдцата и цѣлесъобразни инициативи отъ страна на всичко, прѣлѣмно на по-замознитѣ и по-просвѣтени кралчета на нашето общество. Сѫ тая цѣль нашата многочислена Македоно-Одринска емиграция въ Българии, като не иска да остане назадъ въ интелигентния и на тоя поприще, образуваа въ София изъ своята срѣда основа „Културно-просвѣтително дружество", цѣлита на което, съгласно устава, е слѣдната:

а) да помага морално и материално на българитѣ въ Македония и Одринско, като обрѫща по-голѣмо внимание на онии покрайнини, които се залашкватъ отъ чуждитѣ пропагандиии и

б) да осѫщества емиграцията и въ нѣмина сѣчъ съ положеното на тая важна цѣль усилие и трудъ.

Тая цѣль се постига чрѣзъ слѣдниятѣ средства:

а) морѧлно: публично сказване, издаване на книги и брошури въ полѣзнитѣ на Македония и Одринско, издигане часъ противъ непрадитѣ, въ вѣрнение надъ българитѣ въ Македония и Одринско и при тъзи възможность, издаване на вѣстникъ, органъ на дружеството; а за Македоно-Одринската емиграция: устройване на сѫбрания вечерници, прѣдставления, разговори на вечерни и недѣлни училища, и

б) *материѧлно:* мъсечни членски внносове, честити пожертвования, доходъ, приходи отъ вечерници, прѣдставления и друго.

Материялното подмогане въ Македония и Одринско ще се постъ на сѣдѣнѣто: отпускане на нарочни сѫвѣстни на бѣдни общини по изхранване на учителитѣ; отпущане помощи на открити обще-образователни курсове и нарочни училища въ Македония и Одринско и подаряване на книги за училищнитѣ библиотеки и черковни книги и одежди на бѣдни селски черкви.

Дружеството ще вѣзе въ сношение съ единодушнитѣ по цѣль културни дружества въ България и въ Турция, за да развие по-планомѣрна дѣйность, като це имене при случай инициятива за културно-просвѣтителнитѣ начинания. Отъ благосклонната подкрѣпа на българското общество ще зависи и размѣрътъ на дружественитѣ дѣйности, които ще бѫдѫтъ въ опрѣдѣленитѣ отъ устава границии.

Настоятелното, като отпрати настоящата покана къмъ българското общество, дѣлбоко е убѣдено, че то ще има моралната и материялна подкрѣпа на всички родолюбиви българи.

Настоятелството на Македоно-Одринското Културно-просвѣтително дружество: Прѣдсѣдатель: *Д-ръ П. Мѫлетинъ,* Подпрѣдсѣдатель: *Дѫм. Михайловъ,* Секретарь: *Лаз. Димитровъ,* Касиеръ: *свщ. Н. С. Ивановъ,* Сѣдѣтницѝ: *Д-ръ Ив. Георговъ, Д-ръ Владовъ, Кр. Иосифовъ, П. Глушковъ, А. п. Петровъ, Хр. Н. Димитровъ*.

ХРОНИКА.

Едно умѣстно рѣшение. Духовним Епархиленъ съвѣтъ въ Дебъръ, като взелъ прѣдъ видъ доброто икономическо положение на българитѣ въ Дебъръ и селата, и рѣшилъ да помоли българския екзархъ г-на Христо Димитровъ при прѣлѣзлежане на болнитѣ и поискане нужнитѣ въ случая възнаграждения да не изпуща изъ прѣдъ видъ материялното положение на Дебъръ. Ако е дѣйствитѣ, сѫдѣнѣти ли сѣдѣно свидѣтелство отъ общината, да прѣглежда безплатно.

Нѣй се надѣваме, че г. Димитровъ, ще даде всичкита възможности на българитѣ въ Дебъръ, да се полузятъ отъ блага на медицината, които той умѣло прѣставлява, съ моля се отъ тѣ не заеленото отъ разни „баби" и „сонни", които до сега се го правѣхъ.

По случай погребението тѣшнитѣ останки на Марнинъ Дриновъ, настоятелностьто на Македоно-Одринското Културно-просвѣтително дружество въ столицата е изпратило сѣдѣнѣта сѫболезнователна телеграма до господжата на покойника:

„Прѣдъ тѣшнитѣ останки на Вашия скѫпъ сѫпругъ, бѣлѣжитѣ историкъ, чиито научни трудове сѫ най-цѣнниитѣ приносъ къмъ отечествената ни история, настоятелностьто на Македоно-Одринското културно-просвѣтително дружество въ София сѫта за свой дѫлгъ да Ви засвидѣтелствуваа своитѣ и на македоно-одринската емиграция дѣлбоки сѫболезнования. Прѣдсѣдатель: проф. д-ръ Мѫлетинъ".

Погребението останкитѣ на Марнинъ Дриновъ. — Почнаѫтъ прѣди три години, далечъ отъ своето отечество, което тъй пламено е обичалъ, трѣбаше да се прѣнесатъ останкитѣ на останкитѣ въ България. И останкитѣ на Марнинъ Дриновъ пристигнаха на 31 май т. г. Сѫединятъ день. Министрите сѫнятъ нашата програма за погребението. Въ 3 часа сѣдѣнъ сѣдѣнъ, изъ изъ „Кралъ" бѣ пълна съ почитатели, между които личеха министрите Мушановъ, Салабашевъ, Д-ръ Кръстевъ и мнозина видни представители на политическото тѣло, професорите и т. н. Дъркаха се прѣзъ сѣнцѣ. Ал. Георгиевъ, министра на народната просвѣта Мушановъ, отъ страна на Книжовного дружество дъркаа рѣчь. Отъ страна на Университета — професорятъ Мѫлетинъ.

Марнинъ Дриновъ е роденъ въ Панагюрище на 1838 г. Той е свѫршилъ историофилологическия факултетъ въ Москва. Сѫрдѣдоточилъ бѣ вниманието нѣрду бѫлгарския историкъ. Авторъ на научнитѣ трудове: „история на българската черква", „за произхождението на български народъ", „южнитѣ славяни", „заселянето на Балканския полуостровъ съ славяни" и др. Той е написалъ и една дѫлга сѫлзия, да отбѣлѫче тѫрдуванията на Ястребова въ неговия сѫчинение, че българитѣ въ Дебърско били сѫрби. — Прѣзъ 1870 г. съ Жинкифова, Бончевъ, Стоилъ и други основа дневнито Книжовно дружество. Сѫлѣдъ освобождението той е билъ назначенъ за прѣпода управляващо народното просвѣщение. На него се изпѫлнѣ гроѫдянето на сѫрбско-българската граница. Той е прѣподавалъ въ София за няма столица на ново-основаното българско книжество, като сѫрдѣлнце на цѣлокупнѣ български народъ.

За неговитѣ уѫмни просвѣтителни и политически заслуги българския народъ ще мѫ бѫде вѣчно прѣзнателенъ.

Компливнтъ, на кой той трѣбва да се завиждѧ (?). — Една сѫрбска рѫка, наречена „Будара" е на мѫчнотия, поради дѣто е бѣла интересѫлие подъ заглавие „нѣско подметанье" (?) ето буквально, какво пише по адресъ на нашия вѣстникъ, и какви оклеветини прави на „трезнитѣ сѫхархистѣ" и на „болшинѣ епископи" на българскитѣ свѣщеници.

„Нѣкакъвъ български раскачъ въ „Дебърски гласъ", колко е дързкъ, като набѫлкалъ (?Р?) видимѣ дебрски сѫрби, какъвъ тѣ сѫ убѣдили на Българския свѣщеникъ Ѧмировъ въ с. Галичникъ, тоякова повечѣ е случаенъ, защото мако не е случка, като пострѣдъчитѣ на убийца, който не е знаѣ, сѫрбитѣ въ общо, а особено по-видимѣ сѫрбски елементъ, които не само нѣщо не сѫ имали противъ убития свѣщеникъ, но обратно, за тѣхъ е бѣло по-полезно, щото той, като сложенъ човѣкъ и голѣмъ противникъ на българския фанатизъ вѣдлжалъ Козмо — по-лѣко да жи-вѣеше. Бугарщи, познаѫме кои сѫ и какви сѫ, и на-трудно е всякото по успѣхи въ сѫрбския „Дебрски гласъ", *който нѣма нѣщо чрезъ чрезъ сѫгорчитѣ въ Дебъръ, на дѫже нѣмо по-подлѣзно чесна отъ дебрскиятъ екзархистъ учителъ и нѣма да го подлуживаемъ и човѣкъ*". (к. л).

По-умѣстно показа отъ горната за „трезнитѣ сѫхаристе" и „по-голѣмата честь отъ дебрскитѣ екзархийски учители" нѣма. Затова ние имѣ-ж чинимъ хвалѣ.

Новостроещето се училище и нашата дружба. — Научаваме се, че комисията по построяванието на новото българско училищѣ въ Дебъръ е изпратила едно дѣлго писмо до Дебърската просвѣтна дружба въ столицата, въ което, сѣдѣ като излага, благородната цѣль, съ които е натоварена комисията, се обрѫща съ апелъ къмъ нея и дебрянитѣ въ столица да подкрѣпа въ прѣдначертаната задача.

Научаваме се, че настоятелностьто на дружбата е особено отзивчиво въ тъ тъ въпросъ, и ще сѫвика тия дни на сѫвѣщателно сѫбрание по-пилнитѣ и по-интелегентнитѣ дебрани, намиращи се по-настоящемъ въ столицата.

Въ редакцията ни се потучи една подробна дописка отъ Дебъръ, разстирающѣ подмѣнитѣ на архимандрита Никодима, до скорашния архиерейски наѣстникъ въ Дебъръ. Макарь да вѣрваме напълно въ изложенитѣ факти, сѫрѣлени съ подлиса на единъ почтенъ дебрянинъ, ний не проверяхъ тѣзи факти, изложени въ дописката сѫдѣ которо ще е помѣстенъ изцѣло въ единъ отъ най-близкитѣ броеве на вѣстника ни, за да се сѫгледатъ въ нея какъ Никодимъ тъй и негоинитѣ подържатели — „вѣшнитѣ".

Отговорникъ: **М. В. Мѫкедонски.**

София — Печатница „Св. София", ул. Раковски, 118.

Година I. София, 14 юний 1909 год. Брой 11.

ДЕБЪРСКА ГЛАСТ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Годишенъ абонаментъ въ предплата:
За членове на дружбата и клоновитѣ . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева.

Уредба
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
Площадъ „Св. Никола" № 24, III етажъ.
Обявленія се приемать на износя условия.

Къмъ абонатитѣ ни.

Съобщаваме на абонатитѣ на вѣстника ни, че една комисия отъ редакционния комитетъ ще почне да събира абонамента на вѣстника въ София.

Абонатитѣ ни отъ странство и отъ провинцията могатъ да изпращатъ паритѣ направо до редакцията или до касиера на редакционния комитетъ Михаилъ Петровъ, площадъ „Св. Краль", № 9.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

БЪЛГАРСКА МИТРОПОЛИЯ ВЪ ГР. ДЕБЪРЪ.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 453.

Явява се на всички дебрани и всички благодѣтели българи, кѫдѣто и да сѫ по чужбина, че Епархиалния съвѣтъ при Дебърската Митрополия, въ заседанието си отъ 27 май, избра несмѣнявема осмочленна строителна комисия, която да се грижи за събиране доброволни помощи, набавяне строителенъ материалъ и построяване на новото централно учащщо помѣщение въ града ни.

Състава е отъ Г-да: Филипъ Чочковъ — прѣдсѣдатель, Д. Йосифовъ — секретарь, Евт. С. Бояджиевъ — касиеръ, Т. Кунсѣвъ — помощникъ касиеръ, Тасе х. Георгиевъ, Христо Гиговъ, Ангелъ С. Томовски и Спасъ Кръстевъ.

Тази комисия е влѣзла вече въ изпълнение на обязаноститѣ си.

Дебърръ, 1-а юний 1909 г.

Отъ канцеларията.

София, 12. юний 1909. г.

Между въпроситѣ, които поглъщатъ всецѣло вниманието на възраждащия се Турция и отдѣлнитѣ національности въ нея, покрай злокобния кризисъ въпросъ, общата военна повинность, черковно-училищния въпросъ, въпроса за сдружаванията и т. н. е и въпроса за отоманяване или унифициране на училищата изобщо въ Турция. Поневе тоя въпросъ е заобиколенъ, който Парламента се готви да рѣши безогледно и поневе той, споредъ насъ, е въпросъ надъ въпроситѣ за многочисленитѣ національности въ отоманската империя, ний искаме да се спремъ тукъ, въ тая статия, върху него.

Единствта на отдѣлнитѣ нации е естественъ дарь, сѫдѣлованѣто, естественно и свещено право. Тоя право не бѣха се рѣшили да отнемятъ турцитѣ въ продължение на петвѣковнитѣ имъ господарение надъ разнитѣ народи въ Европа и Азия, които съставяваха тѫхната дѫржава, тоя свещено, божественно право не посѣбда да отнемать произволителнитѣ и тиранническитѣ режими въ Турция; напротивъ, иде на поскѣне въ въ конституционна Турция, които проклаянци и на нуждѫ принципитѣ *свобода, братство и равенство.* Нѣма да доказваме тукъ, че стремежъ-тъ на турцитѣ е несправедливъ, е нехуманенъ, е жестокъ, а що имъ обѫрмемъ вниманието само въ въ това, че тоя стремежъ е врятоломенъ и пъленъ съ грозни посѣдствия, поневже за отдѣлнитѣ нации той е въпросъ на животъ или смъртъ. Трѣба младотурцитѣ да сѫ твърдѣ какъ-согласни помитнии или умоноумрачени свободнитѣ, да не виждатъ това. Тѣ прилучатъ на ония, които още не яхнаятъ на конь, кѫдѣ замахатъ. Нехя не отвлѣ тѣ далече да ровятъ въ историята, за да си сѣствятъ единъ правиленъ погледъ въръх тоя въпросъ, а нехя се израть въ живитѣ факти. Тѣ трѣба да имать прѣдъ очи Австрия, Унгария и Швецария и тогава ще бѫдатъ по-близо да разбираемъ, какъ е справедливо и какъ е по-умно да се разрѣшатъ тоя въпросъ. Тѣ имать прѣдъ очи, сигурно, въ тоя случай Германия и други тиранически дѫржави, но ний тя уважаяме, не тѣ твѫрдѣ много грѣшатъ, що мислятъ да се поставятъ на тая почва и що мислятъ да дѣйствуватъ както тѫхъ, защото, казваме имъ откровено, вѣтрове сѣятъ, бури ще жъвнатъ. Ако германицитѣ, които играятъ пѫрвенствующа роль въ Европа, които стоятъ толкова високо културно, промишлено и военнотиранически, сѣрдатъ такъвъ отпоръ отъ страна на бѫдащитѣ поляци и на колко отпоръ краи още не може да се прѣдвижда, какво остава за Турция, които е тъй пъстра съ нации, тъй малокултурна и тъй раквална администратиано, икономически и военно. Въвъ отъ вѫтрѣшната слабость, Турция има многочисленни въвъ неприятели, сѣрдцу които не вѫтрѣшни недоволства и разнорини, а вѫтрѣшенъ миръ и спокойствие сѫ потрѣбни, за да не сѫ изгоръ минутата на нейното окончателно разпадание. Нека знаятъ, осѣвнъ това младотурцитѣ, че за повишитѣ нѣма кой да се застъпа, а за разнитѣ національности въ Турция нѣма, защото сѫществуватъ свободни дѫржави, единородни на тия нации, които сѫ толкова по-опасни, че сѫ въ прѣкъ допиръ съ Турция и сѫ въ състояние винаги да разматкатъ положението въ Отоманската империя.

Младотурцитѣ въ свои шовенизмъ отмѣтаятъ далечъ съ цѣлъ, разбира се, да обятъ сношитѣ съ братя мюсюлмани и да печелятъ симпатиитѣ и поздравно вниние между тѣхъ, като имъ сочатъ на съблазнителни, но химерични, неосѫществими перспектини на бѫдещето. Ний сме на мнѣние, изхождайки отъ разрѣшитѣ и вѫзможнитѣ интереси на възраждащата се Турция, младотурцитѣ идеалистиционвисти да бѫдатъ по-реални политици, да не лаятъ за нѣщи или непостижими, съ нѣрочитость 90%, или мжлко постижими и то въ едно далечно бѫдеще. А ний не само не можемъ да прѣвидимъ бѫдещето, а минутитѣ нежаемъ, какво носятъ. Иха една опасность и отъ тая страна за младотурцитѣ, че тѣ по тоя поводъ могатъ да изгубятъ и найвлоществото нѣщо, най-цѣнното — общата всеобщата симпатия, особено на демократическитѣ елементи въ културнитѣ страни, въ борбата имъ сѣрдцу потисничеството и тиранита. Тѣ, ако не се отърсятъ отъ свои кранъ шовинизмъ, ще изгубятъ тѣзи симпатии.

За младотурцитѣ въ тоя случай, най-малко може да се каже, че не сѫ далновидни политици; не се изкрать на зинаилтѣ рани въ разнитѣ части на дѫржавни организъмъ, които чакатъ балзамъ за успокоение на грознитѣ болки и за коренято постепено и разумно изцѣряване, завели сѫ се да мечтаятъ нѣща непостижими и въ основата си неморални, несправедливи. А тѣзи рани сѫ, прѣди всичко, административнитѣ, правосѫдноти, икономическо подобрѣние на страната и умственото подигане на своитѣ сѫвародници, мюсюлмани.

При такъвъ неблагоприятно положение ний не виждаме нѣкакви разумни, логически, висши дѫржавни интереси да диктуватъ отнемане правата на разнитѣ нации да си се учатъ на матерния езикъ; напротивъ, тѫхни интереси, ако яка хора да ги разбиратъ, изискватъ постепеность, толерантность и благоразумие. Не намира оправдание тоя стремежъ на младотурцитѣ да отоманяватъ прѣзъ училищата разнитѣ національности и отъ тая страна, не, даже и да се узакони това отъ Парламента, той нѣма да се реализира и подиръ 20 и 30 години, даже ако прѣдположимъ, че національноститѣ нѣма да окажатъ никакво съпротивление. И е то защо.

Първо. Турцитѣ стоятъ несравнено по-долу въ учебно-възпитателно отношение, нежели другитѣ нации. Първитѣ имать учителски сили, имать учебника и педагогическа литература, имать училищни пособия и помагала, имать и неногатъ да имать за скоро училищни помѣщения. А това сѫ условии, безъ които нѣкакви закони и наказателни сѫдѣства сѫ безсилни и не могатъ да дадатъ никакви положителни резултати; обратностъ: ще разсишятъ онова, що досега сѫ толкова трудъ и скхли жертви сѫ изправили отдѣлнитѣ національности и ще спратъ нормалния ходъ на учебното дѣло за нѣколко десетолѣтия. Може би, турцитѣ именно тая цѣль гонятъ, но прочреса не лесно се спира: той е една сила, единъ устрелъ, едно течение, които би удавило всички, които биха му се противопоставили.

Второ. Турцитѣ икономически стоятъ злѣ изобщо, а особено отъкъмъ задоволяване на нуждитѣ за широката просвѣта на своитѣ многомногонни подвници. Тѣ едва сѫ могли и едва ще могатъ за дъто прѣмъ да издѣржатъ досегашнитѣ турски училища. Новата задача, да издѣржатъ всичко училища въ империята, не е по силитѣ имъ и абсолютно нерарѣшима за скоро прѣмъ. Стремежъ-тъ къмъ просвѣта въ дненно прѣмъ е силенъ и сѫ милиони дѫца ще искатъ въ училищата и ще искатъ да се учатъ. Ще трѣбва да се издѣржа грамадени учителски персоналъ, ще трѣбватъ грамадни суми за училищни помѣщения и т. н. Дѣ ще ги намѣрятъ тѫхни милиони турцитѣ? Могатъ ли да си дадатъ тоина сметка за това тѫ?

Трето. Една голѣма спъшка, непредолима мжчнотия е за немюсюлманскитѣ нации книжовния езикъ на турцитѣ: той е смѣсъ отъ три езика, т. е. конгломератъ на три езика — арабски, персийски и турски. Дѫцата на немюсюлманскитѣ нации трѣбва да губятъ съ години скъпо прѣмъ да изучватъ езикъ чуждъ, езикъ близъкъ до китайския по трудноститѣ за нетовото изучване; ще хабятъ умствени сили и ще тлѣнятъ за нѣщо, което нѣма да имъ донесе почти никакова полза, или твѫрдѣ малка. Осѣвъ това въ писането турския езикъ е още по-голѣма китайщина. Прѣди да ни говорятъ турцитѣ за отоманизиране чрѣзъ училищата немюсюлманскитѣ народности, трѣбвашѣ да прѣдприемать радикална реформа по отношение турската азбука, която да отговаря съ комодностъта на прѣмето и нуждитѣ.

Четвѣрто. Турцитѣ културно стоятъ много по-назадъ отъ нашитѣ, сѫрѣщу които е насочено готвящето се узакоение за отоманизиране на училищата. Тѣ прѣди всичко да се потрудятъ да издигнатъ културно своитѣ мюсюлмани на единаква висота съ немюсюлманитѣ свои подвници, та чакъ тогва има що-годѣ резонъ дѫ се залавятъ съ такова мжчна задача. Дѫже, ако и това въ скоро прѣмъ бѫ станало, както е невѣроятно, имайки прѣдъ очи консервативностъта, религиозния фанатизъмъ и ненавижането на трудъ и другитѣ недостатъци на турцитѣ, произходящи отъ заблуждението, че тѣ сѫ господствующо племе и трѣбва да живѣятъ на гѫрбъ на подвластнитѣ имъ народности, пакъ турцитѣ не трѣбва да отнимятъ правото да се учатъ на матерния си езикъ тѫхнитѣ подвници. Това се дистуча, надаго се на турцитѣ поради особеното имъ положение, въ което тѣ сѫ намирать въ всѣко отношение. Съставятъ на нашинтѣ и пропорцията имъ спрямо турцитѣ не прилича на никоя друга дѫржава въ Европа, по обрѫчка на които могатъ да се водятъ турцитѣ. Единствена Австрия може да имъ служи въ това отношение за примѣръ, но тѣ на нея не погледжатъ, а гледатъ на Германия. Много се лъжатъ и непоправимо грѣшатъ правятъ.

На Турция придича цеценралистична, въ найширокото значение на тая дума, система на управление. Всѣки вилиетъ, а сѣдъ врѣме и всѣка провинция, да има тъйна автономия за нареждане на общественитѣ работи; вилиетскитѣ събрания, а сетнѣ областнитѣ събрания да бждатъ тъкмо господари въ сждбинитѣ на сината область. Общата връзка да е поставена на федеративни начала и да се изразява въ общо-имперски парламентъ. Турцитѣ трѣба да имать за образецъ въ това отношение Америка. Само така Турция може да се спаси.

Разбира се, училищата трѣба да бждатъ държавни. Това не бини и друго-ече да е. Не може държавата да се отнаси кьмъ едни свои подвинии като майка, а къмъ други като мащеха. Всички подвании, които носятъ еднакви тежести сиримо държавата, трѣба да се подхождатъ и съ еднакъв обличъ отъ нея. Трѣба да се даде всичка възможности да се прояви свободно частната инициятива въ случаи, да се подкрѣпи и на съдрѣвая гя, както това стана въ Англия. И родята на министерството въ това отношение трѣба да бжде: да тръгнатъ и много стъ-ренчо: нека се пазятъ да не попадатъ въ кьшъ-ката, отдѣто нѣма врѣщане назадъ, а поглеждатъ

Кръдецъ на манастирски рани, мошеникъ и слутъ морално сждекъ, прѣдседатель на българската черковна община въ Солунъ.

Ний вече имахме случай да кажемъ нѣщо за гадната личность, Архимандритъ Никодимъ, сегашенъ прѣседатель на Солунската българска община. Въ писмото отъ Дебъръ, поибтвено въ миналия брой, се казваше, че той „служилъ болѣ", въ битницата си игуненъ на дебърскии манастиръ „Св. Иоанъ", само въ деветгесечетъ му стуженуване въ него, заборчилъ манастира съ 250 лири турски. Ний притежавамаме едно писмо отъ освѣстенитѣ подои изъ Дебъръ, въ което се рисува морални лики на тоя мошеникъ. Ще помѣстимъ това писмо въ идещия брой на „Вестника", а въ сегашния заемаме едно отворено писмо, отъ сждекъ въ солунския изстъ-никъ „Народна Воля", за да има читателитѣ едни по-пълна прѣдстава за това, какъвъ мизеренъ типъ-стои на чело на солунската българска община. Отъ тоии типъ зависи сжлбата на нещастнитѣ отъ всички-тѣ цѣлата солунска кавза, въ рѣшитѣ на тоии типъ е поевѣрено держиирането на учебного дѣло въ Солунъ.

Ето самото писмо:

ОТВОРЕНО ПИСМО
до Архимандритъ Никодима.

(Тукашния прѣседатель).

Друже,

Ти единъ, ни другото. Кръжбата отъ 300 г. л., които сте направили на дебърскитѣ манастири, ни и открихъ въ. Нито сѣмъ говорилъ за нея. Защо? — Защото, *който седи подъ кръша, той жде кръша*, говори умната българска пословица. Надаю ни се — защо да не дръзнете. Ба! дебърцитѣ пакъ ще давятъ. Малко е заборчилъ мъчастири и тия 300 л. т., които спитъ въ вашитѣ джебове, ще му доиесятъ спитъ рани, но какво отъ това?

Ний тъй, не сѣмъ говорилъ, напрадно ме обвиняватъ. Остави, че дебранитѣ разпръсвать по Солунъ за вашата кражба, но и дебърската митрополия ни е дали подъ сждъ въ Бъзарцина. Прочее, молете се за здравието и дъльгоденствието на „Новинитѣ бъзарсъ", че като противникъ на дебърскитѣ митрополитъ, осѣвѣчъ че не ви наказна, но още ви награди съ солунската кавга.

Колкото за обвинението, че сѣмъ билъ подъ-тъ да откриване на интригата съ „дѣлтѣ писма", отговаряиъ: не удръжахъ, сѣмъстта болѣше! Позволете да ви припомня подробноститѣ на тая работа.

На 8 февр. гавазина ни доде въ къ. „Илдъзъ" и не повика при васъ. Сѣдъ нѣколко дуни (еще що бѣхте се изрили отъ Н. В. Пр. Гераснм), ние ми прѣдложите да прѣпиша дѣлтѣ писма и да заемда два пинка. Като ги прочетохъ, прѣмрѣхъ; но понеже имахъ да изличумъ нѣйстна сума, за да не я изгубя, прѣмѣх да ги прѣпиша, като ни се умиляхъ съ смъртна бѣдадность. Първото писмо до Авксентия въ резюме гласѣше: „*Д. В. Пр., съгласенъ съмъда приема прѣдложената ми длъжность*", другото до Козма: „*В. В. Пр., пратѣ, що ми дадохте за издание на памфлета „моитѣ екзархъ", не спагать. Пратете още. Голямъ успѣхъ...*". Сетнѣ поставихте Козмовото писмо въ Авксентиевия лист. Авксентиевото — въ Козмовия лист. Тѣзихте ранцѣ и се несеелѣхте, какъ нѣщи да си скубятъ бредитѣ, като бини и давмата нервозни.

Умѣрвамъ, че ми се зави сѣчъта отъ тая комбинация...

О, друже! Ази зехъ пратѣ и си излѣзохъ. Но на пжтя... но на пжтя прѣмрѣхъ отъ ужасъ. „Азъ извѣрнахъ лошо, тяжено дѣло", — си казахъ. Пиядаше полоости, а сѣмъ ги пъдъ... Писахъ сѣмъ и пиша противъ Екзархията и владицитѣ, но съ ненависта, че въ-рвъ хаиро нѣщо, че ще доде нѣкакво поправление, а да искажъ да глождатъ помежду ми — нима е честно тоа? Нито аскра сѣмъ получитъ отъ дѣдо Козма, нито тъкъ сѣмъ сѣбзалъ да му кажа, че тъкмо да пиша памфлетъ. Въекъ, по отъ Н. В. Пр. Гераснма, отъ тебе, и отъ други дамя архимандрити".

Тая нощь прѣкарахъ дъски. На зарания се изнобѣдахъ прѣдъ приятели си — кинжарятъ г. Н. х. Николовъ и г-жа Дамбрина, съзарчилятъ на хотела. Тѣ ме нападнаха грубо. Другия день, още въ зори, телеграфирахъ на дѣдо Козма: „*Писмата съ фалшиви. Никодимъ*". Сѣдъ два деня получихъ сѣдѣлото писмие отъ Цариградъ:

Ваше В. Прѣподобие,

Моля ивете ми по-обстоятелно — за кои и какви фалшиви писма ми сообщавате съ вчерашнатa си телеграма?

Вашъ молитвствуватель:

Митрополитъ Козма.

Ц.-Шкиян, II. II. 909.

Обѣщаемъ му. Его всичкото.

Между тоии цѣлия гръмъ зиие, че и прѣкъ изиизаемо на „Новинитѣ Екзархъ" и сѣдъ, вие ми прѣпъкте внимитѣ въ х. Иадъзъ. Задето вечерязме, обѣдавме, уговаряме. По едно врѣме вие повикахте агентиия на американского дружество и поискахте да ме изпратите въ Америка на ваши разноски. Аз отказахъ. Агентиия е жиив и е тука.

Другия. Полуотъ-ноще, какъ съмъ обѣвнатъ на ред, на „Нароона Воля", че сте ме съвѣтвали да напиша нѣиисо до васъ, което нѣщи сте да пратите въ Екзархията и въ кого да пиша, че съмъ написалъ „новинитѣ Екзархъ" по подкупъ на сждъ-ниститѣ — това е нищо. И моля, не бѣ ди тъй? Прѣди ази да се въмурн, въмурн се г. Тъмковъ, тиии учитель, чоибкъ съ дуиа и каза: *пота е подло... ваиистъ ваши прѣдложеиии еще да приъкарвдяте вирху сандаистиитѣ. Клѣветиъ ги и черниъ бѣз разерда*". Аз се обрѣхъ къ-мъ г. Тъмковъ съ дуиитѣ: „Вие сте ангелъ чоибкъ", а вие подъ маската интискатие ногоъ-ваитъ.

Това е всичкото.

Ще ме попитате нѣкой: защо въ нѣстиикъ печатишъ отговора? И то на приятелъ! Ще отговоря: за мене приятелството имя божественно произхождение, но истиината още повече. Amicus Frato, sed magis amica veritas.

Сѣдъ кото декларирамъ моята искрена дружба, прѣкръщамъ ви и ви желая успѣхъ и дъльгъ животъ за славата на цѣркватa.

Вашъ незабравимъ приятель:

Солунъ, 26. V. 909. *Иерод. И. Христовъ.*

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСЬБЯТА И ЖИВОТА.

Д-ръ Т. Фодаросъ.

Венерически или женски болести.[1])

Всѣкои е слушалъ да се говори за венерическитѣ или женски болести, но малцина сж, които

[1]) Ний тукъ що помѣстваме редъ медицинскитѣ статии и наставления, които е г.-д-ръ Т. Фодаросъ, въ Солунъ, защото мислимъ, че сж тоа подобни нѣщо полезни, какъ за читателитѣ си, така и за всички дебрани, които поради недостатъкъ и липси на лѣкари и лѣкарства, нѣмать понятие за разнитѣ прилѣчения болести и за прѣдпазванетъ отъ тѣхъ. Макаръ и да имаме пълна вѣра въ Дебрянитѣ, че тѣ високо цѣнятъ сѣмейнata честь и ся се запазвали чисти въ подобно отношение, при все това тѣ, като гурбетчии по разни мѣста на Балканския П-въ и другаго, дѣто разправа е широко разпространенъ, сж подложени на сѣмъдини и искушения и нѣмать нужда отъ прѣдупрѣждения, отъ прѣдпазване. Ето защо вочване тоа да правимъ и въ тоии broй, като захващаме съ венерическитѣ болести, като най-опасни и най-лесно прѣдпазими. — Ето

имать жени и тонъ познания за тѣхъ, за тѣхнито разпространение, за изцѣрвимостъ или неизцѣрвимостъта ими и за опасността, която прѣдставляватъ бидо за инвото, които се заразяно, бидо за нетата фамилии, бидо за обществото на които принадлежи тоа лице. Ако често се срѣщатъ интелигентни хора съ срѣдно даже съ висше образование, които хвбрѣ нѣмать отъ тии болести, то какво остава за нашиии, които въ по-голѣмата часть сж занаятчии и то гурбетчии? Срѣщъ видъ на тоа рѣшихъ да запозная на кратко читателитѣ на „Дебърски Гласъ" нѣщо съ тии опасни болести.

Има три вида венерически болести: *Сифилисъ (френгусъ), Бленорагия (триперъ) и мекъ шанкръ. Сифилисъ* е Въ-бодилата венерическа болесть. Извѣстенъ е по насъ още подъ името френгусъ, види се за дѣто е дота разпространенъ въ Франция. Най-много го има въ голѣмитѣ градове, като Лондонъ, Берлинъ, Цариградъ и пр. Така, исчезлявамъ, че въ Парижъ на гръмя человѣка се пада единъ сифилитикъ, а въ Франция срѣдно единъ на 7 души. Въ България има нѣли сола заразенитѣ отъ сифилисъ. Въ-бодилата венерическа е и ве е распространенъ тъй много, обаче тукъ се забѣлѣзва, че поне въ тъй отношение напрѣдвамъ. Въ голѣмитѣ градове лекитѣ, публиини жени и шансофитѣ разпространяватъ злото, а въ по-малкитѣ градове и селата нещѣломкдренитѣ гурбетчии заразятъ на своитѣ домашни грозната болесть, при заврѣщанието отъ Рознъшия България, Америка и пр.

Какъ се разпространява и прѣдпазва тая болесть?

1) *Чрѣзъ цѣлувка.* Его единъ поучителенъ примѣръ: „Една госпожа отъ градъ Х. отива въ отдалеиата при розятелитѣ си, съ двѣтѣ си зубиии дъца. Прѣстоява едно мѣсеиъ, сѣдъ-кото се отъ-ратъ въ завръщане. На гарата изпаха много сѣлзъ, за да и изпратятъ. По-бадъ-щитѣ розятели, между които и нѣйнии братъ, въ врѣмия на раздѣдата цѣлуватъ и въ устата. Едиъ мѣсецъ сѣдъ завръщанието на тая дама и двѣтѣ дъца имъ е ранявъ на долната си устна (бузъ), които имъ за чиръ. Малко по-кьсно подобни ранички се явяватъ и на уститѣ на дѣцата и, и оие по-кьсно дъца, на чиръ се надуватъ. Уплашна се и праща да анаиъ домашния лѣкарь. Той се изплашва, прѣдвижда бошитѣ и ги ужасъ вимиръ, че тъмъ просто на гаедъ чирен, са тъй нарѣчения *шанръ мекъ*, или трьрвия периодъ на Вай-ужасната болесть — Сифилисъ. Комитѣ, що сѣмъ ви ги описалъ, ставатъ по-голѣми и се цѣлуватъ по-кьсно, но тя отъдъ и изоса? Нинакъв сѣмъ-нѣние не постоиъ на какъ е заразата, ако не сме-лували съ уважение отъ всички-тѣ града Х., но все такъ, нѣкой братъ, що е прѣдалъ болестта съ цѣлувка на госпожата. Да-ра то тъй въ-прасъ, въ-ставъ, ре, не можалъ да отговори. Обаче, случаи по-кьсно му помогнахъ да отгоиъ-ворятъ. Тъй, заразата отъ своя-та розятелка отива въ столицата и, бедъ да иска, сѣрца брата на госпожата, съ чьсто бъ-ла и ангелска. И бедъ да се разпространи, отъ-ворена му неиастието, кото посѣтиало сестра му и дѣцата и. Тогава братъ и, кото бѣлъ виновника, съ сѣлзи на очи, е-то какъ разпространи на доктора.

„Приятелю ме запознала прѣдъ нѣколко врѣмя съ единъ хубава, но съ лѣтно повгодиъ жена, и, за-дето ме казала, че била чиста. Изкъ-тъ-ся, ие се заразихъ съ Сифилисъ. Въ врѣме на изправлението ази цѣлувахъ сестра си, и тъкъ-ма-ниина. С-ра-та фотаа цѣлувка съмъ прѣдалъ болестта ней, а та отъ своя страна я прѣдала на дѣцата. Какъ-то казахъ, аз съмъ сѣрцъ-ровиа прѣстъжникъ и виновника за нещастието, кото постига фамилията на сестра ми. Позволѣтъ ми, ако-то ви е-ди-ственъ живота мога да наброи съ дестеа, но колоиитѣ на нѣстиика ве ми позволяватъ.

Ази, ако-то ви е-ди-ственъ и сжща панина на нѣколко душии. Ако единъ отъ тии лица е боленъ, то той може да зарази нѣкой здравъ човѣкъ отъ дружинята; сжщото стана, когато нѣколко душии пиитъ ста-ка и сжща карда, стоиъ, стоиъ, и-ди-ти.

Чрѣзъ нечистъ бръсначъ въ бръсначницитѣ.

Още много случаи могатъ да се изброятъ, но най-главиитѣ источници за зараза сж: лекитѣ и трубиитѣ жени и шансофитѣ, които, съ сготини почвяха да идватъ въ по-голѣмитѣ градове на Македония.

Пристжпвамъ къ описанието на самата болесть.

На Сифилиса различаватъ три периода.

Първия периодъ се характеризира съ появяванието на тъй нарѣчения твѣрдъ шанкръ, който се забѣлѣзва единъ до 30 дни 90 дена, сѣдъ заразяванието. Шанкъра прилича на едиа раничка съ твѣрда основа, голѣма колкото едно малко или голѣмо кокче. Тая раничка е разпвитъ отъ голѣмо и ка-тъкъ случай на-мѣчно изкрѣвяна. Шанкарътъ, ако се пази чисто, за 40 или 50 дена оздравяна бѣз нѣрове, но съ тоа болиии не е изцѣрвенъ, тъй-кото болестта не е-ще-ще изчезнала отъ кьрвоотъ.

Втория периодъ се отличава съ появяването на тъй нарѣченитѣ сифилиди, малокрьвие, нощии нетрьпиии болки на главата и на бедрото, жьлтеиица, дамъ и пр.

Подъ името сифилиди се разбиратъ пъпчиди въ разии голѣмини и форми, които се появяватъ бидо по кожата, бидо въ устата, гърото и пр. на 50-тие день сѣдъ появяванието на шанкъра. Ако болиии не се нѣрви, тия сифилиди могатъ да про-

дължават отъ 3 до 5 години. Тѣ сѫ много заразителни.

Третий периодъ може да се яви още на 1-та година, но тоя е рѣдкость, а обикновено се сѣдѣ-лѣзавать неговитѣ признаци на 3, 5, или 20 година слѣдъ заразяванието. Въ рѣдки случаи никакъ не се явява, но пъкъ затова го заблѣзвадятъ да се явява у наслѣдницитѣ по-нѣкога.

Тоя периодъ се отличава съ *сифилистичнитѣ рани и гомми*. Подъ моето гоми се разбиратъ израстъци, които приличаватъ на зауши, пъ-шки съ едно нещество подобно на сирене. Гомитѣ-лепка-полепка продуктватъ органитѣ, кѫдѣто се намиратъ и гноясватъ. Когато се намиратъ на нѣщото въ устата, продуктватъ костьта, а моса разяждатъ съвършенно.

Сифилиса заразява често кръвоноснитѣ сѫдове на центроветѣ на нервната система (мозъкъ и гръбначния мозъкъ), бихо въ III периодъ, бихо въ III и тогва е много опасенъ.

Его единъ примѣръ:

Единъ младъ момъкъ, сифилитикъ, на единадесетий мѣсецъ слѣдъ заразяванието (II периодъ) почувствувалъ силно гаиболение, вътрение на сѣвстѣ, повръщание, бучение на ушитѣ. Наскоро слѣдъ това явилиа се дамза (апоплексия) и умира. Слѣдъ смъртта намирать, че зрутрнта (кожата), които носи кръвь на мозъка била разедена отъ сифилиса и сѫкасана. При другъ боленъ сѫщото нѣщо стана на 6-та година слѣдъ заразяванието (III периодъ). Приѣдатъ бихо могни да се увеличатъ, но приключения е достатъченъ, за да ни убѣди, че какъ тая ужасна болесть е въ състояние да произведе сѫмъ за кѫсо врѣме, както въ II-ри, тъй и въ III-ми периодъ на своето развитие.

Други усложнивания на тая болесть сѫ:

1) *Обща парализия*, при които болнитѣ постепенно губятъ говорения и подвижния.

2) *Tabes dorsalis*. При тая болесть болнитѣ губи равновѣсие. Ако затвори очитѣ или вошно тъмно врѣме ходи, то той пада. Въ сѫщото врѣме усѣща ужасни и нетърпими болки, които не могатъ да се утолокатъ съ никакви цѣрове.

3) *Изгубване на зрѣнието*. Въ тоя случай очитѣ на болнаи на гледъ сѫ здрави, но той нищо не вижда. Изброенитѣ три болести сѫ неизлѣчими. Въобще нѣма органъ на человѣческото тѣло, който да не се заразява отъ сифилиса; така, разнасяватъ:

а) Гра,лна сифилистична отхина; б) бъбречна сифилистична болесть; в) болесть на черния дробъ и пр.

Скопие, 15-V 1909 г. (Сѣдна)

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Дебърски командантъ.

Солунъ, 7. юни. Полковникъ Фикъ, бѣл. ненъ членъ на младотурския комитетъ и единъ отъ извѣстнитѣ герои на послѣднитѣ сѣбития въ Цариградъ, е назначенъ за коменданть на войскитѣ въ Дебъръ. Неговото назначение постанвя въ сѫрасъка съ проектирани военни акции спрѣмо арнаутитѣ въ дебърския край, дѣто отдавна не сѫществува даже сѣнка отъ правительствена власть.

Положението въ Албания.

Цариградъ, 8 юни. Издаваниятъ въ Скопие правительственъ вѣстникъ опровергва силно пръувеличенитѣ съобщения на вѣстницитѣ, достъкно положението въ сѣверна Албания и експедицията на генералъ Джавидъ паша.

Албанската експедиция.

Цариградъ, 8 юний. Камарата прие съ сѣгнность интерпелацията до министра на вътрѣшнитѣ работи досъкно обстрѣлването на албанскитѣ села отъ генералъ Джавидъ паша.

Цариградъ, 9 юний. Генералъ Джавидъ паша, начаникъ на 28-та пехадска дивизия, съ сѣдалание въ Митровица, се е завѣрналъ тамъ, като оставилъ въ Дяково само два батальона пѣхота и еда батарея, които се сочи като доказателство, че въ дяковско спокойствие е осигурено.

Военния данъкъ въ Турция.

Цариградъ, 8 юний. Камарата разнска отново въ̀ръ правителственото предложение, да сѣбираненто на военния данъкъ отъ немохамеданитѣ прѣзъ тази година. Прѣдложението е мотивирано въ смисъль, че дазе и да се прокара въ сегашната сесия закона за военната тегоба, не оставало врѣме за нетово незабавно прилагане. Камарата още не е взела окончателно рѣшение по тоза въпросъ.

Спрѣна експедиция.

Солунъ, с. д. Общото масово раздвижване въ Албания и опасността отъ по-голѣми смутове, наложиха спирането експедицията на Джавидъ паша. Войскитѣ, които се намирать подъ неговa комида, се върнаха въ Дяково и се готовятъ да се приберетъ въ Митровица. Прѣзъ врѣме на сегашната експедиция е унищожена 40 албански кули.

Воененъ сѫдъ за гръцитѣ.

Цариградъ, 9 юний. Спорѣдъ съобщенията на вѣстницитѣ, гръцкитѣ Д-ри Дмитанидисъ, който бѣ арестуванъ като агитаторъ и членъ на критското национално дружество „Етнини-Хетерия", е прѣдаденъ вече на военния сѫдъ.

Интерпелация по албанското въстание.

Цариградъ, с. д. Отговорили на интерпелацията на нѣколко албански депутати за похода на генералъ Джавидъ паша противъ албанцитѣ въ Малесията, министра на вътр. работи Фериджъ паша прочете нѣколко изтрити кодирани ну сто скопските власти, въ които послѣдними прѣдстаяи похода, като необходимъ, тъй като между населението въ тая области сѫ били зѣбѣдавани реакционни настроения! Министра даде гаранция, все чрѣзъ депешитѣ на валията, въ нѣкои отъ сражиенія, какъ Джавидъ бѣ е ималъ съ арнаутитѣ и избори успѣнита, които той е наложилъ на послѣднитѣ. Прифатъ нашій добаи, какъ той бѣлъ дадъ заповѣдь да поиска малко вода за пиене. Отъ колибата на-пѣше бабичка отвори, подаде стамна отъ бъ̀лъ̀ сѣ вода; но водата бѣ недостатъчна да утолоки жаждата на вѣнчки. Бабата изнесе голѣмо гърне съ мѣтенца, по отъ нея се удостоиха да пиеке само 4—5 души. Тъй сѣмъ сѣдкото нощно врѣме, продължили на горѣ по югоисточнитѣ поли на „Голакъ".

Сутринта майска хладина благоприятно дѣйствувадо на изнурени организмъ на товарения и напотенѣ четници. Изтѣвахме на еда голъ рѣтлина и, щото мѣсецъ сѣвтна съ сѣлна сѣвтлина отъ западний хоризонтъ. Фиджиъ Петковъ ми обѣрна вниманието на нѣколко трана нарвени въ земята нѣкои търдѣха, че тѣзи трапове сѫ направени отъ бомбитѣ на четата на Дъдо Стефо войвода. Тоя загадка ли бѣ ли истина, остана непотвърдена. Тръгъ̀ нас се изпрѣчи много стръмно мѣсто, което трѣбоаде да го изминемъ. Тъкъ четата сѣ послѣдни сили прѣмина казаното мѣсто и, ако имаше отъ тоя пъть още 10 минути, четинцитѣ щѣха да изостанатъ почти половина назадъ отъ по-търгаитѣ, но тъй нечѣ намѣрихме равно мѣсто, по което можеше по-лесно да се пактуе.

* * *

Четвъртъкъ, 29-й май.

На изтокъ дневната дрезгавина се показа. Слѣдъ малко що се сѣмъ, и както се забѣлѣваа на небото, облацитѣ бѣхатъ и се гъбатъ въ дадечинитѣ. Ще имаме хубавъ и топлъ день. Нѣй да се дѣйствува прѣдплавно, за да не се пролиа кръвь. Двама отъ интерпелаторитѣ въразяха, че вѣстницитѣ, които се осѣдоумвать по частеня редъ, съобщиватъ и за другиятъ сражения, за които министра нищо не помѣна и поиска да се изпрати еда анкетна комисия въ Малесията. Фериджъ паша отговори, че не трѣбва да се вѣрватъ тенденциознитѣ съобщения на чужестранитѣ вѣстници. Другиятъ интерпелаторъ заяви, че Джавидъ паша, между другото, разрушилъ дѣвѣ албански кула безъ никакъвъ поводъ, единственно по капризъ, на което единъ духовникъ, въ̀ръзи като каза, че албанцитѣ отъ Дяково и Люма сѫ дини. Послѣдна единъ буренъ инцидентъ между двамата депутати. Камарата намѣри обяснения на министра за задоволителни.

Прѣслѣдванията противъ българитѣ въ Македония.

Цариградъ, 10. юний. Българинятъ Михаилъ Чаковъ е билъ арестуванъ въ родния си градъ Гюмендже и заведенъ въ Солунъ, дѣто е билъ затворенъ, неизвѣстно защо. Това арестуване възбуждадо недоволство всрѣдъ гражданитѣ на Гюмендже и пораждало опасения отъ потвикване на индивидуалната свобода.

Изъ турската камара.

Цариградъ, 10. юний. Камарата продължава разнсканията въ̀ръ бюджета, които вѣрнѣтъ доста дъ̀рже. Както вчера, тъй и днесъ, камарата изразъ сѫкаление, че министрѣтѣ не присѫствуватъ на заседанието.

Между депутатитѣ се обсѫжда въпроса за продължаването на сесията съ още единъ мѣсецъ. Говорятъ, че мадзотурцитѣ искали да използватъ това продъжение на сесията за еда частична промѣна въ кабинета. Другитѣ пъкъ мисдятъ, че закриването на камарата е недопустимо, докато трае военното положение.

ДРУЖЕСТВЕНИ.

Днесъ, живецитѣ тукъ дебрани се сѣбраха въ работливото помѣщение на единъ отъ тѣхъ, за да размѣнятъ мисли за основанието на еда „Дебърска просвѣтителна дружба" въ̀ градъ. Тамъ инициатора Михаилъ Р. Василевъ обясни цѣлта на това сѣбрание съ сѣдната рѣчь:

Драги дебрани,

Съ голѣмо доволство отбѣлѣвамъ факта, че тукъ, съ малко изключение, виждамъ всички нашитѣ отъ тоа градъ, за сѫ се отозвали на поканата, която прѣди 2—3 деня ми се подаде. Тамъ, въ поканата, мажарть да ве бѣ показано ясно цѣлта на нашето сегашно сѣбрание, обстоятелството, че тукъ се канятъ само „дебрани"—тия, които сѫзрастъ единакви докани отечествени интереси — въ̀ръзки. Не е нѣкакво да отдалече часъ отъ спокойната си за почивка врѣме и за сѫдѣ̀ръ тукъ. Това прави чести на тукашнитѣ „добрани, а още по-голѣма честь се прави на онова народно-полезно дѣло, което отъ днесъ нѣмтъ̀ще почнемъ да прѣслѣдваме. Това най-послѣ ми дава пъ̀лна вѣра, че ще въ̀ирнемте тоа, което ей сега ще ви прѣдложа.

Дебрани,

Изъстно може да е на повечето отъ Васъ, че въ София наши добрани отъ 1 декемврий 1904 годинѫ сѫ.

сме въ̀ѣрата на „Голакъ". Още часъ—часъ и половина, ний ще стигнемъ на хребета на тоа голосъ, 1585 метра високъ отъ морската равнина. Тукъ на равното мѣсто четата трѣбоаде да се прѣсѣне въ̀ерага, тъй като се сѫтѣваше, че може да ни войска поиде пъ̀латии (чалъръ) да да дѣйде тя близо до въ̀рха на Голакъ, на което мѣсто бѣха дали много чети сражения. Ужаса се, че ниди нѣмда, а само видѣхмъ два коня съ самарить на нѣкои подранили дъ̀ври, но послѣдниятъ не видѣхме. Минахме безпрѣпятствено тоа равно мѣсто и вѣлизнахме въ кортото на бубини голашки потокъ, скрить в извѣчнѣ се прѣзъ гъста букова гора. Дружината, ободрена и скрита въ гората, се видѣ полусъсвѣдена отъ умората и вѣлнуадата и мислѣ, що ще стане, ако нашитѣ да бѫде нападатъ отъ аскадъ. Нѣкои хода отъ бистрия потокъ. Ораманиа фермаръ, олмасѣ!.. казва тур. поословца, ний ще речемъ пъ̀ъ, че: Турчинятъ въ̀ра ще бораня. На-него дай му голинитѣ, пѣтнадѣ и заоблиадѣ. Тамъ нѣе неговото лице.

Горѣ, нѣкъдѣ, при сливанието на двата балкански потока, въ̀ръо пристигнахмѣ четницитѣ бѣхъ насѣдали на влажната земя и закусвала набѣрно. Войводата разгледаше удобно мѣсто за по-голѣмъ почивка край рѣката. Поради клатата и нестратегическото положение на мѣстото не се удобри и се взе рѣшение да продължимъ маршрута до въ̀рха на планинатъ. Нѣкои търдѣхъ, че тукъ, на тоа мѣсто, падналъ капитанъ Мутафовъ, въ 1895 годинѫ.

(Сѣдна).

турции основа на гдяа братска роврда, подъ наименование: „Дебрьска просвѣтителна дружба", които си е поставила за цѣль: 1) грижата за просвѣтата на дебрянетѣ тукъ — респектично Софи, и Македония: 2) да бди най-прозорливо за дарбите въ рѣкъ на учебнотѣ дѣцо въ нашия край и да помага за способни по дѣцки учеиции, тукъ и тамъ, и 3) да дѣйствува съ най-голѣма енергия за прѣмахване на чуждитѣ влияния въ единороднитѣ наши брата тамъ.

Такова цѣль си е зададъ тая дружба, подържана отъ всички съзнателни дебряни въ София, които съ интелигентната отъ лишния краинъ, гдѣто и тѣ тукъ ще трѣбва да си съзнаемъ. Защо? Цѣлта е ясна:

Въ дебрянетѣ такова сила дружба, тукъ що се виждаме много на често така вкупомъ събрани. Често ще имаме сказани, реферати по извѣстни въпроси, които ни интересуватъ, четива и пр., които ще нацъ ъ и пр., да ни подготовятъ умственно въ разбиратество на нѣщата; защото трѣбва да признаемъ, че повечето отъ насъ, дедни на средновѣковна епоха работа, които започва отъ раннада годишна въ рзасъ, сѣ се лишили отъ вѣзможността да добиятъ грамотность и що-годѣ образование. Та ние искаме, собственно дружбятѣ — въ тия прѣмнали години на Въ дарвемъ що-годѣ просвѣта, а да бъдъ ъ ъ

Година I. София, 21 юний 1909 год. Брой 12.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Годишнинъ абонаментъ въ предплата:

За членове на дружбата и клоновеетѣ ѝ . . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева.

Уреждa

Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му Площадъ „Св. Никола" № 24, III етажъ.

Обявления се приемятъ на изнесени условия.

Къмъ абонатитѣ ни.

Съобщаваме на абонатитѣ на вѣстника ни, че една комисия отъ редакционния комитетъ ще почне да събира абонамента на вѣстника въ София.

Абонатитѣ ни отъ странство и отъ провинцията могатъ да изпращатъ паритѣ направо до редакцията или до касиера на редакционния комитетъ Михаилъ Петровъ, площадъ „Св. Краль", № 9.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

БЪЛГАРСКА МИТРОПОЛИЯ ВЪ ГР. ДЕБЪРЪ.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 453.

Явява се на всички добрани и всички благодѣтели българи, кѫлѣто и да сѫ по чужбина, че Епархалния съвѣтъ при Дебърската Митрополия, въ заседанието си отъ 27 май, избра несмѣняема осмочленна строителна комисия, които да се грижи за сѫбирание доброволни помощи, набавяне строителенъ материалъ и построяване на новото централно училищно помѫщение въ града ни.

Сѫстава и е отъ Г.-да: Филипъ Чочковъ — предсѣдатель, Д. Йосифовъ — секретарь, Евт. С. Бояджиевъ — касиеръ, Т. Куневъ — помощникъ касиеръ, Тасе х. Георгиевъ, Христо Гиговъ, Ангелъ С. Томовски и Спасъ Кръстевъ.

Тази комисия е влѣзла вече въ изпълнение на обязаноститѣ си.

Дебъръ, 1-й юний 1909 г.

Отъ канцеларията.

София, 21 юний 1909 год.

Между другитѣ злини, които съсипваха икономически българското население въ Дебърско прѣзъ дългогѫдишното робство, бѣ и „дерудежилъкъ".

А що е това „дерудежилъкъ" за добринетѣ е познато и то много добрѣ познато, защото сѫ му изпитали сладоститѣ и продлъжавайтъ и днесъ да изпитватъ. При все това, неможе става дума въ такви статии за него, нищ ще обяснимъ кварктко туй. По-нашироко обяснение и по-тълна прѣдсказа за това читателятъ може да намѣри въ *петицията на Дебрчанитѣ* отъ миналата година да чуждитѣ прѣдставители тукъ и въ Цариградъ.

Подъ думата дерудежения се разбира чорѣкъ, въ непрѣхѫнно дабанецъ и то отъ най-прочута кавал, който възбуждав страхъ съ името си не само между христинитѣ, но и между своитѣ елнородци, настанѣнъ отъ години въ всѣко българско село, да да пакн уѫсѣ имота, на и живота на селенитѣ бѣлгари отъ разбойницитѣ арнаутски банди. Тѣ получавать за това годишна заплата, споредъ голѣмината и състоянието на селата, подарци и храна. Тѣ сѫ това не се задоволяватъ, а налагатъ гаоби по разни случаи на селенитѣ и се бѫркатъ въ сѣскитѣ работи. Тѣ сѫ несмѣняеми. Наричатъ се еще „полици" и „сейменя". Тѣ сѫ втори султани за българското население. Взиматъ много по-голѣми дѫлжии, отколкото дарицдския султанъ, и сѣсинватъ икономическия селата. Кѫмъ тѣхъ трѣбва да причислимъ и други категории султани, а именно *аги, бюлюкбашии и спахии*. И тѣ сѫ не по-добри отъ дерудежилъкитѣ.

Ний постоянно опознѣтваме въ вѣстника за кражби, обири, убийства и т. н. Тѣ въ конституционата ера не се прѣкратиха, макарѣ и да бѣха въ по-горнинеть размѣръ. Обаче, отъ прѣкрата прѣзъ мартъ мѣсецъ насамъ, тѣ се увеличиха дотамъ, че въ това отношение арнаутитѣ надминаха и стария размѣръ.

Ний вече съобщихме тукъ, въ страницитѣ на вѣстника, въ послѣднитѣ броеве, въ отъ дребнитѣ кражби, че бѣха задигнати на кехаята Търнко Гиноски отъ с. Ганичинъ 200 оцие, сѫщо толкова на Мурагоши отъ сѫщото село, така сѫщото на кехаята Гурджовъ отъ с. Селци, и власъта почти нищо не прѣдприе да накаже разбойницитѣ и да повѣрне стоката. Кражбитѣ продлъжаватъ, а властъта нищо не върши за прѣкратяването имъ. Тѣзи кражби се вѫршатъ или отъ самитѣ дерудежии или отъ арнаутски банди отъ тѣхъ подкалкани, да спидардисатъ селата, та да бѫдатъ по-тъм начинъ принудени да ги приемать на наемно.

А това че е тъй, достатъчно е да си припомнимъ запашиванията на Метлини и Равъ-Дука въ Рѣжанско, както и писмото до Васил Чолаичевъ изъ с. Ганичинъ, отъ бинтъ-ки дерудежения изъ с. Дарда (Кидинско), Албания.

Властъта не само не взима мѣрки за прѣкратяването на злото и за неговото унищожение, а като че ли работи въ сѫглашение съ дерудежилъкитѣ и изобщо съ разбойницитѣ арнаутски банди. Не бидейки кадърна тя да запази живота и имота на българитѣ, не дава възможность да се защищаватъ сами, доколкото могатъ.

Тъй напримѣръ, арнаутитѣ, както по-прѣди ходятъ въоружени отъ пети до гдава, разбойницитѣ банди на пладне и прѣдъ очитѣ на българитѣ задигатъ имѣ стоката, властъта запрѣщава на българитѣ да носятъ оружие, ако пе маузерка, поне по нѣкоя мартинка, за да се бранятъ сами.

Научаваме се сега, че нѣкоии овчари отъ галичкитѣ бачиа, които се осѫдили да носятъ оружия, искертъ имъ го отнемалъ и ги подлагалъ на страшни и нечути изтезания. Това зная ли властъта? Знаитъ ли владоутуритѣ? Прѣдвидатъ ли резултатитѣ отъ това положение? И иматъ ли сернозни намѣрения да турятъ край на това грозно и страшно положение? Каква е тая държава, и то ужъ вече конституционна, които не може да гарантира живота, имота и честьта на своитѣ поданици?

Ний сега само поставяме въпросчитѣ, като се надѣяме, че ще се разбере значението имъ отдѣто се сѣдва и ще сѫхванатъ сериозностьта имъ, та ще взематъ надлежни и бързи мѣрки.

Ако това не стане, ний ще се повѣрямъ да изкажемъ тѣхни въпроси и да посочимъ на злото въ всичката му грозота.

Нѣма да прѣпорѫчаме мѣрки, които трѣбва да се прѣдприемать въ случая, понеже тѣ сѫ извѣстни и ще извѣстяемъ въ чужда компетентность, въ трѣбва да припомнимъ тукъ въ заключение, че турштѣ не трѣбва да бѫдатъ ревностни въ сѣбирането на оръжията отъ християнското население, защото тѣ сѫ висоа експрагиозни въ дадения момеитъ: християнското население носи оружие, и то въ малъкъ размѣръ, отъ вѣлноща нужда, а не съ нѣкакви сѫ други нѣмѣ. Това не трѣбва да правятъ, докато не подчинятъ арнаутитѣ и го не обезоружатъ и докато не осигурятъ живота, имота и честьта на мирното население отъ арнаутскитѣ разбойнишки банди.

Ще видимъ.

Осѫдителни дѣла.

Село Лазарополе (Рѣка), Дебърско, е едно отъ най-голѣмитѣ селя подъръ Галичинъ въ Дебърски край. То е чисто българско. Тука винаги е царувалъ сговоръ между селенитѣ. То е водило юначна борба противъ фанарйотството; отъ това село е трагично загинѫлия Х. п. Теофанъ, първъ български екзархийски намѣстникъ въ гр. Дебъръ, убитъ подъ с. Долно-Медвичани отъ собственитѣ сѣйменц, подкупени отъ тогавашния гръцки владика Антимъ.

Въ послѣдно врѣме и сръбската пропаганда, при всичкитѣ си усилия и харчене безогледно на сръбско злато, не можа да успѣе. Само дѣй-три сѣмейства се поддалоха на сръбската съблазнѣ. За честьта на Лазарополи други не си продалоха народността за пари.

Всичко това на Лазарополи спечели едно завидно име между Дебарци, па и между българитѣ въ цѣла Македония.

Но, за жалъ, отъ нѣкое врѣме насамъ това село се разнѣсла отъ черния на партизанството. Не-разбраното, дивото партизанство. Селото е голѣмо, но до скоро си избирало само единъ кметъ и той е билъ достатъченъ. За да се задоволятъ, обаче, амбиции, въ послѣднитѣ години почнали да избиратъ по два кмета. И съ това партизанския духъ не можалъ да се прѣмахне, да отслабне. Борбата, която се води между дѣвѣтѣ противни страни, е борба нежка, борба за амбиции и частни облаги.

Сѣлъ 11 юли 1908. г., кмето е изнѣстно, българитѣ въ предградоѣтѣ и въ по-голѣмитѣ села основаха конституционни клубове. Такъвъ клубъ бѣлъ образуванъ и въ Лазарополе. Въ бюрото на той клубъ сѫ влѣзли лица, съвсѣмъ непричастни въ борбитѣ на дѣвѣтѣ партии и непринадлежащи нито на едната, нито на другата страна. Но и тоа не помогнало да се прѣкратятъ, или поне да ослабатъ борбитѣ.

Честолюбието кѣело нѣкръ надъ здравия разумъ и надъ патриотизма у нѣкои личности, и тѣ, вѣсто да се подчинятъ на волята на болшинството, образуватъ свой таенъ клубъ, който дѫбствуя отъ името на официаленъ, като направили печать и фалсифицирали подписа на истинския прѣдсѣдатель на клуба, когато самиятъ официаленъ клубъ нѣмалъ печатъ. Отъ нѣкои разкрития, направени въ послѣдно врѣме, излѣзе, че тоа таенъ клубъ е извѫршилъ много фалшификации. Знае се сега, че били писани отъ тоа клубъ писма до извѣстни мѣста, въ които писма сѫ клѣветили нѣкои непричастни тѣхъ личности за сѫрбомани, когато тѣ не сѫ били такови, и по-тоа начинъ имъ направили твърдѣ много.

Ний дъ́лбоко скърбимъ, като знаемъ, че тѣхни грозни работи се вѫршатъ отъ хора съ претенции ужъ на интелигентсия, съ претенции да бѫдатъ общественни ръководители и синове на покойницитѣ епископиии и голѣми заслуги кьмъ българщината въ Дебърско.

Ний нѣма да се възлѣрзваме повече, ако тия хора не взематъ отъ дума, не се разкаятъ за грѣха си и не прѣстанатъ да се занимаватъ съ такина унижаини човѣшкото достойнство работи — гибели за цѣлото село. Ний ще извадимъ на нѣѣ имената имъ, ще ги обрисуваме въ истинския имъ образъ и ще ги прикачимъ на позорния стълбъ.

Дѣлкаин сме при това да обѣрнемъ вниманието въ́рхъ тоя печаленъ фактъ на окружения клубъ въ Бытоди и на центрания въ Солунъ, както и на околийския въ Дебъръ, да се затягнатъ и сноевѣрчено да изучатъ въпроса, да турятъ край на такина злоупотрѣбления, за да се прѣдотвратятъ усложнѣ-ния, които би повѣлѣли печални резултати.

Трѣба да обърнемъ вниманието още на властимащитѣ, между другото, въ́рху нѣсъкта и нитрагатска нѣдъ, които са говори тия самозвани клубисти — да скомпромѣтирать лицата въ бюрото на официалния клубъ, та да бадатъ избрани за такъвъ тайнитѣ или самозванитѣ клубисти и сподучили въ цѣлата си. Всички пострадали, въ́ркали се отъ тръбетъ Лазарополи, въ́рхали винята на официалния клубъ, докато уважаи работата какъ стои, понеже тайнитѣ клубисти отчрадъ да знаятъ сами за нѣкакви клѣкове и фарадии винта на противницитѣ си. По тѣхи причини бюрото на официалния клубъ си дало оставката. Кризата е твърдѣ сериозна и трѣба да се бърза съ отстраненето ѝ.

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Дописка отъ Дѣбъръ.

Въ редакцията ни се получи една дописка отъ Дебъръ, въ която дѣлата на архимандритъ Николимъ, като игуменъ въ манастира „св. Новаръ Иванъ" и като протосигелъ въ Дебърската Митрополия се ръсуватъ много зле. Ние прочетохме тая дописка съ черпения на лицето си, защото дѣла отъ тоа родъ ние знаемъ, че съ достоинне само на фидиотитѣ, а не и за лица отъ нашия родъ и нашето духовенство. Не искахме да даваме гласность на тия грозни и срамни факти, отъ нашето положение на публицисти не ни позволяватъ да въвеждаме недостойнитѣ срѣди нашитѣ духовници, които тъй гибелно се отразяватъ въ общественитѣ работи; защото само чрѣзъ изявяване на нѣщо и критика могатъ да се изѣкуватъ и изкоренятъ тѣ.

Жиютъ въ архимандритъ Николимъ е вернга отъ лоукунства и разпъсѣване на монастирски пари. Това было явѣстно и на Дебърската Митрополия и въ св. Бхзархи, но не е попрѣшано туй инакъ, сѣлъ катъ той бѣлъ дигнатъ отъ Дебъръ, да бадае сеня предсѣдатель на солунската българска община, гдѣто сѣкиа ма нужда отъ люде достойни, цѣломъдрени и чисти . . .

Ние изтъпяваме, слѣдователно, единъ своѝ дѣлъ на публицистъ, като даваме тукъ само сѣдна отъ тия изводъ отъ тая дописка.

„Особено доволни бѣхме нии, дебрянитѣ, когато се научихме, че се назначава за игуменъ на монастира „Св. Иванъ", човѣкъ много учень, чоѣкъ съ академическо образование. Нитьшно въ́ркахме, че монастира ще се уреди: тия времена, когато бодрятъ въ него неотговорни рѫцѣ и ще се тури редъ въ сѣмкинтѣ му. Не трѣбаше да е мне обче много, за да се разбиятъ тия наши надежди и се прѣсорятъ тѣ на димъ и пръсъ. Бедниятъ почнѣ да се говорѣ срамни работи за новия игуменъ на тази вѣковна светиня за дебрянитѣ, упорно се носѣха слухове, които дъ́лбоко оскърбяватъ религиозното чувство на христинитѣ. И тие слухове, за жалость, пръчала да се повърдяватъ съ факти. Тоа божи случаятъ вѣкъто да се прѣдае на носѣ и молитва и вѣкъто негоинвѣ жиютъ да слуши за образецъ на свиотѣ

ПОДЛИСТНИКЪ.

29 май, 1903 г. (4)

Вдигна се четата и продължи на горѣ по една пътека, които често я изоставаѫе и прѣсѣчахме за по-прѣко и по-скоро да стигнемъ голѣмата. Сѣтцдто нагрѣ и съ своитѣ животворещи лъчи сѣвѣ планинскитѣ въ́рхове и сѣвѣт на Пагоновица бѣха като позлатени. Всѣки отъ насъ се чуствуваше въ́ородевъ. Цъ́ртъ на деня дѣнсъ що започѣвѣа; стигна черниятъ облаци. Рано ще запаемъ стратегическиятъ пунктъ и ще имаме възможность за многовелатна и удобна почивка. Градѣхме си вѣсоки кули на въ́здуха...

Чафкитѣ!...

Ощо едно и послѣдно усилие и напрежение и ний сме горѣ на планината. Тогава ще видѣемъ съ погледа си цѣлото подножие на Голакъ и неговитѣ околности. Въ 5 и ½ часа утрѣшната изгѣзнажме отъ гората и нивѣата горѣ на тая трѣвна, растителносѣ, които ни мокрѣше краката, нивхме се на голинята. Сутрѣшната роса по трѣвата освѣтена отъ слъчевитѣ лъчи, освободена отъ шумата, се виждаше като брилянтени ярнца. Дивото карамфиче, съ своитѣ пъстри цвѣтовце, неволно ни привличаше погледа. Ягодата и тя цъ́фнѣ на тая цвѣтове и не оодрѣни още въ́рнца ни възбуждаше апетита, знаѣнѣ нѣщие врѣмѣтенъ и сладъкъ плодъ, но трѣбаще да се задоволимъ съ сѣбратия и на жадното за религиозна поука и чиста моралъ християнско население, се отдаде на найразнуусвѣ и безплатенъ животъ, на безмилостно хдрение и разпилване монастирскитѣ приходи. И колко е по-ужасно, той е допѣсѣ именно съ такъвъ прѣстлжна мисъль. Това показвѣ главно дѣлата му, нѣ не по-малко и пускнитѣ отъ него по адресъ на дебрянитѣ епитети, като „тъмна", „добродушенъ народъ" и т. н., както и сѣдѣнинта, които отпосѣе добиѫме за неговия животъ още като ученикъ въ Русия, като законо-учитель на солунската гимназия, особено като общински прѣдсѣдатель въ Леринъ, на и въ Прилѣпъ. Всичката мерзость на тоа лице бѣше яина да дебрянитѣ, и тѣ почнаха да се възмущаватъ, да роптаятъ, но той бѣзго си почивавше спокойно и съ по-голѣма енергия се прѣдаваше на своитѣ инстинкти и порочни животински наклонности, безъ даже да бѫде мъ́рнерѣ.

Въ такава степень бѣше обладанъ отъ дина страсть, че, когато му кръчнѣше, даже посрѣдъ нощь, цъкнѣше отъ монастира и заедно съ предпладнитѣ и щедроизнаградяванѣ затвтета се озовѣваше въ с. Ракитица, Битолско или дугатѣ. Ако нѣкой го срѣщне и го запита, дѣ отива нощемъ, каква сѣмѣна работа го кара тоа да върши, той отговаря, че отива по монастирска работа (?).

Найдостойно е, обаче, то е, когато му кръчнѣше да отиде въ с. Райчица, „да поправи готварницата (магернцата)". Той просто не знаеше, що върши, когато се готвѣше за тамъ, дотолкова страстта бѣше обладанъ.

Неговитѣ порочевъ животъ стана извѣстенъ въ всички. На 22. февруарий миналата година Д. М., при посѣщѣ отъ с. Битуше за гр. Дебъръ, наминалъ при Николимъ въ с. Райчица. Казалъ му, че не е въ метоха, а въ кѫлната на бѣла попадия, мада и красива вдовица и Д. М. отина тамъ, въ що да види? Николимъ разгорѣенъ, гологлавъ въ нощно облѣкло . . . попадия бѣгнѣ въ с. Скопъ́ушенъ и уплашенъ Д. М. се въ́рнадъ въ метоха.

Ремонтирания попадинъ стоѣ въ черкоата с напрежение на монастирски пари. Сѣнцо така съ монастирски пари и кѫлната на попадинта, нѣ тя си запазва правото на собственость. Тази кѫлна вечѣ стана половинѣ въ́ръ́ушена отъ с страшного пръчкъ „хотець попадия ранчка".

Ранчката попадия не знае, какъ да се нарадѣ и да се нахвали съ своя пръстенъ, който струва 3½ л. т. Тя притежава тоа пръстенъ отъ завръщането на Николимъ Цариградъ. Разбира се, ний не допускаме, че той може да е подаренъ отъ Николимъ, но лошитѣ езици пускатъ разни слухове . . . Жалкото е, че пръстенѣтъ е широкъ, и дебрянитѣ знатари не могатъ да го поправятъ, та не може да го носи попадинта.

Латата 31. августъ 1908. г., денъ́тъ, когато и е подаренъ пръстена ще бѣде паметенъ денъ за попадинта . . .

Ревнитѣ до Николимъ-кѫдъ и прѣдадемъ на страстнитѣ си, тоа пѣдидѣ морално субектъ, съкдаръ ваше красивитѣ жени, че имѣтъ отвратителенъ и грѣ́ен мжже. Монастирътъ „Св. Иванъ" и метоха му въ с. Райчица станаха „притча въ́ сѣнцѣхъ". Сѣрдцето ни се кжсне, когато виждахме, какъ се компрометирѣ́ сѣ надеждата, че като стигнѣмъ въ нашия кѫдъ, тѣ, ягодитѣ, ще оарѣтѣ.

Гледайте омайно-хубавата планинска природа, простора до найдалечнитѣ на окото, хубавото небо сѣлнце и всичко онова що ни ваобѫлжлите и заинавамаше, прѣнасаме ни като че ли въ нѣкое вѣлшебно царстве!... въ Рай! Сѣнцдетѣо ни всѣане да поглѣне всичко тоа, що ни бѣ прѣдъ очитѣ.

Но, страна робска. Потиненѣ народъ. Тукъ природата, въ тъ́ая земя, се внѣкна по засѣмѣна отъ другадѣ, но въ тъ́ая страна природата отдавна прѣстанала да радва роба!. Всичкитѣ хубости сѣ замѣстени съ пожари, бѣсилки, клатенца, жадини, мжки, натезания и пр. Когато, що-токо описаномъ по-нѣкадѣ прѣдъ нѣ́ мозъка, бѣѣ да искамъ, бѣхъ почнатъ да тананикамъ всѣкакъ наявстанта скръбно мелодична пѣсень:

Цѣйте цъ́фнало, мамо, и нашта градина.
Какъ да кадѣемъ, мамо, да го откина.
Да го изнрата, мамо, во Цариградъ.
Въ Цариградъ, мамо, въ Терсанѣто.
Въ Терсанѣто, мамо, въ Зандаанѣто.
Въ Зандаанѣто, мамо, на моѝто либе.
Деветь години, мамо, натворенъ леки:
Той тамъ не знае, мамо, кое е врѣмо.
Дали е зима, мамо, или е прѫлѣть.
Та да разбере, мамо, че прѫлѣть дошла!
Рекохъ си: горката робина!.. Двойно робство и на любовьта и на тиранията„

Обѣрнахъ се къ другата страна и видѣхъ Спасѣ Глиговъ, Гудръ, отъ Лазарополе, че кжса ментирайтѣ тия светилища прѣдъ́ робското население.

На 5. мартъ 1908 г. П. А., врѣщайки се отъ гр. Дебъръ за селото си, минѣлъ прѣзъ Райчица и надвирѣлъ Николимъ въ сѣщия кафетъ въ кѫлната на попадинта, както и Д. М. За да притаи тоа фикть гостьтѣ, Николимъ му отстѣкнѣ своя „бленекъ", своя комъ-хатъ, до с. Ниче. За голѣмъ срамъ, обаче, всичко тоа се чрѣзнало съ сѣктаинчи бъ́рзина между населението.

Манастирътъ съ стоя игуменъ въ́рнѣше кжмъ пропасть. На Митрополията въ Дебъръ всичко тоа бѣ доложено надлежно, но нито не послѣдва, нито се, Митрополита е была безсилна да прѣмахне злото. Съ сѣкърбъ на душата си гледахме, какъ вече населението на цѣлата Монастирска епархия бѣше, Светата Обитель. Прѣзъ Великото пости, поощрѣвѣнъ-ежи, споредъ установения обичай, прѣкъсанка да идатъ на поклонение въ манастира, за да не слушатъ дуни и да не се лѣнатъ полом на нелото.

Трѣбаше единъ другъ фактъ да дойде, за да отвори очитѣ на всички, въ какво положение се намира манастира, та какъ тогава да се стреснатъ и вемѣтъ мѣрки за прѣпятствѣнето на злото. Игуменътъ на манастира, безъ да знае другъ нѣкой, на сѣна сѣна гледа, изезъ 300 (триста) лири турски съ лихви за манастира, и безсѣдѣно прошалъ. Разбира се, за нетрѣбна работа, разточителенъ, пристнто и за фаворититѣ му трѣбаха пари. Колкото и да бѣ разточителенъ, той не може да изхарни 300 л. т. въ 9 мѣсеца, а тѣхн пари прошаднаха въ неговитѣ ръцѣ́ни. Нѣкои манастирски дрѣ́ни, които прѣдвидждали смъртта на манастиря отъ това, настоятелно искали отъ митрополита прѣмахването на тоа носѣ гений отъ манастиря, когато и станѣло на 24. юни 1908. г.

Прѣди да бѣде назначенъ за игуменъ на манастира, той бѣлъ опрѣдѣленъ за Мелникъ, но катъ митрополитъ отказалъ да се тоа назначи, Ексархията. Кое го е тегнѣло и съ какъ кажнѣ́ния искалъ да дойде въ нашия манастиръ, нѣче но-горѣ казахме.

Катъ го дигнахъ отъ манастира, назначихъ го за протосигелъ въ Митрополията въ Дебъръ. Защо и съ какъ цѣлъ? Това ний, простосъ́рнитѣ, не можемъ да знаемъ: нѣщото началство знае. Можеше ди единъ чоѣкъ, опозорѣнъ въ манастира, да бѫде протосигелъ въ Митрополията? Можеше ли да вика по-голѣмъ абсурдъ отъ тоа? Какъ ще гледа народътъ на едно висше духовно учрѣждение, когато се въ́рнатъ подобни работи? Съ митрополита Козма не бѣхъ доброѝ. Нѣкои дебрянски граждани тоа митрополитъ да тъ́рси да му натрапатъ единъ такъвъ опозорѣнъ личность за протосигелъ? Нѣма съмнѣние, чуѣ трѣбъ да се се готѣхи нѣкакви цѣли.

Новата длъжность на Николимъ му отварѣ́ше ново поле за „подлостнрта" общественѣ дѣйности. И чуѣ той не измѣни на себе си. Вѣкъто да се прибѣрѣ въ Митрополията, той прѣкъ всѣчко е по-гнжки на памѣрѣ нѣкое по-ужно и по-удобно за него жилище, „като за калугерѣ". Не се отчая въ уклѣнта сѣ. Потърси и подходящи случ́ни, които да му послужатъ за ръ́ушитѣ. Найфи слугини, нѣкои си С. Б., но удари на камъкъ. Три седмици само отъ́ в услови тоя безкрамнѣ се

буковъ жиръ (буклинѣк). Изглѣчалъ го, като му казахъ да не кине тъ́ая зеленаци, защото отъ нихъ ще го забоди глава и ще го втресе. Отговорѣ: „Ние сме бѣлгари", прѣди да не прѣдо́ди, ще се втресатъ турцитѣ".

Около войводитѣ се събрахме нѣколко чѣ́ченка да се обмисли, какво да се прави и дѣ ще се оцѣ́ва. Бъ́ехме рѣшение: куриера и деченчета Христо Катанов, конто познава мѣстото, да направятъ нѣщинка огледъ, като взематъ сѣ себе си бинокълитѣ. Да разгледатъ позицията „Лафка" и своевременно да донесатъ въ четата що е видѣно и забѣлѣжано. Тѣ отидоха, а четата насѣдѣ на сѣщото мѣсто. Дадѣ се заповѣдь да запушимъ, но бѣхъ да свалѣме ранцитѣ отъ гѣрбовѣтѣ, тъй катъ тъ́ръ мѣстото не бѣ удобно за по-дълго почивка, а освѣнъ това, не се знаеше що може да ни донесе всѣкъм минута. Мнозина отъ „комчетата отъ ухора и не сѣ знѣ задрѣмаха. Тоа се прѣдъзви около ½ часъ, катъ четата се въ́рнѣ дамата прагени огледачи съ донесение, че никакво движение на хора, близо или далеко, не се забѣлѣ́ва и че четата е сѣ развалѣ́на и не се катъ гизнаилъ Хр. Катановъ отъ по-прѣдъ „Слава Богу!" каза войводата и дадѣ заповѣдь да се вдигнемъ отъ тоа място и да наберемъ дуро по-удобно, дѣто ще похапнемъ, а слѣдъ тоа ще прѣкъарѣ́имъ прѣзъ хребета на Голакъ: ще влѣземъ въ гората на другия сѣклонъ и тамъ. нѣкѫдѣ доѣв. ще направимъ дневната почивка и щѣло да ни се даде голѣма грана за обѣдъ. (Сѣлано)

обърнал къмъ нея съ думитѣ: „Бабо, нѣщетѣ искамъ за ми носишъ, нѣщетѣ!“ Отъ тѣхъ можеше да бъдатъ баба останала вкаменена и се опалвала на прѣдсѣдателя на конституционния клубъ, но какво бѣло направено по тоя поводъ, не стана извѣстно; извѣстно ни е само, че тоя телешкъ продължавалъ да се обрьща съ по-мрьсни изказания и то настоятелно.

Интимнитѣ врьзки на Николина съ спомнатата попадия и тъкъ не прѣкъсвали да съществуватъ: тѣ бѣ приемателровина и когато бѣ осамѣлъ можеше да влиза при Николина, даже и нощно врѣме. Но житоотвѣ такъвъ работи нѣмалъ краи.

На 12 дек. 1907 г. дошъ отъ Лазаровене — М. и А. — отишли да завѣрятъ въ Митрополията едно свидѣтелство за наслѣдство. Казалъ на женитѣ да отидатъ и го чакатъ въ квартирата му подъ прѣдлогъ, че нечатъ бъдъ забрьсвани дома. Когато той стигналъ въ кѫщи, цѣмъ седналъ и се разфрьлилъ, по обикновено му, обрьнатъ се къмъ женитѣ, безъ всякакъв свѣтъ, съ такъвъ думи: „*Само месо да кухи дошло.* Прилъ за печатъ отъ по една бѣла медждия ви прощавамъ, като ви виждамъ, че сте бѣли, съ условие, щото нощеска ще бъдете при мене на гости, защото нямъ да ходимъ нѣкои порѫчки на селата — за нечедъ съмъ се разпоредилъ“. Женитѣ скоифузени отъ непривичнитѣ му думи и като разбрали цѣлитѣ му, напусъкли кѫщата и ведлъ.

Срѣщу 15 декемврий 1908 год., обѣлѣена въ най-свѣтлата си промѣна, рамчата попадия прѣощъка въ кѫщата на архимандрита. Сръщу нея, нѣдъкъм да излиза отъ кѫщата му, съпроводена до с. Райчица отъ слугинята, баба С.

На 27 декемврий с. г., когато всички бѣха на черква, архимандритъ не излѣзе отъ кѫщи до 12 часа вечерьта по турски прилъ на гости съпругата на единъ бѣленъ въ Дебъръ кундурджия, нѣкои си К. Х. Когато хората, които видѣли това, вярочно питали за архимандрита, слугинята отговаряла сѣмѣлимо, че не е дома.

Ще споменемъ още за сѣляното: Мухамедановитѣ Демиръ, отъ Косоврати, 13—14 годишно, манастирски слуга, много пити бѣ изпратенъ съ заняти въ книжка задатъ на прѣдсѣдателя на попадия, при „бѣлата гушка“, да му я донесѫ въ манастира нощно врѣме.

На 6 августъ 1908 г. бѣ на гости при архимандрита . . .

На 29 августъ с. г., врьщайки се отъ Цариградъ, архимандритъ Николимъ, въ Дѫбовяни (Сръзко), като пазарувалъ въ с. Сръзко, на 11. за тр. Дебъръ, щомъ се установили на почивка, дадъ и знакъ прѣхъ мимика да се поразходятъ сами въ ливадитѣ. Господицата се прѣсторили, като че да се забѣлѣзвала нищо. Вечерьта заповѣдалъ на хаджинята да приготви за нея горѣ отдѣлна стая. Обаче, като узнала тя намѣрението му, отказала. Между Сръзта и Дѫбовяни прѣдложилъ и да се прѣдложи въ негови файтонъ, но не приелъ. Сладъ-нощи на Николимъ билъ Т. Тр. Бояджиевъ, Ентъ. Бояджиевъ, Бавже Симоновъ и Ст. Лазаровъ.

Когато всичко това се узнало отъ Хаджиката, за да не стане нѣкой нечуванъ скандалъ, понеже населението не можеше да трьпи вече срама, бѣ дигнатъ телеграфически отъ Дебъръ и назначенъ за прѣдсѣдатель на общината въ Солунъ. Какъ ирония?! . . .

Въ Дебъръ, като протосингелъ бѣ безподобенъ въ използуването на международобѣ партизанства и въ раздаване на уредъ. Неизвѣстно дали бѣ — за да отвлѣче вниманието отъ неговитѣ позорни дѣяния и да ги укрива — „раздѣлъ и владѣлъ“, обикновено политика на всички нечестивци и поистинници. Постоото му сѣме на разпоръ, благодарение за неподатливостта на гражданитѣ, не даде овоча, което той очакване, но все даде тъкъ-тамъ сковтъ плодове. Благодарение на тия сами разпоръ и раздѫване на уредъ на селата и града, въ с. Модрица (Дримкоцъ), тамъ, дѣто прѣзъ тиранически режимъ станаха двѣ-три прѣстрѣлки между нашата чета и аскера, видинитѣ и заслужилъ българинъ Авраамъ Ангелозъ, за да се избави отъ гарнитѣ на Николина, стана сръбомания. Гражданинътъ Ильо Георгиевъ, бѣленъ чойкъ, просилъ да се приеме синъ му въ паисиона, но Николимъ не го приелъ, понеже бѣлъ отъ долна категория чойкъ. Но, Господинъ се обрьналъ кѫмъ сръбитѣ, и тѣ съ готовность приели синъ му и го изпратили въ Битоля и т. н.

За заграбенитѣ манастирски пари дадоха ся съставени двѣ комисии, които сѣ прѣследали вече смѣкнатитѣ, но въ резултатитѣ имъ нѣма рѣшка ралака. Кои комисии е права, не се знае. Нѣм-рашоналного въ случая с, щото и грьчѣ манастирски дивенци да се изпратятъ въ Цариградъ, тамъ да се прѣследатъ и отгамъ да се установи истинността на перата; или да се съставя една комисия смѣсена отъ „единта и другата страна“, т. е. отъ страна на така наричаемитѣ „космисти“ и „никодимисти“, които подробно и на мѣстото да провѣрят смѣкнатѣ.

При все че смѣкнатѣ, поради сѫкнитѣ лихви, които се плащатъ за дьлговетѣ, не трьпятъ отлагане; при все че бѣ разпоредено още отъ м. мартъ, т. г. и възложено Епархиялнитѣ съвѣти да се занимав съ тая работа, — досега още нищо не е направено. Трѣба да се бърза. За резултата ще бъдете осѫдоменѣ.

Дебъръ, 9. май 1909. г.

Х. У.

Писмо отъ Дебъръ.

— Окончателно прѣследване монастирските смѣтки отъ Епархиялнитѣ съвѣти вече е свършенъ факта и той вече се е произвесъ въ смисъль такава : 600 л. т. да се разхвьрлятъ между българското население въ Дебърско по 6 гр. зал. на всѣко лице отъ жалкитѣ тоъ отъ една годишна наторѣ или по 12 гр. зал. на всѣко лице отъ мѫжки подъ отъ 25 години нагорѣ. Разхвьрлянето ще стане по статистичнитѣ данни за законодателнитѣ изборе. 200 л. т. отъ манастирскитѣ дьлгове нѣма да се признаятъ: тѣ оставятъ за смѣтка на боравницитѣ съ приходо-разхода настоящи, които впрочемъ знатъ да измамятъ. Тия двамина „космисти“ и „никодимисти“ нѣма по въпроса за манастирскитѣ смѣтки: пьлно единодушие и съвѣщение се посрьщна отъ всички горнето справедливо рѣшение на Епархиялнитѣ съвѣтъ.

Ще ви дьржа въ течение по изпълнението на туй рѣшение.

8. VI. 909. г.

Дримски.

Писмо отъ Галичникъ.

Друга жертва отъ Галичникъ. — Стрѣко Костовъ Юрьковъ, врьщайки се отъ Битоля за дома, бяле убитъ съ три куршума, на разстояние 4 часа отъ Битоля. Той бѣле оженъ на Якова Байрямовски. Послѣдниятъ е бить въ конфликтъ съ полицитѣ отъ мѣстността, дѣто станало убийството. Полицитѣ искали да убиятъ Якова Байрямовски, въ по сила хитрость отъ страна на послѣдния, диктувана отъ мѣстнитѣ хулиани, и поради тоя, че убийцитѣ не познавали добрѣ Якова, убили Стрѣко. И кой каъ станало тоа : трьпи ли отъ страна въ дадъ Байрямовци, въ запитани отъ убийцитѣ, дали сѫ тѣ Байрямовци, послѣдниятъ отговорили, че не сѫ тѣ, а споменатитѣ лица издатъ подиръ тѣхъ.

Убитиятъ е потребенъ на всѣкого, дѣто станало произвестието. Убийцитѣ не сѫ заловени.

6. VI. 1909. г.

Страдалецъ.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Инцидентъ на Шефкетъ паша съ патриарха.

Цариградъ, 13-ий юний. Срѣщата на грьцкия патриархъ съ главнокомандующитѣ Махмудъ Шефкетъ паша даде поводъ на много обяснения.

Махмудъ Шефкетъ паша е направилъ прѣдъ единъ отъ редакторитѣ на „Таинъ“ слѣдниятъ изявления : Аз най-напрѣдъ припомнихъ на патриарха разговора, който прѣди нѣколко мѣсеца имахъ съ грьцкия митрополитъ въ Солунъ. На Посѣдния аз тогава бѫхъ забѣлѣзалъ, че слѣдъ юлската революция, тогава, когато всички чети се надпирвараха да се прѣдадатъ на властитѣ, заповѣдвала на оружия, внасяни отъ Гьрция, не бѣше-ликвидъ прѣстанала; нѫщо повече, че нови грьцки чети не закъсѣхла да се появятъ въ страната и че на нѣкои мѣста е было констатирано присъствието на офицери отъ грьцката армия. Аз заявихъ тогава на митрополита, че ако тоа това продължава, мюсюлманитѣ ще се принудятъ къмъ българитѣ противъ гьрцитѣ и че правителството, отъ своя страна, ще вземе най-строги мѣри противъ тѣхъ.

За нещастие, продължихъ аз въ разговора си съ патриарха, монтѣ съвѣти не бидоха чути. Днесъ имевно грьцкитѣ чети сѫ, какъ нападатъ въ Македония българитѣ и мохамеданитѣ съ дьржатъ въ грьнищитѣ на едно чисто отбранително положение. Ако българитѣ и мохамеданитѣ сѫ могли да се опрадъ въ помощ, отъ страна на това спорадъ мѣние бѫле съмѣлъ естествено прѣдъ общата опасность. Неоспорнѣ фактъ е, че не всѣкъдѣ грьцкитѣ чети въ въ нѣкои нападения. Правителството не може вече да тьрпи това положение. То ще направи и най-послѣдлитѣ жертви, за да постигне уяснение на четитѣ. Дадени сѫ запоѣдъ за енергична дѣйствия противъ тѣхъ.

Патриархъ-тъ ми отговори : „Аз ви благодаря за симпатитѣ, които ви показвате спрѣмо моята нация“. Аз възразихъ:

„Да вашитѣ чувства спрѣмо правителството, аз отговарьмъ съ подобни чувства спрѣмо васъ и вашата нация“.

Официалнитѣ органъ на патриарщината „Екклезиастики Алития“, дава сѫ свои страна отчетъ за срѣщата на патриарха съ Махмудъ Шефкетъ паша. Спорѣдъ тоя вѣстникъ, патриарха бидъ поканѣлъ да казва на главнокомандующитѣ, че той забѣлѣзалъ въ нѣкой краглоне извѣстна особенность противъ гьрцитѣ. Шефкетъ паша попиталъ, въ какво се проявява, спорѣдъ него, тази особеность? той отговорилъ, че гурцитѣ сѫ се присъединили къмъ българитѣ и че даже обѣщали бойкотъ на грьцката търговия въ Драма и Струмица. Шефкетъ паша отговорилъ тогава по единъ твьрдѣ суровъ начинъ, че още прѣди 4 мѣсеци той бидъ прѣдупрѣдилъ грьцкия митрополитъ въ Солунъ, че, ако гьрцитѣ не отбѣгватъ минаващитѣ отвадъ турската граница чети и ако не трьтятъ край на започнатитѣ отъ тѣхъ убийства надъ българитѣ, гурцитѣ ще вдъхатъ въ споразумѣние съ послѣдлитѣ и ще измѣнятъ тѣхната страна. Прѣди въстановяването на конституцията, българитѣ върщъка убийства, казалъ главнокомандующитѣ, но сетнѣ тѣ се отказъха отъ тази си дѣйность, когато пьлъ гьрцитѣ още продължавайтѣ тѣхнитѣ прѣстъпни дѣйствия. Грьцки офицери наказвалъ въ Македония и обнавлъятъ селата и дванесеки отъ една годъна независъ спрѣмо отоманската нация, тѣ на всѣкждѣ сѫвѣтъ интриги и нескъгласии. Всичко това, обаче, е не тьрпимо и трѣбва да му се тури край.

На забѣлѣзвания на патриарха, че грьцкитѣ села, които четитѣ посѣщаватъ, не трѣбва да дьржатъ отговорни за дѣйствията на послѣдлитѣ, Шефкетъ паша възразилъ: Всички сѫ солидарни и всичкитѣ виновни, като предоемъ съ митрополитѣ и съгрьшилъ съ клубоветѣ. Но ний на всички ще спутимъ главнотѣ. Ний ще ги уничтожимъ. Касае се тъкъ за честта на Турция. Или тѣ ще бидатъ смѣсени, или ний нѣма да слъствуваме като дьржава.

Андартитѣ се въоржаватъ.

Цариградъ, 13 юний. Положението въ Сѣрско стана все по-сериозно въ послѣдлитѣ дванесеки, които разнасятъ гьрцитѣ за образуване и въоржаване на разбойнически чети. Появяватъ се наново въ тоя край всички стари комитаджии и всеизвѣстнитѣ главатари или агенти на разнитѣ комитети. Всички гьрци се въоржаватъ прѣдъ видъ на едно общо движение. У мюсюлмана у тѣхъ сѫ намѣрени множество пушки „Грас“ и револвери. Посѣ се слухъ, че въ хаджи Вацъ, въ Сѣръ, имало фабрика за военни припаси. Грьцки мауни постоянно прѣнасятъ оружие. По-главнитѣ мѣста, прѣзъ които тѣзи оружии проникватъ въ вкатрішността на стрѣмата, сѫ: Маври, Мароми, Порти Лагосъ и Сарѫ-Шабанъ. Турското население е силно въбудено. За съкланение, полицията не взима никакви сериозни мѣрки за залавянето авторитѣ на тоа готвяне се движение и даже освобождава оних, които случайно бивать арестувани.

Содуръ, 15 юний. Голѣмо движение се забѣлѣжва прѣзъ послѣдлитѣ 2—3 дена между турцитѣ гьрци. Правятъ се сериозни приготовления, безсъмнѣно, за терористични акции. Агенти на грьцкия комитетъ разнасятъ по гьрцитѣ домове и на гражданитѣ пушки и патрони. Вчера единъ, отъ Ново, по погрѣшка, занесе нѣколко печени патрони на единъ българинъ сладкарь. Изглежда, че полицията се раздвижила, защото, въ основа на закона за безалѣщинитѣ, задържали сѫ, освѣнъ безалѣщинъ десетина агенти на гьрцкия комитетъ, повечето родомъ отъ Гьрция, които ще бидатъ екстернирани. Сиоци се гьрцки слухъ, който прѣдаяме подъ резерва, че полицията заловила тъкъ четирма гьрцки офицери.

Турската преса за критски въпросъ. Кимилъ е „великъ везиръ“.

Цариградъ, 12 юний. Говори се, че едно жѫрдовно турско военно лице, уѣрено английски посланикъ, какво Турция нѣма да се отклие отъ английската политика. Възможно било даде, щото Кимилъ паша да стане отново великъ везиръ.

Сражение между арнаути и аскерь

Содуръ, с. д. Селеинтѣ отъ арнаутското село Стрвецци (инекско) отказали да плащатъ данъкъ и да се подчиняватъ на властьта. Завчера сѫ били изпратени два табора войска съ цѣль да накажатъ непокорнитѣ арнаути. Послѣдлитѣ, укрѣпени въ крайселскитѣ кули, отправили силенъ огьнь, всѣдствие на което войската отстѫпила.

Дкавидъ паша, заедно съ инекския мютесарифинъ, е заминалъ вчера за селото Нови Табури, твьрдо рѣшенъ, въ случай на съпротивление, да

разрушя арнаутскитѣ кули, даже селото. Тази сутринь бомбардировката била започната.

Реорганизацията на македонската жандармерия.

Солунь, с. д. Института за реорганизацията на турската жандармерия е прѣустроенъ. Така, централното бюро ще бѫде въ Цариградъ, подъ шефството на генералъ Робиланъ, подпомогнатъ отъ по единъ италиански и френски офицеръ, съ пять аджани бюра, управлявани отъ полковницитѣ: въ Солунъ — отъ французинъ, въ Смирна, Трапезунъ — отъ англичанинъ, въ Бейрутъ, Багдатъ — отъ италиянецъ. Солунското бюро ще ръководи жандармерията въ солунския, битолския, скопския и янинския вилаети; смирненското, освенъ въ вилаетитѣ Конья, Архиндеръ и Трапезонъ; бейрутското, въ вилаетитѣ Дамаскъ и Алепо; а цариградското, освенъ въ одринския и бруненския вилаети.

При всѣко бюро ще има по единъ офицеръ-секретаръ по народность, отъ каквато е и начальникътъ. Реорганизацията на жандармерията въ всѣкои вилаетъ ще ръководи отъ европейски офицеръ; така въ солунския, скопския и янинския — отъ французинъ, въ битолския — отъ италиянецъ. Прѣдвидѣнъ е четири жандармерски училища въ Цариградъ, Солунъ, Смирна и Бейрутъ. Първитѣ двѣ ще се управляватъ отъ англійски офицери, посѣдающи и френски. Новиятъ институтъ ще почне да функционира сѣдмъ 1 мѣсецъ.

Емигранти отъ Босна.

Скопие, с. д. Една партида отъ 17 турски семейства отъ Босна пристигна тука и бѫде настанена въ лагаджиската каза. Мѣстнитѣ климатическа условия тѣй злѣ сѫ повлияли на тия нещастни семейства, щото всички членове тежко болѣдуватъ и се изявили желание да се завърнатъ на старитѣ си огнища. Други нѣколко стотици такива семейства сѫ настанени около Прѣвеза, на тесалийската граница.

Компромисъ между гърци и албанци.

Солунь, 13 юний. Принцъ Алберть Гика е влѣзналъ въ спорязумѣние съ революционнитѣ гръцки комитети въ Македония за изкупно дѣйствие. Тоѩ е повлиянъ на едно общо въстание въ Албания и Македония. За тая цѣль принцъ Гика е отпусналъ половинъ милионъ лева.

Трима нови епископи за Македония.

Свети Синодъ въ едно отъ послѣднитѣ си заседания е рѣшилъ да се произведатъ трима нови епископи за Македония: досегашния ректоръ на столичната семинария архимандритъ Неофитъ; управляющия старо-загорската епархия, архимандритъ Йосифъ и протосинсела на софийската митрополия, архимандритъ Вардаамъ.

Ръкоположанието на новопрезвиденитѣ епископи ще се извѣрши отъ Н. Блаженство Екзарха при завръщането мъ въ София отъ Виена.

Военни мѣрки противъ гръцкитѣ чети.

Цариградъ, 14. юний. Портата е разпоредила да се попрѣчи на смутоветѣ, които прѣдизвикватъ гръцкитѣ чети, а така сѫщо и мохамеданскитѣ злосторници противъ гръцкитѣ въ янинския вилаетъ. Подобна разпоредба Портата цѣла да напрани и по отношение на другитѣ вилаети, понеже въ нѣкои мѣста се страхуватъ, че подобната порѫка критская въпросъ ще прѣдизвика сериозни смутове.

Портата се готви да дадѣ заповѣдь за обезоражаване на втъмното население въ всички крайбрѣжни градове, какъто и въ онези на Архипелага. Въ тѣзи мѣста ще бѫдатъ зети сѫщо прѣдпазителни мѣрки, какъвто бидоха наложени въ Айвали.

Участъ на Драмския гръцки владика.

Цариградъ, 14. юний. Въ нотата си до вселенския патриархъ противъ гръцкия драмски владика Портата заявява, че послѣдния не може вече да се назначава за владика въ Турция.

Англійско покровителство надъ патриаршията.

Цариградъ, 17 юний. Въ патриаршескитѣ кръгове се говори, че вселенскиятъ патриархъ възнамѣрявалъ да поиска екстерниорния гръцкия митрополитъ отъ Драма въ Англия, за да ходатайствува прѣдъ висшето англійско духовенство за англійското покровителство надъ патриаршията.

Прѣслѣдване на гръцкитѣ чети.

Цариградъ. Портата увѣдомя нѣкои посолства, че въ Гърция се правятъ голѣми приготовления за напрадане на чети. Портата е заявила, че ако гръцкитѣ чети прѣминатъ въ турска територия, ще бѫдатъ прѣслѣдвани отъ турска страна и отвѫдъ границата.

Въоръженията на македонската армия.

Цариградъ, 18 юний. Говори се, че Портата е рѣшила въ случай на война да въоръжи мохаменданското население въ Македония. За Солунь били изпратени вече за тая цѣль пушки—мартинки.

Изгонени гръцки поданици.

Солунь, 18 юний. Въ градъ Солунската полиция изгони отъ Солунъ 26 души гръцки поданици, за които се доказа, че сѫ агенти на гръцкитѣ комитети и гръцкото правителство.

Прѣслѣдване на гръцкитѣ чети.

Единъ отрядъ отъ 30 души българи отъ прилѣжно, въоръжени съ държавни пушки, на чело съ гръцки офицеръ, прѣслѣдва гръцки чети въ Мориховско.

ДРУЖЕСТВЕНИ.

Студентството и Балканската конфедерация.

Студентитѣ въ София сѫ имали сѫбрание на 15 т. м., въ което сѫ взели слѣдната резолюция:

Балканскитѣ дръжави: Румъния, Сѫрбия, България, Черна-Гора, Турция и Гърция при специалнитѣ географически, етническа, териториални, икономическа и политическа условия, при всички сѫ поставени, за да могатъ:

1) да развиятъ въ себе си сама интензивна духовна и материална култура, съвмѣстна напълно съ многобрѣмнитѣ богатства на тѣхната природа;

2) да постигатъ можемо могъщество по естественъ пѫть на икономическо развитие, а не чрѣзъ прѣкомѣрно развитъ милитаризмъ, който само изтощава тѣхнитѣ твърдѣ слаби финансови средства сами, безъ да бѫде въ състояние при това сепаратно съществуване да имъ гарантира нито тѣхната независимость, нито културното имъ прѣуспѣяване;

3) да прѣдставяватъ една сериозна сила, която би била въ състояние да дадѣ дѣйствъ икономическа и политическа отпоръ на всѣкои завоеватели асиратни отъ западъ или отъ сѣверъ.

4) да дадатъ широкъ възлишенъ пазаръ на едно силно развито производство, което единственно ще закрѣпи тѣхната икономическа независимость;

5) по силата, най-послѣ, на своето национално, политическо и културно самосъзнание.

На балканскитѣ дръжави се налага на първо врѣме едно съсловяване на широка икономическа бѫза, а слѣдъ това е единъ политическъ и при тѣхнитѣ културни и автономни на всѣкои национальности въ отдѣлнитѣ политически единици.

Възпрѣемайки това свѫщание по балканскитѣ въпроси, румънското и българско студентство въ лицето на своитѣ делегати, слѣдъ конференция въ по тоя въпросъ на 13, 14 и 15 юний, които се сѫбориха съ скромнитѣ размѣри на програма, която студентството можe да имa въ актуалната политика на балканскитѣ дръжави, рѣшиха:

Да се сѫзадѣ единъ комитетъ на балканскитѣ студенти съ цѣль за широка пропаганда на идеята за сближение на балканскитѣ народи.

Сѫоръжъ, при своето пълно организиране, ще имa 6 секции: Румънска, Сѫрбска, Българска, Черно-Горска, Турска и Гръцка. Сѫрбската, съ които сѫоръжъ ще се сдружи въ договаме на своята цѣль, сѫ:

1) Най-широка устна и писменна пропаганда на идеята за сѫзаимане на балканскитѣ дръжави отъ страна на всѣка секция, спорѣдъ локалнитѣ условия, при които тя сѫществува, съ стремежъ на: анализирать постепенно факторитѣ на актуалната политика, на първо врѣме за митинско сѫзаимане, а сѫлѣдъ това и за по-далечитѣ политическо перспективи на сѫюзъ.

2) Систематично организиране на сѫрбци и конфедерация на студенти отъ балканскитѣ дръжави съ цѣль да засилятъ взаимнитѣ духовни връзки на балканскитѣ интелигенции, да се взимать общи мѣрки за нейнитѣ окрѣпване и идеята за балканскитѣ сѫюзъ и да се дадѣ работа въ подробности самата идея за сѫюзитѣ непосрѣдно и далечно изгледи.

3) Да се сѫрдя изхлавнето на единъ сѫюзъ органъ, който ще се сѫвива на французки езикъ. Сѫдилището на неговатa редакция на първо врѣме ще бѫде въ Букурещъ. Ще се редактира отъ комитетъ, избранъ отъ всѣчки секции на сѫюзъ, съ едно представителство отъ комитета на Букурещката секция.

Сѫюзъ ще се управлява отъ централенъ комитетъ, сѫдалището на който ще се редува сѫгестово въ всѣки университетски градъ на балканскитѣ дръжави. Официалния езикъ на сѫюзъ ще бѫде французки.

Окончателно изработване статутитѣ на сѫюза ще стане на конгресъ въ Бѫкъ т. г. на 14 августъ, когато сѫ покавени делегати на студентитѣ отъ всичкитѣ балкански дръжави.

Делегати за Ямкинъ конгресъ: Н. Балабановъ, Ст. Стамбулиевъ, Ѫчо Хаджиевъ, Сава Кадемовъ, Тома Томовъ.

ХРОНИКА.

На 29. юний 1909. г. годишнинтѣ празникъ на Дебърската просвѣтителна дружба. Той ще се отпразнува тази година съ единъ изметъ до Княжево. Празнинството и веселбитѣ ще станатъ въ градината на г. Сѣко Евгениевъ, наречена „Райска градина". Настоятелството на дружбата ще вземе всички мѣрки и полови всички усилия празднуването да стане, колкото се може, по-весело и приятно. Канятъ се да взематъ участие въ тоя праздникъ всички дебрани и дебрани, безъ разлика дали сѫ тѣ членове или не на дружбата.

Настоятелството се надѣва, че цѣлата Дебърска колония — емигранти и губетчии — ще взематъ участие въ това праздненство.

Лични. — Нашинтѣ уважаемъ сѫтрудникъ, г. Д-ръ Т. Фъаиновъ, е пристигнатъ, идещъ отъ Скопие, въ столицата, дѣто ще прѣстои нѣколко седмици.

— Г-нъ Матѣй Т. Христовъ, секретаръ на Редакционния ни комитетъ, довечера заминава за родното си село Трѣсанче (Рѣка), кадѣто ще прѣстои нѣколко седмици.

„Съдрицитѣ ли се — виновенъ си". — Отъ частни сѫобщения и отъ нѣкои писма, пристигнали тази седмица отъ Дебъръ, се виждамѣ, че поета и жестокия уходъ на статиитѣ въ миналия брой на вѣстника на нѣкои краткоте тамъ. Защо? Има ли причини за това? Нѣма съмнѣние, щомъ се сѫдрятъ, трѣбва да има такова. А какви могатъ да бѫдатъ тѣ, не остава дорѣ, ако читателитѣ да прочетатъ статиитѣ и да ги отговорятъ. За насъ нѣма по-сложъчнъ отговоръ отъ онази поговорка, съ която озаглавяхме тоя статиѣрѣне. Никой нѣма можалото дарано да ини хората, какъто критикуватъ, имайки прѣдъ очи общата полза. А ний най-гърѣсвено можемъ да имъ заявимъ, че именно тоя имаме прѣдъ очи, когато написахме статиитѣ. — Единъ отъ тия „разсѫдени" дойде въ едно писмо полуофициално и полуконфиденциало, се забрани въ своята тревога като казва, че ний сме сѫбирали сѫдѣйствия сѫ за вѣстника отъ „различни хора". Отъ кого събираме сѫдѣйствия, не сме длъжни да даваме сѫмѣтка, ний ще какемъ на тоя приятель и на подобнитѣ нему, че сѫдѣйствия сѫбираме отъ дебрани, които работятъ по своя сѫвѣсть, за да изкажатъ своята прѣхрана и не сѫ по-малко почтени отъ тѣхъ. Разбира се, тѣ тичатъ ни-горѣ на-долу по улицитѣ, не стоятъ на кресла по митрополитѣ и не пазятъ топсѫдѣйствата сѫ за „високо топлото гнѣздо, като тия, които се сѫдрятъ.. Вмѣсто да се сѫрди и да употрѣбява такова вулгарни изрази, които оставане за незна сѫмѣтка, трѣбваше да седне и да напише, кое е нѣрно и кое е невѣрното — кодоинѣ на нѣстинка сѫ отворени. Ако е работа за ругание, ний можемъ да отвѫрнемъ, но това го счита за обидно и долно.

Ако е за чудене, че ни критикуватъ, това е въ реда на нѣщата, а се пазетѣ да не заслужите подиване. Въ общественитѣ работи и по-горчиви нѣща ще сѫ кажатъ, въ това не трѣбва да безпокои хората, стига тѣ да сѫ чисти. Общественитѣ работи, за да се поставятъ на висотата си, критиката е необходима.

Не може да претендирате на безпогрѣшность, защото утрѣ можете пак отъ 1 до 25 год. и по-горѣ да сѫ пиете на грѣшката, и да се извинявате съ това. Ний ви и посочихме днесъ.

Нешѣротно. — За поглеждане на манастирскитѣ имоти, управляющитѣ, избрани отъ „просвѣтени" манастирски управители, Епар. сѫвѣтъ при Дебѣрската Митрополия е взелъ рѣшение да обложи бѫдарнитѣ въ Дебѣрско съ данъкъ: по 6 гр. на годинa отъ мѫжетѣ пълъ отъ 1 до 25 год. и по 12 гр. отъ 25 год. нагорѣ. „Съ пъленъ единодушие и съ възхищение се посрѣщнa отъ всички горнисто спомѣнатото рѣшение на Епарх. сѫвѣтъ", се казва въ писмото отъ Дебъръ. Ний се съмняваме въ вѣрностьта на тоя тврдѣние, защото, когато е направенъ тоя дъгъ, никой не ги е питалъ тия дебрани, които днесъ „разсѫждаватъ" ги вѣтоварая Епарх. сѫвѣтъ да го изпълнатъ.

За колоездачитѣ дебрани. — Покавнатъ се г. г. колоездачитѣ дебрани въ столицата да присѫствуватъ на 25 юний, четвѫртъкъ, 1909 год. въ 6 ½ часа подаръ обѫдъ въ помѣщението на Дебѣрската просвѣтителна дружба, пиклъ „Св. Никола", № 24 III етажъ, на сѫбрание, въ което ще се обмисли въпроса за образуването на „Дебѣрски колоездачъ".

Присѫствието на всички е необходимо.

София, 29 юний 1909 год.

Отъ нѣколко колоездачи дебрани.

Отговорникъ: **М. В. Македонски.**

София — Печатница „Св. София", ул. Раковски, 118.

Година I. София, 28 юний 1909 год. Брой 13.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСъ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

— ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО. —

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За членове на дружбата и клоновѣтѣ и . . . . **4** лева.
За нечленове на дружбата . . . . . **6** лева.
За странство . . . . . **8** лева.

Уреждa
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изправа до редакцията му
Площадь „Св Никола" № 24, III етажъ.
— Обявленія се прѣемать на изнесени условия. —

София, 26 юний 1909 год.

Дебърската просвѣтителна дружба отъ прѣди три години е прѣдвидѣла въ устава си и годишенъ, натроенъ праздникъ на дружбата; той е 29 юний, Петровденъ. Първата година той се отпразнува сьа дневно литературно-музикално забавление въ „Безплатнитѣ ученически трапезарии", миналата година съ една екскурзия съ желѣзницата до с. Владая. Тази година пъкъ дружбата вече е издала покана за годишния дружественъ праздникъ, отдѣто никадѣ, че празднуваемо ще стане съ единъ излетъ до „Райската градина" при Кяжково. Ето и самата покана:

„Умоляватъ се всички дебрани и дебрани, били тѣ емигранти или гурбетчии, както и тѣхнитѣ зетове, безъ да се обрѫна внимание на това, дали съ членове на дружбата сами не, да взематъ участие на годишния праздникъ на Дебърската просвѣтителна дружба — 29 юний 1909 год., Петровденъ. Тази година отпразднуваемо ще стане съ единъ излетъ въ „Райската градина" при Кяжково.

„Дебрани, нека забравимъ за минута дневнитѣ грижи, нека оставимъ на страна нѣкой часъ частнитѣ си работи, та и ний нека се повесеемъ на открито прѣдъ хубавитѣ Алпи дни, нека прѣкарамъ нѣколко часа въ задушевна и приятна забава, нека се повеселядваме на гиздавата природа!

„Надѣваме се, че излетътъ ще бѫде и нѣкоемъ нѣщо за дружбата, нѣщо за всички дебрани, намирани се въ София, за да се срѣщатъ нѣкоемъ, да усилятъ братолюбието и сговора.

„Настоятелството на дружбата е взело всички мѣрки, щото празднуването да бѫде най-приятно".

Слѣдъ това издатъ нѣкои увѣдомленія за подробноститѣ на празднуването, които ги изпускаме като несъществени.

Като възпроизвеждаме почти изцѣло поканата на дружбата, ний неможемъ да не похвалимъ нѣкоѩ голѣмитѣ старания на настоятелството за успѣха на дружбата. При всичката лиса на интелигентни и дѣятелни сили, настоятелството на дружбата съ тия, които ги има, прави неимовѣрни усилия да разнае полезотворна дѣйность. И въ това отношение доста нѣщо е достигнато, особено тази година. Съ почването да издава вѣстникъ, свой органъ, тя направи една грамадна крачка напрѣдъ.

Все прѣкъ тази година, неотклонѣ, се образува и клонъ на софийската ни дружба въ гр. Раховo, благодарение на интелигентния и енергиченъ дебранинъ, Михаилъ Р. Василевъ, чиновникъ. Тази мила рожба на Дебърската просвѣтителна дружба въ София ний твърдо вѣрваме ще расте, ще закрѣпне и ще послужи за образецъ на дебранитѣ въ другитѣ градове на България, каждето си има въ годѣкъ брой. По тоя начинъ ще се образуватъ една мощна просвѣтителна дебърска организация, такава, каквато я разбира г. Дръ Т. Филиповъ — всенародно изпитателно-образователно дружество „Дебърска матица".

Едно е скрѣзно, че досега тази идея не е намѣрила отклисъ и приемъ между интелигентния въ родъ на край Дебърско. Разбира се, досега тоа не е можеше да бѫде иначе, т. е. до провъзглашаването на конституция въ Турция. Нѣ слѣдъ 11 юлий 1908 год., макаръ и прѣзъ краткото врѣме, нѣщо голѣмо, можеше нѣщо да се направи. И сега инистина има прѣчки, нѣ тѣ могатъ да се прѣодолѣятъ, стига да има само нѣколко интелигентни сили дълбоко проникати отъ тази идея и твърдо вѣрващи въ нейната необходимость, въ реализирането и въ грамадната полза отъ нея.

Ний се надѣваме, че това ще стане скоро.

Въ края нека пожелаемъ отъ все сърце бѫдещия успѣхъ на софийската дружба, както и на раховската и нека се надѣваме, че въ скоро врѣме ще се образуватъ такива въ Ломъ, Видинъ, Стара-Загора и другадѣ въ Българии, да и въ родния ни край: въ „Дебъръ, въ Галичникъ, Лазарополе и т. п.

Трѣбва да напомнимъ на дебранитѣ въ София, че тѣ сѫ повече отъ 1500 души въ София, а членове на дружбата досега записани едва има 150 души, и то не всички редовни. До година ний пожелаваме да станатъ най-малко 500 души, защото това е въ тѣхна полза, както за тѣхния напрѣдъкъ, тъй и за тѣхното име. Не за хвалба, а да се констатира единъ фактъ, ще кажемъ, че Дебърската просвѣтителна дружба за сега се ползува съ най-добро мнѣ между емигрантитѣ въ София при толкова малко членове, а ако станатъ 500 и повече? Това ще бѫде заслужена гордость за дебранитѣ. Тогава бѣгъ колебание и забавяне запишете се членове на нашата сьсѣда просвѣтителна дружба!!

Въ сѫщото сѫ срѣщанията за дружбата на нея добавимъ и това, при дотукъ казаното, по поводъ на годишния й праздникъ, че тя печели ние и въ славянскитѣ сѣчъ. Това е единъ симпатиченъ отзивъ, който много говори на тоа. разбира се, който желае и има добрата воля да схване истинската му мѣка. Ето тоа отзивъ въ „Славянски пѫтъ" № 4, 1909. г., „Дебъръ" въ отдѣла „Хроника славянской жизни", стр. 597:

„Дебърската просвѣтителна дружба въ София издава отъ мѣсецъ априлъ ежеседмѣнъ вѣстникъ „Дебъръ гласъ". Въ страницитѣ му близа истинското изобразяване нуждитѣ на българското население въ Дебърски край (Македония), легала борба за права на това население, подиганото на нелошото икономическо и културно ниво и „прѣпазване на туй население отъ деморализующего влияние на сѣрбската пропаганда". Като поздравляваме тоя новъ вѣстникъ, ний, въ сѫщото врѣме, не можемъ да не изразимъ страха, да не би това „прѣпазване" застави ржководителитѣ на вѣстника неволно да се отклонятъ въ обастьта на дрѣбнитѣ сьмьки и гибелния за славянството шовинизмъ". (к. н.)

Прѣди всичко трѣба да кажемъ, че много не закае инвоимото на Славянского благотворително дружество въ Петербургъ съ отзива за нашата дружба и за нейнія вѣстникъ въ списанието си; тоа отзивъ, естестено, и много ни насрдчава. При това трѣбва да уквѣрнъ нашитѣ славянски братя, че ний нѣма да се отклоняваме отъ прѣката си цѣль, ще се тазиръ далечъ да стоимъ отъ всичко, което би было въ врѣда на славянского единение и сговоръ, стига да не бѫдемъ прѣдизвикавани. Особено се отвращаваме ние отъ дивия шовинизмъ, който нѣщо друго не кадѣе подиръ себе си, освѣнъ бѣди за славянството. Единъ ний недоумѣваме, че се турятъ въ кавички думитѣ: *„прѣдпазване на туй население отъ деморализующего влияние на сѣрбската пропаганда* (к. н.). Това е единъ мѣрка оправдана отъ всѣка една страна, а не шовинизмъ. Ний сме нападани и трѣба да се защищаваме, трѣба да отбѣсимъ неприятеля, който нѣма да ни нанесе ськратоносъ удар. Противного тѣзи е нелѣпо, нѣ и опасно. Е, то ний недоумѣваме, че се турятъ въ кавички думитѣ: *„прѣдпазване на туй население отъ деморализующего влияние на сѣрбската пропаганда* (к. н.). Това е единъ мѣрка оправдана отъ всѣка една страна, а не шовинизмъ. Ний сме нападани и трѣба да се защищаваме, трѣба да отбѣсимъ неприятеля, който нѣма да ни нанесе ськратоносъ удар. Противного тѣзи е нелѣпо, нѣ и опасно. Е, то ний недоумѣваме, че се турятъ въ кавички думитѣ: *прѣдпазване на туй население отъ деморализующего влияние на сѣрбската пропаганда* (к. н.). Това е единъ мѣрка оправдана отъ всѣка една страна, а не шовинизмъ. Ний сме нападани и трѣба да се защищаваме, трѣба да отбѣсимъ неприятеля, който нѣма да ни нанесе ськратоносъ удар. Противного тѣзи е нелѣпо, нѣ и опасно. Е, то ний недоумѣваме, че се турятъ въ кавички думитѣ: *прѣдпазване на туй*

Въ мнѣния брой въ уводната статия посочихме въ-рху плачевното положение въ Дебърско всѣдѣствие теоръчъ и разбойничества отъ страна на бившитѣ дерудеджии главно и отъ страна на други разбойнишки банди и поискахме отъ мѣродавнитѣ фактори бѫрзи мѣрки за позлобрение на това положение. Отъ сѫлѣдствата, които помѣстихме въ тоя брой, получени отъ Дебъръ, положението се рисува ужасъ-ній-мрачно; животътъ на християнитѣ е невъзможенъ, убийствата сѫ нѣщо обикновенно и имотътъ имъ го разграбватъ посрѣдъ бѣлъ день: нѣма кой да ги защити, та разбойницитѣ вилнѣятъ свободно. Въ Дебъръсъ, съ една рѣчь, по настоящемъ владѣе тъжна анархия, много по-грозна отъ оная прѣзъ старая режимъ. Турсъ решошета е въ пъшата си сила, и нѣма кой да смѫже главата на тази многоглава хидра. Властъта, ако може да се каже, че има такова, е въ рѫцѣтѣ на реакционеритѣ, а централната власть, както и малодтурския комитетъ пасувятъ, макаръ да дали направени телеграфически оплаквания нѣколко пѫти досега до Парламента въ Цариградъ, до Везирството и т. н. Отдавна се пише въ вѣстникитѣ и се очаква въ Дебъръ новъ мютесарифинъ и новъ комендантъ, какъ-то и войски, ний и до днесъ нищо не е направено. Разбира се, Хилми паша не иска да знае, защото разбойницитѣ арнаутски банди него и неговия родъ нищо не закачатъ, а убиватъ и ограбватъ турци; той знае-съ негови колегъ Фериджъ паша, арнаутинъ, тоа и искатъ. Ний тоа лесно разбираме, не разбираме само пасуването на малодтурцитѣ. Какво чакатъ? — Да избиятъ християнското население въ Дебъръсъ, което е и така убито, и да ограбятъ всички му имоти, та да го разорятъ окончателно икономическо, което е и така разорено? Тоа нѣщо е безмислѣно, жестоко, диво и твърдѣ опасно. Ний вѣраме, че малодтурцитѣ ще се сепнатъ, ще видятъ всичката грозотия на хаятъ и ще взематъ бѫзо съответнитѣ мѣрки. Ще повторимъ пакъ, както вече го казахме и други пѫть тукъ, въ колонитѣ на вѣстника, положението ще се поправи въ Дебъръсъ, когато се издинятъ бѫлгаки по мегданитѣ и улицитѣ на Дебъръ и увиснатъ на тѣхъ по-тъ-пъ-рнитѣ катили-реакционери и тѣхнитѣ агити.

За забѫждане е, че ний-много страда с. Галичникъ (Рѣка). Тоа нѣщо, разбира се, намира обяснение, а именно защото тоа българско село е най-голѣмото и най-състоятелното, и арнаутчитѣ искатъ най-първо да сѣ сѫтнатъ, че посѣ за по-малкитѣ села е лесно. Нѣ ние отнавме по-далечъ въ своитѣ предположения и вѣраме, че сме близко да истинятъ. Не взимать ли участие въ тая работа и сѫрбоманитѣ, па и сѫрбскитѣ агенти въ това грозно дѣло? Стигъ да сѫществимъ фактитѣ, че тѣ убиха свещеника Амвросия, че властъта не улови primus убиецъ досега, че интимскуванитѣ убийци ги е освободила, че, прѣди да бѫдатъ арестувани посѣдлинтѣ, заплашвахъ по-пъ-рнитѣ и по-сѣмлитѣ българи отъ с. Галичникъ, какво, ако кажатъ истинатъ, ще ги сполети сѫщата участь на Амвросия (ний публикувахме едно такъво писмо въ вѣстника) и какъ сьпоставимъ кореспонденцията на „Вечерна поща" отъ Сѫофия за онова, което турцитѣ открили въ с. Таворъ и за розната на Балугжанчо въ тоа дѣло, не можемъ ли да да заключимъ, че и въ Галичникъ се вѫршатъ сѫщитѣ подли трагедии отъ страна на сѫрбоманитѣ, инспирирани отгорѣ, насрдчавани и державани отъ сѫрбомански лѣкарь Исо Хаджиевски и мизерния Павле Хаджиевски? Тоа прѣдположение ни се виждъ за вѣроятно и поредъ тоа, че сѣлѣзвания ни говорятъ, какъ-то трен деня прѣди разбойницитѣ банди да задигнатъ общетѣ на галичанитѣ кехви, „аскерь нѣкъкъвъ" миналъ по всички бачиа и сѣбралъ оржжието на всички отъ тѣ. Тоа аскерь е ли сбиркинъ отъ арнаути и сѫрбомански четници, начело съ убиеца на Амвросия, облѣчени въ аскерски дрехи, за да вѫрнатъ по-лесно своето погубно дѣло и да скоп-

промекнарть тушитѣ и изобщо втасѣта. Обрѫщане сериозното внимание върху това предположение, което е близко до истината, какъ на малкотурцитѣ, тъй и на българскѣте клубове въ Битоли и Дебъръ. Колкото за освобождаването на интелектуалнитѣ убийци на Амѫрсоки, не ни изненада, защото знаитѣ дописвани това предвиждахъ, ни и ний нѣкрахъме, че така ще се свърши работата. Нѧмъ не ни е чудно, че сърбско злато толкова бързо отворо вратитѣ на тѣзи пръслѣпящи, които съ чрезъ тѧхъ, може би, нарочно отъ сръбско възнаграждение реакционерн мюслюмани, арнаути, органи на властта, за да довършатъ своята мисия на разрушение на всичко българско, толкова уморано, както на турцитѣ-реакционери, тъй и на брачата сѣрби; нѧмъ ни очудва поведението на малкотурцитѣ. Тѣхния клубъ въ Дебъръ подчита резолюцията на митинка на българитѣ, станалъ на 15. май, а сета нѧмъ. Ако въ Цвекренския оправдава тѣзи явни интелектуални убийци съ рушвѣтъ, защо не ги поставятъ въ по-горната инстанции на съда въ Дебъръ? За такива политически дѣла салкенето трѣбва да стане отъ такова лице, което на обществената съвѣсть, защото по това дѣло се вѫнуваше цѣлото българско население въ Дебърско. За да добие вѣра въ правосадието на своята страна, трѣбваше сериозенъ процесъ, да се извърши публично и да се е публикува въ нѣкой вѣстникъ. Начинитѣ, що кайто се освобождаватъ прѣстъпницитѣ, убива всѣкаква вѣра у българитѣ въ правосадието на страната, сега въ конституционна Турция до такава дѫже и въ по-силна степень, както и въ тираническа, стара Турция.

Поуката отъ това дѫло за българани е, че за него нѣма защита, нѣма закони, нѣма правосадие. Слѣдователно, той трѣбва да се надѣва на собственитѣ си сили. А това кѫсно какво ваби, разбирайте ли малкотурцитѣ? А ни бѫдещо, ако гарювенто се изчерпва и не имъ остава друго, освѣнъ да се надѣватъ на собственитѣ си сили.

Ний ще се повярвимъ пакъ въръ тоя въпросъ.

Дрѣнски.

По строенето на класно училище въ гр. Дебъръ.

Въпроса за строение класно училище еollимнатъ вѣрдя десетъ години. Тогава сѣ сум, открирана е подписка, правени са постъпки прѣдъ властитѣ за издаване позволителено, отчуждаване съ постъпково околнѣ на старото училищно помѣщение здания — съ една дума, систематично се е вършило всичко необходимо, щото съ единъ прѣкрасенъ день да се реализира тоя народенъ и неотложенъ идеалъ. Абсолютнитѣ рѣжеми обаче — причината на много неволи, безправие и потисничество — е причина да се закъсѣче съ осѫществянето му. Възподхвани отъ настъкнатата нова цѣна, българитѣ изкарахъ на дневенъ редъ тоя въпросъ, който отъ 3—4 години бѣ загалхнатъ. Прѣзъ ямуарий т. г. сѣстия се по инициятива на учителското тѣло на тъзи митинтъ, съ който се протестираше, да дѣто власитѣ въ града не бѣхъ нищо до тъзгъ направили по издаването на фермамъ за строенето. Садикъ бѣй, полковникъ отъ кавалерията, тогавашния мютесарифъ, подръжаръ отъ едъмъ офицерски клубъ, оплакъ правдивитѣ оропитане на бѣлгарцитѣ и веднага дадъ ходъ на постъкнатѣ имъ. Начело на единъ 5—6 члени комисия, той самичекъ дойдъ и направи огледъ на мѣстото, гдѣто се проектираше да се строи училището. При една малка уговорка относно височината на зданието, той се произнесе, че нѣмакви причини нѣма да се спира давамто позволителено, като що се всѣкадѣ на сѣверъ и сѣверо-изтока страна от черковния дворъ може да се издигне зданието. Сѫщевременно обѣща да издѣйствуваа позволителното въ единъ срокъ отъ 3—4 седмици. Усигорени въ това отношение, ние бѣхме упоени отъ мисльта, че най-послѣ дъгогодишнѣ въпросъ за рухналитѣ се рѣши тъй лесно и благополучно. Лицуваахме. За нещастие изпрѣчи се друго въпросъ, за който бѣ свързанъ въпроса за по-нататъшнитѣ постъпки на мютесарифа. Именно, удобенъ ли е плана отъ 1900 година? Указа се, че той има нѣколко неудобства: 1) то е изграденъ въ тѣсна и мрачна улица; 2) той има западно разположение; 3) източената и южната му страни лишени отъ прозорци, тъй като тѣ изѫлко ще се допрятъ до пръстъта, които, поредъ неравностъта на мѣстото отъ тѣя страни е нѣщо 6—7 м. висока отъ общото ниво на низката часть; 4) че по тая причина зданието ще е доста влажно; 5) че главното осѣтление, като западно и сѣверно е недостатъчно; 6) че, за да се отвори мѣсто за издигане зданието по тоя планъ, трѣба да се дигне пръстта къмъ гробищата около 4—5 м. на ширина, 15—20 м. дължина и 6—7 м. височина, защото самото мѣсто сега е около 8 м. широко; 7) че, за да се избѣгне дигането на тая пръсть, необходимо е да се отчуждатъ съѣдинитѣ къщи на Мер. Гьорев, Слаеейца Балаевска и Павелъ Македарски; 8) че дигането на пръстъта, заедно съ една подпорна стѣна, имно неудобствата въ хигиенично отношение, пе костува около 60 лири, а пъкъ покупката на къщитѣ 200 лири. Прѣдъ видъ на тъзи нѣща ще се има училище, което ще е важно, недостатъчно осѣтливано отъ една страна и отъ друга, плюсъ сумата за материалъ и строенето му трѣбва да се изкара отъ нѣкакъвъ 260 лири. Едно обаче прѣимущество ще има, че двора остава прѣдъ училището, отъ сѣда. страна на черквата, и се слиня съ училищния дворъ, та прѣдъ Великденскитѣ прѣдпасѣни дебърскитѣ гражданки ще имать повече мѣсто за хоро, а мѫжетѣ свободно ще обикалятъ около черквата въ Велики четвъкъ и второ Възкресение. Тъзи размишления, колко са отъ такова естество, че не могатъ да се игнорирать, породихъ дѣлъ питания: 1) да ли е необходимо непрѣменно да се отчуждатъ споменитѣ къщи и 2) да ли нѣма възможность тѣя тоза, да се построятъ училищнитѣ по новъ планъ въ друга часть на училищния и черковния дворове и купенитѣ до сега къщи. За разрѣшението на тоя въпросъ Епарх. съѣтъ поизкъза да чуе мнѣнието на специалиститѣ, като най-компетентенъ, за да осигури хигиеничностьта и учебно-възпитателнитѣ изискания отъ новото здание. Сѫщевременно се опрѣдѣли и една комисия, която да се произнесе по въпроса, дали е по-добро да се отчуждатъ училищно да се построи на мѣстото, колко заемать старото училищно помѣщение и къщата на свещ. Стефана (които сега е общинско имущество). Спорната тъй нещастно прирастнала е единъ новъ планъ. Въ отсъствието на специалисти и поради краткостьта на времето, разбира се, че плана трѣбваше да бѫде изработенъ отъ учитѣлъ, който, ако не по професия архитектъ, въ прилъчъкъ на тъзи такъвъ. Прѣимущества на тоя планъ сѣ тия: 1) зданието отворено прочемъ отъ всѣкадѣ, главно ще се осѣтлива южно и западно; 2) къмъ сѣда стина сѣ обхъвнати салонитѣ и входа; 3) ще се съхъ отъ два общирни салона, сина просторна зала за бавачища, 4 годъни стаи за отдѣления и 7 по-малки стаи за три класъ, кancелария и др.; разположенитѣ на стаитѣ е такова, че въ даденъ случай учнето може да съставлява двѣ отдѣления: основно и класно училища; входа за бавачищата е особенъ; спазено е оне и тъй, че неизвѣстна на бавачитѣ въ основнотo и класнотo училища да не се накървяка отъ движението на учениците въ свободното врѣме: стаитѣ сѣ разнрѣтъленъ въ два етажа, кото, по нормитѣ на хигиенитѣ, ще е по-добро, отколкото на 3 етажа; подъ прозорцитѣ, които сѣ въ ниобилие, сѣ къ размѣръ 1,5:3 м.; стаитѣ въ горнѣ етажъ нарочено въ тъя успоредни реда ще имать подвижни стѣни само въ крайнитѣ успоредни редове тъй, че въ даденъ случай ще можатъ се прикоеосѣя за вечерни, прѣдставителни и др.; покрива ще бѫде построенъ така, щото и пространственото, което заемѣ той да се използва за разни цѣли; по тоя планъ застроеното мѣсто заема 237·60 кв. м.; 4) прѣимущества на прѣдставения отъ учителския персоналъ проектъ е свързано еще и съ икономичната страна на строенето: спорѣдъ тоя проектъ необходимо са, срѣкства само за строенето, средно, сума, около 800, спорѣдъ другия майстори, около 1200 наполеона; мѣстото е равно, избѣгвѣтъ се всѣкакви подпорни стѣни и дозиж; двора остава задъ училището, който спокойно може да се отдѣли отъ черковния къмъ Вароша; всички отдѣлить отъ черковния; не е неотложно отчуждаването на околнитѣ къщи — тоя ходе да стане впослѣдствие. Уѣрдѣлента обаче е чъ комисия неможа да дойде до съгласие, поради настоявамто само на двамо свои члена, които се оказаха привѫржаници на стария проектъ и които желяха бѣз оглѣд на всякои да се отчуждатъ къщитѣ.

Тъзи приготовителни работи и взаимни разбирания продължаваха повече отъ $1^1/_2$ мѣсецъ. Между това изнюкъвъ разпрвнии въ тушшния гарнизонъ, мютесарифа заминя въ останка, поиме се смуга въ Цариградъ, тъй щото изпусна се сегашния моментъ за добиване разрѣшение за строенето, поради тъй, че Епарх. съѣтъ не бѣше се установилъ още въ мѣстото, кото да прѣпорѫча на властитѣ за строението.

При възнорилата се сравнителна тишина и функции на властитѣ въ град, Епарх. съѣтъ свергъчно се завзе самъ да разрѣши въпроса за мѣстото. Свика събрание отъ първенцитѣ на града, въ кото взимаха участие около 25—30 души прѣдставители на всички християнски въ града общества, на които се единствѣнъ защищаваше страната на стария проектъ и отчуждаване къщитѣ, сѫщия онзи, който попрѣчи и на комисията да се произнесе по въпроса, възрѣши всякои трудности, които му се прикѣзвха за ненуждата и несвоеврѣмѣнностьта да се прахосва народната пара, какъ въ тия сѫкти врѣмена трудно и дѫже не вѫдя да се сѣбира, възрѣши обстоятелството, че всякои компетентни лица, учители, инженери, лѣкарь сѣ на страната на новия проектъ.

За по-голѣма прѣимедность и за да се прѣдхвана нагаемо самото мѣсто за единия или другия проектъ, въ сѣмъ приготвили сѫкии; съѣедимаъ обаче, че не могатъ да се дадатъ чрѣзъ властитѣ Ви, защото това би причинѣло доста разноски на редящитѣ му.

Такавае е еволюцита на въпроса по стрѣнето на училище въ града ни. За напрѣдъ всичкитѣ грижи по него до сѣбиране на зданието сѣ въложени на една 8-членна комисия, на която е прѣдсѣдѣлено да има прѣдъ видъ проекта прѣдставѣнъ отъ учителскѣ персонѣлъ. Впрочемъ, тъзи комисия може сѣ стѣрае по възможности да отчужди поне къщитѣ на Бр. Гьоревъ, ако, разбира се, тѣ се съгласятъ да е отстѣлятъ при износни условия. Както се виждѣ, тукъ нѣма никакви нагрѣвания, никакви мамачества, никакво желание за прѣпѣчване на всякѣдѣ. Въ цѣлата еволюция на въпроса се сѣкира едно желание — направено по възможность да не дава поводъ за пораснѣшни критики и сѫкдения за направѣно хаотно енергично сѣбирѣстия.

Само крайнитѣ песимисти и сѣ високо мнѣние за себе си могатъ да виждатъ въ тъзи еволюция другъ нѣщо. Редакцита на вѣстника Ви трѣдѣ бѣ услужена на властитѣ, що не взимаа никакъвъ отъ невинни и сами по себе си дребни факти, да се разгорещина и стрѣмно се нахвѣрля въръ кото го да би бѫло. Опита показва, че сѣ подобна тактика се добивать отрицателни резултати.

Х. Шахотъ.

Какъ да се подигне благосъстоянието въ страната.

За да се подигне благосъстоянието на страната, необходимо е разумно да използуваме врѣмето, способноститѣ, трудъ и всякви прѣдмети, съ които можемъ да разполагаме, за да можемъ, колкото, по-трѣбно е да усилимъ общото производство въ страната.

Изворъ на всѣко производство е земята и човѣкътъ. Истински основенъ и постоянѣнъ капиталъ съ който човѣкътъ разполага, първо е неговиятъ личенъ трудъ — неговитѣ здрави рѫцѣ и изворъ, земята. Машинитѣ, орѫдиятъ, стоката и парѣтѣ сѣ спестѣвата часть отъ производството на трудъ и земята — спестѣнъ трудъ, наречѣнъ подвижѣнъ капиталъ. При наличностьта на работни рѫцѣ и земя необходимъ е подвижнѣнъ капиталъ, за да се усили производството. А ако нѣмамѣ съ такъвъ капиталъ не дадѣ можемъ, ние нѣмамѣ машини и орѫдия нито достатъчно парични срѣдства, за да си ги набавимъ и да засилимъ производството у насъ. Заради това имамѣ нужда да търсимъ подвижѣнъ капиталъ въ пари, машини и орѫдия отъ чужда и да съхдадемъ свой такъвъ капиталъ за въ бѫдещѣ съ систематично, общо, задружно спестяване и взаимопомагане.

Подвижѣнъ капиталъ можемъ да си набавимъ по два начина: чрѣзъ спестяване и чрѣзъ кредитъ. Първиятъ начинъ може да ни задоволи кѫсно, второ — ние не сме приготвени, нѣмаме възможность да изпозуваме сега, защото. Ние можемъ да помѣнемъ съ пестене и да търсимъ кредитъ едноврѣменно. Пестенѣто ще ни направи повече кредитоспособни.

Ако ние разполагаме съ годѣлѣ основенъ капиталъ въ здрави работни рѫцѣ и въ най-плодородна работна земя. Липсна ни само достатъчно подвижѣнъ капиталъ, за да използуваме нашия трудъ, врѣмето и земята. Нашиятъ общо постоянѣнъ капиталъ само въ западната Европейска часть на империята — Македония и Албания, поимежду Бѣло и Адриатическо морета, — взимя на повече отъ 500 милиарди. Само въ тая страна на петътѣ вилета, гдѣто живѣе едно население отъ около 3,000,000, има повече отъ 600,000 мѫжки работни сили, врѣмето

40,000,000 дюлома най плодородна работна земя и голѣзъ горн и пасбища, осѣмъ страшенъ, пъкпщата и другти съобщителни срѣдства, стоката въ добитъкъ, ордия, машини и продукти, парчетъ, конто се намирать въ обращение срѣщу населението и, сериятѣ въ земята гражданн още неизползувани богатства отъ минерали. Само въ тая часть на империята ние имаме едно годишно общо производство на повече отъ 5,000,000,000 гр., отъ конто могатъ да се спестяватъ поне $5^0/_0$=250,000,000 гр. Тая сума е достатъчна, за да се изплащатъ лихвитѣ на получения на единъ заемъ отъ 4,000,000,000 гр. или 40,000,000 лири, конто отпослѣ ще останатъ особенѣ нашъ подвиженъ капиталъ. Сѣто какъвъ основенъ капиталъ има у насъ и колко годѣня може да бѣде нашата обща кредитоспособность. Но ние нѣмаме нужда сега отъ 40,000,000 лири взаименъ капиталъ за послужване. За насъ сѣ прѣдоставѣнъ само 10,000,000 лири — една четвѣртъ часть отъ нашата кредитоспособность да изполузваме. И тая часть е достатъчна да ни послужи, за да заснимъ нашето общо производство по всичкитѣ му отрасли: земледѣлие, лѣсовъдство, градинарство, скотовъдство, индустрии, търговии и пр. Знаеи, нашата годѣшна обща кредитоспособность е оченлива, и въпросъ е само: какъ можемъ да я изполузваме?

Разбира се, всѣки самъ, отдѣленъ за себе си, не може да направи това. Единъ самъ чорнъкъ, ако работи 250 дни рабочъ годишно, 8 гр. на денонощие, може да придобие 2000 гр.; не $5^1/_2$ а $10^1/_2$=200 гроша да спести отъ тои приходъ, колко и какъвъ кредитъ ще може да намѣри нѣи колко врѣме що му трѣбва да събере 2000 гр., за да увеличи имотъ си или да купи нѣкое модерно орѫдие, за да заснѣи производството на свои трудъ? — Отдѣленъ самъ такъвъ чорнъкъ едва ще може да измѣри нѣкои скоросчетенъ заемъ отъ 100—200 гр., равенъ на възможното негово спестяване и то съ много тежки лихвя, за да ги изплаща относѣ двойно и тройно, да се заробѣ, всѣка сѣтнина икономинта му да се губи само въ лихви. Ако ли пъкъ такъвъ чорнъкъ рѣши да си купи нѣи, добитъкъ или орѫдие, за което ще му сѣ потрѣбни 1000—2000 гр. и почне да скрива и пази икономинтѣ си, ще му е нужно 10 год. врѣме, за да събере нуждината сума, ще трѣбва да се нотезява да се мѫчи, изтяга и да пропусне неизползувани годѣзъ сѣкакъ врѣме наютъ. Ако той обаче се съдружи съ други, ако стане членъ въ едно добрѣ уредено, добрѣ организирано взаимоспестователно дружество, много скоро ще може спосѣдственото дружество да намѣри износенъ съ малка лихва и по-дългосроченъ заемъ, поне отъ 2000 гр., който много по-лесно ще може да изплаща съ сѣкада своя годишна икономия отъ 200 гр., отколкото заема 100—200 гр., намѣренъ направо съ тежка лихва и кратъкъ срокъ. При това кредитътъ на членъ въ дружеството не се спира до тука, той продължава да расте. Щомъ членъ е заелъ 2000 гр. си добави имотъ или стока и засили своето производство, кредитътъ му се увеличава самъ по себе и още по-лесно ще може да изплаща лихвитѣ и погашенията на по-голѣмѣтѣ сума, конто е заелъ и въ сѣкидото врѣме да ги спести за себе си. Чрѣзъ дружеството най-лесно ще може да изплаща лихвитѣ и погашенията на по-голѣмѣтѣ сумы, конто би заелъ и въ сѣкидото врѣме да ги спести за себе си. Чрѣзъ дружеството най-лесно той може да заснѣи своята спестовность и да увеличи своята кредитоспособность, да излезе високо своето благосъстояние.

Но, за да изполузуве разумно труда и врѣмето си, имане нужда и отъ добро здраве и отъ просвѣта.

Здрави, ние всѣкога ще сме способни за работа. Всѣки човѣкъ, колкото и да е бѣлетенъ, като може да изкара годишно 2000 гр. отъ работа за сѣмѣйството си прѣдставлява единъ капиталъ равенъ на имотъ отъ стойность 40,000 гр. Неговото здраве е цѣнно и дѣтьженъ е да го поддържа и пази. Когато той заболѣе, губи доходъ, губи капиталитѣ прѣзъ врѣме на болезудването, губи и разхода за лѣкарь и лѣкарства. Губи врѣме и пари.

Съ просвѣта само ще разнемъ умственитѣ си способности, ще разширимъ нашия кругозоръ, за да се послужимъ съ всички срѣдства и узнесения, конто научата може да ни даде и ще се освободимъ отъ всякви суевѣрия, прѣдразсѣдъци и политически заблуждения на невѣжествотно, лѣкостта, лукавщината и хищничеството, които ни вплитатъ въ постоянна борба съ себе си и ни държатъ въ робиъ состояние, — спъватъ свободното ни и правилно развитие.

За да усилимъ общото производство, за да подигнемъ нашето благосъстояние, изобщо, всички, безъ разлика на съсловие, имане нужда отъ спестяване, отъ взаимопомагане, отъ кредитъ, отъ добро здраве и отъ просвѣта. Спестяването, взаимопомагането, кредитътъ, здравето и просвѣтата сѫ обща потрѣба и всѣкакво интересуватъ. За да удовлетворимъ тия общи нужди, могатъ да се образуватъ редъ дружения, въ конто охотно ще се числятъ лица отъ всички словене, защото всички тии нужди човѣкъ може да задоволи най-добрѣ само на задружни начала. И колкото повече членове броятъ тия дружества, толкоз повече са трайни и полезни за самитѣ членове.

Въ съзнанието на тия нужди именно ние чувами сега на всѣкадѣ общия човѣшки поивъ: *Живѣйте всички за единъ и единъ за всички; сдружавайте се!* Но за да бѫде всѣко сдружаване единакво полезно и трайно за всичкитѣ негови членове, необходимо е, още при организирането, основателитѣ му да не прѣнебрѣгнатъ сѣдашнитѣ правила: просто но правилна, естествена форма на устройство и управление; сборътъ на членоветѣ и капиталъ да съотвѣтствуватъ на цѣлта, които дружеството си задава, а разходитѣ всѣкога да не сѫ чувствителни за самия му капиталъ.

Едно сдружаване сега, за да се съвземемъ въ икономическо, здравно и просвѣтително отношения, се налага. Да се организира, да се улесни и наостри срѣди нась съестовността, е належаща нужда за всички и е първото условие за усилваня кредитоспособността на всѣки членъ. Кредитоспособността сѣ кредити на трудолюбивитѣ и съ помощи на осиротѣлитѣ; да се организира задружното народното здраве, а се заде всѣкому бѫрза и евтина медицинска помощ при заболѣване; да се организира постоянна и достатъчна подкрѣпка на просвѣтителнотo дѣло у насъ за учителството и културно развитие на всичко; да се открие школъ и помагало на редъ съслонни сдружавания и групи по всички отрасли на общото производство въ страната, — ето въ общи черти задачитѣ на нашето сдружаване и взаимопомагане въ Солунъ, съ конто възможно и да скупимъ достатъкъ парични срѣдства, за да си послужимъ и да заснѣимъ общото наше производство по всички отрасли, да подигнемъ благосъстоянието си състояние и да разнемъ умственитѣ и чѣлесенитѣ си способности, да се доберемъ до онова общо благосъстояние и благоденствие, което всички желаемъ и за което всѣки разумѣнъ човѣкъ работи.

Дружеството за спестяване и взаимопомагане въ Солунъ ще даде толкозъ повече добри резултати, колкото по-скоро се разбѣре и подкрѣпи отъ всички они интелигентни и добри люде, които истински имать желание да прилучатъ народа ни да се съвземе самъ и да си самопомогне, конто желаятъ да работятъ за напредъка отечеството и взаимоспомагане, конто искатъ да видятъ срѣди насъ всѣкого доволенъ и щастливъ. Ако това дружество успѣве да групира на първо врѣме само 10,000 чеове, що може скоро и тѣхнитѣ общи капиталъ отъ 10,000,000 гроша, който отъ година на година ще се усилва и за членовѣтѣ си лесно ще може да достигне сѣтнинѣ и достатъченъ кредитъ. Чрѣзъ тоа сдружаване всѣкъ бѫдъ човѣкъ лесно ще може да си образува до 36,000 гроша годишенъ приносъ, — самъ да си осигури пожизнена рента, пенсия за старини отъ 2,400 гроша годишно.

Свещена дѣлъжность се налага на всички наши интелигентни сѣки да обѫрнатъ най-сериозно внимание върху тоая сдружаване, да прочуятъ и да посочатъ слабоститѣ и празнотитѣ, ако такина забѣлѣжатъ въ неговата организация, за да се избѣгнатъ още въ начало му, и съ всички свои срѣдства да се покрѣпятъ. За неговото по-бѫрзо заснѣване, (В. „Отечество", 1 год., 25 бр.).

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Писма отъ Дебъръ.

I.

Положенето тука стана отъ день изъ день все по-обезпокоително; кражбитѣ и обиритѣ стаяха пакъ обоснования работа, особено въ Рѣкянско. Найизложено и най-пострадало въ туй отношение е с. Галичникъ. Само на хаджата сѣ туй село, Иванъ Г. Филиповски, отъ 15 май до сега му сѫ взети на паша около 1100 овце, а тоая сѫ близо 500—600 дини. Поменатия идя на 16 юни въ градъ да се оплаче на власть, но какво? — Голи обѣщания. И конституционния ни кауба нѣколко-кратно телеграфически се е оплакалъ и на парламента, и на мадотурския комитетъ, но никаква разпоредба не е послѣдвала, поне да се увеличи гарнизона ни въ града.

Отъ сѣдѣния поменнѣ що видите какви обири сѫ станали на послѣдъкъ:

На Авр. Соломоновъ отъ с. Мавроно му сѫ взети 200 овце кловици на 8 юни, на села, посрѣдъ бѣлъ день. На 14 юни, сѫ задигнати 195 овце на Иванъ Филиповски отъ с. Галичникъ. Овчарятѣ му сѫ бити до смѫрть и имъ сѫ взети дрехитѣ.

Всичко тоая обезпокоява мирнотъ духоветѣ чувка, а слуха, че „кръвоевѣтѣ" ще се подновятъ, още повече усилва тѣхи страхове.

За сега толкова.

Дебъръ, 21 юний 1909 год. *Неволникъ.*

II.

До почитаемата Редакция на в. „Дебърски гласъ" въ София.

Господине Редакторе,

Когато си идѣхме отъ Скопйе за Дебъръ и пристигнѫхме въ Бланица планина, ни срѣщнахъ 10 души разбойницы и ни разпитахъ, отдѣ идемъ, кѫдѣ отиваме и сѣ кой кираджия пѫтуваме. Като имъ казахме, че пѫтуваме съ Крнчанци, бѣхме пощадени, не ни стояхъ нищо, нивче щѣха да ни обератъ. Пристигнѫхме въ Гостиваръ. Тукъ пъкъ нахрѫда ни излѣзоха 20 души разбойници, но якъ не ни напрѣхъ и поеде хараха около 150 коне отъ Кичевскитѣ села. Попитахме ги откѫдѣ сѣ тия коне, тѣ ни отговорихъ, че сѫ отъ Кичевско и ги карать за Скопйе и Солунъ, а разбойницитѣ за себе си казахъ, че сѫ отъ Прилепско. Ето такъвъ е животътъ въ нашитѣ покрайнини.

Въ Дебъръ още не е пристигналъ мютесарифъ и идѣване, че още два мѣсеца нѣма да дойде.

Въ Никифоровската планина пакъ задигнахъ 180 овци на Йованъ Галинка отъ с. Галичникъ (Рѣка). За сега толкова.

Дебъръ, 22 юний 1909 год. *Радика.*

СВОБОДНА ТРИБУНА.

Г. Д. Ѳердаровъ.

Политическитѣ и икономически искания на отоманскитѣ българи.

На 14 т. м. въ М.-Паша — въ градината на „Свободата" — учителя Сп. Добревъ и Ан. Диамандиевъ сѫ уредили многолюденъ митингъ. Първия отъ тѣхъ сѣ отворилъ митинга и предложи: 1) отпосѣдно сѫдѣнъ на народа; 6) ефтинъ кредитъ за нуждитѣ на земледѣлието; 7) отмѣнванието на сегашнито, споредъ Хилми паша, административно дѣление на вилаетитѣ; 8) искать узаконяване на общата амнестия, и 9) протестиратъ противъ гръцкия тероръ.

Това, както вижда читателя, сѫ точки, които би правили честь на нѣкая политическа партия съ нейнитѣ политически и икономически искания. Колкото и дамата оратори на митинга да нѣмать условия, за да бѫдатъ дъбоки политици (първия го е гнетѣлъ затвора, а второто — мизерията на емигрантския животъ) пакъ пъкъ натиска на нуждитѣ почти напълно сѫ съумѣли да вникнатъ и схванатъ интереситѣ на населението. И азъ, ако вземамъ думата по тѣмата резолюция, дадеѣ съмъ отъ мисьлята да и критикуувамъ, а искамъ само отъ моия гледище да направя изнѣсени изводи.

Въ всички ми статии, писани за това мѣсто, като чорнея нища е проклѣнъ мисьлта, че на отоманския българинъ тепърва прѣдстои планомѣрна и заснѣена борба. Сѫщо така изтъкнахъ, че въ Турция нѣма парламентъ, който да може да изтъкни назначеното си. Нѣщо повече, той опозоря себе си прѣзъ 31 мартъ т. г. Да се каже, обаче, това само въ видъ на разсѫждение, поражда се съмнѣние. Но ето на 14 т. м. въ М.-Паша 5000 души нивать: „протестиране противъ бедѣйностьта на камарата". Този вѣсъ е изразъ на дъ лъ неудовлетворено очакване. Като прибавимъ при тоая вѣсъ още и протеста на сѫщото множество „противъ закона за печата, сдружаванията, събранията, митингитѣ и пр.", — убѫждаваме се въ едно, че единъ бедѣйенъ, опозоренъ парламентъ може да крѣпи реакцията, като кове закони, изтощайки отъ нейнитѣ и само отъ

нейнитѣ нужди и интереси. Дѣйствително, прогресивнитѣ реформи прѣдполагатъ далновидность, прозорливъ умъ, а това на болшинството турци липсва, липсва и ни тѣхнитѣ парламентори. Ревкушта пъкъ има нужда само отъ фанатизмъ и шовинизмъ. Тѣзи качества у турцитѣ сѫ вродени. Тѣ подслушатъ Хилми паша да разпокѫсва вилаетитѣ, свиджаватъ, за да омаломощава комцентритѣ инородни маси, раздѣлейки ги административнно.

Това ни убѣждава въ едно — каквато прогресивна реформа и да искаме отъ парламента, той пак е въ състояние да ни я отрече.

Тогазъ? Тука нѣмудимо ни се налага единъ въпросъ: *„Какво ще стане съ насъ — отоманитѣ българи?“*.

Учители пристигнали изъ Македония казватъ: „Тоя въпросъ се носи изъ цѣла Македония и Одринско. Така силно натиска мозъка на патентованитѣ дѣйци, че не само не могатъ да го прочуватъ, но даже не го поставятъ. Той пиети обитателя и на послѣдната хижа изъ Мак. и Одринско, но никой не се рѣшава да го повдигне. Всички го заобикалятъ...Елии всуваятъ Екзархията, други се занимаватъ съ мръсотиитѣ на казутери и пр. Федератити и клубисти се хванали за гуша и изяемогватъ въ самораздирѣ“. Хубава картина! А наистина що стана? Близко до насъ, тихарѣ близко, подхранѣ въпросъ не е поставилъ тоя жизненъ въпросъ, но му дава и категоричнѣ отговоръ и то не съ разсѫждения, а съ дѣла, като съ кръвьта си подтвърждава поставѣнитѣ. Това сѫ албанитѣ. Какваго и да сѫ тѣ— варвари или зверове? Но показнатъ на всички ни, какъ не искатъ да се раздѣлятъ съ свободата си — макаръ горска, хайдушка свобода. Тѣ още водятъ неравна борба за автономата си. И, за голѣмо съжаление, ние сме тръба да земиме примѣръ отъ това полуварварско племе. То разбира, че сега е вѣрмето на политическитѣ придобивки. Диесь, когато още говори революцията, може да се постигнатъ въпроси, които само чрѣзъ революция се разрѣшаватъ.

Значи единъ поставенъ горнинъ въпросъ, негови отговоръ намирамѣ въ дѣлата на албанцитѣ — борба за автономия на областтѣ, ако не искаме да изчезнемъ. Ако примѣра на албанцитѣ се послѣдна отъ отоманскитѣ българи, арнеини, араби и др. — можемъ сигурно да се надѣваме, че турцитѣ въ безсилието си ще прѣдпочетатъ федеративна Турция, отколкото да се самозаличатъ отъ картата на Европа. Въ това отношение нѣе ще имамѣ симпатиитѣ на Европа, дори не тази часть отъ нея, която иска да постави силна прѣграда на попъзвоненията на германцитѣ имъ близки изтокъ.

Отъ друга страна много десно е да се разбѣре, че голѣ и кардиналенъ въпросъ и единъ разрѣшенъ — всички точки на М.-Пашанската и др. подобни резолюции се разрѣшаватъ. Кто защо наѣзда се пилѣемъ сѫмѣтъ си, като ти насочамъ на много страни, да се убиваме морално въ безнадеждно очакване и възлагане надежди на нежадѣрѣнъ парламентъ — остава ни да откримѣ борба само за една и то главна цѣль — *децентрализиять въ управлението, областно самоуправление и федеративна Турция*. Тъкъ трѣбва да се сведатъ всички политически и икономически искания на отоманскитѣ българи. Това трѣбва да очѫ въ рѣшетата оратортѣ, да се подпишатъ въ резолюциитѣ. Найсетнѣ то трѣбва да отвори разнебѣтнитѣ сили на отоманскитѣ българи.

Кой ще трѣбва да организира послѣдниитѣ за тази борба? Имѧ ли съдовие, което да я изнесе на плещитѣ сѝ?

На тѣзи въпроси ще дадемъ отговоръ въ слѣдния брой.

Ц. Л. Подгорски.

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

С. Е. Надсонъ.

Погребение.

Чуешъ — въ'село задъ потока кристаленъ
Гаухо носѣши се зглъ погребаленъ
Въ'само поле, какъ ноща ? . . .
Ударъ сѫдѣ удара тежко и мѣрно
Тъне въ далнини, пламнали безмѣрно
Въ'пурпурно-сѣвѣтъ дѣвчи.
Чуй, какъ звучи пѣсенна погребална:
— Смъртъ е тоя мачешинка, страдална,
Смъртъ на работникъ е милъ . . .
Дъгго вѣрнѣлъ е по пати той трудень,
Дъгго земята на кра си родень.
Спотъ и сѣ кръвь е пояль.
Сѣлище го пекло съ свойто сиине
Вѣтъръ го сушвалъ съ дъжа и снѫжа,
Мокрнлъ го често дъжда . . .
Сѫнъ му е избата низка зарилъ,
Градъ му е нинитѣ клисии побивалъ —
Колюсъ разбитъ отъ труда.
Много душа му страдала е клета —
Още отъ дѣтство въ'борба, борба свѣта.
Нека въ'земята заиръ
Той си отдъхне отъ грижи, нъленне
Тоя отъ сиъ отъ труъ и търпѣне
Нека въ'земята е скрытъ.

Загребъ, 3. VII. 07 г.

Прѣведе отъ руски: *Бродинъ.*

Я. П. Полонски.

На гроба.

Ще минатъ, минатъ и прѣминатъ сто години,
Забравенъ вечъ вчерашний гробъ трѣва ще крий,
А надъ праха истиннаръ плуть ще да прѣмине,
И гордо дѫбъ могѫщи вѣтнѣ ще разкрий . . .
Ще духне вѣтъръ, запуумѝ-не врѫзъ му гости;
Подъ сѣнка му вливѣни дойдетъ-ще сърдца
На отдихъ — сѣдѣ здѣши вече зари лѣкчити;
Сѫвидѣли гаки погледна-щатъ в'далнини
И на листата тъмни щатъ-разбра гласа.

Загребъ, 3. VII. 07 г.

Прѣведе отъ руски: *Бродинъ.*

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Отношенията на българитѣ съ турцитѣ въ Македония. Цариградъ, 20 юний. „Тимъ“, органъ на младотурския комитетъ „Обединение и Напрѣдъкъ“ съобщава, че въ Македония владѣлци пъкъ сѫлажене между мохамедани и българи и не послѣднитѣ биле искрени кортиални на реда, запито разбрали, че тѣхнито благосъстояние, както и благосъстоянието на цѣлата страни, зависи отъ доброто съгласие на всички граждани.

Обиска въ патриархията. Цариградъ, 20 юний. У семѣйството на вселенския патриархъ бидѣ извършенъ нощесъ обискъ, който не даде никакви резултати.

Аланската военна експедиция. Цариградъ, 20. юний. Съобщаватъ отъ Скопие, че Дкавидъ паша е завзелъ много албански села въ околноститѣ на Илекъ, сѣдѣ като унищожилъ тѣхнитѣ укрѣпления.

Турското въоръжение. Солунъ, 20. юний. Движението на войскитѣ продължава. Кавалерията въ Прилѣпъ. Велесъ и Щипъ е получилъ заповѣдь да се концентрира въ Битолъ, отъ дѣто ще замине за гръцката граница.

Всѣдствие прѣдизнайстватото поведение на македонскитѣ гърци очаква се прокламирането на военно положение.

Македонскитѣ войводи въ услуга на сѫбрнтѣ.—Намѣсата на софийската сръбска легация. Буда-Пеща, 22. юний. Телеграфирать изъ София на „Paster Lloyd“, че сръбскии воененъ аташе, майоръ Остоичъ, ще бѣлѣ опитвалъ да вербува — лично и чрѣзъ агенти — мюсиина бѣлгарски четнишки войводи на една акция въ Босна, но, че всички се бѣли отказали. Се пакъ, обаче, бидо възможно нѣкои революционери да се съгласѣтъ на Остоичовитѣ прѣдложения.

Нови жертви на полевия сѫдъ. Цариградъ, 21. юний. Вчера на площада прѣдъ военното министерство бидохѫ деградирани полковникъ Фоуадъ бей и поценайора Сейфединъ, (инператорски адютантъ), осъдени отъ военнія сѫдъ на доживотна каторжна робота.

Одринскитѣ бѣсилки. (Специална кореспонденция на „Дневникъ“). Одринъ 22 юний. Въ тъмни зори, днесъ бидохѫ уикилали на построенитѣ нощесъ бѣсилки 7 души полофицери отъ познатитѣ 83 и 84 полкове, осждени отъ военния сѫдъ като инициатори на военната контра-революция отъ 19 юлий миналата година. До днесъ тѣ лежахѫ въ затвора.

Двама сѫ обѣсени на главната градска улица, а останалитѣ петь — въ двора на казарната. Прицѣлитѣ на сѫдѣ сѫ биле четири прѣдлагания: тѣлно прѣдъ цѣлия одринскии гарнизонъ, построенъ общинния дворъ на казарната. Днесъ сѫ деградирани единъ майоръ и единъ воененъ духовникъ, сѫщо такъ осждени.

Ефекта на бѣсилкитѣ е противоположенъ на они, който се очакваше. Много отъ войнишитѣ изказватъ недоволството си и намирать, че обѣсенитѣ сѫ невинно затворени и че на тѣхно мѣсто справедливо би били поставени много голѣмци отъ армията. Недоволството клони да се изрази въ общо движение противъ младотурцитѣ. Очакватъ се нови екзекуции.

Цѣлита на нинитѣ екзекуции, както сега сами младотурцитѣ заявяватъ е: да се стрѣснатъ гъртитѣ, конто въ послѣдно врѣме сѫ дигнали глава отъ една страна и отъ друга, да се прѣдотвратятъ послѣдитѣ отъ единъ воененъ бунтъ, подкъладанъ отъ доведенитѣ отъ Македония, осждени на затворъ войнищи, конто тукъ сѫ поставени на работа въ укрѣпленията.

Училищния въпросъ въ Турция. Цариградъ, 24. юний. Министерството на народното просвѣщение е заявило на арменския патриархъ, че отоманскитѣ прѣдприятия и не най-малко не земи да прави сѣтьки протити отварянето на национални училища въ империята и че всѣка национальность и да напрѣдъ ще имѧ право, както въ миналото да издѫржа училища, въ които ще учениитѣ да се прѣподава на матерния имъ езикъ. Правителството иска само да повдигне равнището на сѫрдинтѣ учебни заведения, конто ще се сѣмѣтатъ като официални училища.

Убийства на българи въ Македония. Солунъ. 23. юний. На 14 того въ с. Сергенъ, Лозенградско, българина Русенъ Кехая, когато обѣждалъ въ една гръцка фурна, бѣхъ нападнатъ и удрѣнъ съ мотика въ слѣдта на гърмъ Алексиъ, гражданъ, вслѣдствие на кофене за българско училище. Убийца не бѣлъ заловенъ.

Изявление на албанскитѣ депутати. Цариградъ, 23 юний. Дѣлегацията на албанскитѣ депутати и сенатори, конто отхвѣрлятъ като сѫвсѣмъ неѣрни новинитѣ за бунтовническитѣ и сепаратистки тенденции на албанцитѣ и потвѫрдяватъ отъ друга страна привѫрзаността на Албания къмъ турската конституция и къмъ общото отечество. Единъ изолирана Албания, казва се въ тоя изявление, географически е неизможна. Нѣкарѣ подписанитѣ заявленето, увѣряватъ, че въ Албания нѣмало нищо обезпокоитѣлно.

ХРОНИКА

Дружественъ празникъ. На пѣрвата страница въ вѣстника ни, както ще прочетатъ читателитѣ, е пропитирайо отъ насъ на рожденъ годишенъ празникъ на Дебърската просвѣтителна дружба. Ние, като обрѣщаме внимание на всички дебрани въ отношения нѣрдъ, хокетъ ги да поприсѫствуватъ на увеселението, кото ще стане по тоя случай въ „Райската градина“, подъ спиртната фабрика оттатъкъ рѣката, между Горнобанския пътъ и Бонкиево. За да бѫде по-весело и по-забавително хоя нѣлетъ, ще свири музика, ще има хора, танци, весела поща, лотария и тѫкмани. За разхлаждане има добѣ уредѣнъ бофетъ съ хубави напитки и прѣсни закуски. Всѣки ще трѣбва да си носи храна за прѣкъ цѣлия денъ. Пѣтуванитѣ съ трамвая ще слѣдятъ на Горно-банския пътъ докѫдѣто се пашця 20 ст. на лице.

Покана. Настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ София е издало слѣдната покана:

„По поводъ писмото, изпратено до прѣдсѣдателя на дружбата ни отъ Дебъръ отъ страна на земляцитѣ, които ще се грижа за подготовката на нова училищно помѣщение въ градъ, настоятелството на дружбата кани всички дебрани — емигранти и гърбетчии — да присѫствуватъ на сѫбранието, кото ще стане въ недѣля, 28. юний 1909. г., въ 9½ ч. прѣди обѣдъ, въ бирария „Нови Родопи“.

Въ това сѫбрание ще се разискватъ въпроси отъ голѣмо значение свързани съ построяването на новото училищно помѣщение въ родния ни градъ Дебъръ. Затова е нуждно присѫствието на всички дебрани въ столицата“.

Лични. Пристигнѣтъ е вчера въ столицата Андонъ Тр. Бояджиевъ, търговецъ — дебранинъ, отъ Солунъ.

Една поправка. Въ по-миналия брой на вѣстника по поводъ паметника, стоящъ въ с. Трѣсанче (Рѣка) за войводата Мъсаинъ, сѫщо бѣше, че само Иозрокни не сѫ взели участие на панихидата. Това не се отнасѣ до цѣлия сой (родъ) Иозровци, а само за бр. Даниови.

Подарѫкъ. Гъ-нъ Ив. К. Божиновъ, книжарѣ въ София, е подарилъ на Дебърския манастиръ 2,000 екземпляра отъ лѣкъта на „Сѫ. Новаия Прѣтечи“, отпиторафирани на хартия. Прѣдадени бѣли тия книгове на г-на Михаилъ Петровъ, търговецъ, който ги е прѣдаталъ чрѣзъ г-на Мелетий Алексовъ въ с. Осой за мѣстонахождението имъ.

Отговорникъ: М. В. Маведонски.
София — Печатница „Св. София“, ул. Раковски, 118.

Година I. София, 6 септември 1909 год. Брой 23.

ДЕЪРГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА

— ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО. —

Годишенъ абонаментъ въ предплата:
За членове на дружбата и кленовитѣ й . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева.

Уредиа
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
Ул. „Екзархъ Йосифъ I-ви № 25, III етажъ.
— Обявления се приемать на изнесени условия. —

Малко свѣтлина по въпроса за мънастирскитѣ смѣтки.

Солунскиятъ прѣдсѣдатель на Българската черковна община, „високопрѣподобнiя“ Никодимъ, изказа въ солунското „Отечество“ да отговаря на клеветническитѣ си (?) по въпроса за смѣткитѣ на Дебърския мънастиръ „Св. Иоанъ-Бигоръ“ и доказва (?), че то тѣхни смѣтки той е „невиненъ какъ ангелъ“. Не ни очудва нахалността на „честния“ Никодима, а ни удивява поведението на нѣкои отъ редакторитѣ на „Отечество“, които изглежда, че не дързатъ смѣтка за читателитѣ си, та тѣй широко да разгрнватъ страницитѣ на вѣстника си на Никодимови мнѣни. Види се, пamетъта имъ е къса, та не знаятъ какво сѣ писали тѣ за него. Но да оставимъ това, понеже нѣмаме желание да вмѣсваме въ безполезни разправии сѣ тия редактори — воля имъ, да правятъ какваго си щатъ; не ний има да съкалняваме за това, а тѣ, ако, разбира се, дързатъ смѣтка за своето достойнство.

„Прѣподобнiя“ Никодимъ се изрисувалъ тучъ въ тучъ, като на „кадро“ въ речената разправия съ „клеветническитѣ си“, а имено въ каквато на *безподобенъ морализъ*: Би било излишенъ и напрасенъ трудъ подробно да разглеждамъ разправията му; не сме наклонни да му правимъ такава честь.

Ще се спремъ само въ двѣ точки на нечовната разправия, които необходимо хвѣрлятъ сѣтлина въ моралния образъ на тая духовникъ. Първо, сѣ нѣмалко дебелоте и безсрамие казва, че смѣткитѣ бѣли разгледани отъ една комисия и намѣрени за редовни, като печати и единъ актъ, приподписанъ отъ тая комисия, а нищо не говори за това, че двама членове отъ тая комисия не сѣ подписали тоя актъ и сѣ обяснили (както ще види читателятъ отъ оновя, когато ни пишатъ отъ Дебъръ и когато по-голъ сѣдрав въ тая статия, дори трѣбва, защо не сѣ направили това. Второ, не спомена нищо „невинни“ Никодимъ и за това, че слѣдъ тая комисия Екзархалиятъ съвѣтъ въ Дебъръ избиръ още двѣ такива една подиръ друга, въ какво сѣ направили тѣ подробно и точно, оповѣстено официално, не ни е извѣстно. Но, ако смѣткитѣ на Никодима Екзархалиятъ съвѣтъ ги считаше за редовни такъ, какато ги намѣрила (?) първата комисия, безъ двама неподписали акта, защо избира нови комисии за нови прѣглеждания? Това какво говори? Не говори ли, че имаме работа съ случаи съ субекти, който има свои философски (?) изгледи въ миналото и живота; не говори ли, че имаме работа съ фабриканти на пашрести и т. н.? Имать думата редакторитѣ на „Отечество“.

А ний сега ще отстъпимъ думата на единъ дебъранинъ, сѣдящъ по въпроса за мънастирскотѣ сѣтки, да да сѣ хвѣрли малко сѣтлина въ тая толкова важенъ, но покрити отъ замрѣсени вани хора съ непроницаемъ мракъ, въпросъ. Ето какво ни казва той дебъранинъ:

Въ 49 брой на в. „Отечество“ се ини една дописка отъ Н. В. Прѣподобие Никодима въ отговоръ на прѣдисчатаната въ 11 бр. на „Дебърски гласъ“ и вземена отъ в. „Народна воля“. Понеже Вой желаете да излѣзе малко сѣтлина въ тая сѣтна желание зачекнахте въпроса за Св. Иоанъ-Бигоръ мнастирски сѣмтки въ нѣколко броя на вѣстника, въ като сѣкдѣлцъ по тоя въпросъ, бѣдъ да отговоря на вашето желание, сѣ цѣлъ да Ви помогна като Ви дамъ нѣкои сѣкдѣния.

Н. В. Прѣосвещенство Козма най-напрѣдъ се осъмни въ честността на Н. В. Прѣподобие Никодима, щомъ като се научи, че той взелъ отъ манмодавци за мнастирска смѣтка 251 лира турска и 15 непоседеома противъ мнастирския уставъ, който изрично гласи, че мнастирското управление нѣма право да взима за мнастирска смѣтка заевъ повече отъ 15—20 лири турски, безъ знанието на Митрополита. Това сѣдѣние се е направило у мнадината, когато на Гюргьовдень с. г. се научи, че Никодимъ изгонилъ по-главнитѣ служители (момци) мнастирски, които прибирали и внасали провизиита мнастирска. То поводъ на това сѣмѣдание, владиката отиде въ мнастира и, за да разучи добрѣ въпроса, повика нѣкои отъ старитѣ момци, съ помощъта на които узна, колко храна е била сѣбрана отъ мнастирскитѣ ниви и колко пашета се хранили въ мнастира и, като провѣри тоя съ нужната точность и внимание, намѣри, че има писано въ сѣмѣткитѣ на Никодима 60 товара жито и 4,456 ока сѣно повече отъ онова заѣрѣ, което се внесло въ мнастира. Независимо отъ тоя, владиката уза по-късно, че Никодимъ е продалъ отъ мнастирския чифлякъ въ Прилѣпско (Прилѣпско) овци, волове, кони, телета и сѣно

Прибра се владиката въ Митрополията и повикъ архим. Никодима да му сѣобщи, че сѣмѣткитѣ въ мнастира не сѣ чисти. Никодимъ настоваше, че ги е дръжалъ и водилъ по ней-добъръ начинъ. Владиката му яви начина, по който самъ той направилъ решенията, за да увѣри прѣподобния отецъ, че проучрката е направена добросѣвестно, но послѣдлинъ настояваше да търди, че сѣмѣткитѣ сѣ добри и поежела да се оправдѣли комисия, за да ги прѣгледа.

Тогава владиката поиска 3—4 души отъ сѣмѣщитѣ сѣ и ги натовари да избераатъ комисия. Избрахъ се за комисията сѣдѣлитѣ лица: г. Т. Тр. Бояджиевъ, Якоиче Кумановъ, Теофилъ Куновски, Т. Чочковъ, Я. Хиковъ, Ф. Чочковъ и Д. Иосифовъ. Послѣдлитѣ двама сѣ учители, наскоро бѣха приспитанли отъ България и бѣха безъ дльжности. Н. В. Прѣподобие Никодимъ, види се, уѣлѣвенъ, че сѣмѣткитѣ му, прѣгледани по начина, по какъвто владиката му бѣше посочилъ, нѣма да одръжатъ критика, заеке се о врѣме, употрѣби нужнитѣ мѣрки и съумѣ да спечели на своя страна поменатитѣ безъ дльжность учители, които се се знаение сѣ турно дали да бѣдатъ назначени, тъй като училищата бѣха вечe наредени, като ний не обѣщаѣ, че, ако тѣ искатъ да му утрѣ на рѣка документъ, подписанъ отъ комисията, че сѣмѣткитѣ му сѣ добри, той веднага ще замине за Царигралъ и ще настои въ Екзархията, по какъвто и да е начинъ, за да се назначатъ тѣ за учители въ гр. Дебъръ. Имайки прѣдъ очи даденото по тоя начинъ увѣрение отъ страна на Никодима, а, може би, и други по-осѣзателни нѣща, г. г. Чочковъ и Иосифовъ успѣха да изпълнятъ желанието на Никодима по сѣдѣние нинчнъ. Самостоятелно написавъ едно ужъ рѣшение на особенъ листъ отъ страна на комисията и въ назарѣетъ ево го подписахъ ни членоветѣ на комисията, всѣкому отдѣлно, съ такава да го подпишатъ. Нѣкои отъ членоветѣ, по настояванията и обѣсненията на носителятъ, подписаха, но двама отъ тѣхъ — Якоиче Кумановъ и Теофилъ Куновски, отказаха да направятъ това и на сѣдѣние день отиде въ Митрополията и заявиха сѣдѣлното:

Комисията, като разгледа набързо и повѣрхностно сѣмѣткитѣ сѣмтки и видѣ, че не може да се установи сѣстоянието имъ само по писаното въ тѣфтеритѣ, рѣши да отиде въ монастира и тамъ, откато провѣри внесната провизия въ монастира и другата направени разноски, да се произнесе въ сѣмѣткиитѣ. Вѣнрѣки туй рѣшение г. г. Чочковъ Ф. и Иосифовъ Д. поднесоха нѣкакво непознато нѣмъ рѣшение; че сѣмѣткитѣ бѣла прѣгледани и удобрени отъ комисията, за да го подпишемъ. Ние отказахме да подпишемъ документа, прѣди да се увѣрямъ въ редовността и чистотата на сѣмѣткитѣ.

Когато документъть се разнасяше по чаршията за подписване, въ сѣщото врѣме Н. В. Прѣподобие Никодимъ отиде при дѣло владиката и по единъ много учтивъ начинъ го помолва и настоява му да позволи да отиде до Царигралъ, гдѣто нечовно обѣсолимо било да стори това по своя частна работа. Владиката, не подозирайки лъжа въ Никодима, разрѣшава му. На сѣдния день, когато вече Никодимъ заминава за Царигралъ и когато му бѣ подписенъ прѣдписъ отъ документа, владиката узна за намѣрението и коварството на Никодима и недвига съобщи въ Царигралъ.

Когато и владиката замина за Царигралъ, дѣто бѣ поканенъ като членъ въ Синода и пристигнатъ тамъ, съобщиха нѣкита история по въпроса за сѣмѣткитѣ на монастира на Заѣбстнисъ Екзархъ, Н. В. Прѣосвещенство Авксентий Пелагонийски, който поискалъ, щото неподписанитѣ два члена отъ комисията равносмѣкятъ да заинтересуватъ се несъзнателно въ Екзархията. Подкаѣнен за това отъ владиката, г. Ѯис. Кузмановъ и Т. Куновски, още въ начлото на м. ноемврий завикха писмено въ Екзархията, че сѣмѣткитѣ на арх. Никодима не сѣ прѣгледани, че дадени му документъ не е вѣрень, като молиха сѣлшевѣрнено Екзархията, за установяването на истината, да изпрати нарочно една комисия, за да прѣгледа монастирскитѣ сѣмтки.

Ето по какъвъ начинъ е изкопченъ акта, съ който Никодимъ се мжчи да се оправдае прѣдъ свѣта, че не е злоупотрѣбилъ.

Въ името на правдата и истината, както вие тъй ревносно се старяете да откриете, попитайте дописника, чиито сѣмѣтки по мнастирскитѣ сѣмтки публикуватте въ 10. броѣ на вѣстника си, защо досега Казалийскиятъ съвѣтъ при Митрополията ни не е съобщилъ нито на Н. В. Прѣосвещенство Козма, нито на Екзархията резултата отъ „тридневнотo пълтелно ревизиране приходо-разходитѣ монастирски книги?“ Причинитѣ за това на нась не ни сѣ извѣстни, но въ правото сме да се съмняваме, че това върши Съвѣтъ подъ влиянието на подписанитѣ акта на арх. Никодима, защото, ако се констатира, което е вѣрно и ясно като слъшето, че арх. Никодимъ злоупотрѣбилъ повечe отъ 250 лири турски и 50 оке, които иска отъ монастира, та ставатъ тъмно 300, отъ които ще търсятъ тѣхи народни пари? Ако се поискатъ отъ Никодима, той ще се отбрани съ акта, който нѣсто подписанъ на нѣкои отъ членоветѣ на комисията: слѣдователно, трѣбва да го платятъ тѣхи, които сѣ подписали акта. Ето, спорелъ мене, кадѣ лежи причината за протакането на тоя толкова важенъ въпросъ и причината за честѣ взаимоинсания между нѣкои членове отъ Съвѣта и Никодима, както и свжжданията на Ф. Чочковъ и Д. Иосифовъ съ сѣкция.

Сѣдѣлнината на вашия дописникъ не сѣ вѣрни въ сѣдѣлитѣ точки:

Манастирското настоятелство, въ което влизане както писаря и дяконъ Партений, показа дъ за дѣй години, дадѣ 1906, 1907 и 1908 лири турски, а не 200, както казва дописника. Осѣвѣнъ туй изявѣно е, че трѣбва 1905 год. стана въ Рѣзанско сѣмого наводнение, което заѣтѣче ливадитѣ и водопоитѣ монастирски, и това управление бѣше принудено да разнесе по поправка на воденицитѣ и дѣѣ голѣми монастирски стени повече отъ 150 лири турски и да се бори съ сѣжлотитѣ и неуроженжя. Тъмъ 120 лири турски сѣ на владиката Козма, дадени отъ него на монастира да се подлъва безлихвено; какато Никодимъ, страхувайки се да не му изѣлъкатъ кирлинитѣ ризи на мегдана, не поискалъ, не сѣтъ владиката пари, който щѣше да даде пъсъ безъ лихва, а прѣдпочетѣ да прави заемъ, безъ

знанието и разчетото на компетентните мъже, и то съ лихва по 10%. Види се, това правило Николамъ отъ годъшото желание за доброто и подъта на монастира, бъло отъ 12 мъсеци 251 лари турски лъгъ, бъзъ да е подписанъ.

Дѣйността на първата сесия на отоманския парламентъ.

Подъ горното заглавие сръбскаъ еда статия въ п. „Народна волѣ" броѣ 2, гол. 17, 29. августъ 1909 год. Поради това, че та съдържа важни дъни въ хъна и стегната форма по дѣйтеностъта на Парламента въ Цариградъ прѣдъ първата му сесия, счетохме за нуждно, да да знаѣтъ читателитѣ сина краткаа, но ясна прѣдъстава за дѣйностъта на Парламента, да направимъ едно изваѣдение отъ нея.

Авторътъ на статията дѣйностъта на Парламента на два периода: *до прѣдъта и слѣдъ прѣдъта. Прѣдъхтъ периодъ* се отличава съ праздни работи — интерпелации и такрири до министритѣ, безъ никакъа законодателна дѣйность, осѣнъ *закона за бездѣлницитѣ*, къ който законъ се прѣдложиа едно изваение всеславуящаа нечо въ наказателитѣ закони на кутурнитѣ дъркавн — *подоя*. Явната цѣль обаче бъ да се отстранѣтъ отъ годъшотѣ градсоа бездѣлницитѣ, въ тайно турцитѣ съ тоаи законъ искаха да си служатъ противъ бившитѣ революционери, както и си послужиха на много мѣста.

Второтъ периодъ е по-съдържателенъ и дѣеспособенъ. Въ него съ внесени повече отъ 60 законопроекти и 50-тѣ вече съ закони. Цѣ изброинъ тъкъ само оная, които се отнасятъ не само до взаѣстни обществени категории, какъ то закона за пенсиитѣ, за чиноветѣ на чиновницитѣ и т. н., а оная, които се отнасятъ до цѣлото обще.тво, а именно:

а) Закона за печата. — Той бѣ тъврдѣ стѣснителенъ, както бѣ приетъ отъ Парламента. Сенатътъ го измѣни въ по-либерална сиисъла. Мотивитѣ на автора на речената статия за либералностъта на сенатъ, споредъ насъ, не сѣ вѣрни. Това е простото турска „дубъ", въ рвна въ съгласие на парламента съ сената, да изнитъ въ общественото мнѣние въ страната и въ Европа и споредъ това да се нагласѣятъ, както и да се оправдаятъ мадоурдитѣ сръщу упрѣкитѣ, за сакшестуванто на сената. — За да се издава нѣстнѣкъ или друг периодически издания, достатъчно е да се уѣдоми властъта 24 ч. прѣди почнанто на новото издание, а не да се иска за това разрѣшение, както бѣше въ законопроекта, приетъ отъ камарата.

б) Закона за сѣбранията. — Споредъ тозъ законъ гражданитѣ могатъ да правятъ сѣбрания и митинги, стига да се уѣдоми властъта 48 часа, прѣди устройванто имъ.

в) Закона за сдружаванията. — Съ него се заирѣшава образуванто на тайни организации, на *национални политическа организации* и акционни сдружавания. Позволява се на полицейскитѣ власти да прекъстуватъ въ сѣбранията на дружества.

г) Закона за стачкитѣ. — На работницитѣ и служащитѣ въ прѣдприятия отъ общественѣ ползи се забранява да образуватъ синдикати и правятъ стачки.

д) Рѣзиция на конституцията. — Прогласи се народинятъ суверенитетъ; само 1/3 отъ сенторитѣ се назначаватъ отъ султана, а останалитѣ се избиратъ отъ народъ; въвеждатъ се правата на султана; министритѣ отговарятъ за дѣйвта си прѣдъ парламента и т. н.

е) Закона за воечата повинность. — И христинитѣ ще сдружатъ воечата повинность въ сѣщитѣ основания, какъ то мухамеданитѣ.

Осѣмъ тъзи закони камарата разгледа бюджета за 1325 г., т. е. отъ 1 мартъ 1909 г. до 28 февруарий 1910 г. Той се предложено единъ дефицитъ отъ 5 милиона лири: приходъ 25 миаиона, разходъ 30 миаиона лири. Камарата разгледа и 3 члена отъ законопроекта за сурвитѣ черкви, въ не можа да стане законъ, поради обстоятелствата на грѣцкитѣ и голѣма часъ отъ турскитѣ депутати.

Политическа групировка на депутатитѣ. — По народностъ: 72 арѣби, 25 арнаути, 23 гърци, 10 армещи, 4 българи, 3 сърби, 1 влахъ и 134 турци, — всичко 266. — По политически убѣждения: 140 души членове на „Итихадъ ве Терке" („Съединение и Напрѣдъкъ"), 10—20 членове на либералния съюзъ, 1 на арнеиската организация Дашнакцютюнъ, революционери социалисти, 1 на социалдемократическата партия Хинчакъ, 2 на Н. Ф. П., 2 на клубовата организация; грѣцкитѣ депутати не принадлежатъ къмъ никяка политическа партия.

Материалното положение на Дебърския монастирь „Св. Иванъ" отъ 29 августъ 1905 год до 23 юний 1908 год. — Отъ Дебранецъ — 1909 г.

Нѣщо прѣди нѣколко деня попадна въ ръцитѣ ми брошура подъ горното заглавие. Прочелахъ да види, дѣ е издадена, или поне дѣ е печатана, но по корицитѣ нищо подобно не видѣхъ. Зачекахъ това защото първото впечатлѣние, което направѣ чоѣкъ прочитанто на тая брошура, е, че автора й е безсъмнѣно заинтересованъ въ монастирскитѣ сметки, които тъй подробно излага. Това личи въ всѣки редъ и въ всѣка запетая. А слѣдъ това умоисключение, което четецъ-та сигурно ще направи, посѣдящитѣ отъ заинтригуванѣ и желае да узнае личността на автора. Тоаи авторъ обаче не само че скрилъ името си, но е скрилъ и печатницата, дѣто тя е печатена, ни е гръда. Какъвто и приемъ обаче да сѣ диктуваи тоаа скриние, тоаа не е извинително него най-малко. Авторътъ трѣбваше да ни даде името си, за да вземемъ мѣрка отъ прилстиента негова отговорность. Тъка майсторски да скрилъ задъ псевдонима „дебрянецъ", той не извежда до другго едно умоисключение, което не може и да не бѣде правдиво. То е, че авторътъ се крие затова, защото брошурата му съдържа хуть сѣмтки, факти и приписвани другиу дѣяния, вѣрността на които авторътъ не може да гарантира. Това личи и отъ ежнка, съ който е написана брошурата му и отъ оная нервность, която най-много отъ всичко изказва заинтересоваността на автора. Аз не моча туха да се произнеса за дѣйността на Дебърския монастиръ Козма, но тъй ми се, че постъпилта, да се приписватъ нему такиа нерзки дѣяа, безъ авторътъ да ги докаже съ подписа си, е елда доаоо-пробность отъ най-лъгарна степень. Че въ брошурата ина заинтересованости и отъ обстоятелството, че сръщу Козма (така доаоо обрисуванъ) се изтъкъа архимандритъ Никодимъ, цѣлъ изпиасанъ въ хубави дѣяния, добри качества, въ честность и непорочность. Нѣщодаато ина по-голѣма смисъль отколкото хвалбитѣ, а въ рѣкаа тоаа брошурата мѣрка да въдаиие Никодима до гоаа висота, които той и може би сиаа. Не знаа за кой Никодимъ е тукъ думата, но ако тоѣ е сѣщия оная, който прѣди нѣколко години бѣ въ Леринъ, цѣлата гатанка на брошурата е разгадана. За такава брошура не може и да се приказва дори, но обстоятелството, че въ Дебъръ на всякакъ печатано въ печатницата се гледа като на чиста монета, не заставя да се занимаа съ нея. Самия еднъкъ, на който е пишоа тая брошура, както казахъ и по-горѣ сочи, че тя не е дѣло на чоѣкъ, който прѣдпѣкна и проѣрява фактитѣ и който, когато пише, се ръководи отъ високата истина. За автора всичко дори, що не е протекъ Козма и фанатизъм и подлъ. За него и Дебърската просвѣтителна дружба и „Дебърски гласъ" сѣ владикови орадяии. И това е, разбира се, не защото „Дебърски гласъ" вѣщеехадъ Козма (той никоѣ и никоѣ не е казвалъ за него), но защото има сиѣаостьта да разкрива булото отъ нравствената физиономия на Никодима. А когато е единъ чоѣкъ прѣдъявиаъ обстоятелства, изхождащи чисто отъ лично гледищъ фанатизъм и хаарнаа сляпо цѣло просвѣтно сдружение, какъто е дружбата на дебрани и „Дебърски гласъ", за критериумъ вѣема свои богоподобенъ Никодима — за такъвъ чоѣкъ грѣшно е дори и да се говори.

Прочее, брошурата „Материалното положение на Дебърския монастиръ „Св. Иванъ" е единъ найдобъръ отестатъ за лъгостъта и дебелоочието на автора. Всякъ, който би желаалъ да види какво нѣщо е да се пише безмисдено, съчтѣзаме го да прочете тая брошура. Чудно интересно ще е, обаче, ако тя е отъ самаго Никодима, което е търдѣ за вѣрване.

Арсеня Т. Йовковъ.

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Писмо отъ с. Селце (Рѣка).

Господине редакторе.

За да бѫдете по-добрѣ освѣтлени върху положението на нашия краѣ — Рѣкянско, рѣшихъ се и аз да Ви дамъ нѣкои свѣдѣния, за да видя сѣмтѣтѣ и нашитѣ брати гурбечани, че ние страдаме и сѣмъ хуриета и то много по-тежко отколкото прѣди него, не ние знайемъ въ страдане и тревоги за живота и имота си безъ надежда, че ще заживѣемъ единъ день, както рѣкъ Господъ. Свободата — дарението на небесата не само въ живота нѣма, но вече и не можемъ да ги произнесемъ прѣдъ мюсюлманинъ, защото може така да струва твърдѣ скъпо — може да струва животътъ ни. Зудумитѣ, които се вършатъ тукъ, нѣматъ брой. Нека спомена само нѣкои отъ тѣхъ.

1. На 20. августъ открадаха се три коня на Арсо Кръвенски. Конетѣ бѣха пуснати на паша въ селската ливада, гдѣ и отсамна.

2. На 28 с. м. вечерта златъкоха всичкитѣ овци, 600 добийци, отъ бачилото на Братя Нестори и Рафе Якови. Харанинтѣ сѣ бнащитѣ селски дерегедари. Опашката се спасилѣ на властта, но тѣ нищо не прави.

3. Сѣщата нощь, сѣщитѣ разбойници откраднаа 8 коне отъ ергелето на Търнко Гинзовото бачило отъ с. Гашинъ.

4. Сѣщата нощь харамии, подъ войводството на Синанъ Бешъ, продумчика задоевѣ на дѣй кажи въ с. Сушица и сѣмъ въ с. Росоки, но, благодарение на селската младежь, когато дигнаа потера, не сѣ могли да взематъ нищо.

Кражби станатъ всѣкси день и всѣки часъ и то сѣмъ-тамъ, защото никой не прѣкѣлва разбойницитѣ; напротивъ, тѣ се закрилятъ отъ дебърскитѣ бетове и аги, съ които си дѣлятъ плячкитѣ. Ако бихъ сѣзнатъ да изброимъ всички кражби, които станатъ въ нашитѣ села, вѣстника ни нѣма да ги побере. Сега се задоволяваме само съ горнитѣ.

На 29. августъ пристигна въ с. Трѣсенче комисия, която записваше малдежи за войнци. Въ с. Галичникъ е записала около 300 луци, въ с. Росоки около 10, въ с. Селце 3 за такозадимия-боръ и за логовия боръ 20, въ с. Трѣсенче 43 души. — Сѣщитѣ день се върна отъ Дебъръ нѣщия кметъ, който бѣше отишълъ да търси отгадатитѣ си овци и докара само 84 и то остригани.

с. Селце (Рѣка), 30. VIII. 1909 год.

Михаилъ Г. Попов.

Писмо отъ града.

Прѣдъ м. августъ, както направихъ сина заобиколка въ родини ми краѣ Дебърско, живо ме интересувахъ общественитѣ работи тамъ, особно учащитѣ. Единъ добъръ приятель ми разправи, че въ р. Дебъръ имало въ основното училище около 280 ученици и ученички и около 20—25 въ класното училище — всичко около 300—310 ученици и ученички, а учители имало 13 души. Направи ми впечатлѣние голѣмото число учители сравнително при другитѣ училища, като въ с. Галичникъ, Лазарополе, както и сравнително по-малкото ученици въ по-малкитѣ села. Въ Галичникъ и Лазарополе, както въ гр. Дебъръ, има тринасели училища и нѣкѣрно повече учители, отколкото е необходимо — а да има села да нѣмать учитель?

Нѣй обръщаме вниманието на надлежнитѣ мѣста върху тоа много важенъ въпросъ.

София, 2.IX.909 г. *Ив. Смилевъ.*

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСѢВТАТА И ЖИВОТА.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣвелъ отъ руски Д. Димитровъ.

Сега учрѣвденита, които служатъ за допълнителнто—вечерно образование на масата на лондонското население, може да се раздѣлятъ на пѣть крупни категории. Първо, ние имаме обикновенитѣ, завѣщани отъ миналото, допълнителни вечерни училища съ елементарѣнъ курсъ, много близки съ курса на дневнитѣ нарудни училища. Лондонскитѣ училищенъ комитетъ стреми се, щото на всѣки

2—3 обикновени дневни училища да ма едно вечерно училище. Вечерните училища отъ таи категория сѫ назначени за тия прости лица, които принадлежатъ, въобще казано, кѫдѣ много бѣднитѣ съмѣстка, които най-рано напускатъ училището, бѣрзайки да се заловятъ за какъвѣ и да е занятиѧ, който имъ дава мнаго и малко печалба. Занятиятъ въ такива училища бивать не повече отъ три пѣти въ седмицата, отъ 7 ч. 30 м. до 9 ч. 30 м. вечерта, при което, съ цѣль да привлѣкатъ повече ученци, нѣрдко сѫ дрѫгнати оригинални занятия и общественитѣ науки съ математически фенерѣ, уроци по гимнастика и пѣние, кѫрнително четене на дрѫматически пиеси и др. Съ сѫщата цѣль, и именно да се привлѣкатъ въ вечерните училища младежитѣ и по-възрастни хора отъ времени тиѫ, училищнитѣ комитетъ въ Лондонъ се стрѣмя, щото прѣподаването въ вечерните училища да бѫде, колкото се може, повѣрено на учители най-близки до дневнитѣ училища, особено на тия учители, които се подвѫрнатъ съ най-голѣма популярность между дѣцата, прѣкратяваща посѣщението на дневнитѣ училища, та да ги склонятъ да се записватъ въ вечерните училища. За задрѫжането на младежитѣ въ вечерните училища конкуритѣ се стараятъ на варѫдъ тъй вечернитѣ училища, щото да удовлетворяватъ тѣхнитѣ стремежи. Затова допуска образуването на кѫружци, а така сѫщо устрѫяването такива или иначи, сравнително неизвинѧ развлѣчения. Найпослѣ, вре сѣ сѫщитѣ посочени по-горѣ цѣли, администрацията на вечерните училища отъ прѣве на прѣве сама организира разхлѣчения за учащитѣ се. Но всичко това, разбира се, трѫби се не въ ущърбъ на учебнитѣ занятия, които се водятъ серисно и систематично и дазатъ, въобщо, много добри резултати: такъвѫ е поне заключението на лица, които нѣдавна сѫ изучвали положението на вечерните училища въ Лондонъ.

Тоѧ тинъ вечерни училища — училища сравнително сѣ елементарѣн характеръ — сѫ найобикновенитѣ: тѣмъ тоѧ тинъ вечерни сѫ 270 вечерни училища, отъ които $^1/_4$ (70) сѫ безплатни. Това обстоятелство показва, че ними имане работа сѫ такива училища, които сѫщатъ за нуждитѣ на най-бѣднитѣ части на населенѥто.

Слѣдващата категория на вечернитѣ училища се нарича Highe Grade Evening Schools: или вечерни училища отъ горенъ типъ. Когато въ обикновенитѣ вечерни училища бивать, при всичко, малкѣ, младежи, напуснали обикновенитѣ дневни народни училища, въ вечернитѣ училища отъ горния типъ постѫпватъ младежи, които сѫ минали горния кѫрсъ народни училища. Тѣмъ сѫ най-способнитѣ младежи, принадлежащи къмъ по-обезпечената часть отъ работната класа; тѣ, както и родителитѣ имъ, напълно сѫзнаватъ важностьта и дѧже необходимостьта отъ получаванѣто колкото се може найдобро образованѥ.

Занятиятъ въ вечернитѣ училища отъ горния типъ сѫтаватъ всѣки день, освѣнъ сѫбота и недѣля, отъ 7 до 10 часа вечерта. То се знае, младежитѣ обикновено не сѫслушъ всички прѣдмети, а само тѣзи, които най-вече ги интересуватъ или най-вече имъ сѫ нужни спорѣдъ рода на занятиятъ прѣдъ день. Зарадѝ това въ вечернитѣ училища на описания тинъ по-малко сѫ грижатъ да привлѣкатъ ученци, и при привлѣчанѣто на учители не обрѫщатъ толкова внимание на тѣхната популярность, а на тѣхната добра специалностьта.

Най-вече младежитѣ привлѣчатъ прѣдметитѣ, които давятъ тѫрговско образованѥ — на което явленѥ едва ли трѣбва да се удивляваме, яко вземемъ въ сѫображѥнѥ, че работата се касае до градове, които се нѣкатъ като центрове на мировата тѫрговия. Инайсин прѣдъ очи токо що посочениятъ сѫображѥнѥ, вечернитѣ училища на описания разрѣдъ, имать тенденция да се обрѫщатъ фактическа, главно, въ тѫрговски училища.

Въвобще, вечернитѣ училища на тази горна категория въ Лондонъ наброяватъ се отъ 50 до 60. Точната цифра не можа да се установи, и това се обясвва съ обстоятелството, че нѣе имаме работа не съ нѣкаква официална градация на вечерни училища, а съ чисто фактическо дѣлѥнѥ, което отъ прѣве на прѣве се измѣнѧ съ измѣнѥнѥто характера въ частта на постѫпващитѣ въ училището младежи. При това, тѣзи промѣни може да се сѣстоятъ само въ постепенѥто *повишаванѥ* на тоѧ тинъ училища, спорѣдъ позобреѥнѥто на дневнитѣ училища и по-голѣмото сѫзнанѥ важностьта на образованѥто.

(Сѣдѣва).

Д-ръ Т. Филиповъ.

Съвѣти къмъ родилкатъ и бабата.

(Продѣлженѥ отъ брой 22)

Най-доброто питѥ за брѣменната жена е чистата и прѣсна вода. Спиртнитѣ питѥта сѫ врѣдителни, а кафето и чая могатъ да се употрѣбватъ по-малко отъ оная жена, която не страдѧтъ отъ нервоность. Брѣменната жена трѣбва да пази гѫлѣма чистота на тѣлѣсто си и да прави бани (да се кѣпи) поне еднѣ пѣтъ прѣдъ мѣсецъ. На послѣдѫнѧ мѣсецъ (деветия) отъ брѣменностьта трѣбва често да мие сѣ сапунъ и вода въ шушнитѣ полови органи. Ако ли нѣкъ страда отъ въпалѥнѥ на матката и инѧ течѥнѥ, трѣбва да прави гѫтина вѫтрѣшни, вадагалищни, прѣпаркѫ. Въ послѣдѫнѧ случай желателно и полезно е да се сѣвѣтва съ лѣкарѧ.

Брѣменнѧта жена да прави често разходки на чистѣ въздухъ, нѣ нѣкога да не се уморѧва и да не се прѣсилѧва въ работа, тоѧ да не мата чевоти прѣмѣти, за да избѣгне помѣтанѥ. По сѫщата причина въ пѣрвитѣ 3 и въ послѣдѫнитѣ 2 мѣсецѝ на брѣменностьта строго се забрѫнватъ сближанѧ. Доказано е отъ нѣй-добритѣ акушерки, че подобни сближанѧ могатъ да произведатъ помѣтанѥ.

Пѫтуванѥ по желѣзницѝ не се прѣпорѫчватъ на брѣменнѧ жена, особено при продѫлжителнѝ случѝ, разбира се. По нѣкога прѣзъ нерода на брѣменностьта жената чувствуѧ корени болки, а въ дрѫгъ случай леко или по-голѣмо кръвотечѥнѥ. И въ дѣтѣ случаи брѣменнатѧ жена трѣбва да се пази въ лѣгалото и да не стана никакъ. Ако отъ тая причина не прѣстанатъ нито болкитѣ, нито кръвьта, или еднакво отъ тѣхъ, то незабавно да се повика лѣкарѧ, за да се попрѣчи, ако е възможно, на едно помѣтанѥ.

По нѣкога въврѣки изтъкнѣнѥто на хигиеническитѣ правила, по разни причини, брѣменнатѧ жена може да роди прѣждевременно, т. е. да пометне. Тогава дѣа случѧи могатъ да се прѣдставятъ: или дѣтѣто и посѣдѣшка послѣдно излизатъ въмѣсто половитѣ органи на жената, та поетапно не носи сѫлѣдъ себе си никакви знаци послѣдѣствия за жената; или нѣкъ часть отъ послѣдѣшка остана въ вѣтрѣ въ матката. Въ послѣдѣнѧ случѧй ставатъ усложнѧнѧ, които се състоятъ въ въпалѥнѥ и изтъкнѣнѥ на матката на пометнѣлата жена. Кръвотечѥнѥто по нѣкога е толкова силно, щото може да докара и смѫрть на жената за кѫсо врѣме. За да се прѣдпрѣдѧтъ тѣ тия усложнѧнѧ, по-лесно по-лѣкчо се пицѣрѫватъ, сѣмѣтаме жената, когато е пометнѣла, незабавно да се отнесе до лѣкарѧ.

Сега ще кѫажѫ нѣколко дѫми, като какво трѣбва да прѣдприемѣ родилка въ врѣме на рѫжданѥто. Когато брѣменнѧта жена въ края на 9-й мѣсецъ или въ начѧлото на 10-й почувствуѧ прѣдъ корени (матъчни) болки, тогава трѣбва да се набере за нея най-удобнѧ и най-годнѧ въ хигиеническо отношѥнѥ, стаѧ на кѫщата. Изваждатъ се отъ нѣя всичкитѣ килими, пердета и въобще всичко, което може да произведе прѣчѫ въ стаѧта. Леглото трѣбва да се приготви сѣнѧ: 1-во нѣдъ сдавенѧ се турга сѣнѧ мушѧма, а върху послѣдѣта бѣла покрѫнка (чершѧф); 2-ро отдѣ сѣнѧ мушѧма върху леглото се турга бѣла покрѫнка. Върху тѣзи приготовѣнѧ легло, дѣга брѣменнѧта жена, тѣ сѣкѧ като се роди дѣтѣто и нѣгаде послѣдѣка, горнѧта покрѫнка и горнѧта мушѧма се изваждатъ, та родилката по такъвѫ начѧ остѧва въ чисто легло, безъ да се прѣчѫстѧ. Всѣко прѣчѫстѧнѥ на родилката е прѣвано, понеже слѣдъ рѫжданѥто може да й причини кръвотечѥнѥ. Чершѧфитѣ на леглото и дрехитѣ, които ще носи родилкатѧ, трѣбва да сѫ прани съ сапунъ и топла вода, та сетнѣ да варятъ въ прѣдъхранѥ на 15 минути. Бабатѧ, разбира се, ще бѫде тамъ, при родилкатѧ. Тя трѣбва да се варѝ, за да се купи еднѫ литъръ (еднѫ ока) карболова вода, (Acide phenique) $^3/_4$ отъ нѣкоя аптѣка и $^1/_4$ литъръ алкохолъ (спиртъ). Да носи сѣ себе си еднѫ прѣстилка, которѝ трѣбва да се варѝ въ кѫлчѣта на родилкатѧ около 10—15 минути. Тоѧ трѣбва да имѧ и три чисти сѫдове, които се попарватъ съ вѫрѣла, кипѧща вода. Въ еднѫ отъ тѣзи сѫдове се сѫдѣржа 1 литъръ отъ карболовата вода, а въ другѫ половина литъръ алкохолъ. Бабатѧ да не забрѧва да донесе съ себе си еднѫ здрѧвъ копринѣнъ конецъ и нѫжничкѝ. Конецъ и нѫжничкѝтѣ трѣбва да се варятъ въ еднѫ тенджерѧ поне 20 минути. Послѣ водатѧ се излива, а тѣ оставатъ въ чистата тенджера така докато дѫдѣе врѣме да се употрѣбатъ. Бабатѧ трѣбва да се разпоредѝ, да се счистѧ добрѣ кѫчетѣ на родилкатѧ и сетнѣ да прѣпарѧче главатѧ й съ еднѫ кѫрпа, така щото да не мѫжнѣ коситѣ да се развѫрзватъ поне 4 дена слѣдъ рѫжданѥто. Родилкатѧ, ако не е излизала по нѫжъ, бабатѧ да й трѫи еднѫ клизма (окна).

(Сѣдѣва)

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Общо албанско въстание. — Цариградъ, 26 августъ. Днѣсъ изгласѝ спгурно, че между албанскитѣ водителѝ отъ Сѣверна и Южна Албания е постигнато съгласие за общо дѣйствие и че едно общо албанско въстание е неминуемо. За да се постигнѧ това съгласѝе, е нужно да се изпратѧтъ еднѫ експедиция отколкото сегашната. Отъ тукъ постоянно изпирѧтъ войски за Скопѝе.

Бунтъ въ Албания. — Скопѝе, 27 августъ. Албанцитѣ въ Дибрско не можатъ да пазѧтъ дѫмѫци. Спитайки, че сѫ бѝли изпратѝли миналата годѝна отъ младотурчитѣ, когато на общото албанско сѣбрѝе въ Феризовитѣ сѣ извѣстѝли телеграма да Ахмѣдъ Хамѝ, прѣдѣ тѣрнѝ дѝни на комѝсѝята въстановяванѥто на конституцѝята, тѣ искатъ младотурчитѣ да дѫржатъ обѣщанѝята сѝ. Тѣ сѫ сѫгласни да пѫвѝтъ само сѣдѣлитѣ дамѝци: ашарѣ, агѫмѝ, тютюнъ, водъ парже; дрѫги тегобѝ не прѝзнавѧтъ. Въ Дѝма положѝнѥто е сериозно. 700 въорѫжени албанцѝ тръгнѧли за Прѝзренъ, но Дѫжмѝдъ паша съ 7 батальони пѣхотѝ и 2 батарѝи потегли отъ Прѝзренъ насрѣща нѝх. На 24 того артѝлерѝята разрѫши сеѝто Блене. Арнаутѝтѣ се стрѣмятъ прѣзъ мѣстностьта „Подрѝма" да се съединѝтъ съ пѫтѝмото Гѝно.

Новѝя походъ протѝвъ Албания. — Цариградъ, 28 августъ. На „Тасвѝрѝ-Ефкяръ" съобщѝвѧтъ, че прѝ моста на рѣка Мерѝша се бѝли сѣбрѝли около 1000 дрѫги въорѫжени албанцѝ съ цѣлѧ да попрѣчатъ на войската да мѝне моста, и че албанцѝтѣ отъ Подрѝма се бѝли прѝсъединѝли къмъ онѝзи отъ Люма. Генерѧлъ Дѫжмѝдъ паша, който ръководѝ експедѝцѝята въ Албания, бѝлъ разрѫшѝлъ селата Дуля и Бласа, чѝнѝто жѝтелѝ се опитали да се протѝвопоставѝтъ на похода.

Ново братоубѝйство въ Солунъ. — Солунъ, 29 августъ. Пошѝ-ѣ жѝ подрѫжѝ близо до хотѣлъ „Коломбо" неизвѣстѝн лѝца стрѣлѧлѝ и нарѧнѝли въ гръдѝтѣ бѝвшѝя малешевскѝ войвода Гѣрасимо Отлѝмѝдѝс, прѝнадлежѝщ на грѫпата Чернѣшевѣ. Раната не е опасна. Арестувѧнѝ е и подозрѣнѝте Кярсѝ Карамановъ, учѝтелъ въ Драма. Тоѧ покушѝние крѝе въ себе сѝ гѫлѣма мѝстерѝя, поѩтоме посрѣдѝщѝнѝте ще сѣтрѣ„ѣсѣ голѣма роля въ организацѝятѣ; макарѣ федерастѝтѣ, дѫржене опозѝцѝонно поведѝнѥ спрѣмо Санданскѝ. Заслужѝла да се отбѣлѣжѝ и обстоятелствѝто, че дѣлѣтѣ послѣдѝнѝ тѝнѝ станѝ подъ нѝсъ̀тѣ на самѝтѣ полѝцѝя, безъ да се заловѝтъ убѝйцѝтѣ.

Пакъ бѣслѝки въ Цариградъ. — Цариградъ, 30 августъ. Тазѝ сутрѝнѝ бѝдоха обѣсени четѝрѝмѝна полѝцѝя, които на 31 мартъ убѝлѝ четѝрѝмѝна офѝцѝери.

Бѣлгарскѝтѣ консулства. — Цариградъ, 1 сентемврѝй Бѣлгарскѝятѣ парѝже д'арѣфъ сѣобщѝ на Портата, че бѣлгарскѝя прѝнтѝелѝ се съгласѝ щото турскѝтѣ тѫрговскѝ агентства въ Бѣлгарѝя да бѫдатъ повѝщенѝ въ консулства и поискѣ разрѣшенѝе на повѝшаванѝто на бѣлгарскѝя тѫрговско агентство въ Солунъ, на такъвѫ агентство, а агентствата въ Цариградъ, Одрѝнъ, Сѣрѣсъ, Скопѝе и Битоля въ консулства.

Особенѝ мѣрѝ въ Бѣлгарѝя. — Цариградъ, 1 сентемврѝй. Пусналѝ се на сѣобода албанскѝтѣ водѝтелѝ Али Кемалъ бѣй и дрѫги заточенѝ политѝческѝ прѣстѣлѝнѝци, обѝвѝнѝвѧнѝ въ прѣдѝзвѝкванѥ на революцѝонно дѝвѝженѝѥ. Мѝнѝстрѣтѣ на вѫнѣшнѝтѣ дѣла направѝ съобщѝенѝѥ по тоѧ въпросъ.

Военната повѝнность на бѣлгарѝтѣ въ Македонѝя. — Цариградъ, 1 сентемврѝй Прѣдѝ нѣколко дни започна работѝта съ комѝсѝята по рекрутѝранѝто на новобрѫнцѝтѣ сѫгласно новѝя закѫнъ. Бѣлгарскѝтѣ новобрѫнцѝ ѝскатъ да слѫжатъ въ Македонѝя, обаче Портата по полѝтѝческѝ сѣображенѝя ѝска да гѝ ѝзпрѣтѝ да слѫжатъ въ Анадолѝя.

Сръбскѝтѣ чети. — Цариградъ, 2 сентемврѝ. Въ косовскѝя вѝлѝѥтъ сръбската прѝпаганда е почѝнала впосѣдѣлѣ да развѝва твърдѣ усѝлена дѣйность; нѣйнѝтѣ чети сѫ насочѝлѝ главно прѝтѝв бѣлгарскѝя населенѝе, когато е ѝзложено на постоянѝ убѝйства и нападенѝя отъ страна на сръбскѝтѣ чети; послѣдѝнѝтѣ не прѣстанатъ да запалѧватъ бѣлгарскѝтѣ мѫнастѝрѝ въ вѝлаета, когато тѣ ѝскатъ да въемѧтъ въ рѫцѣтѣ сѝ. Ваастѝтѣ бездѣйстѝуватъ напълно ѝли въемѧтъ твърдѣ слаби мѣрѝ спрѝмо тѣзѝ ѝзкрѝтѝѧ разбѝйнѝцѝ.

Масови уволненѝя въ Турцѝя. — Цариградъ, с. д. Великѝятъ везѝрь е подпѝсалъ запо-

вѣдъ за уволненото на 3000 чиновници. Очаква се уволнението на още 10,000 неспособни чиновници.

Сливане на цѣркви. — Цариградъ, 5 septembri. Въ арменскиятъ кралгоне се говори настоятелно за възможното сливане на царигракската православна арменска цѣркова съ онзи отъ Русия. Арменскиятъ протестантски священници развиватъ силна дѣятелность, за да привлекатъ въ протестантизма арменското население въ Малъ-Азия.

Сражение. Убити и ранени. — Цариградъ, с. д. Генералъ Джавидъ паша стигналъ на 31 м. въ Бика и разрушилъ тамъ 4 кули. На 1 того сѣдъкъ обѣдъ думенитѣ обстрѣлвали турскиятъ лагеръ. Завързало се сражение, което трайко 6 часа. Градецътъ Бика е билъ опожаренъ отчасти. Отъ турска страна сѣ паднали 4-ма войници убити и 3-ма офицери и 11 войници ранени. Загубитѣ на албанцитѣ се пръсмѣтватъ на 30 убити и ранени. На 2 того бъснѣ. Джавидъ паша е поискалъ да му се изпратятъ още войска и муниция.

ХРОНИКА.

За свѣдѣние. — Както канцеларията на Дебърската просвѣтителна дружба, тъй и Редакцията на в. „Дебърски гласъ", се пръмѣсти на ул. „Екзархъ I", № 25, III етажъ.

Дружествено събрание. — Дебърската просвѣтителна дружба има редовно събрание на 14 т. м., Кръстовденъ, 9½ часа прѣди обѣдъ, въ бирария „Нови Родопи". Умоляватъ се оти страна на настоятелството на дружбата да присъстствуватъ всички членове на това събрание, понеже ще се разглеждатъ въ него доста важни въпроси. Ще бѫдатъ изпратени и отдѣлни покани до членоветѣ.

Лични. — На 31 мин. мѣсецъ замина задедно съ сѣмѣйството си за родния си градъ Дебъръ г. *Спиро Арсовъ*, прѣдприемачъ въ гр. Турно-Магурели (Румѣния).

Трѣвожни и обезпокоятни свѣдѣния ни пристигатъ въ родния ни край, които рисуватъ жиота тамъ още по-неносимъ, по-нетерпимъ отъ за стотечественитѣ ни отъ онія при старія режимъ. Битолския вали обходи Дебърско, посѣти нѣколко селя, за да видиятъ сами ограбенитѣ и опустени селяни, но това негово посѣщение нищо ново не донесе. Ако напротивъ — пакъ кражби, пакъ обири. Цѣли банди отъ Малесорци и Долно-дебрци сѣ прѣзъ нахлѣпвацата есень сѣ кръстосували ограмитѣ и пѣтищата, та мѣста, като Жупа, дѣто прѣди „хурета" не бѣ стѫпвалъ тѣхенъ краекъ, сега, при „хурета", при „братството и равенството" на мадогурцитѣ, почнали търдѣ нечесто да ги спохождатъ. . . .

Дивъ шовинизмъ. — По поводъ разбойническото задържане отъ сръбскитѣ власти на г. К. Стаматовъ, родомъ отъ с. Трѣсанце, при минаването му прѣзъ Сърбия по желѣзницата Скопие-Нишъ—София, настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба се обърнало до сръбския пълномощенъ министръ въ столицата, съ слѣдното писмо — копие до всички еженедневни вѣстници въ столицата:

До Господина
Сръбски Пълномощенъ Министъръ
Тукъ.

Господине Министре,

Съ голѣма скрьбь трѣбва да Ви явимъ, че почти всинаги пътници, идещи отъ родния ни край — Дебърско — за да стигнатъ прѣзъ Сърбия, се тревирятъ отъ Вашитѣ желѣзнични и административни власти твърдѣ жестоко, за да не кажемъ нѣщо повече. Нѣсъ ни очудва, какъ въ една уредена и културна дръжава могатъ да се допускатъ подобни отвасания спрѣмо невинни пътници. Надѣвали сме се, че ще се взематъ нуждинтѣ мѣрки и ще се тури край на тѣзи съ нищо неоправдани систематически произволи. За сѣтнѣ нѣсъ обаче сме бѣли фестъ, който долу излагаме, че Вашитѣ власти нѣмать намѣрение и добрата воля да турятъ край на тѣзи позорни дѣйствия.

На 2 сѣтнѣ 3 того, 12 часа прѣзъ нощта Коста Стаматовъ отъ с. Трѣсанче, Рѣка (Дебърско), който е пътувалъ съ жена си и баба си по желѣзницата Скопие—Нишъ—София и който е ималъ редовенъ пасапортъ, сваленъ бѣлъ отъ трена близко до станция Ристовацъ, въ полето, и спрѣнъ отъ административнитѣ власти, безъ никакви причини и безъ да му се даде възможность даже да се сбогуява съ жена си и баба си. Тренътъ пирочно и слѣпо за да сваятъ решения К. Стаматовъ бѣлъ спрѣнъ на извѣстно разстояние слѣдъ станцията Ристовацъ. Какво е станало и какво стана съ тази невинна жертва не знаемъ, но изкъкъ скрьбни случаи днесъ да се знаятъ при насъ нещастнитѣ — жена и баба на посъраданъ, да ни разправятъ грозната случка покъртително и съ сълзи на очитѣ си и да молятъ за помощь.

Като Ви явяваме горното, Господине Министре, Ви молимъ да направите нуждното за вземане бѣзъ мѣрки да се запази живота на К. Стаматовъ и да бѫде немедленно освободенъ.

Накрай ще трѣбва да добавимъ, че това произшествие се дъжи, доколкото можахме да узнаемъ това, на директора на Скопското сѫрбоманско училище г-нъ Христо Отмеевъ, родомъ отъ с. Гадинъ, който узналъ за пътуването на К. Стаматова и пратилъ особени лица по дирятѣ му въ желѣзницата.

Съ почитание

Прѣдседатель: *Л. Димитровъ.*

Секретарь: *Хр. Несторовъ.*

Благодарение взетитѣ наврѣме мѣрки отъ страна на Дебърската просвѣтителна дружба, задържания при Ристовацъ дебрянецъ г. Коста Стаматовъ, за когото стана дума по-горѣ, е освободенъ и вчера на 4 того сутринта пристигна благополучно въ София. Той разправи грозни работи, които обстойно ще изложимъ въ идещия брой.

Освѣнъ него е пострадалъ и г. Серафимъ Василевъ, родомъ отъ с. Росоки (Рѣка), който е пътувалъ съ пострадалия. Задържанъ е и Василева багажа на нѣкоя сръбска гара, който и до днесъ не е полученъ отъ стопанина. Отъ тоя произволъ той се ощетили съ 150 лева.

По застъпването на Дебърската просвѣтителна дружба за К. Стаматова изцрятила е тя и до пълномощния български министръ въ Бѣлградъ слѣдната телеграма:

„Бѣлградъ.

Българския Пълномощенъ Министръ.

Нощесъ, 12 часа, полето при Ристовацъ, сваленъ отъ трена отъ сръбскитѣ власти безъ причина Коста Стаматовъ отъ с. Трѣсанче (Дебърско), прѣдседателъ на клуба. Пътуча съ редовенъ български пасапортъ. Жиота му въ опасность.

Молимъ заслужителнитѣ."

Новъ мютесарифинъ въ гр. Дебъръ. — Миналата недѣля, 30 августъ, е пристигналъ въ гр. Дебъръ новъ мютесарифинъ, който дебрани толкова дъго врѣме очакваха.

Прѣдпилъ сериозното положение, въ което се намира тоя край отъ извѣстно врѣме насамъ, ний очакваме по-подобна и по-подобтоярна дѣйность отъ оная на замѣстника на Садикъ бей — мюфтията.

Въпроса за спорнитѣ черкови и училища е билъ прѣдметъ на разговоръ между г. Претекста Лекоотъ, кореспондентъ на Б. Т. А. и министра на вѫтр. работи на Цр. Ал., Талатъ бей. Посѣдѣния заявилъ, че засега никакви мѣрки по въпроса не мисли да взема за прилагането закона за спорнитѣ черкви и училища, понеже тоя законъ не е още приетъ отъ Парламента, нито утвърденъ отъ Сената. Талатъ се произнасе, че ще гледа да се уреди справедливо въпроса, но да се произнесе прѣди парламента не може. Харесна му се идента, да се даде въпроса за разрѣшение на авторитетни европейски юристконсулти, но тая идея, казва той, трѣбва да се прочуи.

Послѣ разговора минали на други теми.

За Неметь Талатъ бей казалъ, че тамъ реда скоро ще се въстанови отъ направителнитѣ всемни сили. Но за автономия не може да се говори, тя би дала лошъ примѣръ.

Въ Албания положението не е тъй тревожно, както вѣстницитѣ съобщаватъ.

Между България и Турция, казалъ Талатъ, отношенията сѫ все прѣзъхоудни и скоро ще имамѣ очевидни доказателства съ уреждането на нѣкои въпроси, което ще даде удовлетворение и на дѣятелитѣ страни.

Изъ дѣятелностьта на Орѣховската дебърска просвѣтителни дружба. — Пишатъ ни отъ Орѣхово, че дружбата въ послѣдно врѣме не показала особна дѣятелность, благодарение на това, че прѣдседателятъ ѝ г. М. Василевъ билъ командированъ по служебни дѣла изъ околията, за 1½ м., а г. Христо Трайковъ, за когото писахме, че е прѣмѣстенъ въ тоя градъ, едвамъ и той наскоро и доведъ семѣйството си въ Орѣхово. При все това М. Василевъ не изпускалъ случая да бѫде полезенъ и при служебнаста си обиколка: като стигналъ въ Ломъ, първата му работа била да се види съ нашинитѣ и да ги занимае съ въпроса, че врѣме е да се образуваме дружба и въ тоя градъ. За жаль, имало и нѣкои дебрани, които се противопоставили (не намираме причини за подобно дѣржане на тия дебрани), но, благодарение на интелигентнитѣ и послъвитѣ дебрани тамъ, които подкрѣпили и възприели хубавата идея на г. Василева, въ скоро врѣме сигутно ще имаме дружба и въ Ломъ.

Похвално дѣло. — Орѣховската дружба е прѣдприемъла въ уставна си ⅓ часть отъ чиститѣ приходи на дружбата за издѣржка на въ „Дебърски гласъ"

Скаратина. — Отъ дѣй седмици насамъ въ с. Лазарополе (Рѣка) се появила скаратина. Имало два смъртни случаи. Болестьта е констатирана отъ единъ лѣкарь, който случайно минавъ прѣзъ тоя село. Той е посвѣтилъ селенитѣ да пазятъ карантина около болнитѣ, но никой не искалъ да знае, и продъжавалъ да така? сигорно болестьта ще вземе грозни размѣри. Обрѫщаме вниманието комуто се сѫдѣва въ гр. Дебъръ.

Всѣка година на 29 августъ става съборъ въ монастиря „Св. Йоанъ Дебърски"; по тои случай Епархиалнинтѣ съвѣтъ е възложилъ на дебрскитѣ граждани г. г. Т. Тр. Бояджиевъ, Т. Куновъ и Христо Гиговъ, които, съвмѣстно съ по единъ делегатъ отъ всѣко село, да избератъ новъ игуменъ на монастиря и да поразмислятъ въ̀ръ мѣркитѣ, които трѣбва да се взематъ за уреждане на монастиря. Ще видимъ.

Отговорникъ: **М. В. Македонски.**

София — Печатница „Св. София", ул. Раковски, 118.

Специални работилници за велосипеди и водопроводи.

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКО АТЕЛИЕ
на
И. П. ГЕОРГИЕВЪ
Софии
ул. „Мария-Луиза" № 71 и „Богомилъ" № 4.
Продаване, поставяне и поправяне на електрически, бонинисови и разни лампи; телефони, електрически звънци, медицински индукционни апарати и термометри.

Въ механическото ни ателие се поправятъ и инсталиратъ разни бани, клозети, покриви, водопроводи — стоечи трѫба, омнибанции и пр. и пр.

Година I. София, 13 септемврий 1909 год. Брой 24.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За чаенове на дружбата и клоновѣтѣ я . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 5 лева.

Уредиа

Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му Ул „Екзархъ Йосифъ I“ № 25, III етажъ.

Обявления се приемать на изнесени условия.

Прѣдъ прага на тежки изпитания.

Турцитѣ узаконика служенето въ войската и отъ страна на немюсюлманитѣ. Това бѣше една закона мѣрка на конституцията Турция и не можеше да не зарадва християнскитѣ населения въ дългата, бяла тѣ българи, гръцки, албанци и т. н. Съ тоя законъ се сруши оная стѣна, которо дѣлѣше мухамеданитѣ, властвуващата нация, съ неограничени права, отъ християнитѣ, особено българитѣ, които се третираха найлошъ, като безправни роби.

Нѣ сега въпросъ е, какъ ще изслужатъ християнитѣ таки военна повинность или въобще на какви основи ще се поставятъ изслужавитѣ на военната повинность за всички национальности въ Турция, включаи и мухамеданитѣ, а именно: Турция ще се отнесе ли като майка къмъ своитѣ подавини въ тоя случай, безъ разлика на вѣра и народность, или пакъ ще си продължава старото — ще се отнася къмъ едни като майка, къмъ други като мащеха? Ще вземе ли въ съображение при рѣшаването на въпроса особенитѣ териториални, — климатическо условие на държавата си или не? Ще има ли прѣдъ очи икономическитѣ интереси на своитѣ подавини или ще гони да ги сѣсипе чрезъ военна повинность? И найпослѣ, ако не се отнесе съ искренность, справедливость синовна гряжа, и нѣжность даже, то какви ще бѣдатъ послѣдщитѣ отъ това?

Ще се постараемъ да дадемъ тукъ отговоръ на поставенитѣ по-горѣ въпроси; разбира се, това ще сторимъ бързо и на кѣсо.

Общото желание на всички населения въ Турция включително и мухамеданитѣ е, воената повинность да е териториална. Тоя желание е вече оформено и изразено чрезъ конгресни рѣшения отъ всички почти национальности въ Турция: българи, гръци, албанци и т. н., изключая младотурцитѣ, които още жонтѣтъ на конспиративнитѣ начала, а не затова политическа партия, защото и до днесъ дружатъ конгресниятъ на своята младотурска организация заседанията тайно и рѣшенитѣ имъ остаяятъ непознати за обществото. Другаго, когато разгледаме чл. 4 за служаванията, ще се повѣримъ въ тяхъ тази конспиративность на младотурцитѣ и ще поговоримъ въ тоя ден повече. Тоя желание за воената повинность е категорично и обосновано на необорими аргументи, и сж рѣшени всички национальности да го отстоятъ съ всички закони средства, дори и кѣдро повече.

Ний нѣмаме още официаленъ категорическиятъ изявления отъ страна на меродаинитѣ мѣста по тоя въпросъ, нѣ отъ това, което се пише въ вѣстницитѣ, изглежда, че нѣма намѣрение и въ тоя случай да се отнесе Турция еднакво и синоиоо къмъ своитѣ подавини. Чухме вече да се казва въ вѣстницитѣ, че въ Цариградъ турцитѣ нѣмалъ намѣрение да зематъ въ внимание желанията на българитѣ, изразени въ конгресниятъ рѣшения на клубовата организация. Не се каза обаче нищо по тоя въпросъ, когато забанитѣ въ своя конгресъ въ Дебъръ, държанъ въ началото на м. юний т., тѣхъ желаятелно на Българското рѣшение по тоя въпросъ. Тоя симптомъ ни навежда къмъ подозрѣние, че и конституционна Турция, по силата на стаята и закоренѣлѣ прѣдъ бѣдленя, не може, или по-добрѣ не желае да се постави еднакво като майка къмъ своитѣ подавини, които къмъ свои еднакви мили чела. Тоя подозрѣние, що се потвърди фактически, за сѣтнѣ пъть показва, че турцитѣ сж непоправими фанатици, недалновидни политици, дуги повинности, неспособни да разбератъ истинскитѣ интереси на държавата, — съ една дума, тѣ сж оставатъ пъкъ въщи, които косъма си мѣнятъ, нѣ табиста не. Тедкова по-зарѣ за тѣхъ: не съ отмъщение и жестокости една разумна майка принъзва дѣцата си, а съ благи обиоски и нѣжни гриижи; съ грубоститѣ си и несправедливоститѣ ги отбъсва отъ себе си, ослабва майчината любовь и ги прави нерогдани и непослушни. Но турцитѣ не сж могли досега да разбератъ това, ни ядали ще да разбератъ и отсега нататъкъ.

Прѣди всичко, турцитѣ трѣба да разбератъ, че въ географическо отношение Европа и Азиатска държава нѣма подобна въ свѣта: тя се състои отъ три части въ три материка съ крайно различни климатически условия. Тѣзи климатически условии не могатъ да не се имѣмать въ съображение, когато се рѣшава въпроса за военната повинность, ако турцитѣ нѣматъ дори намѣрение по отношение на своитѣ подавини, особено къмъ нѣкои отъ тѣхъ; защото не допускаме да сж толкова неѣжки, тъ да не знаятъ, какво влияние има климата върху човѣшкото здравие, не вѣрваме да не знаятъ, че жителитѣ на Европейска Турция ще падатъ като крушии, ако бѣдатъ заставени да земѣятъ въ Азиатска или Африканска Турция, и обратното. Това го знаятъ турцитѣ и отъ опитъ съ войскитѣ, когато донасятъ отъ Анадола, които тоуе гинятъ не отъ куршумъ, а отъ климатическитѣ условия. Може да полюбопитствуватъ да каже, че, ако не се въвпреме териториалната система въ услужване на воената повинность въ Турция, единъ прошентъ отъ 30 до 40% войници ще умратъ по климатическитѣ причини въ щастливия случай, ако не се знаятъ епидемии, какито не сж рѣдки въ горешитѣ страни, а останалитѣ ще бѣдатъ недъгавци и сакати, неспособни не само за войнщина но и за всѣкидневна работа. Това толкова е повѣрно, като се вземе прѣдъ очи неѣжкостто, икономическото положение и състояние на санитарното дѣло въ Турция. Въ полза на териториалната военна повинность би могли да се приведатъ още много обстоятелства и съображения, нѣ ний тука нѣма да ги изброяваме всички и подробно, тъй като не пишемъ студия, а вѣстникарска статия. Но достатъчно ясно е и убѣдително, чини ни се, дотукъ казаното за прѣдпочитаемото териториалната воената повинность.

Имъ и една друга страна на въпроса, които не е за прѣнебрѣтване и не може да не се вземе въ съображение въ случая — тя е икономическата. Прѣвасие на граждани части отъ войски отъ една часть въ държавата въ друга, на граждани разстояния, осѣнѣ другитѣ неудобства, тѣ сж отвъ стъ и граждани разноски, които ще легнатъ върху гърба пакъ на войника, който ще е вѣрно, може би, недъгавъ и неспособенъ за работа. Другото. Въ уредениятѣ държави прѣкъ извѣстенъ сезонъ на годината войницитѣ могатъ да се разпущатъ да помагатъ въ своитѣ си въ домашнята кърсна работа, както стана, напримѣръ, въ България и другадѣ.

Срѣщу всички тия важни причини и съображения, турцитѣ поставятъ насрѣщи обстоятелството, че войницитѣ отъ Македония, пакъ се пратятъ въ Анадола ще изучатъ турски: мечата на надлаутцитѣ да отоманизиратъ всички нации. Вьлъ отъ това, че въпросъ е дали въ дай години при оная влиикостъ на варосвостъ, единъ решитъ, ще може това да стане, но яина той е начинъ?, по който може да се изучва турски езикъ? Тои мотивъ е не само несъстоятелеъ, като се има прѣдъ очи голѣмото значение на въпроса, но той е твърдѣ клитъкъ и пъленъ съ опасности. Чрѣзъ войската култура не се насажда, особено чрѣзъ турския войникъ, който е пъленъ неѣжка и трубъ фанатизъ.

Послѣдщитѣ отъ рѣшенитѣ на въпроса, противно на желанията на подавинитѣ сж опасни. Хиляди паша и въ тоя случай да покаже злия си гений. Той е достатъчно духовъ и може да въвѣрне младотурцитѣ въ бела, но не трѣба да си играе съ огъня, защото може да го изгори; да не хитрува много, защото хитрата лисица съ дѣкѣ нозѣ влиза въ стѣкнщата. Младотурцитѣ трѣбва да мислятъ много прѣди да рѣшатъ тоя въпросъ. По-далечнитѣ резултати отъ неправилного рѣшение на въпроса сж крайно опасни. Поколението, което ще поеме тежеститѣ на воената повинность въ далечни и диви страни и при лоши климатически условии, ще се вѣрне надъхъ съ безхиря, съ злоба и съ чувства за страшна отплата. Неизбѣжни сж безредщи, дезертства, неопослушность. Близкитѣ послѣдщи не могатъ да се прѣдвидатъ съ положителность, но и тѣ не могатъ да бѣдатъ благопорятни. Негодуването ще бѣде въ голѣмъ размѣръ и рисковано е да се не прѣобѣрне въ явни смутове.

На тежки изпитания ще бѣдатъ подложени всички национальности съ тоя въпросъ, особено бѣдарятъ сѣдщу които еднакво е насочена тази мѣрка отъ страна на младотурцитѣ. По-тежки ставатъ тѣзи изпитания още и съ въпроса за националнитѣ служавания, които скоро ще се опитатъ турцитѣ да ги разтурятъ. Но по въпроса за служавания въ идещия broй.

Въ заключение, питаме — не се ли намираме прѣдъ опасни катастрофи, сжлобносни събития? Младотурцитѣ даватъ ли отчетъ за това и прѣдвиждатъ ли послѣдствията?

Дръзки прѣдизвикателства отъ страна на брачата Сърби.

До господина Редактора на вѣстникъ „Дебърски гласъ“.

Тукъ.

Господине редакторе.

Въ broй 23 на вѣстникъ „Дебърски гласъ“ прочетохъ телеграмата, отправена отъ страна на Дебърската просвѣтителна дружба въ Софии до Българския Дипломатическа Прѣдставитель въ Бѣлградъ, както и протеста до Сръбския Дипломатически Прѣдставитель въ София съ коите до столичнитѣ вѣстницни, по поводъ нуждарноти на сваляне на Вранската гара *отъ сръбскитѣ административни власти* само за туй, че съмъ ималъ сиѣдостьта да се варичамъ българинъ и че пждувамъ съ български пасапортъ.

Сѣдѣлницата, които сте получили за случая, отъ пжтуващитѣ съ скщия тренъ мои съотечественици не само че са вѣрни, но отъ настоящето ми не видите, че ма много нѣщо повече, по безпорѣвнно, по-отрицателно, както и съ каква злоба сж надъхани брачата Сърби къмъ всичко българско.

Хамидовнитѣ режимъ бѣше не прокуулъ редъ години въ България. Сѣдѣх проклимарнето на хуриета рѣшихъ да отидя въ родного си село и прѣдъ априлъ мѣсецъ заминахъ прѣзъ Сърбия за послѣдного.

Нѣма да описамъ оная редъ безпонѣвни отношения къмъ всички пжтищи, когато пжтуваетъ по сръбскитѣ желѣзници, кондукторитѣ и джандарметѣ по които се подигравахъ съ Българского Царство, като не пропиваха и не ядоха, а пиха тютюнъ „Царь на Българитѣ“. Стигнахъ въ селото си и, слѣдъ три мѣсечно прѣстоване, потегнахъ пакъ за България. На 2 того въ 5 часа подирѣ обѣдъ съ директния тренъ и заедно съ жена си потегнахъ за София.

Стигнахме на турско-сръбската граница. Както винаги така и сега тренътъ спрѣ на сръбски пропускателенъ постъ, кждѣто сѣдаохме и бѣхме прѣдлежани въ залата да ни прѣглежатъ багажа. Прѣглеждането се извѣрши най-чатително. Отидохъ слѣдъ

трѣвъ на телеграфата станция, да съобщи на бащи си за пристигането ми дотукъ, за да ме чака на сутринта въ София. При менѣ дойде единъ джанъ даринъ, който ти варвашъ сѣрбитѣ, и съ единъ суровъ тонъ ми каза: *„Какво ти се зонеш, Бъгарине?“* Отговорихъ му, че се казвамъ Коста Стаматовъ и че пътувамъ за Софии. Отгоре единъ пъленъ съ вѣрхъ пъгнѣ, закани ми се съ лумитѣ *„видиш чешъ“* и си замина.

Каза ни се, че по причина на какъ-то-рѣ-ме не могатъ ни разда пасиортитѣ, а тича да обѣщала да сторятъ въ трена, който ни е чакалъ, да ни потегли за гара Врана. Тамъ трепетъ прѣстоя около четвъртъ часъ. Въ купето дойде другъ джандарминъ и ме попита: *„Е ли си бугарче? Ако е, чекнисъ?“*

Отъ това поведение на сѣрбитѣ аз, който съмъ слушалъ за суровостта имъ, почнахъ да се безпокоя, а жена ми току-що не запална отъ страхъ.

Бѣхъ на проходъ. Удари тренътъ звиненъ. Начаилих трена даде знакъ за тръгване и тъкмо, когато трепетъ заслиша своята бързина, въ купето се втурна като хала пазуващъ съ трена сѣржанъ и почна да ме бъска съ думитѣ: *„Скини се отъ возъ, нема! ти пасушъ, задржали су у турци!“*

Помолчахъ се да протестирамъ, за отдѣ той знае, че ми нѣма „пасушъ“, когато пасиортитѣ още не ми раздадени. Но еша добръ обѣдвано съ трабанджски дрехи личность каза на сѣржанъ: *„Бащи га году, отиа му бугарска!“* и вмѣсто всѣкакъвъ отговоръ на протеститѣ ми, безъ да моя да каза нѣщо на жена си, по единъ безобразенъ начинъ бѣхъ изтикалъ отъ трена и сваленъ на земята, заловенъ отъ другъ сѣржанъ, който ме подкара къмъ гарата.

На гарата поискахъ да се опаячи на шефа, не ми бидо позволено, а случайно дошлиятъ при насъ „Благайнъ-станице“, като научи, че съмъ бъгаринъ, изругъ ме съ думитѣ: *„Матер бугарска!“*, а на сѣржанъ *„води га у опцини!“*

Слѣдъ това съ гола сабя сѣржанъ ме покара за въ трада, който отстои на 3 км. разстояние отъ гарата, а малкото багажъ, който бѣхъ можалъ да взема отъ трена съ себе си, сѣржантъ ме застави да го оставя на станционния участъкъ.

По пътя сѣржантъ ме би и нѣколко пъти съ шамари и ми казаше: *„Опет очеш ли да будеш бугарски четник?“*

Заведе ме при ключаря на окръжния затворъ, който ме съблѣкоха по дрехи, ярки и обискирахъ. Нѣщо компромитиращо нѣмаше; и вмѣсто нѣщо задржаха, слѣдъ като ме забрски бича съ шамари,

ПОДЛИСТИКЪ.

А. Шоповъ.

Свѣтли личности изъ възраждането.

(4)

За Архимандритъ Анатолий разказватъ, че когато бащъ си Петербургъ и живѣелъ въ императорски дворецъ, какъ изпомѣлилъ и ефимерий на наслѣдника, той правилъ много добрини и милости на бѣдитѣ. При него ходили на изповѣдь всичкитѣ велики князе, за утѣшение и съчувствие много знатни граждани, много изпадналци, унижени и оскърбени. Единъ отъ великитѣ князе единъ день, слѣдъ като се изповѣдалъ, отъ любовь и благодарность му дава за паметъ драгоцѣнния си часовникъ. Слѣдъ великия князъ отишла да се изповѣда втора госпожа отъ знатно, но изпадналъ и окаяно семѣйство. Тя съ сълзи на очитѣ си разказала на отца Анатолия плачевното и безизходното си положение и чакала утѣшение, молитва и милость отъ Бога. Дъхновитѣ изпадали слѣзи що подарили му драгоцѣнния часовникъ и го далъ на бѣдната жена. Слѣдъ нѣколко дени великиятъ князь забѣлѣжилъ, че часовникътъ му се продава въ единъ богатъ магазинъ за драгоцѣности, поразителнъ и съ удивление се научилъ, че го занесла и продала една госпожа отъ знатно семейство. Тежки подозрения се хвърлили върху отца Анатолия. Станалъ въпросъ и работата дошла до императора. Императоръ бащъ изслѣдвание. Направенъ бащъ обискъ въ стаята на духовника. И обискътъ и изслѣдванието доказали противнато на онова, кото се подозирало. Изтѣлѣо, че всичко, що събирайлъ отецъ Анатолий кан го даливалъ на бѣдни, или го прощалъ въ мъвастиря, дѣто братството тоже било гладнѣ. И славата и значението на Сѣв. Горския монахъ-іоще повече се увеличили; още повече захванали да го почитатъ и да го обичатъ. Нѣма съмнѣние, че той не единъ пъть е разпрашалъ на наслѣдника, а послѣ и на императора възроса за Зографскитѣ имущества и е молилъ за по-скорошното разрѣшение. Императоръ-тъ му а подпръ това отведоха ме въ единъ тъменъ и тѣнленъ съ смрдъщъ кашъ, кѣлѣто, изтощенъ отъ мъки, при мисъльта за участьта на жена ми, паднахъ въ изумление.

Цѣлата нощь не заспахъ. Бѣше срѣдношъ, когато съ лампа и камшикъ дойде въ кауша ключарьтъ, взима находенета се тамъ стомна и, слѣдъ като изкара нѣколко пъти по-дръ-ка нечовѣка бъгарско, на бъгарския царь, излѣзе си.

Гладъ! почна да ме мори, но тъкмо тогава дойде ми на умъ да изнасилената мнаната родина въ Нишъ отъ сѣржанъ Петръ Бъгарска учителка и, при мисъльта, че подобни участь може да посѣдява жена ми, изгубихъ съзнание и паднахъ на пода. Бащъ съмъ заспалъ. По едно врѣме се събудихъ, на врата ми бѣше ключарьтъ съ камшикъ въ рѣка и почна да ме запалша съ бой, ако не призная, че съмъ бащъ бъгарски четникъ и дакалъ. Отговорихъ му, че не съмъ нито четникъ, нито дакалъ. Нѣколкото отъ тоа отговоръ, сѣржантъ-ключарь, шибна ми нѣколко камшика и си излѣзе.

Помолихъ го да ми кажи хлѣбъ, а той ми каза: *„овде нема за бугари хлеба“*.

Легнахъ отново на пода; изтощенъ отъ физическитѣ и душевни мъки, изгубихъ вѣра зі кобиване и чакахъ смъртта си.

Въ 10 часа дойде ключарьтъ, изведе ме навънъ и ме прѣдаде на сѣщия сѣржанъ, който ме доведе отъ гарата, за да ме вирати и ми прѣдаде задржаватѣ вещи и пасиортъ, който уже притѣгнадъ отъ турската граница.

Пасиорта прибрахъ. Но отъ визита, направена на него отъ тѣхнитѣ власти въ Скопие, се видѣ, че не бѣшъ задржанъ отъ турцитѣ, защото е визиранъ съ data 2-я того, когато минахъ границата и когато съ визирани и пасиортитѣ на другитѣ пътници.

Отъ тая визита, направена отъ турцитѣ, изтѣкъ при обиска, не ми повярвали тѣхъ лева, като казахъ, че съ толкова, колкото казвахъ тѣ, а не колкото казвахъ аз.

Въ задржаватѣ тъкъ на станционния участъкъ вещи, които сѣржанъ пристигането ми тукъ, прѣпледахъ, се оказа, че липсватъ:

1) Единъ кемеръ за пари;
2) Едно шпаре кехлибарено на стойность шесть леза;
3) Два гроша турски пари и
4) Четири тефтерчета шпаренки книги.

Его причѣ, Редакторе, още единъ случай отъ поведението на сѣрбитѣ къмъ всѣки бъгадъ най-послѣ обѣщание, че при годенъ случай ще разрѣши тоя въпросъ. И той го разрѣшилъ. Той запокѣдалъ да се покърнатъ конфискуванитѣ имущества на Зографския мънастиръ заедно съ събраниятъ отъ тѣхнитѣ доходи, съ условие обаче, че мънастирътъ трѣбва да бѣде общежителенъ. Това станало въ 1837 година.

Слѣдъ като наслѣдникътъ Николай Павловичъ станалъ императоръ, архимандритъ Анатолий кръшвалъ дѣцата му и бѣлѣ духовенъ въприменнѣ на величеи князѣ Константинъ, братъ на Александра II — Царъ Освободителя. Константинъ Николаевичъ, когато слѣдъ кръвта на Сѣвѣ. Гора, отишелъ мирочно въ Зографския мънастиръ, за да се покланя на кръстителя и възпитателя си, но не го намѣрилъ тамъ, защото Анатолий се бѣлѣ отстранилъ въ едношъ въ тъй нарѣчената „Арсиня“ на Зографския пристанище, дѣто то онова врѣме е имало дѣсѣ скромни станчки за монашеско прѣбиване. Щомъ научилъ това великия князь, поискалъ да отиде и му се поклони въ уединената му кеция, но мънастирскитѣ старѣи му съобщили, че бѣло извѣстно вече на архимандрита Анатолий и той самъ слѣдъ да дойде въ мънастиря. При пристигането му, великия князь дечелъ на мънастирската врата, за да причака и на колѣнѣ цѣлувалъ ржцѣтѣ му и изелъ благословението му. Константинъ Николаевичъ прѣтоквъ два деня въ Зографъ и постоянно ималъ при себе отца Анатолия, ржцѣтѣ на когото не излизали изъ ржцѣтѣ на августѣлния господарь. Това било въ 1846 година. А когато прѣди нѣколко години постигнѣ Сѣв. Гора свитъ на Константинъ Николаевичъ, той знаялъ, че баща му е бѣлъ кръстенъ отъ Зографския монахъ Анатолия и съ нетърпѣние искалъ да посѣти и да се поклони на бъгарския мънастиръ, дѣто е е подвизавалъ и почивалъ бащини му възпримнѣлъ. Като отишелъ въ Зографъ, той съ любовитѣ събиралъ и най-малкитѣ подробности за Анатолия и желаялъ да му показатъ портрета му.

По причина, че половината отъ Зографскитѣ недвижими имущества въ Бесарабия сѣ били въ ржцѣтѣ на Кишиневския митрополитъ Гавраилъ, а другата половина—на правителството, въпроса за възвръщането на мънастиря не се е свършилъ окончателно, оспѣвъ слѣдъ смъртта на казаня митрополитъ, именно въ 1837 година. Така щото, борбата за спечелване имуществата и прѣбиваването на архимандрита Анатолия въ Петербургъ и въ Вѣнтора въ Бесарабия е травдо цѣли двадесетъ години.

При спечелване дѣлото, архимандритъ Анатолий се сѣдѣлалъ съ нуждитѣ документи и получилъ въ брой пестотинъ хиляди рубли, суми събрани отъ експлоатирането на имуществата. Отъ тая сума той вложилъ въ С. Петербургския Господарственъ банкъ съ лихва на нѣмнѣ врѣмена четиристотинъ хиляди рубли на името на общежителния славяно-бъгарски Атонски мънастиръ „Св. Георги“, именуванъ „Зографъ“, а другитѣ хиляди рубли занесъ съ себе си въ Кишинева, дѣто заедно съ хаджи Виктора правилъ ежедневнитѣ пасиоти на мънастирската Св. Гора. Това було прѣзъ 1838 година. Сѣщата година Зографскитѣ сѣборни старци пратили прѣзъ игумена въ Кишинева архимандрита Илариона, родомъ отъ Лъдарската и побратимъ на Анатолия, заедно съ осъмъ души монаси и диакони. Съ донесенитѣ хиляди рубли, Анатолий и хаджи Викторъ разплатили мънастирскитѣ дългове и оставили еда часъ въ кадѣнъ. Тѣ заявили братството, че мънастирътъ трѣбва да се провъзлаги за общежителенъ, при което условие ще получава доходитѣ отъ имуществата, и заедно съ новоизволеното игумнство, заминали изново за Кипрановския мънастиръ, наредили го и отпитуували за Петербургъ, за да подвесатъ на императора и правителството благодарността на мънастиря. Тамъ архимандритъ Анатолий биль изново задъжженъ отъ правителството и назначенъ за ефимерий, изповѣдникъ и проповѣдникъ при посолската черква въ Атина, за дѣто и тръгнѣлъ заедно съ монаха, а хаджи Викторъ се завръщалъ въ Зографъ. Анатолий гриелъ новото си назначение въ Атина съ условие, че ще му се позволяла да живѣе въ мънастиря всѣка година по два мѣсеца, отъ които отпусъ той редовно се посѣщавалъ по великденскитѣ праздници. Въ Атина архимандритъ Анатолий стоялъ до 1844 година, слѣдъ което се прибрѣлъ и живѣлъ въ мънастиря до посѣдѣния си часъ. (Сѣкина)

Свѣтли личности изъ Българското Възраждане.

Гр. София, 7 септемврий 1909 год.

Съ почитъ:

Коста Стаматовъ.

Пострадалиятъ К. Стаматовъ у Симича.

Пострадалиятъ по сръбскитѣ желѣзници Коста Стаматовъ, за когато писалме нѣе въ миналия брой на вѣстника, е освободенъ, стигна въ София и вчера се явилъ прѣдъ сръбския пълномощенъ министръ въ столицата г. Симичъ, за да протестира дачно за малтретирането му отъ сѣрбитѣ въ Врана и иска да му се вѣрнатъ изгубенитѣ вещи. Г-нъ Симичъ държалъ на обстоятелството, че имало нередовность въ пасиорта му, но, когато г. Стаматовъ е показалъ пасиорта си, визиранъ въ Ристовацъ съ data, деньтъ, когато бѣлъ сналенъ отъ трена, г. Симичъ не е можалъ да проумѣлнъ нито душа срѣщу тоя красноречивъ доказателство.

Той, г. Симичъ, недоволенъ бѣлъ, че сие смѣкали въ тая работа г. Христа Отоненко. „Той е високо интелигентенъ човѣкъ“, казалъ г. Симичъ на Стаменка, „и нѣма нищо общо съ тоята работа“. Нѣй пъкъ ще кажемъ на г. Симича, че имаме свѣдѣния отъ вѣренъ источникъ, какво г. Отненовъ много пъти е прилазалъ въ Ристовацъ ученици отъ сѣрбомажкитѣ училища въ Солине, като самъ имъ е изнаждалъ билети за желѣзницата съ поръчка да се прѣсѣдватъ дебърски българи въ Сѣрбия.

Да! Нѣй имаме право да говоримъ за г. Отненова, защото той измѣнилъ отъ всѣкъ вариатъ родолюбие е отъ с. Галичникъ, Рѣка, дѣто е свършилъ първоначалното си образование, сѣчъ което е слѣдавалъ, въ Солунскитѣ българска гимназия и сѣвършилъ II класъ. Слѣдъ това заминалъ за Сѣрбия и то само за това, че управлението на Солунската българска гимназия тогава, имайки прѣдъ вида обшата му подготовка, е решило да изпрати на държавно повторителенъ изпитъ по единъ прѣдметъ, за да мине въ по-горенъ класъ.

Сега, когато г. Огненовъ за тридесетъ сребърника продава братята си, съ кого е училъ на български а, б, не можемъ да не го поращаемъ и да го посочимъ на свята, на да се видиш, що за „интелигентенъ човѣкъ“ е билъ и е.

Позлуваме се отъ сдухъ за запитане г. Симича още, като какви заслуги е принесъ на Сърбия г. *Коста Георгиевъ* (аферадженъ), родомъ отъ с. Трѣсавче (Рѣка), та своде по всички сръбски дръжавни желѣзници съ безплатна карта?! Въ едно скоро врѣме ще разгледаме „засгуглѣ“ на тая рѣдъкъ типъ.

Колкото се отнася до г. Лазаръ Димитровъ, за когото г. Симичъ е казалъ буквально: „Кажете, молимъ, на тоя г. Лазаръ Димитровъ да не взима аларма по нѣстинцитѣ, ще обадимъ на г. Симича, че той, Димитровъ, си е взѣ бѣлгъжка!“ Ако нашето неизбѣжано застахлване г-нъ Симичъ нарича аларма, застахлване въ единъ случай, когато се постига вторъ дечоустъ на хората тъй разбойницки, то нѣма осѣтвать да съкалѣваме, че такова думъ излизатъ отъ устата на единъ дипломатъ.

Единъ сръбски произволъ — нарушение международнаго конвенция.

Г. Коста Стаматовъ прѣдстави въ редакцията ни три разписки, отъ които се вижда, че подадениятъ отъ него телеграми при Враненската телеграфо-пощенска станция за България съ таксуванъ отъ сръбскитѣ чиновници по 10 ст. думата, когато съгласно конвенцията между България и Сърбия трѣбваше да се таксуватъ само по 5 ст. дума.

Двѣсъ г. К. Стаматовъ ще се обърне къмъ надлежнотѣ министерство въ Софи и ще му обясни работата, като прѣдстави и квитанциитѣ.

Ще видимъ, какво ще направи министерството, като нѣма при многото факти за дръзкитѣ прѣдзнайкателства и единъ фактъ за нарушение на международна конвенция. Кой знае да ни и тоя фактъ е единственъ?

Прѣпись отъ протеста изпратенъ до Неговo Блаженство Екзарха въ Цариградъ отъ страна на двамата членове на комисията, която разглеждала манастирскитѣ смѣтки.

Въ миналия брой на нѣстинка излизакне тоза, което ни казва единъ сѣкдѣнъ дебранинъ по манастирскитѣ смѣтки. Сега даваме мѣсто изцѣло и на протеста, изпратенъ отъ двамата членове на комисията, която разглеждала тия смѣтки, а именно Т. Кунчоъ и Я. Кулмановъ.

Ето тоя протестъ:

До Негово Блаженство Българскиятъ Екзархъ Йосифъ I Цариградъ.

Ваше Блаженство!

Съ настоящото идемъ подписанитѣ, като при нашъ любимъ Свещеноначалникъ и Архипастирь на всичкитѣ кърски, училища и обители да Ви доладимъ за сѣдѣното: Мислимъ да е кнѣжтво на Ваше Блаженство, че нашия монастирь „Св. Новаръ Прѣдтечѣ — Бигоръ“ отдавна години наредъ е сградилъ материяленъ и отпадъ така, щото отъ 15 години насамъ се намира въ единъ бъгъ отъ 300 лири турски. Трѣбва да благодаримъ на Негово Високопръосвященство Митрополитъ Козма, който е положилъ всички усилия, прѣзъ послѣднитѣ години, и макаръ и да не е платенъ тоя дългъ, но при тия тежки врѣмена не е увеличенъ, като се се дръжали въ равновѣсие приходитѣ и разходитѣ на монастира. Миналата година, извѣстенъ е на Ваше Блаженство, че се натъкнали за управителя на монастири О. Архимандритъ Николаинъ, на когото всякакви надежда, че не само ще плати тоя дългъ, но и ще поправи и въздигне монастиря въ всѣко отношение. Но за голѣма жалость, нашъ прѣдседатель сграбилъ та монастиря, що да видимъ! кто, че осѣлъ стария дългъ, нашъ още 300 т. л. е натрупалъ за 10 мѣсеца врѣме стоене тамъ. Новинатъ за отегледанѣто му отъ монастири на 20 юний и назначаването му за архиерейски намѣстникъ въ града биде посрѣщнато съ голѣма радость отъ народа, имащемъ прѣдвидъ горното положение на монастиря. Вслѣдствие на горнои факть, се поони конфликтъ между народа и архимандрита за натрупания дългъ, и за прѣдлежѣдане на смѣтканѣ се назначи една комисия отъ нѣколко учители и граждани, измежду които бѣхме и ние подписанитѣ, и за изравняване на конфликта. Но за голѣмо наше съжаление, още неизправено П-ро и отсвено за III-то заседание, отъ кое научихме, че нѣкои отъ учителитѣ, които по старо доказвения съ интриоплата и по нови интриги се явиватъ съ писмо, въ кое давятъ правo на архимандрита, че смѣкнѣтъ му съ били нормадни и чисти, безъ да се е допило до края и срѣдата имъ съ прѣлежѣдането. Не! не! Ваше Блаженство, понеже народътъ разбра всичко, не доволенъ остана отъ тая комисия. На 15 септемврий стана народно сѣбрание въ монастиря, за да се разяснди по ланадгирския дѣлъ, въ сръбскъ дъвтя разнсѣвания, изе се рѣшение, да се разхвѣрли дъвтъ по нофуза, но нѣма кой да тури това рѣшение въ дѣйствие. Затова подписаниятъ настоящетъ рѣшихме да молимъ Ваше Блаженство, заради окончателного уравнение на конфликта, да назначите друга комисия да прѣлежда смѣтканѣтъ, за да се доокаже, кой е правъ и кой е грѣшъ. Като сме увѣрени, че просбата ни ще се вземе подъ внимание, оставаме на Ваше Блаженство о Христѣ покорни чеда:

Яковъ Кулмановъ, Теофилъ Куновски.

Дебъръ, 28 октомврий 1908 год.

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Писмо отъ с. Лазарополе.

До Г-на Редактора на вѣстникъ „Дебърски гласъ“.

Г-не Редакторе,

Понеже имахъ много работа досега не ви съобщавахъ за нищо, но отсега за всичко по-дробно. Мога да кажа, че въ Мала-Рѣка сега е найвлошено. Напослѣдъкъ се се човнили толкова врагинитѣ, щото захванала да спиратъ изъ селата. За сега ви съобщавамъ нѣкои новини.

На 17 августъ Димо Мойсовъ отъ с. Лазарополе, врьшайки се отъ с. Росоки въ мѣстността „Главно село“ го сръщнѣ х. арамии, взимайтъ му 2-та конка. Самия Д. М. като бѣгалъ на много мѣста е паладъ и сега лежи на постелка.

На 21 вечерта се щетни 800—900 души и всички кове на гримата брата Нестеръ, Рафаилъ и Стаматъ Яненъ Гуркоски. Общитѣ Си взети отъ Джелалединъ Сеферъ, който подкарва стоката отъ Сувополе—Сврѣка и ти заиса къмъ с. Врутокъ. Оттамъ вечъ съставяваше голѣма потера изгубена слѣда и досега не се знае кждѣ сѣ.

На 29 августъ вечерта въ с. Росоки арамии пробили кѣщата на Мартина Кокевъ. Благодарение на свещеника тѣ се забѣгнѣ, обира не е станѣлъ.

На 29 августъ вечерта въ с. Гари арамии се опитвать да влѣзатъ въ кѣщата на Трайчета Божиновъ. Благодарение на селската стража, не сѣ сполучили, дъво отворили single голѣмъ дупка въ задъ.

Въ с. с. Кичинища и Бѣлчища тѣзи дни се изпратени заплашителни писма, сѣ които подписвать селянитѣ да задатъ двуруножьлъ. Понеже двуруджжитѣ получили отказъ, то тѣ пръзъ нощьта заплашвать пъжа на чарката въ Бѣлчища, съ което заявяватъ на селянитѣ, че, ако въ 3 дневенъ срокъ заедно съ с. Кичинища не внесатъ 200 л. ще бадатъ опожарени. Въ онѣзи села двуруджжитѣ съ: Рѣджиѣ отъ Търница и Селямъ отъ Върбини.

Отправили се коне въ с. Гари тѣзи дни на Стоянъ Шолоски Д. Гаце и Угринъ Стойковски 2. За сега толкозъ.

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

Д-ръ Т. Фелинскъ.

Свѣти къмъ родилкята и бабата.

(Продължение и край).

Сѣдъ като се нъмить прѣзъ видъ горнитѣ работи, бабата пристъпа къмъ мнението на своитѣ рѣцѣ. Тя е най-деликатната работа, защото нашитѣ баби не сѣ наникали да се опитатъ какъ трѣбва рѣдитѣ. Прѣчъка разкрива на ризата до мъ лактитѣ и мие рѣкитѣ съ сапунъ и вода въ продължение на 20 минути до самитѣ лакти дакле и по-горѣ. Въ сѣщото врѣме съ четка трѣбва да ги гърка на всѣкждѣ, а особенно прѣститѣ и нотитѣ. Забрайвнъ да спомена, че прѣдварително трѣбва да се изрѣжатъ нотитѣ добрѣ. Сѣдъ това бабата съ сапунъ и вода омива добрѣ външнитѣ полови органи на родилкята, а като свърши това измива тѣзи органи съ карболова вода, като забрани сѣкиерѣмено на родилкята да пипа съ нѣпитѣ рѣцѣ на измититѣ вече полови органи. Отново измина бабата свонитѣ рѣцѣ съ сапунъ и вода, а сетнѣ ги потопва въ сѣда съ алкахолъ и най-сетнѣ въ сѣда съ карболова вода, гдѣто ги дѣржи по-дълго врѣме. Ведажъ чиститѣ рѣцѣтѣ на бабата, тя трѣбва да вишма да не ги добавяка никакъ до виходилитѣ прѣдмети. Прѣзъ тъй врѣме родилкята периодически има кореми болки, които показва, че работата на раждането вѣрви полѣзно-леко.

А какво трѣбва да прави бабата тогава? Да чака съ търпение раждането на дѣтето и нищо повече. *Забранява се строго на бабата да пипа или да бърка въ внутрѣшнитѣ органи на родилката,* даже когато и рѣкитѣ й сѣ чисти. Така щото тя трѣбва да се въоръжи съ търпение и да чака до тоя моментъ, докато се покаже на нѣъ главата на дѣтето. Щомъ се покаже главата на дѣтето и почне да излиза на вѣнъ, тогава бабата постави своята чиста рѣка на задната чъсть отъ полови органи на женята (родилкята) и ще нѣъ дости сиано за да не се разкаса тази чъсть отъ прѣмѣнимавнето на дѣтската глава. Повтаряме, че бабата въ подобнѣ случай трѣ отъ нѣъ своята рѣка, а не вѣтрѣ. Раждането продължава обикновено отъ 5 до 12 часа, като се сѣдта за начало вѣтрѣшнитѣ болки, които е почувствувала родилкята. Ведажъ дѣтето родено, ако е живо, бабата трѣбва да почака отъ 5 до 10 минути. Сетнѣ да вѣзке добрѣ съ прѣвязвания копринѣнъ конецъ кордона (черното) на 2 мѣста и между дъвѣтѣ врѣзки да го прѣрѣже тоже съ прѣварѣнитѣ ножици. Бабата сѣдъ това съ търпение, какъ то-горѣ, ама да излѣзе послѣдъка (кошулата) самичъкъ.

Строго се задарява на бабата да тегли за кордона или пакъ да търпи рѣката въ вѣтрѣшнитѣ органи на родилкята и да измрене по-скоро да изтегли послѣдъка. Послѣдъка, какъто споменахъ, самичъкъ си излиза. Ведажъ излѣзнѣлъ, работата на бабата е да прѣгледа внимателно, дали нѣкои части отъ послѣдъка е останѣлъ въ вѣтрѣ на родилкята, а то се познава дали дисва нѣщо отъ послѣдъка.

Ако послѣдъка не е излѣзѣлъ цѣлъ, сѣдователно нѣщо трѣбва да е останѣлъ въ матката, то лѣкаря незабавно трѣбва да се вика.

Аъз пишахъ тъкъ за тоя, какъ щото може и кодто трѣбва да прави бабата, обаче изпусъкъ много работи по простата причина, че нашата баба не е въ състояние да ги върши. А въ нашата страна още да дъшто врѣме нѣма да имаме дипломирани акушерки какъ тѣхъ. Аъз говорихъ досега за правилного, нормалного раждание, както обикновено се случва; обаче щомъ бабата забѣлѣжи нѣщо неправилно въ вѣрежа на раждането на дѣтето, или часъ отъ послѣдъка е въ вѣтрѣ на матката на родилкята, или пъкъ се яви силно кръвотечение, тогава непрѣмѣнно и по възможность по-скоро трѣбва да се повика лѣкарь. Въ кѣщата на родилкята трѣбва всѣкога да има врѣча вода около 7—8 окъ. Чъ-та отъ тая вода да се оставя въ 1 сѣдъ чистъ и попарѣнъ съ врѣча вода да изстине отъ само себе си, а другата водовина прѣзъ всичкото врѣме на раждането да се пари, и въ случай на нужда, на силно кръвотечение, тая вода може да принесе голѣми услуги на родилкята.

Ако бабата изпълнна точно всичко, какъто казахъ по-горѣ, изрѣдъ, че нѣщо лошо нѣма да стане за родилкята. Напротивъ, сама малко неимѣтелность отъ страна на бабата, какъ напримѣръ, търпение на рѣкитѣ въ вѣтрѣшнитѣ полови органи на родилкята съ намѣрение за по-скорошното раждане на дѣтето, тегленето за червото на послѣдъка и пр., може да докара сама голѣма опасность на родилкята.

Трѣбва да се помни добрѣ, че съ раждането на дѣтето образува се една голѣма рана въ вѣтрѣшнитѣ полови органи на родилкята, а то, какъ то-горѣ, е голѣмо количество микроби. Понеже организма на родилкята е отслабѣнѣлъ, неможе да се бори съ микробитѣ, и тѣ се размножавать изъ-ведно. Обаче, като произвеждатъ по тавата значимо въпаление на половитѣ органи, които се нарича *родилна трѣска*. Тая родилна трѣска е твърдѣ опасна и понѣкога умъртвява родилкята за 5 дена, а другъ пъкъ за 20 или 30 дена. Обаче има и по-леки форми отъ родилна трѣска, които не причиняватъ смъртъ, но произвеждатъ хронически болести на разнитѣ полови органи на родилкята, какъ то-менѣзже въ началото на тая статия. Тия хронически

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

болести, за съхаление, доста мъчно се цѣрятъ. Така, онѣзи, които имать възможность да се лѣкуватъ, ще бѣдатъ принудени да се подложатъ на по-голѣмъ или по-малко операции, за да оздравѣятъ. А по-голѣмата часть отъ тѣхъ, $^4/_5$ отъ цѣлото число болни жени, по несъстоятелность, не ще могатъ да се лѣкуватъ, тъй като въ цѣлата страна нѣма нито еди болница за бѣдни, тѣ ще бѣдатъ принудени прѣзъ цѣлия си животъ да страдатъ отъ неизлѣчимата отъ само себе си болесть.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Такрирѣ въ полза на българитѣ. — Цариградъ, 4 сентемврии. Единъ такрирѣ на министра на правосъдието и вѣроизповѣданията, изданенъ вслѣдствие постъкнатитѣ на Н. Прѣосвященство Авксентий, управляющъ българската екзархия, дава правo на българскитѣ поланини да завзематъ учителски и директорски длъжности въ българскитѣ училища въ Македония.

Невѣрни новини. — Цариградъ, с. д. Пуснатитѣ въ странство новини за участието на българскитѣ митрополити въ работитѣ на провинциалнитѣ нѣщества сѣдѣти съ нѣтонитѣ митрополититѣ участвуватъ по право въ тѣя сѣвѣти. Въпроса се касе за участието на делегати, прѣдставители на митрополититѣ, въ епархиитѣ. Съ портата се водятъ прѣговори и се очака разрѣшението на въпроса въ благоприятна смисъль..

Плачъть на патриархита. — Цариградъ, с. д. На опозиционитѣ въ парламента, въ сѣдата Екзархия сѣ упражнява натискъ въ-връ патриархистѣ, портата е отговорила, че ако дѣйствието нѣкои сеи сѣ минали къмъ Екзархията, това е станало по тѣхни инициатива. Правителството не се меси и можеше да отвори противъ.

Зѣрства въ Македония. — На 29 августъ приивечеръ арнаути-разбойници отхрани отъ българското село Лѣшница, гостинарска кая 180 глави дребенъ добитъкъ, принадлежащъ на българитѣ: Сертовъ, Биговъ, Мойсовъ и др. Пострадалитѣ се оплакали на кайманамъ въ Гостинарь, който имъ отговорилъ, че и той сами не знае какво да правѣ.

На 29 сѣщия мѣсецъ прѣзъ нощьта отъ неизвѣстни хора и бѣла дума сѣщерта на българина Акиз Комичанецъ 16 годишната Мара, отъ село Кара-Орманъ, шипска кая. Убийството е извѣршено въ колибата на баща й.

Сѣщия денъ българина Стоянъ Вигановъ, 50 годишенъ, отъ с. Лозовица, шипска кая, е билъ тежко нараненъ съ револверъ въ гъ-ръ-ръ-ръ отъ неизвѣстни хора въ градскитѣ лозя. Убийцитѣ не сѣ заловени.

Исканията на гръцкия патриархъ. — Цариградъ, 5 сентември. По поводъ приемането на закона за службата въ войската на немосулманитѣ, гръцкитѣ патриархъ е поискалъ отъ правителството да се узаконятъ, като прибавка къмъ закона, и слѣдящитѣ положения:

1) Прѣзи всичко да бѣде строго забранено прѣзъ всичкото врѣме на служение да се миная отъ едно вѣроизповѣдание въ друго; 2) Солдатитѣ християни да сѣ имать свои свещеници, които да сѣ опазватъ въ християнскитѣ имъ длъжности; 3) Да имя християнски цѣрква или опрѣдѣлени при казарнитѣ мѣста за молене християнскитѣ чинове, така както е наредено за мосулманитѣ; 4) Християнитѣ-войници да могатъ да си гачатъ праздницитѣ, поститѣ и другитѣ постановления на християнската вѣра; 5) Да бѣдатъ образуванѣ специални военни полкове за войниицитѣ християни и 6) Още отъ сега да бѣдатъ допусхани въ военнитѣ училища християнскитѣ младежи, които сѣдъ сѣвършилитѣ имъ да бѣдатъ произвождани въ офицерски чинове.

Законопроектъ противъ четитѣ. — Цариградъ, 7 сентември. Спорѣдъ законопроекта за прѣсѣдѣлението на четитѣ въ Македония, който не можа да бѣде внесенъ въ посѣдѣлата сесия на кабмарата, обаче, ще се прилага сега по административенъ начинъ, съ прѣсѣдѣлението на четитѣ, до образуванието на специални доброволчески батальони. Ще бѣдатъ натоварени специални низамски батальони, които въ случай на нужда ще могатъ да искатъ подкрѣпления. Въ главния градъ на всѣка вилаетъ ще бѣде назначена по една специална комисия. Всички лица, които укажатъ въ врѣжения съротива на селскитѣ пазачи или на войската, както и всички активни разбойници, а така сѣщо и онѣзи лица, които образуватъ комитети за извѣршванието на убийства и пожари, ще бѣдатъ наказани съ смъртъ. Присѣдатѣлитѣ ще излѣзатъ отъ военно-полеви съдилища и по законъ на валията ще бѣдатъ приведени въ незабавно изпълнение. Спорѣдъ законопроекта, селскитѣ жители сѣ длъжни да задавятъ размирницитѣ и четницитѣ и да ги прѣдаватъ въ рѣцѣтѣ на жандармерията.

Б. Р. — Ами албанскитѣ разбойници за дамаклъкъ ли ще ги въкрите?

Рѣшенията на албанскитѣ клубове. — Солунъ, 7 сентември. Конгреса на албанскитѣ клубове, който заслѣдваше въ Елбасанъ, прѣди да се закрие е взелъ слѣдящитѣ рѣшения: Да се отвори чесно училище що бѣде открито въ Елбасанъ. За издържката на това училище патриотическитѣ албански клубове ще сѣтворятъ въ Корея една спомагателна каса, която ще носи името „Албанско училищо дѣло" и ще напрани постъкли за нейнота признаване отъ властъта. Касата ще служи за издържката на недвижимото училище, както и за субвенционирането на всички албански училища и на авторитѣ и издателитѣ на учебницитѣ за тия училища. Конгреса кани правителството да даде своята финансова подкрѣпа на това дѣло и да способствува за отварянето на нови основни албански училища и за въвеждането на албанския езикъ въ всички съществуващи училища, държавни и частни. Всичко албански безъ разлика що трѣбва да подкрѣпятъ морално и материално новата организация, чието центрально бюро, заслѣдающе въ Албания, ще се грижи за разпространение обучението по албанския. Конгреса избра за членове на новото бюро, чиято орѣдото на албанския клубъ „баники" въ Битоля; избора важи за двѣ години. Конгреса рѣши да направи постъкли прѣдъ правителството да отварянето на земеделѣческо училищо въ Албания.

Членоветѣ на администрациония съвѣтъ на кооперативната училищна организация що бѣдатъ избрани отъ сѣда спомагателнитѣ, въ които влизатъ Мидхадъ бей, Дервишъ бей Хамъ, Нано бей, Ахмедъ Дакиа, Христо Дика, Солдейманъ Белони, Кирисъ Ирфанъ бей и Хаджи бей.

Идущото конгресъ ще стане пакъ въ Елбасанъ между 1910 и 1912 год.

Оставката на арменския патриархъ. — Цариградъ, 8 сентември. Арменскиятъ патриархъ Оснанчетко си подаде оставката, защото се изпълнихъ еклезиастическитѣ постановлѣнитѣ въ Адана. За това той увѣдомилъ и Папата.

Увеличаване на албанскитѣ революционери. — Солунъ, 9 сентември. Умиротворяването на албанитѣ ще продължи годѣми кръвопролития. Опитъть чрѣзъ бомбардирането на селата съ артилерия даде обратни резултати, тъй като населението оне повече се раздразнила отъ тѣхни мѣрки, а оеталитѣ сѣ на страна на тия що се прѣдаватъ. Отъ Дяково 1500 души се присѣдѣлили къмъ въстаницитѣ.

Новини отъ Цариградъ. — Прѣдсѣдателятъ на чуждия сенатъ, Сандъ паша, утрѣ замѣнина прѣзъ Ромжния за Виена, дѣто отина на цѣрева. Прѣди да се върне, той ще посѣти Парижъ и Лондонъ, обстоятелство, което се коментира въ полза на настѣлния добъ отношения между Турция, Франция и Англия, за сметка на досегашнитѣ отношения съ Германия.

Младотурски конгресъ. — Солунъ, 10 сентември. Довечера ще стане откриването конгреса на комитета „Обединение и Напрѣдъкъ", макаръ че не сѣ пристигнали всички делегати. Заслѣдванията на конгреси ще станатъ вноси.

Султановото саморжчно писмо. — Цариградъ 10 сентември. Портата очаква да получи отговоръ отъ руския императорски дворъ, и слѣдъ това турската специална мисия ще замине за Лиония, за да прѣнесѣдъ на Царъ Николая Руснитѣ посланикъ Чариковъ, който ще замине по-рано за Ливадия, ще подготови према на мисията.

Текста на султановото саморжчно писмо до Царя ще бѣде внесенъ на одобрение въ министерския сѣвѣтъ. Това саморжчно писмо ще се разпространи нощьлно отъ досегашнитѣ саморжчни писма на Русия. Въ формъ на тия прилича на сѣщия саморжчни писма, които извѣрщатъ европейскитѣ владѣтели. То щѣло да бѣде съставено въ търдѣ приятелски тонъ.

При приема на турската специална мисия въ Ливадия ще бѣде разрѣшенъ въпроса за прѣмѣнването на Дарѣ Николая прѣзъ Босфора. Говори се по слухъ, че това прѣмѣнинание щѣло да бѣде изпълнено.

Около новия турски заемъ. — Цариградъ, 10 сентември. Главнитѣ акционери на отоманската национална банка, лондонскитѣ акционери Assel и Baring' ръпрезентира тукъ и се съвѣщаха съ финансовия министръ. Говори се, че прѣдлежи на това съвѣщание е проектирания държавенъ заемъ отъ 7,000,000 лири, въ който щѣли да участвуватъ и американски банкери.

Убитъ войвода. — Солунъ, с. д. Бившия районенъ войвода Колмачъ и неговия другарь Гьоше, които отъ нѣколко мѣсеца станаха нелегални, поради убийството на единъ арнаутинъ, на 7-й того сѣ бѣли убити отъ неизвѣстни лица, които въ застрояния засада близо до селото Саракиново (Воденска каза).

Арменцитѣ прѣемать православието. — Цариградъ, 11 сентември. Двѣ хиляди арменци католици отъ Адана сѣ минали въ православната руска цѣркова.

Въстанитѣ нападатъ отъ българитѣ, като казватъ: „Българскитѣ клубове не сѣ имали симпатии къмъ новия режимъ и че тѣ прѣслѣдватъ анексирането на Македония къмъ България".

ХРОНИКА.

За свѣдѣние. — Както канцелярията на Дебърската просвѣтителна дружба, тъй и Редакцията на в. „Дебърски гласъ" се прѣмѣстиха на ул. Екзархъ Г-ръ, № 25. III етажъ.

Благодарность. — Дебърската просвѣтителна дружба въ София крайно благодари на почитаемитѣ редакции на сѣки отъ всѣкидневнитѣ вѣстници, които публикуваха изпратенитѣ отъ тѣхъ сѣдѣния по прѣдварителното сѣдание на К. Сгаматовъ отъ трена на Вранската станция и изказванията му отъ административнитѣ сърбски власти, и които подехха въпроса съ оная сериозность, какато той наистина заслужаваше, съ което усъвършка на сѣдно правo бѣло.

Лични. — Посѣтитѣ на дебранитѣ и дебърската кладежъ г. Арсений Т. Иоиковъ, сега счетоводитѣля при Варненската община, използуваше отъ единъ мѣсецъ насамъ отпуска си въ столицата. Прѣзъ това врѣме той съ особенъ интересъ проучи дружественитѣ на дѣла и обвща да работи съ всичкитѣ си сили, както за организирането на дебранитѣ въ просвѣтителни дружби, тъй и да всемъ участие въ списанието на „Дебърски гласъ". Редакцията съ истинска радость отбѣлѣва тоа факъ; въ него тя виждла залогъ за осъществлението на поставенитѣ въ устава на дружбата цѣли.

Отъ Варна, Т. Иоиковъ отпуткува обратно за Варна на 6 т. м.

Библиотека на Дебърската просвѣтителна дружба въ София. — Дебърската просвѣтителна дружба поѝка-лена почва да реализира поставенитѣ въ устава ѝ цѣли. Тя замислѣ ще издава редѣ книжки подъ горното заглавие и туя начало на това дѣло съ напечатанѣто въ отдѣлна книжка дневника на г-нъ Д. Арсовъ за геройското сѣражение на Дебърската чета на 29 май 1903 г., при „Чафкитѣ" подъ войводството на Максима. Книжката ще съдържа и кратки биографии на войводата Максим Нешовъ и подвойводата Димитъръ Стефановъ съ ликоветѣ имъ. Надѣваме се, че Библиотеката на Дебърската просвѣтителна дружба ще намѣри широко разпространение между дебранитѣ. Книжката е излѣзла отъ печатъ и съдържа 47 стр.; ще струва 30 стотинки. Желаещитѣ да я получатъ, могатъ да се отнесатъ до редакцията на вѣстникъ „Дебърски гласъ".

Книжнина. — Въ редакцията ни се получи една книжка подъ заглавие: **„Въ царството на труда и правдата"** отъ *Никола.* Книжката е $2^1/_2$ коли, струва 20 ст. Автора и е отчанъ отъ сегашния общественъ строй и дава едно описание на отгобѣнета отъ негатовото нечтание дѣржава на трудъ и правда. Излага историческото развитие на това ново общество и най-подъ завѣрша книжката съ ѝсоуване на султанъ хамидовата участь, като посѣтителитѣ на тоия управа.

Въ това царство на труда и правда изключени сѣ монархическитѣ и религиознитѣ принципи. Управлението е чисто народно и опростотворено. Морала му високъ и почва на чисто реални основи. То се грижи главно за просвѣтата, здравето и икономическото засилване на всички въ страната. Въ нѣя нѣма обязкение на нации, религии и сѣслоия. Свободата е гарантирана за хората въ всякви разумни прояви на живота. Общественото равнопрание е реализирано.

Отговорникъ: **М. В. Македонски.**

София — Печатница „Св. София", ул. Раковски, 118.

Година I. София, 20 септемврий 1909 год. Брой 25.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

— ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО. —

Годишенъ абонаментъ въ пъздолта:

За членове на дружбата и клоноветѣ и . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева.

Уреждa

Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му Ул. „Екзархъ Йосифъ I“ № 25, III етажъ.

Обявления се приемать на износни условия.

Фондъ за издъжание в. „Дебърски гласъ“.

Първи пожертователи:

1) Димитръ Мартиновъ (инициаторъ) . .	10 лева
2) Лазаръ Димитровъ	5 „
3) Арсенъ Т. Поповъ	5 „
4) Иванъ Д. Спасовъ	5 „
5) Спиро Арсовъ	5 „
6) Кръстю Спасовъ	10 „
7) Гаврие Костовъ	5 „
8) Димитръ Арсовъ.	2 „
Всичко	47 лева

Умоляватъ се настоятелно всичкитѣ абонати въ България, въ странство и въ столицата да побързатъ и внесатъ абонамента на вѣстника направо въ Редакцията или у касиера на Редакционния комитетъ г. Михаилъ Петровъ, площадъ „св. Краль“ № 9.

Статии и дописки ненаписани чисто и отчетливо и то само на едната страница на листа и неизпратени направо въ Редакцията нѣма да се помѣщаватъ занапрѣдъ въ вѣстника.

* ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Нѣколко думи по въпроса за националнитѣ слружвания въ Турция.

Още когато се заниславше въ парламента въ Цариградъ за закона по слружванията, и стана ясно, че младотурцитѣ сѫ рѣшени да внесатъ въ него твърдѣ реакционни параграфи, разнитѣ національности въ Турция, забиха тревога и то твърдѣ основателно, понеже въпросътъ бѣ отъ първостепенно жаленно значение за свободно національно развитие и за пълната свобода на мисъльта и убѣждениятa. Когато замислъха на младотурцитѣ страна фактъ свершенъ, т. е. когато се внесе въ закона за слружванията членъ 4, който запрѣщава политически слружения на національна почва, всичка національности задружно протестираха и помолиха сената да не утвърждава закона, но нѣмаше кой да слушa сената се показа напълно солидаренъ съ парламента и утвърди проекта.

Сега, когато вече дохожда срока да се приглаго тоа законъ, заслужава да се спремъ върху него и видимъ, доколко такъвъ решешенъ законъ ямa резонъ въ една конституционна страна, особено какваато е Турция? Кои сѫ мотивитѣ на младотурцитѣ въ тоа случай? Сѫдействата да постигнаме на поставенитѣ съ него цѣли не сѫ ни погрѣшни и нѣма ли да дадатъ обратни резултати отъ онѣ, които очакватъ младотурцитѣ? Какъ сѫ разрѣшени въпросътъ отъ тоа видъ въ други страни, по кутурни отъ Турцитѣ, въ страни, дѣто населението по пъстрота е почти сѫщото, както въ Турция? И, най-после, какъ ще турцитѣ, които сѫ владѣтелско пълме, противнитѣ всѣкакъвъ законъ да се допуска да иматъ организации още конституционни, каквато е и комитетъ „Съединение и Напрѣдъкъ“, а на другитѣ національности да се запрѣщава основаването на явни партии на политическонаціонална основа?

Въ една конституционна страна, дѣто сѫ осветени принципитѣ: свобода, братство и равенство, всѣко насѣрение на тия принципи не е реакционъ. Какво ще бѫде тая свобода, когато се насилявать національнитѣ чувства, свободата на съвѣстьта и убѣждениятa? Всѣко ограничение, всѣко стѣснение, макарь и съ закони, но закони противни на духа на конституцията, е несправедливо, нѣма никакви разумни оправдания. При тоа трѣба да се прави разлика между слружения и политически партии: слружениятa имать за база цѣли ограничени, а именно: просвѣтни, професионални, спортни и т. н., когато политическитѣ партии имать въ основата убѣждения, принципи, сѫхранящи отъ общо-зраченъ характеръ. Такованто партии не могатъ да бѫдатъ забрнени, не могатъ да бѫдатъ тѣ прѣслѣдвани за туй, че били: тѣ български, гръцки или албански. Всѣки опитъ за ограничение на свободата въ това отношение не може да бѫде другo нищо освѣнъ тиранин, едно противо-конституционно дѣло.

Мотивитѣ на младотурцитѣ, за да приемать такъвъ реакционенъ законъ се коренятъ въ желанието да прѣкѫснатъ всѣкакво влияние отъ вѣнъ върху разнитѣ національности, да прѣсѫтватъ извора на всѣкакви надежди и стремежи за тѣхното отцѣпване отъ турската държава къмъ своитѣ освободени брати,— съ една дума, за единъ мигъ желаятъ да отомѫнирятъ всички національности въ държавата, т. е. да ги накарятъ да мислятъ и чувствуватъ тъй, какъ мислятъ и чувствуватъ турцитѣ. Това е единъ абсурдъ, който нѣма да има подобенъ въ историята на народитѣ, особено като се има прѣдъ очи вече до голѣмъ степенъ оформеното обособяване на національноститѣ, културнитѣ уровени на тѣзи нации и тоя на турцитѣ, а главно религиятa на послѣднитѣ. Не се намиране въ старитѣ врѣмена или въ срѣднитѣ вѣкове, а въ врѣмена на културно надпрѣварване на національна база.

Колкото и да симпатизиране на младотурцитѣ въ стремежа имъ да напрявятъ за мигъ силна своята държава, да парализирятъ всѣкакви вѣшни влияния и отблъсчатъ чужди вмѣшателства, не можемъ ни най-малко да се съгласимъ съ начинитѣ и сѫрѣдствата, които тѣ сѫ избрали за постигането на тия справедливи цѣли. Не съ насилвания и насилия се постигнатъ тия резултати, а тъкмо съ обратнитѣ сѫрдства. Напротивъ, съ тѣзи сѫрдства и приеми, повече се усилватъ сепаратистѣ тенденции у національноститѣ, повече се усилва враждатa и съ това сами младотурцитѣ си вкарватъ въ вѣка кошарата. Само съ пълна справедливость, толерантность и култура може, макарь и по-кѫсно, но сигурно да се постигнатъ тия цѣли.

Слѣдователно, сѫрдствата и приемитѣ за постигането на поставенитѣ цѣли сѫ погрѣшни, и резултатитѣ ще бѫдатъ противни на очакванитѣ. Забраняването на политически партии на национална база ще прѣдизвикатъ національноститѣ на борба бала та явна, которо ще произведе безредици и конфликти въ страната, или тайнъ, които ще бѫде още по-опасна, та по такъвъ начинъ вмѣсто да се завторятъ вратитѣ на вѣшнитѣ влияния и вмѣшателства, по-широко се отваряватъ. Едно защо младотурцитѣ трѣбя да приложатъ тоа законъ, трѣба тръкъ да мислятъ, единъкъ да кроятъ. Да не си правятъ младотурцитѣ илюзии, че съ мечъ ще прѣодолѣятъ начинитѣ на тоя голѣма сложенъ проблемъ, какъвато е въпросътъ въ управлението на страната си, особено при сегашнитѣ условия на широкъ и силенъ національенъ и демократическъ подѣй отъ всички страни.

Кои сѫ тѣзи національности, за които да се заслѣдяватъ сѫ свои шовинистъ, а да прѣмѣрятъ въпросътъ приличатъ на Турция. Тоа е Австрия, която може да бѫде добъръ образецъ въ тоа отношение. Ако единъ културенъ Австрия, които има залъ себе си една мощна Германия, е разрѣшила тия въпроси въ единъ по-справедливъ и по-либералеренъ духъ, то какво остава за една Турция, които е заостанала толкова назадъ културно, и никой нѣма задъ нея да я крѣпи, а всички сѫ остърнение гледатъ да я разрушатъ? Въ Чехия има національни политически партии: старочехи и млало-чехи, въ Хърватско — сѫщо.

Освѣнъ това, въ Турция нѣма и не може да има за скоро турски политически партии въ истинска смисъль на думата, поради малокултурность и религиозенъ фанатизъмъ, когато другитѣ нации стоятъ по-благоприятно въ това отношение.

Турцитѣ нѣмать политически партии, а една младотурска организация, които още жиятъ на конспиративни начала. Появяха се либерали, въ достатъчно бѫде да дойде прѣварта на 31. мартъ, за да изчезне тая партия, да се прѣобѫрне на димъ. Въ сената на противнитѣ сѫсловни интереси и различитѣ въ разбиранията за особенитѣ държавни нѣредби, отъ които зависи въсѫще прогреса на държавитѣ, не може да нѣма политически партии, тѣ ще се образуватъ — всѣкакви репресии ще бѫдатъ безсилни. Младотурската организация да тури въ хармония всички тия противоположни интереси и да бѫде изразитель на тѣхъ, абсурдно е да се допуска. Младотурцитѣ дошѫ примѣръ давать, че тѣ сѫдействатъ още като конспиративна организация, а не се прѣобрѫщатъ въ политическа партия. Ако турцитѣ, които сѫ господари въ страната, противно основния законъ, продължаватъ да сѫ служатъ сѫ конспиративни сѫрдства, какво остава за нациитѣ, които сѫ по-слабо и които още се таличатъ отъ турцитѣ? Младотурцитѣ трѣбатъ да това отношение. Това, което гонятъ турцитѣ, не се постига въ мигъ, а съ вѣкове постепено. Политическитѣ партии на развитѣ національности не могатъ да се сливатъ съ репресии и закони, противни на конституцията, а въ силата на единакостьта на тѣхнитѣ принципи, когато на справедливи начала се отстрани антагонизма между тѣхъ, когато се изглаждатъ національнитѣ търкания и грижи. А това всичко ще се постигне чрѣзъ култура, справедливость и законность.

Заключението е, че прилягането на 4. членъ отъ закона за слружванието е повече отъ нерязумно и, според нашето сѫждение, турцитѣ съ това вмѣсто да изпишатъ вѫжди, ще си навадятъ очитѣ. Добрѣ трѣба да прѣтеглятъ всички обстоятелства, говорещи въ негова полза и противнитѣ него, за да не се кайтъ отсетнѣ.

Едно по-пълно освѣтление въръ манастирскинтѣ смѣтки.

По злощастнитѣ смѣтки на Дебърския монастирь „Св. Йоанъ“ излѣзоха вече двѣ брошури. Автора имъ се обѫщава и хвали, че ще издаде още нѣколко такива. Сѫ първата брошура при описванего на монастири и окономістѣ му автора искуствено похваляваа дѣятелността на самонаречения игуменъ Никодима. Сѫ втората брошура, като се старе автора самъ себе си да оправдава, мѫчи се да принисва на по-прѣлѫшнитѣ монастирски управители все неразумности, неспособность и нерѣшение, като изключва отъ туй порицание само умрѣлнитѣ отъ тѣхъ, които не могатъ нито да благодарятъ, нито да въразяватъ, но съ жиятѣ той постъкнѫ съвѣсѣмъ ясно, като посѫдвайте се сѫмѣлятъ да въразяватъ, да имѣ принише пристрастие.

Пита се сега, отѫкдѣ произлязва тази тревога, тоа изъвнение и безпокойствие на архимандритъ Никодима, та чрѣзъ брошури и сѫдения желае да се оправдава? Отъ какво толкова много се е відѣсалъ, съ какво го е докачилъ и огорчилъ Негово Високопреосвященство Дебърския митрополитъ, та въ разгара си той тъй необикновено сѣ хвърли въ противоположната посока на сана си и вмѣсто да отдава уважение и почить — той отправя псувни

и ругания? Може би да то е наскрѫбило Негово Високопръсвещенство, за дѣло на двѣ нѣкои ходжатайствуя прѣдъ сѣ. Бъзархия да се назови арнеевски манастиръ нѣм за Гаф-Рѣканската казка, или прѣпоръчете при Дебърската митрополия, ако не е затова причина рѣшението, що митрополита му показа, като му позволи да живѣе въ монастиря свободно, безъ никакъвъ надзоръ, повѣрявайки се на негоната особа, като на бѣлгарскъ прѣдковенъ служитель! Най-послѣ, ако е и да бѣ да е сгрѣшилъ тоя, да дѣто митрополита му изходатайствуя да се произведе Николимъ въ архимандритски санъ, понеже другарятъ му отдавна бѣха го заминалъ! Но всичкитѣ тѣзи обстоятелства се изнаждиха по настоятелната просба на самия Николимъ, та затуй не може да се допустне, че тѣ сѣ, го накарали да неговуа. Тогава бѣхъ съмнѣние прѣбиа да му е послужило за обида и доказание оную обстоятелство, за което тоѝ тъй ядовито и недоволно се проявиа въ втората си брошура, че Негово Високопрѣосвещенство Дебърскаи митрополитъ, като прѣвишилъ своитѣ права, си позволилъ да събира сѣдѣния отъ манастирскитѣ слуги, за да провѣри, дали всичкитѣ вписани въ тефтера на архимандрита Николима приходи сѣ были внесени въ манастирскитѣ складове, безъ сѣмно да повѣрва на голитѣ му показания, съ които поменатия тоѝ безсъвѣстно то вирѣвъ манастиря съ 300 л. т. дългъ за 10 мѣсеци! Именно туй обстоятестно трѣбва да е застъпило и стареца що се рѣшилъ да му говори тъй кротко и откровено писанѣ и да го съвѣтва да не настоява за нѣкоѝ ходжатайства, защото спорѣдъ нашитѣ и на всѣкъ друго, ако не е грѣшилъ, 60 товари жито и 4 хилядѝ и 2—3 стотини ока сѣно — не е внесено въ манастирскитѣ складове, дѣяе и не бѣхо нужно; то ще кажѣ да се грѣшили, внутна се въ ощо по-опасна стрѣмнина за честьта си, като прибѣгна до разни фалшифицации съ нѣкои отъ членоитѣ на комисията, негови съмишленици, за да прѣприе злорнотрѣбленията сѝ, за да забѣди общестото, той се обрѣнѣ отъ митрополита съ хули, пъхни и нападки, за дѣто му е казалъ една истина и си прѣносна безстидно правото на всѣкъ сѣдѣнъ, сѣмнѣчности се хвали за че щѣлъ да пъхва и за бѣдѣще и прочее, безъ да може да се сѣти, бѣдния, че всичкитѣ тѣи авантюри всѣко говорѣ и трѣкъ рельефно изтъкватъ равнищото на негоната нравственостъ.

Ето отъ тѣй произлизатъ негодуванията на самозвания нѣгумень, ето отъ тѣй сѣ се родили бодлитѣ и смущенията му, защото съвѣстьта вѣрния на обществото, той се обрѣнѣ отъ своѝ и тоѝ бѣгайки, гузенъ негоненъ, мжчи се да се оправдава съ бабини деветини. Казва, че уж архимандритъ Харитонъ бѣлъ произведенъ два пѣти въ архимандритски санъ, безъ да имѣдо за това нужда, но той неводи то това признава, че е бидо обичай щото всички манастирски настоятели да се произвождатъ въ нѣгуменски санъ; когато е тъй, нѣкъ архимандритъ Николимъ не покаже данѣтъ и чернилта, въ когато е бѣлъ произведетъ Харитонъ за нѣгуменъ, нѣка ни посочи нѣкое лице, което е присъствувало на тази негодна церемония и нѣка ни разкажѣ, защо, когато се дава въ тъй случай на настоятелитѣ, що желе да го повѣрваме, че Харитонъ е бѣлъ нѣгуменъ, нѣкъ нѣма признаемъ прѣдъ общестото, че е дъхецъ и самозванецъ. Нѣка ни отговорѝ поменатия оцѣ и на слѣдующитѣ въпроси. Защо той прѣстъкли запомѣлата на митрополита, когато е бѣлъ общение, когато сѣ състоява въ тъй, за че, ако се отъкде да отиде въ гр. Мелникъ, кадѣто сѣ. Бъзархия бѣ го пъдилъ — тъй рече въ Кичево при митрополита; за да му се оправѣли при какъ успѣхи ще може да живѣе въ монастиря? Но той прѣстъкли тази запоѝдь съ лъжа да прѣстъкли и задъжеството на манастирския уставъ, който изрично казва, че манастирского управление нѣма право да взима повече отъ 20 л. т. за монастирска сѣмтка безъ знанието на митрополита. При всичко това, обаче, въпросния Николимъ малко вѣзнѣ на общественото бѣлгарско общество сѣ общинанто сѣ, че ще остане за винаги въ манастири, ако то му помогне сѣ пари, за да направи нужната промѣна за прѣзъ зимата, и невинитѣ добродѣтели, що имъ е дъмнѣ, ще дъмнѣ отъ устата на честенъ человѣкъ, веднага му дали 51 л. т. и той ги взелъ, имайки на рѫка и другѝ 51 л. т., когато митрополитъ бѣ му отказалъ на 5 септемврий, прѣдходната ден прѣдходна на 29 августъ, отказа бѣхъ се изпратили всичкитѣ разнѣски направени до прѣдлъка; оснѣзъ туй той се опиталъ да излъже и ѓалчачи, но тѣ изтайки по-хитри отъ Дебранитѣ, като му рѣкли: „Ако не ще, ще сѣ щѣшъ вѣрне злохитрия Николимъ изпратилъ една разнѣска, за да ѝска 10 л. т. и отъ митрополита, пусне, понеже за 51 л. т. бѣше се разчуло вечѣ, и Негово Високопръсвещенство дебърски митрополитъ още очакване да дойде при него поменатия Николимъ. Отрѣсъ горѣзнѣто обстоятелство, но послѣдния хитрувалъ: сѣ тъй, за да спѣли съ аргументъ, съ който отсетнѣ да може да се бранѝ ужъ за дѣто митрополита не му отпусналъ, той се принудилъ, защото завѣщанието на монастирския уставъ, да взима колко пари ѝска и отъ тѣхто вѣка безъ знанието на митрополита.

Въ тъй отношение, обаче, самозванеца би ималъ само въ единъ случай, ако е бѣлъ претендиралъ, че е постжпилъ честно и съвѣстно, ако, щото сѣтъ по-харчаванто на паритѣ, които митрополита бѣ му оставилъ, отнѣдѣше при него и му кажѣше: Ваше Високопръсвещенство, ето паритѣ, които ми оставихте, ги похарчихъ; азъ не съмъ ни нѣгуменъ, ни управомощенъ настоятелъ, да не мога и да бѫда такъвъ, защото, какъ то Ви е извѣстно, аз поневе отъ една година не мога да бѫда и манастиръ, затуй вий дайте ми пари за докато съмъ въ манастира да ръководя сѣмтанѣтъ му, или пъкъ вамѣрете сѣ другъ на се говоря, за да бѫдѣ настоятелъ на манастира. Защо тоя Божи служителъ не поежелалъ тъй да постъпи, не бѣше ли той въ състояние да проучѣе въ какво се състои неговата длъжность? Напротивъ той е знаелъ добрѣ, що е направилъ тъй, защото бѣлъ прѣдрѣшилъ да злоупотрѣби.

цѣлото мъшастирско бранство го сѣбѣдало и му помагало. Водата се докарала. Таквая вода докарвалъ и въ арсанала и въ метоха въ Карея, гдѣто брантата тоже го сѣбѣдяли на работа. Той се е помнилъ на 70 годишна възрастъ въ уединенъ животъ въ арсанта на 1848 година.

Прѣзъ живота си архимандритъ Анатолий не е забѣравилъ и родного си отечество Лазарополе, което се нарича въ нѣй-лицѣ прѣкрасъ. Той тамъ да първи пѣтъ е напрѣвилъ на свои разнѣски бѣлгарска черква и е снабдилъ съ всичкитѣ нуждни утвари. Въ тая черква ни нѣмки врѣмена се споменува името му врѣзъ сѣдѣнѣ спомеѝникъ, написанъ отъ самого него.

Архимандритъ Анатолий не е забѣравилъ и Дебрския манастиръ, въ който, дѣто е бѣлъ найнапрѣдъ подстриганъ въ монаштвото, заедно съ другарѝ си архимандритъ Иванрионъ, въ́рнвятъ мучениръ на Киприна. Той не е щѣлъ благодѣянита си и за тѣх, що е бѣлъ, когато отъ нѣкоѝ наша духа, вѣрата, езика и народността на тамошного бѣлгарско население. Въ онѣ епохѝ мъшастирѣтъ е бѣлъ единственото мѣсто, дѣто човѣкъ е можалъ да се изкъ́ка и да се изучи нѣщо, ако е искалъ, да се научи да чете, да се моли и да познѣе себе си. Една отъ важнитѣ заслуги на архимандритъ Анатолия къмъ родния му край е бѣло и това, че той е прѣдлъчалъ въ мъшастиря мадзи момчета отъ Дебрския край и ги е изучвалъ на бѣлгарска книга и славянска служба. За забѣлѣжване е, че въ Дебрската епархия нѣкога въ течение на нѣкоеметѣ е бѣлъ замѣнѣнъ нѣкъ и нѣкъ бѣлгарскъ славянски езикъ съ гръцкия. *Единъ отъ достойнитѣ ученици на Анатолия е бѣлъ и неговия сродникъ, пъвстнитѣ въ македонскитѣ краища хаджи поѝ Теофилъ, който падна жертва въ черковната борба, убитъ отъ албанци, подкупени отъ гръцкия владика Антимъ. Тоа бѣше веднага слѣдъ послѣдната руско-турска война, когато хаджи поѝ Теофилъ бѣше екзархийски наместникъ въ Дебрската епархия, дото бѣшо гръцкия владика не остана нѣко едно бѣлгарско стмѣстно поѝ въдомството на гръцкия владика.*

(Сѣдѣва).

ПОДЛИСТНИКЪ.

А. Шоповъ.

Сѣтли личности изъ възраждането.

(5)

Сѣдѣдъ завръшването си въ Зографъ, Хаджи Викторъ се прѣдалъ на старинитѣ се. Той бѣлъ тогава на 80 годишна възрастъ. Въпкие вѣче ималъ много малко между бѣлгарскитѣ и нежежкаго тоѝ да прокара въвеждане на общежителство. Помнѣлъ се е въ 1863 година на възрастъ 105 год.

Като се прибралъ въ мъастиря, архимандритъ Анатолий прѣдложилъ на съборитѣ сѣрдца да се провъзлася въ Зографъ общежитие, но тѣ се въпротивнали и нѣкои отъ тѣхъ заявили, че прѣдложитѣ въ такъвъ случай ще напуснатъ мъастиря. Той ималъ голѣмо влияние изъ между братството, грамадното мнозинство на което бѣло готово да го послѣдва въ провъзлагаването общежителство, но не дръзнѣ да настъфѣрне заслужилитѣ отъ тѣхъ старци. Анатолий никога не стоялъ въ мъастиря решенъ; всѣмога работитъ. Още първата година слѣдъ завръщането си, той захванѣлъ да се бори съ пъмнината, за да изкара изъ нѣкарата и вода и да я докара въ мъастиря. И когато излазалъ да работи, на тази негодна церемония и нѣка ни разкажѣ, защо, когато се дава въ тъй случай на настоятелитѣ, ако желе да го повѣрваме, че Харитонъ е бѣлъ нѣгуменъ, нѣкъ нѣма признаемъ прѣдъ общестото, че е дъхецъ и самозванецъ. Нѣка ни отговорѝ поменатия оцѣ и на слѣдующитѣ въпроси. Защо той прѣстъкли запомѣлата на митрополита, когато е бѣлъ общение, когато сѣ състоява въ тъй, за че, ако се отъкде да отиде въ гр. Мелникъ, кадѣто сѣ. Бъзархия бѣ го пъдилъ — тъй рече въ Кичево при митрополита; за да му се оправѣли при какъ успѣхи ще може да живѣе въ монастиря? Но той прѣстъкли тази запоѝдь съ лъжа да прѣстъкли и задъжеството на мъастирския уставъ, който изрично казва, че мъастирского управление нѣма право да взима повече отъ 20 л. т. за монастирска сѣмтка безъ знанието на митрополита. При всичко това, обаче, въпросния Николимъ малко вѣзнѣ на общественото бѣлгарско общество сѣ общинанто сѣ, що е остана за винаги въ манастири, ако то му помогне сѣ пари, за да направи нужната промѣна за прѣзъ зимата, и невинитѣ добродѣтели, що имъ е дъмнѣ, ще дъмнѣ отъ устата на честенъ человѣкъ, веднага му дали 51 л. т. и той ги взелъ, имайки на рѫка и другѝ 51 л. т., когато митрополитъ бѣ му отказалъ на 5 септемврий, прѣдходната ден прѣдходна на 29 августъ, отказа бѣхъ се изпратили всичкитѣ разнѣски направени до прѣдлъка; оснѣзъ туй той се опиталъ да излъже и ѓалчачи, но тѣ изтайки по-хитри отъ Дебранитѣ, като му рѣкли: „Ако не ще, ще сѣ щѣшъ вѣрне злохитрия Николимъ изпратилъ една разнѣска, за да ѝска 10 л. т. и отъ митрополита, пусне, понеже за 51 л. т. бѣше се разчуло вечѣ, и Негово Високопръсвещенство дебърски митрополитъ още очакване да дойде при него поменатия Николимъ. Отрѣсъ горѣзнѣто обстоятелство, но послѣдния хитрувалъ: сѣ тъй, за да спѣли съ аргументъ, съ който отсетнѣ да може да се бранѝ ужъ за дѣто митрополита не му отпусналъ, той се принудилъ, защото завѣщанието на мъастирския уставъ, да взима колко пари ѝска и отъ тѣхто вѣка безъ знанието на митрополита.

Въ тъй отношение, обаче, самозванеца би ималъ само въ единъ случай, ако е бѣлъ претендиралъ, че е постжпилъ честно и съвѣстно, ако, щото сѣтъ по-харчаванто на паритѣ, които митрополита бѣ му оставилъ, отнѣдѣше при него и му кажѣше: Ваше Високопръсвещенство, ето паритѣ, които ми оставихте, ги похарчихъ; азъ не съмъ ни нѣгуменъ, ни управомощенъ настоятелъ, да не мога и да бѫда такъвъ, защото, какъ то Ви е извѣстно, аз поневе отъ една година не мога и да бѫда и манастиръ, затуй вий дайте ми пари за докато съмъ въ мъастиря да ръководя сѣмтанѣтъ му, или пъкъ вамѣрете сѣ другъ на се говоря, за да бѫдѣ настоятелъ на манастира. Защо тоя Божи служителъ не поежелалъ тъй да постъпи, не бѣше ли той въ състояние да проучѣе въ какво се състои неговата длъжность? Напротивъ той е знаелъ добрѣ, що е направилъ тъй, защото бѣлъ прѣдрѣшилъ да злоупотрѣби.

Именно за туй дъмата дебърски граждани г. г. Яковие Кузмиовъ и Теофилъ Куновски, членове въ комисията, които прѣдлежание сѣкторѝ на самозвания нѣгуменъ, не само не подписала прѣзовутия акъ, нъ и протестрала за него и прѣдъ митрополита, и прѣдъ сѣ. Бъзархия. Сѣдователно, що до тъхъ казвото се докара, че акътъ е фалшивъ и е изкованъ съ хитрость и злоумѣрление. Това се подтвѣрждава и отъ туй, че той не е изгадѣлъ дъ́ръ, компетентнаа власть, а отъ комисия, що е бѣлъ отъ нѣкоѝ нѣйни членове, а кримснинѣ отъ тоя родъ имѣлъ право да доказа и да опровергѣ си само резултата на изслѣдванетѝ са, а не да издавать документи и актове!

Въ. отношение на поменатото, което прави автора на брошурата за биографията на Негово Високопръсвещенство дебърски митрополитъ, какъ биша негоната дѣятелность въ продължение на 39 годишнината му непрѣкъсно служене при бѣлгарската Екзархия, какви услуги е принесъ той на бѣлгарското общество, какво е бѣло неговото поведение, неговитѣ обичаи и негоня животъ — азъ ще помолѝ Негово Високопръсвещенство Бѣлградския на Солунската българска община съвстно да разгледа ярнатата на повѣрвата му община отъ 1881 до 1888 год. и да помолѝ прѣвенитѣ, между които има още жива и сѣ стъ́рѣтѣ дѣйци, да непоѝдатъ съ страхъ Божи всичко какводо знаятъ за животъ̀тѣ на тъм многострадалнѣ старецъ, единъ́ствѝ прѣдъ́ръ́ка́ръ́ на бѣлгарскитѣ прѣдсѣдатели, чрѣзъ которо е внасъ́ка пособията за всичкитѣ екзархийски учители въ цѣлата Македония. Сѣдъ́тъ́ тъй Негово Високопрѣосвѣщенство да се обърне къмъ Битолского бѣлгарскъ гражданъ да го помолѝ и него, та да изпоѝка съ страхъ Божи: какъ е бѣлъ дѣятелностъ, поведеніето, обичаитѣ и животъ̀тѣ при прѣбиванѣто му, като тѣхенъ прѣдсѣдатель отъ 1888 до 1892 год. и 1894 до 1897 год., когато тъй́ито бѣ изтоварѣнъ отъ сѣ. Екзархия съ прѣдсѣдателска длъжность, сѣдъ́тъ́ като бѣ е изрѣдѣлъ единъ по другъ, тѣхни́ѝ́ѝ́ прѣподобнѝ Неофитъ и Йоанникій, особѝ сѣ висше образованѝ, то́ва́ ще́ ка́ка́ то́ва́ ще́ ка́ка́ то́ва́ ще́ ка́ка́

подсѣща съ 12-й си брой. А за биографии, ако желае да слуша и ако е забравилъ спомта, ще се намѣрятъ хора да му и напомнятъ съ авторитетни свидѣтели. Колкото за туй, че рѣдкѣ му били магиитоирни и че звонковоа номера, като ендъкъ се залѣгѣла за тѣхъ, тя се изгубвала вече за сѣгдъ-тъ; това е изяснено и на Лерничани, и на Прилѣчани, а тъкъ на Дебрани никога нѣма да имъ излѣзе отъ памѣтта това небивало до сега за тѣхъ чудо!

Единъ дебранецъ.

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

До Господинъ Редактора на уважаемия вѣстникъ „Дебърски гласъ"

Въ София.

Уважаеми Г-нъ Редакторе,

Съ настоящето съ тяга на съдрацето ида ви моля да помѣстите долуизложеного въ колонитѣ на вародния ни органъ „Дебърски гласъ" и то, колкото се може по-скоро, за види читательъ и сѣвѣтъ, колко чиренъ е нашия животъ въ Дебърско.

На 15 августъ т. г. сѣрдцо 10 около 5 часа прѣзъ пладна, въ двора на Нестора Сабовъ,ойто нашие свадба тоя день, бидо внезапно убитъ, само съ единъ изстрѣлъ, селянина Филипъ Спасевъ. Тукъ имаше много селяни: екни играха на хоро, подъ звуковетѣ на зурни и тъпани, а другите отстрана и наслаждаваха се на крѣшного хоро на младитѣ, като гледха и подхаха весели разговори. Между посѣтителитѣ бѣ и въроснин Филипъ. Въ сѣрдцата на хорото, като на свадба, поанеже бидо нощно мрѣме, имаше запалено бъренъ сѣнцо,ойто освѣтяваше цѣлии дворъ. Въ туй врѣме мъсець бѣ вече прѣвалилъ планината „Клъчитѣ", и нѣкоя робдрие се измири разпоаено сеоото Трѣбанца. Подъ сламатѣ кажда на хазайна-свадбарь се намирятъ гранбики, и въ нощната тъмнина изчѣзнѣтъ нѣщитѣ оттамъ и сулдъ поменатия правъ въ дѣсната мишица посрѣщъ градитѣ, и жаждъ кръвнина пладъта. Произвашиятъ като спотъ минуутно пада на земята, бѣгъ за продумъ нито послѣдната дума „отъ". Пръдставте си, г-нъ Редакторе, какъ ванина облада прискръствующитѣ на свадбата? Веселието хорото и пѣснитѣ се замѣстиха съ съдрцеразкъртваи пискъци; почиха въ ужасъ всякои да бѣгатъ въ нощта, безъ да знаятъ, кой какъ бѣга. Около пладнала останаха само неговата жена, които почна да вярежда, да кръшои рѣкитѣ и сочѣ косата, и неговитѣ роднини. Сѣдъ нѣкои минута, сѣдъ като се посъвяха отъ шокъта дойдоха и другите селяни. Тоаъ часъ трупа на убития бидо занесенъ въ кѣщата му, На другия день се констатира отъ властъта и се установи, че убитиятъ е произшъ отъ маузеровъ куршумъ. Убиецътъ не можа да се установи точно, не отъ незнаене, а отъ страхъ да не сполети участъа на убития всѣкого,ойто би посѣщалъ да каже истината, да засвидѣтелствува. Жената на убития прѣдъ властъта казва, че 5 минути прѣдъ изстрѣла хорото минаалъ, въоръженъ отъ петнтѣ до гланата съ мартинова пушка, съселяниятъ имъ москиимиинъ, Исламъ Ибо. И двамъ-тѣ тоаъ часъ тамъ се отдалечиха, а тоа, що е убитъ въоръженъ, но неотдалоуже никакво значение, поанеже обикновено нѣщо е по-вашенско това, дѣто селяти ни сѣ смѣсъ отъ турци-пашаци или арнаути и българи. По всичко изглеа, че тоаъ турчанъ бѣ калузунъ на шайката, който умишлено изчезнъ убийството. Посочеиъ калузунъ отъ жената на убития на властъта, послѣдната пръдо властъта, да отъкрие сжщинска убиецъ. Посочения калузунъ нито бѣ повиканъ на изслѣдване, защото той имъ маузерка, а мартинка. Всичкитѣ прискръстващи сеоние видѣха да мие Исламъ Ибо посрѣдъ хорото, като пръдъ бѣгъ дено, обаче прѣдъ властъта нѣкои не излиа да засвидѣтелствуа отъ страхъ. Видиятѣ турци въ сеаото искатъ да го отдадатъ тоаа убийство на българитѣ, като казатъ прѣдъ властъта, да отъкрие сжщинска убиецъ. Посочения калузунъ нито бѣ повиканъ на изслѣдване, защото той имъ маузерка, а мартинка. Всичкитѣ прискръстващи сеоние видѣха да мие Исламъ Ибо посрѣдъ хорото, като пръдъ бѣгъ дено, обаче прѣдъ властъта никой не излиа да засвидѣтелствуа отъ страхъ. Видиятѣ турци въ сеаото искатъ да го отдадатъ тоаа убийство на българитѣ, като казатъ прѣдъ властъта, да отъкрие сжщинска убиецъ. Обаче тоа ими показание е само да отхвѣрлятъ вината отъ себе си. Фактъ е, че убитии бѣ чистъ българинъ. Ако бѣше вѣрно твърдението на турцитѣ, трѣбѣ офиціално прѣдъ властъта да минѣше убитии за сърбистъ, ако нѣшие нѣщо подобно на срѣлата. Но нищо подобно. Властъта замъчи сѣдъ тъи доносеии на видиятѣ турци. Ето тя конституционно управление! За насъ животъ нѣма.

12-й сентемврий 1909 г.

Пѣтникъ.

Писмо отъ Дебъръ.

На 11. т. м. пристигна въ Дебъръ 850 душн аскеръ анадолии. Като напукъ на другии день се извърши голяма кръвнна драма въ центъра на града срѣщу цръкви на Тодоръ Т. Бонбаджи: двама дабанци се убиха единъ съ другъ и единъ дѣтенце тежко ранихъ. Единятъ отъ убититѣ е Мавиовски, занѣтчно сжвѣстно отъ Малесията, и се казва Алиъ бей, а другиятъ — гражданинъ и се казва Фанчъ-шей Лука. Дѣтенцето вярѣхо съ тѣхъ, та като почнали да стрѣлятъ убититѣ единъ срѣщу другъ, ранихъ тежко и дѣтенцето. То е внукъ на Манета х. Иверовъ.

Полицията пристигна на мѣстопроизшествието сѣдъ три часа, като чеа ли се намирале въ Долни-Дебъръ; а отъ казарнитѣ, дѣто се помѣщаватъ мѣстнитѣ административни, слѣдъ-ва пр. власти, нѣма повечѣ отъ 5 минути разстояние. Какъ виждате, фиина полиция! Има да ни завиждате ний, на нѣкои сѣдъ (?). Чудитѣ? — Тоаа е единъ гаоа вече у насъ. Всичко си върви по старому, даже и по-лѣѣ. Паша, т. е. мютесарифъ, имаме си вече, но по-добрѣ да го пѣмахме — той е отъ хамидиитѣ мекерчии; прищутъ не исаа и да го гонимъ, а и той не дошъ да тури редъ въ управлението и да гарантира, да осигури живота и имота на нецестото християнско население, а само да получи тамъ тъкъ-ва заплата, що е закрастала и разбойничестваа на арнаутчѣ, които се въртатъ всѣки часъ и по бѣлъ день надъ българитѣ въ цѣло Дебърско.

Зи християнитѣ въ Дебърско нѣма животъ и съвршена работа. Надѣяваме се на хурнета, но сме се лъгали, всѣкаква надежда вече е изгубена, и всѣки се пита, какво ще се гриа? Какъвъ хурнетъ, когато на гражданитѣ арнаути и опаѣрени редиии поради рамазана не може човѣкъ да продума и трѣба заедно съ тѣхъ да поститъ: да не пие вода прѣзъ тѣхъ, да не яде, да не пушъ, инае зао ще сполѣти? Животъ ли е тоа? Какво ще се гриа, ако на тия тегаила не се тури краѣ?

Когато прилючихъ писмото, ми извѣстиха, че на „Зоиов" (мѣстность, чаа и на гръцки = гроза) бѣлъ убитъ единъ влахъ отъ двамъ души непознати арнаути, когато и обрали. Влахъть е отъ с. Пляшо (Кърча) и се нарича Костандинъ Ставрев Джевиши.

Ето такъвъ е хурнетъть по насъ!

Дебъръ, 14. IX. 1909 г. *Радйка.*

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣведъ отъ руски **А. Дмитровъ.**

IV.

Вечерни училища, курсове и лекции въ Лондонъ.

Третата категория вечерни училища състоитъ училищата, които са пристособени, главно, къмъ нуждитѣ на вечерното население, които се нуждаятъ отъ търговски или тѣхнически познания. Първитѣ отъ тия училища носятъ, често и офиціально, название комерсиеа училища (Commercial Schools). Прѣподаватели въ тѣхъ имъ спецiалевъ характеръ а таксата за обучаванто е малко по-висока, малкъ и тъкъ-най да намѣрае описанята по-горѣ система, система да се проарие добрѣ организиранитѣ и съ грѣсъть воденн занятия. Въ нѣколичтелни случаи тия вечерни комерсеки училище взимать традиционни размѣри, имать отъ 1000 до 1500 ученици. Въ такиия училища се обучаватъ много млади хора и дѣвици, които подиръ завземать добри мѣста въ конторитѣ, банкитѣ и държавни служби. Членъть на лондонски училищенъ комитетъ Брусъ иметоръ при тия традиционни училища, които нараствали малко-по-малко отъ обикновенитѣ вечерни училища.

Къмъ тая категория училища трѣба да отнесемъ тъй нарѣчени Tech. Schools, т. е. училища за точнитѣ науки и тѣхнито приложение и за изучване на разни занаяти и искуства (arts), имене казано, за художествено-промишлено образование. Да се установи точно числото на тамаато училища е доста трудно, тъй като нѣкои отъ тѣхъ съ като отдѣления на другии образователни учреждения.

Що се отнеси до статистиката на ученицитѣ въ вечернитѣ лондонски училища, то може да се каже, че въ описанитѣ три категории вечерни училища и класове въ Лондонъ се обучаватъ до 90,000 младежи и въ-растни, отъ които около 21,000, т. е. повече отъ четвертината, се обучаватъ даромъ. Отъ общото число на ученицитѣ и въ вечернитѣ училища горенъ тъкъ около 26,000 се плащъ на комерсеитѣ училища и училищата за точни и приложни знания за художествено-промишлено образование.

Да съобщимъ особена е четвертата категории учреждения, идъ-то масата на работниитѣ хора може сѣдъ вечера да продължава своего образование: тѣ състоитъ, тъй нареченитѣ, лондонски политехникуми. Тъзи учреждения сѣ дотолкова оригинаиди и своеобразни, че трѣба е неизмоимо да се даде малко или много пъьно изложение на тѣхната организация. Трѣба да кажемъ, че лондонитѣ политехникуми имать малко общо съ учреждениата, които носятъ сжщото име въ Западна Европа и Русия. Названието си тѣ получили по нѣкои тъкъ случайни причини, на които тукъ е неуместно да се спираме.

Типичнитѣ лондонски политехникуми има за цѣль да даде възможность на младитѣ хора отъ работната класа (донякъдѣ и на по-малко обеспечената сѣрдна класа) да продължатъ образованието сѣ, да намирятъ разслѣдение и, най-послѣ, да прѣкара задумано своего свободно врѣме, своята почивка, въ такъвъ или нѣкъвъ занимание на неутрлана почва. Това послѣдното, разбира се, е тъврдѣ важно, тъй като жилищата на работната класа въ Англия не сѣ такъвъ, дѣто да могатъ да стаятъ голѣми сѣбрания за разни занимания повече или по-малко отъ невинемъ характеръ.

Тъй то такъвъ начинъ политехникуми не трѣба да считаме само образователно учреждение и не можемъ сѣкаш така да го считаме за учреждение, което служи за народни разслѣдения. Администрацита на политехникумитѣ отдѣли единако внимание на всѣка отъ тия задачи и за постигане на всѣка отъ тѣхъ разрѣшва извѣстна часть отъ своитѣ срѣдства. Тъ не бѣгъ основание подъ-ва, не попуярности на политехникумитѣ могатъ да сѣдатъ само разни кражоци и клубове на младежитѣ отъ работната класа, съдѣствуватъ на успѣха въ образователно отношение на политехникумитѣ, като прилива въ тѣхъ такава сурпатеия, които инае за политехникумъ и не би чуди. Това толкова е по-справедливо, че, въ-общо казано, участници на кражоцитѣ или клубоветѣ могатъ да станатъ само хора съ занимания и тѣ въ тоа или друъ клъсъ на политехникумъ.

Макаръ установитѣ на лондонскитѣ политехникуми — а такивато се наброяватъ нѣкои двайсетъ — да се отъкриватъ въ тия или другитѣ подъ-ва, основитѣ цѣли се опрѣдѣлятъ винаги съ слѣдниитѣ думи: „разпространение на техническитѣ искуства и общото образование, подиране на здравето и благосъстоянието на младежжа, принадлежаща на подбѣнната класа отъ населението", . . . съ помощъта на организацитѣ за обучение въ основни познания на искуствата и науитѣ, приложими въ тия или оии клонъ на промишлеиия трудъ, и въ практически познания въ-общо, както въ самитѣ похвати, употрѣбвано въ разни занаяти и професии, . . . „обучение на другии прѣдмети изъ областъта на искуствата, науката и литературата", . . . „организиране на публични лекции, музикали и други прѣставления, устройване на сѣрпиъ", . . . „обучение на гимнастика, маршировка и други видове физическо упражнение", . . . „сѣдѣйствие за устройване клубове и дружества, обаеечение прѣзъ периодическа сѣбрания на тия клубове и дружества", . . . „устроване на библиотеки, читалии и музеи".

(Сѣдъва)

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Езика на единъ турски дипломатъ. Цариградъ, 13 сент. Исмаилъ Хаки, единъ отъ кандидатитѣ за поста министръ на вѣшнитѣ работи, печати въ въ „Танинъ" една статия, пълна съ клевети и нападки противъ България и българското правителство; като изходна точка на своята зѣлъна критика, авторътъ заема пусъатата изпосѣдѣлъ новинѣ, които се увѣрял, че, ще дуди въ-вражение българи съ нападъли въ Македония, разпрѣдѣени въ 5 чети, всѣка една брояща по 8 д. Прѣди да прѣминѣ транцита тѣ бяли имали съ-вѣщание въ София подъ прѣдсѣдателството на г-рѣ Н. Генадиевъ, на които се рѣшили убиваего на Сандански и че сѣдъ туй г. Генадиевъ е отишелъ при Негово Величество Фердинандъ, за да го информира относитѣно взетитѣ рѣшения.

Православлието на царь Фердинандъ. Както е извѣстно, българската телеграфна агенция опроверга категорично, че царь Фердинандъ нѣма на-

мѣрение да прѣмина въ православната религия. По поводъ на тоа съобщение циркулярна в-ка „Монтьоръ Ориентальъ" съобщава, какво въ Римъ въ Ватикана, не знаяли нищо за прѣдрѣшаването на цар. Фердинанда.

Тамъ претендирать да знаятъ, че прѣдъ нѣколко години български пар. дали клетва на папа Леонъ XIII да не сѣмѣнъ никога религията си.

Турската експедиция поразена. — Арабски халифатъ. Цариградъ, 13 сент. Извѣстията за положението въ Йеменъ, които прѣнасяхѣтъ отъ английски источникъ, противорѣчатъ на онзи конто Портата съобщава официално на вѣстницитѣ. Спорѣдъ тѣхъ войнѣтѣ водителя на възбаднѣтѣ имама Махмудъ Яхия образуваръ една тоиоаамна армия, чийто авангардъ бѣлъ нанесъ вече доста сериозни поражения на турскитѣ войски, които още не съ достатъчно силни на броѝ за да могатъ да прѣдприемать ефикасни дѣйствия противъ непримѣтенъ Имама Яхия, като видѣлъ, че нѣма да може да се спорязумѣе съ отоманското правителство, се бѣлъ прокъзгласилъ за халифъ на правоѝрѣнитѣ и си изрѣкалъ клетвѣ пеитъ, съ който той се е обявилъ като халифъ на възбаднѣтѣ както и на другитѣ възбунтувани плѣмена въ Арабия.

Поражение на турскитѣ войски въ Албания. Цариградъ, 13 сентъ. Спорѣдъ съобщенитѣ черпени отъ частенъ источникъ, положенѣтѣ въ Албания е много по-лошо отъ колкото го съобщаватъ официалнитѣ съобщения на правительство. Въстаническото движение се разширява около операционната база на войскитѣ на генералъ Джавидъ паша: нѣколко отдѣления отъ негови отредъ бѣли прѣтърпѣли голѣми загуби въ прилѣжнѣ-ската областъ; самъ той е билъ принудѣнъ отъ въстаницитѣ и съ голѣма мжка успѣлъ да се отътрие отъ тѣхъ.

Аланскитѣ арменци православни. Цариградъ, 13 сент. Армешкитѣ отъ Адана сѣ рѣшили да се покръстятъ въ православната вѣра и се поставятъ подъ вѣдомството на руската черква; това проозначително движение се разпространяло и между останалитѣ арменци.

Адриатическата линия. Цариградъ, 14 сент. Спорѣдъ вѣстницитѣ министерския съвѣтъ е рѣшилъ да дадѣ на търгъ концесия за постройвѣтѣ на сѣи клонъ отъ желѣзопътнатѣ линия Дунавъ—Адриатическо море, който ще минава прѣзъ отоманската територия.

Законъ за прѣсѣдѣване на четитѣ въ Македония. Цариградъ, 14 сеп. Министерския съвѣтъ въ вчерашнотѣ си заседание е рѣшилъ изваждането на сила на закона за прѣсѣдѣване четитѣ въ Македонскитѣ вилаети. Всѣдъ змиоомотивнитѣ кръгове се опасяватъ, че прилаганѣто на тоия законъ нѣма да е извънрѣдно у мжчнаа въздържаемостъ и че той дадѣ поводъ за произвольнѣ дѣйствия и злоупотрѣбления, на които пе ставатъ жертва селата. Отъ разнасваниятѣ, които станаха по поводъ на тоия законъ, става очевидно, че особено ще бѣдатъ изложени българскитѣ села. Имя се опасность, че въ много случаи, при наближаване на войскитѣ, обитѣлитѣ отъ панчиа селяни ще се разбѣгатъ въ планинитѣ и по тоия начинъ мирнитѣ жители ще се прѣмѣрятъ въ въстаницитѣ, както стана по настоящемъ въ Албания.

Арабскитѣ възнения. Цариградъ, 14 сент. Спорѣдъ в. „Тайнъ" два пѣхотни полка отъ цариградския гарнисонъ сѣ изпратили въ Йеменъ.

— Министра на вътрѣшнитѣ работи, Талятъ бей, е опровѣргалъ въ едно интервю публикуваната отъ в. „Сабахъ" новина, спорѣдъ които Изетъ паша, началникъ на генералнии щабъ, щѣлъ да бѣдѣ изпратѣнъ въ Йеменъ. Министра е заявилъ, че когато военнитѣ операции протичъ арабскитѣ бѣдатъ довѣрени портата на опрѣдѣлѣн административнѣ режимъ, който ще бѣдѣ приложенъ въ Йеменъ и че възможно е тогава да бѣдатъ изпратени висши турски чиновници въ тая провинция. Талятъ бей е прибѣгналъ въ прѣдъвитото интервю, че въ случай на нужда той ще отидѣ самъ въ Йеменъ.

Франция противъ турския заемъ. Цариградъ, 16 сент. Говори се, че френската финансова група отъ Отоманската банка се заинтаа за не скоитѣ нови турски заемъ въ парижкатѣ борса, въ случай че Окоманската банка не участвуа съ потголѣмъ дѣлъ въ емисията на тоя заемъ. Днесъ пристигна тукъ генералнии директоръ на Отоманската банка. Англійската група Касель била разположена да приеме участието на Отоманската банка.

Противъ българскитѣ митрополити. Министрытѣ на вътр. работи въ Турция е изпратилъ на заинтересуванитѣ казани рѣшението, потвърдено отъ държавния съвѣтъ, които мажнма несъмѣстимо съ сегашнитѣ нѣма и закономѣтъ, прикастотно на българскитѣ митрополити и на тѣхнитѣ прѣдставители въ провинциялнитѣ съвѣти, защото не съществуваа никакъвъ органическа статутъ, който да подволяа на екзархията да сторуа туй нѣщо, както това бѣло съ патриархията.

Българскитѣ училища въ Македония. Солунския валия е поискалъ отъ м-ното на просвѣтата въ Цариградъ да направи постъкли прѣдъ бѣлг. екзархия, за да изкрфии изучванѣто на българската стара и нова история. Но-нататъкъ единъ циркулярнъ на сѣщото министерство забрѣщава изучванѣто въ разнитѣ нацюналистически отомански училища на онѣ уроци, които сѣ противни на конституцията и на хармонията между разнитѣ раси въ отоманската империя.

Новъ митрополитъ. Съобщаватъ отъ Скопие, че българскитѣ митрополитъ въ тоия градъ, Сливенскій, който се подлае оставката поради напрѣднала възрасть, по всѣка вѣроятность ще бѣдѣ замѣстѣнъ отъ директора на софийската семинария Варзамъ.

Нападения въ Бургасъ. Цариградъ, 16 сент. На 6 сент. 24 души православни българи и бѣлгари католици отъ с. Мустрякали (Одринско), послѣдвитѣ съ своя свещеникъ Ивнеа, французинъ, отишли въ бѣлкоата до селото гора, щото по селята на единъ прикжда, стана тѣхна собственость. Когато бѣли вече въ гората, около 40 души отъ съсѣдитѣ турци и хаджета на Ахмаханде, Ахмаханде, Ахмаханде сѣ нападнали и започнали да ги прѣслѣдватъ съ сопи. Единъ мжжъ и едно мадо момиче, българи, яма умъртвени; дванма души сѣ тежко ранени. Французскитѣ свещеникъ е бѣлъ жестоко битъ. Въ случай, че българитѣ бѣлъ се запищавали, едно отдѣление турски войници, които взели позиция на бѣлото, щѣли сѣ да стрѣлятъ вѣрхъ имъ. Властитѣ сѣ арестували десетина турци и хаджета на сѣщото Ахмаханде.

Енергична акция на Джавидъ паша. Цариградъ, 16 сент. Генералъ Джавидъ паша, подъ чинто комида се намирѣ 6 батальона и едно артеерийска батерия, е получилъ заповѣдь да дѣйствуа бѣрзо и енергично противъ албанскитѣ въстаницци.

Турски зѣрства. Цариградъ, 16 сент. Отъ медицинското освѣдѣтелствуване направено въ пруу 32 сирачета отъ Адана, чинто родители сѣ загинали въ послѣдниятъ клинетъ, е вижда, че тия момичета на възрасть отъ 8—15 години, сѣ бѣли всички изнасилени. Много отъ тѣхъ сѣ бѣлъ болни.

Българскитѣ консули въ Турция. Цариградъ, 17 сент. Портата нотифицира прѣдъ българската легация, че с сегашни досегашнитѣ български търговски агентства да бѣдатъ трансформирана въ консулства.

Война въ Албания. Солунъ 17 сентъ. Борбата на въстаницитѣ е чрезъ-чрезъ ожесточена. Въстаницитѣ албанци изтарѣтѣ селата си и водятъ обектсчеии борба. Прѣдвидѣнитѣ на войскитѣ неопасуеми; има 150 тежко ранени. Войницитѣ умрѣтѣ повече отъ лиица на лѣкари и медикаменти.

Портата и патриархъ. Цариградъ, 17 сент. Вчерашнитѣ приеки сѣ рѣшили да дадѣ на арменската православна патриархия всички поискани отъ нея удовлетворения отъ духовенъ характеръ, но да не отстаина никакъ прѣкъ нѣвнитѣ администрациъ, гражданскитѣ искания. Отоманското правителство е рѣшило на патрѣлъ да пази сѣщото доведение спрѣмо всички патриарши и черкви въ империята.

Органа на православнитѣ арменци „Йявакъ" запалвана правителството, че ако патриарха Турианъ не получи пъзно удовлетворение, всички арменски митрополити отъ провинцитѣ ще подадатъ оставка.

— Цариградъ, 13 сентъ. Портата уведомила чрезъ трѣкъата патриархия и българската екзархия, че въпросътъ на спорнитѣ черкви въ Македония и Одринско нѣма да бѣдѣ разрѣшенъ, прѣди камарата да се произнесе по него.

ХРОНИКА

За свѣдѣние. — Явяваме на дебранитѣ въ столицата, които още не сѣ платили абонамента на в. „Дебърски гласъ", че г. Т. Бакаловъ, агентъ-бирникъ на Македоно-Одринското Културно-просвѣтително дружество въ София, е опълномощенъ да сѣбира тия абонаментъ.

Фонда за подържане в. „Дебърски гласъ". Съобщаяме вече въ единъ отъ миналитѣ броеве на вѣстника, че въ едно отъ заседанията на настоящето, станало съмѣствѣ съ редакционния комитетъ и нѣкои по-видни дебрани, се даде идея за образуванѣто на „Фонда за издържане на вѣстника". Тая инициатива се постави на дневенъ редъ и въ събранието на Дебърската просвѣтителна дружба, станало на 14. т. м. и, както ще види читателя на друго мѣсто, тази идея се въпрѣке отъ събранието и се рѣши да се основе такъвъ фондъ. Нѣй отъ днесъ нататъкъ нече по-лубомъ имената на дарителитѣ и сумитѣ, които подарявать, на първата страница на вѣстника на първо мѣсто. Напълно сме убѣдени, че всички дебрани, както опѣнаятъ значението на вѣстника, тоа фондъ, който хубаво трѣгнѣ въ гжстия мрякъ, тъй много желанѣ отъ издѣлнци и прякобѣнѣщи, ще се притекатъ щедро съ подаянията си, та да не прѣкаде да сѣти той и да сили неговата свѣтлина за доброто и прогреса на дебранитѣ.

Първия номеръ отъ „Библиотека на Дебърската просвѣтителна дружба". — Както съобщихме въ миналия broй, първия номеръ отъ „Библиотека на Дебърската просвѣтителна дружба въ София" излѣзна и е складирана въ редакцията на в. „Дебърски гласъ", ул. „Екзархъ Йосифъ" № 25, III етажъ. Тя съдържа 47 страници и струва 30 ст. Желаемитѣ да я разпространятъ между дебранитѣ въ България и въ странство, нека се отправятъ до редакцията на вѣстника.

ДРУЖЕСТВЕНИ.

Настоятелстото на Дебърската просвѣтителна дружба въ София на 14. т. м. бѣ свикала членоветѣ си на общо събрание за разглеждане на редъ важни въпроси. Събранието, което бѣ отворѣ постѣпно (прискѣтствуваха и нечленове), се състоя въ салона на бирарнята „Нови Родопи". Слѣдъ обстойни разисквания по въпроситѣ, сложени на дневенъ редъ, се вижа с е абсолютно болшинство слѣдниятѣ рѣшения, а именно:

1) Настоятелстото заедно съ Редакционния комитетъ да приготви една резолюция въ духъ на разисквания по брошурата, подлежаща отъ Солунъ, подъ заглавие „Материялното положение на Дебърския манастиръ „Св. Иванъ" и пр.", писана отъ „Дебранинъ" и я публикуква скоеврѣмено въ органа на дружбата в. „Дебърски гласъ".

2) Настоятелстото да въложи на една комисия отъ турбетчии дебрани, които тая зима ще отиватъ по родните мѣста, да видяри, какво е станало съ ученическитѣ потрѣби, които дружбата е изпратила чрѣзъ митрополита за раздаване на бѣдни ученици въ Дебъръ и селата, да приеме доклада на раздадениятѣ подъ спискъ и да се погрижи за медленото имъ раздаване.

3) Настоятелстото да отпусне отъ срѣдствата на дружбата 300 леза взаимообразно на Редакционния комитетъ на в. „Дебърски гласъ" за посрѣщане разхода по печатането на вѣстника.

4) Дава се право на Редакционния комитетъ на в. „Дебърски гласъ" да избере измежду дебранитѣ подходящо лице за замѣстникъ на сѣщъ отъ редакторитѣ на вѣстника г. В. Черноризчи, както замина за Жмавица, и да попълни комитета още съ колкото и каквито лица намѣри за нужно.

5) Да се обявѣ въ „Дебърски гласъ" за послѣдния вѣстника имената на лицата, които сѣ изпратили и тия на съгрузинитѣ;

6) Да се образуква *„Фонда за издържане в. „Дебърски гласъ"*. Имената на дарителитѣ и дарената сума да се публикуватъ въ началото на първата страница въ вѣстника;

7) Да се отпечатѣ въ 2000 екземпляра дневника на г-нъ Димитъръ Арсовъ за геройското сражение на Дебърската чета подъ войводството на Максимъ, който бѣ поместенъ въ вѣстника въ подлистника подъ заглавие „Ж, май 1903 год.". Дава се право на настоятелстото и комитета да отпечататъ подобни брошури, когато намѣрятъ за добрѣ.

8) Настоятелстото да се обърне къмъ Епархиялния съвѣтъ въ гр. Дебъръ съ писмена молба да даде слѣдния за имотитѣ на манастиря „Св. Иванъ" въ Турция и въвъ отъ нея и за прѣблизителнитѣ приходи отъ тѣхъ.

9) Да ангажира подходенъ салонъ за прѣзъ нѣколко дни за вечерники на дружбата прѣзъ зимния сезонъ.

Отъ настоятелстото.

Отговорникъ: М. В. Македонски.

Софія — Печатница „Св. Софія", ул. Раковски, 118.

Година I. София, 27 септемврий 1909 год. Брой 26.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За членове на дружбата и клоноветѣ и . . . . **4** лева.
За нечленове на дружбата . . . . . **5** лева.
За странство . . . . . **8** лева.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му ул. „Екзархъ Йосифъ I" № 25. III етажъ.

Обявления се приемать на износни условия.

Съставъ на Редакционния комитетъ:

Редакторъ:

Лазаръ Димитровъ, прѣдсѣдатель
Войдамъ Чернодрински
Иванъ К. Бояжиевъ

Съвѣтници:

Михаилъ Петровъ, касиеръ
Капитанъ Стаматъ Стаматовъ
М. Мандженски, отгов. редакторъ
Матѣй Т. Христовъ, секретарь

Сътрудници:

Г. В. Сердарски
Д-ръ Т. Филиповъ
Марко Григоровъ
Арсений Т. Йовковъ

Фондъ за издържание в. „Дебърски гласъ".

Прѣносъ отъ брой 25 . . 47 лева

9. Единъ анонимекъ шедьръ даритель . 100 „
10. Д-ръ Т. Филиповъ, Скопие. . . . . 10 „
11. Тодоръ Б. Димитровъ, Пловдивъ. . 5 „
12. К. Стаматовъ, Добричъ . . . . . 10 „

Всичко 172 лева

Умоляватъ се настоятелно всичкитѣ абонати въ България, въ странство и въ столицата да побързатъ и внесатъ абонамента на вѣстника направо въ Редакцията или у касиера на Редакционния комитетъ г. Михаилъ Петровъ, площадъ „сп. Краль" № 1.

Статии и дописки непаписани чисто и отчетливо и то само на едната страница на листа и неизпратени направо въ Редакцията нѣма да се помѣщаватъ занапрѣдъ въ вѣстника.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Резолюция.

Възъ основа рѣшението на дружбата, взето въ събранието, станало на 14. т. м. относно брошурата «Материалното положение на Дебърския манастиръ „Св. Иванъ" и пр.», настоятелството на дружбата съвмѣстно съ редакционния комитетъ въ заседанието си отъ 23. т. м., като взеха прѣдъ видъ

1. Че брошурата е писана отъ анонименъ авторъ, безъ да е посочено дакъ мѣстото и печатницата, дѣто е печатана, и безъ да е отбѣлѣзана и цѣната;

2. Че езикътъ на тая брошура е уличенъ, вѣрно отглеждо на моралния образъ на авторитѣ;

3. Че тя не съдържа абсолютно никакви факти, изложени обективно, спокойно, вѣрно и систематично, а е пълна, отъ една страна, съ измислици и хвалби за „прѣподобни" Никодима, отъ друга — съ грозни нападки иругатни по адресъ на митрополитъ Козма;

4. Че брошурата е предсѣрена съ голѣмо количество между добрашитѣ даровѣ, навѣрно за смѣтка на нещастния Дебърски манастиръ „Св. Иванъ", тъй пладнешки ограбенъ;

5. Че тя, като печатно произведение, ако се остави безъ внимание, каквото заслужва, би се заблудило българското общество въ Дебъръ и Дебърско, и найдори прѣдъ очи, какъ добранецъть гледа на печатната книга;

6. Че и Дебърската просвѣтителна дружба въ София не е пощадена въ брошурата: по нейнъ адресъ сѣ пуснати низерни клюки и измислици, че тя е служила на митрополитъ Козма и че нейния вѣстникъ „Дебърски гласъ" служелъ на отдѣлни лица, а не на цѣлитѣ на дружбата, и

7. Като констатира, че събранието на дружбата съ дълбоко възмущение и безкрайна погнуса изслуша доклада по тази брошура-пасквиль, направенъ отъ страна на единъ членъ на редакционния комитетъ

рѣшиха:

а) Порицаватъ авторитѣ на тая глупава брошура, че тѣ тѣй нахално не зачитатъ обществената съвѣсть и мораль;

б) Считатъ брошурата за омапана и пропарена съ черно застило бѣла книга, и

в) Най-категорически и най-убѣдително заявяватъ, че Дебърската просвѣтителна дружба въ София искрено и прѣдано служи на клетитѣ, посочени въ устава и, че в. „Дебърски гласъ" не е органъ на отдѣлни и частни лица, а е такъвъ на дружбата и служи съвѣстно и съ трепетно почитание на нейнитѣ възвишени задавки и цѣли.

София. 23 септемврий 1909 г.

Прѣдсѣдатель на настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба и на редакционния комитетъ:

Л. Димитровъ.

Секретаръ на настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба:

Хр. Несторовъ.

Секретаръ на редакционния комитетъ:

М. Христовъ.

Пълно безначалие въ Дебърско.

Постоянно изтъкваме въ нашия вѣстникъ нечувани золуми, вѣршени отъ разбойнишки арнаутски банди нѣкръ българскѣ въ Дебъръ. Неизлазни и непознати са тезлилата на християнското население въ тоя злочесть краи! Въ мивалия брой съобщихме за убийства, които се правятъ явно и властьта пищо, има абсолютно нищо не прѣдпримма за наказание на виновницитѣ, за прѣкращаване на злото. Обири и грабежи се вѣршатъ всѣки часъ и то по тѣ дѣлъ день; оплакванѣ се постраждалитѣ, но никой не ги слуша: властьта се чувствуа безсилна и безъ авторитетъ. Затова всички арнаути са се втурнали на кражби и обири — отвнѣ си като на гости. Християнитѣ, като виждатъ несъстоятелностьта на властьта, са се отчаяли вече: сами не могатъ да се противопоставятъ, страхуважки се масово да не нахлуятъ арнаутитѣ изъ българскитѣ села, да опожарятъ и избитъ всичко, какъвто срѣщнатъ прѣдъ тѣхъ. И какво ще правятъ сами тѣ, когато оружие не имъ се дава отъ властьта, нито имъ се позволява да носятъ такъвъ? Ако нѣкой по-смѣлъ има такъвъ и го носи за отбрана, аскерътъ го отнима, прѣслѣва и малтретира носещитѣ.

Ний толкова пъти посочихме въ вѣстника си на мѣркитѣ, които трѣбаше властьта да прѣдприеме, за да се тури що-годѣ редъ въ тоя краи и се осигури живота, имота и честьта на нещастното българско население, но не бѣхме чути.

Послѣднитѣ извѣстия отъ тоои краи са грозни. Малкитѣ банди, които по-прѣди все съ прѣплашливость сновѣха по пътища и села и грабѣхъ крадешката едъръ и дребенъ добитъкъ, сега явно и на групи отъ по 50, 100, 150 души и по бѣлъ день сновятъ по селата и гарнитѣ и задигнатъ всичко, какъвто намѣрятъ. Съ хиляднци овце и голѣмо множество говеда и коне са задигнати и заклѣти въ Малесията, Долни-Дебъръ, Мать и Кидия; говорятъ се правителствени учрѣждения, спушнатъ се вратитѣ на затворитѣ и освобождавать се затворницитѣ, — съ една дума, аблвашитѣ въ Дебърско и близо до Дебърско са почти формално властвали.

Говори се, че задигнатитѣ добитъкъ въ Дебърско се праща на властвалитѣ аблвши, които се хванали горитѣ въ Сѣверна Албания. Голѣмо множество отъ тѣзи властващи, прѣсѣдѣвали отъ Дженетъ паша, се движатъ къмъ Дебъръ. Нѣмайки достатъчно храна, каратъ своитѣ сѣбрания да образуватъ многочислени банди, да нападатъ въ близкитѣ християнски покрайнини и да заплачатъ добитъка и всичко друго, което служи за храна. А може би това го правятъ да отмѣстятъ въ наказанието на властьта другадѣ и раздѣлкатъ силитѣ ѝ.

За да си сѣстави читателятъ що-годѣ понятие за ужасното положение на Дебърско въ послѣднитѣ дни, ще изложимъ тукъ онова, което пътницитѣ стигнали тия дни, ни разказватъ.

1. Въ с. Селце (Рѣка) разбойнници-арнаути задигнали 1900 главн овце отъ бачилата. Несторъ Яневъ (кехая) и други отиватъ въ гр. Дебъръ да се оплачатъ на мотесарифина и да молятъ да се взематъ мѣрки да имъ се вѣрнатъ овцетѣ и да се гарантира живота и имота имъ. Мотесарифинатъ е казалъ слѣдното: „Или азъ ще се махна отъ тука, или овцетѣ ще отърна; но сега не мога, защото Дженетъ паша е раненъ, арнаутитѣ се му взели два тона и избили около 500 души аскеръ. Скоро чакамъ аскеръ да дойде. Ако не дойде такъвъ, ще напусна Дебъръ".

2. На 20. т. м. отъ с. Росоки (Рѣка) голѣми арнаутска банда по бѣлъ день заплѣнила на кехата Соне Исиянов 1000 овце. Съобщаватъ за това на дебърския мотесарифинъ, който незнаята потегли съ 500 души аскеръ да прѣсѣдѣла разбойницитѣ. Мютесарифинатъ се срѣщнатъ съ бандата при „Сишльски мостъ" на Радика. Завързва се прѣстрѣлка; арнаутитѣ нарвинвать въ крака мотесарифина и безъ жертви избѣгватъ опасността, като заплачатъ и овцетѣ, понеже бандата е била многобройна.

3. На 21. т. м. арнаути разбойници задигнали отъ с. Нивъорово (Горни Рѣка) 350 глави елъръ добитъкъ. Образувала се потера отъ селото да прѣсѣдѣла разбойницитѣ и отъ тѣе добитъка. Потерата застигнала разбойницитѣ и се завързало голѣмо сражение: отъ разбойницитѣ арнаути има убити, но не се знае колко души. Потерата могла да отърне едва 50 глави добитъкъ.

4. Въ Джерноица, малко традче, седалище на кайнакамина, властьта арестувала 2—3 души дерудеждии. Като се научилъ за това арнаутитѣ, образувалъ една банда отъ 400—500 души, отишъ въ̀ржнен въ Джерноица (Рѣка), почнатъ да стрѣлятъ, сѣрпватъ вратитѣ на затвора, освобождавать арестуванитѣ и заглашатъ покрѣшъ дѣлъ день овце, кози, крави и другии добитъкъ отъ градеца.

5. Въ Джерконица бъдъ запаленъ и правителствения домъ отъ Кидонци — арнаути, които сж задигнали и касата.

6. Павлета Савовъ, Мишка Дишовъ и още единъ другъ, които се връщали отъ с. Лазарополе за селото си Трѣсанце, подгонени отъ аскеритѣ, пътеше носѣли оржие за отбрана отъ разбойницитѣ арнаутски банди, каквато имъ било позволено отъ властьта. Мюмечата отворили огонь срѣщу аскера и избѣгали, та по тоая причинѣ отъвзели оржието си. Навѣрно, аскеритѣ трѣба да ги е смѣтнатъ за арнаути, та ги е подгонилъ, а може да го е направилъ тоа умишлено. Защо тогава отъ една страна уже повикватъ да всѣтъ пустрѣщитѣ за отбрана оржие, а отъ друга го приемратъ? Нѣма ли и тука нѣкои задкулисности? Ще видимъ.

7. Пѣтницитѣ разпранвтъ, че, докато доеста разбойницитѣ банди не се състоели повече отъ 10—15 души, както казахме и по-горѣ, сега тѣ сж многочислени — отъ по 50, 80, 100, 150 души и пр. чобѣка. При това, когато по-прѣди скришно и отъ пъвнината завличаха добитъка, сега това правятъ явно по бѣлъ дань и не само отъ планината, а и отъ селата отъ селата заедно добитъка и всичко друго, каквато могатъ. Обаче, се прѣдлазятъ отъ убийства.

Ще рече, движението на т. р. просто разбойничко, а нося характеръ политически, какъвто е и на хиншно — неорганизирано, недисциплинирано и безъ система. Това се дъжи на неяжвеството и слабото сѣзнание у арнаутитѣ въ съсѣдинетѣ покрайнини на Дебърско.

Ще се продъжакъ ли и търни още това положение? Ако се продъжали още нѣколко нѣсеци само, българското население или само трѣба да помисли да се защити, ли ще трѣба да се изсели. Това е неминуемо.

Единъ малъкъ анализъ въ́рхъ манастирскитѣ смѣтки въ́зъ основа на брошурата «Материалното положение на Дебъ́рския манастиръ „Св. Иванъ" и пр.»

Падна ми се на ръка да прочета брошурата «Материалното положение на Дебъ́рския манастиръ „Св. Иванъ" и пр.», да съ́ржа́нието на които бѣ́хъ чуѣ́л нѣщо. Слѣ́дъ прочитането на брошурата, за мене стана ясно, че на тая брошура Дебъ́рск ма е́на *генерална* ро́ля, които нѣ́кои хора са ѝ приѣ́ли. Другите ѭ́ зъ́ си пръ́дставляватъ́ само отдалечеѣ́н край; мисли́хъ си, че тамъ́ нѣма партизански страсти, зло́ба, ненависть. Вѣстникътъ „Дебъ́рски гласъ" на́прѣ́ле се поне́, за да́ ка́ка́то ро́дъ́ли́ти́ти́ти

трайни и отговарящи на нуждите персонали по гръмлитѣ учебни заведения и по другитѣ класни и не е спокойна да сѣадле учители по селата. По подобни причини тѣ е занемарила цѣркванѣ и бащоголѣмото мѣх, толкова необходими за нашето население въ Турция, и изостанала въ умствена, нравствена и материална мизерия селското свещенство.

Колонитѣ на вѣстника Ви не позволяватъ само въ общи черти да изложимъ всичко, което текъ като прѣстжление на Екзархията, а камо ли въ подробности съ означаване на лица, дати и случаи. А инѣ, както и цѣлия български печатъ, по висшѣ съображения сме е въдръжали да изнавадаме навѣнѣ цѣлата грозота на произволитѣ отъ страна на Екзархийски чиновници. Да не мислѣ, обаче, Екзархията, че това правимъ за щурнитѣ очи на безсъвѣстнитѣ й злоупотрѣбления. Трѣбваше Екзархията да не чака, сѣдѣтъ проявлѣславието на конституцията да заговорѣтъ въ сѣбрания, дружества, сѣвѣтски и вѣстници. Екзархията е прѣстжлила и за това, че съ своята непонравимость, застави всички да заговорятъ за нея и да загубятъ сѣждото вѣрѣне, толкова нуждно за други въпроси. Тя сѣдѣ принудѣ и лица да заговоримъ по нейната политика въ Нашата вѣстникъ.

Докогато злото е бѣло по-малко отъ доброто, докогато се е вѣрвало, че грѣшитѣ сѣ случайни и изправими, докогато Екзархийския режимъ не се смѣташе като система, сѣзладена отъ послѣдователно-лъ та на безпрѣпинность, — дотогава не само не е говорѣно и писвано въ Екзархията, а не се е давало да се помисли. Но сега като виждаме, че Екзархията, и подиръ хулитѣ въ Турция, продължава да произволичи и да мъчи на всѣко, които сѣуща и гласоло нея и за нея, сега тя ще оправдае не само нась за общитѣ ни сѣждения противъ нея, но общестото почва да изнинва и инѣ, които се смѣтатъ крайни въ критиката за нея.

Може би не е кѣсно да се вдѣушъ въ това, което се загоори въ горѣспоменатѣ конгреси, за да сѣнка народенъ сѣборъ и да изгласи устава си спорѣдъ вѣмѣто и народнитѣ нужди; защото тоя сѣвѣтъ, който тя сѣнка отъ инвалиди, прости хора и отъ млади неопитни учени възбуди негодуванѣто дѣже на чиновницитѣ въ тѣ. Ще очакаме опити за да се постави Екзархията на висотата и за да туриѣ работитѣ си въ правилнѣ редъ.

Солунъ, 20 сентемврий 1909 год.

Солуненецъ.

Промѣни въ Екзархийского вѣдомство.

(Кореспондентъ отъ Цариградъ).

Екзархийския сѣвѣтъ е отстранилъ отъ дѣлъ ность г-нъ Тодоровъ (главенъ секретарь на духовния сѣвѣтъ), извѣстнитѣ български професоръ и литераторъ и го е замѣстилъ съ г-нъ Доросиевъ, бившъ учиѣ, инспекторъ.

Бившия отговоренъ редакторъ на вѣсника „Истчестно", г-нъ Ев. Сѣростановъ, е билъ назначенъ за секретарь на Одринската Митрополия.

Секретарьтъ при Сол. Бѣлг. община, г-нъ Т. Паскалевъ, е прѣмѣстенъ на сѣщата дѣлжность въ Скопската митрополия; а на негово мѣсто е назначенъ г-нъ Ан. Христовъ.

Г-да Тенчевъ и Чешелевъ, бивши училищни инспектори, сѣ повикани за главни училищни инспектори въ Цариградъ.

Г-нъ Дѣлиделовъ, бившъ главенъ инспекторъ, се назначава за начѣлникъ на учил. отдѣлъ.

Едни отъ тѣхни промѣни отговарятъ на нуждитѣ, но едни сѣ сѣвсѣмъ противоположни:

1. Може ли Доросиевъ да замѣсти Тодорова?
2. Бива ли Тенчева за главенъ инспекторъ?
3. Ще може ли Сѣростановъ да отговари на голѣмитѣ нужди при Одринската Митрополия?

Прадѣдовъ.

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Писмо отъ града.

Прочутиятъ изведникъ Хаджия Ракибъ бѣгонъ отъ гр. Дебъръ притекава въ с. Градъ-Еленци, по кѣтукъ Еленца-Татаръ, (което се намира надъ Дебъръ по голѣтѣ камениести склонове на планината Кѣрчинъ, на разстояние не повече отъ 1 часъ отъ него) чифлиѣ, сѣстоещъ се отъ кѣщи, ливади и малки градини. Не сѣтигъ на тоѣ разбойникъ, че кара селенитѣ да му обработятъ чифлиѣа и прибирать хранитѣ въ кѣкци анграия, ами прѣзъ м-цъ августъ т. г. си позволилъ нахаца да завладѣе единственото въ сѣлото залѣсено мѣсто, наречено „Бул дѣкса", черковенъ имотъ. Дѣлги години селенитѣ го пазятъ като зѣницѣтѣ на окото си, понеже е въвъсмко и понеже прѣдпазвае сѣлото отъ поройнитѣ граници, които се образуватъ, когато вали дъждъ, поради голотата на мѣстото.

Възполузнитѣ отъ случаи, че всички мъже са на гурбетъ, позволилъ си тоя злодѣй да отсѣче всички почти по-голѣми дървета на двумтроѣ кѣсове и да ги продава на сѣлуществителитѣ на дебърскитѣ бани за торимо.

Опитали сѣ се нѣкои отъ селенитѣ, между които и Иванина Маркова, Лазаровица Иосифова, Николина Петрова, и Ангелина Ивановица и му попрѣчатъ, като го запашашкатъ, че ще се оплачатъ на властьта; но тоя звѣрь си позволилъ да бие едината жена (Иванина), а другитѣ ги запашашлъ съ убийство. Той завладѣлъ съ убийство и единственото мѣжъ-старикъ въ селото, Мойсо Миховъ. Послѣднимтъ, отъ страхъ, се затворилъ въ кѣщата си и не можалъ да излѣзи да работи нинитѣ си. Женитѣ, като имали прѣдъ видъ противнимъ, страшното положение въ сѣрия режимъ и заканитѣ и запашашванита на бея, не посмѣли да се оплачатъ на властьта въ Дебъръ.

За зсичко тоѣ женитѣ писали на мѣжетѣ си въ Бранца (Рогъшин) и въ Софиа. Пѣрнитѣ сѣ направили нужнитѣ постѣпки прѣдъ турския кѣнсулъ въ тоя градъ, а тия въ Софиа се готвятъ да направятъ кѣнцото.

Обрѣщаме вниманието на властьта въ Дебъръ въръ тоя грозенъ фактъ, които трѣба да попадна да разучи въпроса, да се всѣуши въ оплакванията на селенитѣ и постѣпки както се сѣлѣдва съ тоя изведникъ.

За нещастие въ това село имали чифлиѣи и други дебрини арнаути, а именно Фета бей и Ашифъ.

София, 22 сентемврий 1909 год.

Ѣдинъ селянинъ.

До господина редактора на в. „Дебърски гласъ"

въ гр. София.

Долуподписани Коста Стаматовъ, родомъ отъ село Трѣсаинє (Дебърско), чрѣзъ настоящетѣ си бѣрамъ да изкажа на Дебърската просвѣтителна дружба въ Софиа въ лицето на г. г. Лазаръ Дѣмитровъ, прѣдсѣдатель, и Христо Несторовъ, секретарь, моята сѣрдечна благодарность и дѣлбока признателность за направѣменто и застѣпление прѣдъ надлежащитѣ мѣста за моето освобождение по поводъ българотто ми и безпричинно сваване отъ трена отъ сръбскитѣ административни власти въ гр. Враня и арестуване въ окражния затворъ въ сѣщия градъ.

Его защо моля посочаѣ на дѣлата и катъ имамъ прѣдъ очи цѣлитѣ, които си е поставила дружбата въ културно просвѣтително отношение, апелирайтъ къмъ всички дебрини, мѣлвоци за своя роденъ краѣ и желающи да се даде по-голѣмъ потинъ на просвѣтителното дѣло въ Дебъръ, да подкрѣпятъ и станатъ нѣйни активни членове, съ които що и подпомогнатъ въ хуманното и начинание.

На настоящето, моля, да дадете мѣсто въ single отъ най-близкитѣ броеве на почитаемия Ви вѣстникъ.

Гр. Добричъ, 20.IX. 1909 г.

Съ почитъ: *К. Стаматовъ.*

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣведъ отъ руски *Л. Дѣмитровъ.*

Всичко тоѣа, разбира се, на руския читателъ е много мжчно да си прѣдстави нѣйнѣ ясно. Заради тоѣ нѣй, мѣлсто по-нагѣтѣшна обща характеристика на всичкитѣ политехнимчни въобще, ще дадемъ главни сѣвѣдѣния за единъ отъ тѣхъ, наиприкѣ се въ типичнимъ работническа кварталъ — за политехнимчна въ Батерсе.

Политехнимчнитѣ е построенъ въ единъ участъкъ отъ 2½ акра (около 2400 кв. сажена или 5122 кв. метра) и обхвѣтѣ съ лицето къмъ крайно живописния и доста голѣмъ паркъ Батерсе. Въ съсѣдство съ политехнимчна разположени сѣ редъ голѣми заводи за разни производства. Дѣлжината на лицето на зданието е 310 фута (96 метра); главнимтъ корпусъ има три етажа. Въ политехнимчна има лаборатории и кабинети: механически, инжинерски, физически, електротехнически, химически, ботанически, биологически, фотографически и нѣколко други; работилници — столарски (дограмаджийска), ключарска, коваческа, бояджийска, електротехнически и други. Инобщо, за постройѣтата на политехнимчнитѣ е нарасходнѣо до единъ милионъ рубли, по-голѣмата чѣсть отъ които сѣ чистѣ пожертвувания.

Въ главѣ на политехнимчнитѣ стои особенъ директоръ, а на всѣко отъ главнитѣ отдѣления особенъ завѣдѣлъ. Учителитѣ персонелъ е повече отъ 100 души, половинта отъ които сѣ посвѣтени всѣцѣло на политехнимчна, кадѣто, както и въ всичкитѣ политехнимчни, нарѣдъ съ вечернитѣ занятия, сѣ организирани и дневни, макарѣ и послѣднитѣ вее такъ да играятъ второстепенна роль. Въ политехнимчна има повече отъ 130 отдѣлни помѣщения, приспособени за занятия или за сѣбрания: въ тоѣа число влизатъ 10 работилници, 11 лаборатории, 7 стаи за занимание съ искуства, повече отъ 30 аудитории и класни помѣщения и т. н. Политехнимчнимъ нарасходнѣо до 200,000 рубли годишно, при което такъта отъ слушателитѣ дава всичко около ¼ чѣсть отъ тая сума; главни източници за приходъ сѣ субсидиитѣ отъ разни обществени учрѣждения, дъравнитѣ хаина и приходитѣ отъ пожертвованитѣ капитали.

Въ устава на политехнимчна — Батерсе, както и въ другитѣ, казано е, че „класоветѣ въобще какъ-такъ, трѣбва да се дѣржатъ вечерно врѣме и то прѣзъ такова часове, които сѣ най-удобни за дѣцата, които сѣ заняти прѣзъ дена съ работа въ работилницитѣ и въ други промишлени и търговски заведения".

Учебнитѣ занятия въ вечернитѣ класове се продѣлжаватъ отъ края на сентемврий до края на юний — всѣбщо 36 седмици. Годинята се дѣли на три семестра по 12 седмици. Лицето, което желае да посѣщава урочитѣ по тоѣ или другъ прѣдметъ, плаща, въобще казано, 2 рубли на семестръ за единъ вечерь въ седмицата. За учениищитѣ-занаятчии и други такова прави се намаление, ако тѣ сѣ записватъ сѣдѣнъ за цѣлата година. Много лица, които посѣщаватъ политехнимчна, се подлужатъ съ градски стипендии и стипендии, другуи учрѣждения; найпослѣѣ, и администрацията на политехнимчни, при извѣстни условия, освобождава отъ такста за обучѣване.

Много трудно е тукъ да дадемъ макарѣ и кратко описание на вечернитѣ курсове въ политехнимчна; дѣйствително, проспектитѣ на вечернитѣ курсове и класове на политехнимчна въ Батерсе прѣдставятъ особена цѣла книга съ повече отъ 80 страници въ 4°.

За удобство въ организацията и администрацията вечернитѣ курсове сѣ дѣлятъ на сѣдѣмитѣ отдѣли: 1) механически и строителенъ, 2) физика и електротехника, 3) химия, 4) математика, 5) естествени науки, 6) фотография, 7) искуство и занаятчия, 8) езици, 9) музика, 10) стоварство, ракоодѣлие и т. н., 11) гимнастика.

Лицата, интересуващи се отъ точнитѣ или приложнитѣ науки, колкото и да сѣ специални и разнообразни тѣхнитѣ нужди, могатъ винаги-всѣка да ги удовлетворятъ, като се запишатъ въ тоѣ или оня курсъ на политехнимчна. По всичкитѣ прѣдмети както теоретически, тъй и практически въ политехнимчна може да се е навѣрно курсъ, при тоѣа както най-елементарни, така и сѣ най-сериозенъ характеръ: отъ епизодически, случайни лекции до интензивно организирани курсове и даже такъвъ, какѣвто се дава възмоожнаръ на самостоятелно научна работа. Нѣкои курсове сѣ наредени за три и даже за четири години.

Въобще казано, урочитѣ и лекциитѣ въ политехнимчна се съпровождатъ съ практически занятия въ добрѣ уредени лаборатории: механическа, хидравлическа и др. т. или въ работилници. Въ класоветѣ по езицитѣ учатъ английски, латински, френски, нѣмски и испански езици. Въ тѣ класове, както и въ класоветѣ на комерческитѣ науки, се запишатъ прѣдимственно служещи въ търговскитѣ заведения, контори и т. н.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Турска ескадра въ Солунъ. Солунъ, 20-й сентемврий. Днесъ сѣдѣ пладне, пристигна турската ескадра подъ командата на адмиралъ Камбъ паша въ сѣставъ: единъ голѣмъ броненосецъ, три бронирани кѣонорци, единъ крайнеръ, 10 миноносци, 4 контра-миноносци и 1 параходъ болница; единъ

крайщеръ е останалъ самъ съ пощата, а единъ броненосецъ и единъ другъ крайщеръ сѫ отплували за Имемень. Ескадрата ще пръстои нѣколко дена въ солунскитѣ води.

Младотурски конгресъ. Солунъ, с. д. Спорѣдъ едно официално комюнике, младотурски конгресъ бѣлѣ рѣшилъ да злѣствуа въ сѫгласие посока, въ които е работилъ и до сега за обединение на религиолнитѣ, за разпространението на просвѣщението и за развитие на национальнитѣ богатства; конгреса рѣшилъ тоже да реформира комитета съобразно съ новия законъ за сдружаванията. — Общественото тукъ гледа скептическа на това комюнике.

Праздноскитающитѣ въ Турция. Цариградъ, с. д. Послѣшиятъ прѣдседатель на Портата идентична нота досежно прѣдложенията на синдикатъ „праздноскитающитѣ", въ които се заявява, че сиднитѣ не отричатъ законодателното право на Портата, обаче, не могатъ да признаятъ закони, които прѣчатъ на сѫществующитѣ догоовори, особено законъ за „праздноскитающитѣ", които прѣдвижда наказание съ бой.

Желѣзници въ Македония и Албания. Цариградъ, с. д. Единъ парижски банкеръ синдикатъ дадалъ постъпкиц да издѣйствуа концесия за постройка на желѣзници въ Македония и Албания, като желае да поеме и тютюневата регия.

Прѣговорить между финансовото министерство и финансовата група отъ Отомоската банка продѣлжаватъ.

Мухаджиритѣ въ Одринско. Солунъ, с. д. Относително заселяването турски мухаджири въ Кирк-Хисирско (Одринско) сѫобщаватъ слѣдницитѣ подробности: На 8-й того 82 кола съ мухаджири, сѣбрани изъ разни мѣста на бунаръ-хисарско, спитали се настойчиво да се заселятъ въ мерата на грьцкото село Ахмедъ-бей, сѫщата кая, но биди отдъснати съ оржие, отъ грьцки селяни, като дали три жертви. Прогонени оттамъ, мухаджиритѣ се опитали къмъ българското село Чонгръ, съ цѣль да се заселятъ въ негоиятъ кая. Ощe съ пристигането си тѣ почнали да стрѣлятъ по Чонгрци, които излѣзли да прѣчатъ на заселването, но биди принудени да отстѫпятъ, като тряма отъ тѣхъ биди пѣтнени отъ мухаджирити. Селянитѣ потърсили сѫдѣйствието на Бунаръ-хисарския мюдурнинъ, който отначало отказалъ да освободи пѣтнениятъ и пратилъ въоръжена сила сѣщу мухаджиритѣ гдѣто сѫтъ запомѣдвали на дозенрадския мютесарифъ. При всичко това, мухаджиритѣ останали въ чонгарската мера, погребали убититѣ и сѣрдили вече 8 кѫщи. Съ тоя заселване Адрота на чонгрци става неизбѣжна. Тѣ се готѣвли масово да се изселятъ въ България.

Осѫдени българи. Солунъ, с. д. На 13-й того пъроисетения сѫдъ въ Солунъ разглеждалъ дѣлото по убийството на полиця въ Кадино село, по което сѫ арестувани 15 души селяни отъ сѫщото село и произнесѣтъ вердиктъ, спорѣдъ който 7 души се оправдаватъ, а 8 осѫждатъ — 5-ма на 15, а 3-ма по на 4 години тъмничевъ затворъ.

Убийство въ сѣрско. Сѣръ, с. д. На 14-й того, около 7 часа и 30 м. вечерьта, жителя отъ с. Горно-Броди (Сѣрско), Тодоръ Д. Гайдовъ, при излѣзване отъ сѣдската кръчма, бѣлъ застѣрянъ отъ съсѣдния си Махалъ Скендеровъ, който послѣ това набѣгалъ.

Покойнитѣ, 30 годишенъ, интелигентенъ, сѫкъдъ 11 юлий м. г. бѣ се завѣршалъ у дома си. Едни тѣврдятъ, че злодѣянието е дѣло на лични разправни, още повечѣ, че убийца Скендеровъ е ирянствено отпадналъ бивши четникъ; инсюро прѣди проклаимирането на конституцията, той извѣрши маса прѣдателства; други пъкъ тѣврдятъ, че то е рожба на международолнитѣ сѫобщения, какваито тамъ, въ това голѣмо българско заселение, се извѣрѣ много рѣвнити.

Осѫдения на смъртъ българи. Солунъ, с. д. Осѫдения сѫ на смъртъ чрѣзъ обѣсване по убийството на нѣкой сѫ арнаутинъ Хюсеинъ, пазитѣ въ чифлика Хаджъ бей Мустафа (Сѣрско), именуемитѣ българи отъ сѫщия чифликъ Лазаръ Костовъ, Кирю Атанасовъ и Иван Ивановъ. Присѫдата е вече утвърдена отъ султана и тия дни ще се тури въ изпълнение въ Сѣръ.

Сръбски архимандрити въ Македония. Цариградъ, 21 септемри. Синодътъ при гръцката патриарщия пѣтъ да земе учтиѳ окончателно рѣшение досежно назначаването на сръбски архимандрити въ Дебъръ и Велесъ. Гръцката преса прѣдупрѣждава патриарщината, да не назначава сѣрби за архимандрити.

Изъ турската армия. Солунъ, 21 септем. Прахода „Асаръ Джедидъ", изишъ отъ Цариградъ; разтовари за учрѣдяването на Кара-бунарь (близо до Солунъ) нѣколко крѣпостни орѫдия и разни военни материяли.

— Споредъ една заповѣдь на военното министерство, втория доктори отъ III корпусъ се наказватъ съ по 45 дневенъ арестъ, за дѣто, въ рѣдки окрѫжности на сѫщото министерство, своитѣ мозби за увеличение заплатата сѫ изпратили направо до министра, а не по надлежения редъ.

Сръбски злодѣяния. Скопие, 22 сент. На 8 септемр. сутринта свещеникъ Арсо отъ с. Рѣдибунци, палаченчо, отваййки за черква, отстоящо на четвърть часа минути отъ домьтъ му, придруженъ отъ гавазина си, въ кръ му било стрѣлано съ заптие изъ пушкатинитѣ на една празна кѫща и единъ куршумъ минѫлъ тамъ прѣзъ черква му дрѣбъ. Гавазина и попа стрѣляли по нападателитѣ, които успѣли да избѣгатъ, но познати отъ пострадавшия и случайно изкѫлзнѣлитѣ селяни. Властьта заловила убийцитѣ, сѫбромаѳнѣлъ Мидо Фишинъ отъ сѫщото село, Стойо Димитровъ отъ с. Стапча, Стефанъ Стойковъ и Ангелъ Тасевъ отъ с. Гулинци, на чело сръбски учитель въ с. Стапча. Свещеникъ Арсо биѣ отведенъ въ Ѳивица и тамъ издъхналъ.

— На 9-й того пристигнали отъ Сѣрбия въ селата си 23-ма селяни българи отъ с. Орлянци, каченско, които отъ дъвги години работятъ въ Бѣлградъ. Още на другия день тѣ водили заявление на властитѣ въ Качево, за да бѫдатъ записани като сѣрби, като сѫшеврѣмѣнно тѣрсили да имъ се позволи да отворятъ сръбско училище въ селото си и доводатъ сръбски учители. Всички тия нещастници сѫ заставени отъ сръбското правителство и разнитѣ комитети въ Бѣлградъ да отидатъ въ селото си и ставатъ сѣрби. Въ противенъ случай имъ било забранено да изкарватъ прѣхраната си въ Сѣрбия.

Дунавско-адриатическата желѣзница. Говорѣйки за тоя проектъ, La Question Serbe казва: Френската комюния по дѣлото Солунъ—Цариградъ, които получи разрѣшението на Портата да прочуи трасето на желѣзния пѣтъ, който ще води отъ сръбско-турската граница до Адриатическо море, ще изпрати въ бъдещето по-дълбоко изучване. Би било желателно, щото тая линия отъ толкова голѣмъ сѫтъкъ сръбскотия интересъ, да бѫде построена колкото е възможно най-скоро. Разкоемнетоу Дуная—Неготинъ—Ниш—Нишъ—Куршумлия и турската граница е вече на пѣть да се построи и ако частта, която прѣминава прѣзъ турската територия е подложена на изучване то ако се направи бързо нейното построяване, вѫтрѣ въ нѣколко голѣми Русия, Румъния, Сѫрбия, Турция и Черна-Гора ще бѫдатъ сѫвързани чрѣзъ най-кѣсия пѣтъ съ западна Европа.

Нова албанска експедиция. Цариградъ, 24 сент. Въ дебърско сѫ изпратени три батальона войска водъ команата на единъ жандармерийски подполковникъ съ цѣль да дѣйствуватъ по-енергично срѣщу албанскитѣ въстаници и да осуетятъ революционата пропаганда на албанскитѣ революционери.

Новини изъ Турция. Цариградъ, 25 сент. Сѫобщаватъ, че въ Битоля е бѣлъ основанъ новъ нѣстинкъ за защита на албанската каузъ. Цѣльта на тозъ нѣстинкъ ще бѫде да въдлече албанцитѣ къмъ по-сѣрьозни акции и да работи за тѣхнито сѫгриване, когато ще уаесни изяснованото на политическа и религиозни автономии за Албания.

ХРОНИКА.

За сѣдѣйствие. — Явяваме на дебранитѣ въ столицата, които още не сѫ платили абонамента на в. „Дебърски гласъ", че г. Т. Бакалоѳъ, агентъ-книжникъ на Македоно-Одринското Културно-просвѣтително дружество въ София, е опълномощенъ да сѣбира тия абонаменти.

Халъть на македонски учитель. — Присутствахъ и съ стоглазитѣ г. Ѳ. Петровъ, дъгогодишенъ учитель и общественъ дѣятель въ Македония. Той минава отъ Цариградъ за родното си мѣсто, за да се настани на частна работа. Минадати години въ Ресенско, Охрид, Струмица, Сѣрско, тая година го мѣстѝхи въ Одринъ за учитель въ гимназията, безъ сериозни причини за това и безъ да обрѫщатъ внимание на уважителнитѣ мотини, по които единъ 15 годишенъ учитель и общественъ дѣятель, не може да напусне страна, въ която е работилъ, и да разкаже всички врѫзки, които е завѣсилъ тамъ.

Ето какъвъ е халъть на македонската интелигенция. И никакъ сорта, та сѫ сретъ гьрдото, че нѣмало интелигентни сили въ Македония, а всички бѣгали въ България. Докато всички въ Ескарзията зашли сѫ капризи и едно или два лица и не се тури единъ редъ въ нея, всички викове и крѣсъци цѣле залатъ залудо.

Ний питаме — какви сѫ грѣховетѣ на учителитѣ, та тай безпрекомно всѣка година ги разкарвать отъ едно мѣсто на друго? рецептиника, какви сѫ грѣховетѣ на г. Ѳ. п. Петровъ, толкова прѣдвидъ и отхвеленъ работникъ въ полето на просвѣтата и безкорестно общественъ сѫтрудникъ?

Докога това положение ще се продъжава и тури?

По малтретирането на Стаматовъ. — По поводъ малтретирането отъ сръбскитѣ власти на Ивана български поданикъ К. Стаматовъ, бѣлгарското правителство е направило постъкпки прѣдъ сръбското за наказание на виновнитѣ.

Мирски сѣвѣтъ при Екзархията. — За членове въ смѣсения сѣвѣтъ при Екзархията като миряни биле назначени: 1. Г-нъ Сиднеевъ, бившъ турски чиновникъ, родомъ отъ Одринъ. 2. Г-нъ Продановъ, бившъ прѣдседрель берберинъ, родомъ отъ Цариградъ. 3. Г-нъ Никола Дикоовъ, желѣзаръ, отъ Г.-Бродъ (Сѣрско). 4. Г-нъ Мандиевъ, бившъ Екзархийски помощникъ капухезая, родомъ отъ Сѣрско. 5. Г-нъ Т. Павловъ, депутатъ въ турския парламентъ, родомъ отъ Скопие. 6. Г-нъ П. Дореевъ, пакъ депутатъ, родомъ отъ Битолско.

Споредъ Екзархийския уставъ трѣбвание да бѫдатъ избирани отъ народа. Като сѫ се рѣшили да гя назначатъ, трѣбвание да гя иземать изъ между учители и учителки, бивши въ страната. И нашия вѣстникъ ще погрѣши да се обѣсни тоя въпросъ, но ще очеква да чуе мнѣнието и на другитѣ бѣлгарски вѣстници.

Продолжи и Дикоовъ сѫ подали оставката.

Сръбски архимандрити въ Дебъръ и Велесъ. — Патриарщината е отложила назначаването на исканитѣ отъ сѣрбитѣ архимандрити за Дебъръ и Велесъ.

Щедра помощь. — На другъ мѣстъ що видѣ читателитѣ, ще виждатъ заритель внася за „Фонда по издѣржката на вѣстника ни", 100 (сто) лева златни. Какъвъ сублимеенъ примѣръ за подражание! Това обстоятелство не може да не предизвика у насъ Тоя факъ подражание, че се цѣни значението на вѣстника и се признава голѣмата полза, която той приноси.

Редакцията благодари крайно на щедрия анонимеенъ даритель.

Постъплване на редакционния комитетъ. Редакционнитѣ комитетъ въ заселението си отъ 20. т. м. рѣши да вѣлзатъ въ него еще г. Кр. Теодосиевъ, бившъ секретарь на Дебърската просвѣтителна дружба, и г. Дим. Арсовъ, авторъ на книжка № 1 отъ „Библиотеката на Дебърската просвѣтителна дружба въ София".

Ще отговоримъ. — Получи се въ редакцията отъ г. Хр. Отвеновъ, Директоръ на сѫрбомянското училище въ Скопие, сѫща отворена пощенска карта, съ която се мѫчи да отхвѣли писаното за него по афярата съ г. К. Стаматовъ. Въ идещия брой ще се спремѣ по-обстойно върху сѫдържанието на това писмо.

ОБЯВЛЕНИЕ.

БРАТЯ ТР. БОЯДЖИЕВИ

Търговци въ гр. Дебъръ

Сѫобщаватъ на всички дебрани, находящи се въ странство, биво отъ гряда или отъ селата, че, които желаятъ да се броятъ сѫкро и сигурно братенитѣ отъ тѣхъ пари на домашнитѣ имъ, да се обрѫщатъ къмъ нашитѣ довѣрени лица, а именно:

Въ **София** къмъ г. **Братъ В. и Хр. Сиповови.**
Въ **Лозъ** къмъ г. **Стоянъ Дичеръ** трговецъ.
Въ **Видинъ** къмъ г. г. **Братъ Пиперни**, крѫмари.
Въ **Брюкал** (Румъния) къмъ г. **Димитъ Николовъ.**
Въ **Турно-Могурелия** къмъ г. **Георгие Сѫкуловъ.**

Онѣзи, които се намиратъ въ другитѣ градове, дѣто нѣмаме наши довѣрени лица, могатъ да изпращатъ паритѣ дакъ до горѣспоменатитѣ лица.

За по-лесенъ редъ, сѣка лица или, които отстоятъ 6—7 часа отъ гряда, задѣлжаваме се да изпращаме парити по принадлежность съ спеціаленъ куриеръ, както сѫ взѣли правото отъ 2 метлика да взимаме за всѣкая наподенъ или пар.

По такъвъ начинъ всѣки, който изпраща пари чрѣзъ насъ, избѣгва всѣка опасность отъ злоупотрѣба при изпращанѣто и приемането на парити.

Отговорникъ: **М. В. Македонски.**

София — Печатница „Св. Софія", ул. Раковски, 118.

Година I. София, 7 ноемврий 1909 год. Брой 32.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За членове на дружбата и клоновѣтѣ и . . . . **4** лева.
За нечленове на дружбата . . . . . **5** лева.
За странство . . . . . **8** лева.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му **Ул. „Екзарх Иосифъ I“ № 25, III етажъ.**

Обявления се приемать на износя условия.

Съставъ на Редакционния комитетъ:

Редакторе:

Лазаръ Димитровъ, прѣдсѣдатель.
Кр. Тодоровъ.
Иванъ К. Бояжиевъ

Сѣкретари:

Михаилъ Петровъ, касиеръ
Стаматъ Стаматовъ
М. Мандженски, отгов. редакторъ
Матей Т. Христовъ, секретарь
Димитъръ Арсовъ

Сътрудници:

В. Чернодрински
Г. В. Сердински
Д-ръ Т. Филиповъ
Марко Григоровъ
Арсений Т. Шишковъ
Христо Несторовъ

Умоляватъ се настоятелно всичкитѣ абонати въ България, въ странство и въ столицата да побързатъ и внесатъ абонамента на вѣстника направо въ Редакцията или у касиера на Редакционния комитетъ г. Михаилъ Петровъ, площадъ „сѫ. Краль“ № 1.

Статии и дописки ненаписани чисто и отчетливо и то само на едната страница на листа и неизпратени направо въ Редакцията нѣма да се помѣщаватъ запарѣдъ въ вѣстника.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Фондъ за издържане в. „Дебърски гласъ“.

Прѣнось отъ брой 28 . . 216 лева
25. Максимъ Стрѣзовъ, Браила . . . . 4 „
26. Димитръ Трайковъ, София . . . . 2 „
27. Михаилъ Тодоровъ, Орѣхово . . . 5 „
Всичко 227 лева

Честитки на имении дни въ полза на касата на Дебърската просвѣтителна дружба въ София.

Кръстоводенъ, 14. септемврий 1909 г.

1. Кръсто Спасовъ, прѣдприемачъ . . . . 5 лева
2. Кр. Теодосиевъ . . . . . 2 „
3. Кр. Чапаровъ . . . . . 2 „
Всичко 9 лева

Дамитродевденъ, 26 октомврий с. г.

1. Димитръ Станишевъ . . . . . 20 лева
2. „ Мартиновъ . . . . . 5 „
3. „ Поповъ . . . . . 3 „
4. „ Трайковъ . . . . . 3 „
5. „ Марковъ . . . . . 3 „
6. Митре Сѫкуловъ . . . . . 2 „
7. Димитръ Пеновъ . . . . . 2 „
Всичко 38 лева

Св. Безсребр. Козма и Дамянъ, 1 ноемврий с. г.

1. Кузманъ Поповъ . . . . . 3 лева
2. Дамянъ Трайковъ . . . . . 3 „
3. Кузманъ Чупаровъ . . . . . 2 „
Всичко 8 лева

Излѣзе отъ печать № 1 отъ Библиотеката на Дебърската просвѣтителна дружба въ София подъ заглавие

29. МАЙ 1903. ГОДИНА

или

Геройческото сражение на Дебърската чета при „Чафкитѣ“ подъ войводството на Максимъ Неновъ.

Дневникъ на **Дим. Арсовъ**, секретарь на четата.

ЦѢНА 30 ст.

Книгитѣ сѫ складирани въ канцеларията на дружбата, ул. „Екзархъ Иосифъ I“, № 25, III етажъ. Желающитѣ да я разпространятъ между дебрарицитѣ или да си я купятъ, могатъ да се отнесатъ до дружбата. Поредни за по една книжка могатъ да се изплащатъ въ пощенски марки.

Отъ настоятелството.

ОБЯВЛЕНИЕ.

ПЕТЪРЪ и ТОДОРЪ ТР. БОЯДЖИЕВИ

Търговци въ гр. Дебъръ

съобщаваме на всички дебрани, находещи се въ странство, бидо отъ града или отъ селата, че желещитѣ отъ тѣхъ да се брснѣтъ скоро и сигурно пратенитѣ имъ пари на доношенитѣ си, да се обърнатъ къмъ слѣдницитѣ довѣренци на насъ лица:

Въ София до г. **Тѫрнета Костовъ**, прѣдприемачъ, ул. „Мария-Луиза“, № 7;

Въ Видинъ до г. **Василъ Филиповъ**;

Въ Ломъ до г. **Лазаръ Калевъ** и **Теофилъ Хаджиески**, кръчмари;

Въ Браила (Ромъния) до г. **Милошъ Георгиевъ**;

Въ Сѣръ (Турция) до г. **Ангеле Арменовъ**, търговецъ;

Въ Фокшани (Ромъния) до г. **Петре Ангелевъ** и **Митре Ставревъ**.

Онѣзи, които се намиратъ въ други градове, каждато нѣмашѣ довѣрени лица, могатъ да изпращатъ паритѣ насъ до горѣспоменатитѣ лица или пъкъ, ако въ тия градове има банки, могатъ да ги изпращатъ въ *чекъ* право де нацъ, въ който случай ще спираме за комисиона отъ 30 до 40 пари, спорѣдъ курса въ Турция. Приемаме на сѫщитѣ условия и американски и руски чекове.

По такъвъ начинъ, всѣки, който изпрати пари чрѣзъ насъ, избѣгва всѣка опасность отъ злоупотрѣба при изправянето и доношенето на паритѣ. Никакво право по 2 металика на наполеонъ нѣма да спираме за изпращане на паритѣ въ по-лесечитѣ села.

Двѣ думи върху пѫтищата и съобщенията въ Дебърско.

II.

Въ миналия брой на вѣстника казахме, че отъ гр. Дебъръ има пѫтищата за Битоля, Скопие, Елбасанъ и Долни Дебръ. Пропуснали сме да кажемъ че има пѫть и за Кичево и Прилѣпъ. Тоя пѫть върви до Мала Рѣка, дѣто пригтосва на Радиша, и е сѫединъ за Скопие. Оттукъ се отклонява къмъ юго-изтокъ и минава между Рѣканскитѣ села Могорче, Гари и Лазарополе, минава Яма, върви край Кичевското село Ефроменъ, стига кичевската рѣка Копаника и по нея върви до Кичево, а оттамъ за Прилѣпъ. И тоя пѫть е доста оживенъ и сега, нѣ прѣди е билъ още повече оживенъ.

Досега властите нищо не е направила да се прѣобърнатъ тия естествени пѫтища въ шосета, за да се улесни съобщението съ Дебърско на околнитѣ градове и покрайнини и се сѫжини тѫрговията въ тоя затънтенъ край, та да се прѣдстави Дебърско една дина и непристѫпна мѣстность. За грамадното и полезно влияние, което построяването на шосета би указало въ тая изоставенъ на произвола кѫтъ, ще говоримъ по-нататѫкъ. Сега ще кажемъ нѣколко думи върху тоя — прѣдприема ли е нѣкога досега дѫржавата за направата на добри шосета поне за нѣкои отъ по-главнитѣ околни градове, съ които Дебъръ има изменение и, ако нѣщо е прѣдпринято въ тая посока, кои сѫ били прѣчкитѣ за да не може да се постигне цѣлта.

Ний вече казахме, че дѫржавата почти нищо не е направила досега за пѫтищата въ Дебърско. Но ще бѫдемъ несправедливи, ако не споменемъ, че прѣзъ посѫдшитѣ години имало е опити, за да се направи пѫть отъ Дебъръ за Битоля, нѣ всички тия опити не дадоха нищо, тѫй като властьта не се заявяваше сериозно и настойчиво за работата. Прѣзъ 3—4 години като че ли рѣшението за направа на шосе отъ Дебъръ за Битоля бѣ сериозно и непоколебимо отчасало. Нѣ не трѣбваше много да се мине, за да тѫрне работата по старому. Рѣшението останало неизпълнено пѫть въ реализирането му.

Не трѣбаха голѣми срѫдства и кой знае какви усилия, за да се изправѣше тоя шосе, новеже то до с. Дъбовци (Стружко) е направено. А отъ това село до Дебъръ дѫлжи 7—8 часа пѫть, т. е. около 35—40 километра.

Работата бѣ почнала и доста напрѣднала, нѣ, както обикновено става въ Турция, се остави недовършена. Отидоха само на нуждо жертвитѣ, направени отъ християнитѣ по тази работа.

Пѫти бѣ раздѣлена на части. На всѣко село бѣ запозѣдано да направи своята си часть. И на жителитѣ на гр. Дебъръ, бѣ опрѣдѣлена тайна часть. Нѣма тукъ да говоримъ дали справедливо бѣха разпрѣдѣлени частитѣ на проектираното шосе, спорѣдъ чистото на жителитѣ и тѣхното материално положение, а ще кажемъ, че до едно врѣме работата вѣрвѣше добрѣ, нѣ се прѣустанови не много врѣме прѣди прогласяването на конституцията. Кои бѣха причинитѣ за това ще видимъ по-сѫдну.

Селата почти привзѣмчиа прѣдѣленитѣ имъ части. Оставаше дѫржавата да доваправи нѣкои работи, както бѣ опоибѣстила прѣдъ населението и дисеса нѣхаме да имаме шосе, доста добро, отъ Дебъръ за Битоля. Казано бѣше отъ властьта, че направата намостоятелѣ и срутането на нѣкои скали ще бѫдатъ за смѣтка на дѫржавата, нѣ трѣбна прѣди това селенитѣ и града да направятъ другата часть. Населението направи искакото отъ него, нѣ дѫржавата не изпълни своето обѫщание: не сруги канарнѣтѣ, нито нѣмѣ се заше съ построяването на мостове. По тоия начинъ отидоха напусто жертвитѣ отъ пари и трудъ на нещастното мирно население въ Дебърско, особено на Дримколското българско население, върху което главно легна тежината на тоя дѣло, тѫй като, отъ една страна тѣ сѫ чисто български, отъ друга проектираното шосе миниваше прѣзъ тѣхнитѣ села.

На какво се дължи въобще това положение на работитѣ по отношение на пѫтищата и съобщенията въ Дебърско и въобще жаменеелостта, незадлиеността на населението въ тоя край? т. е. кои сѫ пѫтищата за де може да се прояви нѣкакъвъ напрѣдъкъ тамъ?

Причинитѣ за всичко това сѫ много, но главната причина сѫ дѫбанитѣ. Тѣ винаги, когато властьта е заговорила за пѫтищи, сѫ се явявали противъ и сѫ употрѣбявали всички срѫдства да отбѫлснатъ подобни инициативи. Главно на тая сѫпротива на дѫбанитѣ се дѫлжи изостаянето окончателно да се постигне шосето за Битоля, което почти бѣше направено.

А защо всичко това въръшатъ дѫбанитѣ за всѣшето е понятно. Тѣ се бояятъ отъ пѫтищата и съобщенията по много съображения. Тѣ искатъ да запазятъ старото положение въ всичко и то за всѣка цѣна. Защото, ако се построятъ пѫтища и съобщения, тѣ не могатъ тѫй безнаказано да разбойничествуватъ, както това сѫ правили отъ рѫ врѣме, правятъ то сега и искатъ да го правятъ и занапрѣдъ. Тѣ се бояятъ отъ пѫтищата и съоб-

шенията, за що чрѣзъ тѣхъ ще проникне въ тъмнитѣ албански кѫтове европейска култура, отъ която тѣ толкова много се боятъ, благодарение на своята лишотѣ. Тѣ се боятъ и отъ тая страна отъ построяване на пѫтища въ общинно, че властитѣ по-лесно ще може, ако нѣкога стари намѣрение, да ги подчинятъ и да ги застави да живѣятъ мирно. Страхуватъ се отъ артилерия и кавалерия — съ нѣкота въ тѣхнитѣ дебри дори отдалечения пушекъ лесно се разпѫрватъ, особено като се тия прѣдъ вицъ, че тѣ сѫ дали винаги въоръжени, владѣятъ сѫкирата по добрѣ и сѫ добри алпинисти.

Не ни очуда, че това всичко тия хора сѫ станали стари, режимъ, нѣ ни удивлява, че това положение, дажде по-вѣроятно, си остана и прѣзъ новия режимъ, т. е. че сѣдъ прогласяването на конституция въ Турция. Това ни удивлява много, като гледаме, какъ равнодушно дѫржавата и сѣдъ хуриета се отнася къмъ тоя толкова нагъстъ отъ вѣковне кѫрдъ. Нѣй не чуваме и нежелаемо нѣщо офиално, нѣщо рѣшително да се прѣдприеме по отношение на албанцитѣ, които трѣбва вече да се турятъ на мѣстото си, какъ и по напрежата на пѫтищата сѣобщенията въ Дебърско, на и въ цѣла Албания. Първата парламентарна година въ Турция изтече и нищо добро не донесе за Дебърско въ никое отношение; напротивъ, разобличеството вмѣсто да се прѣкрати или осѫди, то се заскви до такива размѣри, че по-несносно стана положението сега, отъ колкото прѣзъ стария режимъ. Осѫдѣтъ тоа, нѣма надежда, нѣма симптоми за сериозни мѣропрятия и прѣзъ настоящата нова парламентарна година въ смислъ, че ще се направи нѣщо добро изобщо по положението въ Дебърско и частно по усилиранието на дивитѣ албанци. Нѣй не чухме да се спомене въ тронната рѣчь за занимания отъ тоя характеръ, т. е. за подобрѣние на пѫтищата и сѣобщенията въобще, та да се уповаваме, че тоа благодѣяние ще ни засене и насъ.

Ще продъжимъ.

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣвелъ отъ руски *Л. Димитровъ.*

IV.

Вечерни училища, курсове и лекции въ Лондонъ.

На редъ съ тѣзи вечерни училища и курсове, които се сѣобразяватъ съ сѣобщенията на общественитѣ власти, относително програмата, регистрацията, таксата и т. н., въ Лондонъ се усилватъ вечерни прѣдме, въ тѣзиръ много учебни заведения и други учрѣждения, такива занятия, които по тѣзи или други причини игнорирятъ нормитѣ на министерството и поради тоа дѣйствуватъ напълно свободно при разпрѣдѣлението на часътва на занятията, прѣмѣнванията на курса, сѣставъ и конурда на слушателитѣ, таксата за обучението и т. н- Мѣстото му е да кажемъ тукъ, че разлѣдуватъ на таксата въ субсидираритѣ вечерни училища се установява само въ съгласие съ министерството, респективно съ нетоитѣ органи, а именно съ инспекторитѣ на мѣстнитѣ народни училища, които се разходоватъ по правилъ, изработени за

ПОДЛИСТИКЪ.

Изложение върху положението на българитѣ въ Македония и Одринско въ послѣдно врѣме.

(2)

Юлскиятъ прѣкратъ мнане за цѣль, прѣди всичко, да избѣгне, макаръ и врѣмено, една интервенция на европейцитѣ по отношение на Македония, съ една слаба надежда, че тоя прѣкратъ може да избави за винаги Турция отъ опекатъ и попечителството на европейскитѣ дѫржави. Тоя прѣкратъ цѣлѣше да избави Турция и отъ вѣтрѣшнитѣ разстройства. Нѣма съмнѣние, отдѣлни елементи отъ младотурцитѣ имало е и, наистина, още имъ е неприкритото желание да вѣрдодятъ своето отечество на истинско-конституционни начала, нѣ тѣхнитѣ усилия сѫ капнѫ въ морето и изгнилѣ, че тѣ не могатъ да укажатъ онова влияние въ турската бюрократия — бейоветѣ, крупнитѣ земледѣлци и духовенството, които сѫ фактически господари въ нова Турция — както и вѣрху неѫвѣственитѣ и религиозно фанатизиранта турска маса, които влияние би гарантирало еднѣ правовѣ редъ въ дѫржавата и закрѣпване новото положение. Отъ всичко, което се вѣрши въ Турция сѣдъ 31. мартъ, особено въ послѣдно врѣме, тази цѣль отъ министерството. Въ тоя инспекторъ училищата власть, както и самитѣ учители, виждатъ не строгъ и придирчивъ критикъ, а авторитетенъ, опытенъ съвѣтникъ, който се отнася благосклонно къмъ всѣко добро начинание въ училищното дѣло.

Като се повръщаме къмъ вечернитѣ класове, които не се съобразяватъ съ министерскитѣ норми, ние само за примѣръ може да посочимъ на вечернитѣ класове, които се отворили въ Англия, спомѣнатия по горѣ King's College въ всичкитѣ свои пет факултети. Нѣма съмнѣние, таксата въ тия класове сравнително по-високи, всѣдствие на всичко отъ тѣзи класове, на които тоа по-високата часть служатъ въ търговско-промишленитѣ заведения, въ банкитѣ и на дѫржавна служба. Кото посѣщаватъ вечернитѣ класове, тия лица се приготовляватъ къмъ разни изпити, които имъ даватъ възможность — или, ако се касае до дѫржавна служба — имъ даватъ право да заематъ тѣзи и онѣзи или длъжности.

По такъвъ начинъ, тия 90,000 лица, които се учатъ въ вечернитѣ училища и класове въ Лондонъ, получаванти субсидии отъ министерството на народното просвѣщение, дадачъ еще не прѣдставляватъ всичко онова знание и въздѣрзки заслѣти на тоя градъ, които разпрѣдѣлят прѣдмѣста между дневния професионалнъ трудъ, който дава срѣдства за жиивѣние, и вечернитѣ занятия, които иматъ за цѣль, доказателствата на безкористната любовь къмъ знания, или запознаване съ научни сновни на тоя именно професионалнъ трудъ.

Въ заключение на тази глава ний не намирамѣ по-подъ доказателства за сериозния тая на лондонскитѣ училищни власти за удовлетворението възможнитѣ образователни нужди на народнитѣ маси отъ факта, че градъ-тъ подкрѣпя нѣколко вечерни класове специални за мѫдлеи и възрастни гаухонѣни и че въ тѣзи класове се насѣтватъ до 400 ученици. За пълнота на картината трѣбва да прибавимъ, че, както за гаухонѣнитѣ, тъй и за сѣдвитѣ, обучениятъ въ Лондонъ е безплатно и задъжителенъ до 16 годишна възрасть, въ който случай - министерството дава за училищата за гаухонѣнитѣ и сѣдвитѣ много въ по-голѣма мѣра.

V.

Вечерни курсове, училища и лекции въ еднѣ отъ найкрътнитѣ прѣдмѣстия въ Англия (Манчестръ).

Въ прѣдходещата глава ний се запознахме съ организацията на вечернитѣ училища въ столицата на Великобритания. Сега ний ще разгледаме, какво е направено въ тая насока въ провинцията и въ еднѣ отъ най-голѣмитѣ и промишлени центрове на Англия — градъ-тъ Манчестръ, който има повече отъ 640,000 жители.

Ако ний послѣдимъ на образователнитѣ учрѣждения въ Манчестръ, то ще намѣримъ тамъ 160 начални училища, най-малко десетъ срѣдни учебни заведения и университетъ, основанъ прѣди 50 години (1850), основанъ и отворенъ прѣди 14 години Owen's College, така наречень по името на богатана търговецъ Owen, който е завѣщалъ огромна за врѣмето сѫма отъ 100,000 рубли за основание на ниие учебно заведение въ свои градъ. Въ сѫщия тоя Манчестръ има Муниципаленъ технически институтъ (School of Technology) развилъ се постепенно отъ Занаятчийско училище (Mechanics Institute), основано прѣди 80 години (1824) отъ покритуване на сума 60,000 рубли, направено отъ единайсетъ граждани на тоя градъ, и Муниципально художественото промишлено училище, при които дѣй послѣдним учебни заведения организирани съ класове и курсове вечерно врѣме. Най-послѣ, въ Манчестръ има Муниципаленъ търговски институтъ, дѣйствящъ главно вечерно врѣме. Населението на Манчестръ, въ всичкитѣ свои слоеве, изпъкнало въ своето стремление къмъ образование, на и училищнитѣ власти за тая градъ отдавна принадлежатъ къмъ най прогресивнитѣ отъ цѣлото, най мислящъ, читателъ сѫмъ цѣлъ Англия, като се запознаемъ съ нѣкоитѣ данни за организацията на вечернитѣ училища.

Специалното изслѣдание, направено прѣзъ ноемврий 1903 г., е показало, че съ числото на лицата, които се обучаватъ тогава въ вечернитѣ училища, повече отъ половината (52%) постъпили въ тѣзъ сѣдъ напускането на дневнитѣ начални училища. Новинитѣ училищенъ комитетъ, организувайки на основанъ закона отъ 1902 г., спѣ-мѣрнотото положение на вечерното образование неудовлетворително и рѣшитъ да уногрѣби всички задносвени мѣрки, щото по възможность всички младежи на градъ, които прѣкратяватъ послѣдвамата на дневнитѣ училища, да минатъ немедлено въ вечернитѣ училища.

Какъ е извѣстно вече, за обучението въ вечернитѣ училища се плаща такса, макаръ и много умѣрена. Новинитѣ училищенъ комитетъ уничтожилъ тази такса за всички младежи, които, като прѣкратяватъ дневнитѣ училища, и непрѣкратяватъ вечернитѣ училища. Това облекчение продължава цѣлата първа година на обучението въ вечернитѣ училища и има за цѣль да запознае опитно младежитѣ съ вечерните класове, колко много даватъ вечерно училище и колко е безразсѣдно да не се ползватъ отъ неговитѣ услуги. На сѣдмата година всена се малко така.

Прѣдполагамъ сѫ, обаче, че тоа обстоятелство, не само нѣма да спре младежта да сѣдлѣтъ образованието си, а напротивъ, съ тоа ще се поакже на училищния комитетъ, че градскитѣ вечерни училища сѫ посѣщаватъ отъ лица, които сѫ дадъ-ваного нищъ образование и че се отнасятъ напълно сериозно къмъ него.

Прѣподаватели — учители на началнитѣ училища рекомандуватъ се „да не се успокоятъ“ дотогава, докато въ тѣхнитѣ училища не се образува традиция, щото сѣдѣ излязалитѣ отъ дневнитѣ училища лица, да продъжатъ да ходятъ въ вечернитѣ такива. Установяването на такавато традиция до голѣма степень се облегчава съ това, че главнитѣ учители на дневнитѣ училище, обяснюватъ, стаа и заседѣ-нитѣ вечернитѣ училища. Въ нѣкои училища въ Манчестръ идентѣ, които си поставя училищния комитетъ, може да се считатъ до значителна степень постигнати. Въ дѣйствителность, може да се посочатъ за такъвъ примѣръ 3 такъвъ училища, сѫдѣто прѣзъ по-миналата (1907) година 80% отъ младежитѣ, напускайки дневнитѣ училища, веднага минали въ вечернитѣ училища.

Сега дѣлото на допълнителнотто вечерно образование въ Манчестръ прѣдставлява много сложна и прѣзъ-лоудно организирана система, и разнитѣ образователни учрѣждения, служени на това дѣло, да излагаме подробно всички познати фактѝ нито е възможно за едно толкова кратко врѣме, съ какъвто разполагамъ въ случая, нито е необходимо. Достатъчно е да изтъкнемъ въ случая само онѣзи по-важни фактѝ изъ живота на българитѣ въ Турция, които хвѫрлятъ доволно сѣвѣтлина върху истинското положение на работитѣ тамъ, за да се увѣримъ напълно въ казаниятѣ по-горѣ вече мнѣ по отношение влошеното положение въ послѣдно врѣме въ Турция всѣдѣ и опасноститѣ, които може да влѣче подиръ себе си тоа вече повече и повече влошающе се положение.

1. Нѣма най-напрѣдъ се спрямъ вѣрху шума, позитивнитѣ по послѣдно врѣме около *четвѣрдесѣ въпроса.* Има ли български чети въ Македония и кой е виновенъ за тоа? Турцитѣ сѫздаохѫ закона за безбѣлнинитѣ, въ който се прѣмѣнюва бой. Тѣзи прѣмѣнения ли е прѣдизвикалъ въ бѣшитѣ български революционери: начальници, войводи и четници, сѣдѣзи отъ планинитѣ сѫдѣ прогласяванто хуриета въ Турция. Тѣ се поставиха подъ непрѣстанѣнъ надзоръ на нови и чайни полицейски; тѣ бивахѫ експериирани и интервирани; тѣ бѣхѫ малтретирани, оскѫрбявани и бити; тѣ, най-послѣ, се разкарваха по затворитѣ и убиваха изъ засада отъ наемни убийци. Тоа положение внезапно отъ войводитѣ не можахѫ да поносятъ и изнахѫ планинята, при всичкитѣ увѣщания отъ страна на по-умѣренитѣ хора. Въ това нищо чудно нѣма, противно щѣше да бѫде чудно и

могатъ, отъ гледна точка на по-голѣмата или по-малката сериозность на курса, да се раздѣлятъ на три степени или разреди.

Първата, младшата степень, съставя допълнитѣ вечерни училища, каждто главнитѣ контингенти на учещитѣ се младежи е по-малъ отъ 16 годишни, обучавани се на елементарни свѣдѣния отъ общо и специаленъ характеръ. Втората степень съставя техническитѣ и търговскитѣ училища, а тази съ-щата степень „вечерни институти" (Evening-Institutes) за жени и дѣвици. Третата, висша, степень съставя мунициналнитѣ технологическитѣ и търговскитѣ институти и художественоприкладнитѣ училища.

Училища най-много наброяватъ отъ елементарния типъ — 75, при общо число на учещиитѣ 7,500. Инайки прѣдъ очи, че много отъ послѣдитѣ идатъ въ тѣзи училища неизвѣстно да съ свършили нормалния курсъ на дневнитѣ начални училища, въ вечерниитѣ училища отъ тоя разредъ често се организира приготовителенъ курсъ, какъвто е случаятъ тая дѣцмрти, каквито е въ обяснително начално училище. Обучаваниитѣ се въ такина курсове съставятъ етна трета отъ всичкитѣ лица, числещи се въ училищата отъ тая категория. За тѣзи, които постъпватъ въ вечерниитѣ училища съ сравнително по-добра подготовка, има елементарни технически и търговски курсове за дѣца и търговски класове, какъвто и класове за стоновство на монитета. Техническитѣ и търговскитѣ класове отъ тази категория служатъ отъ своя страна за подготовителни курсови за вечерниитѣ технически и търговски училища висш разредъ.

(Ще сѣдва).

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Цариградски новини. Цариградъ, 30 окт. — 1. Отъ 20 октом. тукъ почна да се издава екенедѣленъ журналъ на руски езикъ подъ надсловъ: „Стамбулскіе Новости", който има за цѣль да опознае русското общество съ политическата страна въ Турция. Политическитѣ въпроси „Стамбулскія Новости" нѣма да третира. Тоси е, струва ни се, пръвъ опитъ да се издава руски журналъ въ Цариградъ отъ рода на нѣстинвитѣ, какъвто Русия да е най-близо до Турция и да е идвала побѣдителка невѣдомо въ Цариградъ. „Стамбулскіе Новости" не обѣщаватъ много и вѣроятно болезнено да се родилъ Таковя е моего непредсѣдателенъ впечатление.

2. Дисесъ съ усилено конной, отъ 14 стражари и 2 офицери, се доведоха въ Цариградъ 5-ма нощ въ цариградскитѣ болници сега. Причинитѣ за предумисленото имъ се казятъ въ тайна, обаче, прѣдполага се да има тукъ византийска интрига. Всичкоси ще гледамъ да вникна въ тайната на тази мистерия и допълнително щ ви пиша.

3. Всякната тукашна преса хроникира появата и зоулунитѣ на разнощѣтното четничество въ цѣлата империя, особенно въ европейската часть. Правя впечатление факта, дѣто и турци и гърци признаватъ, че прѣдметитѣ чети сѣ разнородни и никой не смѣе вече да твърди, че гоpитѣ сѣ пълни изключтелно съ български четници.

4. Въ Именетъ положението е тразично. Вечтечано, а именно, въ сложнитѣ оржжеста сѣ гоpди борци за свобода бѣга понякоги сериозно обидитѣ, прѣслѣдванитѣ и побонцатѣ. Всяки за прѣслѣдване на войводи и четници има многобройни. Ще приведа тукъ само нѣколко такина, като най-характеристичнитѣ.

а). *Коческиятъ войвода Алекса*, като отъ-валь на пазаръ, бѣль нападнатъ отъ турци, сѣвъвать се, нараненъ тъ, и той сполучца да избѣга въ гората.

б) *Крушовскиятъ войвода Блажевъ* стоялъ въ селото на приказка съ приятели. Нападатъ го 12 души жандарми, *избива ги всички и взима гората.*

в) *Мориховскиятъ войвода Трайко* хвѣдуема хайдутина турчинъ деребей Шефкия. Затова турцитѣ сѣ му устроили засада, нъ не сполучили да го убиятъ, и войводата взелъ гората.

г) *Воденскиятъ войвода Кулиманъ* нападалъ го турцитѣ да го убиятъ; той заедно съ 10 души другари избѣгнъ въ гората.

Още много такина неоспорими факти бихъ могълъ да наброя, нъ и тѣ сѣ достатъчни да подтвѣрдятъ мисъльта, че турцитѣ сѣ виновни за образуването на български чети въ Македония. Нъ за да не остане никакво съмнѣние въ тая наша мисъль, достатъчно е да прибавимъ къмъ горнитѣ факти и сѣдѣната статистика: въ прѣдъложение на разнини broй на тѣзрдѣ обектвиния и най-сериозенъ цариградски вѣстникъ „Osmanischer Loyd" печати една дъвга кореспонденция отъ Именетъ, която сѣдѣлочи доколко, почти безнадежно, положение на тоя край, който сѣрдечнитѣ отъ болния трупъ на турската империя. Напразно военното министерство изпраща нови експедиции, защото възстаналитѣ именеци сѣ твърдо рѣшили да не влизатъ въ нищо подобно. Въ Цариградското правителство въ Именетъ е узрѣла търдѣ популяризирана идея да се образува ново хайдаетство, да се отъкърви цариградското, или конкнѣрвано на нерита. Зъ тази цѣль прѣдложенитѣ на всички европеи мосулмански страни ще се събератъ въ Мека, дѣто ще бѣде посочено новия халифъ и останетъ да властвуна. (Изъ „Бакъ. Трибуна").

Неврокопската афера. Солунъ 31 окт. — Своди бидоха докарани тукъ подъ силна стража 27 българи замѣшани въ Неврокопската афера, между които Димитъ и неговитѣ другари четници, учителя Мъчановъ и инспектора Филиповъ; останалитѣ сѣ селяни отъ разни села, обвинени като атаци. Всички сѣ задържани въ централни затворъ.

Патриархъ Константинъ. Цариградъ, 31 окт. — Гръцката патриархия рѣши да отпрати до Портата нова нота, въ която да повторѝ изнѣстнитѣ отъ по-рано искания досѣжно военната служба на християнитѣ, особено искането за образуване на спеціални роти.

Автономия за Критъ. Парижъ, 31 окт. — Франция е прѣдложила да се даде автономно управление на Критъ, какъвто е бѣло нѣкога на Источна Румелия. Губернаторъ да е самия гръцки кралъ подъ сюзеренитѣ на султана.

Закоичъ за задружнитѣ въ Турция. Солунъ, 31 окт. — Основѣ българскиятъ клубъ, битолскитѣ наши е поканили още и албанскии, гръцкии и сръбскии клубове въ Битоля, да се съобѣдряватъ съ закона за задружнитѣ. Прѣдсѣдателятъ на четвертитѣ клубове завичера рѣшили да отправятъ телеграфическа молба до парламента, да отмѣни тоя законъ, който всички считатъ за противоконституціонъ.

Откриване на парламента. — Днесъ въ 9 часа по турски, около 1 по европейски, се отвори въ Чиراгския дворецъ, втората сесия на парламента. Присъствуваха: султанъ, прѣстолонаслѣдника, принцовѣтѣ, министерския съвѣтъ, духовнитѣ прѣдставители, дипломатическия корпусъ, разбира се, всички сенатори, депутати и Правяше впечатленіе, че българския и армянския прѣдставители бѣха безъ декорации, *признакъ на протестъ.* Между тоия привилегированъ сѣбтъ, минаха и всички избрани кореспонденти и Българския „Балканска Трибуна", чи лицето на моята скромна милость . . . .

На уреченото врѣме султана подиде отъ своята лодка черезъ пъмъ на приказнитѣ кешкъ, който отъ него извади и прочете разбира се, *слѣдъ цѣлодъ*лъ, двусмисленото тронно слово, подробното съкръжание на което утрѣ ще ви прѣдадемъ. Нѣщо трудно особено не се открои въ такодишното тронно слово. Подчертаваѣки стабилното положение на конституцията, тронното слово изказва оптимизмъ доскѣжно бѣлгаѣто на Турция, като гледа повѣрхностно вѣзрѣ събитиѣ въ Адана, Арнаутска гонитѣ, а именно отъ 10 юлий 1908 г. до 10 юлий 1909 г. да не изтичатъ наши бѣлгари 129 убийства, 54 нараненѣ и покушения за убийства 39 и то повече въ войводи и четници.

Но думата е за нахуване на чети отпъкъ, отъ България. По всичко чигледа, че има нѣщо вѣрно въ тоѣ слухъ, ще да са нахѣлки нѣколко малки четчиѣ, нъ това ни нѣй-малко не е дѣло на македонскѣ българинъ, нито пъкъ на българското правитѣлство, а на хора и групи, които въ никой случай не сѣ дѣйствували и не могатъ да дѣйствуватъ отъ името на българския народъ. Че е тъй работата, напълно се уѣвѣнаме отъ комюникето на центрѣлнотѣ бюро на Българскѣтѣ конституціонни клубове въ Солунъ, развито по-обстойно въ една статия въ в. „Отечество", брой 64, т. г. Тъ е единъ непритворѣнъ стрѣсъ и енергичѣ протестъ срѣщу всѣчки опити, които злоупотрѣбяватъ съ македонското дѣло. Нѣка цитирамѣ нѣкои пасажи отъ тази статия. „Защото тъкмо сега, казва статията, сѣлъ прѣдсѣдателятъ на новия комитетъ въ Турция, се сѣдадоха първичнитѣ, елементарни условия за нашето національно развитие. Дѣйствитѣлно, упражнитѣ прѣдпримѣтъ редъ сѣгашнѣтѣ мѣрки, нъ пъй имаме още легалнѣ срѣдства за борба. Затова всѣка подземна дѣйность, всѣко нелегалнѣо проявление е безумно, дажѣ прѣстъпно, понеже ще погрѣбѣ сѣществуванитѣ елементарни свободи и права". На друго мѣсто въ сѣщата статия се казва: „Отоманското лука, Арабия и пр. За Македония вечъ дума не стана. (Изъ „Бакъ. Трибуна").

Вътрѣшното и външно положение въ Турция. Цариградъ, 1 ноемвр — Откриването втората парламентарна сесия се извръши много тържественно днесъ, сѣдъ обѣдъ, въ тронната зала на великолѣпния дворецъ „Чирагянъ", въ който султанъ Мурадъ прѣкара 30 годишенъ затворническия животъ и който по-послѣ отстоденъ е прѣобѣрнатъ въ парламентъ. На откриваненто присъствуваха: Н. В. Султана, принцовѣтѣ, сановницитѣ, министритѣ, дипломатическия тѣло и голѣмъ брой лубника. Султанътъ се намираше прѣдъ трона, подъ балдахина; великолѣпнитѣ вещи прочете тронната рѣчь.

Въ началото на тронната рѣчь се казва: Сѣмъ съ устойчивото прилагане на парламентарния режимъ, който е прѣдпислъ отъ шерита, ние можахме да достигнемъ онова единение на народнитѣ сили, което е необходимо за нашия социаленъ и политическъ животъ. Въ рѣчта се изтъква, че найсилното желание на Султана е запазванѣто и консолидирането на парламентарния режимъ и се приномнѣ пътуванията въ Бруса и Измидъ, прѣзъ врѣме на които Султанътъ е констатиралъ прогреса на идеитѣ на братство. Въ рѣчта се подчертава, че разпространението на военната служба въ-въ всички мосулмани ще подигне силата и величието на държавата и че то съставлява едно важно събитие въ историята на національния напрѣдъкъ на Турция. По-натъкъ се приномня успѣха на Одринскитѣ маневи, изтъква се нуждата отъ усъвършенствуване на армията. Констатира се, че вѣтрѣшното положение не е обезпокоително и че благоденствие на взетитѣ мѣрки неменскитѣ племена се подчиняватъ; инцидентитѣ въ Луна и Мисулъ не сѣ отъ голѣмо значение. Благодарение разпространенѣто на образованѣтѣ подобни факти нѣма да се повтарятъ повечѣ.

Сѣдъ това рѣчта изтъква нуждата отъ реформи, отъ общо образование, отъ разширяванѣто на индустрията и отъ реализирянѣто на бюджетѣтѣ равнобѣсие, което, възрѣкъ напрѣженѣтѣ економия, не е достигнѣто, ще бѣде осигурено отъ увеличенѣтѣ на митата, отъ въвеждянѣто на монополитѣ и европейскѣ сѣбирянѣто на данъцитѣ. Въ рѣчта се отбѣлязва законопрѣемѣтѣ, съ които ще бѣде сезирана камарата, особено търговскитѣ и наказателни законопрѣемти и оная за администрацѣта на вилаетитѣ. По въпроса за въвинита по-литика въ рѣчта се казва: „Отношенѣтѣ съ сѣдитѣ съ приятелски. Ние констатирамѣ съ задоволство, че сѣдитѣ се стремятъ къмъ запазванѣ на общия миръ. Тази благородна цѣль намира въ нашѣто лице искрѣнѣ защитникъ. Бѣгѣтѣ на ужѣ грижата да запази непокѣтнатѣ неотемлимитѣ права и законнитѣ интереси на Турция, моѣто правителство дръжа на честта да бѣде елементъ на реда и на мира".

Като се свърши четенѣто на рѣчта Султанътъ напустна парламента всрѣдъ аплодисменти и акламации, сѣдѣ които камарата дръжа тържѣ си заседание.

Сѣдѣ учрѣждянѣто на примѣрнѣто бюро, се започнѣха оживени разисквания по въпроса, дали трѣбва да се пристани незабавно къмъ избирянѣто на прѣдсѣдатѣль. Мнѣнѣтѣто поѣска отлагане, правителѣство трѣбва да прѣгласи своята сѣгашнѣшна политика: нѣка турци съ край на примѣрнѣтѣ сѣдѣнѣ отъ стария режимъ, нѣка се отнасѣ отъ новия мадодетурски курсъ, който нѣ нѣкои отношения е тѣсно національностѣченъ. Съ тая рѣшителна стъпка Мадаа Турция окончателно ще прѣмѣрѣ нѣмѣ себѣ си опепрадавѣнѣ нашия".

Отъ дотукъ казанѣто стана явно отъ какви желания се въдушевлѣвала българскѣто население въ Македония и Одринско, да и въ сѣрдѣчна България. Българитѣ сѣ напълно откровени искрѣни, но може ли конституцѣонна Турция да гѣрѣ ржката на сѣрдѣчѣто си и какъ, че и тѣ е искрѣна къмъ тоя голѣмъ казъ измѣчитѣ, въ прогресивнѣ и крайно обвѣщѣ свободата елементъ въ сѣонта държава? — „Не" е справедливѣ и истински отговоръ на това питанѣ. Тогава кой е виновенъ за тазъ аномалия? Българитѣ

Сѣдъ свършване на дебатитѣ, каквато е случая за незабавното избиране на Ахмедъ Риза бей, кандидатъ на малцотурската партия, който бидѣ прѝизбранъ съ 164 гласа противъ 16 гласа, подадени за други малцотурски депутати, единъ гласъ за единъ арабски депутатъ и два гласа за Лютфи Тикри бей, кандидатъ на опозицията. Тоя резултатъ бидѣ поздравенъ съ продължителни ржкопляскания.

Суятански фермаръ. Солунъ, 2 ноемвр. — Днесъ се прочете суятанския фермаръ за военната повинность на неохаждающитѣ; държаха се съотвѣтни рѣчи отъ вазиата и отъ духовнитѣ начальници. Сѣдъ прочитанието на фермана, наборчата комисия пристѫпи къмъ записваето на новобранцитѣ отъ града Солунъ, чийто брой не надминава цифрата 1500 души, между които се намираръ около стотина българи.

Опустошителни наводнения въ Турция. Цариградъ, 2 ноемвр. — Въ гр. Ядана и околностьта сѫ станали катастрофални наводнения. Материалнитѣ загуби сѫ голѣми, а человѣшкитѣ жертви сѫ многобройни. Мадшина отъ жителитѣ успѣвать да се спасяватъ съ лодки.

Наводнения е сѫщо и въ Трапезунъ. Множество сгради сѫ срѫнати. До сега сѫ извадени отъ водата 16 удавени.

Дѣлото на Диякета. Солунъ, 2 ноемвр. — Военно-полеения сѫдъ завтра да разгледа Непрокопската афера. Заседанията ставатъ при закрити врата. Не е допусната никаква защита. Между 27-мѣтѣ арестувани има и едно деветь годишно дѣте отъ с. Кръшево.

Днесъ бидѣ пустнатъ на свобода кмета на с. Кръшево. Вѣроятно, повечето отъ задържанитѣ ще бѫдатъ сѫщо освободени. Близки до правителството лица съобщаватъ, какво на Диякета бидѣ обвѣщано снисходение, ако направи нѣкои разкрития, на които той ужъ се съгласилъ. Спорѣдъ сѫщия источникъ, властитѣ проектирали да направятъ въ сѫрѫка съ тази афера много обиски.

Комисия за прѣслѣдване на четитѣ. Цариградъ, с. д. — Въ Битолъ наносѣдѫтъ биха образували сѫбластеия комисия, сѫдѣйствие закона за четитѣ. Комисията се прѣседателствува отъ майоръ Низри бей. Прѣседателятъ и членоветѣ принадлежатъ къмъ комитета „Обединение и Напрѣдъкъ". Тая комисия има за задача да изслѣда и рѣшава всякви отношения се до четишкитѣ дѣйствия въ проси, слѣдователно, да изгони сѫбластта, които би спомогнали за защитата на запашенитѣ отъ четитѣ селяни: тѣ трѣбва тоже да и предадатъ на прѣслѣдванитѣ и издрѫжвата на затворитѣ дружини, които ще бѫдатъ поставени подъ нѣйнито направление за прѣслѣдване на четитѣ. Комисията ще изучи на пъ́рво мѣсто мѣрката, които трѣбва да се взематъ за обезоржване на населението.

Турска военна мѣрка. Цариградъ, 4 ноемв. — Четири батальона отъ първия армейски корпусъ сѫ били изпратени тия дни, единъ въ Сѫмсунъ, а други въ Солунъ. Всички тѣзи военни разнѣствания се вършели по политическа съображения.

— Военното министерство е почнало да тъкмитѣ вѣстницитѣ едно официално съобщение, съ което се прѣдупрѣждаватъ подлежащитѣ на наборъ, но изходящи се въ чужбина, отомански подданици, че ще бѫдатъ позвикани чрѣзъ отговарящитѣ консулства. Въ противенъ случай, тѣ ще изгубятъ своитѣ граждански права.

Новини изъ Турция. 4 октом.— Нощесъ се е състоялъ министерски съвѣтъ, който се е билъ занимилъ главно съ въпроса за усилването на флотата.

— Въстанитѣ съобщаватъ, че мохамеданитѣ въ Кѫрпъ сѫ изпратили до Портата и комитета депеши, съ които молятъ Турция да ги избави отъ това неопрѣдѣлено положение. Отъ Портата искатъ да вземе въ най-скоро прѣме окончателно рѣшение.

Ревизия на процесъ. Цариградъ, с. д. — Между книжкаъ въ Идзъ-ъ е било намѣрено дѣло-то, съдѣржащи всички документи по процеса на Михъ́ать паша; тоа дѣло показа на неговия синъ, Али Хайдаръ бей, да добие искания отъ него ревизия на процеса.

Нови турски маневри. Солунъ, 5 ноем. — Подъ командвието на бръ́ръ дерѣ Голъ́ъ паша, на 12 идещи декемврий ще се проведѫтъ частини маневри въ мѣстностьта Беркетени, въ Овче-Поле, Щипско, съ участието на 16 пѣхотни, 4 кавалерийски и 2 артилерийски полка отъ третий корпусъ.

Стратегически планъ на българската граница. Цариградъ, 5 ноем. — Съобщаватъ, че генералъ фонъ дерѣ Голъ́ъ паша, който по-рано бѣ начерталъ единъ стратегически планъ къмъ българската граница, е изучилъ сѫдѣ́ъ свѣршаното на маневритѣ, които станаха около Одринъ, стратегическитѣ позиции на турско-българската граница, главно мѣстностьта именуема Бешъ-Тепе. Изглежда, че генералъ фонъ дерѣ Голъ́ъ ще изходи, посрѣдствомъ военното министерство, нѣкои разпорежания отъ воененъ характеръ.

Воененъ сѫдъ за четитѣ въ Битоля. Солунъ, с. д. Въ Битоля е учрѣденъ нѣчо военно-полеенъ сѫдъ, който спорѣдъ чл. 34 отъ законопроекта за унищожението на четишкитѣ въ рѣмедийскитѣ вилаети, ще има да сѫди прошвишитѣ и сѫрѫмно постановленитѣ на тоя законопроектъ. Рѣшенията военно-полеенъ сѫдъ има слѣдницитѣ сѫставъ: Прѣдс. Оперъ бей, подполковникъ отъ кавалерията; членове: Сѫрветъ бей, ядъ майоръ отъ пѣхотата! Кемалъ бей, капитанъ отъ пѣхотата и двама грѫждани членове, сѫкли отъ апелацията — Щукри ефендиа и Ахмѣ́ъ ефендиа, Рѣшенията на тоя сѫдъ, какъ и извѣстно сѫ безапелационни и не прилагатъ веднага въ изпълнение, съ изключение на смъртнитѣ присѫди, за утвърдението на които ще чака суултанско рѣшение.

Сенатъ и министерство. Цариградъ, с. д. — Сенатъ́тъ, чиито заседания ставатъ сега публично, разисква въпроса за правото на сенаторитѣ да интелеирѫтъ правителството и да вотирѫтъ недовѣрие, когато негоовитѣ отговоръ се намѣри за незадоволителенъ.

Германски офицери на турска служба. — Дрезденскиятъ подполковникъ Поѣ, командиръ на единъ пруски полкъ, е билъ ангажиранъ да служи въ турската армия съ 80 лири мѣсечна за плата.

ВЪНШЕНЪ ОТДѢЛЪ.

За Кѫритъ. — По частни свѣдѣния, находящи сѫ французкото министерство на вѣшнитѣ работи, отговорътъ на турската нота за Кѫритъ е била да ще се състои отъ двѣ сѫдения, тъй като дъ́ржанитѣ-покровителки сѫ дъ́лжни по-рано да дойдатъ до сѫгласие по тази нота.

Нови инструктори въ българската армия. Софи́я, 31 окт. — Тукъ пристигнѫха двама японски офицери, които сѫ повикани въ качеството на инструктори въ българската армия.

Както е извѣстно, пѣрвитѣ инструктори въ българската армия бѣха руски офицери. (Руское слово).

Бѣлѣжка на редакцията. Има си какъ българитѣ да сѫ повикали инструктори японци. Ний живѣемъ въ Софи и не знаемъ подобно нѣщо. Имать дъ́лната надлежнитѣ мѣста.

Отгласи за Ракониджи. — Въ́рхки сѫобщението на „Matin", официоленъ Giorn. d'Italia заявява отъ напълно достовѣрнѣ источникъ, че въ врѣме на свирѫдението въ Ракониджи не било сѫлючено никакво писмено сѫглашение между Русия и Италия. Приемащитѣ сѫюдарствата на интереситѣ на дѣйствия станало устно, както и обсѫждането на дипломатическитѣ дѣйствия, цѣлитѣ на които биле публикувани въ извѣстното официално заявление. Вѣстницитѣ при тоа обрѫща внимание на тоа, че работата се отнася до цѣли, осѫществяванитѣ на които се признавать за необходими и отъ Австро-Унгария (Одеска Новини, 7955, 1/14 XI т. г.).

Австро-Унгария. — Руската и италиянската граници сѫ укрѣплявать отъ австрийцитѣ. При тъ́хъ се изпращать нови войски. Въ Виѣкитѣ поеднакъ краткотѣ тъй неочакванитѣ разпоредания на австрийския генералъ щѣ́ъ се коментирѫтъ като симптомъ на нови австро-руски конфликтъ.

Цариградъ упорити слухове за прѣдстоящие разпускане на парламента. Като не гледане на официознитѣ опровержения, тоя слухъ продължава да се подѫрѫа. По друга версия, прѣди окончателно да се рѣши сѫдбата на парламента, правителството имало намѣрение да назначи едно пробно заседание (Одеска новость 7955, 1/14 XI т. г.).

Изгнанието на принцъ Георги. Бѣлградъ, 1 ноемвр. Принцъ Георги напуща да живѣе Бѣлградъ. Той ще се установи за винаги въ Парижъ заедно съ двама генерали щабни офицери.

Откриването на персийския парламентъ. — Есо то е рѣшено сѫгласно съ новопровъзнетата конституционностьта възтържествува и въ далечна Персия.

На 2 ноемвр. е станало тържественото откриване на парламента въ Техеранъ.

Министръ-прѣдсѣдателятъ Сипахдаръ прочете тронното слово, въ което изказа надежда, че народнитѣ прѣдставители ще пазятъ достойно извоюваната съ толкова жертви свобода и ще работятъ за въвеждането на пъленъ редъ въ страната.

При откриването съ присъствували Шаха, прѣстолонаслѣдника, духовенството гражданскитѣ и военни власти.

Прѣзъ тоз ден е имало грамадни тържества по цѣлата страна.

Българската колония въ Америка. Съ пожертвуванията на колониститѣ, въ Стилтонъ, започна постройката на единъ „Македонско-Българска Православна Църква". Мѣстото било на една отъ главнитѣ улици. Какъ съобщава въ „Македония", досеста се събрали за цѣлата 874 лири стерлинги.

— Въ „Гранитъ-Сити" българитѣ сѫ устроили протестационно сѫбрание по екзекуцията на Ферера.

Измѣнение въ екзархийския уставъ. — Министъръ на изповѣданиятѣ г-нъ Паприкоф ще внесе въ текущата сесия на Нар. Сѫбрание законопроекта за измѣнение нѣкои положения отъ екзархийския уставъ.

Нова мѣсия печатъ за Балканския Съюзъ. Парижъ, 4 ноем. — Коментирайки извѣнения, които г. Миадиновъ сѫ направилъ прѣдъ единъ отъ неговитѣ редактори, „Тань" констатира морален напрѣдъкъ въ сѫбитѣ въ послѣдната криза и растящата солидарность на партитѣ въ Сѫрбия за запазване народного благо; слѣдъ кото прибавя, че ако Сѫрбия стане дисциплинирана и силна, както нѣйната съседка България, спасението за бѫдащето ще се разсѣять и тя ще може да постигне своитѣ надежди. Тоа е необходимо условие и за осѫществяването на единъ балкански сѫюзъ, който Франция желае колкото за равнодѣлието на Изтокъ, толкова и за онова на цѣла Европа.

Руско консулство въ Сѣръ. Солунъ, 5 ноем. — Отъ нова година се открива въ Сѣръ руско вице консулство.

ХРОНИКА.

Прѣдупрѣждение. Нѣкои абонати сѫ поискали разпискитѣ, изпратени чрѣзъ пощата, за сѫбирание обновлѣнието на вѣстника и то слѣдъ като сѫ получавали вѣстника повече отъ половинъ година. Тази постѫлка е много непочтена. Като тѣ не искаха да получаватъ вѣстника, трѣбваше да повнарятъ още първия брой. Дъ́лжни сме прѣди всичко да прѣдупрѣдимъ тѣзи господа, че, ако не си внесятъ абонамента въ най-скоро врѣме, ще публикуваме имената имъ въ вѣстника. Въ краенъ случай ще бѫдемъ принудени да прибѣгнемъ за прибиранѣ на абонамента до начини, които не сѫ желателни, понеже редакцията очаква издъ́ржата на вѣстника само отъ абонатитѣ, като оскѫпи поне печата, пощенскитѣ разноски и експедицията.

Лични. — Въ недѣля, на 1 т. м. замина за родното си мѣсто една група дѣвици, между които бѣше и чевна на дружбата ни Димитъръ Марковъ Бронченко.

Една оригинална гавра съ конституционитѣ наредби въ Турция. — Извѣстно е вече на читателитѣ, че турцитѣ ще взематъ запаирѣдъ и мехоаданитѣ въ войската. Разпорежда се и въ Дебъръ властьта въ тая смисъ́ъ. Запиждали на старшитѣ отъ селата на Дримкола и Голобъ́рдо да прѣдставятъ списъкъ на младежитѣ отъ 18 до 26 годишна въ́зрастъ. Тоа направили властьта какъ въ християнскитѣ, тъй и въ мохамеданскитѣ новашки села. Сѫбеседто село Трѣбища (Голобъ́рдо), състоящо се отъ около 1000 помашки кѫщи и 8 български, обаждо на властьта, че нѣма тоа има само единъ младежъ мохамеданинъ за служене въ войската, а отъ българитѣ четирма души. Какъ гавра! Отъ 1000 кѫщи мохамедани 1 войникъ, отъ 8 кѫщи българи 4 войника!

Наистина, мотесарифнитѣ се пошегували съ мохамеданитѣ помаци съ думитѣ: „Въ вашето голъ́ово голѣмо село какво правятъ женитѣ, като ни прѣдставятъ, че токоваа малко жена на мъ́ жетъ?"

Но достатъчна ли е една шега само въ случая? Жалки и крайно оскърбителни инсинуации!

МАЛКА ПОЩА.

Габрово. — г. Несторъ Груевъ, ще ви изпращане запаирѣдъ редовно вѣстника, но съобщете ни, молимъ, веднага съ едно отворено писмо тоженитѣ адреси на другитѣ 5 души абонати.

Редакцията.

Отговорникъ: **М. В. Македонски.**

София — Печатница „Св. Софія", ул. Раковски, 118.

Година I. София, 14 ноемврий 1909 год. Брой 33.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

„Годишень абонаментъ въ прѣдплата:
За членове на дружбата и клонове̂тѣ ѝ . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева.
Всичко за мѣстника се изпраща до редакцията му
Ул. „Екзархъ Йосифъ Г° № 25, III етажъ.

Обявления се приемать на изнесени условия.

Съставъ на Редакционния комитетъ:

Редактори:
Лазаръ Димитровъ, прѣдсѣдатель
Кр. Теодосиевъ.
Иванъ К. Бонимовъ

Съвѣтници:
Михаилъ Петровъ, касиеръ
Стаматъ Стаматовъ
М. Мавродиевъ, отгов. редакторъ
Матѣй Т. Христовъ, секретарь
Димитъръ Арсовъ.

Сътрудници
В. Чер одрински
Г. В. Сердански
д-ръ Т. Филиповъ
Марко Григоровъ
Арсений Т. Йоновъ
Христо Несторовъ

Публично събрание на дебранитѣ.

Както ще види читательтъ отъ долната покана, дебранитѣ въ столицата се свикватъ на публично събрание въ недѣля отъ страна на Дебърската просвѣтителна дружба, по поводъ разбойническото, вѣршено отъ албанцитѣ въ родния ни край. Той сега само даваме мѣсто на тая покана; въ идещия брой ще се повърнемъ и погномримъ повече вѣрху разбойническото въ Дебърско.

Ето поканата на настоятелството съ дата 12 II 1909 г.:

„Дебрани,

Положението въ родния ни край въ нищо не се подобри и сѣдъ прекаляването на хуриета въ Турция, напротивъ, то еще повече се влоши. Прѣзъ лѣтото грабежитѣ, обирутѣ, убийствата се вършеха въ такова размѣри, и то по бѣлъ день, какито не бѣха позвати ѝ старо режимъ. Всички почти едръ и дребенъ добитъкъ бѣ завлѣченъ въ Арнаутлука. Само въ 15 дена прѣзъ м. септемврий т. г. бѣха задигнати повече отъ 6,000 овце.

Явѣстна, колкото за очи, прѣлапие нѣкои мѣрки, но никакви подобрѣния не станаха — положението си остана и остава все тъй несносно и критическо, както си бѣше и прѣзъ лѣтото. Разбойницитѣ банди свободно и безнаказано сновятъ изъ тази злочеста покрайнина.

Вѣстникъ „Дебърски гласъ" постоянно се пъкнѣше и се пъхни съ сѣкѣвини за всичко злуумо, прочитането на които прави да настръхватъ на човѣка коситѣ отъ ужасъ.

Това положение не малко гряви възбуждание между емигрантитѣ и турбетчитѣ дебрани въ България, и въ все по надѣхаемъ, че прѣдприетитѣ отъ властита мѣрки ще дадатъ благоприятни резултати, обаче, горчиво сме се лъгали: и сѣдъ тѣхни неизкрепени налитини положението си остава тъй грозно и непоносимо, както и по-прѣди.

Всичко това не може да не тревожи дебранитѣ въ цѣла България, особено въ столицата, дѣто има доста голѣма емиграния и толкова много турбетчии. Не можемъ да гледаме хеле хладнокръвно на непоносимото тегло, и прѣстанно би было отъ наша страна по-нитатъкъ всѣкакво мѣлчание и рабска безропотность, както лично спрѣмо насъ, тъй и спрѣмо нашитѣ брати въ Дебърско.

Прѣдъ видъ на горѣзазначено, настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ столицата рѣши въ заседанието си отъ 1 т. м. да свика дебранитѣ на **публично събрание въ недѣля, 15 с. м., 9½ часа прѣди обѣдъ въ бирария „ЗДРАВЕ"** (Мария Луиза), за да се обсѣди, какво трѣбва да направимъ по поводъ на това грозно и непоправимо положение.

Тогава, еще всички на това събрание, дигнетѣ всички гласъ на протестъ и поносайте, отъ дѣто трѣбя, бързо и ефикасни мѣрки за прѣкратяванто на вѣковното зло!"

Честитки на именни дни въ полза на касата на Дебърската просвѣтителна дружба въ София.

„Св. Архангелъ Михаилъ" 8 ноемврий 1909 г.

1. Михаилъ Петровъ . . . . . 5 лева
2. Гавриилъ Деспотовъ . . . . . 4 „
3. Ангелъ П. Мерджановъ . . . . . 5 „
4. Милошъ Георгиевъ . . . . . 5 „
5. Мих. Г. Томовъ . . . . . 2 „

Всичко 21 лева

ОБЯВЛЕНИЕ.

Честь ми е да съобща за знание на всички г-да пѣтници и търговци, че пакъ наехъ новопостроения сѣдъ пожара

ХОТЕЛЪ „ВАКЪВЪ-ХАНЪ",

който се намира въ центъра на чаршита, близо до правительствения домъ.

Сѣдя да прѣпоръчамъ на г-да пѣтницитѣ, конто посѣтятъ хотела ми, **хигиенното построени стаи, мобилирани съ пружинни кревати, чиста и нова постеля и бърза прислуга.**

При ХОТЕЛЪ „ВАКЪВЪ-ХАНЪ" г-да посѣтителитѣ ще намѣрятъ **добръ уредень ресторантъ и кафене съ най-добри мѣстни вина, разни напитки и най-изкусната софийска бира „МАКЕДОНИЯ".**

На г-да търговцитѣ правимъ и комисионерски услуги.

Скопие, 4. ноемврий 1909. г.

Съ уважение:

Съдържатели: **П. Илиевъ, Ил. Угриновъ & С-ие.**

ОБЯВЛЕНИЕ.

ПЕТЪРЪ и ТОДОРЪ ТР. БОЯДЖИЕВИ

Търговци въ гр. Дебръ

съобщаваме на всички дебрани, находещи се въ странство, дало отъ града или отъ селата, че желѣещитѣ отъ тѣхъ да се бровятъ скоро и сигурно прятенетѣ имъ пари на доминанитѣ си, да се обращатъ къмъ сѣдашнитѣ довѣрени на насъ лица:

Въ София до г. **Търпета Костовъ**, прѣдприемчь, ул. „Мария-Луиза", № 7;

Въ Видинъ до г. **Василъ Филиповъ**;

Въ Ломъ до г. г. **Лазаръ Калевъ** и **Теофилъ Хаджиески**, крьчмари;

Въ Браила (Румъния) до г. **Милошъ Георгиевъ**;

Въ Свръ (Турция) до г. **Ангеле Арменовъ**, търговецъ;

Въ Фокшанъ (Румъния) до г. **Петре Ангелевъ** и **Митре Ставревъ**.

Онѣзи, които се намирятъ въ други градове, каждато нѣмаме довѣрени лица, могатъ да изпращатъ паритѣ пакъ до горѣпоменатитѣ лица или пъкъ, ако въ тия градове има банки, могатъ да ги изпращатъ въ чекъ правно до насъ, въ който случай ще спираме за комисиона отъ 30 до 40 пари, спрѣдъ курса въ Турция. Приемаме на сѣмитѣ условия и американски и руски чекове.

По такъвъ начинъ, всѣки, който изпрати пари чрѣзъ насъ, избѣгва всѣка опасность отъ злоупотрѣба при изпращането и изгубване на паритѣ. Никакво право по 2 металика на наполеонъ нѣма да спираме за изпращане на паритѣ въ по-далечнитѣ села.

Статии и дописки ненаписани чисто и отчетливо и то само на една страница на листа и неизпратени направо въ Редакцията нѣма да се помѣщаватъ занапрѣдъ въ вѣстника. Ржкописи назадъ не се повръщатъ.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Двѣ думи вѣрху пѣтищата и съобщенията въ Дебърско.

III.

Казахме вече достатъчно за пѣтищата въ Дебърско и тѣхното състояние въ прѣдпослѣдниятъ брояенє на вѣстника. Сега ще редъ да кажемъ нѣщо и за пощитѣ и телеграфитѣ тамъ.

Градъ Дебръ е седалище на зютесарифиятъ, т. е. центъръ на единъ голѣмъ окрѣзъ. Самия градъ е доста голѣмъ; прѣдполагатъ се да има около 4,000 кѫщи, отъ които само 400 — 500 сѫ български. Селата обаче въ Дебърската казза, както и Джерноишката, сѫ повечето или чисто българо-християнски или сѫбсем съ помѣшани българи.

Ето въ тоя толкова голѣмъ градъ, центъръ на единъ голѣмъ окрѣзъ, дѣто, при всичкотѣ мѫчнотии и неудобства въ пѣтищата и съобщения, порали липса на всѣкаква гарания за живота, имота и честьта, се вози една оживена търговия, не може да се каже, че има не само добрѣ уредена, но и каква-годѣ поща. Пощата тукъ се помѣшана въ една стая на едно твърдѣ скромно здание до кавдрантѣ. Тукъ квадрантѣ сѫржатъ за правителственъ домъ. Въ друга стаичка на това здание се помѣшана и телеграфа. Само единъ чиновникъ управлява и пощата и телеграфѣ.

Редовна поща има само за Битоля, които минава прѣзъ Струга, Охридъ и Рѣсенъ, и то единъ пѫть въ седмицата. За Скопие, Кавасанъ, Долни-Дебръръ, Джерноишка, Кичево нѣма поща. Съобщенията съ тѣзи градове ставатъ съ кираджии и по частенъ редъ. За международска поща нѣма ни поменъ. Благодаренє на пазаря, който става всѣка седмица въ недѣля, та се прибира пощата отъ домдаитѣ кираджии или пазарджии. Обаче, не всѣка седмица идатъ хора отъ всѣко село на пазаря, и тогава пощата остана нерададена дѣлъ и повече седмици. Въ такъвъ примѣтливо и плачевно положение се намира пощата въ Дебръ и Дебърско. А що да кажемъ за телеграфа?

Телеграфнитѣ съобщения се намиратъ още въ по-лошо състояние. И телеграфно съобщение Дебръ нѣма само съ Битоля, съ другитѣ околни градове нѣма; нѣма телеграфно съобщение даже и съ Скопие, съ което се водѝ толкова жива търговия. Съ телеграфа почти никой отъ гражданитѣ и селянитѣ не си служи или си служатъ твърдѣ рѣдко, поневе безполезно: едно писмо по-бѫрзе отива въ село, отъ колкото една телеграма, Па и една телеграма, изпратена въ село скѫпо костуча на изпращача и домашнитѣ му. Та се заявя въ сѫщото сѫчария (конни стражари), и това става, когато дойде кефа на сѫчарита, а не веднага сѣдѣ получаването на телеграмата, та може една телеграма да се бави съ седмица въ гр. Дебръ. Нѣма контроль въ телеграфната служба, яко може да се каже, че такава сѫществува. Обаче, това, сѫвсѣм войто ще замѣсе телеграмитѣ, ще стане сѫсъ получателя „анъ параси" (възнаграждение за ходенето), най-малко 2 черека отъ бѣла мелидинъ, а често пѫти и бѣла мелидинъ, да нахранятъ и напоятъ бѣлѣ добрѣ коня му и да нахранятъ сѫ яйца и банища него, често и да го напитатъ добрѣ сѫ ракия. Това е то телеграфната служба въ гр. Дебръ и Дебърско. Телеграфитѣ въ Дебръ има що-годѣ значение за военнитѣ, т. е. стратегическо, за по-бѫрзо съобщение съ Битоля. За търговцитѣ, гражданитѣ и селянитѣ нѣма абсолютно никакво значение.

За желѣзница и другги модерни съобщения не може да става и дума, макарь и да сѫ се правили проучания и за тази цѣль по р. Дринъ. Проучване е ставало и за плавателностьта на р. Дринъ и то главно отъ нѣмца, бившъ австрийски консулъ въ Янина, Хаусъ. Всички тѣи проучания, обаче, останали само написани на книга, но нищо отъ тѣхъ не е реализирано и едва си ще бѫдемъ честити да видимъ въ едно непродължително врѣме нѣщо реализирано, макарь и нуждата отъ подобни мѣропрятия да е належаща по много причини. Проекти за желѣзнопѫтни съобщения сѫществуватъ два: Битоля — Охридъ — Струга — Елбасанъ — Дурусъ и Битоля — Охридъ — Струга — Дебъръ — Шкодра по течението на Дринъ.

Сега, когато бѫрзе се дѣйствуа за линията Дунай — Адриатическо море прѣзъ Сѣрбия и за моста на Дунава, съ който да се свързарѣ романскитѣ съ българскитѣ желѣзници за по-прѣкото съобщение съ Адриатическо море, може да се какъ, че една нова линия, която би свързвала Скопие съ Дебъръ, прѣзъ Гостиварь и Тетово, отъ тамъ прѣзъ Елбасанъ до Дурусъ, би дала най-прѣкта и найлъкста отъ всички другги комбинации за най-бѫрзото съобщение на изтонно-европейскитѣ, романскитѣ българскитѣ желѣзници съ Адриатическо море.

По прѣпоглаганата желѣзница Скопие — Тетово — Гостиварь — Дебъръ, а оттамъ Елбасанъ до Дурусъ подробно не поговорихъ въ идещия брой, както и за голѣмо значение на тази желѣзница, и на всѣка друга, която би прѣсичала Албания — значение въ политическо, културно и икономическо отношение.

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Писмо отъ Дебъръ.

Господинъ редакторе,

Въ настоящия моментъ Дебърския край се намира въ небивала оделия. На всѣкдѣ обиди и изтезания. Не помагатъ никакви оплаквания до властьта, понеже не обрѫщ никакво внимание.

1. На 4 т. м. въ с. Пареще (Дѫупа) разбойници нападнали въ кѫщата на бѣдната Мойсовица Иванова, изкарали дребния добитъкъ, състоящъ се отъ 7-8 овце — за другги нѣмало — и на сила го покарали. На плача и молбата на горката жена, тупѫтъ разбойници отговорили съ оружие, и благодарение на потерта, които се дигнала отъ намирящитѣ се тамъ селяни, добитъка бѣлъ спасенъ.

2. Въ с. Баница (Поле) разбойници ограили продухчии зидоветѣ на двѣ български кѫщи, нощно врѣме, кѫлцали вратѣ и задигнали всичко, какото намѣрили. Подробно ще ти пиша съ идещата поща за тоя обиръ.

Тукъ нѣма хуриетъ — всички турци сѫ се отдали свободно на обири и безчинства. Пакстанъ, както се вижда, е на странята на разбойницитѣ. Кто такова е тя конституцията и свободата по насъ.

Никакви завѣдени овце и другъ добитъкъ прѣзъ лѣтото арнаутитѣ не връщатъ, а властьта мъчитъ и пасуна. Жителя тукъ става вече абсолютно неизложенъ за християнитѣ.

8 XI 1909 г. Дебрянецъ.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Нови мухадкири въ Македония. Споредъ турскитѣ вѣстници, въ Янина прѣдстоятъ еще група отъ 58 души босненски мухадкири, които били настанени въ новоучрѣдѣнитѣ села край грѫцката граница. Очаквало се пристигнатото и на други по-голѣми групи, за които било вече всичко приготвено, благодарение на тамошната мухадкирска комисия подъ прѣдсѣдателството на валията.

Парпрадски новини. Парпрадъ, 4 ноем. — 1. Писахъ ви, че Ахмедъ Риза бѣлъ съ 164 гласа бѣ прѣизбранъ за прѣдсѣдатель на парламента тъкаси сѫлѣдъ откриването, сѫлѣдъ когато заседанието бѣ вече започнато, сѫлѣдъ когато заседанието бѣ вече отворено, отъ сѫверена. Високата порта ощо въ сѫкощи моменти е съобщила изъора на султана, който не закъсѣ да го санкционира и да приеме въ сѫлѣдъ день на тържествена ауденция Ахмеда Риза бѣй.

Закачера въ 1 часа послѣ обѣдъ се сѫстои второто заседание. Сѫлѣдъ като констатира болшинство, Ахмеда Риза бѣй прѣдсѣдателското мѣсто и откри заседанието съ единъ кратъ питедно програмарѣчь.

2. Главнитѣ израилски духовники — архиравинитѣ — е подалъ такъвъ, че иска заранѣ евреетѣ-бѣлгиец да сѫ свободнитѣ спеціални ранини, както и да се построятъ при всѣка казарма синагоги, които да се посѣщаватъ всѣка сѫбота. Поизатакъ такъвъ искъ, щото евреетѣ да се пущатъ въ кѫщи по великитѣ израилски праздници, както и да се уредя въ пръ́ахрата на евреетѣ-войници; да се освободятъ отъ военна повинность всички рамни, учители, слѫжещи въ синагоитѣ, писиши (послушнеческо) клиръ, ученицитѣ отъ духовнитѣ училища въ Кусъ-Кулдъжъ и Иерусалимъ.

3. При редакцията на „Леологосъ" се израдя на турски единъ „Сѫда-й-Мидетъ", който ратуча за национализитѣ въ Турция, въ духъ на децентрализацiя. Сѫдържанието на тоя вѣстникъ не се хареса на министерството на вкатрѣшнитѣ работи, та разрѣшиха сѫдържанието прѣдупредителенде да не се занимава съ въпроси отъ националенъ характеръ, защото министерството ще принуди да спрѣ изпращането на вѣстника. „Сѫда-й-Мидетъ" е проходилъ въ двѣ-три сѫвременни тежения, които, естествено е, че не могатъ да хармонирать съ инонимичнитѣ турски интереси. (Изъ Б. Трибуна).

Турскитѣ власти и българскитѣ училища въ Македония. — Въ министерството на вѣнкашнитѣ работи сѫ имали сѫвѣщания, какво турскитѣ власти сѫ убѫждавали българското население въ Македония и Одринско да подаватъ молбения за назначение учители въ българскитѣ училища не до екзархията, а до турскитѣ училищни инспекции. Населението отъ много мѣста се е отказало да се възползува отъ тази добренна услуга на турскитѣ власти.

Прѣслѣдванія на българитѣ въ Македония. Солунъ, 5 ноем. Едва сега, сѫлѣдъ утихването на централната власть да се затворятъ всички черкви и училища въ Битолския вилаетъ, които сѫ били отворени прѣди хуриета, по то врѣме прокласвахто хуриета сѫ били отворени отъ българитѣ;

б) недопускането на арнаутскитѣ български манѣстири въ солидайскитѣ и охридскитѣ сѫмѣтя;

в) и запокѣдата да се запрѣти прѣподаването на българска история въ българскитѣ училища.

Като илюстрация за неелякитѣ отношения на турцитѣ по черковно-училищния въпросъ въ Македония и Одринско, отношения прѣтлатни и варварски, могатъ да ни послужатъ свирепостьта на органитѣ на турската власть, направени въ селята Янищца и Кошаково (Берсско) и въ с. Теово (Воденско).

Тѣи сѫ свирепости:

„По заповѣдь на кѫзбашина, арестуванъ сѫ въ с. Янищца, *оковани въ вериги*, и отхвърлени въ Солунъ синовѣтѣ дѣдо Трайчо, по-голѣмъ му синъ и бившия войвода Трайко; учителятъ отъ сѫщото село, Поне Юруковъ, се дърži още въ пълна неизвѣстность, затворенъ въ берсинтѣ заходни.

По желанието на грѫцкия владика, воденскитѣ кайнакамнинъ е затворилъ на сила българското училище въ с. Теово и далъ заповѣдь на джандармитѣ да изкаджатъ отъ правительствения домъ 40-тѣ души селяни, които отишли да искатъ обяснение за тая произволъ. (в. „Отечество", брой 63, 1909 г.)".

*3. Покварено православието въ наша Турнето на прѣслѣдванията въ Неврокопско и Демирхисарско, прѣдизвикани отъ ефрата съ Данката и другаритѣ му, почнаха да пристигатъ подробни сѫлѣдения. Ето нѣкои отъ тѣхъ само за селото Кърчево, Демирхисарско, черпени отъ автентичнитѣ протоколи: На 23 октомврий пристигнали въ тоя село демирхисарски джандармерийски кѫзбашин съ 100-на души аскеръ и по списъкъ потѫрсили отъ мѣста, Атанасъ Инчевъ, сѫмѣтенъ: Димитръ Илиевъ, синъ на известния войвода Илия Димитровъ, Стою и Михаилъ Бикови и Митю Велчевъ. Книга запазена, че търсенитѣ джа се работа. Въ́рѫкан това, кѫзбашина, кмета и нѣкоилина войвини тръгнали по кѫщитѣ на поменатитѣ селяни и изчѫвили обиски. Отъ всички почти кѫщи всѣки по една пушка, като заловили у дома нѣ Димитръ Илиевъ и Михаило Бикови. Стою Биковъ бѣлъ заловенъ въ горта, дѣто горѣлъ въглищо. Не дадечь въ гората, при чобанина Андрея Каракочовъ и едно 10 годишно дѣте, били измѣрени 6 кепета, прицѣдженъ на чобанитѣ, но цѣти за кошулитѣ. По тая случай били бити чобана и дѣтето, особено послѣдното. Чобана бѣлъ арестуванъ, но на другия день особедѣлъ. Въ много кѫщи на селото било копано да да търсятъ оръжие. Учинящото здание било сѫсѣмъ разнебитено. Заслужава да се отбѣлѣки, че чрѣзъ врѣме на ареститѣ и прѣпърсанията избѣгнатъ ималъ за главенъ помощникъ нѣкой си Георгъ Чалъка отъ Кърчево, бившъ другарь на Иванъ Кърчовалнта, придруженъ и отъ други селдина — двама отъ Кърчево и 5-ма отъ с. Крушево, всички въ́ружени съ правительствения мазурелъ.

„Нѣмъ-Асифъ" сѫмѣтенъ за ръководителя на заловенѣ отъ жандарти, и задѫжанѣ въ селския полицейски постъ, за да бѫде откаранъ на другатая заранѣ въ Петричъ. Прѣдъ нощьта, обаче, братьтѣ на заловения четвинецъ, Трендафилъ, и съсѣдинѣтъ му Петре Ганевичъ и Георги Гйорчевъ изпадналия полицейски постъ и освободили Трайко, сѫлѣдъ когато тѣ всички ги заловили.

Военна диктатура въ Турция. Цариградъ, 6 ноем. Пристигнали сѫ въ Цариградъ трима отъ водителитѣ на централния младотурски комитетъ въ Солунъ. Тѣ имат поръчка отъ сѫвѣщанія съ членоветѣ на тукашния комитетъ „Обединение и Напрѣдъкъ" и сѫмѣстно съ тѣхъ сѫ положили основа на една обща програма за дѣйствие. Тѣхни трима мѫже предложили на сѫвѣщанието да обявятъ: Сѫдъкъ бей и Хафизъ бей, и двамата бивши мѫйори. Много офицери, които сѫ членове на комитета „Обединение и Напрѣдъкъ", напускатъ армията за да заемятъ дѣйственото участие въ комитета. Много другги пъкъ продължаватъ да участвуватъ тайно въ работитѣ на комитета. Тоя полуотстѫпване е безъ опасности и загрижва доста полицейскитѣ кръгове.

Младотурскитѣ кръгове на комитета „Обединение и Напрѣдъкъ" се страхуватъ отъ учрѣждението на една диктатура отъ страна на великия везиръ Хаими паша, който бѣлъ спечелилъ вече на своя страна главнокомандующия на отоманската армия, Махмудъ Шевкетъ паша. Тази диктатура цѣли скоро да се прояви.

Недоволството въ младотурскитѣ кръгове. Солунъ, 6 ноем. — Експозето на българския министръ на вѣшнитѣ работи г. Паниковъ, *цѣля.* — Може съ положителность да се утвърждава, че произхождѣнето (ако допусномѣ, че такъвъ имаш) на конституция Турция е по-повишенѣ отъ онова въ тамашния режимъ. Фактитѣ, че при 129 убийства на българи въ една само година, не само не е осѫдѣнъ нито единъ отъ убийцитѣ, но и не сѫ заловени, нито пъкъ сѫ даже обезпокоявани сѫ разнитѣ и разслѣдване, е поразителенъ и говори високо, какво покварено е сѫдебното дѣло и въ конституционна Турция. Властьта сѫнта за наношенѣ трудъ да дири и какъвъ убийцитѣ, защото българитѣ не сѫ хора, отъ тѣхъ кръвь не тече, за тѣхъ правосѫдие не трѣбва да има. Характерни сѫ въ тоя отношение и послѣдлитѣ два случая на убѫждение въ Сѫръ и Тиквешко.

Ето при какви обстоятелства сѫ станали тѣ:

2) На 28 септемврий т. г., едно сутринѣта въ Сѫрско, Ѫлъ-Ѫлъ-Ѫлъ-Ѫлъ-Ѫлъ" трима души бѫлгари. Тѣлата имѣ прѣстояха 3½ часа. За турската народна маса това бѣ цѣло тържество. Прѣдъ всичкото врѣме цѣлятѣ площадь и близкитѣ улици бѣха задръстени само съ турци. — И тримата обѣсени, а имено Митро Атанасовъ, 19 годишенъ, Иванъ Орѣховски, 18 годишенъ, и Лазарь Каварасклиев, 22 годишенъ, живещи въ с. Къзъ-лиеси (Сѫрско), бидоха осѫдени отъ турския кръвнилавенъ сѫдъ по убийството, извършено прѣзъ февруарий т. г., на единъ албанецъ, който сѫ свободили отъ жестоко турско-арнаутски нрѫвъ, бѫлъ

направено въ народното събрание, особено пасажа, който поставя интимитѣ отношения на Турция и Българя въ зависимость отъ въроса за положението на българитѣ въ Македония, отъ гаранцията на тѣхнитѣ права чрезъ конституционния режимъ и отъ окончателнаго мира и спокойствието, направи съ своята откровеность и прямота, силно впечатление. Извѣстни консулски кръгове благоприятнѣе коментирать такъвъ политически кръгъ, който безусловно оправдава съ неотклонимостьта, направо право на България да се интересува отъ съдбоноснитѣ на българското население въ Турция, какъто и съ факта, че войнитѣ освободили Македония най-сѣкно се отразиха въ България и отъ нейнито правилно развитие. Мадзотурскитѣ кръгове не скриятъ своето незадоволство въ въпросния пасажъ. Тѣ ненадѣятъ своята защитникъ всѣкъ и съ недоволни отъ обстоятелството, че интимнитѣ отношения между Турция и Българя се турятъ въ зависимость отъ положението на българитѣ въ империята, които тѣ намирятъ за напълно гарантирано отъ конституционния режимъ, инкалайки въ това скрита агресивна тенденция, косвена наиѣка въ въвтрѣшнитѣ работи на Турция, оскърбителна спеха нѣлъ въ̀пиопрвлѣ отоманска България.

Турскиятъ прѣстолонасѣдникъ въ чужбина. Цариградъ, с. д. — Прѣстолонасѣдникътъ Юсуфъ Изеддинъ ще посѣти иногонито прѣзъ идещата пролѣтъ европейскитѣ столици.

Руско-турскитѣ любезности. Цариградъ, с. д. — Руското посолство прѣдаде на сената желавието на государственитѣ Дума, щото турския сенатъ да изпрати свои делегации въ Петербургъ.

Комисия за бѣлг. подвиши въ Кр. Сѣрвание. Цариградъ, 6 ноем. Портата назначи една комисия за проучване на сграна въпросъ, досѣкиро спорното подлистно на сини бѣлгари отъ Турция, които сѣ станали по-сетѣ бѣлгарски подвиши.

„Икдамъ" за рѣчитѣ на Малиновъ и Париковъ. Цариградъ, 7 ноем. Разглеждайки рѣчитѣ, които българскиятъ министръ-прѣседателъ, г-ръ Малиновъ и мр-ра на земиитѣ работи, г-ръ Париковъ, сѣ произнесли въ Нар. Сѣбрание, „Икдамъ" изказва своето удивление, особено по отношение на заявленията, че участта на българитѣ въ Турция интересува и безпокоѣ България. Подобни заявления, казва „Икдамъ", би могли да подѣйствуватъ на българитѣ въ Турция и да изложатъ на опасность изкупения редъ въ Турция. „Икдамъ" приказва Портата, да всякъ обѣсняе на България.

Спорнитѣ въркви и училища въ Македония и Одринско. Въ вчерашното заседание на синода при фенерската патриархия се прочело тексеоръ отъ министерството на изповѣдванитѣ, чрѣзъ което съобщавало на патриархията, какво сѣ дали дадени много строги заповѣди на правителственитѣ власти въ Македония и Одринско по въроса за запоренитѣ или спорнитѣ въркви на българи и гръци църкви и училища. Министерството за дицевѣ пъкъ увѣрявало патриархията, че прослуводъ-то statuquo ще остане въ сила по тоа въпросъ дотолкова, доколкото камарата сѣсъчи цѣкнѣ заповѣ-нопрекетъ, който изработи специална комисия отъ депутати на заинтересуванитѣ народности и турска такина въ сѣбранието.

го прѣдизвикалъ. — Докато убийцитѣ гръци, що изкаха прѣзъ сентемврий м. г. 7 дупи жяже, жеци и дѣца отъ с. Кералъкой, бидоха пустнати на свобода; докато убийцитѣ турци отъ с. Блатска, що на 27 май т. г. убиха двама българи, останаха не прѣслѣдвани; докато покаинтѣ убийци отъ с. Бобеекъ, що убиха край с. Еленинца, прѣзъ юний т. г., прѣзъ бѣлъ день, петина невинни българи отъ гр. Мехомия, не сѣ подведени подъ инкаква отговорность, и докато още мюхиия турци и гръци, убийци на по единични бѣлгари, пакъ не сѣ обвинокани отъ власть и правосѣдие, — то тия, макаръ и малочѣлни дѣца, като бидоха обѣсени (в. „Вулкъ", броей 607, 1909 г.)

6) Солунъ 6 октомвий 1909 г. — На 1 т. м. сутрищта е бѣлъ обѣсенъ въ Кавадрин (Тиквешко) българина Божанъ Ивиевъ, отъ с. Долно-Бонино, на възрастъ 35 години, който е нарѣкъ съ револверъ Коля Дельовъ отъ с. Рожленъ, сѣщата каква. Послѣдниятъ се е заселилъ наскоро въ селото на обѣсения и се опиталъ да прѣпъстри жена му. Прикалата е изидена отъ солунския углавенъ сѣдъ („Балканска трибуна, № 38, 1909 г.).

Изливции сѣ всѣкакви сенатирания.

4. *Administрацията по-лина отъ хамидово врѣме.* — Никакъ реформи не направиха младотурцитѣ и въ администрацията, тоая най-важенъ факторъ въ управлението на една държава. Европейцитѣ бѣха турили добри начала въ тоа клонъ

Прѣпъсть отъ тоа тексеръ цѣлъ да се изрази до всички гръцки митрополити въ тѣзи дай области за сѣвдѣние.

Убити българи. Солунъ, 7 ноем. — На 5 т. м. 20 души българи отъ с. Крива (Гуменджийско), които се прѣдадли отъ Солунъ, дѣто отиили по едно дѣло, заведено срѣщу гъркитѣ. Близо нападнати близо до Гумендже отъ една гръцка банда, въ която, между другитѣ, влизали и лидартитѣ Ило, Матре Гъдинъ и Ило Пиперъ. Убити е бѣлъ бѣлгарина Тано Гоговъ. Властьта не е взела никакви мѣрки за прѣслѣдване на убийцитѣ.

Кризата въ Константинополската патриархия. Цариградъ, 7 ноем. — Изглежда, че между православнитѣ арменски патриархъ и правителството ще се постигне спорразумѣние, всѣдѣдствие визитата, която двамъ членове отъ новия мирски съвѣтъ при патриархията сѣ направили на министра на вкѣтрѣшнитѣ работи, Талятъ бей; послѣдниятъ бѣлъ обѣщалъ да се ревизиратъ дѣлата на нѣкоодина проокатори на адянскитѣ сѣбития, главно дѣлото на Аслъфъ ефенди.

Звѣрско изтезание на четници. Солунъ, 8 ноем. — Дѣлѣ официяли медицински прѣлѣкедания на заточенитѣ в тъмницитѣ на цинския затворъ бивши четници Ваде Станковъ, изнурѣени прѣзъ самия кайнакамнъ, по заповѣдь на скопския вали и на министра на вкѣтрѣшнитѣ работи, сѣ констатирали, че комитаджиитѣ сѣ подложени на прѣбити, стѣлата покрити съ голѣми рани, дебелитѣ месо пудути и чорапитѣ му обѣлени въ кръвь. Сѣдебната анкета е установила, че тоа е бѣлало по побои на кайнакамнъ, на полицейския комисаръ и на жандармерийски началникъ. Арестуванитѣ Станковъ и Мишевъ сѣ обвинявати като агенти на нѣкакъвъ въръзволенъ комитетъ. Въ четата Станковъ, като касиеръ на комитета. Властьта яска да го разсѣкатъ нѣкакви сръдствия складоне.

Арнаутски вилнения и разбойничества. — Дадяй Ходжа, селянинъ отъ с. Лѣшница, Гостиварска каза, сѣ се явили прѣдъ русски, австрийски и англійски консули въ гр. Скопие, на които сѣ прѣдали едно заявление, въ което се оплакватъ протѣи вилненията на Джаджовъ-ата арнаутитѣ отъ околнитѣ села. Селото Лѣшница бѣло жертва на арнаутски грабежи, нападения и прѣслѣдвания. Арнаутскитѣ чети не бѣли спирани отъ никого. Тѣ опоядвали селянитѣ на Лѣшница и Лѣшничани, задигали имѣ добитъка, земяти отъ-кѣуи и пр.

Въ заявлението се изброяватъ редица арнаутски зулуми, извръшени непрѣкъснато едно слѣдъ друго. Турската власть бяла безсилна да обуздае инанеющитѣ арнаути. Напротивъ, изпратенитѣ шесть стражари сѣ отвлѣкли шесть мъжеста с. Лѣшница.

Селянитѣ искатъ застѣлинственото на горѣказанитѣ консули, да се гарантира имота и живота имъ.

Телефонъ София—Цариградъ. — Днешнитѣ цариградски вѣстници сѣ съобщили, че на прѣдъ-ната прѣзи една седмица наша новина, че между българското и турското правителства се водятъ формални прѣговори за свързването на София и Цариградъ съ телефонъ.

Антимладотурскиятъ комитетъ. Цариградъ, 9 ноем. — Правителственитѣ и младотурскитѣ кръгове сѣдѣятъ внимателно дѣйностьта на образуванитѣ въ Парижъ антимладотурски комитетъ подъ ржководството на бившия турски пъкъмоходцитѣ министръ въ Шонхолмъ генералъ Шерифъ паша. Тоая комитетъ издаваednъ френски вѣстникъ подъ надсловъ „Менуритѣ" и два турски „Сербестъ" и „Ленин Йолъ", внасяено на които въ Турция е запрѣтено. Шерифъ паша, който, вслѣдствие решаването на офицерскитѣ чинове, бидѣ понижевъ въ чинъ пъкъмоходъ, продължава да се числи още къмъ армията. Поевче е заминалъ за Парижъ безъ да получи отпуска, военното министерство ще го покани да се завърне, инакъ цѣлъ да бѣдѣ изключенъ изъ корпуса на турскитѣ офицери. Правителството тъкъ да иземе мѣрки и противъ другитѣ членове на тоая антимладотурски комитетъ.

Около неврокопската афера. Солунъ, 9 ноем. — Послѣдствиятъ отъ неврокопската афера едва сега почнаха да се разкриватъ и да ставатъ достояние на по-широкото общество. Спорелъ авѣтентични источници, въ с. Зърново бѣлъ прѣбитъ до полуумрѣть старец Илия Инчовъ; въ с. Кумянчиѣ бѣли подхвърлени на безпочѣвенъ бѣлъ свѣщеникъ Никола Шайтановъ и кмета Никоа; въ Търанкъ жестоко бѣли Димитръ Батаковъ, синъ му, Ст. Кафаналъ, Ило Стоиновъ и цѣлото сѣмейство на Кретанцѣви (старая баба, синъ, мѣлката и дъщерта). Въ сѣрско сѣщото. Въ Горно-Бродѣ бѣли изжалвани много селяни, а най-жестоко кмета Чучкатъ. Но найсѣрдно бѣлъ нападнатъ Васъ Видовъ Елесъ, който на другия день се отмиватъ. Най-печалното е, че въ изстѣлванията на властитѣ сѣтрудничили и българи, принадлежащи къмъ фрикцията на Сандански.

Мухаджиритѣ въ Одринско и Македония. Солунъ, 10 ноем. — Спорелъ една официална статистика, прѣзъ м. октомвий сѣ пристигнали и сѣ настанени мухаджири отъ България, Босна и Черна Гора: въ Цариградъ 303 души, въ Одринско 340 души и въ Солунъ около 20 души.

Джавидъ паша въ Скопие. — Джавидъ паша пристигна тукъ. Той е назначенъ за начаинъкъ на петата скопска дивизия. За начаинъкъ на осемнадесетата митровица дивизия е назначенъ нѣкой сѣ Джавидъ паша.

Прѣвъзхождането на Джавидъ паша отъ Митровица всѣка изавѣстенъ страхъ у християнското население въ Горна Албания. Негонитѣ енергически дѣйствия противъ албанитѣ бѣхъ доведоли едно относително спокойствие. Всѣкъ, дѣто сѣ е спокоствъ на легитимна власть, се е вѣлело редъ, мѣръ и почитание къмъ властитѣ: кулиѣ на мюхиия отъ бейовитѣ сѣ разрушени, аигелитѣ прѣброяни, спѣсьшитѣ за младежитѣ подлежащи на повинность приготвени, данцѣвитѣ разкрѣлѣни и злостопрѣмѣнитѣ наказания или разпръснати. Страхъть сѣ Джавидъ паша е голѣмъ между всичкитѣ албанци. Когато по-напрѣдъ албанцѣтѣ въ Митровица сѣ се разкарали въръжени до зъбитѣ, сега нѣкой не смѣе да носи пищолъ на поясъ. Появяванѣ на паша въ нѣкоя улица вдигало на крака всички — и малки и голѣми.

Когато въ окрѣжнитѣ подъ военното нѣдомство на Джавидъ паша и въдорено спокойствиѣто, въ мѣстноститѣ Долна-Ръка, Горна-Ръка, Люма и Малесията влаѣле пълна анархия и населението е изложено на постоянни обири и нападения отъ ар-

е да констатирамѣ факта, че разбойничеството въ Турция никога, и прѣдъ стария режимъ, не заемало такъвъ широкъ и застрашителенъ размѣръ, какъто прѣзъ послѣдниятъ нѣколко мѣсеци. Разбойницитѣ бяли по бѣлъ день и свободно задигѣвали почти цѣлия сѣзнъ и дребенъ добитъкъ въ Дебърско; обирали убийцитѣ тѣзи нѣкоеки злостопрѣмѣнти арнаутитѣ, а властьта почти нищо не прави — дѣржи се пасивно. Положението не бѣѣ по-добро и въ Гостиварско, Тетовско и другадѣ, дѣже прѣзъ вратитѣ на Солунъ разбойничеството е въ пъланта сила: разни банди обиратъ тъговци и ги плѣнявятъ за откупъ. Нѣма сигурностъ нѣобщо за живота, имота и честьта на населението въ Турция; и троинто е, че всички банди се сѣстоятъ отъ мюсюлмани, прѣдводителствани отъ прѣдшини катили, освободени по хуриета. Властьта нѣе е изгубила нѣкакъвъ престижъ и не е въ състояние да въдвори редъ и спокойствие въ дѣржавата и да гарантира имота, живота и честьта на своитѣ подданици, или пъкъ не желае това да стори. И даста случаи не говорятъ въ полза на една умѣ конституционна и правова дѣржава. Това показва, че турцитѣ сѣ ренидинити и непоправими. Нѣма да помогнатъ на турцитѣ никакви аларми въ игри на конституция, ако тѣ не сѣ въ състояние да се изцѣрятъ отъ старитѣ си гангрени, които сѣ нѣкоеи размѣдъкъ дѣржавата и продължавать още да я разяждатъ, докаго окончателно се сплюе.

(Сѣдѣва)

бянски чети. Сжщо въ Гилянско анархията е годѣмъ: убийствата сж зачестили. Пристигнали сж тука отъ гилянската каза свещеницитѣ, кметоветѣ и пъвнцитѣ на много села, за да искатъ защита отъ нашата.

Вмигането на Джавидъ паша разно се тълкува. Баязи до властьта лежи твърдѣ, че той е назначенъ на чело на сонската дивизия, като като награда за неговитѣ заслуги въ усмирването на Горна Албания и другго — да покаже енергията си и въ останилитѣ части на видата. Въ нѣкои орѣгоне пъкъ твърдѣ, че неговото вдигане отъ Митровица се дъжи на дадения отъ страна на албанскитѣ депутати въ Цариградъ, които запланували да се групирать около опозиванта противъ партията „Итихадъ не Теракки". Централното правителство побързало да удовлетвори желанието на албанскитѣ депутати, толкоз повече, че цѣлата на Албания била постигнала. (Нѣм. „Ц. Трибуна").

Положенията въ Македония. Цариградъ, 10 ноем. Сенатъ приеме отговора на тронната рѣчь. Само по отношение на Македония въ отговора се констатира всеобщо съжаление дали неизлаго на положение въ тази провинция продъжава още, и се изказва желание за разрѣшението на въпроса за вратрѣшното положение въ Македония, който се появява хронически. По нагатъкъ въ отговора се удобрява проектираното създаване на монополи за покриването на бюджетнитѣ дефицити, обаче, критиква се увеличаването на акцизитѣ мита, което цѣло да падне въ тежестъ на бѣлкото население.

Турция противъ балканската конфедерация. Цариградъ, 10 ноем. Тукашната преса продъжава да критикува неблагоприятно плана за сключването на балканския троенъ съюзъ, който цѣлъ да бъде насоченъ само противъ Турция. Турция, заявиха вѣстницитѣ, ще се постарае, щото идеята да тоя съюзъ да си остане рокба на фантазията.

„Ихдамъ" и „Танинъ" възстанаха противъ рѣчитѣ на българския министръ-прѣдсѣдатель, г. Малиновъ и министра на вѣнкашнитѣ работи, г. Панрковъ, въ Народното Сѣбрание, и показаха Портата да поиска обяснения отъ българското правителство въ споменатото направление.

Невроконската афера. Солунъ, 10 ноем. — Заедно съ Динката, тукъ сж докарани още слѣдницитѣ селяни отъ Горно Броди: Петръ Чучекъ, Германъ Тасинковъ, Иванъ Бъровиданета, Иванъ Михаиковъ и Петръ Лаличекъ.

На 5 того дадоха докарани слѣдующитѣ 8 души отъ Горно Броди: Христо Ботушенъ, Иванъ Тихановъ, Георги Арабджия, Димитръ Сжнедора, Николъ Чобана, Симеонъ Петрушенъ, Велико Въчаниковъ и Велико Пашкалевъ. Новодокарани сж тоже прѣдадени на военния сждъ.

Горчинъ войвода убитъ. Солунъ, 11 ноемврий. — Бившия българоманенъ и отъ всички обичанъ охридски войвода Горчинъ Петровъ, родомъ отъ село Сватяно, Охридско, на 1 того случайно или умишлено е дадъ убитъ отъ своя другарь Зафиръ Котевски; куршума го е удрилъ подъ гърлото и се спрѣлъ въ главата; той е почивалъ слѣдъ три дни. Убийството е ставало на една свадба въ Сватяно, въ момента, когато водили младоженцитѣ въ черква и когато много отъ участвующитѣ въ това витиешко тържество стрѣляли съ револвери. Отъ начало убийца се извиняваъ, кат каквато, че револвера му случайно изгѣрнѣла, а сетнѣ почнѣлъ да бѣга. Той е бѣлъ заложенъ въ с. Изделание.

Охридчани противъ митрополитъ Методий. Солунъ, 11 ноем. — Бившитѣ охридскитѣ граждани отправили до екзархията колективно заявление, подписано отъ пъвренцитѣ и подпечатано отъ съ малкенскитѣ печати, съ което искали изгонвето на българския владика Методий отъ града имъ; като мотиви на това тѣхно искане, тѣ изтъкнали разни своеволия на владиката, незачитане отъ негова страна правата на общинитѣ и упадъка на българското черковно-училищно дѣло въ епархията.

Обиськъ. Солунъ, 11 ноем. — На 20 минували мѣсецъ битолската полиция е извършила пазтелень обиськъ въ нѣколко кѫщи на махалата „Ган Махла", съ цѣль да намѣри нелегалния Трайко отъ с. Бѣрниковъ, мориховско.

ХРОНИКА

Лични. На 8 того замина за родото си село видния прѣдприемачъ и членъ на дружбата г-нъ *Милошъ Георгиевъ*.

— На 12 того отпъктува за гр. Горна-Орѣховица г. *Апостолъ Христовъ*, членъ на Софийската дружба, заедно съ родото си с. Галичинъ.

Вечерника. — *Настоятелството на дебърската просвѣтителна дружба въ гр. София уреждва сѣмейно-забавителна вечерника за 28 того, въ салона „Одеса", площадь „Санъ Стефано, за добрината и добдирката жетоне, били тѣ членове или нечленове на дружбата. Гости водени отъ добрини сж добрѣ дошли.*

Настоятелството доста е направило, да гарантира добрата успѣшъ на вратата си вечерника прѣзъ тоя сезонъ. Умоляватъ се онѣя господжици и г-да добрини, които биха желали да взематъ участие въ литературно-музикалната часть на вечерника, кой сѣ какъвто може — пѣение, декламации, хуморески и др. — да свобщатъ прѣзъ редакцията на найкесно до 20 того, за да бѫдатъ прѣдвидѣни въ програмата.

Настоятелството разчита въ случая на пълна подкрѣпа отъ страна на дебърската младежь, какато двиде е показала досега.

За продаване на билетитѣ ще бѫде издрана специална комисия, за която ще свобщимъ своевременно.

Единъ нечаленъ инцидентъ. — Отъ Солунъ ни пишатъ слѣдното по инцидента между Чернопѣева и Наумовъ: „Слѣдъ пъврението въ Сандански, Огненова и Хаджиева атаганиева между кадъбисти и федеративни бѣ поутихнатъ и отъ страна на всѣ двамъ нападки въ органитѣ имъ. Нещастъ-то, на Динката дойде та подъ масло въ огъня: явово се почна ожесточена борба между двѣтѣ партии, като резултатъ на която е почнала полемика между Чернопѣева и Н. Наумова. Кто какъ е станъ той: Чернопѣевъ, обиденъ отъ едно" антрефиле въ вѣстника „Отечество", въ което се намекваше, че той е единъ отъ виновницитѣ за отстъпването на Д-ръ Томова отъ Струмица; писменно поискалъ отъ редакцията да отповерене писано като невѣрно. Редакцията не спорила това. На 6 м. м. вечерьта Чернопѣевъ се срѣщнѣ съ депутата Влахови, А. Томовъ и други, пиейки бира въ локала „Нью-ньо" при площада на „Свободата" забѣлѣзва на една отъ съсѣдитѣ маси г. Наумова, редакторъ на в. „Отечество" да седнѣ заедно съ Н. Наумова и другитѣ и неднаго поискалъ обяснения отъ първия за мотивитѣ, по които не отповергна писамото. Крайчекъ завинѣ, че сѣбѣдвалитѣ Чернѣевъ отъ А. Наумова и той не позволилъ да се отповерне писамото. На въпроса, зададенъ отъ Чернопѣева Наумову — отдѣ черни такива слѣдвания, послѣдниятъ завинѣ, че не е никогу дъзтоенъ да дава обяснения. Тогава Чернопѣевъ, крайно раздразненъ, удари три плъзра на Наумова и се пръкла при Влахова. Наумовъ напуска салона, за да потърси полиция, които да арестуча Чернопѣевъ, въ пъвнение на стоки тоя, понеже депутата Влахови вже извъртоното отъ Чернопѣевъ за свое дѣло и не позволи на полицита да арестуча другаря му.

Тоая инцидентъ ни саморазпрая изграни грозно впечатление не само между българитѣ, а и въ сѣрбата на другитѣ народности.

Нѣма да се прѣкратятъ още тия нечаленъ борби между двѣ български партии? Още ли щѣ се убиваме и бѣмъ взаимно? Мислятъ ли онѣзи, които подкѫждатъ тия борби, какво вършатъ?

7/XI 1905 г. *Інсф.*

Благотворително дружество въ С. Галичинъ. — По инициятивата на нѣкоолцина по интелигентни галичани на 4 окт. т. г. основало се Училищно благотворително дружество „Св. Пантелеймонъ", патронина правдинъ на българското училище, за подпомагане бѣдни ученици и поправяне нѣкои училищни нужди. Записани бали общо на деня на основането ѝ повече отъ 30 души редовни членове, измежду които бѣло избрано тричлено настоятелство: прѣдсѣдатель свещеникъ Овентия Исаевъ, секретарь-касиеръ Апостолъ Иосифовъ и съвѣтникъ Кметъ Аванесъ Сарафиловъ. Всички членове още при записванието си платили членски си вносъ за по 6 мѣсеци, по 2 гроша на мѣсецъ, та сѣбрали всичко около 4 лиири турски.

Ний не можемъ да не похвалимъ инициятивти отъ подобенъ характеръ. Интересътъ къмъ сръживанию и бъдъщетъ на нашитѣ сънародници въ родния ни край ни много рада. Желаемъ отъ все сърдце на новосъзнаното дружество пъленъ успѣхъ и разширение не неговата нѣва.

Отворено писмо. — Бившитѣ учитель и училищенъ инспекторъ въ Македония и Одринско, г. Ст. П. Петровъ, живущъ по настоящемъ въ Солунъ, е отповеренъ отъ Екзархия въ Цариградъ едно печатано отворено писмо, съ което разкрива съсѣмъ некрасиви работи за жирски слѣдъ при екзархията и училищния отдѣлъ. Изтъкна се въ това писмо, какъ систематично г. Ст. П. Петровъ е бѣлъ уводненъ отъ дѣлъжностъта и колко е голѣма скрѣбъта му, дѣто му се е отнеда възможностъта да съужи като училищенъ дѣецъ нѣи на друга дѣлъжность народу си.

ДРУЖЕСТВЕНИ.

Дебърската просвѣтителна дружба въ гр. Варна е изпратила до редакцията слѣдното писмо:

До г-на прѣдсѣдателя на Дебърската просвѣтителна дружба въ София.

Копие редакцията „Дебърски гласъ".

Съгласно рѣшението, което настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ гр. Варна е изпратила до редакцията слѣдното писмо:

1) Дебърската просвѣтителна дружба въ Варна ще се счита като клонъ отъ Софийската и ще се ръководи отъ сжщия уставъ, който има тя. Въ това, ти се запазва правото на самостойность. Нѣма съмнѣние, обаче, че единакостъта на цѣлитѣ, които дѣйстъ дружбѣтѣ, ще бѫде всякога допълнителни точки на взаимно съгласие и разбирателство.

2) Считаме органа на дружбата Ви, „Дебърски гласъ" и за нашъ органъ. За да имаме право на това, дружбата декларира прѣдъ Васъ, че тя ще се грижи за издрѫжката ну отъ средствата си, и

3) Съ поемането англижмента относително издрѫжката на вѣстника, настоящата да се даде на просвѣтителната дружба въ Варна правото да участвува въ редактирането на вѣстника, даването му насока и правото да разполага съ него, когато това стане нуждно, разбира се, въ кѫрга на цѣлитѣ, които дружбата прѣслѣдва. Дружбата ни приема тоа съ цѣлъ вѣстника да стане дѣйствителенъ органъ на дебърската емиграция и мѣсто, около което да се групирать силитѣ на колкото е възможно повече наши интелигентни сини.

Това като Ви съобщаваме, молимъ Ви, Господине Прѣдсѣдателю, да внесете горнитѣ при прѣдложения въ ней-бъзкото заседание на настоятелстото Ви, за постановяване съгласието.

Прѣдсѣдатель: *Ар. Иовковъ.*

Секретарь: *Хр. Трайковъ.*

Излѣзе отъ печатъ № 1 отъ Библиотеката на Дебърската просвѣтителна дружба въ София подъ заглавие

29. МАЙ 1903. ГОДИНА

или

Героическото сражение на Дебърската чета при „Чифлика" подъ войводството на Максимъ Неновъ.

Дневникъ на **Д-ръ. Арсовъ**, секретарь на четата.

Цѣна 30 ст.

Книгитѣ сж сказдирани въ канцеларията на дружбата, ул. „Екзархъ Иосифъ I", № 25, III етажъ. Желающитѣ да и разнострашатъ между дебрянитѣ или да ги и купятъ, могатъ да се отнесатъ до дружбата. Порѫчки за по една книжка могатъ да се изплащатъ въ пощенски марки.

Отъ настоятелството.

Отговорникъ: **Ив. В. Македонски.**

София — Печатница „Съ Сѣвѣе", ул. Раковски, 118.

Година I. София, 21 ноемврий 1909 год. Брой 34.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За членове на дружбата и абонолетѣ й . . . . **4** лева.
За нечленове на дружбата . . . . . **5** лева.
За странство . . . . . **8** лева.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му **Ул. „Екзархъ Йосифъ I" № 25, III етажъ.**

Обявления се приемать на извонени условия.

Съставъ на Редакционния комитетъ:

Редакторъ:

Лазаръ Димитровъ, прѣдсѣдатель
Кр. Тендеонски.
Иванъ К. Божиновъ

Съвѣтници:

Михаилъ Петровъ, касиеръ
Стаматъ Стаматовъ
М. Мандолиски, отгов. редакторъ
Матѣй Т. Христовъ, секретарь
Димитъръ Арсовъ

Сътрудници:

В. Чер-одрински
Г. В. Сердарски
д-ръ Т. Фалинонъ
Марко Григоровъ
Арсиний Т. Иоанковъ
Христо Несторовъ

Г-ца Георгя Блажева
и
Г-нъ Максимъ Стрѣзовъ

ще се вѣнчаятъ въ недѣля, 22. ноемврий т. г. 8 ч. сѣдѣ пладне въ черквата „Св. Богородица" (Варошъ).

Дебъръ **Дебъръ.**

Фондъ за издържание в. „Дебърски гласъ".

Прѣнесоѣ отъ брой 32 . . 227 лева
28. Иванъ Янковъ, София . . . . . 10 лева
Всичко 237 лева

Честитки на именини дни въ полза на касата на Дебърската просвѣтителна дружба въ София

14. ноемврий 1909 г. „Св. ап. Филипъ".

1. Филипъ Ивановъ . . . . . 3 лева
2. Филипъ Томовъ . . . . . 1 „
3. Филипъ Даниловъ. . . . . 0·50 „
Всичко 4·50 л.

Статии и дописки ненаписани чисто и отчетливо и то само на едната страница на листа и неизпратени направо въ Редакцията нѣма да се помѣщаватъ занапрѣдъ въ вѣстника. Ржкописи назадъ не се повръщать.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

ОБЯВЛЕНИЕ.

ПЕТЪРЪ и ТОДОРЪ ТР. БОЯДЖИЕВИ

Търговци въ гр. Дебъръ

съобщаваме на всички дебрани, находещи се въ странство, было отъ града или отъ селата, че желещитѣ отъ тѣхъ да се броятъ скоро и сигурно пратенитѣ имъ пари на домашнитѣ си, да се обръщатъ къмъ сѣдащитѣ добѣрени на насъ лица:

Въ София до г. **Търпета Костовъ**, прѣдприемачъ, ул. „Марнѝ-Лунза", № 7;

Въ Видинъ до г. **Василъ Филиповъ**;

Въ Ломъ до г. г. **Лазаръ Калевъ** и **Теофилъ Хаджиески**, кръчмари;

Въ Бранца (Румъния) до г. **Милошъ Георгиевъ**;

Въ Сѣръ (Турция) до г. **Ангеле Арменовъ**, търговецъ;

Въ Фокшанъ (Румъния) до г. **Петре Ангелевъ** и **Митре Ставревъ**.

Онѣзи, които се намирать въ други градове, каждато нѣмаше добѣрени лица, могатъ да изпращатъ паритѣ пакъ до горѣспоменатитѣ лица или пакъ, ако въ тия градове има банки, могатъ да ги изпращатъ въ чекъ право до насъ, въ който случай ще спираме за комисиона отъ 30 до 40 пари, спорелъ кур.а въ Турция. Приемаме на сѣщитѣ условия и американски и руски чекове.

По такъвъ начинъ, всѣки, който изпрати пари чрѣзъ насъ, избѣгва всѣка опасность отъ злоупотрѣба при изпращането и приемането на паритѣ. Нѣкакво право по 2 металика на наполеонъ нѣма да спираме за изпращане на паритѣ въ по-далечнитѣ села.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Честь ми е да съобща за знание на всички г-да пътници и търговци, че пакъ нѣехъ новопостроения сѣдѣлъ пожара

ХОТЕЛЪ „ВАКЪВЪ-ХАНЪ",

който се намира въ центъра на чаршията, близо до правительствения домъ.

Сиѣя да прѣпоръчамъ на г-да пътницитѣ, които посѣщаятъ хотела ми, **хигиенично построени стаи, мобилирани съ прекрасни кревати, чиста и нова постеля и бърза прислуга.**

При ХОТЕЛА „ВАКЪВЪ-ХАНЪ" г-да посѣтителитѣ намѣрятъ **добръ уредѣнъ ресторантъ и кафене съ най-добри мѣстни вина, разни напитки и най-вкусната софийска бира „МАКЕДОНИЯ".**

На г-да търговцитѣ правимъ и комисионерски услуги.

Скопие, 4. ноемврий 1909. г.

Съ уважение:

Съдържатели: **П. Илиевъ, Мл. Угриновъ & С-ие.**

Публичното събрание на Дебранитѣ.

Въ миналия брой на вѣстника публикувахме покана, съ която настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ столицата викаше дебранитѣ на публично събрание, по поводъ плачевното положение на българитѣ въ Дебръ, причинено отъ небѣшавото до сега разбойничество отъ страна на арнаутитѣ. Събранието се състоя, и, макаръ момента да не бѣше сгоденъ, понеже мнозина гурбетчии вече сѣ се заминали за родното мѣсто, други пъкъ се готвятъ да си заминатъ, то бѣше посѣтено доста добрѣ: почти всички емигранти и гурбетчии бѣха се стекли на него.

Отвори се сѣбранието отъ прѣдсѣдателя на дружбата, който сѣдѣ като обясни накратко, за какво е свикано сѣбранието, прѣдложи да се избере то бюро, което да ръководи разискванията на сѣбранието и изтъкни рѣшенията му. Сѣбранието рѣши единодушно — настоятелството на дружбата, по чиято инициатива се свика то, да изтъкнина родната на бюро.

Прѣзъ ово думата прѣдсѣдателятъ Лазаръ Димитровъ, който рѣшко и съ факти на рѣка прѣдстави поразителна картина на палдешния разбойничества, незавоимнто досега по своитѣ осуществения характеръ и размѣри: задигнали сѣ се по 1000, 2000 овце и повече отведнажъ и то явно, по бѣлъ день, и никой не безпокоиѣ разбойницитѣ; само за 15 деня прѣзъ мѣсецъ септемврий г. г. сѣ бяле отнадени повече отъ 6000 овце; Джерониица, селище на кайнакамнѝ бѣла нападната отъ една банда, състояща се повече отъ 400 души, прѣдъ кото каймакамнѝ-ката и, които, сѣдѣ като освободила двама затворени водители на разбойнишки банди, се отдали на пѣтнѝ и задигнали всякъ, каквото намѣрили въ хуюмета и селото; положеното що нѣщо не се проумѣвало и сета, тъй като властта не е въ състояние или пъкъ не иска да да вземе-нужнитѣ мѣрки за прѣкратяване на злото. Това състояние на работитѣ не може хладнокръвно да се гърми и да се повяка безропотно. Затова, казя той, сѣбранието трѣбва да каже своята дума, да я каже високо и поиска отъ компетентнитѣ мѣста бързи и ефикасни мѣрки за въдворяване на редъ и сигурность въ тѣхъ злочесть край. Сѣдѣ това говори г. Ив. Смилевъ. Той изтъкна, че въ с. Галичникъ въ по-прѣкини години имало 150,000 овце, въ Лазаровото 60,000 и т. н. и т. н. с. сѣставявало единъ дибръ поминъкъ, а сега не сѣ останали нито четвъртината овце и то само въ с. Галичникъ. Г-нъ Іосифъ Багери, съ дъбока сѣкърбъ признд, че дѣйствително положението на българитѣ е несносно въ Дебърско, нъ че това положение се дъжи прѣди всичко на азиятеца, който, съ своята натрапена вѣра надъ една часть отъ арнаутитѣ и съ всякои простеени и непростеени срѣдства, е употрѣбвалъ албанцитѣ, държани нарочно въ невѣжество, за своитѣ пъклени цѣли. Той намира, че положението сѣ се подобри само тогава, когато се се съзнае, отъ албанска и отъ българска страна, че само въ солидарность на тѣзи двѣ нации лежи залога за едно тѣхно по-добро бѣдаще. Господинъ Ив. К. Божиновъ и г. Хр. Несторовъ очертаха политиката на турцитѣ по отношение на българитѣ всждѣ, дѣто има българи още подъ тѣхна власть, респективно и въ Дебърско, — политика на прѣстъпно пристрасие, политика на всѣване раздори между отдѣлнитѣ нации, политика на деморализация и разрушение.

Сѣдѣ свършване на дебатитѣ, сѣбранието прие единодушно сѣдѣната резолюция:

Днесъ 15 ноемврий 1906 г. дебренитѣ емигранти и гурбетчии въ столицата, свикани на публично сѣбрание отъ страна на настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ бюрото „Зарая", по поводъ грозното положение, въ което се намира родния ни край, поради незавоимнотто до сега разбойничество, изтрепано отъ арнаутскѝ банди, сѣдѣ като изслушаяме рѣчитѣ на Л. Димитровъ, Иванъ Смилевъ, Иос. Багери, Ив. К. Божиновъ и Хр. Несторовъ и като внесхме прѣдъ вида:

а) Че разбойничеството, сѣкшествуяще отъ дохождането на турцитѣ на Балканския полуостровъ, упражнявано отъ арнаутски и помашки банди, прѣдводителствани отъ началницѝ на най-злитѣ и дини родове и племена, давано въ сѣсѣдитѣ крайнищи на Албания, почти начесѣнало сѣ появяванието на българскитѣ революционни чети и до изнѣсти степени ослабило сѣдѣ прогласяването на конституцията въ Турция, прѣдъ изтекоето дѣто отново се въроди и разви до нечувани широки размѣри: многочасленни разбойнишки банди, безнаказано и безъ да ги прѣслѣдва нѣкой, по бѣлъ день кръсѣтоскитѣ планини, селя и дружища; обирать и убивать; заплачать-едъръ и дребенъ добитъкъ отъ планинитѣ и пасбишата; вилнѣятъ и всѣкаетъ теророръ, дѣто минатъ; задигнатъ въ пѣнѣ хора за тежки откуци: бивши сейменн и дерудеждии искатъ заплатитѣ си отъ врѣмето, когато тѣ били прѣкратени да имъ се плащатъ, въ противенъ случай заплашаятъ, не всякно що прѣобѣрнатъ на прахъ и пепелъ, та много отъ селата подъ натиска на страха сѣ се покорили на искания на тия изедници;

б) Че тази вѣковна бѣда надъ българитѣ християни въ Дебръско и дори отъ всѣкъдѣ и всѣкъдѣ на Албания, ги е сиснила морално и материално и благодарение на тая вѣковна напасть, съуроводена съ систематическа насилия, тръпеви и насъдтвания отъ властьта, една голѣма часть е дадъ принудена да приеме мохамедаистото, друга по-голѣма се изселила по разни мѣста вѣтрѣ въ империята и изъ отъ нея;

в) Че, ако се продъжава това положение на работитѣ въ Дебръско, българското население не ще може да понесе теглата и ужаситѣ на злото;

г) Че отъ страна на правителството не се взети ефикасни мѣрки за прѣкратяването на това разбойничество и за осигуряване живота, имота и честта на тязвяото българско население въ тия краи;

д) Че изетитѣ мѣрки отъ власъта, искренно или прѣтворено, не попаднаха и нѣма да попаднатъ ни наймалко съществуващото непоносимо положение; и

е) Че, ако тѣзи налетавини мѣрки не се замѣстятъ съ по-рационални, положението още повече ще влоши, защото злодѣйцитѣ, бидейки неизказани, ще се насърдчатъ съ по-голѣма волность. да вѣршатъ прѣстъпления си занаятъ.

Р ѣ ш и :

1. Да помоли Отоманското правителство, Великото народнѣ и Парламента въ Цариградъ да взематъ бѣрзи и ефикасни мѣрки за унищожение на разбойничеството въ Дебѣрско и за осигуряване живота, имота и честьта на християнското население тамъ, съ които цѣе се въдвори желаемия мѣръ и спокойствие, както подобава въ една конституционна и правона държава;

2. Да се обезсрѣжи въ най-скоро врѣме албанското население или пъкъ да се даде оружие и на българското население въ Дебѣрско за самоотбрана; 3. Да се взимѣрне всяка откритата стока на стоманитѣ, въ противенъ случай правителството да обезщети пострадалитѣ;

4. Натовараме бюрото и да изпрати тази резолюция до Парламента, до Сената, до Великото везирство въ Цариградъ, и да помолимъ всѣ тия българскитѣ депутати въ Парламента и до депутатитѣ отъ Дебѣрския санджакъ, и бѣда се помоли българската прѣса да и даде широка гласность.

Дѣв думи върху плѣтицата и съобщенията въ Дебѣрско.

IV.

Като стана дума за желѣзница отъ Скопие до Дебѣръ, а оттамъ до Дурусъ, нека кажемъ нѣщо за терена, какъ и за ползитѣ отъ Скопие до Дебѣръ. До надъ Гостиваръ, т. е. до мѣстото дѣто извира р. Вардаръ, а имено при с. Врутокъ, терена е равенъ съ малки хъзнисти подитнатини, и желѣзницата ще върви бѣзко до подитѣ или по самитѣ поли на Шаръ-планина. Отъ Гостиваръ до с. Врутокъ ще минава рѣкъта планинското дефиле, образувано отъ изворитѣ на Вардаръ. Отъ тъкъ вече влиза въ планинска мѣстность — въ прѣдполи на Шаръ и Бистра планина. Като се отива отъ Скопие за Дебѣръ, въ дѣлото, на западъ отъ с Врутокъ, чрезъ единъ проходъ на Радина, колкото и малко или ръ с. Мавроово. Тъкъ е Баричкото дефиле, което достига до с. Върбенъ (Горна Рѣка). Отъ Врутокъ до Върбенъ се простирать високи планини и въ́рхове, и тъкъ трѣбѣ да се построятъ тунели. Тунела, разбира се, ще бѣде доста дъ́лгъ, въ отъ тъкъ пъкъ до Дебѣръ нѣма такива прѣпятствия, и желѣзницата ще върви бе по Радина, притокъ на Дриньо. Желѣзницата тъкъ ще мине с. Джерковица, центъръ на Рѣканската каза и седалище на кайманкамъ, край и спрѣщу дебѣрския манастиръ „Св. Иванъ-Бигоръ".

ПОДЛИСТНИКЪ.

Изложение въ върху положението на българитѣ въ Македония и Одринско въ послѣдно врѣме.

(4)

5. Чифлигарски или вообще аграрния въпросъ.

И тоя толкова важенъ въпросъ остана неразрѣшенъ, нито пъкъ има изгледъ да се разрѣши найскоро понеже нѣгового справедливо разрѣшение противорѣчи на интереситѣ на беговетѣ и другитѣ аграрни турци, които съ нѣкои господари въ държавата подъ етикета „малдотурци" или „либерали" (ахрарци), или пъкъ подъ прознишето на чалмаши напрѣдчиваня елементи; въ главната слѣд въ нова Турция е съсрѣдоточена въ рѣцѣтѣ на беговетѣ. Его защо плачевното положение на бѣдното сѣлоние си остана сѣщото, ако не и по-влошено. А това положение въ е едно най-бѣдно бѣдаше не може да не донесе измѣнени, стгресения въ дъ́ржавата. Знае се твърдѣ добрѣ, че селенитѣ изнесоха главно революционната борба въ Македония и Одринско на своитѣ плещи и тѣ сѣ най-благорпритата срѣда за изгаждѣнѣ на апостолитѣ на революцята. Тѣ ще продлъжаватъ да бѣдствуватъ, докато не бѣдатъ ръ Гостиваръ до Дебѣръ е половина отъ разстоянието Скопие—Дебѣръ, тъй щото то не е по-голѣмо отъ 60—70 километри. Това разстояние не е такъвъ, щото построянето на желѣзницата да постъга твърдѣ скъпо на дъ́ржавата. Особено това се налага, като се има голѣмото турско, политическо-стратегическо, както и общокултурно значение на такова едно дъ́лъ.

Албания не е земя пуста, както се мисли; тя е наистина планинста и сега непроходима, нъ тя би се прѣобразила въ една втора Швейцария, ако бѣ нашето сѣсѣдствие, особено както се има прѣдъ очи, че сѣсѣдно и близко до Албания се намира Дебѣрско, и живописното Охридско езеро, отъ което изтича р. Дриньо, които прорѣзва Дебѣрско, срѣдна и сѣверна Албания и, като се съединва Бѣли Дриньо, влива се въ Шкодарското езеро и Адриатическо море. Тъкъ би цъвтѣло, при други условия, економическото и дъ́рводѣлството, поради хубавитѣ и широки пасбища по планинитѣ и здѣсѣеносъта на послѣднитѣ. Въ нѣдрата на Албанскитѣ планини се крийтъ разни земни изкопаеми богатства, като рамо метали, камени въглища и т. н. Какви могатъ да бѣдатъ тъзи богатства, достатъчно е да посочимъ само това, което самата природа е открила въ Дебѣрско: тъкъ има изобилни минерални бани при с. Кожяни (Кожяни) и при с. Кисорската, прочути по своята лѣковитость; при с. Райчица, $^1/_2$ ч. здалечъ отъ Дебѣръ има богать рудникъ на тъкъ гипсъ; надъ с. Кѣрчишана сѣра, а въ прорѣзитѣ на Кѣрчиш имъ и камени въглища. Ако такива минерални богатства има само въ Дебѣрско, което сѣсѣдно съ Албания, но сравнително много по-малко отъ нея, колко повече тѣзи богатства ще има въ Албания?

Построянето на шосеа, желѣзници и другитѣ съобщения ще умъ́ртожатъ и укротятъ албанцитѣ, защото съ това ще се улеснятъ и административнитѣ умиротворения мѣрки, а което е по-важно, то ще отъкрие отлично поминъци. Тогава не ще съ потрѣбни мѣрки съ топове и пушки, или, ако съ нужни такова, то ще да е много въ по-малъкъ размѣръ, нежели днесъ. Тогава, резултатитѣ отъ пъртитѣ мѣрки ще бѣдатъ трайни и ползотворни, а резултатитѣ отъ вторичѣ—врѣменни, нетрайни, ко-ступаня скоро на нѣщо.

Сравнно е, па и прѣимно е да се скитатъ нѣкои по чужбина способнитѣ и работливи българи отъ Дебѣрско; да не могатъ да се радватъ на сѣмѣйнитѣ радости и на изтощитѣ залийска природа на на своето родно мѣсто.

Сравнно и прѣстижно е това крайно мирно и постепенно население въ-бѣло на робуя на бегове, деруделяи и чифлигари, да смучатъ отъ него пото, кърлежи и тахтаби, а то да е лишено даже отъ найнеобходимитѣ и въ достатъченъ размѣръ продукти за храна. За да се види скалотолта и нѣмотонта между дебѣрското население, достатъчно е да споменемъ, че то яде кукуруза по 120 гроша 100-тѣ ока въ най-благоприятенъ случай, а въ по-неблагоприятни случаи по 200 и 300 гроша 100 кила, т. е. говяда кукуруза.

А всичко това на какво се дъ́лжи? Разбира се, за това има много причини, нъ главното е, че нѣма пъ́ти и съобщения, та прѣимза да е ентинъ. А дъ́ржавата иска да ги е съвсѣмъ малъ́ко, а ако имитѣ и голѣми тирани, малкитѣ и голѣми десотци, малкитѣ и голѣми потисници. Его къмъ какво трѣбва датъ такива, до като не се подобри положението имъ, докато не имъ се осигури единъ по-сносенъ поминъкъ. А положението на българитѣ чифлигари и малоземелни е дѣйствително отчаяно. Его що говорятъ за това фактитѣ: Отъ Генералнѣ данъ 23 августъ т. г. пишатъ:

Беговетѣ отъ нашитѣ села съдѣ́ржатъ систематично мжчнотии на селянитѣ, за да проиждатъ новъсъбудитѣ отъ тѣхъ. Властитѣ подпомагатъ явно и скрито тъ́ стремежъ.

Въ с. Мачуково ихъдарахнѣ Изрихъ-ага искаше отъ селенитѣ селенитѣ, че ще му давятъ пъ́ръ отъ всичко. Чауушитѣ въ селото запашиваше селенитѣ, че ще ги изкажи, ако не склонятъ на тѣм условия. Селенитѣ отъ Мачуково ръ́ръ́ръ́

Събранието рѣши: да се изпрати по единъ прѣпись отъ протокола на събранието до Конституционнитѣ клубове въ Дебъръ, Гостиварь и Тетово и др., които отъ свои страна да сторятъ потрѣбното въ случая по тоя въпросъ, за да се подеме той оттамъ откждѣто ще има по-голѣма тяжесть прѣдъ управлѣнцитѣ кратовя въ Турция.

гр. София, февруарий 1909 г.

Подписали: *М. Попрока*
Д. Дамянов
В. Чернодримовъ.

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСЪВѢТА И ЖИВОТА.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣвелъ отъ руски **Д. Димитровъ.**

V.

Вечерни курсове, училища и лекции въ единъ отъ найкрупнитѣ фабрични центрове въ Англия (Манчестеръ).

За обучение въ допълнителни отъ първия елементаренъ разрѣдъ се взимa отъ слушателитѣ до 18 години 2½ шилинга, а отъ слушателитѣ по-стари отъ 18 години 3½ шелинга, т. е. около 1 р. 25 к. и 1 р. 75 к. за учебна година, и изплашвато сама въ първитѣ седмици по 25 к. Както казахме вече по-горѣ, въ училищата отъ тия разрѣди, въ класъ 1909—1907 учебна година се набрювали около 7,000 ученици, съ 2,000 по малко отъ 1905—1906 година. Тая намаление е сторена отъ тѣй, че отъ 1907—1908 година училищния комитетъ на Манчестеръ постановилъ да се прѣкратятъ запазването на отдѣлни прѣдмѣти въ вечернитѣ училища отъ първата категория, а допущана само записване по тоя нан они курсъ (общи, технически или търговски и т. н.) Занятията въ тия училища ставатъ три пати въ седмицата.

Като минаваме къмъ втория разрѣдъ вечери допълнителни училища, чий трѣбва тъйрно да отдѣлѣжимъ шестѣ технически училища, въ всѣко отъ които има подготовителенъ курсъ и курсъ чисто технически съ отдѣление механическо, строителенъ електро-техническо и отдѣление за химически производства. Съ течение на врѣмето прѣдполага се да се доведе уровеня на учебнитѣ занятия въ тия вечерни технически училища дотамъ, щото тѣ да служатъ като достатъчна подготовка за постжпване въ Муниципалния технически институтъ. Общото число на учениитѣ се тъй шесть технически училища не вмѣнишава много отъ 1,000.

Къмъ тоя разрѣдъ се отнасятъ и 17 търговски училища съ почти 3,000 ученици и 9 „вечерни женски институти" съ число на учениитѣ се, които надминава хиляда, между които има доста много и замужни жени. Въ всѣки женски институтъ (както и въ търговскитѣ училища) има общо или проготорнѣено отдѣление и специално отдѣление, какъвто се изучатъ такина прѣдмѣти, като готвачество, шиене и кройка, пране и гладене, гладене болни и хигиена.

Сѣмнествуваемо въ всичкитѣ училища отъ първия и втория разрѣдъ приготовителни или общи отдѣления се обяснява съ неадекватна подготовка на постжпвашитѣ въ тѣхъ и съ това, че общото дѣло на вечернято образование остава още е напълно оригинално. Послѣдното може да се постигне въ по-нови или по-малка значителна степень само тогава, когато посѣщението въ вечернитѣ училища стане задѣлжителенъ за младежкитѣ въ продлъжение на нѣколко години слѣдъ излизането отъ дневнитѣ начално училища.

Засега — споредъ данниитѣ отъ 1906—7 год. — статистиката за възрастния съставъ на лицата, посѣщаващи вечернитѣ училища на първитѣ два разрѣда, прѣдставлява се въ слѣдния видъ:

	Момчета.	Момчета.
По-млади отъ 16 години	4,311	2,923
Между 16 и 18 „	2,086	1,345
Между 18 и 21 „	1,376	912
По-стари отъ 21 годин	2,032	2,132
Всичко	9,805	7,312

(Сѣтава).

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Насилствено закриване на конституционнитѣ клубове. — Телеграфарятъ отъ Солунъ: Всѣдствие заявленето на бюрото на битолския конституционенъ клубъ, какъ обявѣлото събрание на клубнитѣ членове се изказало протестъ закриването на клуба и подчиняването му на антиконституционния законъ за съружения, на то того, по запрѣдѣлъ на властия, пощадила самъ сградата фирмата на клуба; на другия день, бюрото на клуба и мютевелитѣ на помѣщението, на брой 15 души, получили отъ сѫда прѣкозия за противодѣйствие на властитѣ при изпълнение на тѣхнитѣ мѣ обязаности; дѣлото ще се разглежда днесъ. Бительтѣ тоже заведи дѣло противъ властитѣ за нарушение неприкосновеността на жилищата.

Изявленията на Панчо Доревъ и турскиятъ печатъ. — Турскиятъ печатъ коментира доста задоволително вчерашната декларация на министра на вѣнкашнитѣ работи Рифатъ паша въ камарата. „Икдамъ" изказва радостъта си отъ заявленията на грѣцкитѣ и български депутати, че гърцитѣ и българитѣ въ Турция не ще могатъ да се ползватъ за нищадъ отъ Гърция и България. „Икдамъ" изтъкна особено декларацията на битолския народенъ прѣдставитѣлъ г. Панчо Доревъ, че Турция ще изгубѣ Македония само, ако пропадне сѣнта и не по-скоро отколкотоитѣ на 500,000 душа.

„Танинъ" изтъкна обстоятелството, че турската камара была показала, какво въ Българския парламентъ не можело нее да се — третира Турция тъй, какъ прѣдъ България и Гърция.

Теророятъ надъ българитѣ въ Турция. — Съобщаватъ отъ Солунъ: На 9 того спазнята на с. Трявица (Кожяско), прѣдружени отъ четирия турци, единъ чауушъ, двама стражари, сѣлския сѣдователь кадийския писарь отишелъ въ с. Бели съ цѣль да обискира кѫщитѣ на нѣкои селяни. При обискирането на бившия четникъ Георги Стоянови была намѣрена една мартинка, които искали да взематъ, но кметьтъ, брать му и надпрѣчъ на селото протестирали и недавали пушката, като казвали, че всички турци имали пушки. Чауушътъ и двама жандарми стрѣляли срѣщу кмета. Послѣдниятъ и неговиятъ братъ паднали убити, а надвратъ били само ранени. Въ Кожяни было сѣобщено, какво българитѣ отъ с. Трявица были нападнали жандармитѣ съ цѣль да имъ взематъ оржжието. Прѣзъ нощьта въ това село отишла голѣма

дъщери си спали въ градината, когато около 4 часа по турски нѣколко гѫржеви сѫ гръбудили. Момчето сѫвнало, че тѣхъ обстрѣлватъ, затова събудило сестритѣ си да не стжватъ отъ легатъ, за да се спасятъ. Въ страха, обаче, 16 годишната му сестра стана и ведната бива прѣсичана съ куршумъ. Като чули писанитѣ, разбойницитѣ изрѣкли: Зарѣзахме бащата на убитата! Съобщаватъ на властитѣ въ Кожяни, които отишла на мѣстопроизшедствието и констатира убийството на Мира. Виждъ, че колибата е продупчена отъ куршуми на пушка „Гра" и „Мартинка", и, по показанията на бащата на убитата, задлѣтъ Едина, за да му кажжатъ слѣдъ нѣкой день „, бегрѣтъ! испатъ ѫокъ". Нещастниятъ баща, мжжъ и да гледа мъртва обичната си дъщеря, пакъ благодари Богу, че е запазилъ живота на останалата въ Щѣнъ, това звѣрско убийство, бащата се чуди, какъ да отиде да пази градината си, защото Единъ сега е въ затворъ наистина, въ негоната чета е около градината; отъ друга страна пъкъ иде и зима, и той безъ тая градина ще е прѣдъ ужасния гладъ! Его така се нарежда у насъ положението на работника съ „Господъ-земевладѣлецъ! . . . (Отечество", бр. 56, 1909 г.). Коментарии съ излишни. Положението на обезземелено и малоземено население е непонносимо, то е такъвъ, то нѣма кой да се всдуша въ гласа на тия лишени отъ насилно нотера начело съ кайракчания и кодбашита. Направени били обиски въ цѣлото село. Падарътъ и 30 души селяни сѫ били арестувани и откарани въ Кожяни.

Отоманскитѣ власти противъ българитѣ. Телеграфятъ отъ Цариградъ съ вчерашна дата: Отоманскитѣ власти произвожѫ фаноризирать, и то главно за смѣтка на българското население, мюсюлманскитѣ емигранти отъ Босна, Херцеговина и България. Българскиятъ депутатъ отъ Сѣрескъ г. Христо Далиевъ се е обърнатъ къмъ министра на вѣтрѣшнитѣ работи, за да изтжкне изключителността отъ тоия начинъ на дѣйствие, особенно въ Разложко. Властитѣ благоприятствуватъ настаняването на голѣмъ брой мюсюлмански помашки сѣмейства, които измѣстватъ по отношение на помашкото отоманскитѣ българи съ цѣль да увеличатъ влиянието на отоманския елементъ въ ущѫрѣ на българския елементъ, първото послѣдствие отъ което ще бѫде появяването на голѣми конфликти. Така, жителитѣ на с. Елешница, почти изключително българи, се опалвахѫ отъ това поведение на властъта, които тоякова много уврѣжда на тѫхнитѣ интереси. Отоманскитѣ власти сѫ, по-нататъкъ, на мѣнѣ опалвахѫ, че оная, които не сѫ доволни, могатъ да си отидатъ въ България.

Министрътъ на вѣтрѣшнитѣ работи е далъ запоѫки на сѣрския мютесарифъ въ смисъ, щото да прѣстане това положение на нѣщата и властъта да дѣйствува съ пъленъ безпристрастие, но негоиятѣ запоѫки не сѫ изпълнени. Отъ друга страна, все съ сѫщитѣ цѣли, властъта продъжжава да фаноризира настаняването на мюсулманскитѣ емигранти въ земитѣ, принадлежащи на българитѣ, които отъ страхъ прѣдъ емигрантъ-клиета, бидоха принудени да емигрѣватъ въ България прѣзъ 1903 год.

Пропущане на бѫжанцитѣ въ Турция. — До сега за всѣка група бѫжанци, които повеждали да се вѣрнатъ въ Турция, е изискано по отдѣлно разрѣшение на турското правителство. За да се избѣгнатъ излишни прѣпинки, които затрудняватъ пущанието на бѫжанцитѣ по родинитѣ имъ чрѣзъ, българското правителство бѣ помолило турското правителство да даде едно разрѣшение на въпроса общо за всички бѫжанци. Турското правителство е вече разрѣшило въпроса, като е повелѣло да се пропущатъ въ Турция емигрантитѣ турски подвинници.

3000 разбойници въ Смирна. Цариградъ, 13 ноем. — Отъ частнитѣ сѣлдствия въ Смирна се виждѣ, че разбойничеството въ тоия вилаетъ се усилва и че числото на разбойницитѣ бидо вече около 3000 души. Осѫждоения лица казватъ, че тоия е едно заслишие се реакционно движение. Нѣкои сѣдѣния гласятъ, че Чакъжки е билъ виденъ да носи офицерска униформа.

Колоезденѣтѣ излѣтѣ въ Турция. — Въ Послѣдното се заседаваше управителния сѣвѣтъ на колоезденѣтѣ съюзъ е рѣшилъ излета на съзнитѣ колоезденѣти въ Цариградъ и Солунъ да стенѣ въ пущѣтъ ими на пролѣтъта идната година. Съвѣтътъ прави постъпки да добие за това разрѣшение отъ турското правителство.

Телефонитѣ въ Цариградъ. Цариградъ, 14 ноем. — Комисията натоварена съ проучването на офертитѣ, поддадени за инсталирането на телефонна мрѣжа въ Цариградъ, рѣши да приеме офертата на англо-американско-французкото дружество.

За турцитѣ историята нищо не значи: тѣ не знаятъ, че подобни прѣсъединия въ старо врѣме сѫ довели само врѣди за дѫржавитѣ, въ които станали подобни работи.

Мухаджирството е опасно за мѣстното население и отъ тая гледна точка, че прѣселишитѣ, които бѣгатъ отъ родинитѣ си мѣста, сѫ най-фанатичнитѣ и най-неблагосклонни, слѣдователно, най-прѣстарѣлитѣ елементъ — елементъ съ диви и разбойнишки наклонности. За да си съставимъ понятие за тоя елементъ, стига да си припомнимъ фактъ, който неотклонѣ става въ Одринско. Тамъ мухаджирятѣ гръмнали съ кули и сѣмейства, като хунска орда, се прѣдадоха на насилия и грабежи и турика въ пинка, българското население въ мѣстноститѣ и селата, дѣто минаха. Това сѫ въ̀рнитѣ резултати, които прѣдлѣдваятъ, какви ще бѫдатъ тѣ въ бѫдещe.

Досега главно турцитѣ поселяватъ мухаджири тази година въ Солунско, Лѣгазанско, Катеринско, Скопско, Одринско и др. Разбира се, това поселяване не е прѣстанато, това е, както казахме, една дѫржавна политика. Затова има назначени специални комисии и тази година ще се прѣдвижатъ въ бодрежта по-голѣми суми за тая цѣль, нежели досега.

(Ще сѣдва).

Безпокойствата въ Портата. Цариградъ, 14 ноем. — Въ Портата много се коментира визита на Негово Величество Царь Фердинанда при Негово Величество Сръбския Крал Петъръ. Тази визита поражда извѣстни безпокойства.

Портата и бѣжанцитѣ. — Турското правительство е разрѣшило пропущането прѣзъ границата на онзи македонци, които прѣзъ 1903 год. са напустнали Македония и заблѣкали въ България.

Понѣже напусналитѣ отъ тѣхъ села са заселени отъ мохаджири, портата е разпоредила до валинитѣ, на бѣжанцитѣ, които се завръщатъ отъ България, да се дадатъ земи за обработване и сума за постройка на жилищата имъ.

Упражнението на Цариградския виалетъ ще допусне натурализацията само на онѣзи българи, които са се заселили въ България прѣди провъзгласяването на нѣйнята независимость.

Интерпелация въ турския Парламентъ. Цариградъ, 14 ноем. — Въ дневнието заседание на камарата се разгледа интерпелацията досѣжно рѣчитѣ на бив. министръ г. Малинови и Паприкови, и балканския съюзъ. Министрътъ на вѣшнитѣ работи Рифатъ паша прочете една декларация, въ която изтъкна, че рѣчитѣ на бившитѣ министри се различаватъ доста отъ версията, която бидѣ разпространена отъ неотгонорни източници, и констатира, че тонътъ на инкриминираритѣ пасажи отъ тѣхни рѣчи е по-умѣренъ, отъ колкото бѣше разгласено въ печата. Рифатъ паша заяви, че още прѣди да бѣде депозирана интерпелацията въ камарата, той е съобщилъ на г. Карафовъ и на българското правительство, че рѣчитѣ въ Народното Сѣбрание би могли да се смѣтатъ като намѣса въ вѣтрѣшнитѣ работи на Турция, обстоятелство, което не би уместило желаното отъ България заинтересуване на отношенията между двѣтѣ държави. Отъ получения отговоръ се виждало, че въпроситѣ рѣчи, които не прѣдставлявать друго, освѣнъ отговоръ на критиката, упражнявана отъ опозиционнитѣ партии не съдържали тенденцията за намѣса въ турскитѣ вѣтрѣшни работи. Българскитѣ министри никога не сѣ помисловали и не сѣ могли да мислятъ, че имать права на нѣкакви намѣси въ Турция. Въ своитѣ рѣчи тѣ сѣ искали да почерпятъ само обстоятелствата, че колкото повечѣ, благодарение на конституционния режимъ, се подобрява положението на българскитѣ елементи въ Турция, толкозъ повечѣ ще заякватъ и турско-българскитѣ отношения.

Рифатъ паша заяви понататъкъ, че турското правительство е твърдо рѣшено да попрѣчи на какъвто и да бидо намѣса въ турскитѣ работи, и добава, че отношенията между Турция и България напосѣдѣлъ бѣли задоволителни и нѣрвотно ще се подобрятъ още повечѣ.

Досѣжно балканския съюзъ Рифатъ паша заяви, че за подобенъ съюзъ е стѣвало често дума, обаче, турското правительство, което се отнасяло извънредно вниматено и прѣдпазливо къмъ всѣки въпросъ, засегащъ настоящето и бѣдащето на страната, не заблѣзвало никакви признаци, които да подтвѣрждаватъ слуховетѣ за балканския съюзъ, а турското правительство не намира за необходимо да взема мѣрки за нѣкакъвъ мнимъ проектъ.

Интерпелантътъ, Муфтъ бей, заяви, че взема подъ бѣлѣжка отмѣтаното на българското правительство.

Сѣдъ рѣчитѣ на нѣкои оратори, министрътъ на вѣшнитѣ работи взема отново думата и отхвърли твърдѣнието на едни отъ ораторитѣ, че Черна-Гора била ржководена и въоржавана отъ Русия, като неприлично. Всѣдствие на искането на нѣкоолкоя оратори, великия Везиръ Хилми паша обѣщал, че ще изложи наскоро обѣлата политика на кабинета. Досѣжно Ноин-Назаръ великиятъ везиръ заяви, че Джеръ Мидовановичъ е уѣдрилъ Портата какво разгласяватъ слуховетѣ за нѣкакви мнимо постъкнати прѣдъ великитѣ сили ки неѣрни.

Камарата приѣ съ голѣмо мнозинство дневния редъ, съ който обяснението по интерпелацитѣ се намирать задоволителни и се оправдава кабинета да слѣдва досегашната си политика.

Турски маневри. Солунъ, 14 ноем. — На 12 того въ долината на р. Галикъ се произведоха гранични маневри съ участие на отдѣлъ пѣхота 2 батерии и два ескадрони кавалерия, въ прикъстването на генералъ-фонъ деръ Голцъ паша, който вчера е правилъ разборъ на маневритѣ — резултата не е извѣстенъ. Подобни гранични маневри ще се произведатъ въ Сѣръ, Сковие, Митровица, Битоля и Янина.

Освободени отъ пѣтенъ данъкъ. — Поради всѣкащитѣ на българския пълномощенъ министръ въ Цариградъ, турското правительство се е съгласило да не облага съ пѣтенъ данъкъ онѣзи български поддавници, които не сѣ прѣкарвали повече отъ една година въ Турция. Въ замѣна на това финансовото министерство е разпоредило до подвѣдомственитѣ си органи, да прилагатъ сѣщата мѣрка и по отношение на България.

Погребението на единъ бѣлъ български войвода. Скопие, 14 ноем. — На 11 того при завръщането си домъ заедно съ 80 г. си дѣдо падна убитъ, произнасъ отъ четирни революционнирци, българския войвода Василъ Стоиновъ Аджаларски.

Погребението му се извършви вчера на 13 того въ присѣствието на цѣлото българско население отъ гръдъ и отъ селата и общини се прѣдставяваше отъ специална депутация. При прѣминаване на кортежа покрай дома на сръбския митрополитъ, той бидѣ прикачанъ отъ сръбското духовенство, което прочете упокойствени молитви. Сѣдъ това и самиятъ сръбски митрополитъ Вижентий прочете една упокойствена молитва отъ балкона.

Погребението въ гръдъ стѣкнѣ отъ страна на турската власть се извършви въ двора на църквата „Св. Димитръ".

Съсѣкновения между клубити и сандиисти. Солунъ, 14 ноем. — Между членоветѣ на конституционния клубъ, и партизанитѣ на Сандански сѣ избухнали голѣми недоразумѣния и сѣществаха опасность отъ взаимни сблъсвания между тѣхъ. Битолскитѣ власти е затворили всички политически клубове.

Феридъ паша на сцената. — Движенето между албанцитѣ. Покорность Цариградъ, 14 ноем. — Въ понѣдѣлникъ вечерта, че вчера сѣ имали сѣбрание албанскитѣ депутати, депутати и първенци поѣтъ прѣдсѣдателство на бившия великъ везиръ Феридъ паша, за до обсѣдятъ положенѣто въ албанскитѣ виалети, да потѣрсятъ прѣдство за улесняването на правителствената акция, за попрѣчване за изстъкленѣта противъ конституцията и за разнасяването просвѣтата. Сѣбранието е организирало сѣбрания отъ на гарди за народопросвѣтни цѣли. Участвуватъ въ това сѣбрание сѣ се задѣлъжали да бѣдатъ вѣрни на конституцията. Рѣшенѣто на сѣбранието е изпратено отъ сѣща депутация на министра на вѣкрѣшнитѣ работи Талатъ бей.

Нота на Екзархията. Цариградъ, 17 ноем. Българскитѣ елементи въ Турция, на Портата сѣда нота съ деветъ искания досѣжно военната служба на българитѣ. Между другото екзархията се задѣлъжала за настаняването на българскитѣ войници въ отдѣлни казарменѣ помѣщения и освобождаването отъ военна служба на свръщилитѣ висши учебни заведения.

ВЪНШЕНЪ ОТДѢЛЪ.

Сръщата между Царь Фердинандъ и Краль Петра. Бѣлградъ, 12 ноемврий. Царь Фердинандъ пристигна тукъ днесъ въ 2 часа и 45 м. слѣдъ обѣдъ; той бѣ посрѣщнатъ на гарата отъ краль Петра, отъ прѣдсѣдателя на мин. Александръ, отъ министра на вѣшнитѣ работи г. Мадановичъ и отъ други висши държавни сановници. При сръщата двамата владѣтели се пригрѣнаха и разцѣлуваха нѣкоолко, слѣдъ което царьтъ се ржкува съ прѣстолонаслѣдника и съ министръ Мидановичъ. Тѣхни нечичества си прѣдставяха постѣ свититѣ и се качиха въ краалската кадиска, които ги чакаше за да ги отвѣе въ дворецъ; въ кадиската царьтъ сѣдѣше на дѣсно отъ краля. По пътя, качо и на гарата, владѣдлитѣ бидоха горещо аплодирани отъ многобройнѣ народъ, който имъ направи овация на нѣкои мѣста по главнитѣ улици на града. Слѣдъ пристигането имъ въ двореца царь Фердинадъ приѣ на аудиенция министръ-прѣдсѣдателя г. Пашича

Царьтъ знесъ въ 5 часа замина за София слѣдъ чая, който ще се сложи въ двореца. Макаръ че посѣщението е станало по собственѣ желание на българския царь, то има сѣмѣкъ частенъ характеръ. При все това, комментиритѣ крѣгоне му отдаватъ твърдѣ голѣмо значение.

Федерацията на Балканскитѣ държави. — На интерпелацитѣ корреспонденти на московския „Руское Слово" отъ достовѣрнѣ източници сѣобщаватъ, че въ руското министерство на вѣшнитѣ работи е получило подробно сѣобщение за прѣдложенѣто волени между Портата, българския и софийския кабинетъ относително образуването на балканската федерация на държавитѣ. Атинскиятъ кабинетъ не изръзва склонность да вѣзме участие въ тѣзи прѣдложенѣ, тъй като участието на Гърция въ федерацията се обусловива съ отказа отъ претенцията въ Мръ Кръстъ. Румъния, свързана съ особена конвенция съ Австрия, сѣщо е принудена да се дѣржи на страна, По тоя начинъ въ федерацията за сего могатъ да влѣзатъ само Турция, България и Сѣрбия.

Френски отзини за българдската сръща. — Парижкиятъ „Сиекъ" като коментира визитата на царь Фердинанда въ Сѣрбия, констатира, че сръбско-българското сближение се нааага отъ геоаграфическото положение на тѣзи двѣ страни. Вѣстникътъ поздравлява тѣ българския духъ интимностьта, които се възобновяка между Сѣрбия и България, и прибавя, че тази интимность по никой начинъ не трѣбва да съставлява за Турция прѣдметъ на безпокойство. Една балканска конфедерация пише „Сиекъ", може да се образува само, ако Турция даде своето одобрение и бѣде наклонна, въ удобенъ случай да влѣзе въ тая конфедерация.

Сръбскитѣ прѣстолонаслѣдникъ въ София. — Споредъ сѣобщения отъ Бѣлградъ, по случай прѣбиваването на царь Фердинанда въ Бѣлградъ, установено е, че сръбскиятъ прѣстолонаслѣдникъ Александръ въ началото на идния мѣсецъ ще посѣти София.

Сѣщо така, прѣзъ Коледа, царь Фердинандъ пакъ ще направи посѣщение на сръбския краль Петъръ въ Бѣлградъ, но тоя пъть вече официально.

ХРОНИКА.

Вечерника. — Настоятелството на Дѣбрьската просвѣтителна дружба въ гр. София уреждка сѣмейно-забавителна вечерника за 28 того, въ салона „Одеса", площадь „Сань-Стефано", за дебрьчитѣ и дебрьскитѣ зетове, бли тї чеиове или нечленове на дружбата. Гости, водени отъ дебрани, сѣ добрѣ дошли.

Настоятелството доста е направило, за да гарантира добрия успѣхъ на първата си вечерника прѣзъ тоя сезонъ. Умоляватъ се опия госпожи и г-да дебрани, които биха желали да взематъ участие въ литературнитѣ части на вечерниката, сѣ ще благоволѣ може — нѣкои, декламации, хумоски и др. — да сѣобщатъ чрѣзъ редакцията ни най-касно до 20 того, за да бѣдатъ прѣдвидѣни въ програмата.

Настоятелството разчита въ случая на цѣлна подкрѣпа отъ страна на дебрьската младежь, както винаги е указвала досега.

За продаване на билетитѣ ще бѣде избрана специална комисия, за които ще сѣобщимъ своеврѣменно.

Лични. — Група гурбетчии Дрѣчани, между които бѣше и Добчинъ Бацовъ, идеци отъ Брашла (Румъния), заминаха на 16 т. м. за родного си мѣсто. На 17 с. м. вечерта замина за родного си мѣсто и г. Кръсто Сиасеръ, видѣнъ прѣдприемачъ, подпрѣдсѣдателъ на Дебрьската просвѣтителна дружба въ София.

Единъ похвалѣнъ отзивъ за дебранецъ. — Въ Женева се образувало отъ тамошнитѣ студенти общо отоманско дружество. Избраѣ бѣлъ прѣмененъ комитетъ, въ състава на който влиза и г. Несторъ Поповъ отъ с. Гаръ (Рѣка). Прѣдсѣдатель на комитета бѣлъ избранъ Хайдаръ-бей, турски консулъ въ Женева. За г. Н. Попова кореспондента на въ. „Дневникъ", отдѣто взимаме тѣзи свѣдѣния, ето какъ дасково се произнасѣ: „Въ тоя комитетъ влизатъ Хайдаръ-бей, консулъ, както прѣдсѣдатель, 2 българинъ, 1 гръкъ, 1 арабинъ и още 1 турчинъ".

Нась ни много радва такъ тоя подъ за г. Н. Поповъ, извѣстенъ добрѣ на редакцията.

МАЛКА ПОЩА.

Дебьрь. — Г. Димитъръ Иванеѣ, инспекторъ. Ще изпращаме въ Вашата връзка г. „Дебрьски Гласъ" за сѣдѣнитѣ още лиця: въ с. Маоелари на с. Петко Ѣеоргиевъ, въ Дебьрь на г. Трайче Д. Симоновски, въ с. Бавища на г. Д. Димитровъ, въ Дебьрь на г. Николо Христовъ и въ с. Галичникъ за х. Огненъ х. Деспотовъ. Молимъ, изпращайте имъ ги редовно.

Отговорникъ: **М. Б. Македонски.**

София — Печатница „Св. София", ул. Раковски 118.

Година I. София, 28 ноемврий 1909 год. Брой 35.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За чаенство на дружбата и клоновѣтѣ й . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева.
Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му Ул. „Хазаръ Исмиѣ" № 25, III етажъ.

Обявления се приемать на износни условия.

Съставъ на Редакционния комитетъ:

Редактори:
Лазаръ Димитровъ, прѣдсѣдатель
Кр. Теодоровъ.
Иванъ Н. Бонинови

Съвѣтници:
Михаилъ Петровъ, касиеръ
Стаматъ Стаматовъ.
М. Мандолиски, отгов. редакторъ
Матѣй Т. Христовъ, секретарь
Димитъръ Арсовъ

Сътрудници:
В. Чернодрински
Г. В. Сердарски
д-ръ Т. Филковъ
Марко Григоровъ
Арсений Т. Иоановъ
Христо Несторовъ

Г-ца Мерджана Кирова
и
Г-нъ Никола Д. Симоноски

ще се вѣнчатъ на 13. деномврий т. г. въ черквата „Св. Богородица" (Вероушъ) въ гр. Дебръръ.

с. Кърчища. Дебръръ.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Извѣстяваме приятелитѣ си, съ които имамъ земане-даване и кореспонденция, че врѣменно отиваме въ родното си село Кърчища (Дебръско) и останимъ за мой замѣстникъ г. **Ив. Д. Спасовъ.**

Кореспонденцията и други пратки цѣ бѫдатъ адресирани на мой адресъ, както и по-прѣди, а именно: *Търне Костовъ, ул. „Мария-Луиза" № 7. кафене „Черни-вѣрхъ.*

Съ почитание:

Търне Костовъ.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Честь ми е да съобща за знание на всички г-да пѣтници и търговци, че пакъ наехъ новопостроената сѫщата пожара

ХОТЕЛЪ „ВАКЪВЪ-ХАНЪ",

който се намира въ центъра на чаршията, близо до прѣвителственото домъ.

Сѫща да прѣпоръчамъ на г-да пѣтницитѣ, които посѣтятъ хотела ми, **хигиенично построени стаи, мобилирани съ пружинни кревати, чиста и нова постеля и бърза присуга.**

При ХОТЕЛА „ВАКЪВЪ-ХАНЪ" г-да посѣтителитѣ ще намѣратъ **добрѣ уреденъ ресторантъ и кафене съ най-добри мѣстни вина, разни напитки и най-вкусната софийска бира „МАКЕДОНИЯ".**

На г-да търговцитѣ правимъ и комисионерски услуги.

Скопие, 4. ноемврий 1909. г. ·

Съ уважение:

Съдружатели: **П. Илиевъ, Ил. Угриновъ & С-ие.**

Излѣзе отъ печать № 1 отъ Библиотеката на Дебърската просвѣтителна дружба въ София подъ заглавие

29. МАЙ 1903. ГОДИНА

или

Героическото сражение на Дебърската чета при „Чафкитѣ" подъ войводството на Максимъ Неновъ.

Дневникъ на **Дим. Арсовъ** секретарь на четата.

Цѣна 30 ст.

Книгитѣ сѫ складирани въ канцеларията на дружбата, ул. „Хазаръ Исмиѣ 1", № 25, III етажъ. Желающитѣ да я разпространятъ между добрамитѣ или да си я купятъ, могатъ да се отнесатъ до дружбата. Поредки за по-една книжка могатъ да се изплащатъ въ пощенски марки.

Отъ настоятелството.

Единъ походъ почнатъ шумно свършенъ безусловно.

Думата е за похода на Джавидъ паша въ Албания. Тоя походъ бѣ прѣдпринятъ доста шумно и цѣлѣше да омиротвори Албания, особено Скадра и сѫщата, дѣто албанцитѣ сѫ лани и живѣятъ примитивно. Разбира се, главната цѣль на този походъ бѣше да се подчинатъ албанцитѣ на властта, каквато никога тѣ не сѫ признавали, и съ това да се унищожи етна постоянна опасность, какъвто е реакционно настроеното албанско население. Албанцитѣ не могатъ да зебраятъ своя „баба", Абдулъ Хамида, който щедро надарявше клисиситѣ албанци и галѣше диното самолюбие на всички албанци, като си служеше съ тѣхъ за постигане на своя цѣли и за потискането и съсипването на чужритѣ, които дигаха глава.

Нѣма съмнѣние, цѣльта на похода бѣше твърдѣ умѣстна, и ний чакахме съ нетърпѣние да видимъ нейнитѣ благоприятни резултати, защото се касаеше това до нашата черга. Въ началото надеждитѣ ни бѣха много голѣми, защото Джавидъ паша, поставенъ на чело на похода, се показа смѣлъ и енергиченъ. Тръба да се признае, че той прѣдприе рѣшителни акции въ сѫщата Албания и всѣ страхъ и тревога на всждѣ, дѣто мина. Слѣдѣхме съ внимание перипетитѣ на неговия походъ и чакахме съ голѣмо нетърпѣние и съ непристорена радость да сѫзнаме по-скоро той въ сѫрдцата Албания и сѫтнъ въ Дебъръ, понеже положенето въ Дебърско бѣше станало непоносимо.

Не трѣбваше да се мине много врѣме, за да се увѣримѣ, че нашитѣ належди сѫ били праздни: почнаха се интриги срѣщу Джавидъ паша, както отъ Скопие, тъй и отъ Цариградъ; интриги срѣщу отъ бивши хамидови лакеи и такива високопоставени личности, които имать интереси да държатъ страто положение на нѣщата, за да го използуватъ въ дадени моменти, не за вишо държавни цѣли, а за свои лични облаги и революционни интереси.

Желайки да се омиротвори Албания и да се постави редъ въ тази дина область, ний ни наймалко не сме противъ национализмъ и аспирации на на албанцитѣ, които едвашъ се зарадатъ и намѣратъ твърдѣ слаба почва между неѣвкото и въ поголѣмата си часть мухамеданско албанско население. Напротивъ, ний желѣемъ отъ сѫрдце пробуждането на албанцитѣ, тѣхнѣ вавръдъ и независимость. Насъ ни интересувa въпроса дотолкова, доколкото да се прѣкратятъ разбойничествата и злосторствата отъ разбойницитѣ арнаутски банди въ българското мирно, трудолюбиво българско население, да се осигури честьта, имота му и живота му. И това го очакахме отъ конституционна Турция.

Общото положение въ Турция, чистото положенето въ Албания и това, което става около похода на Джавидъ пѫша, за лишенъ пѫть показва, че турцитѣ въ нищо не сѫ се промѣнили въ своитѣ принципи и приеми на дѣйствие, тѣ си сѫ старитѣ турци, неспособни за никаква сериозна работа.

Когато въ сѣверна Албания Джавидъ паша горѣше кулитѣ на разбойницитѣ и злосторницитѣ, въ сѫрдна Албания и въ Дебърско нѣмаше никакова войска, гарнизона въ гр. Дебъръ се състоене не по-вече отъ 70—80 душн войници. Не само това, въ въ Дебъръ нѣмаше нито мотесарифинъ прѣзъ цѣлото лѣто, отъ 31 мартъ допрѣди 2 мѣсеци. Албанцитѣ бѣха юрнали да крадятъ, обирать и убиватъ пладнешки, по бѣлъ день, и никой не ги прѣслѣдваше. Най-послѣ, пратиха единъ мютесарифинъ-баба въ Дебъръ и отиде въ Долни-Дебъръ заедно съ Шакирь бега Егенски и съ Сефединъ Пустина, втащитѣ и инспираторитѣ на разбойничествотo и разбойницитѣ, да молятъ умиротвоно воителитѣ на бандитѣ да повярватъ задигнатитѣ стоки. Тъкмо тогава, когато мютесарифинътъ отиваше съ реченитѣ изгонци да повярне отграбенитѣ стоки на бѣжанци, въ Дримколъ и Джуча разбойнишки банди заклича на цѣли села добитъка.

Его вече мѣсецъ и пѣловина ина, откато мютесарифина е въ Долни-Дебъръ да прѣговоря съ разбойницитѣ, но до сега нищо не е повярвано, освѣнъ на единъ кехая само 200—250 овце, нито пъкъ ще повярватъ нѣкоега заграбеного.

Каква гавра? Какъвъ фалшъ? Какъ е тъкъ единството на дѣйствия? На едно мѣсто се горятъ кули и сѫ топове се разрушатъ сѫрдно-нѣкоини крѣпости, а на друго се пуска крак на единтѣ разбойнишки банди да упражняватъ, безъ да ги безпокои никой, своя прѣстъленъ занаятъ.

Положенето въ Албания си остава старото, въ Дебърско то си остава все такъвъ, какъвто си бѣше прѣзъ лѣтото. Това се виижа отъ свѣдѣнията, които дазаме на друго мѣсто въ вѣстника, съ тая малка разлика, че кражбитѣ ставамъ малко по-рѣдки, благодарение на зимата и на обстоятелството, че достатъчно ездъръ и дребенъ добитъкъ разбойницитѣ задигнаха прѣзъ лѣтото.

И въ мѣсто да чуваме, че централното правителство ще усили похода на Джавидъ паша, ще прѣдприеме ефикасни акции и отъкъмъ Дебъръско, телеграмитѣ отъ Цариградъ ни явятъ противното.

Една телеграма отъ 24 т. м. изъ Цариградъ гласи:

Говори се, че министра на вѣтрѣшнитѣ работи, Талатъ бей, е обещалъ на албанската депутация да оттели Джавидъ паша отъ Албания.

Друга отъ 25 с. м. гласи:

Свободнината отъ Албания гласятъ, че положенето тамъ е по-спокойно (?а. н.). За тази година никакова сериозна военна операция не може да бѫде прѣдприета. Послѣднитѣ операции сѫ убѣдили водителитѣ на албанското пѫлне за опасността, които алчне всъко съротивление, и се очака да се достигне до едно споразумѣние съ правителството.

Дебрашитѣ сѫ оплакватъ отъ неносимото положение и искатъ защита отъ отоманското правителство, то се спорязумѣва съ разбойницитѣ и вика назадъ Джавидъ паша. Какво по-конституционно, какво по-прѣдѣлно отъ това ? Зеде на Талатъ бей, не му пробиватъ кѫлцата и не му задигнатъ, какъвото намѣратъ въ нея ! Аяколоузнъ и многохвалени Татадъ бей, наистина малодушуванъ бихъ!

Каква гавра? Какъвъ позоръ? Какъ безславно се свѫрши цѣлия походъ на Джавидъ паша?

А какво се налага на дебрашитѣ българи да направятъ, ако всичко това излѣзе вѣрно и не ще взематъ мѣрки за подобрение на тѣхнята участь, ще кажемъ въ единтѣ броеве.

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Писмо отъ Дебъръ.

Извѣстно Ви е, че мютесарифинътъ бѣ повикалъ всички селини отъ Рѣжанскитѣ села, на които сѫ задигнати овцѣтѣ и другъ добитъкъ отъ раз-

бойницкиятъ арнаутски банди. Заедно съ него заминаха за Долни-Дебъръ, придружени съ два товара аскеръ. Баника се тамъ около единъ мѣсецъ. Лично мотосерифинътъ пъкалъ водителитѣ на двѣтѣ групи себе си и ги молилъ да вѣрватъ открадатѣ добитъкъ, като тѣмъ давалъ „баба бакшиш" (бащински съвѣти), че тѣ не трѣбѣ да правятъ такова работа. Така постъпилъ мотосерифинътъ, защото самъ е баба и защото вижда своето безсилие. Да не мислите, че разбойницитѣ послушали молбатѣ и съвѣтитѣ на мотосерифина. Не, съвсѣмъ не. Нѣкакви овце и другъ добитъкъ не се върнали, нито ималъ намѣрение да връщатъ. Когато той молилъ едни и мъ дава съвѣти, други си вѣрватъ своя занаятъ, а именно на 4. ноемврий нощно врѣме продухнали пада на кѫщата на еня ядовица и и взеха единъ кватъ и кяда, а на 5. с. м. с. Парене (Дякуца) пакъ нощно врѣме нападнали кѫщата на Марко Мойсовъ и завѣдки всякви добитъци, въ благодарение на селската потера, която се притекла на виковетѣ и пискитѣ на Маркойца, били отнети.

Прѣди нѣколко дена се връщнахъ отъ Долни-Дебъръ сезинетѣ отъ Рѣка, които отишли заедно съ мотосерифина, съ надежда да имъ вѣрнатъ заробѣния добитъкъ, сѣдѣхъ като чакъла цѣлъ единъ мѣсецъ. Но нещастнитѣ, вмѣсто да добиватъ съ заграбѣния имъ добитъкъ, вѣрнаха се самъ и то бракосали, посрамени и непрѣодѣлѣени цѣлъ мѣсецъ. Тѣ бѣ нечакбата отъ отнаено имъ въ Долни-Дебъръ и още събирането на доволно много паразитни животинки — въшки. Изгубената надежда, че добитъка имъ ще бѫде повратенъ, бѣ ги съсипала.

Другъ. И тукъ затворика българския конституционенъ клубъ: клубкото бюро бѣ поканено отъ страна на бимбашията и му бѣ запокѣано да се съобрази съ закона за сдруженията.

16. ноемврий 1909 г. *Боянъ.*

Писмо отъ с. Кърчища.

Кузмаръ Поповъ, родомъ отъ с. Кърчища, миналата седмица пристигналъ въ родното си село. За негово чай-голѣмо нещастие камира сѣмейството си въ отчаяно положение и доволно много паразитни животинки — въшки. Изгубената надежда, че добитъка имъ ще бѫде повратенъ, бѣ ги съсипала.

Другъ. И тукъ затворика българския конституционенъ клубъ: клубкото бюро бѣ поканено отъ страна на бимбашията и му бѣ запокѣано да се съобрази съ закона за сдруженията.

16. ноемврий 1909 г. *Боянъ.*

Писмо отъ с. Кърчища.

Кузмаръ Поповъ, родомъ отъ с. Кърчища, миналата седмица пристигналъ въ родното си село. За негово чай-голѣмо нещастие камира сѣмейството

ствуване въ съдината си и що Вий по отдавна сте почуствували, ний никадме залога за постигане оная благородни задачи, които лежать като основа на нашата взаимодѣйствие.

Нашия затьлтенъ край, забравенъ отъ модерната цивилизация и тикнатъ при сини условия, които съ задушвали всѣко едно културно проявление, сега, повече отъ всѣкога нека морилата и материлната подържка на неговитѣ прѣснати чужбина синове; затова сега повече отъ всѣкога е нужно вашето групиране около благородната цѣль — вливане една животоносна струя въ уснлита на нашитѣ съсѣдственици тамъ, които ратуватъ за културното подигание на родината ни.

Двата съсѣдственици, настоящия поздравителенъ адресъ се изпраща съ горещото благоожелание, щото просвѣтителитѣ наши дружби да станатъ една Обло-Дебърска отзанзация, които да бѣлде факторъ въ обществения и културно-просвѣтителенъ животъ на нашия край. Нека всички присѣдашимъ усилията си за тая благородна цѣль, нека нашата взаимодѣйствие бѣлде нерязрина и полезторна!

Приемете прочее сите, братъ и съсѣдственици, привѣтствия и сърдечнитѣ благоожелания на най-младата Дебърска просвѣтителна дружба — Варненската.

Прѣдсѣдатель: *Ар. Иковъ*; подпрѣдсѣдатель: *Н. Янев*; секретарь: *Хр. Трпъковъ*; касиеръ: *С Алексиевъ*; съвѣтници: *Василъ Николовъ. Бл. Д. Поповски, Вельо С. Камбуровъ и Д. Сукуловъ.*

Изъ дѣйностьта на Дебърската просвѣтителна дружба въ Варна.

Въ заседанието си на 27 мин. мѣсець — първото заседание отъ основанието на дружбата — настоятелството на дебърската просвѣтителна дружба въ Варна е взело слѣдитѣ по-важни рѣшения:

1) Да се спитани и изпрати до дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ София, Солунъ и Ряхово поздравителенъ адресъ отъ страна на най-новата дружба — Варненската.

2) Да се декларира прѣдъ Дебърската просвѣтителна дружба въ София, Солунъ и Ряхово гласъ" що бѣлде издържанъ отъ просвѣтителната дружба въ Варна и че съгласно туй орана да се счита и за органъ на посѣдѣнитѣ.

3) Опрѣдѣли се да заведе-ще-ще на дружбата една отъ стаитѣ на питейния салонъ на г. Коста Василевъ (II уч., сѣщу „Св. Никола"). Всичко, отноские се до дружбата да е напрвато на тая стая.

4) Въ най-близкото общо сѣбрание на г. г. членоветѣ на дружбата да се произведе изборъ за контрола комисия (чл. 16 отъ устава), понежа въ миналото сѣбрание вѣрвото бѣ напрвато и не бѣ изъмжно произнежедвато на тоя изборъ.

5) Да се напрвятъ три покани за записване на членове незаписанитѣ се още дебрани въ Варненското окражие: едината за оная отъ Рѣка, другата за дебранитѣ отъ Поле, Дримкоъ и Жупа и третата за оний, които се намиратъ въ градоветѣ Добричъ, Бѣгинъ, Провадия и Каварна.

6) Членския вносъ за всѣки единъ отъ членоветѣ да не бѣде повече отъ 50 ст.. Внесеното повече отъ тая сума ще се счита волна помощь.

7) Задъжжака се касиера на дружбата при издаваедно квитанция на оний, които внесохъ въ правата лента при основанието на дружбата, да пише на какво всѣки единъ е далъ вносъка си — за членски вносъ, или като волна помощь — и съгласно отговора да написа квитанцитѣ.

8) Събранията на настоятелството сѣ публични за членоветѣ на дружбата и за гости дебрани. Желателно е тѣ да се посѣщаватъ отъ повече членове, а за тая цѣль г-да настоятелитѣ сѣ вмѣнятъ за дльгъ да раздаватъ за всѣко едно заседание на настоятелството. На така устроиванитѣ заседания ще се уважаватъ мѣнинта, дадени и отъ г-да членоветѣ — не настоятели. Настоятелството е проникнато отъ желанието да се внесе пъвна задушевность въ работитѣ на дружбата.

9) Вызлага се на прѣдсѣдателя на дружбата г-нъ Арсеин Иковъ да публикува въ „Дебърски гласъ" горнитѣ по-важни рѣшение на настоятелството.

Рѣшение на настоятелството по събране помощи за Дебърския монастирь Св. Иоанъ-Бигорски.

Настоятелството по събране помощи за Дебърския български монастирь „св. Иоанъ Пѣдатечи-Бигорь" въ заседанието си отъ 25 ноемврий т. г. рѣши, щото свикането на общото събрание на дебранитѣ за даване отчетъ, да се отложи за напрѣдъ, когато дебранитѣ гурбетчии ще се завърнатъ.

При това се съобщава, че касиерьтъ г. Търие Костовъ ще замине за родното си мѣсто, а за неговъ замѣстникъ до завръщанието му остава упълномощения отъ него г. Иванъ Д. Спасовъ.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Протесть на конституционнитѣ клубове. Солунъ, 21 т. Б. „Отечество" печати острѣ протесть срѣщу закона за съдружавнитѣ. Като анализира изтекия конституционенъ животъ и всичкитѣ перипетии, прѣзъ които прѣмина възродена Турция, тоя протестъ констатира наклонната плоскость, по която се движи отоманския парламентъ, неговата отрицателна дѣйностъ, неспособностъ да изпълнява благата, които дава конституцията. Плодъ на тоя законодателенъ тенденция е и закона за съдружавнитѣ; той е несправедливъ, противоконституционенъ, противоразумѣнъ и е намира въ противорѣчие съ петвѣковната традиция на отоманската държава, която е осветила правото на влияжнитѣ въ империята народности за самостойно културно развитие. Какъ е возможно въ тоя съждаденото отъ тоя законъ положение, вѣстникитѣ се изказа по сѣдния начинъ: „Но закона си е законъ. Като конституционни граждани ние имаме други средства за спорятъ, освѣнъ протеста. Ние протестираме, обаче, не бѣхме чути. Сега ни остава да прѣдложимъ такава, вдъхновени отъ надеждата, че може би сѣдбата ще донесе по-честито бѣдеще за отечеството".

Протестъть на в. „Отечество" се завършва, като се приповтарятъ, нѣкои пасаци отъ окружного

нитѣ области, които различаватъ толкова рѣзки географически и климатически условия. Отъ всичко обаче, се пикда, че турцитѣ останиха арятата отворена на системата на военнитѣ помощности, за да прокарятъ прежнонатата система, съ цѣли твърдѣ прозирни: да се сандарждатъ и уничтожатъ гръцитѣ. Нѣма още официално рѣшение на въпроса, ить нагажда отъ всичко, независимо отъ желанията на патриарси, екзарси и равини, че той ще бѣде рѣшенъ скоро и то въ нежелателна и вѣрдна смисъль. Дано бѣдемъ изъмжни. Ний тукъ имаи да мотивирамъ отъ много гледища, че реакционната система е прѣдпочитана, защото нито мѣсто му е тукъ, нито е нужно да правимъ това при обстоятелството, че всѣкому е познатъ климатическия контрастъ и географическата разрѣдкостъ на турскитѣ владѣния. Нѣма тукъ да надоряваме и отрицателнитѣ резултати отъ прежнонатата система, нѣ ще споменемъ само, като най-добрѣ, резултатъ да бѣде лежерностъ и емигрирането на много младежи, отъ които турцитѣ не могатъ да очакватъ подзи. Напокаи, тоая ще съждаде единъ елементъ, готовъ на бунтове.

Тоая бѣхъ прѣгледъ върхъ отдѣлнитѣ страни въ живота на българитѣ въ Македония и Одринско и достатъченъ да си състави човѣкъ едно доста ясно понятие да положението на нашитѣ съврояци въ тѣи двѣ провинции.

За да илюстрираме доиждѣ казаното по-горѣ за положението на българитѣ въ Македония и Одринско, намирме за неизлишно да приведемъ и

и като се прикаватъ съмишленицитѣ да понесатъ тежкия ударъ на закона, да се сплотятъ, да запазятъ силитѣ и енерягия си за борбата, която трѣбва да се поди за придобиване на свобода, правда и редъ.

Реакционно движение въ Мала Азия. Цариградъ, 21 ноем. Прѣстанилитѣ частни сѣвѣщания отъ Битанъ гласятъ, че въ цѣлата области ставатъ голѣми безредици. Отъ̀бѣгнали сѣ бѣли много прѣстъкления, приписани на реакционнитѣ. Бивши чиновници възпиали сѣщо противоазовни дѣйствия. Най-сетнѣ арестуванто на нѣкой си Сали Ага, прѣсѣдѣвашъ за голѣмъ брой злодѣяния, не е могло да стане.

Реакционно движение въ турската войска. Цариградъ, с. а. Генерализмъть Тъ̀ївѣтъ паша е ив диритѣ на единъ реакционенъ заговоръ въ войската. Въ военската школа са намѣрени между ученицитѣ вѣстници и манифести, съ които се подкавитъ на борба противъ дневнинъ конституционенъ режимъ. Дамаа конкери са арестувани.

Охридчани и тѣхния митрополитъ. Охридчани искатъ да се отнеме митрополитския прѣстолъ на охридския митрополитъ Методий, за когото̀ѣхъ е изпратенъ единъ протестъ до Н. Б. Екзарха. Охридската емиграция, които въ Софии е твърдѣ многобройна, е била сезирана на събранието, сѣмкано зачерга, а съ тоя въпросъ. Сѣдъ изслушване на то̀ринитѣ оратори, събранието е взело рѣшение да се отимие протеста безъ внимание, като неоснователенъ и тенденциозенъ.

Грѣцката пропаганда въ Македония. Солунъ, 21 ноември. На 12 того изгумнѣтъ на грѣцкия монастиръ при с. Чанъ-Кьой, Скечинско, получитъ едно писмо отъ една грѣцка баба, зошло отъ къмъ Гелдъкъ, въ което му се съобщавало, че близо до монастира се намира бандата, състояща отъ 40 души, между които трима рамени, и тръсело се 40 оки хлѣбъ, 20 оки сирене и 50 лири — всичко взаимообразно до като пристигне очакавата помощь отъ грѣцкия консулъ въ Деде-агачъ. Поеже игумнѣтъ отказалъ да изпрати искания́тѣ пари и пари оне сѣщата нечерь бандата бѣлвайвала въ монастира, заклала единъ монахъ, единъ слугъ и двѣ дѣца и заплашила какъвто намѣрили. Игумнѣтъ усѣщъ да избѣгна. Пристигалата потера заловила двами отъ бандититѣ и сами жена, които отъ черьтъ прѣпощувала въ монастира и които се прѣдолагала да е отворила на разбойницитѣ. По-сетнѣ се прѣдадъ на властитѣ още единъ бандитъ. Властьта турска ражда и на двамъ-тримъ дни, тъ̀ръ ще ренди, което силно компромитира грѣцкия консулъ въ Деде-агачъ.

Невроконската афера. Солунъ 25 т. м. Воспититѣ сѣдѣ още продъльжава разслѣдванитѣ по невроконската афера, резултатитѣ, обаче, се пазятъ въ тайна. Спорѣдъ правителствени увѣрения още събрани сѣвѣдѣния за извѣрнанитѣ въ Дяка̀ата и другарятъ му прѣстъкления прѣзъ врѣме на тѣхнито четвитество, които прѣстъкления се извършили по-вече отъ десетъ. Само сѣдѣ̀ъ приняваинето на тая работа сѣдѣ̀ъ цѣлъ да започне разглежданѣто на дѣлото.

Въ Скопие е образуванъ военно-полеви сѣдъ съгласно закона за четвитѣ. Сѣдѣ се прѣседателя-

---

сновать рзбойнишки банди отъ по 50, 100, 200, 300, 400 души по села, планини и пасбища и заглавятъ кирия и дрѣбния добитъкъ, продуживатъ кашн и задигатъ покѣщина, убиватъ и вѣрватъ всички неистовства, не обезпокоявани и непрѣслѣдвани отъ никого. Достатъчно е да посочимъ само на два крупни факта, за да се види, какъвто е положението на дебрския българинъ: а) въ продъльжение само на двѣ седмици въ краи на септемврий сѣ задигнати 6,000 овце, б) селото Джерониица, седѣнище на кайнаминъ на Рѣдъкската кадия, бѣ нападнато отъ една разбойнишка банда, състояща се отъ 400 души и тури въ нѣмина населенето въ това село и въ околита. Кайнаминътъ задигнулъ прѣдъ̀ъ бандата, кого се прѣдалъ на бъйство и грабежъ: ограбила касата на хукюмата, отворила вратитѣ на затвора и освободила затворницитѣ, ограбила и задигнала всичко и тоая е сѣщо и се отегдала спокойно въ дъва Аабанин. Всичко това е станало, защото въ Джерониица бѣли затворени двама водитеаи на разбойнишки чети.

Кто тоа е въ̀ъ̀ъ̀ъ положението, почитаемо събрание, на българитѣ въ „конституционна" Турция въ̀ъ̀ъ̀ъ

ствуя отъ военния кайманкамнъ, Риза бей и има за членове: майоръ Шевкетъ бей, капитанъ Реджебъ ефенди, членъ на апелационния съдъ Хафиздинъ бей и секретаря на съда Хилми ефенди.

Опасностьта отъ война между Турция и Персия. Цариградъ, с. д. Съобщаватъ телеграфически на персийското правительство, че турската войска е минала въ персийската територия при откраването на телеграфна линия до Пасова. Персийското посолство предлага на Портата да се разрѣши въпроса за неутралната погранична зона арбитражно отъ нѣкоя неутрална европейска. сила. Портата е отхвърлила това предложение.

Възстанието на арабитѣ. — Ожесточено сражение съ турската войска. Цариградъ, с. д. Йеменскиятъ валия съобщава, че между съединенитѣ арабски племена и турската войска е станало ожесточено сражение. Турската войска заняла планинскитѣ мѣстности. Арабитѣ били отблъснати съ голѣми загуби.

Българскитѣ търговски агентства въ Турция. По силата на подписаната замерка отъ Рифкъ паша и г. Сарафовъ декларация, българскитѣ търговски агентства въ Цариградъ и Солунъ се повишаватъ въ генерални консулства, а търговскитѣ агентства въ Одринъ, Сѣрозъ, Монастиръ и Скопие — въ консулства. Турското агентство въ Пловдивъ става генерално консулство, агентствата въ Бургазъ, Варна и Русе стаятъ консулства, видинската агенция — вице-консулство. Дѣйтѣ правителства могатъ да уреждатъ и другитѣ консулства.

Балканскиятъ съюзъ. Отъ Софія на виенската „Най Фрѣй Пресе" съобщаватъ: Споредъ закона се спори въ политическитѣ кржгове, между българското правителство и портата, е обсждавнъ въпросътъ за взаимоотнатъ отъ едно общо разузумение въ-рху образуването на единъ балкански съюзъ. При това, отъ турска страна се протестирало за една ръкоовдна роля, противъ която българското правителство рѣшително е взало позиция и заявило, че може да пръгозари само въ-рху базата рат inter pares (равенъ между равнитѣ), т. е. на равна нога.

По поводъ на тоза, „Н. Фр. Пресе" пише: Въ политическитѣ кжгове на балканитѣ е дъ-ржавнъ отъ нѣколко години пакъ стана дума за образуването на единъ балкански съюзъ. Особно отъ най-новото поглѣдение на българския царъ Фердинандъ въ Бъ-лгарія, тая идея усилено се обсжда, и пакъ-тъ, както диесъ се съобщава отъ София, се уговора между българското правителство и портата. Турскитѣ вѣстници, които въ послѣдни дни се занимаватъ съ работата, заслужаватъ благодарности, че единъ съюзъ на балканскитѣ държави безъ съдѣйствието на Турция, ще бъде насочевъ противъ интереситѣ на отоманската империя. Портата, както се говори е съобщ-ено отъ Софія, е поставила искането, щото на Турция въ балканския съюзъ да се даде ржководното мѣсто, до като българското правителство яска щото всички балкански държави да приемѣдлежатъ на съюза, като равноправни членове. За пръговори на Турция съ другитѣ балкански дъ-ржави до сега нищо не е е чуло; съобщ-ението, че Ебнеръ бей ще се отправи за Българ-ия за обсждането на въпроса за федерацията се опроверга настойчиво отъ него.

Дѣйностьта на Нишки бей въ Македония. Телеграфиратъ отъ Битоля: Извѣстнитѣ малодтурски герой Нишки ефенди отъ Рѣсенъ, пръбкѣстенъ напослѣдъ въ Битоля, и назначенъ за пръ-ѣседателъ на комисията по пръсѣдване на четнѣтѣ отъ извѣстно врѣме обявкзи турскитѣ сила въ валата и сѣбора мохарджикски данъкъ най-малко по двайсетъ гроша на кжша. Тия пари ще се употрѣбятъ за заплащане на мухаджири въ валата, за да се избѣгне по тоя начинъ упрѣка, че правителството е занетресовано и дава срѣдства но това настанване. Освѣнъ това, тукъ силно се съмняватъ, че помощитѣ, сѣбрани за турската флота отъ всички народности, ще се употрѣбятъ за Хайдъ. Увѣряватъ, че сѣбраниятѣ суми ще валаатъ въ мухаджирскитѣ и това обстоятелство пръдизвика справедливо недоумѣние сѣрдъ онѣ, които са поквертували по нѣщо. Въ случая, най-голѣма вина по тоя пада въ-рху тукашния малодтурски кауѣъ, който поелъ инициативата на тая помощ.

Бесѣда съ сръбски дипломатъ. Въ италиянския „Трибуна" е напечатано бесѣда съ сръбския посланикъ при римския двор-ъ Вуичъ. Послѣдния заявилъ, че сближенето между Сърбия и България не е насочено противъ интереситѣ на Турция. Напротивъ, тоза сближение е пръдизвикано отъ съзнанието за неоходимостьта за подържането на status quo-то на балкане ия полуостровъ. Но-натъкъ, по думитѣ на г. Вуичъ, пръбстоя пръсъединението на Сърбия и България-по въпроса за балканската политика къмъ Русия, Англия, Франция, а сжщо и Италия. Послѣдната, макаръ и да пръдлежеи формално къмъ тройния съюзъ, но по възраститѣ на балканската политика нѣйнитѣ интереси се съвпадатъ съ интереситѣ на дъ-ржавитѣ отъ тройного съглашение.

Турско-българскитѣ търговски отношения. Цариградскитѣ вѣстници съобщаватъ, че финансовиятъ министръ не е пръдлъ пръдложенето на търговскитѣ камари за облагането на внасяниятѣ български продукти, които се произвеждатъ въ Турция, съ по-високи мита.

Нови партии въ Турция На скоро ще се конституират въ Турция нова партия отъ умѣренодибералнитѣ депутати. Тръкитѣ формирали сжщо независима група, а нѣкои отъ арабскитѣ групии и албански партии се готвятъ да основатъ нова либерална партия.

Сръбско-българского сближение Парижкиятъ „Танъ" изтъква обстоятелството, че сръбско-българского сближение се проявява дяже и въ Македония; и вѣстникътъ констатира русского влияние на балканитѣ и казва, че ако сръбитѣ чрѣзъ съюзяването си съ България и Черна-Гора заснаятъ своята национална мощь, тоа ще бѣле въ ущърѣ на австрийского влияние. Ако Извоолски е показа наклонень да насъдчи сръбско-българского сближение, това бѣше негового пряко и неговъ дъ-ръ. Балканского съглашение не е още свръшенъ фактъ, но отсѣдвнето на сливрянетото между Сърбия и сърби въ Македония, като такова, което ще улѣсни пжтешествието на българския царъ Фердинандъ I-й позволява да се мисли, че има единъ важенъ напрѣзъкъ въ тоя смисъль.

ХРОНИКА.

Литературно-музикална вечерина. — Вечерината, за котората ставаше дума, че готви да даде настоятелството на Дебърската просвѣтна дружба въ столицата на 28. т. м. въ „Съединение", бише „Одеѣ", изрви успѣшно. Разнитѣ избрани комсии работѣхѣ с добрина. Билетитѣ почти сѣ разпродадени. Особенъ интересъ се забѣлѣзва у всички дебрани.

Лично — На 20 т. м. отпжтува за родното си мѣсто пръдсѣдателя и членъ на дружбата ни г. Тодоръ Трпъковъ.

— На 23 с. м. отпжтува за родното си мѣсто една група дебрани, между които бѣха и Бр. Тр. и К. Д. Слиновски.

— Сжщата вечерь отпжтува една група Дрѣнчани за родното си селе, идещо отъ Брана (Роменкин) въ които бѣха Тодоръ и Яковъ Попови.

Едва на 1 ноемврий, що — Данаме мѣсто на долното писмо отъ Корча, заето въ в. „Албански орелъ", като особено характерно съ искренитѣ чувства на горещъ патриотизмъ и признателность на автора:

Обични ми съотечественици, г. Иосифъ Багери! Съ голѣма радость сме съобщавали многуважаемия вѣстникъ „Дебърскъ Фрѣнъ", който листъ ни е харесна твърдѣ много. Отъ вси сърдце ви пожелаваме успѣхъ да напрѣдвате въ хубавия градъ на оная държава, които има добринта да покаже своетъ милостивъ, дори, както най-голѣма свобода на малката албанска колония, намираща се въ-трада, отъ гдѣто изгрѣя най-голѣмата свѣтлина за просвѣщението на албанския народъ, който нѣкога нѣмъ да забрави добринта, както на оная образованата народъ, тъй и на жилата албанска колония за добринтѣ, които принесе на оная народъ отъ туй знаменито мѣсто.

Албанската колония въ тая свободолюбива страна е запазила народната ни чести и е принесла най-голѣми услуги на оная народъ отпрѣди 20 год., както и диесъ, пускайки нивити запалени искри, които взпламеняваха сѣрцата на цѣлия албанска народъ. Тоая народъ *се стѣшие въ тиранические времена* и се огрѣвше съ бѣлестящата сѣтлина, които се пръдаде отъ малката на жилая албанска колония, жилеща въ Солунъ и Букурешъ.

Затова трѣба да се подърка вашия многоуважаемъ вѣстникъ, който се редактира въ реченото забѣлѣзано мѣсто за албанския народъ, който той ще отбѣлѣжи въ оная народна история съ златни букви, т. е. той ще отбѣлѣжи столичния градъ на тая свободолюбива страна и сторената добрина на наъ-ръ великодушния народъ на тая страна, както и добринитѣ на жилата албанска колония въ София и другадѣ.

За да не пръстане да лети на нѣно и на дѣсно вашия уважаемъ вѣ-ръ "Sinq Shqipënës", пръемете нашитѣ благоонжелания отъ дъ-лбочинитѣ на сърдцата и нашиятѣ благодарности, за гдѣто ни пръаде голѣма часть, какво сте поелъ инициативата да защищаватъ народнитѣ ни интереси и честь, като вѣрни и неуморимъ ратинки и народенъ защитникъ.

Пръемете сега и тази малка, но отъ все сърдце скромна помощ, которо ви пръращаме и молимъ и давитъ сѣдѣнитѣ господа: Корчанския депутатъ Шахинъ бей Колония 6 л., Василъ Логори 6 л., Алекси Кочи 5·50 дв., и отъ мене, Вангелъ Гика, 5·50 дв. Пръгръшамъ ви братски и ви цѣлуваме съ голѣма милость въ ваинъ съотечественикъ Вангелъ Гика.

-Корча, 8 ноемврий 1909 година.

Подписка за построявване ново училище въ с. Баница. — Както е извѣстно, между нѣкои наши дебрани въ София бѣ открита подписка за сѣбиране средства за новъ училище въ с. Баница. Подписката прозърѣ успѣшно и сѣбрала се до 618 дв. По подобие дебрантѣ въ София, бавницитѣ емигранти въ Варна сѣ открили сжщата подписка и благодарение на г-нъ Трайко Арсовъ, който се е заелъ съ тази грижа, сѣбрани сѣ общо 105·50 дв. Сжщото нѣщо (тоже за Баницкото училище) е било направено и въ Лозъ, дѣто е била сѣбрана доволно почтена сума.

Не можемъ да не похвалимъ тоя усърдие на Баницкия да се сдобиятъ съ едно ново училище. Учителоолюбивата на дебранина всѣкого то е приятна щедъръ на дарования. Желаемъ щото тоя примѣръ да се послѣда и отъ други наши съотечественици.

Нещастие съ дебранинъ въ Варна. — Съ скръбъ съобщаваме по нашитѣ читатели, че на 22 септемврий, Стоинъ Николовъ, отъ с. Кривци (Поле, Дебрско), дюлгеринъ въ Варна, е падналъ въ врѣме на пръпокриване черемши отъ покрива на една кжща, на ул. „Сандева". Височината, отъ която е падналъ е била 9 метра. Нещастния е останалъ въ несвесъ и дихнали сж то съ смъртоно разрѣзени лжби и счупенъ кракъ. Бедния е билъ откаранъ въ държавната болница, ала едвамъ сѣтѣ нѣколко дена е дошелъ въ съзнание. Има се надежда за оздравяване, но по всѣка вѣроятность дъ-лго ще лежи.

Починалъ. — Силко Стаматовъ отъ село Макелари, 24 годишенъ, жененъ, на 22 г. м. скоропостижно умрѣлъ; на 23 бѣлъ погребенъ.

Тоаинъ сѣдѣлоединаенъ и кръ опечаленитѣ.

Дебърско пиво на Анперски пръизложение. Варненски вѣстникъ „Търговски фаръ" въ единъ отъ миналитѣ си броеве съобщава сѣдѣнето:

Братя Алексоии, притежатели на първата модерна безалкоинвна въ страда ни, имали щастливата идея да пръдставятъ изработената лично отъ тѣхъ пръокачествена боза и всички видове хлани на изложбата въ Анверсъ. За пръвъзходството и доброкачественостьта на пръдставенитѣ отъ тѣхъ *боза* и *хлани*, Бр. Алексоии сѣ наградени съ *златенъ медалъ*.

Сега, както се научаваме, Братя Алексоии готвятъ да произвеждатъ по-голѣмо количество боза и хлани и ги разпращатъ въ всички градове въ Царството. За тая цѣль тѣ поръчали специалнии уреди отъ странство. По тоя начинъ тѣ ще модернизиратъ самото производство и ще го въдигнатъ до степенъта на индустрия.

Справедливостьта ни налага да отбѣлѣжимъ, че на произведенитѣ сѣтъ синтаринтѣ и аншоиа дадени внезапни решения на 27 май и 25 юлий т. г. богата имъ се оказала чиста, отъ какваито и да бидо примѣси.

Нѣе поздравяваме пръпримечинитѣ младежи и имъ пожелаваме добръ успѣхъ.

Бѣл. на ред. Учинъ се, че Бр. Алексиеви сж наши съотечественици сж. Гари (Рѣка).

МАЛКА ПОЩА.

Дебръ. — г. Дим. Илиевъ, инспекторъ, ще изпращаме въ вашата пръстъ „Дебръски гласъ" за сѣдѣнитѣ още лица: Христо Димитровъ с. Селце (Джуца), г. Яковъ К. Попозъ въ с. Дрѣновъ (Дримкол), г. Тодоръ Сѣкулонъ въ града Ви.

Разградъ — г. Софронъ Атанасовъ, получихме 6 дв. чрѣзъ пощата, абонаментъ за вѣстникъ „Дебръски гласъ" — ще Ви го изпращаме редовно.

Бѣла. — г. Р. Георгиевъ, получихме 5 дв. чрѣзъ пощата. абонаментъ за в. „Дебръски гласъ" — ще Ви го изпращаме редовно.

Отговорникъ: М. В. Македонски.

Софія — Печатница „Св. Софія", ул. Раковски. 118.

Година I. София, 9 януарий 1910 год. Брой 41.

ЕЖЕДНЕВЕН ЛИСТ

Органъ на Дѣбърскитѣ просвѣтителни дружби въ България.

ИЗЛИЗА СѢДМИЧНО.

Единъ брой 10 ст.

Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За чинове на дружбата и клиновете 6 л. 1 лева.
За нечиновете на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уреждa
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му ул. „Екзархъ Йосифъ I“ № 25, III етажъ.
Обявленія се приемать на изнесени условія.

ПЪЛНѢЙША АНАРХИЯ ВЪ ДЕБЪРСКО.

Арнаутски зѣврства край българитѣ.

Когато приключахме миналия брой вѣстника, пристигнаха тревожни извѣстия отъ родния ни край. Българското население тамъ изнемогна, разпъва се на кръстъ, то е обречено на погибель, ако се продължава положението, въ което е поставено то отъ прѣдѣлта насамъ.

Цѣлото лѣто арнаутския разбойнишки банди грабиха, обираха, убиваха българитѣ свободно, по бѣлъ день. Пострадалитѣ и цѣлото население, писмало отъ непрѣкъснатитѣ зулуми, се оплаваха на мѣстната власть, които само на ние сѫшествуваха, оплакваха се въ Битоли и въ Цариградъ, нѣ отъ никѫдѣ помощи! То е напълно изоставено на произвола и хищничеството на дивата и жестока албанска паплачь, които търси свои поминъкъ въ разбойничеството. Само онзи, прѣзъ нѣкото бѣха задигнати до 20,000 гланви. А тѣ струпать най-малко по половинъ лира турска еднатъ, всичко 10,000 турски лири.

Нѣма подробни да изброиваме тукъ безчисленитѣ зулуми, които се вторили и вторятъ и сега още въ голѣмъ размѣръ и въ по-гроза, варварска форма, защото това е невъзможно да направимъ, нито пъкъ е нужно това въ една статия, а ще обърнемъ вниманието на читателя само къ няколкѫ ужасни извѣстия, които тъй ярко рисувать непоносимото положение на християнитѣ въ Дѣбърско и които толкова много ни тревожатъ съ своитѣ гибелни послѣдствія.

Ний не можемъ, като хора родени тамъ, чиито роднини и близки се намиратъ въ явна и безпомощна опасность, да не изразимъ гласъ на протестъ прѣдъ наглеемнитѣ мѣста противъ ужаситѣ, които се вършатъ нашъ едно мирно население и да не поискаме бързи и ефикасни мѣрки за него-вото осигуряване въ бѣдие, защото нече можетъ е дошлъ до кокала, отчаяние настанва, а отчаяние е тъждѣ лошъ съвѣтникъ.

Ето какви сѫ тия печални вѣсти, които пострадвать отъ дъно всѣко чувствително сърце, колко повече на хора близки, на хора родини. Цѣла дебърска колония въ София, които е многобройна и се състои отъ емигранти и гурбетчии, прѣдъ свѣтлитѣ праздници прѣкара въ душевни мѫки, горчевини, чемери.

На бѫдни вечерь, срѣщу Коледа—това да се запомни добрѣ—една работническа банда, подъ водителството на Джеклелединъ Сеферъ (нѣкои казвать, че влизалъ въ нея и Синанъ Вешъ), въ 6 часа прѣзъ нощьта по турски нападнала кѫщата на Мина Алексовъ въ с. Градъ-Еленви, ½ часъ на изтокъ отъ Дѣбъръ, ограбила, каквото намира въ кѫщи и зидата стопанина М. Алексова въ Арнаутлука за откупъ. Понеже М. Алексовъ не искалъ да върви, биѫтъ мушкать отъ бандититѣ съ ножъ и пушкалъ на нѣколко мѣста, отдѣто е изтекла много кръвь, и се опасвалъ роднинитѣ да не би отъ това, отъ една страна, и отъ истезанията и измѫта, отъ друга, да умре. Освѣнъ сторфенитѣ по-горѣ неща у М. Алексовъ пари 35 л. тур., искали му 300 дири турски откупъ. Въ послѣдницѣ дни намалили тази сума на 100 л. т. За забѣлѣване е гаврата, направена въ-рху жертвата отъ страна на бандата слѣдъ извѣршеничѣ отъ нея, казвали по-горѣ, жестокости, а именно: ограбенитѣ вещи натоварди ги на гърба на измѫчения изнуренія пѣшкинъ. Тая гавра е дива и варварска! Властьта не е взела почти никакви мѣрки, нито въ момента, нито отпослѣ. Послѣдницитѣ извѣстия говорятъ, че Джеклелединъ Сеферъ повикалъ майката на пѣшкинка, които, казвать, била ранена отъ бандититѣ, понеже прѣпъчила сина си и не искала да го пусне въ пѣшкъ, да прѣговаря за откупъ. Тя вече е отишла съ другитѣ нѣколко жени, макаръ и рѣнена.

На самия день на Коледа на 26 декемврий н. г. пакъ арнаутска разбойнишка банда, състоеща се отъ 18 души, прѣдводителствана, спорѣдъ твърдението на пострадалия и гражданството въ Дѣбъръ, пакъ отъ Джеклелединъ Сеферъ, нападнала въ самия градъ Дѣбъръ, махала Варошъ, кѫщата на Лазаръ Блажевъ Кѫрчинци, за да задигнатъ сина му Нестора. Благодарение на обстоятелството, че жертвата не сѫла, бандита била успѣтена наврѣме и изгонена, та избѣгнатъ опасностьта, иначе щѣхме да имаме още единъ пѣшинкъ завлѣчен въ Албания за откупъ. Бащата на Нестора е извѣстния прѣдприемачъ въ столицата Лазаръ Блажевъ, който се готви да замине за Дѣбъръ, да се дигне оттамъ и прѣсели въ столицата, защото кавга за гражданя има, че, ако синъ му се спасилъ днесъ, нѣма да го задигнатъ утрѣ? Макаръ и туй да е опаравателно, нѣ ний не разбираме това рѣшение на Лазаръ Блажевъ, защото пъ-това се дава лошъ примѣръ и повече се насърчаватъ разбойницитѣ.

Полицията стигнала на мѣстопроизшествието слѣдъ половин часъ, сборила сѣкѫлини само за станалото и си се върнала въ ухюмета. И знаеле ли властьта, какво е направила? Вмѣсто да залови и накаже разбойницитѣ, на 1 т. м. изпратила прѣзовки на десетина души българи, за които се узнало, че тѣ хвърляли сѣ пушки при потерата, съ които призовки имъ се прѣдлагало: или 3 лири турски глоба или 3 дена тъмница. Това било, спорѣдъ прѣдписанието на нѣкакъвъ новъ турски законъ.

Ний питаме — нѣмать ли умъ въ главата турцитѣ? Когато отнимать българитѣ да се оплакватъ на властьта, да вземе мѣрки да ги пазиш, да ги защити отъ разбойницитѣ, тя казва: „Не моя работа нищо да направя, пазете се сами“. Ето тѣ се пазятъ. Защо се осѫждатъ тогава съ глоби или затвори? Това взимощие противорѣчие чий умъ може да го побере? Ако това не бѣше опасно, колко щѣше да бѫде забавително и смѣшно.

Слѣдъ произшествието съ Нестора Лазаровъ, българитѣ отъ града, макаръ и съ рискъ да заплатятъ съ живота си, рѣшили да направятъ митингъ, обадили на властьта, но тя нимъ отговорила: „Правете, какито искате, нѣ ний не отговаряме, ако бѫдете нападнати отъ арнаутитѣ“. Турска конституция! Тогава българитѣ сѫ се събрали въ митрополията и избрали една 9 члена комисия, които телеграфическа да се оплачи въ Битоли, Цариградъ и да иска защита, както и да се оплаче до чужестранитѣ прѣдставители въ Битоля.

Все около Коледа сѫ станали и други произшествия. Единъ селянинъ отъ с. Росоки (Ръка) биѫ обрадъ, като се връщалъ отъ Дѣбъръ за селото си. — Нападнала била една българска кѫща въ с. Бинища, разбира се, нощно врѣме, отъ разбойнишка арнаутска банда съ цѣль за обиръ, въ не сполучила, понеже нѣкои отъ домашнитѣ били будни и когато бандититѣ сѣ сѣкири почнали да чупятъ вратитѣ, домашнитѣ надали викъ, образувала се потера и бандата избѣгала. — На 2 т. м. прѣзъ нощьта нападнала друга кѫщата на Иована Стоянова отъ с. Макелари (Поле) и съ тринощь прѣзвали сурметата (завѫрнитѣ) на вратитѣ, въ била успѣтени бандититѣ, дигнала се потера отъ селото, та избѣгали. Цѣлыта на бандата била да дигне стопанина на кѫщата за откупъ.

Ето такава картината на положението въ Дебърско. Тя е по-тресна, ужасвала! Да не си сигуренъ ни на минута за живота и имота, да очакваш всѣкъ моментъ да те задигнатъ въ Арнаутлука за откупъ или да те оберать, да не бѫдешъ сигуренъ нито за минута, че ще бѫдешъ убитъ дома, на пѫть, да не можешъ отъ едно село да отидишъ до друго или до града, — съ една дума всѣка минута да очакваш живинена и материална погибель и да нѣма кой да те защити, нито пъкъ да те оставятъ самъ да се защитишъ?—това е грозно и ужасавще!

Българското население е въ тренетъ, понеже властьта не само не му помага, но още го води като „овца на заколение“. Казва имъ, че не е въ състояние да ги защити и да се вадятъ сами, пъкъ го наказва, щѫ сѫ бранятъ. Това нещастно население не знае що е день, що е нощь, не знае що е признакъ. Денемъ и нощемъ стои бъдно, за да не бѫде нападнато отъ глутницата разбойници.

Това положение не може да се продѫлжава. Трѣбва да се тури край на него. Това трѣбва часъ по-скоро властьта да направи, за да не бѫде заставено самото това измѫчено население да потрси у себе си срѣдства за самозапазване. Властьта, ако иска да помогне на това население и да прѣдотврати резултатитѣ на отчаянието, може това да стори много лесно. А какъ-това най-лесно може да стане, сме го казали много пъти и пакъ ще го повторимъ. Щомъ властьта за известно врѣме се вижда безсилна да стори това, да даде оружие на самото население да се пази, т. е. да се образуватъ селски стражи. Надѫмаме се, че централна власть ще прѣпѫлни опасноститѣ отъ това положение и ще вземе мѣрки на врѣме въ тая или друга форма, но да унищожи злото отъ корени. Защото не само позорно е да се вѫршатъ подобни работи въ една уже конституционна страна, но и е тъврдѣ опасно.

Телеграми изпратени до Великия Везиръ въ Цариградъ отъ роднинини на пострадалитѣ въ Софія.

До Великия Везиръ въ Цариградъ.

На 24 декемврий 1909 год., срѣщу Коледа, арнаутска разбойнишка банда, подъ водителството на Джеклелединъ Сеферъ, прѣзъ нощьта съ стъда влѣзла въ кѫщата на Мина Алексовъ въ с. Градъ-бленви, ½ часъ далечъ отъ Дебъръ, задигнала всичко, какато намѣрила въ трѣ, а самитѣ ступванинъ завлѣкла въ Долно-Дебърска Малееси за откупъ. Понеже нещастнитѣ Мина Алексовъ се опиталъ да бѫда въ тъмницитѣ, бандититѣ стрѣлкали въ тръ му, ранили го съ единия кракъ и го заловили. Отъ болкитѣ не можалъ да вѣрви, разбойницитѣ го мушкали съ ножове. Сѫдбата на пѣшенинъ е грозна, съвѣстности е въ ужасъ!

Молимъ за бързи и ефикасни мѣрки: да се осъободи пѣшенинъ и да се осигури живота и имота ни.

Братовчедъ на пострадалия. Ив. Д. Спасовъ, прѣдприемачъ.

До Великия Везиръ въ Цариградъ.

Прѣселихъ се отъ зулуинтѣ на Демовци, дерудежни въ селото, прѣзъ 1905 г. отъ с. Кѫрчища въ Дебъръ, съ надежда, че ще намѣря сигурность и спокойствие тамъ. Недвижимитѣ имотъ остана и още остава необработанъ: реченитѣ потисници стрѣлкоха върху работницитѣ и убиха чичамъ Филипа Мерджановъ.

София, 2 XII, 1909 г.

Горчиво съмъ се лъгалъ. Ще остава дългата тегловна история отгдава до днесъ, както се сѣмейството ми, тъй и съ селото, дръто пропищѣло ѣдне въ майка отъ казанчѣ изсдинци.

Съ ужасъ съмъ принудленъ да Ви съобща съ настоящето си, че на 26 декемврий 1909 г., двѣ-ма турски хрстински прѣзникъ, сръдъ гразъ Дѣбръ, нахдда Варотъ, бѣхъ нападнатъ, кадѣ 5 часа прѣзъ нощьта по турски, отъ многочислена разбойническа зрнаутска банда, прѣвдодителствувана отъ Джелединъ Сеферъ, деребей и катанчий, отъ когото тай много страда Рѣка, синъ ми Несторъ Лазаровъ, съ цѣлъ да задигнатъ въ Албания за голѣмъ откупъ. Елна голѣма случайность само го избавила: изплашатѣ се отъ ржѣнѣтѣ на разбойницитѣ, като избѣлъхъ прѣзъ единъ капакъ на избата, кайто задтворихъ отдолу.

Джеледиинъ Сеферъ нѣколко дена прѣди тоа се разхождалъ по дѣбрскитѣ улици свободно и гордо, макаръ и да лежатъ на шията му толкова ужасни прѣстояления.

Сѣмейството ми се намира въ ужасъ и трепетъ — несигурно ни минутъ да живѣятъ.

Хиляденъ пѣхъ молимъ за защита и питаме — ще има ли за насъ селемтѣ? може ли въ елна конституциона дѣржава да се тѣрпятъ тѣхни варварства?

София, 2 I, 1910 г.

Баба: Лазаръ бѣлженъ,
прѣдпрѣсмачъ.

Подрѣбности по задигнатето на Мина Алексовъ и опита за задигнатето на Несторъ Бѣлженъ.

(Писмо отъ Дѣбръ).

На 24 декемврий 1909 год. елна разбойническа арнаутска банда състоеща се отъ 18—20 души, подъ прѣдводителството на Джелединъ Сеферъ, въ 6 часа прѣзъ нощьта по турски, влѣзла въ кѫщата на Мина Алексова отъ село Гразъ Елевци (Дѣбрско), половинъ часъ на изтокъ отъ гр. Дѣбръ, като прѣскочила съ стѣлби прѣко дуварить, издигнати около кѫщата, ограбила каквото намѣрила: пари 55 лири турски, дрехи, скѫпоцѣности и др., и поискала 300 лири турски отъ стопанина на кѫщата, но той заявилъ, че нѣма у него въ момента такава сума и прѣложилъ да имъ направи запись. Но бандата искала да я се брои въ прѣтъ веднага, иначе ну заявила, че ще бѫде заявѣнъ въ Албания като плѣнникъ и дѫржанъ тамъ, докато имъ се броятъ 300 лири турски. Поради М. Алексовъ нѣмалъ толкова пари, както какъвахме и по-горѣ, бандититѣ го завлѣкли съ себе си, но той се опиталъ да имъ се противи — да не взрви. Тогва разбойницитѣ жали да го мушнѣйтъ съ ножове и го нранили на три мѣста, а именно деблентѣ мѣса въ дѣсната кѫлка, въ сдитѣ мѣса подъ ребрата на дѣсната страна и въ главата. Сдорелъ казанетто на родинитѣ на пострадалия, много кръвь е изтекла отъ раниитѣ на пострадалия и не се знае дали ще остане живъ.

Селото Гразъ-Елевци е чисто бѫлгарско, но има чифлиясъ въ него Хаджии Ракибъ беговъ Кодра отъ гр. Дѣбръ, който теророризира селенитѣ и иска насила да напусчатъ селото, за да стане самъ той тъ́ивъ влаадѣтель на тѣхнитѣ имоти. Прѣзъ лѣтото, напримѣръ, изсѣкъ единствената корня въ селото — „Бук-Лѣска", черковно мѣсто, насила и властта нищо не му направила, макаръ и да била извѣстена за това.

Селото се състои отъ 23 кѫщи, и разбойникъ Джеледиинъ Сеферъ, за да осигури добрѣ себе си и бандата си, поставилъ прѣдъ вратитѣ на повечето български кѫщи по единъ часовой, а самъ съ 7—8 души бандити влѣзълъ въ кѫщата на Мина Алексовъ; затова, макаръ и мнозина отъ селенитѣ да чули, какво стана въ кѫщата на Мина Алексова, не смѣли да вдигатъ тръ́ мѣстата си или пъзъ да дигнатъ потера. Кѫщата на пострадалия е близо солилна, и бандата не би могла тъй лесо да влѣзе вкатрѣ, ако не знала добрѣ вкатрѣшнотъ и устройство. Прѣдполага се да имѣ шпионажъ и то или отъ Хаджията Ракибъ беговъ или отъ нѣкой другъ бѣгъ, който служатъ на разбойницитѣ за втаци и си дѣлятъ плѣчката наполовина. Може сѫщо да е извѣренъ шпионажа и отъ нѣкой селенинъ чрѣзъ заплашване.

Мѣстната власть въ Дѣбръ, когато родинитѣ на пострадалия отишли да се оплачатъ, заявила, че плѣнницитѣ е въ не властта сама ще дадъ откупа, но еще гледа да запази живота му. Ний, обаче, не вѣрваме на думитѣ на турцитѣ, тѣй като миналото ни учи, че тѣ много обѫщаватъ, но нищо не вѣршатъ.

Види се, насѫрдчетъ отъ сполуката въ Гразъ-Елевци и по прѣдначертанитѣ прѣдварително плани, на 26 сѣщий мѣсецъ, втори день на Коледа, сѫщитѣ разбойници Джеледиинъ Сеферъ съ 18 души другари влѣзе въ самия гр. Дѣбръ и се опита да задигне Несторя Лазаровъ Кѫрчишки, живещъ въ махалата Варошъ. Бандата обнокоила кѫщата въ 7 часа прѣзъ нощьта по турски и почнала да подхвѣрля камачета въ двора, за да види, дали спятъ домашнитѣ. Несторъ бѣлъ будѣнъ още и забѣлѣзалъ бандата, която обнокоила кѫщата му. Обаилъ това на съсѣда си Велинъ Спасовъ, учитель, и го попиталъ, какво да прави. Велинъ казалъ на Нестора да стрѣля въ въздухъ, и самъ той ще стрѣли. И направилъ това напрамно. Тогава бандата се разпръснала. Въ сѫщото врѣме и отъ другитѣ съсѣдни кѫщи открили огнь. По такъвъ начинъ се спасилъ Несторъ Лазаровъ. Сѣдѣ полвина часъ се имала полиция на мѣстопроисшествиѣто и разпитала за станалото, па се върнала въ Хюкюмата, а бандата свободно, безъ да я прѣсѣдава нѣкой, се оттеглила въ планинята.

Казахме, че Велинъ Спасовъ и Несторъ Бѣлженъ сѫ били будни. И това трѣбва да го обясним. Не само тѣ стоятъ будни нощно врѣме въ Дѣбрско, а така правятъ всякви мѫже па и женѫ както въ селата, той и въ града, щѣ въ всички нощи: пазятъ се да не бѫлатъ нападнати отъ разбойнически арнаутски банди. Въ Дѣбрско по настоящемъ влѣзѣ паническа страхъ между християнското население отъ арнаутскитѣ банди, понеже властьта не взима никакви мѣрки за осигуряване на живота и имота на християнитѣ въ тоя злочестъ край. Може да се каже положително, че такава власть не съществува. Те се състои отъ бѣлженитѣ въ Дѣбръ, а послѣднитѣ сѫ втаци на разбойницитѣ и се инспирирать отъ тѣхъ.

За забѣлѣжване е, че горѣзазначѣнѣ грозни произшествия ставатъ на най-лично християнски празникъ, отъ което може да се сѫди, че това се прави съ замисъльъ и по прѣдварително скроенъ планъ. Тоа е вѣаоняата политика на турцитѣ, особено усилена въ послѣдняя врѣме: да се сѫдирисватъ, по какъвто и да е начинъ, християнитѣ да да напускатъ родинитѣ си мѣста, да за се заселятъ вмѣсто тѣхъ арнаути или мохаджи. И въ Дѣбръ се силно нахлуѣ арнаутски елементъ. Его защо, вѣроятно, и сегя властьта не взима бързи и ефикасни мѣрки за осигуряване живота и имота на християнскитѣ и въ конституционна уѫсъ Турция.

Дѣбръ, 28 XII 1909 год.

Послѣдни вѣсти:

(Изъ частни писма).

Брате Х., ако питашъ за насамъ, сме много злѣ, ама много злѣ, нѣ Бога да ни пази. Арамии имаме всѣка вечерь въ Варошъ. Всички не спимъ нощно врѣме. Чуда се, какъ ще се живѣе. Мичо Елевски ще не е пусналъ. Джеледиинъ Сеферъ иска 90 л. т. за да го освободи. Завчера Джеледиинъ Сеферъ прати извѣстие на майката на Мина Алексова, да иде да види сина си въ Малесия. Тя отиде съ другъ 5 жени и единъ латинъ (арнаутинъ). Още не сѫ върнати. Хухюматѣтъ нѣма никаква сила. Казватъ ни отъ тамъ сами да се вардиме. Не минава нощь тукъ да не се чуватъ изстрѣли на пушки. И ний не знаемъ, що да правимъ. Ако вуйи ти тъй, хората ще почнатъ да бѣгатъ по чужбина. Щомъ почнатъ гурбетчинитѣ да отиватъ на чужбина, и ний ще се нахвѣ оттукъ. Не ни се е храна гурбетчинитѣ да дочакатъ 2 — 3 селмици. Дори да ме дигатъ въ плѣнъ въ Малесия, ще си дойда тамъ. Тукъ сме всички мъртви. Дойде де 12 часа по турски, почнатъ пушки гръмтѣ, и разбойницитѣ нахлитъ, влизатъ въ кѫщитѣ, грабятъ и завличатъ въ плѣнъ. И да викашъ и да стрѣляшъ, каква полза: нѣма кой да слуша, кой да помогне.

Говорѣ се, че тая селемица ще пристигнатъ въ Дѣбръ 20 таборъ аскеръ съ двама паши, нѣ не вѣрваме, понеже не единъ, а хиляди пѣти ни лъ́жатъ отъ подобни вѣсти.

V.

Гр. Дѣбръ, 4. I. 1910 год.

Драги У., ако питашъ за Дѣбръ, е много лошо: нѣма вечерь сѫвсѣмъ кражби и убийства. На 26 декемврий знаете, че кехаза да завлѣкатъ въ Арнаутлука Нестора Бѫлженъ Кѫрчишки. На 1 т. м. получихме призовки отъ хухюмата, за дѣто сме стрѣлали и ни прѣдлагатъ наказание или парична

ПОДЛИСТНИКЪ.

Несбѫднати надежди.

На елна юнбуварска улица въ София се намира кѫщата на майсторъ Трѣлко. Прѣдъ нея кѫмъ улицата има широкъ дворъ, по хрѫмката на който се сѫглаганя голѣми карти отъ дѫрвенъ материалъ а самата кѫща, състоеща се отъ нѣколко стайчки, които дана подъ наемъ само на майстори, е разположена навкѫрѫ. Въ най-задната стаичка се единъ малъкъ прозорецъ, съ западна стѣна, дѣлга просмукана съ кваса, и до подъ полузнаени дъски, изъ дупкитѣ на който излизатъ жабя и кокрини, живѣе майсторъ Гиго Нѣмтурчъ, догрмазкинъ, единъ съ малкия си синъ Мирче, учениченъ въ първи класъ.

Кѫщата работи редовно, не праща нѫждѫтъ пари, понеже е вложеъ само съ елно дѣте, Мирче, не е пиянина, но все пакъ е недобрѣ облѣченъ, както той, така и дѣтето му. Дохожка си вечерь обикновено къмъ 10 часа и най-сетнѣ, ако е гостилница, а на сина си донаса малко сирене или кашкавалъ, рѣдко горчиво-прѣсолена сухмрия, а още по-рѣдко шумка и салами.

Мирче е отличенъ ученикъ въ училището, а въ кѫщи — примѣрно дѣте-кѫщовнинче. Той разпа леглото, мете стаята, мие пиянинтѣ, пере бѫцинитѣ си и свои дрехи, готви, когато баща му заработа и то винаги фасулъ, подлютенъ съ изгѫрдени чушки, или оризъ въ тигаянъ, но пакъ съ люти чушки, които увиратъ цѣли надъ ориза. И готви добрѣ, защото майсторъ Гиго Нѣмтурчъ е строгъ, взискателенъ, лесно избухливъ, особено когато гостбита е прѣкомѣрно или недоврѣла.

На 23 декемврий 1900 год. вечерьта малкиятъ Мирче готвѣше оризъ, по понеже тогава се пости, безъ зехтинъ. Той седѣше край печата, когато бѣше запалилъ съ чамови дъски, донесени отъ работилницата на майсторъ Гиго, чистѣе „Водната пустиня" отъ Майнъ-Ридъ и поглеждаше почти всѣка минута въ тигаяна, защото се боеше да не загори оризъ. Той знаеше, че баща му иска оризътъ да бѫде ниго много сухъ, нито пъкъ воденъ, и тежко му, ако не спазеше това. Той помнѣше така сѫщо, какъ бѫше изпоетъ трѣбан нѣбесъ въ нѣ сиѣга, гдѣто стоя цѣли два часа, защото бѫше забравилъ да сипе сол въ ориза, та бѫше го подложилъ на бѫлка си прѣсенъ.

Понеже бѫше дѣлъгъ близу до печата, листоотвѣтѣ на книгата, които четѣше постоянно се сгъвахъ отъ топлината, та често ги оправяше съ рѫка; той не сѫбиеше да сеи далечъ отъ печата, да не прогорятъ.

По едно врѣме Мирчо се взрѣ въ гостбата и забѣлѣзки, че мѣхурчетата въ тигана почнаха да рѣдѣтъ и да се пукатъ лесно; отгорѣ се образуваха гъсть пласъ отъ уврѣли оризови частици. Тоа бѫше знакъ за старателнитѣ готвачъ, че трѣбва да дигне гостбата. Той свали тигана и го сложи въ нѣй-влажнинтѣ кѫтъ на стаята врѣзъ едно нарочно за това направено колено отъ чамова дъска, за да истине. Вѫрху стѣната се образуваха траещи сѫлки

чистѣ, които увиратъ цѣли надъ ориза. И готви добрѣ, защото майсторъ Гиго Нѣмтурчъ е строгъ, взискателенъ, лесно избухливъ, особено когато гостбита е прѣкомѣрно или недоврѣла.

На 23 декемврий 1900 год. вечерьта малкиятъ Мирче готвѣше оризъ, по понеже тогава се пости, безъ зехтинъ. Той седѣше край печата, когато бѫше запалилъ съ чамови дъскии, донесени отъ работилницата на майсторъ Гиго, чистѣе „Водната пустиня" отъ Майнъ-Ридъ и поглеждаше почти всѣка минута въ тигана, защото се боеше да не загори оризъ. Той знаеше, че баща му иска оризътъ да бѫде ниго много сухъ, нито пъкъ воденъ, и тежко му, ако не спазеше това. Той помнѣше така сѫщо, какъ бѫше изпоетъ трѣбан нѣбесъ въ нѣ сиѣга, гдѣто стоя цѣли два часа, защото бѫше забравилъ да сипе сол въ ориза, та бѫше го подложилъ на бѫлка си прѣсенъ.

Понеже бѫше дѣлъгъ близу до печата, листоотвѣтѣ на книгата, които четѣше постоянно се сгъвахъ отъ топлината, та често ги оправяше съ рѫка; той не сѫбиеше да сеи далечъ отъ печата, да не прогорятъ.

По едно врѣме Мирчо се взрѣ въ гостбата и забѣлѣзки, че мѣхурчетата въ тигана почнаха да рѣдѣтъ и да се пукатъ лесно; отгорѣ се образуваха гъсть пласъ отъ уврѣли оризови частици. Тоа бѫше знакъ за старателнитѣ готвачъ, че трѣбва да дигне гостбата. Той свали тигана и го сложи въ нѣй-влажнинтѣ кѫтъ на стаята врѣзъ едно нарочно за това направено колено отъ чамова дъска, за да истине. Вѫрху стѣната се образуваха траещи сѫлки

отъ парата, които изпиваше отъ вечерята.

Наближаваше врѣме да си сѫбере Гиго Нѣмтурчъ. Мирче захвѫрли книгата и полегна за малко на изпрѣтъ дето, поставено съ таванъ, а отгорѣ му — едно мутавче съ нѣколко дупки, гдѣто често той обичаше да си пъха краката. Между леглото и стѣната бѫше поставена елна дъска, широка дѣ педи, която пазѣше постилкитѣ отъ влагата.

Мирчо отвори хубавитѣ си черни, голѣми, замислени очи, които изгасваха още по-голѣми, откоакто бѫха въ сѫщность, на изпитото му бѫлѫ лице, обхвна се кѫмъ стѣната, прострѣ рѫка кѫмъ нея. Той почна да чертае съ прѫстъ по стѣщищата се надолѣ влага, разни фигури: кръстове, гѫски, глани, кѫщи, коне и пр. Чертае фигури и си мисли за училището, за идещитѣ празднци, за това, че нѣкакѫ хората сѫ много весели и съ радость чакатъ сѫбитиятѣ. Въ мигъ той сепнато стана, извади изъ джоба си елна петоделка—нѣла плоча, както му се струваше нему. Почна да и вѫрти на разни страни за да види всичко наинсано вѫрху нея. Тоа бѫше, какъ се разнасе, когато само нему отъ 20-тѣхъ дѣлени ученици, директорътъ бѫше далъ пѣть лева за отлично поведение и успѣхъ; на всички други—по 3, по 2 и по 1 левъ.

Мисѣлие си нататъкъ. Имаше пѣть лева. Баща ми ще ми даде още 15, ще ми станатъ двадесетъ. Ще си купи елни панталони и обуща. Ще се отгрява отъ старитѣ си обуща: нѣма да ги кѫрпи да напрѣкъ съ тель. Палото е добро . . . дупката на дакъта ще я закѫрпи съ елно парче отъ сѫщия

глоба, или 3 дни въ тъмницата да лежимъ. 10 приповдки съ изпратени въ махалата на Варошъ на пиволистѣ българи. Въ с. Баница съ сѣкиръ арнаутѣ счупиха вратитѣ на една кжща, а въ с. Макелари съ пиша изрѣзали сурметата на Кастаньото, на нуберѣ (стрѣха) седимъ по редъ нощно врѣме. Положеннто засега е много лошо.

Тр. Дебъръ, 3-I 1910

Z.

Пакъ за Епирх. Съвѣтъ въ Дебъръ.

(Писмо отъ Кичево, Битолско.)

Отъ дописката помѣстена въ 38 брой на вѣстника Ви научихме се, че и въ Вашия вѣстникъ имало нѣкакво обявление по измѣненото на половината членове на Смѣсения Съвѣтъ при Дебърската Митрополия, както изглежа и въ 81 брой на „Отечество", редакторътъ на който не благоволи да помѣсти нашия отговоръ, който му бѣхме изпратили на 9 того. Умоляваме се прочее пове Вие да бъдете по-справедливи и да благоволите да помѣстите слѣдующия отговоръ за осжѣтление на истината, тъй като 36 брой отъ вѣстника Ви нѣмахме честься да го получимъ: Названието „Епархиалекъ Съвѣтъ" въ Дебъръ е невѣрно, защото такъвъ не е имало досега нито пъкъ ще може да има въ тоя затвятенъ край до съзарственото прѣобразование на обстоятелствата. Планината Бистра, които раздѣля Дебърската Епархия на два поголѣмни, прѣчи на съобщенията между дебърската и Кичевската кази, които тя раздѣля — дѣтѣ съ разбойническитѣ си скривалища, а занѣ съ неопрѣдѣлимитѣ си сѣбщие, а фаталната взаимность да търгувать арнаутитѣ съ хора, неизкоренимъ страхъ е вдъхнала въ сърцата на Дебрскитѣ съдци и ги е направила да тренчатъ отъ името Дебъръ, което е причина за да нежоде да се сѣбира въ него Епархиаленъ съборъ. Лъжовното название „Епархиалекъ Съвѣтъ" въ Дебъръ е измислено съ заглав кѣде отъ архимандритъ Никодима и г. Ф. Чокчоѣ и съставенъ отъ прѣдварително опрѣдѣлени лица, сгодни спомагачи за постигане на лични облаги: напримѣръ, за прикриване на кривотворнитѣ закоротворѣбствия, за мем. Ск. Йованъ отъ първи и за доковпнато по секретарската длъжность при Дебърската Митрополия отъ второ, отъ както длъжность той бѣлъ отстраненъ за нечестность и неизкуратность.

Скрѣбния резултатъ отъ благодушнотъ управление на послѣдния надъ дебърскитѣ градски училища, на които ученицитѣ, благодарение нерѣдното недостойство, паднаха тъй ниско нравственно, щото се одерзяха да нападатъ по улицитѣ свещеницитѣ, както си ги кръстили и да гиругаятъ съдумитѣ: „поне, поне матаре", по примѣра на мухамедаскитѣ дѣца — свидѣтелствуа, че поменатия Ф. Чокчоѣ не само е нестоленъ, но и опасенъ за длъжности, както искать по-голѣма честность и по-добри изпитание. Слѣдователно, алармата и нападкитѣ въ поменатата дописка сѣ внушени съ цѣль да заблуди обществото и се замаже истината, а не по поводъ на нѣкоя несправедливость отъ страна на Дебрския Митрополитъ, който, както положително знаемъ, че при замѣстването на половината отъ съвѣтникитѣ при дебърската митрополия, е потѣжилъ точно съ изискванията на 62 и 69 чл. отъ Екзархийския уставъ, изъвото му безпристрастие се изтъка отъ туй, че лицата, които замѣстваятъ отмѣненитѣ, сѫ били взементи отъ сѫщия изборъ, въ който били избрани и изтрити. Касателно замѣстването на чл. 36 чл. отъ Екз. уставъ, билъ занемаренъ, тоже е измислина и отъ туй се види, че лишущия слѣдъ разбира Екзарх. уставъ, който непрѣдвижда при всѣка епархия на Екзархийския съвѣтъ да се свика епархиаленъ съборъ, а прѣдвижда за всѣка епархия — епархиални избратели, на какото мандата е тригодишенъ, а числото имъ отъ 20 до 8 дарени.

Прочее, моля г-не Редакторе, прѣпорчайте на пишущия да изучи по-внимателно 8-та глава 70-ия чл. отъ Екзархийския уставъ, та да не заблужава тъй безчестно и прѣстъпно хората, относно избирането на епархиални съвѣти.

Кичево, 30/XII 1909 г.

Единъ кичевчанецъ.

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

Вчерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣвелъ отъ руски *Л. Дикатровъ.*

Вечерни допълнителни училища въ родината на кооперативното движение (гр. Рочдель).

VIII.

Ако всичко това вземѣмъ въ внимание, то нѣма да ни очуди, разбира се, и този — на прѣзъ поледъ — странѣнъ начинъ, който избира градскиятъ училищенъ комитетъ въ Рочдель, за да може по-сигурно да слѣжи младежитѣ въ вечернитѣ училища. Въ своето обръщане къмъ завеждащия нечитѣ училища секретарятъ на комитета посочва основанията, които трѣбва да подбуждать младежитѣ къмъ посѣщанието на вечернитѣ училища и щом да внушатъ и на самитѣ младеки подобни гледища въ врѣме на прѣподрванията и въ бесѣдитѣ, които имать най-близката цѣль религиозно наставление на юношитѣ.

Съобщенията отъ насъ фактъ заслужва найсериозно внимание и отъ тая страна, че той показва отсъствие на какъвто и да е билъ антагонизъмъ, или даже взаимно недовѣрие, отъ страна на лицата, заети почти изключително съ религиозното просвѣщение на народа, въ лъ на това или онова вѣроизповѣдание, и училищнитѣ власти, които по причини, вѣрху които тукъ не е умѣстно да се спираме, намирать за благоразумно да оставятъ въ общественитѣ училища религиозното обучение безъ прямѣсъ на конфесионалнитѣ изпросъ или да прѣдоставятъ това всецѣло на грижитѣ на духовнитѣ народни пастири и частни лица, готови отъ духовно усърдие да помагатъ на религиозната просвѣта на младото поколение.

Ето че нѣкой младежки или мома постъкма въ вечерното училище; училищнитѣ комитетъ счита като свой дълъ да сѣдѣи, щото тъ да останатъ въ тѣзи училища, колкото се може за по-дъго врѣме. Прѣди началото на всѣка нова учебна година всички прѣдпазни посѣтителни на вечернитѣ училища получаватъ на свой адресъ подробно разписание на занятията въ всички училища и класове въ течение на прѣдстоещата година. Това има за цѣль да напомни на младежа за необходимостта да пролѣжава по-нагатъкъ своето образование, да го уясни въ избирането на занятията, а така сѫщо да отстрани неизбѣжния прѣдрази условия хаосъ, който става въ началото на учебната година, когато се пладе да се почнатъ занятия безъ какванто и да сѫ надежни данни за контингента на лицата, на които може да се разчита.

Като краенъ резултатъ на всички описани усилия да се пролѣжатъ младежитѣ въ вечернитѣ училища, се оказва, че отъ 3600 жители на Рочдель, които не сѫ достигнали 17 години и които не посѣщаватъ дневнитѣ училища, по-голѣмата половина (55%)—поне доколкото се касае за дѣцата —отиватъ въ вечернитѣ училища. Процентътъ на момчѣтѣ, които отиватъ въ вечернитѣ училища е значително по-малъкъ (25%); то, отъ тъзи явление е на вскдѣ, въ тъзи later и Англия, безъ да изключаваме и нейнитѣ най-прогресивни части. На всички добрѣ е извѣстно, че момичетата отъ долнитѣ класи на общестото се привличатъ да вѣрватъ разни домашни работи по чужди кѫщи. Освѣнъ това, въ всички страни всѣко образование изобщо или поне това, както е въ случая, което прѣвишава извѣстенъ минимумъ, счита се по-малка потрѣбно за момичетата, нежели за момчетата.

Градъть Рочдель заслужва внимание и въ друго отношение, а именно по отношение многочислеността на разнитѣ видове популярно-научни лекции и курсове, които се четатъ отъ разни общественни дъятели и организации; при това между тъзи лекции и курсове играятъ главна роля курсоветѣ, четени отъ лектори, принадлежащи отъ Оксфордския университетъ. Отъ дѣл години насамъ въ Рочдель се образуво дружество, което си е турило името: „Ноулдайк Education guild". То си е поставило за цѣль да съзрви, да обезпини въ нѣщо стройно, координирано нѣкои дѣятелността на всички дружества, които имать за цѣль народната просвѣта. Прѣдъ часъ стои „Календарь" и „Указатель". (Handbook and Calender) на тоя „гилдъ" (дружба) за 1907-1908 учебна година. Това е една брошура на дѣв печатни коли, кажѣте отъ една страна се изброяватъ всичкитѣ дружества, които сѫ обявили такива или инакви класове, лекци или курсове за народа[1]) и въобще за широкитѣ кржгове на населението.

[1]) Въ числото на тъзи класове и курсове за прѣзъ 1907-8 уч. г. имй намираме особени класове по елементарнитѣ прѣдмети, въ които се допускатъ само лица не по-малки отъ 21 годинѣ. Съ това дава се въможность

цвѣтъ: въ въглавницата има разнощѣтни парчета. Шапката ще е поразчеканъ съ гребена, и тя ще стане като новя.

Той бѣше прѣстаналъ вече да прави фигури по стѣната. Вратата се отвори, и той скочи отъ леглото.

Влѣзе бавна, чиста Нѣмтурчъ. Той бѣше едъръ, широкоплъщестъ, малко пригърбенъ въ брада, съ широкъ носъ и лице, полухулени вѣждки. Очитѣ му бѣхи черни и рѣдко гледаха нагорѣ или напрамо, а все надолѣ. Но малкото погледнѣха направо, тѣ бѣха тежки и замислено-загадъчни; тѣ притискаха и отласкваха.

Кравчейко бавно, умѣрено, търкайки си рѫбѣтѣ, той седна до печката, като каза „добъръ вечеръ", безъ да погледне стоещия правъ до легло Мирчо; той гледаше надолу, но всичко виждаше. Изкашля се, както винаги прѣкашле, когато седнеше край собата, отрѣ си рѫцѣтѣ и се обляло глухо:

— А, сложи софрата.

Мирчо сложи единъ широкъ столъ, постави надъ него колелото съ тигана. Донесе хлѣбъ, вилици и стомната.

Майсторъть, Гиго Нѣмтурчъ, се приближи до софрата и почна да яде, като разжеся най-напрѣдъ една отъ пиперкитѣ, лежещи вѣрху оряза като нарѣнчета.

Той ядѣше бавно, приведенъ надъ софрата, поглеждайки изъ полъ вѣждки на Мирчо. Послѣдниятъ пипаше полека, внимателно, да не разсѫрди съ нѣшо бащи си. Скоро той разбра, че ядението е добрѣ стотвено. Нѣма мъмрение, значи може да се подкани. . . .

Мирчо загоори неуявѣрено, съ тренерещъ гласъ, страхливо, взирайки се въ чертитѣ на бащиното му лице.

— Директоръть ни даде днесъ пет лева . . . взъ съзъ най-силнитѣ ученѣ . . . ни другитѣ — по 2, по 1 левъ. Ама не ми стигатъ. Ти още 15 (той не смѣеше да каже: ще ми дадешъ) и ще си купя панталони и обуща. . . . . Съ тѣзъ неможе вечѣ. . . .

— Обущата ти сѫ добрѣ. Ще ги завърпнимъ за грошъ, два и това ни е. Нѣма да играешъ хоро, я!

Майсторъ Гиго говорѣше съ глухъ, но повелителенъ гласъ и все приведенъ.

— Съ тия пари ще купишъ славина, зеле, вино, нали искашъ да се облажишъ?

— Ама са много лоши—тъ-тъ-тъ вода въ тѣхъ, мокрятъ ми се краката. Учителятъ ми казваше, че за това не болѣхъ често стомахъть.

— Ако ти казвалъ, да ти дадъ повече; и азъ знамъ да ти дадъ повече, но тъ сѫ стоялъ на полето при дъжъ, калъ, и пакъ слава Богу. Ще си изсушишъ чорапитѣ и това си е; дърва нали има?

Като сѫрзъ тоя, той продъжително погледа съ поразвнаща строгость на дѣтето си, обърна гърба и почна да чете вѣстникъ.

Мирчо всичко разбра отъ тоя погледъ; той остана като замаянъ малко врѣме и немоща повече ни дума да каже. Какъ дигна софрата, неуськи, неуспѣти и какъ се намѣри въ леглото. Обърнатъ пакъ кжмъ стѣната, почна да мисли съ насъдени очи.

— Не само не не похвали, но и . . . не добрѣши: задави го хлѣнчѣ. Той не заплака; даде си усилие и се успокои.

Нищо, си мислѣше той, нали азъ сѫмъ силенъ въ училището; нали всичкитѣ учители не обичатъ, ако и да сѫмъ парцалявъ; нали ме избраха помощникъ библиотекарь на учениишкатѣ библиотека; нали . . . . . .

Баща му обърна вѣстника. Мирчо трепна и си завѣрна очитѣ къмъ него. Майсторъ Гиго продъжаваше възбоченъ да чете. Синъ му се загледа въ гърба му и видѣ, какъ дъши кратко му край врата отъ мазнотии.

— Баща ми има пари, но нито мене облича и храни добрѣ, нито себе си облѣчи. Ей на, утрѣ Коледа, ядъ съ прозутвено обутъ, той сѫ сдаиоване кете . . . Стрѣ обущата трѣба да си кърпа; дѣ оставахъ тела? — Подъ въглавницата.

Баща му пакъ обърна вѣстника. Мирчо бѣрзо се обърна къмъ стѣната, зави се прѣзъ глава, да не сѫрщне пакъ бащиния си погледъ и си затвори очитѣ. В тоя моментъ нѣкаква тъга и умалѣние обзе душата, никога необласкавата дума на малкото чудовемчѣ. Нѣкакво сѫдия се търкоилиха по изпититѣ му страна.

А влагата продъжаваше да се спуща по стѣната и да развали малкитѣ му фигурки.

Севлиево, 15. XII. 1909 год.

Бradинъ.

лението, а оть друга страна, календарь, т. е. изчисление на дните единъ другъ съ посочване срѣщу всѣки день тази лекция или тази лекция, които въ тоя день има да се чегать. Любопитно и характерно, че „Календарьтъ — указателъ“ е излѣзъ прѣзъ есеньта 1908 год. и заключа въ себе си разписание на лекциитѣ до края на прологѣта до 1 априлъ 1909 година. Каква обмисленость, каква планомѣрность трѣба да проявяватъ всички знаятелскини дружества, какво акуратни трѣба да сѣ всички тѣхни работници, за да може посочената отъ насъ „гилда“ (дружба) толкова благорѣмѣнно да опознѣсти на жителитѣ на града за всички лекции и курсове въ течение на прѣдстоящата есень и зима? Всѣки, който знае, колко акуратни сѣ знаятелитѣ и какъ добросъвѣстно тѣ изпълняватъ, изобщо казано, обѣщаната си и задъжения, не може да ма отрѣче никакви съмнѣние, че казанитѣ по-горѣ разписания, макаръ и да се касае до дѣятелность на редъ съвсѣмъ независими една отъ друга организации, изпълняватъ се и на дѣло съ пълна акуратность и точность.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО

Цариградски новини. — Говори се, че въ скоро врѣме арменскиятъ православенъ патриархъ Тургинъ ще направи оставка на великия везиръ Хакка паша. Вѣрва се, че Тургинъ незабавно сѣдѣ това ще подкачи ръководството работитѣ на арменската цѣркова.

Съобщенията, които пристигатъ отъ аданския вилаетъ, сѣ сърдцеразиратели. Нещастнитѣ жертви на ужасниятъ канета, вдовицитѣ и сиракетата, се намиратъ още въ страшно отчаяние. Разадения съ помощи особено на мюсюлманското население. „Инин Газета“ съобщава, че баронъ маршалъ фонъ Бибергайнъ, германъ, посланикъ въ Цариградъ ще дѣле прѣмѣстенъ въ Лондонъ, а на негово мѣсто ще отиде германския мъмюмоманъ министръ въ Букурещъ, г-нъ Кидерлинъ Вихтеръ.

Инспекцията на германскитѣ инструктори въ казарминтѣ Ташъ-Кышла и Гиджъ е била врѣменно прѣкратена, тъй като е прѣдизвикала нѣкои инцидентъ.

Трьшкитѣ патриархъ Йоакимъ III е постигналъ великия везиръ. Послѣдниятъ е заявилъ, че правата на вселенската патриархия ще бѫдатъ запазенени и че правителството дори очаква едно активно сътрудничество отъ страна на патриарха въ ръководството на дѫржавнитѣ работи.

Арменскиятъ архиепископъ въ Мушъ съобщава, че арменското население въ тоя градъ и въ близкоостѣщитѣ до него области, се намира въ дълбоко отчаяние и неволя. Имало вече трима души умрѣли отъ гладъ.

Д-ръ Даневъ въ Македония. — Г-нъ д-ръ Даневъ напуска Цариградъ и прѣди да се върне въ София, той ще посѣти Солунъ, Битоля и нѣкои други градове въ Македония.

Унищожаванѣ на българския печать въ Македония. — Прощетѣ на солунския български в. „Отечество“ е отложенъ за нѣщения понедѣлникъ. Г-нъ Карайововъ билъ повикванъ да се яви въ съда.

Черноробѣвъ нелегаленъ. — Телеграфиратъ отъ Солунъ: Властитѣ сѫ много загрижени отъ обявяванѣто на войводата Черноробѣвъ за нелегаленъ. Тѣ сѫ изпратили при него хора, за да го уѫвѣщаватъ да се повърне назадъ.

Турско-българскитѣ отношения. Строгата наредба отъ страна на Портата да се прѣслѣдватъ българскитѣ четници въ Македония, както е извѣстно, внесе въ турско-българскитѣ отношения една обтегнатость. Цариградскиятъ вѣстникъ „Турция“ пише, че рускиятъ и българскиятъ посланици въ Цариградъ сѫ направили постъпки прѣдъ Портата да прѣустановяванѣто на гонѣбата противъ българитѣ въ Македония. Портата, както се твърди, е отговорила твърдѣ сѫрдито на това искане на българския и руския прѣдставители и се сѫмѣта че тоя отговоръ на Портата ще доведе до една по-голѣма заостреность въ отношенията между България и Турция.

Убийството на Черноробѣвъ. Солунъ, 5 януари. — Вѫстнитѣ потвѫрждаватъ официалнитѣ съобщения за убийството на Черноробѣва, обаче, кръвта подробноститѣ по тази афера. Изобщанията, сѫдѣйствъ близъкъ приятелъ на Черноробѣва, който бѣше пратенъ при него, за да го уѫвѣщава, да напустне планината, сноци се завѫрна въ Солунъ. Заедно съ Черноробѣва сѫ станали нелегални и другитѣ дванина: мозоурина отъ Ново-Село, струмишко, и нѣкой си Думбалазовъ. Властитѣ сѫ извѣршено загрижени. Спорѣдъ сѫдѣбния отъ достовѣрнитѣ източникъ, сѫлѣдъ приемането на внесения въ парламента законъ за четитѣ, послѣдния щѣлъ да бѫде суспендиранъ и щѣла да последъ амнистия за забѣглилитѣ. Амнистията била поискана отъ солунския валия Ибрахимъ бей, който поискалъ въ замѣна на нѣкъ единственоя изходъ на сегашното положение.

Албанската писменость. Цариградъ — с. д. Четвирадесетъ мохамедани, албански депутати отъ косовския, битолския и инкоцранския вилаети подоха една петиция до великия везиръ, съ която съобщаватъ рѣшението си, че нѣма да допускатъ въвеждането въ албанскитѣ училища на латинската азбука, и молятъ правителството да запрѣти тази азбука, вмѣсто която да способствуа за изваждането на арабската азбука съ нѣкои специални букви.

ВЪНШНИ НОВИНИ.

Зимнитѣ маневри къмъ турската граница. — Часть отъ бѣлгарския войска се приготовява за зимни военни маневри. Тѣ се проектиратъ да започнатъ отъ 11 т. м. януари, понедѣлникъ, когато войскитѣ, които ще участвуватъ въ маневритѣ ще потеглятъ за мѣстоназначението. Маневритѣ ще започнатъ отъ гр. Перникъ по направление къмъ Радомиръ и Кюстендилъ. Войскитѣ отъ I-та софийска дивизия ще се сѫшнатъ съ онѫи отъ 7 родна дивизия надъ Перникъ, въ то не произлѣзе генералъ сражение съ всички родове оружия. Тѣзъ маневритѣ дни ще бѫде построена и военна поща за снощаване лагерятъ съ главнитѣ квартири.

Въ маневритѣ ще участвуватъ цѣлия софийски гарнизонъ, тъ това число артилерията и кавалерията и рилската дивизия.

Съставъ на войскитѣ на гарнизонъ ще се замѣсти съ войскитѣ отъ охранийския 16 и драгоманския 25 полкове: първия квартирующъ въ Охране, второ въ Царибродъ.

Въ хотелскитѣ тия дая полка ще пристигнатъ въ София за да поематъ караулната служба отъ войскитѣ, които ще участвуватъ въ маневритѣ.

Зимнитѣ дивизионни маневри, прѣдполага се, ще трѣятъ по-дълго. Сѫдѣйствие въ тоя случай ще прѣдложатъ отъ началника на I дивизия генералъ Тошевъ, а они на рилската — отъ генералъ Тодоровъ.

Проекта за маневритѣ е изработенъ въ столичната дивизия и въ подпоенъ на генералъ генералъ Николаевъ за удобрение. Ако проекта се одобрѣ, войскитѣ ще потеглятъ въ понедѣлникъ, 10 т. м. 6 ч. с.

Движението въ България и о Македонския въпросъ. — Варна, 3 януари. Днесъ, 3 януари. Македонско-Одринската емиграция въ Варна, свикана на митингъ, на който присъствуваха 10000 д., за да обсѫди дѣлото положение на нашитѣ братя въ Македония и Одринско, сѫдѣ като изслуша ораторитѣ:

Рѣшаа: 1. Протестира противъ новия кръсъ на младотурската българо-изтрѣбителна политика въ Македония и Одринско. 2. Протестира противъ домогванията на „младотурската интелигенция“, които се стремя да измѣни етнографическия обликъ на Македония и Одринско и да потурчи тѣзи дѣй области, като привлѣче и засели тамъ мухаджири турци отъ Босна и Херцеговина, отъ България, Русия и другаѫ. 3. Натъйно се присъединява къмъ резолюцията на Мак.-Одринската емиграция въ София, взета въ събранието на 20. XI. м. г. год. 4. Настоятелно иска, щото великитѣ европейски сили да взематъ наяно въ рѫкѣтѣ си реформенто дѣло въ Македония и Одринско, като дадатъ *пълна автономия* на тѣзи двѣ области. 5. Настоятелно иска, щото и българското правителство да се застъпи най-енергично за облекчение участъта на нашитѣ братя въ Македония и Одринско.

Рахово, 3 януари.

Днесъ се сѫстои едно грамадно сѫбрание на всички македоно-одрински емигранти и всички граждани, какъвто не се помни да е имало до сега въ града, при какъвто и да било сѫбрания или митинги.

Говори запасния капитанъ Зографовъ зъ кръвъ минаалото и настоящето положение на българитѣ въ турската империя и осѫди младотурцитѣ, които говорятъ за нѣкакви си реформи, а на дѣло вѫршатъ позорни изтрѣбления надъ българитѣ.

Ст.-Загора, 7 януари. — Стана грамадень митингъ; разгледа се обстойно положението въ Македония и Одринско и като намира, че прослоупутия хуриетъ е единъ фокусъ, протестира противъ новодадлашната на младотурцитѣ за изтрѣбленето на българския елементъ; апелира къмъ всичкитѣ силни и българското правителство за охрана правденитѣ на българското население въ Македония и Одринско, да имать генералъ-губернаторъ назначенъ отъ силитѣ. Солидаризира се съ рѣшенията на станалитѣ до сега митинги изъ България.

Г-ца Сърмена П. Радева
и
Г-нъ Величко С. Шурикьоски
сгодени.
Дебъръ 6 януарий 1910 год. Дебъръ.

ХРОНИКА.

Лични. — г. Динитъръ Илиевъ, инспекторъ на българскитѣ училища въ Дебърско, е пристигналъ прѣди 2 — 3 дена въ столицата въ отпускъ.

Отпѫтувалъ — г. Капит. Стаматъ Стаматовъ, членъ на настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ столицата, членъ въ Редакционния комитетъ на в. „Дебърски гласъ“ и прѣдсѣдатель за организирането на Дебърски просвѣтителни дружби и за тѣхния напрѣтакъ, замина на 6 т. м. за Берковица, дѣто се прѣбѫдва. Нѣй честитимъ отъ сѫрдце новото мѣстонахаение и му желаемъ напрѣтакъ, но и съжалѣваме искренно, че се лишава дружбата отъ единъ интелегентенъ и активенъ членъ, отъ каквито толкова се нуждае тя. Никакъ не се съмняваме, че г. Капитана ще продължава да се интересува съ дружбата и отъ Берковица и ще продължава да подкрѣпва морално, и интелектуално дебърската просвѣтителна организация.

Годявка.— По горѣ, въ особено обявление, съобщаваме, че г. Величко С. Шурикьоски се сгодява съ госпожица Сърмена П. Радева. Господинъ В. С. Шурикьоски е дѣловодитѣль въ настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба. Поздравляваме го най-сърдечно по тоя случай и му изказваме най-горѣщи благопожелания.

Покана. И тази година се отвари вечерно училище за неграмотни и малограмотни и то прѣдимно за македоно-одрински емигранти и гурбетчии. — Въ това вечерно училище ще се прѣподавятъ прѣдметитѣ: български езикъ, аритметика съ чертание, българска история и география и елементарни познания по архитектура. — Ученицитѣ ще бѫдатъ раздѣлени на секции, спорѣдъ подготовката. Курса на вечерното училище ще трае три мѣсеци: януари, февруари и мартъ т. г. — Занятиятѣ на ученицитѣ ще почне отъ 8 т. м. 6 ½ до 8 часа вечерьта въ III мъжка прогимназия, ул. Алабинска, до аптеката на Белизарь Ковановъ, а редовитѣ занятия—отъ 10 с. м. пакъ отъ 6½ вечерта въ сѫщата прогимназия. — Записванията продължаватъ най-кѫсно до 15 т. м. — Ще се приемятъ само ученици, които се задѫлжатъ, че ще посѣщаватъ редовно занятиятѣ. — Обучението ще се води по сѫобразнитѣ прѣдмети отъ архитектъ и учители отъ сѫрдницитѣ и основнитѣ училища въ столицата.

София, 4 януари 1910 год.

Отъ Македоно-Одринското Културно-просвѣтително дружество и Дебърската просвѣтителна дружба.

Благодарность.— Черковното настоятелство въ градъ Дебъръ не може да забрани своя дългъ да не изкаже публично своята благодарность и признателность на Господинъ Нелко Иванковъ Арнаудовъ, родомъ отъ Ресенъ (Дебърско), а живущъ въ гр. Стара-Загора—България, за подарението отъ него на катедралната черква въ града ни „Успѣние Прѣсвѣтая Богородици“ 100 лв., а тъй сѫщо и на господинъ Серафимъ Сѫбиновъ отъ с. Вичница, Дебърско, живущъ въ Румъния за подарението отъ него на черквата ни 40 лв.

Дано тѣхния примѣръ даде послѣдвани и отъ други благодѣтеи.

20 декемврий 1909 г. гр. Дебъръ.

Черковното настоятелство: Йковче Кузмановъ, Спиро Василовъ, Спасе Крѫстевъ.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*

Печатница „Витоша“, София.

на съвсѣмъ възрастни хора да се обучаватъ по елементарнитѣ прѣдмети безъ да участвуватъ въ тѣхъ младежитѣ, които скоро сѫ напуснали училищата и могатъ порадя това сѫщо да конфузятъ своитѣ възрастни другари съ своитѣ по-голѣми познания и сравнително доста бѫдъщи си успѣхъ.

Година I. София, 16 януарий 1910 год. Брой 42.

ДЕБЪРСКИ ГЛАС

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България.

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО Единъ брой 10 ст.

Годишнѣ абонаментъ въ прѣдлата:
За частове на дружбата и клоновитѣ . . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Урежда
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се напраща до редакцията му ул. „Екзархъ Йосифъ I“ № 25, III етажъ.
Обявленія се приемать на износни условия.

Волни помощи отъ честитки на имени дни:

а) 25 декемврий 1909 год.

1. Христо Несторовъ 2 лв.
2. Христо Вълчевъ 1 „

б) 26 с. м.

1. Йосифъ Блажевъ 1 „
2. Йосифъ Симеоновъ 1 „

в) 7 януарий 1910 год.

1. Иванъ Смилевъ 5 „
2. Иванъ К. Божиновъ 5 „
3. Иванъ Мартиновъ 2 „
4. Яне Блажевъ 3 „
5. Ив. П. Шорикьовски 1 „
6. Иванъ Д. Спасовъ 5 „

Всичко 26 лв.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Съобщаваме на всички дебрани, намиращи се въ царство България и странство, че приемаме да взаирашатъ чрѣзъ насъ пари за домашнитѣ си въ гр. Дебръ и по селата въ „Дебрския окрѣзъ, които ще се броятъ отъ г. Спасъ Кръстевъ Симоновски, търгуващъ въ гр. Дебръ, съ комисиона 25 ст. на всѣки 20 лева (наполеонъ). Паритѣ ще бѫдатъ броени въ злато, а не въ бѣли меджидии

София, 15 януарий 1910 год.

Съ отлично почитание:
Братя Йосифови.

Кѫдѣ да насочимъ прѣдпимо нии, дебрянитѣ нашата рѣйность.

II.

Въ брой 40 на в. „Дебърски гласъ“ ний вечѣ казахме нѣколко уводни думи въръ това, кѫдѣ да насочатъ дебрянитѣ прѣдпимо своята дѣйность. Заключенето на статията ни бѣше, че напрѣзала на дебрянитѣ заинси главно отъ добрата нарѣдба на *Епархиалния Съвѣтъ*, на *Общинитѣ*, на *Кпетствата* въ града и селата, на *Черковнитѣ епитропства* и на *манастира „Св. Иванъ-Бааоръ“*.

Въ тази статия ще кажемъ нѣкои и други мисли въобще за Епархиалния Съвѣтъ, но ще се спремъ повече въръ неговата нарѣдба.

Епархиалнъ Съвѣтъ до изтеклата година нѣмаше въ Дебръ, минала година за пръвъ пѣть се избра такъвъ. При това така наречениятъ Епархиаленъ Съвѣтъ въ Дебръ неправилно е именуванъ, защото той не е Епархиаленъ, а казанийски, тъй като въ него има само прѣдставители отъ Дебърската часть на епархията, а въ нея влиза и друга часть, а именно Кичевско, което съставя административно отдѣлна каза. Тъй щото правилното название на прѣдметния съвѣтъ е Дебърски казалийски съвѣтъ, или по-право Дебърски окрѣженъ съвѣтъ, понеже Дебръ е санджакъ, сноредъ турската административнация, и понеже влизатъ въ тоа съвѣтъ прѣдставатели отъ двѣ околии (кайманкалъци): дебърска и рѣкенска.

Пита се, защо съдѣятелитѣ на тоа съвѣтъ го нарекоха „епархиаленъ“, а не „дебърски окрѫженъ съвѣтъ“, дали несъзнателно или отъ амбиция, или пъкъ умишлено? Разбира се, да допускаме, че тоа е направено несъзнателно или отъ амбиция, ще бѫде много наивно и глупаво, защото трѣба да допуснемъ, че основателитѣ не разбирали, какво вѣрвашатъ, а поне това не може да се допуска. Щеречче, това наименование на съвѣта бѣ дадено умишлено отъ авторитѣ му, а съ какви цѣли е станало това, тукъ нѣма да се спираме да обясняваме, за да не се отклонимъ съ това отъ темата. Тоа ще сторимъ при удобенъ случай въ особена статия.

Тукъ ще се спремъ прѣди всичко въръ питането — наврѣменно, насѫщно ли бѣше съдаването на „епархиаленъ съвѣтъ“ въ Дебръ, т. е. имаше ли благопрятна почва, сгодни условия за подобно нѣщо? Отговорътъ на това питане вѣнага ще се даде, съ изтъкването на обстоятелството, че такива съвѣти не са учрѣдени още въ всичкитѣ почти други български епархии. Така напримѣръ, нѣма такива съвѣти въ Битоля — пелагонийската българска епархия, въ Струмица — струмишката епархия, въ Велесъ — веленската епархия, въ Скопие— скопската епархия, въ Неврокопъ — неврокопската епархия. Само въ Охридъ има такъвъ съвѣтъ. Но дали и въ Охридъ не са прибързали съ учрѣждването на такъвъ съвѣтъ, може да се спори. Осѣвѣтъ това, каква грамадна разлика има въ условията между Дебръ и Охридъ? При грамадната разлика въ наличностьта на условията между Дебръ и Охридъ, не лие рече това, дѣто е наврѣменно и полезно за Охридъ, ще бѫде такъвъ и за Дебръ. Значи, учрѣждването на съвѣтъ въ Дебръ е работа прибързана, която търдѣ съмнително е дали ще донесе полза.

Тогава пита се — защо бѣше това бързане съ учрѣждването на такъвъ съвѣтъ въ Дебръ? Разбира се, и на това питане отговорътъ е търдѣ делиматенъ. И въръ това питане нѣма да се спираме тукъ по сѫщитѣ причини, по които и по друго едно питане по-горѣ казахме, че въ тази статия нѣма да го разглеждаме. Ще кажемъ обаче, че и това бързане е напрѣзано умишлено и съ строго прѣдвамѣрени цѣли не за обща полза, а за чисто егоистични облаги. Въръ обяснението и анализа и на това питане ние се спремъ по-нататъкъ на отдѣло.

Прѣди да пристѫпимъ къмъ сѫщината на въпроса по нарѣдбата на така наречения „епархиаленъ съвѣтъ“ въ Дебръ, ще запитаме още съ очудване, какъ Екзархията могла да потвърди единъ съвѣтъ за епархиаленъ, когато той не е такъвъ? Въръ това питане могатъ да се правятъ много прѣдположения но, какъвто и да сѫ тѣ, не говорѣтъ добрѣ за Екзархията. Нѣма да говорѣ тука дали нѣмало причини да не се утвърди съвѣта даже, като окрѫженъ отъ Екзархията, поради порочностьта въ избора, а камо ли за епархиаленъ. А да такива нередовности вече в. „Дебърски гласъ“ стана отзивъ съ писмото на г-нъ Ив. Д. Спасовъ. Но и това да оставимъ на страна. Ний още много други въпроси и въпросчета да се задаватъ по поводъ учрѣждването на „епархиалния съвѣтъ“ въ Дебръ, но ни засега ще ги елиминираме; ще приемемъ факта като свързанъ и така ще говоримъ по него: ще говоримъ прѣ дадениятъ толкова неблагоприятни условия, какъ трѣбва да се учрѣжда тоа съвѣтъ, за да бѫде той що-годѣ полезенъ. Въ тая насока не може и не сѣ каже, че то не търни критика, ако не и нѣщо повече. Какъ може да се говори за традиция въ случая, безъ рискъ да поклаждѣ своята умственна нищета и стремежъ къмъ доина разчети оная, които ли подържали една такъва абсурдна и ново противоречна на фактитѣ теза, когато за прѣзъ пѫть се учрѣдяла „епархиаленъ съвѣтъ“ прѣзъ изтеклата година? Тоа може би, уйдиса на замислитѣ на заинтересованитѣ личности, понеже „епархиалния съвѣтъ“ искатъ да го иматъ като инструментъ въ своитѣ рѫцѣ и да го експлоатирватъ така, какъ тѣ искатъ за постигане на свои егоистични цѣли, а не за цѣли, за каквито той се учрѣдява. Никакъ не се съмняваме, че дебрани по никой начинъ нѣма да допустнатъ, щото „епархиалнитѣ съвѣтъ“, който трѣбва да гони високи цѣли и който трѣбва да е най-силенъ лость за всестранния общественъ напрѣдъкъ на родния ни край, да оставятъ тоа високо свое учрѣждение да се понижи до тамъ, щото да служи за оръдие и игра на нечисти рѫцѣ и нечисти съвѣти. Макаръ да липиса висока грамотность у дебрянина, макаръ и да има търдѣ малко истински интелигентни сини между тѣхъ, но ний вѣрваме въ здравия разумъ на дебрянитѣ, вѣрваме въ тѣхната моранла чистота и, слѣдователно, не можемъ и да помислимъ, че тѣ могатъ да допустнатъ това.

Въ общината въ Дебръ влизатъ членове само жители отъ града, а не и отъ селата. Това и така трѣбва да бѫде — тъй си е право, тоа е естествено и разумно. Въ „епархиалния съвѣтъ“ това не може да бѫде — въ него трѣбва да влизатъ не само дебрани, а прѣдставители отъ всички околии на дебърската епархия. Общината въ Дебръ ще се занимава само съ работи, относящи се до града, а епархиалния съвѣтъ—съ работи, които се отнасятъ до цѣлата епархия. По никой начинъ не трѣбва да се допуска, щото членовѣтѣ на епархиалния съвѣтъ да сѫ само сѫти граждани, по много важни причини. Между много важни причини трѣбва да посочимъ тукъ на фактъ, че числото на българитѣ въ града спрѣмо онова въ цѣлата епархия е нѣтожно, слѣдователно, нѣма право и не бива да се допустне тоа малцинство да вземе само въ своитѣ рѫцѣ ръководната роль въ общественитѣ работи; и на обстоятелството, че и отъ̀мъ интелигентностьта тоа малцинство не само не надвишава останалата по-голѣма часть отъ населението, а стои въ нѣкой отношения и по-назатъ отъ него. Въ цѣлата епархия могатъ да се намѣратъ лица, които все съ едно сравнително по-голѣмо достоинство и съ по-голѣма полза да заемятъ членството въ епархиалния съвѣтъ, когато еда ли тоа може да се каже за дебрянитѣ, сѫ малки, разбира се, изключения. Това обстоятелство е отъ пѣрвостепенна важность и не може да се прѣнебрѣгва.

Ще продъ̀лжимъ въ идещия брой.

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Телеграма изпратена отъ деветочленната комисия до Великия Везиръ въ Цариградъ и до валията въ Битоля.

Отъ 6 мѣсеца насамъ страната ни е наводнена съ разбойници-аршаути, които денонощно и прогресивно вѣрлуватъ и сѫ направили безброй кражби, обири, опити за кражби, убийства на хора, насилия на жилищата и заливане на хора. Живота и имота ни не сѫ сигурни. Търговията и съобщанието ни сѫ на прѣкратяване. Не е пощадѣнъ и града ни. Отъ нѣколко седмици всѣка нощ ставатъ опити за кражби, обири и заливане на хора. Всѣка нощь има прѣстрѣлки. Мѣстната власть всичко знае, изисхана е закрила. Нищо не е направено, всѣдствие на които разбойничеството взима все широки и по-широки размѣри. Завчера бѣше убитъ отъ разбойници търговеца Тосумъ, а прѣзъ нощьта

пленені и задинати отъ кащата жители отъ село Елевци Мино Алексовъ, който и до днесъ не е освободенъ отъ разбойницитѣ. Сноши бидоха направени опити за насилване жилището на Лазаръ Блажевъ и Йованъ Дамяновъ въ града. Въ обще въ санджака и града липса всѣкаква обществена безопасность. Живота е невъзможенъ. Молимъ енергически мѣрки да възстановяване на сигурността и безопасността въ санджака ни.

Дебъръ, 27 декемврий 1909 год.

Писмо отъ Дебъръ.

На 6 януарий т. г. пристигнахъ 300 души аскеръ, но никаква полза отъ тоя, тъй като сѣдъ нѣколко дена замина нѣщо и сега пакъ въ Дебъръ нѣма никаква войска. Хармиитѣ арнаути вилѣйтъ безпрѣпятствено. Отъ день на день все по-лошо стана положението: отъ 2 часа до 12 прѣзъ нощта по турски не спимъ, постоянно се кардиме, понеже разбойницитѣ явно нападатъ.Ego нѣкои скорошни произшествия:

1. Сѣщия, сѣбота сѣрещу недѣля, бѣ нападната отъ разбойници кащата на единъ турчинъ. Бандата сполучила да влѣзе вътрѣ, но, когато почнала да тарануча, била узната отъ стопанина, който стрѣлялъ; бандата избѣгала, безъ да вземе нѣщо, но и та стрѣляла и ранила стопанина на кащата.

2. Сѣщата вечерь, въ 3 часа по турски, влѣзнайки се Ташко Гьорчевъ Кирчаски отъ зета си Богдъ Симоновски, дѣто отишалъ на разтуга съ други хора, поради смъртта на Гиговица Симоновски, у дома си въ махалата Тикварци, бяхъ нападнати отъ 6 души разбойници и искали да го хванатъ, нашѣрно, съ нѣмъ да го обератъ или да го заклѣкатъ въ Арнаутлука за откупъ. Но той стрѣлялъ съ нагантовъ левоприемъ, и хайдутитѣ се разбѣгали, понеже сѣдъ това се дигна голѣма потера.

3. Една шайка отъ злосторници тѣзи дни нападна и караула при хукямата: опитала се да вземе пушкита на запятнето, което стоело на поста, но не сполучила, тъй като запятнето стрѣляло въ въ шайката. До каквоديележе дойдохме: караула да се нападна. Арнаутитѣ много дръзки станаха, дори нахални. Съ една дума, положението е непоносимо. Дѣ ще ни избѣлѣе края, не знаемъ. Всички наши оплаквания до централната власть и до валията въ Битолия оставатъ безрезултатни.

Дебъръ, 11 януари 1910 год.

Радика.

Изъ едно частно писмо отъ с. Осой (Рѣка), Дебърско.

Брати, братувчеди и селени сѣдъ като ви поздравляваме съ новата година и Ви пожелаваме щастие и добъръ животъ, щемъ да ви кажемъ и за нашия животъ, какъ живѣемъ въ нашия дебърски край. Koeто е спанало сега, Бога, не можемъ нищо да кажемъ. Стана наводнение, което много пакости ни стори, но благодарение на Бога, Обичае, какво да правимъ отъ зѣрове, отъ които живетъ нѣмаме. Когато си дойдохме дома чувахме, че отъ разбойници не може да се излѣзе въ тоъ краи. Трѣбваше само нѣкой день да се мине, за да се увѣримъ въ истинността на това казване. Нашитѣ селски зѣрьо, бившъ дерудежанин, Метъ Джелепи отъ Мажица, който е яль 30—40 години хлѣбъ отъ селото, тук дена прѣдъ новата година, дойде и поиска дерудежествъ. Настани се у Танета, ни кафе и поиска да го заведемъ при кефайлията (кмета), отъ който поиска да му бръ прирѣ. Кефайлията му каза, че ще му отговори подъръ 10 дена, сѣдъ като пита сиромашията. Зѣрьотъ не чака ни день, ни два, ами още вечерьта, въ 3 ч. по турски, тръ отъ ньа дай плѣяни Мирчевски и една Блажева [Спускание се на по-мощь да гасение. Той бивъ скрѣтъ задъ чешмата „Лъски" и ний, щомъ почнахме да гасиме, и его чуха се изкръкли, и почнаха да пищятъ коршуми кръ ушитѣ ни. Изворъ се уплашихме и избѣгахъ. Плѣнитѣ останахи да горятъ.

Тѣ изгорѣха, ив опасность имаше да не пламне цѣлата махала. Благодарение на Бога, че ведрица вѣтъръ прѣстана, та се спасихъ махалата. Братучеди, ний си пишемъ само нашата история, защото ний знаеме, нашата тежинна, а всѣко село си има своята горчива история.

А за бъкъта рабѣтъ — наводнение — его що ще ви разправя: отдѣто се сѣкъвать прѣсъкъ Гарска и Росочка, отамъ надолу, въ прѣдъ, отъ ликвадата Бѣлаева Дуковски останало колку единъ двора. Мъсто на двора, второ, отъ ликвадата Растева Трипуновъ нищо не остана, а отъ нивата Бѣлаева четвъртината не остана, трето, оттамъ надолу нѣма ни нива ни ливада.

с. Осой, 2 януарий 1910 К.

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣведъ отъ руски *Л. Димитровъ.*

IX

Вечерни допълнителни училища въ селска Англия.

Досега ний говорихме за организации на вечерни народни училища въ разни градове на Англия. При това, такива училища съществуватъ въ Англия не само въ градоветѣ, нъ и въ селскитѣ окрѫзи, т. е. не само въ градска, нъ и въ селска Англия. Отъ само себе се разбира, че въ Англия, както и въ нѣлии останали свѣтъ, селскитѣ жители далечъ отсъствватъ на гражданитѣ въ образованието и въ стремежа да се учатъ. На привлѣкнѣ уединени занимания и селскитѣ младежи и на селскитѣ дѣца често бъркатъ привличанего имъ еще много рано къмъ полски работи, които всѣдъ почнатъ много рано—въ Англия сяка ли не прѣзъ февруарий—и свършватъ много късно. А на момечетата въ селата, както и въ градоветѣ, бъркатъ домашнитѣ работи. Освѣнъ това, въ селата такава работа, не ще и зима, камара се повече, нежели въ градоветѣ, кждѣто всѣчко се купува готово и дъго натрупаностьта на жилищата прѣдставя непрѣодолима прѣчка на всѣкакъвъ опитъ за хазяйство.

Като не се спирамъ по-нататъкъ въ тѣзи съображения, нийки прѣдъ видъ, че тѣ сѣ общепознати и съвсѣмъ безспорни, ще кажемъ само, че, ако въ градоветѣ трѣба да се боримъ съ абсинтизма на дѣцата въ вечерниятѣ училища, то въ селата трѣба да се боримъ съ това зло и въ дневниятѣ начини училища.

Тъй като въ Англия всѣка работа се сѣзижка въръх основата на общественото къмъ нея съучастие, то съсѣмъ понятно е, че и въ областьта на училищата имадме сѣдъ училищитѣ власти въ селскитѣ окрѫзи, изобщо казано, уреждать по-елементарнѣ, нежели въ градоветѣ, минимумъ училищно образование, което дава право на пълно или частично освобождаване отъ длъжността да посѣщаватъ началното училище.

Правейки такова отсѣкляа на въдледенѣ на обикновения английски сеславинъ, съобразявайки се съ тия особени обстоятелства, въ каквито на всѣкждѣ се намиратъ земледѣлцитѣ, принудени да се справятъ съ изключитѣ условия на връмено, училищитѣ власти на най-просторнитѣ окрѫзи въ Англия се опитватъ да организиратъ поне такъво обучение въ дневниятъ и вечерниятъ училища, щото то да привлѣче подрастящето поколѣние съ очевидната практическа цѣнность на училищнитѣ занятия.

Ето защо въ такъвъ чисто земледѣлческо градство, какъвто е Cambridgeshire (главнинѣ градъ на графчество и университетския Кембрижъ), още въ началнитѣ селски училища, освѣнъ извѣстнитѣ нашъ общеобразователни училища, желещитѣ учатъ на дървена работа (дограмаждѣнето и стругарство), градинарство и готварско изкуство (момчета). Сѣщо и въ вечерниятъ училища по селата на Кембрижширското графство въ тѣзи чисто практически занятия игнарть доста видна роль.

Допъкъждѣ въ нѣлиятъ да се привлѣкатъ поголѣмо число ученници въ вечерниятъ допълнителни училища, училищнитѣ комитетъ при Кембрижширското графство организира подъ редъ едно сѣдъ друго краткосрочни вечерни курсове по такъвъ прѣдмети, какъ мъсарството, пчеларство, конопчилъство, пчеловъдство, свиневъдство, гледане но болни и здрави домашни животни и т. и. За това комитетъятъ подрѫка щатъ на лектуящи учители, които кодятъ отъ селото въ селото въ другъ и заедно съ това отъ едно село въ друго. Нека си помислимъ, че всичко това става въ едно графство, което има около 200,000 души население и пространство 820 квадратни мили. Нека си представимъ за сравнение, че най-малката отъ губернинитѣ въ Европейска Русия е Естландската и има около 8,000 кв. мили.

Ако ний вземемъ въ внимание тѣзи цифри и като си припомнимъ колко удобства ний въ съобщенията въ Англия, то нѣма да ни удивлява това, че нѣкои отъ дѣятелитѣ по народното образование въ тъзи страна се затрудняватъ да кажатъ, кое е по-добрѣ: да се пилѣятъ ли щедро парѣ за това, щото да се привличатъ въ мѣстнитѣ вечерни училища, колкото се може, по-значителната часть отъ дѣцата, които, разбира се, въ повечето случаи не се отличаватъ нито съ особенѣ способности, нито съ особено прилежание, или пъкъ да се избиратъ по тоя или другъ начинъ най-даровитѣ ученници отъ селскитѣ народни училища и да ги пращатъ да продъжаватъ своето образование въ градскитѣ срѣдства това прѣдписание. По тоя питатъ ще се запознаемъ и съ неговия отвѣтъ.

„Слава и благодарение Богу! И у насъ ветъе се появи списание съ назначение да бидетъ постоянѣнъ разливатъ свѣтъ и познанія въ нашето бедно и темно отечество. О! едно такова сѣмѣ за насъ е велико и много спешнатено; ибо ото е особенѣйъ белегъ, что мѣе сиѣ начале ветъе да появяваме поглъ на науки-те и нихно-то благотворно вліяніе на умственитѣ и нравственни сили человѣкови; оно показуватъ, что и ние можемъ сме хвалиле да разумеваме колко единъ народъ е злополучѣнъ и удаленъ отъ свое-то велико и високо прѣдназначеніе, когда отъ се лишаватъ отъ науки-те, образованіе-то и просвѣщеніе-то. И послѣ тоа, можетъ ли речь некой, что едно такаво наше пробуждаване не е за насъ велико сбитіе и явленіе? И чіе добородно и доброжелателно сѣрце можетъ да сущлатъ тоа нашо сѣрце при такъвъ ново явленіе?

„Любезнѣй народе! вѣрни, вѣрни напрѣдъ! . . .

„Охридска-та Архіепископія въ послѣдно-то время имаше подъ своя власть 10 митрополи и 10 епископи, сирѣчь си-те епархіи освенъ две-три, и до днеска се употребливаѣ только гърчкій-отъ кзикъ не толко въ цѣркви-те, но и въ училища-та, ако они и да са населени отъ чисти и природни Българи, кои-то не знаятъ и жи по гъркски.

„Ахъ, овие сиромаси са достойни за големо съжаленіе! . . . .

(Слѣдва).

ПОДЛИСТНИКЪ.

Обществената и книжовна дѣйность на хаджи Партения Зографски [1])

Отъ *Л. Димитровъ*

Като говори въ статията си за голѣмитѣ промѣни, що се станали въ морфологията и изобщо въ езика, обѣщава да направи прѣгледъ на всички граматични части на тогавашнія български езикъ, сравнень съ старобѣлгарскія, послѣ да прѣгледа и съчинението и прѣводиса по сѫщия начинъ. Обаче нелюкрыша тоя широкъ планъ, а говори въ broй 313 и 316 само за числа, а въ 322 почва за сѫществѣтелно ние и тукъ прѣкъсва[2]). Това се обяснява съ назначаването му за владика. Въ тъзи бурна вѣрмена нѣмалъ възможность вече да се занимава съ книжовни работи, а и нервитѣ му трѣбвало да се лѣкуватъ. Намирамъ за нужно

[1]) Изъ „Извѣстни на семинара по славянски филологии при университета въ София за 1904 и 1905 год.

[2]) Въ 432 broй, год. 8, 1858, изнирамъ обявление, че е подъ печать граматиката на х. Партений, „най-добра и най-методична, съ нови красиви слова на хубава бумага" въ печатницата на вѣстника, отъ 12—15 коли, съ стойность 12 гроши.

ни училища, като ним отпусчатъ стипендии въ съотвѣтенъ размѣръ.

Като знаемъ пробладаванено на демократическитѣ течения въ Англия, съ увѣреность можемъ да кажемъ, че повечето отъ графствата ще прѣдпочетатъ въ-ранни пъкть, като се стараятъ да пазарисрятъ нѣкои недостатъци на тази система, и като приемятъ частично и другиятъ начинъ, да поощрятъ даровитѣ селски момчета къмъ продължение на своего образование. Както и да е—да оставимъ пъзарната почва на прѣдположенията — трѣбва да отбѣлѣжимъ, крайно любопитния и можа-ознаменателенъ фактъ, че Кембрижширского графство на *всъкъ дань енорци* имя едно вечерно училище. Може ли да се иде по-нататъкъ въ грижитѣ за допълнителного образование на всѣкъ жителъ, който си нмали училищата възрасть? Освѣнъ това училишитѣ власти въ Кембрижширского графство не се ограничаватъ и съ това. Инакъ прѣдъ очи по всѣкъдъ начинъ да облекчатъ удоволетворението на образователнитѣ нужди на селскитѣ жители въ графството, училищнитѣ комитетъ е устроилъ въ едно отъ селата „централна библиотека" за селского население. Въ тази библиотека, която наброява до 6,000 книги, има съчинения по земледѣлието, по мѣхкарството, разнъсдание на добитъкъ, лѣсоизъдство, градинарство, по естественитѣ науки, по желѣзницитѣ, дограмадъкъ (столарство), по домашно и другги занаяти, сжщо и по прѣдметитѣ на общото образование. Библиотеката има и отдѣлъ книги за дѣца.

„Задавката на Библиотеката", четемъ ний въ правилника, заключавалъ се въ това, щото да снабдва, особено възрастного селско население, съ книги съ специалнити и общо съдържанъ, въ които могатъ да се намѣрятъ отговори на много разнообразни изисквания, нежели оним, на които отговаря обучението въ училищата или на лекционитѣ. Устройството на библиотекатъ ма прѣдъ-цѣлъ да подпомогне на по-голѣмо число лица и изисквания отъ по-специаленъ характеръ.

„Библиотекатъ е праща, съотвѣтно изискванията, самдъкъ въ по 50—60 книги всѣкъ тримѣсечи на селскитѣ дружества или селскитѣ училища. Въ всѣко село, кото се е изписало такъвъ самдъкъ книги, избира се измежду мѣстнитѣ жители библиотекарь, който завежда раздаването на книгитѣ."

„Въ всѣки самдъкъ се поставя четливо нагиисанъ списъкъ на прагнитѣ книги. Този списъкъ се окачва въ село на видно мѣсто, за да го могатъ всички. Въ самдъка съ книги се туря сжщо заразъ каталогъ съ номера и название на книгитѣ и съ особени грѣфи за отбѣлѣзване фамилията, на кого се даватъ книги за четене".

(Слѣдва).

М. Григоровъ.

Зараждане и развой на българския книжовенъ езикъ.

Друго въшно влияние, упражнено върху книжовния езикъ, кото не е тъй силно, както онова отъ грана на руски езикъ, е това отъ страна на западноевропейскитѣ езици — прѣдимно френски и нѣмски. И то ще гаовно чрѣзъ прѣдимно литературъ, на които генти се ниеа всѣка българскитѣ владежи, що бѣха слѣдвали на западъ. Тия, не можей ки да облѣкатъ, изработенитѣ въ Европа ноии за българскитѣ поитика, въ дрнятъ на родолки си туръ, що зараждащъ се книжовенъ езикъ, си послужвала съ френски и нѣмски термини за тия понятия, употрѣбивани въ политиката, литературата и свободни жанръ. Имаше и такова ревностни прѣводачи, които въ стремежа си да обогатятъ езика съ нови думи и изрази, отидоха до такъва крайность, че го изкъсвали и го направиха неразбираемъ за онзи, който не знаеше горѣ-долѣ чуждитѣ езици. Слѣдъ отъ това течение наминаре дори и днесъ, особено въ мѣстнищитѣ, гдѣто се пиратъ много чужди думи, които прѣкарано бихха могли да се замѣнятъ съ нашти, разбираеми отъ всѣки грамотенъ българинъ.

Това е въ общи думи за въшнното влияние. За него, както и за вкатрѣшното, ни особено е пъкть, като наброма чуждитѣ думи, нежели изразъ въ нашия езикъ и тѣхния произходъ, професоръ отъ софийския университетъ Б. Цоневъ въ лекциитѣ си и въ печатани статии.

Казахъ, че вкатрѣшното влияние иде отъ страна на гръцкия и турския езици.

Гръцкиятъ езикъ е шарѣлъ съ свои думи нашия още отъ старо врѣме, когато всичко у насъ се прѣкаждало отъ него. Това е продължавало прѣзъ всичкитѣ епохи на българската държава, на и прѣзъ врѣме на турското владичество надъ българитѣ. Пѣкъть, по кодѣ е върѣзло това влияние, е минавалъ прѣзъ черквата, училището и чрѣзъ търговскитѣ сношения съ гърцитѣ. Обаче, най-силни, най-дъльбоки слѣди е упражнилъ гръцкиятъ езикъ въ-ръ черковния нашъ езикъ, отъ гдѣто нѣкои думи се прѣминали и въ обиковоения говорнъ езикъ, а отъ тамъ и въ книжовния. Имената на почти всички науки си гръцки (история, география, геометрия, филология, философия и пр), но тѣхъ сме взели отъ прѣводнитѣ книги, който пъкть ги е усвоилъ много по-отрано отъ гръцкия направо, или пъкъ посърдъстомъ латинския. Обаче, враждата, които съществува отъ вѣковне между гърци и българи, е била най-вакла причина, дъ не се обогатяватъ ни езикъ да остане чисъ отъ страна на грѣцко влияние, макаръ и да сме се намирали много пъти подъ влиянието на гръцкия животъ и култура.

Вкатрѣшно влияние е и онова, кото упражнилъ турскиятъ езикъ въ-ръ българския. Дъльгодѣтото робство на българания подъ турцитѣ е отразило дъ бъ-ръ на българскъ лексикона (рѣчника), да дъже и въ-ръ граматиката на обиковоения говоръ. Турскиятъ езикъ е казалъ влияние и въ-ръ начина на мислене у нашитѣ стари българи, които сж жнвѣли подъ турската власть. Той не е забѣлѣзалъ, че нашитѣ баши, особено аѣки, которо искатъ да се изкажатъ по-ясно, по-точно винаги прибѣгнатъ до чуждо изразитѣ формъ на турския езикъ? И той ръ-ръ часъ не е слушалъ, какъ тия сжщи мислъ за-вѣрзъвать съ нѣкое гипично турско изречение, которо носи запечатана въ себе си извѣстна житейска мъдрость? А това показва, че нему нѣкакъ-си му е по-лесно да мисли дъже по турски, отколкото по български. Той е свикналъ съ цѣлъ редъ турски образи, които е употрѣбвалъ прѣзъ цѣлия си животъ и сега мъчно да се прости съ тѣхъ.

Отъ обиковоения говоръ тия турски думи и изрази се прѣкѣлци и въ книжовния езикъ. И наистина, който добрѣ знае турския езикъ, мъчно ще е да се отъкаже отъ мисъ, кога ръ-ръ изразитѣ турски формъ, както е случвѣть съ нашия бѣлетристъ Михалъки Георгиевъ. Чини ти се, че него-вигѣ разказци, не бихъ бѣли толкова увлъкателни, дъ да не бѣхъ изпъстрени съ живописнитѣ, грациозни турски епитети и фигури, които дишатъ съ източа нѣга и страсть. И какъ той другоче би могъ-ръ да ни прѣдаде трепета на сърдцето, на нейовата щерка и нейнитѣ чувства, когато затъ-рена отчина за просторъ, по дъльгъ-гиня, въ-слѣлъ на игриво-необуздъ-ния конь, инвашъ гордо поръ нейния прозорецъ, ако не грабне ръ-съкровенъ-ни турската рѣчь дъмъ, въ който трепти и се лѣе нѣжна, огнена слаѣ на харемско сърце?

Въ нашата поезия има много чудно хубави и звучни турски дъмъ, кото прѣкарани, нашенизъм, особено когато се описва живота на турцитѣ.

Това са главнитѣ влияния, кото сж били упражнени въ-ръ българския книжовенъ езикъ отъ момента на нетовото зараждане и тръгъ-нъ макаръ и въ слаба мѣра и до днесъ. Ние забѣлѣзваме обаче, послѣдвѣть десетина години отъ българското освобождение насамъ по-дръстотно влияние въ областъта на езика, именно неговото постепенно и съ силенъ хъдъ въ-рвещо освобождение отъ вѣрнитѣ на ито отъ чужди езици. И слѣдъ не много по десетки години ние щемъ изправенъ въ пълнъ разцвѣтъ, хранено отъ свой сокъ, широко-кленестото дърво на тоя езикъ.

Както крайня точка на оновя течение въ езика, да стане той съвершенъ, да стане той пъленъ, общъ желанието на Богоровъ да опразни езика отъ всичко, що бѣше наслоено въ-ръ него отъ въ-ръ. Но това му желание остана мрътво и неизпълнено, защото той сѣдаде думи не по законитѣ и духа, по които народа-творецъ обогатява словото си богатства, а просто ги конѣше по свой вкусъ. А всѣко своеволие, което се въ-ръ бесъ отдѣлъ на задвижения животъ, е по-малко или по-много вредно. Но развитие и усъвършаване. Богоровитѣ езикъ бѣше такъвъ и за това той умрѣ рѣдко свои творецъ; дъто теоретъ на единъ езикъ може да бъде цѣлъ народъ, а не единъ човѣкъ.

Слѣдъ като очертахъ на едро крайноститѣ, между кото се движатъ книжовнитѣ ни езикъ въ пъкти времена, нѣкои по-подробни да ухажа, какъ трѣба да расте, какъ трѣба да се обогатява той съ нови силни и свѣжесть, за да не замръзне въ-ръ извѣстни рамки. Езикътъ се развива зледно съ човѣшката мисъль. И както послѣдната безспирно въ-ръ всѣ напрѣдъ и напрѣдъ, така и езикътъ трѣба да се движи зледно съ нея, за да може да и изразява въ пъшини форми.

И книжовнитѣ езикъ, като самостойно нарѣчие между различнитѣ народни говори, употрѣбяно като говорнмъ и писменъ езикъ отъ извѣстенъ кржъ хора — образованитѣ (интелигенцията), има свой самостоенъ животъ, свое развитие. Като вникнемъ въ неговия животъ и сжщность, ние можемъ да доловимъ и бжлнтѣ му насоки, които трѣбва само да подпомагаме въ тѣхното движение напрѣдъ, за да върви жизнетъ му правилно.

Професоръ Будиловитъ казва за руския езикъ, а това важи и за нашия, че за да подъдръжа свѣжестъта и жизненостъта си, за да бъде достоенъ не само по въшни сила, и по на вкатрѣшно богатство, и за да бжде прѣдставителъ на диалектнитѣ разновидности на цѣлонародната езикова сфера, литературнитѣ езикъ е длъженъ стрателно да пази и всѣ повече да увеличава гъвтечната си кръвка съ просторѣчията и съ заявшаного отъ старината славно богатство. Той трѣба да черпи мощь и благатство отъ народнитѣ говори, и въ интереса на самосъхранението си, трѣба да се пази отъ всѣкакви въшни влияния. Не ще и дума, че въ науката и искуствата, гдѣто си служатъ съ международни термини всички европейски езици, е позволено да употрѣбяваме и ние подобни (термини), като такива (прилаѣежащи на мрътвитѣ езици латински и старогрѣцки), кото сж достоение на всички народи.

Нека да видимъ сега, дали българскиятъ книжовенъ езикъ е направилъ нѣщо дъсъкно това да бждатъ застъкнени въ него черти на по-гъвнитѣ говори и дъсъкно обогатяването си съ думи и изрази отъ народнитѣ говори.—

(Слѣдва).

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО

Турскитѣ вилнения надъ българитѣ — На 27 ноември м. г. отъ Одринско турцитѣ войници убйлъ всрѣдъ чаршията въ Велесъ българина Тоде Димовъ, слѣдъ кото се скрили въ ѣнѣнъ турски дюкянъ. Властта, въ-рѣкъ показанията на публиката, нарочно отишла да го ухапе на другъ мѣсто, а не дъде възможность на убиеца да избѣга. Присъствующитѣ въмутили отъ това поведение на полицията започнали да виикатъ, от нѣмъ турцитѣ, нѣмъ равнество нѣма хуриетъ. Всѣдствие на това, властъта арестувала осемь души българи, отъ които тѣхи дни заслѣдванашитѣ въ Скопие военно полеви сждъ е осѣдилъ лами на тригодишенъ затворъ. Между тѣхъ и Крумъ Зарѣевъ), трима по на сема година и трима по на шесъ мѣсеца. Тѣхната единствена вина се състои въ това, че сж се въмутили отъ извиринното грѣдъ граа нѣмъ убийство надъ единъ българинъ.

Сѣрецъ, 5 ияуари. На 19 декември м. г.- по случай новата година, живущиитѣ въ Сѣрецъ германски поданикъ Росперъ, бождаия, устроилъ въ кжщата си вечерника. Дванаесетъ полицейски служащи отъ квартала настоявали прѣдъ нощьта и тѣ да иземать участие въ веселието, нѣмецитѣ, обаче, не ги допусъали въ кжщата си. Дванаета полицейски, неприязнено настроени отъ тои отказъ на 23 ката и около осемь и половина часа вечерьта причакали Роспера на улицата и се опитали да го обискирать. Бождаиитѣ изпадали реворвера си, застрѣлъть единъ отъ мѣстото, а другитѣ ранили въ рамото, слѣдъ кото се оттеглили въ кжщата си, вратата на които добрѣ затворили. Слѣдъ малко кжщата била заобиколена отъ полицаи, пазавачи и дѣлго отдѣление войска. Нѣмецитѣ отказали да се прѣдадатъ.

Войницитѣ открили огънь, който обаче билъ безврѣденъ, благодаренне жасимостьта на кжщата. Росперъ сжщо дать нѣколко изстрела въ въздуха, като казалъ: „бинъ тюрка, бирь алмянъ".

Това обсадно положение траило 3 — 4 часа до пристигането на мютесарифина Кязилъ бей, на кото се прѣдалъ упорствующитѣ.

На 26 пристигна въ Сѣрецъ драгоманъть на солунского генерално консулство, за да разслѣва случчата. Той, въ присъстието на мютесарифа, е строго въмрилъ Роспера, за дѣто се е самоправалъ въ рѣцѣтѣ на властта, безъ да е прѣсъствувалъ при прѣзаванетo сѣрския почетенъ австрийски консулъ. „Трѣбвание да упорствующитѣ, трѣбвание да стрѣлнатъ на место, трѣбвание да застрѣлнатъ и самии мютесарифъ, на и ти да паднешъ убитъ, а не да се прѣадаешъ", — му е викалъ драгоманътъ.

Работата е отнесена въ Цариградъ, дѣто се е указало, че съгласно съществующата конвенция Турция могла да задържа криминалния прѣстъплникъ.

Прѣстрѣлка на турската граница. — На 8 ияуари на поста Дурнуръ сѣрецъ Тъмрашъ турскитѣ постовъ часови е стрѣлялъ по неизвѣстни причини въ-ръ българския, вслѣдствие на което къ-изѣлали и другитѣ турски войници, а сжщо и българскитѣ и се започнала прѣстрѣлка, които е пръкратена едва спошъ. Отъ българска страна нѣма никой раненъ, а отъ турска не се знае. Разслѣдване на случката е наредено.

Програмата на турското правителство. — Въпроса за екзархията въ камарата. — Цариградъ, 11 ноуари — Сѣдъ прочитането на правителствената програма въ дневното заседание на камарата, великиятъ везиръ покли нѣкои отъ по-главнитѣ точки на камарата, особено въпроса за въстановяването на нормално положение въ арнията, необходимостта отъ което той оправдава отъ владѣещото възбудено настроение. Хакъ паша изложи необходимостта отъ прокарването на реформи въ Йеменъ, за да се избѣгнатъ кръвопролитията и за да се въведе едно законно управление въ тази провинция, какъвто въ понастоящемъ съвсѣмъ липсвало.

По критическитѣ въпроси великиятъ везиръ заяви, че Турция сѣдъ справедлива политика и що дале на Критъ найпирока автономия, обаче що такъ правата на Турция и нѣма да позволи щото чужда държава да се намѣсва въ острова. Нашитѣ приятели, каза Хакъ паша, сѣ разбрали нашитѣ желания, ала ние не трѣбва да гл бавободимъ прѣ-много. Правителството ще дѣйствува благоразумно и по Критски въпросъ. (Ужбрение).

Сѣдъ това започнаха продъжителни дебати, които на мѣста бѣха бурни.

Умѣренитѣ либерали, които за прръъ пъть се провиха въ камарата като сплотена партия, харакъ-теризирана правителствената програма изтъкъ отъ празни обѣщания и поискаха обяснения за катъгранено на Хилми паша. Водачъть на партията, Исмаилъ Кемалъ бей, изрази силна висока почитъ къмъ личността на Хакъ паша — на военнаго министръ Махмудъ Шевкетъ паша, ала къмъ младотурскитѣ министри каза, че се опасъ съ съмнѣние.

Българскиятъ депутатъ г. Дарчевъ разкритикува политиката на стария автономенъ, изтъкъ несъгласителността на законитѣ за прѣсѣлване на чиновничество и за служенията, както и на идеята за прѣсселянето на мохамеданитѣ въ Македония. При шумни прѣкъсвания отъ страна на българскитѣ депутати, либералъть Муфидъ бей подигна въпроса за българската екзархия и за матическитѣ отношения между Турция и България.

Великия везиръ се противоустаи на опозиционитѣ оратори и изтъкна обстоятелството, че катъранено на Хилми паша е станало по конституционенъ начинъ.

Сѣдъ това се пристали кръвъ поименно гласуване довѣрие на правителството, въ резултатъ отъ което малотурската партия спечели голѣма побѣда.

Война съ Турция. — Турция се мобилизира. — 72,000 войника на българската граница. — Въ-войнаване на турския воененъ съвѣтъ. — Цариградъ 13 ноуари — Прѣдъ вида-виститѣ, които ставатъ между България и Сърбия, турското правителство се е загрижило търдъ много. Въ стана воененъ съвѣтъ, въ който се взема рѣшение да се мобилизиратъ 72,000 войника на българската граница, 50,000 на сръбската и 4,000 на черногорската.

Това рѣшение на турския Воененъ Съвѣтъ ще бѣде реализирано само, ако Турция се уѣрди окончателно въ агресивитѣ намѣрения на България и Сърбия.

Незоволство отъ режима на младотурцитѣ. — Цариградъ с. д. — Сѣобщаватъ Сѣдлуиъ, че комитетъть за даване мѣста на прѣселенцитѣ турци се е намѣрилъ въ голѣмо затруднение. Голѣма часть отъ прѣселенцитѣ искали да се върнатъ обратно, понеже останали разочаровани отъ режима на младотурцитѣ, който съ нищо не се различавалъ отъ стария режимъ.

Новъ български вѣстникъ. — Публицистъ Давалъ Крапчевъ подаде заявление, съ което иска разрѣшение да издава въ Сѣлуиъ единъ български вѣстникъ подъ название „Родина".

Около грѣшитѣ четници. — Завчера властитѣ докарахъ отъ Катеринско и настанихъ въ единъ отъ тукашнитѣ ханища 8 жени и 15 малолѣтни дѣца, родини на забѣлѣзани грѣшни четници.

Енидженардарскитѣ сѣмѣства въ Солунъ. — По запонѣдъ на валията, завчера се нѣкои прѣдъ ханищата, дѣто квартирувать енидже-вардарскитѣ сѣмейства, дѣй колко да не е доброволетѣ вмѣ всички дѣца по-малки отъ 18 години и по тоия начинъ да останатъ въ Солунъ само майкитѣ имъ; обаче, когато дванатъ конни стражари покажили дѣцата за се качатъ въ колитѣ, тѣ отказали категорично да се отдѣлятъ отъ майкитѣ си. Съ тази мѣрка валията искалъ да избави дѣцата отъ мизерния животъ по ханищата.

Спорнитѣ черкви въ Македония. — Гръцката патриархия, спорѣдъ изявѣстия отъ Македония, се готви да отправи единъ такръвъ до турското правителство по въпроса за спорнитѣ черкви въ Македония, които въ тоия моментъ стоятъ още затворени. Тя ще иска всички тия черкви да се отстъпятъ на всѣки нейна собственость и да се прѣдадатъ на гръцкитѣ духовни общини въ страната. Въ отговора, тя е възмъжрѣна да иска въ сѣщия такръвъ и изгнането на българската екзархия отъ Цариградъ.

Около изчезването на Чернопѣевъ. — Официоналнитѣ листъ, сорѣдъ изявѣстия отъ Сѣлуиъ, продъжаватъ да пазятъ необяснимо мълчание относително Чернопѣева, макаръ да притежаватъ найголѣми подозрѣния по тази афера. Спорѣдъ подозрѣнията, отъ страна на Чернопѣевъ безъ сѣмнѣние е здравъ и живъ, но нелегаленъ. Изявѣстиятъ въбъдния Назифъ ходилъ по сталкитѣ му отъ село на село и разпитвалъ неговитѣ приятели, но безуспѣшно. Слухъ съ е убѣдително изъвѣстъ отъ властитѣ, които отсѣтнѣ нито го опровергъхъ, нито пъкъ го потвърдъхъ официално; тѣ и сега продъжаватъ да пазятъ сѣщото поведение, макаръ че фактитѣ сѣ вечъ извѣстни.

Законътъ за четитѣ въ Македония. — При изучването на закона за четитѣ, великиятъ везиръ се убѣди въ необходимостта отъ измѣнението му въ малко по-снѣбрѣнѣнъ духъ и щѣхъ да поиска отъ камарата да изхвърли онзи члень, който постановява изпращането на затворение сѣмейстата на военнопрѣстъпницитѣ. Законопроектъть за оформянето на това измѣнение щѣлъ да бѣде разпирянъ тия дни въ камарата.

Федеративитѣ и нелегалната борба въ Македония. — Сѣдъ обявяването на Федеративна за нелегаленъ, централното бюро на федеративната партия въ Сѣлуиъ, къмъ които се числѣше той, публикуваъ въ свои органъ „Народна Волѣ" единъ декларация, въ която заявяла, че партията, като остава вѣрна на досегашнитѣ си позиции, счита всѣка нелегална борба пакостна за партийнитѣ и народни интереси и строго осжжва тази форма на борба. Сѣдъ обявяването тъзи възможности за борба въ кръга на конституционитѣ свободи. Онѣзи партийни членове, които, поради моментни настроения и въ разрѣзъ съ партийнитѣ священия и партийната дисциплина, се уьлъкъвъ въ налегална борба, съ това се самоизключаватъ отъ партията, която, отъ своя страна „нѣма да дадне никакна подкрѣпа нито ще понесе отговорноститѣ на тѣхнитѣ лично дѣйствия.

Тази декларация напълно потвърждава нелегалността на Чернопѣева.

ХРОНИКА

Сърбскиятъ прѣстолонаслѣдникъ въ София. — Тѣхи дни бѣше гость на столицата сръбскиятъ прѣстолонаслѣдникъ Александръ, който въ-рваа визитата на царь Фердинанда. Приемътъ, макарь и неофициаленъ, бѣ направенъ съ доста почести. За часъ не вяхи вѣшния бѣлъкъ на приема, а неговото значение за сближаването между сърби и българи. Ина ли подобно желание и стремежъ и доколко тѣ са сигурни — ето това е питането, които ни интересува, или това са надхитряванія и шапарми отъ дѣятѣ страни. Макарь и да съзнаваме, че въ тъзиото сближение между тѣзи дѣ славянски нации на Балканитѣ лежи тѣхния залогъ за сѣществуванѣ и напрѣдъкъ и да желаемъ това да стане часъ по-скоро, понеже непритѣли дебнатъ всѣка минута, ако ли ниие голѣмо отгрчение, не виждаме никакна гарачки въ подобни срѣщи за реализирянето на тоова толкова сжжно желано сближение; защото не на искуствени официални срѣщи, на макарь и отъ високопоставени личности да се правятъ тѣ, се градятъ подобни саружения и сближавания, а въръ искренитѣ чувства на двата народа, прѣлъзнѣкини отъ дзлъбоко съзнание за ползата отъ такъвъ сближение. А имаме ли подобно нѣщо на ниде? Трѣба да отговоримъ, съ горестъ на сърцето, че нѣма и не нѣма да има, докато не се възпрение отъ дѣйствъ страна съ абсолютна искренность и пълна отъ-ровеность базата—автономна Македония въ нейнитѣ естествени и признати границѣ.

Отношенията между Русия и Австрия — Бѣлградъ, 12 ноуари — „Возрождение" коинте" чрѣзъ сѣкъ отеглянето на Еренталъ и Изволски отно. шенията между Русия и Австрия ще се подобратъ. Австрия, за да удовлетвори Русия, ще отстъпи на Ч.-Гора; пристанището Катаро, като сашеерѣжено ще дадѣ автономия на Босна и Херцъговина.

Маневритѣ отложени. — Въ вторникъ на 5 т. м., както сѣобщихме, проекта за частичнитѣ военни маневри е билъ прѣдставенъ отъ дивизионния начальникъ генералъ Тошевъ на военния министръ. Проекта е билъ удобренъ отъ министра, но реализирането му отложено за сега. Комитетитѣ и мъста изтъкнатъ хатъ причина за отлагането на маневритѣ обстоятелството, че прѣзъ тоова врѣме въ Софии сѣ повикани всички полкови командири на тактическа задачи и военни упражнения, които започнатъ отъ днесъ.

Мино Алексовъ освободенъ — Отъ Дебъръ ни явяватъ, че Мино Алексовъ, завлѣчевъ въ Арнаутлука отъ Джелилдинъ Сеферъ за откупъ, билъ пустнатъ на 6 т. м., въ-пъ-ръ, дена на Водици, срѣщу откупъ отъ 50 лири турски. Ранѣтъ, обаче, нанесени се нѣкъ при плѣнѣнанетъ му, още не били изчѣрени — лѣкувалъ се още. Нѣмаме подробни сѣвѣдѣнія за обстоятелствата, при които той билъ освободенъ, за да видимъ, кой що е нашъ тия откупи и какво е напранвъ въ случая властъта.

Благодарность. — Галичкото училищно благотворително дружество „Св. Пантелеймонъ" е чрѣзстнало чрѣзъ свои довѣрени лица новата голѣма на намиращитѣ се въ сталищата жители отъ това село и на другъ лицъ. Отъ тѣхъ честитки сѣ се сѣбрали слѣдвитѣ доброполни пожертувания: 1. Иванъ Симелевъ отъ с. Осой 1 лв., 2. Тодоръ Христовъ отъ с. Трѣсанче 0·50 лв., 3. Христо Неѣлковъ отъ с. Галичникъ 2 лв., 4. Апостолъ Христовъ отъ с. Галичникъ 2 лв., 5. Пане Наскоровъ отъ с. Осой 0·50 лв., 6. Петре Гиновъ отъ с. Осой 0·50 лв., 7. Алексий Черепина отъ с. Галичникъ 3 лв., 8. Иванъ Д. Спасовъ отъ с. Пареши 2 лв., 9. Методий Лакедонски отъ с. Селце-Рѣка 1 лв., 10. Тодоръ Д. Филипоски отъ с. Галичникъ 5 лв., 11. Дамянъ Недѣлковъ отъ с. Галичникъ 1 лв., 12. Никъ М. Самарджиевъ отъ с. Селце-Рѣка 0·50 лв., 13. Вѣню Тасевъ отъ с. Лазарополо 0·40 лв., 14. Якимъ Станишевъ отъ. Галичникъ 5 лв. 15. Георги Миновъ Галовски отъ с. Галичникъ 5 лв., 16. Кръсте М. Чапаровъ 5 лв., 17. Трайко Атанасовъ отъ с. Галичникъ 2 лв., 18. Апостолъ А. Божиновъ отъ с. Селце-Рѣка 10 лв., 19. Василъ Рафаиловъ отъ с. Селце-Рѣка 3 лв., 20. Огненъ Евтимовъ отъ с. Галичникъ 2 лв., 21. Авраамъ М. Чалъоски 2 лв., 22. Ѣлкже Т. Тутевски отъ с. Галичникъ 2 лв., 23. Ѣлкже Йосифовъ отъ с. Галичникъ 1 лв., 24. Филипъ Ивановъ отъ с. Осой 2 лв., 25. Георги Исачевъ 2 лв.— *всичко 60·40 лв.* — Довѣрденитѣ на Галичкото дружество лица изказ-ваатъ къмъ пожертвователитѣ отъ нимето на дружеството и отъ свои страна искрената си благодарность.

Дружествени.

Учрѣдителниятъ протоколъ на Дебърската просвѣтителна дружба въ Горна-Орѣховица.

Днесъ, 6 декемврий 1909 год., по инициативата на Апостолъ Христовъ, се сѣбрахме въ дъвкна на г. Ив. Цвѣтковъ, всички тукъ живещи дебрани и, сѣдъ като размѣбхме мисли по основата на Дебърска просвѣтителна дружба и въ Горна-Орѣховица, дѣто има доста дебрани, по образеца на другитѣ такива въ Българии, дойдохме до заключение, че сега се чувствуватъ най-много нужда отъ сплотеность и организирность на всички дебрани въ просвѣтителни дружби, за да спомогнемъ морално, па и материално учебного дѣло въ родния ни край, рѣшихме да туримъ основа на такава дружба, спорѣдъ устава на дебърската просвѣтителна дружба въ София, който приемаме и като нашъ уставъ, както нашата дружба да бѣде клонъ на софийската. Сѣдъ тъзиото предложение се учѣлъ щото и в. „Дебъръ гласъ" да стане органъ на всички дебърски просвѣтителни дружби въ България, сѣдователно, и на нашата съ право и на насъ да бѣдатъ отворени колонитѣ на нѣстника въ рамкитѣ на духа и цѣлта на дружествения уставъ, като взимаме вѣрху сѣ, съразмѣрно силитѣ си, и материалната му изхранка.

Горна-Орѣховица, 3 ноуарий 1910 год.

Прѣдсѣдатель: *Никола Дамчевъ.*
Секретаръ: *М. Ив. Цвѣтковъ.*
Касиеръ: *Ив. Цвѣтковъ.*

Сѣвѣтници { Иванъ Петковъ.
Исаилъ Якововъ.
Лазаръ Панчевъ.

Членове на дружеството: Апостолъ Христовъ, Георги Исачевъ, Трайко Дамовъ, Лазаръ Хатановъ, Матей Китановъ, Петръ Миновъ, Ламбе Атанасовъ, Трьпко Атанасовъ, Исаилъ Ефремовъ, Ангелъ Дойчиновъ, Андрея Блажевъ, Стаде Трѣчевъ, Милоиъ Христовъ, Кирко Аидоновъ, Тале Дамовъ, Никола Марковъ, Мартинъ Стефановъ и Несторъ Петковъ.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*
Печатница „Витоша", София.

Година I. София, 23 януарий 1910 год. Брой 43.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Единъ брой 10 ст. Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдлата:
За чиновно на дружбата и клоноветѣ и . . . . . 4 лева.
За нечиновно на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уреждa
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му ул. „Екзархъ Йосифъ 1ª № 25, III етажъ.
Обявления се приемать на изнесени условия.

Фондъ за издържане на в. „Дебърски гласъ".

Отъ Дебърската просвѣтителна дружба въ Орѣхово ни изпращатъ слѣдния списъкъ на волни помощи за фонда по издържката на в. Дебърски гласъ:

1. Мих. Василевъ	3·—	лева
2. Рафаилъ Василевъ	1·—	„
3. Парѣ Тасевъ	0·50	„
4. Търпко Поповъ	5·—	„
5. А. Ц. Аврамовъ	4·—	„
6. Спиро Костовъ	1·—	„
7. Филипъ Спасовъ	1·—	„
8. Пандилъ Георгевъ	1·—	„
9. Янко Димитровъ	1·—	„
10. Христо Иосифовъ	0·50	„
11. Христо Тряйковъ	2·—	„
Всичко	20·—	лева.

Чєститки на имени дни.

Св. Василий, 1 януарий 1910 г.

Мих. Василевъ, прѣдсѣдатель на Дебърската просвѣтителна дружба въ Орѣхово . . . . . 5·— дн.

Св. Антоний, 17 януарий н. г.

Андонъ Новковъ . . . . . 2·— лева
Аврамъ Д. Спасовъ за дѣтето си Антима . . . . . 5·—

Св. Атанесий, 18 януарий с. г.

Тасе Тръпковъ . . . . . 0·50 лева
Тасе Христовъ . . . . . 2·— „

Забѣлѣжка. — Христо Вълчевъ по случай именния си день е далъ 2 лева, а не 1 левъ, както по печатна погрѣшка е отбѣлѣзано въ миналия брой.

Кждѣ да насочимъ прѣдпочи ний, дебрянитѣ, нашата дѣйность.

II.

Въ миналия брой казахме, че членоветѣ въ Епархиалния съвѣтъ не могатъ да бждатъ само отъ Дебръ, казахме и съображенията си за това. Сега нека прибавиме още и това, какви трѣбва да бждатъ членоветѣ на Епархиалния съвѣтъ, т. е. на какъвъ цензъ трѣбва да отговарятъ, за да бждатъ полѣзни на своя високъ постъ.

Искахъ да се спрамя по много страни на въпроса съ Екзархийския уставъ и, за жаль, не можахъ да се сдобия съ такъвъ, макаръ и да търсихъ. Имамъ на ржка Екзархийски уставъ, приспособенъ за княжеството, сега царство България, но той не можа да ми послужи, тъй като е прѣтърпѣлъ измѣнения. При все това, съ него ще си послужа въ даденя случай, само на какъвъ цензъ трѣба да отговарятъ членоветѣ на Епархиалния съвѣтъ. Този цензъ е само за духовнитѣ лица, нѣ, разбира се, той трѣба въ повече отношения да се отнаси и до миринтѣ.

Его какъвъ е този цензъ:

Чл. 49. Избираемитѣ за членове на епархийскитѣ съвѣти трѣба да отговарятъ на слѣднитѣ условия:

1. да имать енорни въ епархията, дѣто дѣйствуватъ епархийскитѣ съвѣти;

2. да имать не по-малко отъ тридесеть години;

3. да имать свидѣтелства, че съ свѣршили образованието си въ едно духовно или сѣрдно училище;

4. *да се отличаватъ по свои прилична жизнь и правдолюбие* (к. и.);

5. да бждатъ познати по точното изпълнение на свещеническитѣ си обязности и по своята опитность;

6. да бждатъ неопорочени прѣдъ духовнитѣ и граждански сждилища и

7. да не бждатъ сродници отъ слѣднитѣ степени: четвьрта степень по кръвь включительно, и трета степень включително по сватовщина и св. кръщение.

То се знае, че, ако отъ духовнитѣ лица се иска такъвъ цензъ, и отъ мирянитѣ трѣба да се иска подобенъ, даже и по-високъ. Този цензъ показва, какъ сериозно се отнася законодателятъ къмъ това важно учрѣждение, колко сериозно гледа на неговата дѣйность. Така трѣба да гледать и избирателитѣ, ако не искатъ това високо и важно учрѣждение да стане една играчка, една несериозна работа.

Още на една страна на въпроса за наредбата на Епархиалнитѣ съвѣти въ Дебръ ще се спремъ повече, и тя е, спорелъ насъ, най-важната, и ще свѣршимъ съ Епархиалния Съвѣтъ ще минемъ въ друго учрѣждение. Тази страна на въпроса е слѣдната: могатъ ли членоветѣ на Епархиалния съвѣтъ да бждатъ отъ цѣлия окржгъ, т. е. може ли всѣка околия или община да си изпрати лица изъ самата околия или община за членове въ Епархиалния съвѣтъ или не?

Въ-ръхъ тази страна на въпроса ще спремъ повече, тъй като въ сегашния Епархиаленъ Съвѣтъ членоветѣ му сж само отъ Дебръ. Разбира се, това е една аномалия, отъ които не могатъ да се очакватъ ползи.

Прѣди всичко трѣба да кажемъ, че гражданитѣ, колкото и да сж справедливи и да искатъ да се покажатъ такива къмъ избирателитѣ си, тѣ не могатъ да сторятъ това, особено като се има прѣдъ видъ и тѣхния умственъ уровень. Тѣ ще гледатъ най-напрѣдъ да задоволятъ нуждитѣ на града въ изобилие, а отъ онова, което остане, отъ трохитѣ, да дадатъ на селата. Това е твърдѣ естествено, и нѣма защо да ни очудва: човѣкътъ е егоистъ, той гледа прѣдни всичко за себе си.

Освѣнъ това, по-добрѣ и по-подробно ще знае нуждитѣ на една община или околия, онзи, който живѣе именно въ тая община или околия нежели всѣки другъ, защото познава мѣстото и хората, познава нуждитѣ. Затова безъ друго, трѣба членоветѣ на Епархиалнитѣ съвѣтъ да бждатъ отъ разнитѣ околии и общини, и не само отъ Дебръ по делегация. Това е едно условие, безъ което нѣма абсолютно никаква смисьль Епархиалнитѣ съвѣти въ Дебръ, нѣма полза отъ него, даже, обратното би биѣть вредень, като се има прѣдъ видъ умственно-образователното ниво въ-вътре на градското българско население.

Има хора, които мислятъ, че могатъ да ни противопоставятъ сериозни възраженія на тѣзи наши и на закона изисквания; и тѣ вечѣ ги казаха и мислятъ, че убѣдиха сѣтра.

Ний веднага ще направимъ тѣзи възраженія на пуща и прахъ. Казватъ ни опонентитѣ, че не могли отъ околиитѣ да дохождатъ епархиалнитѣ членове на заседание въ града, безъ материални и други жертви и рискове, или ако могли това да го правятъ въ краенъ случай, то тѣ бждатъ нередовни, а отъ това дѣлото ще страда. Разбира се, така могатъ да говорятъ хора, които или малко разбратъ отъ работата или пъкъ тъй умѣ уйдисва за свои частни цѣли и дертове.

Нѣма нужда Епархиалнитѣ Съвѣтъ да заседава постоянно прѣзъ цѣлата година: нито има толкова работа, нито пъкъ такова учрѣждения, които имать законодателенъ характеръ, сж звени такава практика. Такива тѣла прѣдставятъ малки народни събрания или парламенти съ по-малка и по-ограничена работа, разбира се, съотвѣтна на числото и ну ждитѣ на избирателитѣ си. Ако народни събрания свѣршатъ грамадни дѣла за извѣстно, непродължително врѣме, колко повече това може да стори единъ Съвѣтъ, кѣсъто може да бжде този въ Дебръ.

Ще рече, Епархиалнитѣ Съвѣтъ въ Дебръ ще трѣба да заседава на сесии, т. е. прѣзъ извѣстно и опрѣдѣлено врѣме на годината. Така вѣршатъ работата си по цѣль сѣтѣ подобни учрѣждения, напримѣръ, въ България сж. Синодъ, окржжни комисии и т. н., такъ трѣба да постъпи и „Епархиалнитѣ Съвѣтъ" въ Дѣбръ.

Но кое врѣме е най-подходящо за тази цѣль въ Дебръ и колко врѣме да се продължава работата на съвѣта. Нѣма съмнѣние, че това трѣба да стане или прѣзъ лѣтото, или прѣзъ зимата. Трѣба да се вземе въ съображение въ тоя случай обстоятелството, кога въ най-голѣмъ брой мжжкото население се намира въ родното си мѣсто. Това има значение отъ двѣ страни: а) мжжкото население сѣдки и ще се уйдомва за работата на Съвѣта, за да може тя да се прѣцѣнява и критикува, и б) да могатъ и лица, които отнасятъ гурбетъ, да влизатъ като членове на Съвѣта.

Срокътъ на сесията не трѣба да бжде голѣмъ отъ 1—1½ мѣсецъ, защото Съвѣтътъ ще начетрява работа, дѣто единъ пъкъ, а плана ще се изпълнява отъ сж. Митрополия съ нѣйнитѣ органи, отъ общинитѣ, черковно-училищнитѣ настоятелства и кметствата. За такава една работа е прѣдостатъченъ такъвъ единъ срокъ, защото тѣ може да бжде само черковно-училищна. Нѣма богъ знае, какво голѣмо население.

Работата на Съвѣта за по-голѣма прѣглѣдность може да се сравни съ плана на една кжща: плана се приготви отъ архитектъ, въ случая „Епархиалнитѣ Съвѣтъ" е архитектъ, а другъ грди зданието — това сж майсторитѣ, въ случая майсторитѣ сж всички органи на митрополита, общинитѣ, настоятелствата и проче.

Въ заключение ще кажемъ, че прѣдметнитѣ съвѣтъ въ Дебъръ най-правилно би трѣбвало да се нарече Окржженъ черковно-училищенъ съвѣтъ.

Би могло тукъ да се говори и за изборитѣ, какъ трѣба да станатъ, защото населението не е запознато и съ тая работа, та може да се злоупотрѣбна съ това негово незнание, но това тукъ нѣма сторинъ, а на отдѣлно въ нѣкои друга статия ще направимъ, като обърнемъ вниманието, населението и въ-ред качеството на кандидатитѣ за членове въ Съвѣта, като взематъ прѣдъ видъ мѣстото, т. е. условията и подготовката на хората за тази работа. Колкото за образецъ, ний дадохме по-горѣ нѣкои слѣдвания за цензъ на епархиалнитѣ духовни съвѣтници, но той не е пъленъ, понеже нѣма нищо казано за мирянитѣ членове и защото не сж взети мѣстнитѣ условия прѣдъ видъ.

НОВИНИ ИЗЪ ДЕБЪРСКО.

Писмо отъ Дебръ.

Не се свѣршаха, нито има изгледъ да се свѣршатъ нашитѣ тегглила. Арнаутитѣ безчинствуватъ, вилнѣятъ безспирно и безнаказано. Кждѣтъ е власть само за насъ, но не и за арнаутитѣ. Всички наши протести и оплакания отнасятъ „мидерь алтъша".

Его въ града само тѣзи дни какво стана:

На 13 т. м. арнаути разбойници исхаха да

заплашвайт за откупъ Кузмана Сияковъ Гражданскиа въ 5 часа по турски прѣзъ нощта. Бидоха, за щастие, устѣхми, та не можаха да постигнатъ свойта цѣль. Отъ нападнатата кѫща гърмѣли съ пушки, сѫщо и отъ съсѣдинтѣ кѫщи, та разбойницитѣ сѫ се разбѣгали. Хвърлени были повеле отъ 2000 пушки.

Сѫщата дата прѣзъ зори разбойници пробили кѫщата на Алекса Митревъ, у когото спятъ пансионерчетѣ около 30 момчета българета. Благодарение на Постоянна Радоешка, които тя узнала и извикала, не стана никаква щета. Почнали да гърмятъ отъ съсѣдинтѣ кѫщи, и арнаутитѣ-разбойници избѣгали.

На мадан хора отъ 20 до 35 години не издава властта тескерета не само за чужбина, нъ и за въ другитѣ вилети на Македония. Виждъ, колко е сербесъ властьта въ случая, ама за христиинитѣ това само, нъ не и за арнаутитѣ, които свободно си хождатъ, дѣто щатъ.

Дебъръ, 19 януари 1910 г. *Бойко.*

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣведъ отъ руски *Л. Димитровъ.*

IX

Вечерни допълнителни училища въ селска Англия.

Такава е дѣйността на Кембрѫджширгски училищенъ комитетъ по организирането на вечерното и допълнително или въучилищно образование. Аналогична дѣйность проявяватъ и други графства на Англия, въ които населението се занимава прѣдимно или въ значителна степень съ селско стопанство. Въ всички тия графства училищнитѣ власти срѣщатъ голѣми трудности въ привличането на мадежитѣ да посѣщаватъ вечернитѣ допълнителни училища. Въ тая смисъль, напримѣръ, се изказватъ Глоучестершкитѣ училищни власти (Gloucestershire): единствения изчиль, прѣзъ който тѣхъ се удава да се привлѣкатъ ученици въ вечернитѣ училища, се състои въ организирането прѣподавания въ тия училища чисто практически, като напримѣръ дограждайнство (столарство), желѣзарство, градинарство, канализация. Той като въ това графство има много прѣдприятия за изкопаване на руди, то може винаги да се намиратъ желающи да учатъ въ вечернитѣ училища по рударство, приложна механика и т. н.

Училищнитѣ власти на Глоучестерско графство старателно изучаватъ подробноститѣ и нуждитѣ на мѣстното население. Приспособяйки се къмъ тѣхни потрѣбни, училищнитѣ власти отъ 1907—8 учебна година сѫ организирали за опитъ въ три-централни мѣстности въ графството вечерни допълнителни училища съ допълслѣдающа курсъ запознаванего на чисто, чини ни се, прѣлатани знанчителенъ интересъ, като характеристика на онъ съставъ отъ знания, които англійскитѣ училищни власти считатъ за възможенъ и желателенъ да се даде на прѣимущества училища въ селско население.

Програмата на тригодишния курсъ на селскитѣ вечерни допълнителни училища въ Глоучестерско графство.

Приготвителенъ курсъ.

1. Зимѣ (24 седмици по двѣ вечери въ седмицата).

Първата вечерь. Четене, писане, английски езикъ, аритметика и практическа измѣрвания. Основни свѣдѣния по естественаие и физика и тѣхнато приложение кѫмъ земледѣлието.

Втората вечерь. Дърводѣлство и столярство, въ свързка съ чертание.

2. Лѣтѣ. (една вечерь въ седмицата). Градинарство.

Втора година.

Зимѣ. (24 седмици по двѣ вечери седмично).

Първата вечерь. Могатъ да се избиратъ занятия, изброени въ долина списъкъ, като се взематъ въ съобтъжение мѣстнитѣ условия:

12 уроци по селско стопанство;
12 уроци по градинарство;
6 уроци по конопкокъдство;
6 уроци по пчелорство.
6 уроци по кочене коне (съ практически демонстрации въ кошчницата);
5 уроци по селско-стопански машини (съ практически занятия въ работилницѣ);
6 уроци по мѣлчого хазяйство (съ практически демонстрации).

Втората вечерь. Занимание съ дограждайнство, въ свързка съ чертание.

Може да се организиратъ, като допълнение на класнитѣ занятия, и практически работи отъ тоя характеръ: устройство на огради и хендеци, оранье, поправане на кѫщи съ слама (thatching).

Обучение прѣзъ третата година.

Елеиентарѣнъ кѫрсъ по техническитѣ и приложнитѣ науки (курсъть еще детайлно не е разработенъ).

Както казахме вече курсоветѣ на тритѣ централи вечерни допълнителни училища на графство отнкжсъ отъ тая статия, за да се види, нетрошитъ послѣдъ въ̀ръу македонски говоръ: „Поредо-то отъ нихъ векье е семъ известно, защо „се, что се писало досета на нашѣ̀ѭ̀ѣ, сѣ на него се писало, а на друго-то ли же: по тая причина, что возраждайе-то на нашата письменность се почна осгору на долу. Оная е причина-та, что не только иностраин-те славянисти, но исти-те наши ученичо не принадлежать на Македонского нарече, неиаетъ за него никакъ основателно и определено понятіе. Да да изведеме на свѣть Македонско-то нарече со си-те негови общи и местни наіотиами, до колко е то нашъ возможно, ие имаме намереніе да сочиняемъ на него граматикиа и нарадеѣ со друго-то; но понеже тоа наше намерение можетъ мало да се позабавитъ, ие сега излагаме кратко главни-те негови особенсти относително кѫмъ друго-то нарече" . . . По-нагатъкъ той изказва мелание, македонского нарѣчие да вѣзе въ основата на кникованото, като изтъкда прѣдимството му прѣдъ другитѣ нарѣчия. г. П. Н. Дювчевъ прилисва горната статия и прѣвода на Климентовото житие въ „Читалище", кн. 4, 15 ноемврий 1874, кн. 22, стр. 654, на Дин. Миладиновъ. Това е заблуждение, въ което или самитѣ нѣкоторитѣ отъ незнание или нѣкъ други сѫ го вкарали.

„Българскы-те народни пѣсни по Македонско-то нарече" сѫ печатани въ нѣколко книги като се почне отъ първата, а именно: кн. 1, ч. I; кн. 5 и кн. 7, все въ първата часть. Пѣсинтѣ фонетично не сѫ добрѣ записани, а даже сѫ и подправяни, за да се привлѣкатъ до горнобѣлгарскитѣ. Така напримѣръ, въ първата пѣсень, срѣщаме: „сѫ пуши сайа до земи", вм. сѫ пушчи сайа до земи; „сѫнце-то ми е на заозъ", вм. сѫнце-то ми е назаозъ и пр. И въ тѣзи пѣсни прозирать особноститѣ на рѣканского нарѣчие. Това нарѣчие има нѣкои сходства, главно фонетични, по-някои отъ нарѣчието, що се говори въ града Дебъръ, Поле, Дримолъ, Голобърдо и Джупа (кж. по-горѣ стр. 269).

„Документи за българскѫ-тѫ прѣкновѣ историа" сѫ двѣ писма. Първото пише „Новиѣ Стефанъ войвода Молдованскіи на Дороѳея, Архіепископъ на цѣрва Юстиніяна, на българи и сѫрби и сѣверни страни и пр." по нѣкои черковни History; другото е отговоръ. („Книжнини" кн. 9, ч. II, стр. 26—28).

„Краткая славянска граматика". Кто какво мнираме писано за тая граматика, вѣ кн. 23, ч. III, стр. 439, гѫд. II на „Книжнини": „Издаде се наскоро отъ тогадвишнаго Архимандрита Зографскаго и учителя въ училиште-то на Българска-та Цѣрква въ Цариградъ- монѣкае Епископа Полянскаго Г-на Партеніѧ". Пакъ тамъ има рецензия отъ Г. Крьстевичъ, отъ коѧто виждаме, че граматиката имѣ формаѣ̀ъ ѭ̀ 12-то и осѣвѣть прѣдговоръ, сѫстоѧ̀ѣ 1. Часть прѣва — словопроизведеніе, 2. Часть втора — словосъчиненіе, 3. Часть трета — правописаніе, 4. Часть четвѣрта — словоудареніе. Рецензентѣть намира граматиката доста добрѣ раздѣлена и красена, но може да служи само за пѣрвоначални училища, а не за по-горни, тѣй като била лишена отъ всѣкакво критическо обяснение на правилата и била кратка. Той остава да покажатъ други недостатъцитѣ, като приповма, че авторѣть написалъ граматиката безъ никакво приготовление и само отъ ревность да удовлетвори набѫрно една нужда на училищата. Не одобрява обаче правописа и изказва мнѣние да се склонятъ напишчѣ ученци да приемать единъ правописъ.

„Краткая Священа Исторія на Вѣтхо-и-Новозаветна-та Цѣркови, преведена отъ Архимандритъ

[1]) Изъ „Извѣстіи на семинара по славянска филологія при университета въ Софія за 1904 и 1905 год.

ПОДЛИСТИЧКИ.

Общественота и книжовна дѣйность на хаджи Партения Зографски[1]).

Отъ *Л. Димитровъ.*

Сѣлаъ прѣдислоивето на.6 стр. отъ книгата иде пъмото заглание на житието, което е: „житіе и исповедание и за некои чудеса повѣстовавнѣ иже по свѣтъхъ отца нашего Климента Архіепископа болгарскаго, сочинено отъ свѣтѣйшаго и славнѣйшаго Теофилакта Архіепископа пьрвыя Юстиніяной всеѥ Болгаріи и Майстора Константинополскихъ риторовъ". Сетнѣ се почна самнятъ текстъ и се продъльжава по-нататъкъ въ кн. 2, ч. I, стр. 43—50; кн. 3, стр. 69—74; кн. 4, стр. 107—110; кн. 7, стр. 193—194; кн. 8, стр. 1—7 (ч. II.); кн. 10, стр. 35—39 (ч. II.). Отъ пѣрвата книга виждаме, че наистина Партений прѣвежда това житие, зацото се казва тъкъ „прѣведъ се отъ А. П. 3. (Архимандритъ Партений Зографскы), Учитель-отъ на Болгарска-та училище и Настоятелъ-отъ на Болгарска-та цьрковь въ Цариградъ". Въ пѣрвата книга сѫ дадени и двѣ кратки статийка му — „Мисли за Болгарскій-ота язикъ" (стр. 35 - 42). И въ тази статия, както и въ статиета му въ „Цариградски вѣстникъ", се изказва мнѣние да се взематъ въ внимание всички български нарѣчия, когато се създава писменъ български езикъ. Различава главно двѣ български нарѣчія: 1) това, което се говори въ Тракия и Мизия и 2) това въ Македония Сѫщъ това посочва нѣколко точки, какъвъ да бѫде правописъть. Ще приведа

М. Григоровъ.

Заряждане и развой на българския книжовенъ езикъ.

Отрано е да се отбѣлѣжи, че книжовнитѣ на езикъ, почивайки върху източно-българска основа, не е пренебрѣгнали да отрази въ себе си и черти на западнитѣ говори. Такъвъ черта е употрѣбата на всѣки звуковъ вмѣсто тъмни въ глаголитѣ трето лице ед. ч. и трето лице множ. ч. въ сегашно врѣме и въ трето лице множ. ч. въ минало свършено и несвършено врѣме. Инѣ днесъ пишемъ: чета, четатъ, говори, говорятъ, плета, плетатъ, работи, работятъ, четѣха, четоха, плетѣха, плетоха, работѣха, работоха, сирѣчъ тъй като тѣй, казо се изговорятъ въ западно-българскитѣ нарѣчия, а не, както пишемъ по-прѣдни: четѫ, четѫтъ, говорѭ, говорѭтъ, плетѫ, плетѫтъ, работѫ, работѫтъ, четѣхѫ, четохѫ, работихѫ и пр., т. е., както се произнасять въ източнитѣ говори.

Тоя отстъпка, е направена на западнитѣ говори поради тоа, че жизнуучностьта е по-вече разпространена въ българскитѣ диалекти, отколкото тъмнозвучностьта, а сѫщо и съ оглѣд на тоа, що литературнитѣ езици, колкото е възможно, по-вече да отразяватъ особености на по-важнитѣ нарѣчия отъ българската говорна области.

Друга отстъпка, направена на западнитѣ говори, кото е по-стара отъ туку-що споменатата е изоставянето на така-наречената редукция, свойствена на изтоинитѣ нарѣчия, т. е. недопущането и да вмѣсто тая особенность на книжовнитѣ езици. Всѣкиго пишемъ книжовно: орало, дѣло, елинъ, дѣте, пиле, пѫница, направиха, и др.—чисто по западнобългарски, а не: оралу, дѣлу, елинъ, дѣте, пили, пѫнца, направиха и др., т. е. както се говори по источна Българ.

Ясно личи отъ всичко това, че днешнитѣ български книжовенъ езикъ носи въ себе си главнитѣ особности на цѣлата българска рѣчь, и както такъвъ, той може да бѫде употрѣбванъ и разбиранъ еднакво отъ дебранина и солунчанеца, както и отъ видинчанина и вранченца. Западнитѣ български сѫрбца мажитѣ въ употрѣбата и изговора на ѣ, а источнитѣ пъкъ. Мжчно може да се откаже отъ редукцията и тъмнозвучностьта, споменати по-горѣ. А всичко това съ чистѣйшетѣ трудъ и старание може да бѫде прѣодолѣно.

Прѣди да свърша, ще обърна вниманието на почитаемитѣ читаели на тия мои редове върху слѣднитѣ, които ни дава професоръ отъ софийския университетъ Д. Мулетичъ, досѣжно правилностьта на стиха. Професоръ Мулетичъ, който дълбоко познава славянскиотъ и миналото състояние на българския езикъ, е забѣлѣзалъ една черта, която не е съгласна съ духа и законитѣ на тая езикъ, черта, която е отъ ръсно потекло. Тя се състои въ употрѣбата на така-нареченитѣ глаголни съществителни, които изтъкнѫ основи въ народнитѣ говори, а съ русизми. Поради тоа тѣ трѣбва да се замѣнятъ съ глаголи, защото глаголъ има широко разбитие и употрѣба въ нашия езикъ. Така че трѣбва да пишемъ: *да достигнеш* висока служба съ честность е мжчно; *да се облагородяваш* и *подпомагать* въ развитието характеритѣ е цѣль на въспитанието; *да пѫтуваш* по тоя наклонъ е трудно и др., а не, както много често пишатъ: *достигане* висока служба съ честность е мжчно; *облагородяване* и *подпомагане* въ развитието на характеритѣ е цѣль на въспитанието; *пѫтуване* по тоя наклонъ е трудно и др. Избѣгайте глаголитѣ съ предлогъ *по* и съ наставане винаги съ глаголъ, казва професоръ Мулетичъ. И ние трѣба да се вслушаме въ авторитетния му гласъ.

Нашинтѣ народъ прѣзъ дни на сѣтла домашна радость, прѣзъ дни на чуми тегла и патила, прѣзъ дни на героична борба за правда и свобода, въ своето историческо развитие и въ свои стремежи да долови хубоститѣ на своята природа и да ги изразяи въ свои сѫзвци, е создалъ такива богати и разкошни фрази, такива краткои, музикални и съдържателни изрази, съ каквито се гордѣятъ и културнитѣ езици на Европа.

Турнитѣ писатели, които творятъ българската художествена литература, гдѣто се отразява моралното и материалното състояние на българиа; гдѣто се лѣе такъва на неизказимо красота; гдѣто звучи грмливата пѣсень на негонитѣ балкани и се носи единобразна гласъ на българската жетварка; гдѣто трепти стремежъть на жадно сѫрдце за любовь и за нашата правда — нашинтѣ писатели трѣбва да се втурнатъ между народа и да изкъртятъ изъ нѣдрата на отъ вѣкове сѫздавания се народенъ говоръ изхлѣвитѣ се тамъ бисерни зарки отъ народно словно богатство, които отражаватъ въ себе си цѣлото битие и духовенъ животъ на народа, що ги е сѫздалъ и да ги внесатъ въ храма на българската книжовина. Тѣ ще й придѣлятъ голѣмо-добро, като той ще ѝ посочатъ, у какво сѫвѣрш, сложенъ на недро чело на балканска хубавица. (Край).

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО

Страданията на българитѣ въ Македония. — Юзбашията въ Енидже-Вардтрѣ накаралъ тия дни войницитѣ си да заобиколятъ селото Крина, енидже-вардарска каза, и да заловятъ десетъ души българи, които той ще ѝ посочатъ, а заловенитѣ ударили по трийсетъ тояги, защото се обѣлили да апелиратъ въ солунския сѫдъ по едно дѣло, което се гледало въ Генгели.

Убити българи. — На 3 того трима жандарми отъ сѣрската жандармерия сѫрцанци въ селото Бинско, въ Разлога, дамата пъкти Мирчо и Георги Николовъ и си убили на сѫрдъ пъкти. Единственитѣ ученитѣ на тоя убийство била дъбкатъ умрала на тия жандарми противъ българитѣ.

Гракирнѣ за прѣмѣстването на екзархията. — Цариградъ, 14 януарий — Икадесъ еренди-капукехзи при гръцката патриархия, вржви врева на министерството на правосъдието такирда на патриархията досѣжно въпроса за македонскитѣ черкви и прѣмѣстването на българската екзархия.

Младотурцитѣ и война съ България. — Цариградъ 15 януари. — Отговарайки на войнственитѣ статии на българскитѣ вѣстници, органътъ на младотурската партия „Йени Танинъ" смѣта, че възбудата, която се прѣдизвика съ тѣхъ, била комедия. България казва, „Йени Танинъ", ще има война, щомъ като пожелае, ала поводъ за война ще даде само България. „Йени Танинъ" не вѣрва дажe, че България ще прибегне до обявяването на война. Младотурскиотъ органъ казва, че колкото повече Турция реформирала армията си, толкозъ по-вече се отдалечавала вѣроятностьта за войната.

Положението въ Македония критическо. — Цариградъ, 16 януари. Телеграфирать отъ Солунъ на „Кюлюшие Цайтунъ" слѣдьото: Положението въ Македония е станало твърдѣ критическо. Пасторе е очакванъ голѣмо смущение. Умрастта между християни и турци непрѣстанно расте. Християнитѣ обвиняватъ младотурцитѣ, че ни три терпатъ единакво съ турцитѣ и че въ вишо не сѫ видѣли българитѣ на конституционния режимъ. Българитѣ се държатъ резервирано и съ нетърпение очакватъ дѣйностьта на новия режимъ.

Екзархията и турското правителство. — „Йонйонъ Оптенй" донася слѣдната новина:

По прѣпоржка на лѣкаритѣ българскитѣ екзархъ е рѣшилъ да остане въ София чакъ до прѣлѣтъ, по причина на сухия климъ въ българската столица.

Съ едно писмо, кого екзархъть отправилъ до турския министръ на правосъдието, съобщавалъ му за своего рѣшение.

Свикването на всичкитѣ турски редифи. — На „Нова Деспеда преса" телеграфитѣ отъ Цариградъ:

Новинитѣ върху започналитѣ голѣми военни приготовления въ Турция сѫ прѣувеличени. Фактическата истина е тази, че било рѣшено свикването на редифитѣ отъ всички военни корпуси на двадесетгодишно обучение. Дотата за свикването, което първоначално еще послѣдва на партиди по 20,000 души, още не се знае. То щѣло да започне въ началото на февруарий или къмъ края на м. мартъ.

Тоя рѣшение е взето по изменено по настояванието на фонъ-деръ-Гольцъ паша.

Дѣлото по убийството на Ивановитѣ. — Солунъ, с. д. Спорезъ сѫдбения отъ Битолн и кото трѣбва да се пъкатъ въ розъ резерви, мнѫгинитѣ съвѣтъ бѣлъ решилъ, щото дѣлото на битолскитѣ затворници по убийството на Ивановитѣ, да се прѣнесе на разглеждане въ солунския воененъ сѫдъ.

Хвѣрлѭнъ е отъ трена. —Солунъ с. д. Спорезъ извѣстие отъ Сѣрезъ, кото трѣбва да се земе подъ резерва, именуемия Симеонъ Молеровъ, отъ бакнато осѫдѣнъ миналата година на 15 годишенъ затворъ по едно убийство въ бакнско, замѣренъ е у спѣлъ да се хвѣрли отъ трена, съ който си го карали на заточение, и да избѣгалъ.

Избѣгалия осѫдѣнъ войвода. Солунъ, 16 януари. — Потвѫрждава се новината за избѣгалото отъ трѣна на бившия войвода Молеровъ между гарить Кюпинлъ и Сарж-Гъолъ. Инжедну карантѣ отъ Сѣрезъ за Солунъ 45 души затворници находящи се въ сѫщия тренъ, въ кото е билъ Молеровъ, сѫ избѣгали другия 10 души. Властитѣ не сѫ заловили нито единъ.

Професиритѣ и солунската присѫда. — Професоритѣ отъ нашия университетъ сѫ изпратили до ректора на цариградския университетъ, съ копие до турския посланикъ въ София, слѣдната телеграма:

„Въ общото събрание, на 18 януарий 1910 г., свикано по поводъ на обявенитѣ вече отъ Солунския воененъ сѫдъ присѫди, професоритѣ отъ българския университетъ, искрено въодушевени отъ идеята за трайни приятелски отношения между Турция и България, като изхвѫрляшъ всѣкъ, че при проклашетѣ свобода въ Турция и при още неутлаоженитѣ духове само сила и жжра толерантность на турското правительство ще доведе въ скоро врѣме пълно успокоение въ страната, рѣши, въ името на университетъ и сѫвкупитѣ интереси на дѣйте страни, да помоли турското правительство да направи възможного за отмѣнение на произнесенитѣ смъртни присѫди и строго наказание.

Вечатанието отъ Солунската присѫда. — Цариградъ 18 ян. Осѫждането на смъртъ на съучастницитѣ наديناта, е особено на Стонинъ

Партения Зографчески, із 16-о, обр. 108, Цариградъ —Галата. У книгопечатницата на Д. Цанковъ и Б. Марковъ 1857 г.-г. Успѣхъ да се слобди съ ежинъ екземпляръ отъ тая редка книга. Интересна е тя пакъ главно отъ къмъ езика, въ основата на който се вижда материото нарѣчие на автора. За да се запознаятъ читателитѣ донѣдѣ съ тоя езикъ на Партения, привеждамъ тукъ единъ отъ слѣдѣ отъ началото на книгата:

Блаженно-то состояніе на първи-те дна человѣка.

§ 2. Оба-та първи человеци бее чай хибави отъ вси-те земни творенія, понеже Богъ не толко имъ дарва благоустроенно тѣло, но и й сотворѝ по образъ-отъ и по подобѣ-то свое, сиречъ, имъ даде безсмъртна и разумна душа, какво-то ни едно животно нѣмать, одарения со воля, кои-то тоя бѣше безпорочна и чиста отъ лоши помисли и пожелания.

Първата цѣрковь въ рай.

§ 3. Страсна-та, кои-то Богъ отреди на първи-те дна човѣка да жиливе, бѣше много прѣтна и плодовита. Тая се именувать Рай, и се находить въ Азія, около тез места, где реки-те Тигръ и Ефратъ се соединуватъ при Персидскій-те заливъ. Тоя-то време на животъ-та си го помнинае тѣ во оная много хубаво место, въ невѣрности и совершено удоволствіе и здравіе. Притомъ тѣ се наслаждуае отъ сообщеніе-то, що имае съ Бога, кое-то ѝ и първа Цѣрковь. Богъ имъ позволи да ядятъ плодоне отъ вси-те дърва, а толко отъ едно имъ запре да не ядатъ, кое-то въ Священно-то ученіе именувать Дрѣво познанія добра и зла имъ го постави тая само законъ и имъ прѣдказуваше со теа пѣтгибни-те слѣдствія, кои-то имае да бидатъ, отъ несохраняване-то негово.

Грѣхопаденіе-то Адамово и Евино.

§ 5. Адамъ и Ева безъ да размислятъ, що Богъ совершенно знаетъ, теа що имъ е полезно и вредно, и що ради теа тѣ се должни да исполняватъ се, що тѣа имъ запоможатъ той забрайте заповѣдта Божіи, и бидежеи нискушуватъ отъ диавольотъ кой-то бѣше се противорѣлъ во змія, якуСѣ отъ запрещеній-отъ плодъ. Но, тойчасъ по прелушаніе-то на волята Божіи, ощутѣ пошибни-те слѣдствія негови: понеже, не находеещи въ себѣ никакъвъ способъ да за се оправдаетъ, нити срѣдства да вратятъ изгубѣнного блаженство, начиае да се мжчатъ отъ совѣстъ-та и да прегнушуватъ всякави бедствія. Бидеещи изгнанни изъ Рай-отъ, тѣ наместо весеѣіе, хватѣ да чувствуваетъ печаль; наместо изобиліе, се появѣ нужда и бѣдность; на мѣсто здравіе бодость; а наместо требѣніе тѣ да умратъ. На си-те оніе бѣдствія подпадна и сіи-отъ родъ человѣческій, какъ потомство зарадно-то прародителско-то ихъ грѣхопаденіе".

„Начаѣное Обученіе за дѣца-та, напечатано отъ Архимандрита Партения Зографчески, із 8-то, обр. 38. Истата печатница. 1858 год." („Дѣтски Книжицѣ" ч. III, септемврійската книга 1358 г., стр. 5 на Книковния дневникъ). На тази книга има рецензия отъ редакцията на „Книжицѣ" безъ подпись на автора. Ще приведемъ нѣкои отъ казки отъ тая рецензия, за да има читателитѣ по-пъсна представа за нея.

(Слѣдва).

Молчанковъ, директоръ на българското училище въ Неврокопъ и на училищни инспекторъ. Стоянъ Филиповъ, прѣдсѣдника протеста всрѣлъ солунскитѣ консулски кръгове и поражда силно възмущение въ цѣлото българско население.

Военни доставки на Турция. — Цариградъ, 18 януари. — Правителството е изпратило къмсия да купуване на 9,000 коня въ странство. Въ посѣдно врѣме сѫ били купени 1,200 коня отъ Австрия и Русия.

Война на балканитѣ. — Цариградъ 19 януари. — Войната между Турция и Гърция изглежда неизбѣжна въ случай, че послѣдната поиска да анексира Критъ къмъ Гърция. Турското правителство е рѣшило да не отстѫли дори и прѣдъ една война, въ случай, че гръцкото население отъ островъ Критъ, изпрати свои прѣдставители въ великото народно сѫбрание, което ще се сѫбере въ Атина.

Свързанено на 20,000 редифи е въ сѫразка съ „возорязуѣмата между Гърция и Турция и на агитацинѣтѣ между критинитѣ.

Въ турското военно министерство се развива трѣскава дѣятелность. Приготовлена се проекта за мобилизацинта, прѣдъ-виждъ прѣдстоящата война. Къмъ гарцката, а така сѫщо и къмъ българската граница се трупатъ войски и военни припаси. Приготовлената на българската граница се дѣлнатъ на страхъ, че при една война между Турция и Гърция българскитѣ войски ще навлѣзатъ въ прѣдѣлитѣ на отоманската империя. Изпратени сѫ специални военни комисии, които слѣдятъ хода на приготовленията.

Въ случай че бѫде анексиранъ Критъ къмъ Турция илиари бѫде направенъ опитъ за това 100,000 турски войници ще минатъ гръцката граница и осгрнатъ Тесалия. Турскитѣ министри на войната, на флотата и на финансинтѣ сѫ имали сноши продължително сѫбращение, което траело до срѫлъ нощь. Поетата приготовлена една нота кѫмъ силитѣ, съ които имъ обрѫща вниманието на гръцкитѣ прѣдзвиквателства и снима отъ себе си отговорностьта въ случай на една война, а сѫщо така се молятъ посѣдлитѣ да въздѣйствуватъ въ София за прекратяване на агитацинта тъй войто българската среда, „по диктовката на официалнитѣ български власти“ дѫржатъ спрѣмо Турция.

Турскитѣ войски наближаватъ България.

— **Пожелателнотъ критическо**, Цариградъ 19 януари. Солунскинтѣ воененъ корпусъ е въ походъ. Войскитѣ се изпращатъ съ трена кѫмъ българската граница. Комендантъ на III корпусъ имъ постовени сѫвѣщания съ военни министъръ. Всичкитѣ атанета отъ Виена, Берлинъ, Парижъ сѫ пристигнали и се сѫвѣщаватъ съ министра, като разглеждатъ реформитѣ, направени отъ Фонъ-дер-Голцъ паша.

Емиграцинонна сѫбрание. — Комитетътъ „Автономна Македония“ кани всички, които се интересуватъ отъ положението на българитѣ въ Македония и Одринско на сѫбрание, което ще стане въ салона „Здраве“, ул. Марин Луиза утрѣ, 4 часа слѣдъ обѣда, за обсѫждане повото положение въ Македония и Одринско.

Сѫбрание на македонци. — Група македонци отъ сѣрския и драмския окрѫзи са издали апелъ къмъ сѫгражданитѣ си, намиращи се въ София, съ войто го поканяватъ довечера въ 6 и поа. часа на сѫбрание въ салона „Пчелица“, въ войто да размѣнятъ мисли въ-рху жестокоститѣ, които се вѫршатъ отъ страна на турцитѣ въ тѣхнитѣ сѫбратия въ Македония.

Студентитѣ въ Турция. — Сноши въ аудиторията 45, студентитѣ отъ софийски университетъ имаха общо сѫбрание по въпрота за жестокоститѣ, войто се вѫршатъ кѫмъ послѣдлитѣ въ Турция надъ българския елементъ. Слѣдъ обѫждане на въпроса сѫбранието рѣши, да се избере една комисия, войто да изработи една апелъ кѫмъ Европа и единъ протестъ кѫмъ Турция.

Протести противъ Солунската присѫда. — Т.-Пазарджишкото окол. учителско дружество високо протестира и изказа своето дълбоко възмущение противъ принципитѣ на конституцинта на Турция, войто чрѣзъ Солунскинтѣ воененъ сѫдъ, безъ да допусне даже пъша защита, осѫжда на сѫмрѣть осмь души българи, въ това число и бившитѣ на другари Мъчанковъ и Филиповъ. Дружеството.

Дѣлото на „Отечество“ въ Солунъ. — По дѣлото „Отечество“ са осѫдени задочно г. г. Карайововъ и Гроевъ по два мѣсеца затворъ и по 30 лири глоба. Отговорнитѣ редакторъ г. Мончевъ е оправданъ.

Увѣрвнята на Портата къмъ България. — Цариградъ, 20 януари. — Българското правителство на 19 т. м. се е отнесло до Портата за да получи отговоръ за трѣскавитѣ военни приготовления на Турция.

Отъ мѫродавенъ източникъ увѣряватъ, че Портата категорично е заявила, че приготовленията сѫсѣдъ-ма не отнасятъ срѣщу България, а така са неизбѣжнитѣ мѣрки, войто империята счита за нѫжно да вземе, прѣдъ-виждъ сѫбитията въ Гърция и респективно, развитието на критския въпросъ.

Слѣдъ тия увѣрения на Портата, политиката между турското и Турция влиза въ пъта на крайно миролюбиви взаимни отношения.

България и руско-австрийского сближение. — Виена, 20 януари. — Телеграфитѣ на тукашнитѣ вѣстници отъ София, че българското правителство слѣди съ живъ интересъ прѣговоритѣ между Виена и Петербургъ за едно австрруско сближение, което би измѣнило директивитѣ на българската политика.

Българската граница застрашена. — Отъ Одринъ пишатъ на цариградския в. „Сабахъ“:

Одринъ е обстоятелствата въ отношения между България и Турция и ни недовѣрието, което расте между двѣтѣ страни, биха вземани мѣрки за значителното усилване на войскитѣ, войто се намиратъ въ Мустафа паша и да се ускори довѫршването на отбранителнитѣ работи. Другитѣ гарнизони, войто се намиратъ по българската граница, сѫ били овеотворени и опоторги.

Дѣлото 5 армейски корпусъ е готовъ да вѣзе въ бой. Хората получили нуждното войнско патрони“.

„Това е абсолютно сѫщия случай, какъвто бѣ слѣдъ прокламирането на конституцинта, когато България бѣ мобилизирана и турджанската „ливания“.

Отъ миналия пиедѣлникъ, генералъ Махмудъ Шефкетъ паша прѣдложи новитѣ въ военното министерство, и е въ непрѣкъснати сношения си военнитѣ корпуси.

ХРОНИКА.

Новооснобано дружество въ с. Трѣсанче. — Съ писмо отъ 10 януарий 1910 год. ни явяватъ, че новооснобано въ селото дружество „Напрѣдъкъ“, войто има за цѣль:

Подпомагане бѣдни ученици съ учебнитѣ потрѣби и набавяне нуждитѣ помагала за училището въ селото; обогатяване на училищната библиотека, войто са врѣме да се прѣобѫрне въ библиотека за възрастнитѣ.

Забрана въ бѫдещо, а сѫщо така прѣдсѣдателя на настоятелстото г. П. Макревъ, 13 годишенъ ученикъ изъ Дебърско, свършилъ педагогическото училище въ Скопие. Отъ всичко се виждъ, че г. Макревъ е дѣятелъ-ченъ — похвалнинъ го и го сѫдѣйствие да работи, а на дружеството пожелаваме блѣскавъ успѣхъ. Прѣпорѫчваме тая дѣйность и на учителитѣ отъ другитѣ села.

Покана. — Отъ Неврокопъ, на 24 т. м. 10 часа прѣди обѣдъ Македоно-Одринското Културно-просвѣтно дружество уреждка сказка, войто ще чете г. Д-ръ А. Ипирковъ, професоръ, въ-рху „Значението на Македония“, въ Юридическия факултетъ, ул. „Тетевенска“ срѣщу осигурителното дружество Но-Йорк. Сказката ще бѫде придружена съ прекинонни картини.

Пристигнали въ столицата г. г. Дръ Т. Филиповъ и В. Чернозарнски, идещи отъ Турция. Тѣ сѫдѣйствъ прѣдстоящите замина за Гранция.

Ѫ Свещенникъ Георги Кузмановъ. — Тази седмица дебърската колония въ София има нещастието да изгуби единъ свой родолюбивъ членъ, именно свещенникъ Георги Кузмановъ отъ с. Сехие (Дъмта), Дебърско. Той почина на 17 т. м. а бѣ погребанъ по подобающъ начинъ на 19 с. м. По този случай и Дебърската просвѣтителна дружба въ София бѣ изказа некрологъ за покойника. На опѣлото и погребенето взеха участие почти всички дебрани въ столицата, а въ черквата „Св. Спасъ“ секретарятъ г. Хр. Несторовъ дъ-ржа подобаеща рѣчь надъ тѣлнѣтѣ останки на покойника.

Покойникъ е бѣлъ-ва-ленъ на познатия на дебранитѣ г. Войданъ Чернозарнски, комуто изказване нашитѣ съболезнования.

Въ идещия брой ще дадемъ краткия бѣлѣжки за жизнта на покойника.

Втора дебърска вечерника. — Настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба, въ желанието си да сѫдѣйствуа за сближаването и опознаването на дебранитѣ, устроява за въ сѫбота — 23 того вечерта—втора дебърска вечерника въ салона на „Безплатнитѣ ученически трапезарии“. Хубавитѣ отбрани нѣща въ програмата и изпълнителитѣ имѣ сѫ достатъчна гаранция за добрия успѣхъ на тая тая вечерника.

Ние се надѣваме, че и тоа пѫть дебранитѣ въ столицата, щѣйнки полата отъ вечерникитѣ, войто дава дружбата им и трудъть, войто полага настоятелството и изпълнителтъ за подготовкане на една вечерника, ще послѣдатъ тази вечерника.

Какъ се научаваме билетитѣ били почти разпродадени.

Единъ осѫдителенъ и гибеленъ произволъ. — Изиме сѫблѣния, че бѣло разрѣшавано на невръстни младежи да влѣзатъ въ бракъ; това особено ставало въ града Дебръ въ простотия или по хатъръ. И природата не закъснѣвала да накаже виновницитѣ за сиия грѣхъ. Тъй напримѣръ, едно невръстно момиче, ставнало на рожба измѣтнало, а на втората умрѣла. Казахме, че природата накажла и наказала виновницитѣ, но кои сѫ въ случая тия виновници. Това сѫ родителитѣ на първо мѣсто, а на второ Мъ-ниципалитѣ въ Дебръ. Да се сѫдинъ на родителитѣ и да ги осѫждаме е пуста работа, защото тѣ не знаятъ, що правятъ, но какво да кажемъ въ случая за Митрополита? Той въ-рши тая работа, не знаемъ, но отговорностьта носи Митрополита и Митрополита. Трѣба Митрополита да обѫрне сериозно внимание въ-рху тая факъ, защото такова опущение е голѣмъ грѣхъ къмъ поколението. Нѣма фиксирани въ-зрасти за допускане въ сѫпружество, отъ тѣхъ не трѣба да се отклоняваме, защото сѫ тоа се изражда населението.

Имало случаи и мадо момичета да се оженатъ за грухнали старци. И това не трѣба да се позволява, макарь за тоа случай да нѣма законоположения. Ний вѣрваме, че надлежнитѣ мѣста и лица ще взематъ тая работа отъ горитѣ наши нѣколко думи, за да не бѫдемъ принудени да изказваме нашитѣ недостатъчнитѣ на лица, които сѫ виновни въ тия случаи, позлувайки се отъ своето положение. „Умному мало довольстъ“.

На друго мѣсто вѣваме че Сѣрчени и Драмчани свикватъ сѫбрание по поводъ осѫдителнтѣ на смѫрть въ Солунъ тѣхни съотечественини. Тука напирамъ за неизбѣжнитѣ да прѣдадемъ тѣхния имѣ апелъ. Его неговото сѫдържание:

И слѣдъ 11 юлий 1908 г. Македония е потопена отново въ сѫлза и кръвь. Македония е поробена въ тръпъ. Великодушнитѣ Младотурки Сѫза пѫти уничтоженето на българския елементъ въ Турция. Подъ будото на „конституционнѣ“ нѣкъзъ-ва-ния, комита хамидовшина бѫрза да „отомизирна“ македонцитѣ. Какъ бѫлкалитѣ! Фактитѣ сѫ на лице, сѫбитията сѫ прѣдъ вась. Българската Телегр. Агенция ни донася потрѣсающи извѣстия отъ Солунъ: „десетъ человѣкъ — отлични наши съотечественини, отъ които единъ училищенъ инспекторъ, единъ училищенъ директоръ, трима учители, двама войводи и трима кѫтета сѫ осѫдени отъ извѣнредния воененъ сѫдъ въ Солунъ *на смѫрть чрѣзъ обѣсване; другите* десетки, пакъ видни българи — тѫрвили, прѣдадени на търгонскитѣ сѫ занятия — *осѫдени на вѣчни окова; другите* десетки — бивши революционери — осѫдени на *вѣчни затворение и каторга въ Анадолскитѣ крѣпости* — наказание по ужасно и отъ смѫрьта!“

Гражданскитѣ сѫдилища въ Турция отнемать правата на македонскитѣ българи; военнитѣ сѫдилища — военнци! Днесь военнитѣ сѫдилища въ Македония, създадени сѫмо противъ българитѣ, терзатъ бившитѣ революционери, борцитѣ за свободата на робитѣ, като „разбойници“. За тия достойни синове на отечеството стѫрчатъ бѣсилки по всички сѫтия, площади и пазари!

На осѫдителнтѣ на смѫрть дѫржавата конфискува имуществото, като имотъ на „разбойници“ и гѫ дарява на молджиритѣ;

На осѫдителнтѣ на вѣчни окови продава имотитѣ имъ за дългъ;

На осѫдителнтѣ на каторга запокѣнено е на сѫмействата имъ да придружатъ заточенитѣ и да се заселятъ въ Анадолъ;

По всичкитѣ вилаети станции отъ Скача до Солунъ чакатъ, подъ стража, безъ брой български сѫмейства — на пѫть за Солунъ;

На гирятѣ: Драма, Сѣрбъ, Демиръ-Хисаръ, — оковани на двойки, по двадесетина души и голи десетки *жени и дѣца* изъ Неврокопско, Разлогско, Мелнишко, Горно-Бродско и Демиръ-Хисарско, — пакъ на пѫть за Солунъ . . . Анадолъ!

Какъ *по-добрѣ* да изтъкнемъ въ момента своя човѣшки дѫгъ къмъ нѫжденитѣ въ Солунъ и постраललитѣ имъ сѫмейства — слѣдъ всички да рѣшимъ на сѫбранието на 21 *того мѣсецъ* — четвъртъкъ — *6½ часа вечерта* въ Евангелския салонъ „*Пчелица*“, *ул. Леге*, срѣщу Градоначалството.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*

Печатница „Витоша“, София.

Година I. София, 30 януарий 1910 год. Брой 44.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтители дружби въ България

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Единъ брой 10 ст.

Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдлата:
за членове на дружбата и клоноветѣ и . . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уреждa
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
ул. „Екзархъ Йосифъ I“ № 25, III етажъ.

Обявления се приемать на изнесени условия.

Пожертвования въ Дебърската просвѣтителна дружба въ Варна.

Дебърската-просвѣтителна дружба въ Варна изказва своята благодарность къмъ слѣдните нейни членове които подариха дружбата по случай именитѣ си дни:

Г-нъ Василъ Николовъ отъ С. Кривци 5·— лв.
„ Василъ Филановъ „ Гари 1·— „
„ Атанасъ Стоянъ „ „ Дебъръ 2·— „
„ Иванъ Якоичевъ „ „ Банища 0·50 „
„ Иоанъ Исалевъ „ Лазаро поле 1·— „

Умоляватъ се **настоятелно** всички онзи абонати на в. „Дебърски гласъ“, които още не сж си изплатили абонамента, да напр: авятъ това въ **най-скоро врѣме**, като изпратятъ стойностьта чрѣзъ пощата или по другъ начинъ до касиера на Редакционния комитетъ, г. Мих. Петровъ, площадь „Св. Краль“ № 1, понеже края на годината на вѣстника вече наближава.

Умоляватъ се сжщо абонатитѣ на вѣстника, щото, когата, по едина или друга причина се мѣстятъ, да явяватъ въ Редакцията съ едно отворено писмо точно стария си адресъ, на който получавали вѣстника, и новия, за да имъ се изпраща редовно вѣстника.

Отъ Редакцията.

Кѣдѣ да посочимъ прѣдмето ний, доброниятъ нашата дѣйность.

II.

Въ миналитѣ броеве на горната тема ний доста говорихме върху „епархиалния съвѣтъ“ въ гр. Дебъръ и въ послѣдния broй на в. „Дебърски гласъ“ завѣрнихме обсжждалнята си върху него съ намѣкъ, че вече изчерпаме въпроса и минаваме върху другитѣ посочени въ увода си точки. Но слѣдъ това ни дойдоха на умъ нѣкои и други мисли, които по своята важность не би трѣбало да бѫдатъ уминати.

За да не бѫде прѣдметнитѣ съвѣтъ само етикетъ безъ никаква полза, дажe и да не е вредленъ, трѣба да бѫде състава му подбранъ и напълно отговарящъ на назначението си. Защото иначе би близо грѣшно да се безпокои народьтъ съ избори, да се харчи напразенъ трудъ въ непроизводителни, безполезни работи. И тѣзи избори сж свързани при това съ материални жертви, които, колкото и малки да сж, не трѣба да се разпиляватъ на вѣтръ.

Ако сѫдимъ отъ миналитѣ епархиалнитѣ избори, „епархиалния съвѣтъ“, ний, съ скърбь на сърцето си, трѣба да констатираме или съвсѣмъ нѣма такова, или пъкъ, ако има, то е толкова малка и незначителна, че не си струва гражданин трудъ на неговото съставяне. Работата на „епархиалния съвѣтъ“ прѣзъ миналата година въ нищо не се различава отъ онзи на Дебърската община. Ний не виждахме тѣзи съвѣтъ да займсли нѣкое по-значително, по-крупно дѣло, да потърси за това източници и да си начертае планъ на дѣйствие. Той дѫже не бѣ въ състояние да направи една достойна, справедлива и смѣла ревизия на манастирскитѣ сметки, които бѣха тѣй завъркани, и да туря единъ за винги редъ въ тая системи за дебрянитѣ, отъ които бива извлѣкли хиляди полза, ако не се разграбяваше тай безмилостно и безъ страхъ отъ божие наказание отъ дармоеди. Какво направи „епархиалнитѣ съвѣтъ“ и за подобренето на учебното дѣло? И тогава защо на тѣзи хора, които сж него само да терзаемъ населението съ избори и да го подбуждаме къмъ партизанства?

Ний бихме се ивили категорично противъ всякакви съвѣти въ Дебъръ, ако имахме прѣдъ вида миналогодишния „епархиаленъ съвѣтъ“ съ неговата никакна дѣйность, ако не се подбаме, че той за въ бѫдеще постепено, но здраво ще прогресира, като се гледа да станатъ въ него такива реформи, които ще отговарятъ на мѣстнитѣ условия и на нужнитѣ и изискванията на населението, и да се избираръ въ него за членове хора интелигентни, енергични, искрени, крайно честни и прѣдани на длъжностьта си.

Его за това ний ще кажемъ тукъ нѣколко думи за какви подобрения могатъ да се внесатъ въ смѣтъ, за да може да поканятъ въ него хора що-годѣ способни за тежката, нъ благородна работа на той съвѣтъ.

Главнитѣ прѣдмети, ако не и единственитѣ на той съвѣтъ ще бѫде учебното дѣло. А като е тъй, ний ще може да внесе живителна струя въ вѣшнешното тѣло на учебното дѣло въ Дебъръ, кой ще може да го постави на желателната и налагающа се висота? Това могатъ направи само подготовени и вѣщи хора. За да може нѣщо да се направи въ това отношение, трѣба въ „епархиалния съвѣтъ“ да влѣзатъ комитетни лице по учебното дѣло. Тѣзи компетентни лице сж секретарѣтъ при митрополитнѣ, инспекторитѣ и учителитѣ. За това ний сме на мнѣние, че трѣба да се направятъ подобрения въ състава на съвѣта въ тая смисъль, щото въ него да влизатъ по право: митрополитския секретарь, инспектора, главнитѣ учители на класнитѣ и основни училища, прѣдсѣдателятъ на училищнотѣ настоятелство на гр. Дебъръ, кмета на сѫщия градъ, прѣдседателитѣ на училищнитѣ настоятелства въ околитѣ, по двама учители, избрани отъ колегитѣ си, отъ всѣко класно училище, единъ отъ основнотѣ училище въ гр. Дебъръ, и окружния лѣкарь.

Ако такъвъ подобрение би станало въ състава на „епархиалнитѣ съвѣтъ“ въ Дебъръ, бихме могли да разчитаме на какви-то ще е полезнитѣ дѣйности на той с. вѣтъ, въ противенъ случай нѣма никакна смисъл сѫществуването на какъвъ и да е съвѣтъ тамъ, по простата причина, че ний нѣмаме подготвено гражданство за такъ висока длъжность. Разбира се, и това подобрение, което ний прѣдлагаме, би имало нѣкакво значение, ако прѣди всичко въ Дебъръ бѫдатъ настанени учителски сили съ нужнитѣ цензъ и солидна подготовка, а не както е сега. Въ Дебъръ необходимо е, наложително е да се назначатъ двама-трима учители съ висше образование. Все съ такъвъ образование трѣба да се заематъ и важнитѣ длъжности: секретарь при Митрополията и инспекторъ на училищата въ цѣлата епархия. Нѣма съмнѣние това е трудно, нъ не е непостижимо.

Най-послѣ, като приключаме вече нѣшитѣ обсѫждания по „епархиалния съвѣтъ“ въ Дебъръ, не можемъ да не изкажемъ нашето очудание и върху това обстоятелство, че заедно съ избирать на членове въ „епархиалния съвѣтъ“, избрали се е титулярнѣ прѣдсѣдатель на той съвѣтъ, когато подобно нѣщо въ никой устанъ не се прѣдвижда при наличността на митрополитъ и протосинголъ въ митрополията. Така, напримѣръ, като прѣдсѣдатель на съвѣта се титулярнаще негово всеблагочестивостно икономъ Търпе Симоновски. Това ний виждахме въ много официални писма. Тая грамадна грѣшка или това безаконие, трѣба да се сѫдиъ или на незнание, или пъкъ на умисьлъ. Що се отнасо до негово всеблагодайнѣйство икономъ Търпе, не вѣрваме това да е направено умишлено, но за протосингола и неговитѣ съмишленици, не може другоче да се мисли, освѣнъ туй, че тѣ това сж извравили умишлено, защото иначе би трѣбвало да допускаме нелѣпи работи за тѣхъ.

Цѣлыта на тия люде трѣба да е била, сигурно, като сполучили да избераръ въ „епархиалния съвѣтъ“ все свои съмишленици, да сѫтатъ непрятелни нѣм владика като низвергнатъ отъ трона и, да да демонстрираръ това си свое желание, тѣ избрали титулярнѣ прѣдседатель на съвѣта. Тая постълка на хората, които си е направили, не може да характеризирамъ: иначе, освѣнъ съ опитетъ „шкипиатарска“. Арнаутитѣ, слѣдователно, имать сжнтѣ заслуги за нашъ дебрянитѣ, че до тамъ сж ни повлияли съ тѣхнитѣ нрави, щото и субекти съ претенция на образованы ужъ хора, не могатъ да се освободатъ отъ шкипитарската „култура“.

Писмо отъ о-въ Родосъ.

Затворъ о въ Родосъ,
13 януарий 1910 год.

Драги Бай Г.

Съ настоящето ми далечно и жално писмо ида да те поздравя, да ми моля Бога да те намѣри въ добро състояние. Бай Г., на 23 ноемврий м. г. ти пратихъ писмо, въ което ти бѣхъ писалъ за страданията ни — за дека искатъ турштѣ да ни избиятъ. Его и сега ти явяавмъ, че ние умираме: вчера, 23 януарий т. г., турштѣ въ затвора пакъ се нахвѣрлика въ рахъ, българитѣ, и раниха съ кама единъ отъ другарицѣ ни на име Божинъ Г. Шоповъ отъ село Горна-Сингартия (Неврокопско). Бай Г., кажи ни кѫдѣ да се обърнемъ съ молба, понеже ние не знаемъ къмъ кого да се обърнъмъ и кѫдѣ да адресираме молбата. Затова молиме те като брать, щомъ получишъ писмото, минутно да ни явишъ това, защото погинахме ние, горкитѣ! Молимъ правительството да се разпореди да бѫдемъ прѣмѣстени отъ Родосъ на затворъ ние, останалитѣ българи, които едвамъ се избавихме. Молимъ, избаветѣ ни отъ тия звѣрове — нека бѫдемъ прѣмѣстени другадѣ. — Бай Г., като ни пишешъ, да ни явишъ точно, какводто ти се каже за какъ трѣба да постъпимъ; и слѣдъ като получи порвото писмо отъ насъ, яви ни, какво направи.— Като нѣмаме друго що да ти пишемъ, чакаме съ нетърпение отговоръ.

Съ почитание: *К. П. М.*

Бѣлѣжка на редакцията. — Ние и другъ пѫть—не бѫше отдавна—публикувахме въ подлистникъ едно писмо на спомеатитѣ горѣ нещастници. Човѣшки дъгъ, ако не братски, се налага на М-вото на Вѣшнишѣ работи да се заинтересува съ сждбата на тѫзи клетницѣ и направи нуждното, дѣто трѣба, да се прѣмѣстятъ другадѣ и по такъвъ начинъ да се избѣгнатъ отъ ужасния терорь, въ който се намиратъ, неспирни и трепереши всѣка минута за живота си.

ИЗЪ НАУКАТА, ПРОСВѢТАТА И ЖИВОТА.

Вечерни допълнителни учили и курсове въ Англия.

Прѣведъ отъ руски *Л. Димитровъ.*

X

Заключение въ̀ръ̀ вечерните допълнителни училища въ Англия. Нѣкои другу важни факти, които въ свръзка съ прѣдпоставуваното изложение нагълно ще изясни на читателя, какъ стои въпроса за вечерните допълнителни училища въ сегашно врѣме въ Англия, какви са възгледите въ̀ръ̀ това дѣло на нѣкои доста авторитетни английски педагози и други кръпки практически дѣятели въ областъта на английското училище.

И така, кои са най-характерните черти на организацията на вечерното допълнително образование въ Англия? Първата характерна черта на тази организация трѣбва, разбира се, да сѣмтаме широкото просторъ, които се прѣдоставя въ това, както и въ другите отношения, на мѣстните власти. Даже отъ тѣзи кратки свѣдѣния, които най-мѣркнзме за нуждно, доколкото можахме да е сдобѣемъ съ такива, да ги приведемъ по-горѣ относително състоянието на вечерните училища въ градовѣтѣ Манчестеръ, Лондонъ, Халифаксъ, Уидисъ Рочдель, и въ нѣкои селски окрѣзи на Англия, даже отъ тѣзи не тъ̀рдѣ обширни свѣдѣния читателятъ може ясно да види, колко свободно мѣстнитѣ училищни власти прѣдлижатъ се къмъ прѣценката на въпроса за най-добрата, отъ гледна точка на интереситѣ на мѣстното население, организация на допълнителното вечерно образование, за най-добрѣитѣ начини да се привлѣкатъ въ вечернитѣ училища колко се може по-значителна часть отъ младото поколение и тѣзи, малко доскоро остати отъ училището поколения, които вече минали — по-нѣкога много отдавна минали — училищата въ̀ръ̀ръ.

Втора отличителна черта въ системата на вечерното допълнително образование въ Англия, изобщо казано, трѣбва да считаме съотвѣтственото му на мѣстнитѣ условия и нужди; тоа се виижа като резултатъ на убѣждението за безусловната необходимость отъ такъвъ съотвѣтствие: убѣждение единакво сполѣтително както отъ мѣстнитѣ училищни власти, така и отъ централното правителство. Установяването на такъвъ съотвѣтствие значително облекчава правото да се сублъ̀ждиратъ вечернитѣ допълнителни училища, както му се прѣдставя на изборъ почти енциклопедически спеціъ̀ла на прѣмѣти отъ общо, техническо или тъ̀рговско образование. Стремежѣтъ да се прилагатъ прѣдметитѣ на вечернитѣ допълнителни училища къмъ мѣстнитѣ нужди и изисквания се прѣдизвиква и отъ нѣкои другѝ съображения. Тъй като цѣлата система на допълнителното вечерно образование се зана̀ва и занимавитѣ къмъ него отъ мѣстното население, тъй като доста всеобщо отъ добрата воля на учещитѣ се въ вечернитѣ училища зависи да ти посѣщаватъ много или малко аку̀ратно или дори съвсѣмъ да не ги посѣщаватъ, то, отъ само себе си се разбира, че училищнитѣ власти сѣ дъ̀лжни по-най-сериозенъ начинъ да се грижатъ за това, щото вечернитѣ училища, какъ то по състава на прѣдметитѣ за обучение, тъй и по отношение на врѣмето и други условия за училищнитѣ занятия, колкото се може повече да съотвѣтствуватъ на образователнитѣ желания и нужди на мѣстното население, за разпрѣдѣление на работата му и за почивка и т. и.

Токо-що приведенитѣ съображения ни обясняватъ защо въ програмитѣ на вечернитѣ допълнителни училища на Англия е толи тъй много е сравнено обилно тѣ. технически или тъ̀рговско образование. Знаѣйки, колко се нуждае маса на работитѣ люде отъ знание при работенето на тезитѣ, мѣстнитѣ власти посрѣщатъ тази нужда и организацъ̀ятъ прѣподаване на технически и тъ̀рговски науки. Знаѣйки въ̀ръ̀ръ̀ръ

за да не кажемъ, нищожна такса и си готовность а връщатъ, чрѣзъ парични нарѣди и други начини на всички онѣ, които съ пълно съзрание и жкуратность сѣдѣятъ учебнитѣ занятия въ вечернитѣ училища, да организирамъ по чесъ да разходатъ чести значителни суми отъ общодържавенъ и мѣстенъ источникъ.

Сѣдѣйки за свои задавки, да помагатъ на всѣки добросъвѣстенъ трудъ, насочевъ къмъ дѣлото на народното образование" Министерството на Народната просвѣта и мѣстнитѣ училищни власти си готовность субсидирать вечернитѣ училища, които и кѫдѣто да се устройватъ: потрѣбително лу дружество, работническия клубъ ди или кавато и да е друга работническа организация, частно просвѣтително дружество и т. н. Министерството изискма само, щото учрѣдителнитѣ, като организира училище, да дѫржи точни списъци на ученицитѣ щото обучението да се намира въ компетентни рѫцѣ и щото финансовата страна на училищетo да прѣдстави нѣщо напълно самостойно, което да дѫржи точна смѣтка на всички парични постѫпления и разходи и т. п.

Такава организация на вечерното допълнително образование има много прѣимства. Разбира се, при такивато обстановка на дѣлото, при отсѫтствието на задъхлѣтностъ за което и да было да постѫпша вечернитѣ училища, т-къ, какъто нѣй знаемъ, не попадатъ значителна часть отъ онѣ, за които вечернитѣ училища са назначени. Нѣ за това пъкъ, отъ друга страна, такава обстановка на цѣлото дѣло прѣдлага най-добрата гарантия за това, щото организацията на вечернитѣ училища да съотвѣствува винаги на нуждитѣ и изискванията на народната маса. Въ Германия вечернитѣ училища вечернитѣ училища е задъхлѣтено за лица отъ извѣстна възрасть; това, нѣма съмнѣние, гарантира на училищата значителенъ контингентъ отъ ученици, въ безсмѣнение, дадечъ е гарантира нито доброжелателностъ на обученето въ вечернитѣ училища, нито пъкъ нѣщо негово съотвѣствие на нуждитѣ на маста отъ мѣстното население, тогава когато въ Англия наличностъ на такъвъ съотвѣствие съставя основата за успѣха на дѣлото.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО

Неврокопската афера.—Смѣртната прѣсѫда отмѣнена отъ султана. — Солунь, 23 януари. Сѫгласъ една офиціална телеграма отъ Цариградъ, Султана е издалъ рѫдъ за отмѣнение смѣртната прѣсѫда на осѫдения отъ военнитѣ на неврокопската афера.

Черноѣвъ въ Дубни-а — Дуванца, 23 януари. Черноѣвъ пристигна тукъ съасѣмъ открито и се установи въ единъ хотелъ.

Оставката на адмиралъ Гамбъ. — 24/1 Министерския сѣвѣтъ е рѣшилъ да приеме оставка на англійскія рефрунтъ на морния адмиралъ Гамбъ, а до появика на негозвто мѣсто другъ англійски офицеръ отъ маринета.

Грьцка чета. — Солунь. 23/I Между катерински и кранѣфрийско се появила грьцка чета; изпратени са войнни отряди за да я прѣслѣдатъ.

Въоражение на третия корпусъ. — 23/I Командата на третия армійски корпусъ, генералъ Хадж паша, е получилъ наставление отъ тукъ да тури находещитѣ се подъ негова запоѣдь войски въ положение да отговорятъ на нуждитѣ на момента.

Отъ тукъ се изпращатъ всѣкидневно пушки и бойни припаси въ Солунь.

Вилаетскитѣ сѣвѣти. — Солунъ. 23/I Отъ два три дена насамъ всички вилаетски сѣвѣти въ Македония заѣдѣватъ на редовна сесия, свикани за да се занимаятъ съ нуждитѣ на релективитѣ вилаети.

Залоеени избѣгали затворници. — 23/I Споредъ офиціалнитѣ извѣстия., властитѣ успѣли да заловатъ петимата забѣгнали затворници отъ тукъ; изпратени бѣли потери за залавянето и на останалитѣ.

Арнаутски митинги. — 23/I Вчера въ Куманово станалъ многолюденъ арнаутски митингъ противо употрѣбленето на латинската азбука, вмѣсто арабската, въ албанската писменость.

Албанската азбука и правителството. — Цариградъ. 23/I Прѣзъ Г.-Сейменъ). „Йени Танинъ" съобщава че правителството е рѣшило да дѫржи неутрално поведение по въпроса за албанската азбука. Министерството на просвѣтата е изпратило до солунския, скопския, битолския, ниинския и шоодренския валии инструкция, споредъ които къ албанскитѣ училища може да се въведе както латинската, така и арабската.

Доклаѣтъ на военното министерство. — 23/I Вѣстницитѣ съобщаватъ че министерския съвѣтъ е удобрилъ доклада на военното министерство за усилването укрѣпленията въ Карабурунъ при Солунъ.

Сандански изключенъ отъ федеративната партия. — Партиинятъ съвѣтъ на федеративната партия, който бѣше свикалъ тия дни на извънредно заѣдѣание, между другитѣ въ часть сѣдѣлата резюция по поведението на Сандански: Относително поведението на Сандански, партията конститира, че Яне Сандански дѣйствува като противникъ на съвѣта. Всѣдствие на това, като има прѣдъ вѣдъ, че партията не може да търпи никакви деморализиращи въ своитѣ редове; че Сандански не принадлежи на никоѣ мѣстна организация, въ рѣдъ постановленията на чл. 1 отъ партийнѣ уставъ и не параграфъ 2 отъ чл. 5 на вътрѣшния правилникъ изключва отъ партията сини членове, които не се съобразяватъ съ рѣшенията на програмата и, както и оними, които разпространяватъ уморя и клевети противу нѣя, партийнитѣ съвѣтъ сѣмта Яне Сандански за изключенъ отъ редоѣетѣ на партията. Сандански не може, слѣдователно да се числи като членъ на федеративната партия и посѣщанто не поема никакви отговорности за неговитѣ дѣйствия.

Въоражаване драмския вилаетъ. — 23/I Въ драмския санджакъ (солунски вилаетъ) бѣшетъ, съ сѣгласие съ комитета „Обединение и Напрѣдъкъ" продължаватъ да въоражаватъ мюсюлманското население. Прѣзъ посѣдѣнитѣ дни на помащитѣ отъ нахията Чечъ са били раздадени много пушки и муниции.

Углавното дѣло въ Куманово. Солунъ, 23 т. м. На 19 того е было разгледано въ казграждански сѫдъ въ Куманово дѣлото, възбудено отъ прокурора противъ оратористѣ и членоветѣ на бюрото на вчерашнитѣ мюсюлмански митинги, които толкова разтревожи турцитѣ.

Подсѫдними са шесть българи и четирима сѫрбомани, обвинени въ поострѣщателство къмъ размирницитѣ. Залата на сѫда е была пълна с хора. Сѫдѣтъ пледоирнѣтѣ на адвокатитѣ, сѫдѣтъ се е обявилъ за некомпетентенъ и е прѣпратилъ дѣлото за разглежда въ Скопския военно-полеенъ сѫдъ.

Спорнитѣ черкви. — 24/I. Разнасвинята въ мацедонитѣ въ закономѣрности за спорнитѣ черкви въ Македония бидоха отново отложени.

Националнитѣ сдружения въ Турция. — 24/I. Говори се, че що бѣде измѣненъ и чл. 4 отъ закона за сдружванията, съ който се запрѣщаватъ националнитѣ сдружения.

Постройка на нови пароходи. — 24/I. Вѣстницитѣ съобщаватъ, че министерскитѣ сѫвѣтъ е удобрилъ програмата за постройката на нови военни пароходи въ продѣлжение на 10 години, за които щѣлъ ще бѫде нуженъ единъ кредитъ отъ 5 милиона турски лири. Днесъ ще бѫде внесенъ въ камарата законопроектъ за тѣзи разходи. Програмата прѣдвижда постройката на два дреднаута и на два бронирани крайцери.

Взриви вещества въ камарата и дома на прѣдсѣдателя. — Цариградъ, 24/I. Вчера вечерьта се прѣсна слухъ, че въ зданието на камарата или въ дома на прѣдсѣдателя на камарата били намѣрени избѣгнатитѣ вещества и рецептивнитѣ бомби. Дирекцията на полицията опровергва този слухъ „Йени Танинъ" отдава слуха на обстоятелството, че на 20 т. вечерьта полицията е арестувала двамъ хамали, които носѣли нѣкакви подозрителни сандъци въ зданието на камарата. Тѣзи сандъци съдѣржали сѣрна кислота, прѣдназначена за инсталирането на електрическо освѣтление въ зданието, които била изпратена отъ единъ европеска фирма до бившия турски воененъ аташе въ Виена, Шукри бей, сѫщъ на бившиятъ воененъ министръ Риза паша, който както е извѣстно е столанинъ на заточение.

Турско-българскитѣ сѫдове. — Споредъ една телеграма, които се изпращатъ отъ Цариградъ до чужднитѣ вѣстници, турско-българскитѣ поразличнѣ сѫдъ, който бѣ вѣзъ застрашителни размѣри, изглежда да е приведенъ къмъ свой краѣ. Русскитѣ претенции въ Цариградъ и София сѫ взели инициативата за изглаждане на спора и всички несъгласия ще бѫдатъ изравнени отъ особена комисия отъ турска и българска страна, които за тая цѣль ще се сѣбере въ Цариградъ. Портата ще гарантира пълната равноправность на българското население въ Македония, а България ще се задѣлжи, че не ще подпомага нито пострѣдствено нито непострѣдствено въстаницитѣ четы.

Българскиѣ депутати въ Цариградъ. — Цариградскитѣ вѣстници съобщаватъ, че за посрѣщането на очакваниѣтѣ тамъ 33-ма депутати отъ българското народно сѣбрание щѣла да бѫде сѣставена една депутация отъ камарата.

Помилване осѫдения въ Солунъ. Потвърдена се, че съ изключение на Диниката, другитѣ седьмь българи, осѫдени на смѣрть по неврокопската афера, сѫ помилвани, и че закона за прѣслѣдването на четничеството въ Турция ще бѫде измѣненъ сѫгласно българскитѣ желания.

Споредъ една настойчива циркулярна реч, военнинятъ сѫдъ се е счелъ дъ лъкко обвдетъ отъ помилването на осѫдения и позвалъ оставка. Военнинятъ сѫдъ е биль подъвѫзвенъ по този въпросъ отъ една часть отъ членоветѣ на чиенотвѣ бюро на комитета „Обединение и Напрѣдъкъ".

Осѫдениѣтѣ българи въ Скопие. — Деветинята българи, които бидоха осѫдени отъ военнополевния сѫдъ въ Скопие на 10 годишно заточение по скопската афера щѣли да бѫдатъ заточени въ Бруса.

Въстание въ Македония. — Парижъ, 24/I. Тукашнитѣ дипломатически кѫргове сѫ песимистично настроени. При всичко че опасностьта отъ една грьцко-турска война е отстранена, поне до сега, не може да се отрѣче, че е възможенъ единъ порѫженъ конфликтъ между България и Турция. Като поводъ за тоа ще послужи обстоятелството, че Портата е рѣшена да потуши на всѣка цѣна въстанието, което се готви сѫ тая прѣдѣлъ въ Македония.

Военно положение въ българско село въ Македония. — Сѫобщаватъ отъ Сѣръ, че българското село Старчища неврокошко, се намирало въ едно опасобразно военно положение. Обитанитѣ Хотчи, живущи въ с. Сѫрвиой, идвали прѣди день сѣ башибозуци въ Старчища и произволно правѣлѣ обиски по домоветѣ на жителитѣ, сѣкъ което подлагалъ на побой кмета, пъренентѣ, жакто и проститѣ селяни. Тѣзи послѣдними сѫ били бити жестоко и се намирали сега болни въ легло, кметъ Тодоровъ; и селитѣ: Бошковъ, Иванъ Ивановъ, Яне Дулгеровъ, Иванъ Заприевъ, Николъ Раденъ, Петьръ Раденъ, Никола П. Георгиевъ, Христо Сотировъ, Никола Ангеловъ, Георго Кергеогриевъ, Никола Германиевъ, Костадинъ Сливовъ Божжиевъ, Иванъ Куриевъ и Марко Сарафовъ. Пъренещи отъ селото отишли да подадатъ жалба на неврокопския кайманкамъ, а той имъ отговорилъ, че бояятъ е еда необходима мѣрка и даже, че това било малко нѣщо за тѣхъ.

Федеративната партия за Диника и другитѣ осѫдени. — Партийния сѣвѣтъ на българската сесия при федеративната партия въ Солунъ отправилъ до великия везиръ една телеграма въ която му заявява, че се протоестъ противъ смѣртното наказание въобще и че, частно за афера по залавянето на Диника въ Неврокопъ, той сѫмѣта, че яѣлото е было разслѣдано по единъ начинъ, не гаѣсувайки още отъ парламента, кѫлкотвие на кото населението было обзето отъ силно недовѣрие, а това обстоятелство причинява едно опасно възбуждение.

Гостуванетo на чужнитѣ депутати въ Цариградъ. — Цариградъ, 25 януари. Турскитѣ вѣстници отбѣлѣзватъ съ задоволство скорошното пристигане въ Цариградъ на депутацинтѣ отъ българския парламентъ.

— Въ уводната си статия „Йени Танинъ" констатира, че вѣшнното положение се было усложнено вече. Прѣдстоящото посѣщение на българскитѣ депутати въ Цариградъ опровергавало твѫрдѣнието, че турско-българскитѣ отношения были обтегнати. Пърнитѣ стѫлки за турско-българско сближение трѣбало да се посрѣщнатъ удобрително.

Сѫглашение между България и Турция. — Цариградъ, 26 януари. Опасностьта отъ турско-българска война може да се сѫмѣта за отстранена. Не сѫществува никаква опасность за възобновяване четитѣ на прилѣ. Потвѫрдява се, че между България и Турция е постигнато сѫрдъ́ружение въ кѫрга слѣдвитѣ петь точки: 1) уреждане пограничния спорѣ; 2) смекчаване солунската сѫмрия присѫда. 3) ревизия на закона за въркнитѣ и училища въ полза на българитѣ; 4) Портата утвѫрдила нѣкои искания на сехархията; 5) България се задѣлжава да пази неутралитетъ въ случай на една турско-гръцка война.

Манифестация по солунската присѫда. — Солунъ, 26/I. И въ Скопие се приготовлява ма-

инфестация прѣдъ нѣщ помиляването на осклеинѣтѣ на смъртѣ българи отъ солунския воененъ сѫдъ.

Опитъ за самоубийство на бившия султанъ. — Солунъ, 27/I. Бившиятъ султанъ дава признаци на лудостъ. Той нѣма никакво спокойствие и ходи отъ стаа стаа въ друга съ запѣнени уста. Сѫдѣ като се поуспокои, декламира. Веднѫж е билъ въ много ярамно настроение и искалъ да дѫде самоубие съ сами ръцѣ. Слѣдъ малко обаче сѫ го задържали, сѫ билъ хапанцъ отъ него. Надошлитѣ офицери сѫ го вързали.

Новѫ бѣсилки. — Цариградъ 24/I. Вчера сѫ билъ обѣсени въ Смирна трима гѫрци, които участвували въ отвличането на англичанина Петерсонъ.

Дружествени.

Изъ дѣйностьта на дебърското просвѣтъ. дружба въ Варна.

Въ сѫбранието, което настоятелството на дружбата изма на 29/XII—09 г., взети сѫ слѣдниятѣ важни рѣшения:

1) До като дружбата завкне въ финансово отношение, немощи да се отпущатъ само на пострадали при нещастни дебрани.

2) Да се отпечатятъ лицитни и др. видове карти за честитяване отъ страна на дружбата именни и други дни на своитѣ членове.

3) Войто членъ на настоятелството отсѫствува два пѫти по редъ отъ сѫбранието безъ уважителни причини, сѫобщени прѣдварително, да се уволни отъ настоятелството.

4) Да се покажатъ членоветѣ на дружбата въ Варна да се абонирятъ за „Дебърски гласъ", за да може той да се популяризира още повече и отъ друга страна да се поздрѣпи материално.

5) Да се отпущатъ на изпращѫвата на органа „Дебърски гласъ" 20% отъ приходитѣ на дружбата. Това рѣшение да се удобри отъ общото сѫбрание на членоветѣ,

Въ сѫбранието, което настоятелството дѫржа на 22 януари т. г. взема се рѣшение да се разиграе въ полза на дружбата една томбола съ 500 билета, всѣки единъ отъ по 0·50 лв. обще сега да се направятъ поставки прѣдъ европейскиятѣ окрѫженъ управителъ, за вземане нѫждното разрѣшение Да се напечататъ нѫжнитѣ число кочани съ билети, да се разпие широка агитация за подарѣние прѣдметъ въ полза на томболата. За тая цѣль да се дадатъ открити карти на оная членове, които ще сѫбираятъ подарѣци.

Взема се рѣшение да се нареди, щото вѣстника „Дебърски гласъ" да се пращѫ въ нѣкоолко кафенета, дѣто се сѫбираятъ македонци. Да се поканятъ сѫдържателитѣ на кафенетата да абонирятъ на вѣстника, та по такъвъ начинъ да може дружбата да се популяризира още повече.

Общото тримѣсечно сѫбрание на членоветѣ да стане на *14 февруари т. г.*

Вечерника. — Настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ София, на 23 того, вечерѫа, даде втора литературно-музикална вечерника въ салона на „Безплатнитѣ ученически трапезарии", да декламиратъ, чалеше и вечленове на дружбата, при слѣдната програма:

1. Декламира Анка Д-ръ Гъ.ранчова „Несговорна дружина". 2. Пѣнъ Дунавъ и Мира Мойсова „Кѫмъ родния краѣ". 3. Изпълняватъ Анка и Мирѣка Д-ръ Гъ.ранчови дуйотъ „Захарина и Ѫдка". 4. Свирци Ст. Пенюнъ и Ст. Ангелъ Ст. Свирци на мандолини Ал. Трайковъ ⅓ - 6. Декламира г-ца София Иванова „Гладиаторъ". 7. Свирятъ на цигулка и ироче Ма. кедонски народни пѣсни г. г. Ѫ. Ѫ. Трайковъ и Ирдановъ и Ирсеий Димитровъ. 8. Чете Л. Димитровъ „Погратинъ (изр прикиска. II. 1. Сказка „Нѫточнитѣ въ ирось" чете г. Хр. Несторовъ, пиарѫжена съ картини чрѣзъ магическа фенерь, управляванъ отъ г. Сотировъ. III. 1. Разказа г. Ив. Андрѣевъ ⅓ - 2. Пѣе г. ин. Ивановъ „Тихо на дорога", му жка Дамуровъ, дванаиа гарсъ на пиано отъ г. Ѫ. Ѫ. Трайковъ. 3. „декламира г. М. М. „Сѫнъ" (монологъ). 4. Пѣе Дуванка Мѝ-ова „Гуслѣнка". 5. Декламира Ал. Трайковъ „Вѫй се черно знамеѫ". 6. Конкретно ри:ушие на г. Ѫ. Ѫ. Трайковъ. IV. Поемения *„Грима зета — една булка"* (игрѫтъ любители). Лотеи и. хора, танци, пиа, бой съ конфети

Отъ отъ 7¹/₂ ч. вечерта салона почна да се пълни съ пъстрата дебърска емиграция и гурбетчии. Въ 8¹/₂ започна изпълнението на програмата. Всички номера се изпълняха много сполучливо и прикастиующитѣ слушатели изпадоха Силно впечатление нарѫдно дарта на госпожинѣтѣ Дунавка и Мара Мойсови „Кѫмъ родния краѣ". Тѣ бидоха аасулшани съ възнщение отъ всичкитѣ. Малката Мара нѣкеше пѣрвитѣ, приказта не. лодин на войсто се лѣеше и ангражиаше всѣкого да слуша съ затаено дишане. Нѣй съдраване каза тѫ господиня за ръсѣдъ нѣм.

Прикастиующитѣ на тая вечерника имаха рѣдкото щастие да чуятъ пѣнето на г. Дим. Минчевъ, който е много добрѣ познатъ на столичното висше общество, като отличенъ пѣвецъ бариитонъ. Той е участвувалъ въ редъ добрѣ уредени концерти въ София и по настоящемъ е членъ въ прѣвата българска оперна дружина, руската пѣсенъ „Тихо на дорога", акомпанирана на пиано отъ г. Ал. Войновъ. Той е изгълни отлично. г. Минчевъ бѣ обсипанъ съ бурни рѫкоплѣскания и изваденъ на бисъ.

Съ истинско задоволство се изслуша пѣсньта на г-ца Дуновка Мойсова „Тутьина". Въ нея нямаа изразъ тѫгата на млада булка, които чака мѫжа си да се завърне отъ тутьина. Съ тѫжна но приятна мелодия се изразиха дъбоко печала. Жалкъть я не си докажда, а й праша пешкинъ (ааръ) 150 дуката и 500 кара грошове. Това не е задоволяа и се приказа — „Пусть да остане пешкиша, 150 дуката и 500 кара грошове, като ми дуо не дойде". На многзина отъ дебранитѣ гурбетчии, които зимуватъ тукъ, тая пѣсень възбуди въ душата имъ мили спомени.

Най-послѣе се изигра комедията „Трима зета — еда булка" сръ любителитѣ, а именно:

1) Христодоръ — г. Дим. Гиновски, 2) Елена — жена му — г-ца М. Маленовска, 3) Софка — дъщеря имъ — г-ца Л. Макеловска, 4) Александъръ — любовникъ на Софка г. Хр. Несторовъ, 5) Писарекъ, аднокатъ — г. Ал. Поповъ, 6) Стоторо — земедѣлецъ — Дим. Поповъ, 7) Стамата — слугинята — г-ца С. Иванова, 8) Марко — слуга Геор. Кушевъ.

Комедията се изигра съ умѣние: Всичкитѣ г-ци и г-да показаха всичкитѣ г-ци и г-да да добрѣ имъ успѣхъ.

Слѣдъ изиграването на комедията започа раздаването на лотарийнитѣ прѣдмети. Лотарията бѣ много добрѣ уредена отъ г. Дим. Поповъ, Трайковъ и М. Христовъ. По-сетнѣ започаха хората и танци, бой съ конфети, весела поша. Обща и задушевна бѣше всеблата. Вечерниката се продължи до 4 ч. сутрѣ. Всичкитѣ всички се разпредоха, като отнесоха съ себе си приятни впечатления. Тая вечерника нѣма да даде прихода на миналата вечерника, поенеже салона е по-малъкъ, но не е важно при подобни случаи само материалната страна, а и моралната. Програмата бѣ много добрѣ уредена; въ нѣя взеха участие добри сили и като така всички присастиующи имаха случай да прѣкарѫтъ една много приятна вечерь и добинатъ душевна наслада.

Въ идещия брой ще напечатаме равновѣсчката за приходъ-разходъ отъ тая вечерника, поенеже сѣнтжитѣ още не сѫ приключени.

К.

ХРОНИКА.

Благодарность. — Настоятелството на дебърската просвѣтителна дружба въ Софии изказва искренниятъ си благодарности на всички г-ци и г-да, които взеха участие въ дадената вечерника на 23 того, въ салона „Безплатнитѣ ученически трапезарии", бидо въ литературната часть на програмата, бидо въ увеселителнитѣ комисии. Особено благодарнѫ на увеселителната комисия, въ която влизаха г. г. Матей Христовъ, Дим. Трайковъ, Тасе Трѫлковъ, Нѫмъ Кръстевъ, Тасе Христовъ, Софронай Георгиевъ, Арсеин Димитровъ, които показа голѣми старания за запазване редъ и тишината въ салона прѣзъ травнето на вечерниката. — Отъ Настоятелството.

Личии.—Днесъ сѫ пристигнали въ София, идещи отъ Дебъръ г. г. Димитръ Сласовъ, баща на прѣдпримачъ г. На. Дл. Сласовъ, и Спиро Арсовъ, прѣдпримачъ въ „Рокъшия.

Оплакване. — Отъ с. Селце (Рѣка) ни ивавать, че свещенника имъ Ст. Тодоровъ порали напрѣдната възрасть не е билъ вечѣ въ положение да изв'рши чедъ ноѫлжение трѣбн.Селяинтѣ не могатъ да не признаятъ заслугитѣ, както за съвѣстното и. пълнение на длъжността му, тъй и за неговата смѣлость въ борбата съ грѫцкитѣ владици, но тѣ искатъ отъ него още дорѫдко и живъ да остави единъ достоенъ замѣстникъ, като разрѣши и даде благословената за рѫкополагане на нѣкой младъ и способенъ селянинъ, като му остали енорията си. Желанието на селяинтѣ е това да стане часъ по-скоро. Могатъ въ това отношение да улеснятъ правилното рѣшение на въпроса синоевтѣ на свещенника, които твѫрдѣ добрѣ знаятъ, че черковнитѣ трѣби въ селото не могатъ да се изпълняватъ редовно и какво значение има това за селото. Ний обрѫщаме внимание и на Българската Митрополия въ Дебъръ въ-рху тоа фактъ, който заслужава, мислимъ, подобно нѣкои Нѣма съмнение, че и всички селяни трѣба да проявятъ по-живъ интересъ за разрѣшението на тая важенъ за селото въпросъ. Нѣдѣяа не се, на въпроса ще бѫде своеврѣменно и надлежно разрѣшенъ.

Запитване къмъ Селчани (Рѣка). — Мюзина отъ Въсъ знаятъ, че прѣди нѣколко години покойнитѣ свещенисъ Божинъ Илиовъ Чибуковски, прѣселенъ въ Тетевенъ, бѣ подарилъ една земя съ отъ 30 дунма турска на селото за построяване на училищно здание. Питамъ господата, които бѫдаятъ сѫ черковно-училищнитѣ работи, на които имената засета нѣма да споменемъ, какво стана съ горѣпометната сѫчуть, въ кого останѫа тая пари и подъ какви условия, и не е ли врѣме да се почне построяването на училищно помѣщение? Така сѫщо обрѫщаме вниманието и на насѣлѣнитѣ на посочения, и на дадатъ нѣкои осѣдѣтения чрѣзъ в. „Дебърски гласъ" въ подпитания отъ мень въпросъ. Ако г. кмета и черковнитѣ настоятели не отговорятъ на запитанието ми, аз ще се покажа да дамъ на читателитѣ на попчетаемо Ви вѣстникъ нужнитѣ сѫвѣдѣния, които ще покажатъ, колко нѫжно сме пацнали морално. Ще чакамъ. — Вратца, 10/I. 1010. год. Гаиторъ Исифовъ.

Сказка. По покана на Македоно-Одринското Културно-просвѣтителенъ дружество въ София, професора отъ Университета, г. Д-ръ А. Ивирковъ, който прѣзъ вакансията пѫтува изъ Македония съ професоръ Каснера отъ Берлинъ, дѫржа сказка въ Юридическата Университетска Университета на 24 т. м. въ 10 часа прѣзъ обѣдъ на темата „Значения отъ Македония" съ проекционни картини. Сказката бѣ съ задоволство изслушана и бѣше едно актуално дѣло. За жаль, аудиторията бѣ малка, та множеството се върна назадъ, а само мѫлцитѣ имаа възможность да чуятъ професора. На сказката присѫствуваха между другитѣ и прѣдсѣдателятъ на Мак.-Одринското Културно дружество професоръ Л. Милетичъ, а отъ шефоветѣ на партитѣ г. г. Цаневъ и Влайковъ. Понеже тази сказка ще се повтори, то общо заинтересована публика, идещата недѣля, 31 януари, 6 часа вечерта, пакъ въ Юридическия факултетъ, нѣ въ голѣмата аудитория № 45, сега нѣма да се спираме повече въ тая сказка, а ще се повѫрнемъ въ идещия брой по-обстойно. Трѣба, обаче, да забѣлѣжимъ съ удивление, че нашата ежедневна и партийна преса нито дума не каза за тая сказка. До какъвъ хаосъ е дошла нашата преса! . .

Опроприсване на едно сѫмѣйство. Безжалостнитѣ бакали, дрнатунтѣ Демоции и компания отъ с. Тополни, сѫ рѣшили да не остаавятъ нищо отъ кѫщата на нещастния Кузманъ Попови. На 21 т. нанова продухили кѫщата му на нѣколко мѣста и заливали и посѣдъ отъ нѣй. Фотографитѣ сѫщо бѣ минали обѫрнъ — три кози и дѣв овце, които спокойно си гти отхарали въ с. Тополни. Положенѣто се говорѫ, че казанитѣ бакалитѣ тѫрсѣли удобенъ случай да задигнатъ въ пѣнѣ единъ отъ братята Попови, за да изтѫргнатъ отъ тѫ.

Протести противъ екзекутирането на Диника. — Цариградъ 24/I. „Турки" съобщава, че българскитѣ депутатъ г. Доревъ е отправилъ телеграфически протестъ до великия везиръ противъ прѣлстоящето екзекутиране на македонския войвода Диника.

Новѝ военни приготовленія въ Турция. — *Усилване на III корпусъ. — Войскатѣ въ движение.* Цариградъ, 29 януарѝ. Военнитѣ приготовленія продѫлжаватъ. Третийтъ корпусъ е усиленъ съ 12 батальона, отъ които 4 сѫ на пѫть.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*

Печатница „Втопна", София.

Година I. София, 6 мартъ 1910 год. Брой 49.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

ИЗЛИЗА СЕДМИЧИО.

Единъ брой 10 ст.

Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За членове на дружбата и клоноветѣ и . . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уредиа
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му ул. „Екзархъ Йосифъ I“ № 25, III етажъ.
Обявления се приемать на износни условия.

Фондъ за издържки на вѣстника:

Г-нъ Димитръ Поповъ, София . . 5 лева

ОБЯВЛЕНИЕ.

Съобщаваме на всички дебрани, намиращи се въ царство България и странство, че приемаме да изпращатъ чрѣзъ насъ пари за домашнитѣ си в гр. Деберъ и по селата въ цѣлия Дебърски окрѣгъ, които ще се броятъ отъ г. Спасъ Кръстевъ Симоноски, търговецъ въ гр. Дебръ, съ комисиона 25 ст. на всѣки 20 лева (наполеонъ). Паритѣ ще бѫдатъ броени въ злато, а не въ бѣли меджедии.

София, 5 февруарий 1910 год.

Съ отлично почитание:
Братя Йосифови.

Умоляватъ се **настоятелно** всички окия абонати на в. „Дебърски гласъ“, които още не сѫ си изплатили абонамента, да направятъ това **въ най-скоро врѣме,** като изпратятъ стойността чрѣзъ пощата или по другъ начинъ да касиера на Редакционния комитетъ г. Мих. Петровъ, площадъ „Св. Краль“ № 1, понеже края на годишнината на вѣстника вече наближава.

Умоляватъ се сѫщо абонатитѣ на вѣстника и за слѣдното: когато, по една или друга причина се мѣстятъ, да явяватъ въ Редакцията сѣ едно отворено писмо точно стария си адресъ, на който получавали вѣстника и новия, за да имъ се изпраща редовно.

Отъ Редакцията.

В. Черноризски.

Политическата въ Дебръ.

III.

Нека видимъ сега, кои сѫ оня изъ самитѣ учители, дѣйността на които ще разкритикуваме тукъ, и които тероризирать своитѣ колеги и ги заставяватъ сѫщо да имъ се подчиняватъ.

Безъ съмнѣние, ние тукъ ще кажемъ доста горчиви нѣщи за нѣкои лица, но, като имаме прѣдъ вицъ, че казаме истината и то съ цѣль не да осѫждаме, а просто, за коректиране сѫзнателнитѣ или несѫзнателни грѣшки на „бащиитѣ“ въ Дебръ, не ще се спрем да споменемъ имената и дѣлата имъ.

Въ общественитѣ работи въ Дебръ отпредъ 15—16 години се появяваха единъ човѣкъ, който, съ течение на врѣмето и съ умѣнието си да се „постави“ и увяри въ всичкитѣ общественици работи, извлѣкоха реномиранитѣ, е станалъ не само „необходимъ“, но и още „незамѣнимъ“.

Нанстина, човѣкътъ съ такова „значение“ за културния напрѣдъкъ на Дебрянина въ послѣдного десетилѣтие ние, които правимъ критика на онова, което се е вършило и се върши въ Дебръ, не може и не бива да го отминемъ безъ внимание. За похвала или порицание, дѣйността на всѣки общественъ ратникъ трѣбва да се констатира и да му се отдаде заслуженото. А това още повече трѣба да направимъ за туй, че лицето, името на което по-долу споменаваме, често пѫти въ спорове ни е обрѫщало вниманието въ-ръхъ 15-годишното си стоене въ Дебръ.

Г-нъ Филипъ Чочковъ, понастоящемъ главенъ учитель на класното и основно училище въ Дебръ, е името на лицето, *дѣйността* на което ще разгледаме.

Що се отнася до „изслужениятѣ му години“, ще кажемъ, че това насъ никакъ не интересува. Това ще е важно, когато стане въпросъ за отпущането пенсия на тоя „народенъ труженикъ“.

Какво е извършилъ тоя въ Дебръ и Дебърско, прѣзъ толкова годишното си стене тамъ е въпросътъ, прѣдъ всичко, съ който искаме да запознаемъ читателитѣ си.

Г. Филипъ Чочковъ, по постоянъмъ е човѣкъ на 37—38 години. Когато е билъ на 20—21 год., той е свѣршилъ IV-ѫ класъ и, по неизвѣстни намъ причини, напусналъ учениществото и станалъ учитель.

Учитель съ подобно образование, както неговото, по онова врѣме, когато рѣдко били такива, цѣнили сѫ го. Но, макаръ и да е стоелъ съ нѣщо по-горѣ отъ своитѣ колеги „основаване; сѫрмно“ колегитѣ си гимназисти, той е стоелъ много по-долу. При все това, обаче, дѣйността *простъ учитель* не задоволила неговата амбиция. Той, безъ да дърži смѣтка — кому се пада повѣрено тая длъжность, си е поставилъ за цѣль, съ простени и непростени сѫрдства да стане главенъ учитель.

И наистина, безъ много трудъ, той можалъ да постигне цѣлта си. „Въ слѣпото царство единокия стана царь“, казва българската народна мѫдрость. А г-нъ Ф. Чочковъ е билъ тоя избраниятъ.

А за да достигне това — той нихалъ не се съмнѣвалъ—той е употрѣбилъ всичкото свое умѣние и хитрость да създаде сѫна задушна атмосфера за оня, които сѫ земали или пѫкъ били кандидати за длъжността, на които той хвѫрлилъ око.

Не ще бѫркаме, ако кажемъ, че нему трѣбва да се отдаде оня антагонизмъ между учителитѣ и главнитѣ учители прѣди него и между учители и учители изобщо.

Както и да е, той станалъ главенъ учитель и стоялъ нѣколко години такъвъ. Нѣ отъ тоя училището не е вилѣло нѣколкото хаиръ; той, разбира се, останалъ доволенъ: получилъ заплата и бѫлъжка въ послѫжния списъкъ, че е билъ *главенъ учитель.*

Наербанчанчитѣ хора, щомъ постигнатъ една цѣль, не се спирать, а гонятъ друга по-висока. Г-нъ Чочковъ, като такъвъ, се подчинилъ на тая законъ.

Сѫдъ нѣкои голѣми вкусили и отъ училищно инспекторскитѣ места. Щѣлъ да стои дълго врѣме на тоя постъ, безъ да прави нѣкакви дѣйности, а просто само да консулирва аѣскаанетѣ лично на сѫдружници, ако нѣкоцко „непокорни“ въ рѣдовнитѣ селя не сѫ протестирали прѣдъ митрополита въ Дебръ противъ мѫчитата дѣйность на „инспектора“, който отъ грала неизлазѣлъ вѣнъ по обиколка.

Като видѣлъ, че е станалъ противнъ много, той, като всѣки практиченъ човѣкъ, намѣрилъ за найуместно, а сѫщо доходно да, се прибере подъ покрива на митрополията.

Той стана секретарь. Редъ години нему сѫ били повѣрени дѣлата на митрополията. Той колѣлъ, той бѣглъ въ Дебръ и Дебърско. Учителитѣ тренерѫки отъ него, защото той ги назначавалъ и той ги уволнилъ. Сѫ една рѣчь, той станалъ факторъ въ Дебръ.

Нѣколко години той прѣкаралъ на топло въ митрополитската канцария, безъ да допринесе нѣщо на нейния или училищата напрѣдъкъ.“ Поради това и още, като властникъ сѫдѣлъ, той „ставалъ лукъ“ въ сѫда на работа, билъ уволненъ за *нечестность и неакуратность.*

Закона: „всѣки, който се е издигналъ съ лъжа, трѣбва да падне“, се струпалъ върху неговата глава.

Изхрѣлен отъ митрополията, той останалъ на улицата.

Виновника за това г. Чочковъ намѣрилъ въ лицето на Дѣдо владика.

И открилъ той борба противъ него. Помжчилъ се съ помощта на нѣколко недоволници и сполучилъ да разкати водата, да да хвани рибата. Въ всичкия работи, станали безъ успѣхъ или конто сѫ дали обратни резултати, г. Чочковъ почналъ да вини само владиката. И, дѣйствително, много сполучилъ въ това отношение.

И дневнитѣ „космисти“ и „никодимисти“ се дѫлжатъ най-много на неговитѣ агитации.

Некрасимото му материално положение не го оставило дълго врѣме да стои въ Дебръ.

Той дойде въ София, кадѣто мислѣше, че ще сѫздаде между турбулентнитѣ настроение прогнѣвъ владиката. Още съ дохождането си, той почна да дѣйствува тукъ въ това направление.

Пишещиятъ тия редове отстѫли нему прѣдсѣдателското мѣсто въ просвѣтителната дружба, безъ да подозира неговото намѣрение да си послужи съ нея въ борбата му съ владиката.

Нѣ, за похвала на дебрянитѣ въ столицата, никой не се подаде на неговитѣ агитации. Той, сѫлъзъ при мѣсечно стоене, изпусна прѣдсѣдателското мѣсто и замина за странство да „сѫлява“.

Знаеше се, че той сѫрдъства нѣмиде да сѫлява въ София, нѣ това не му попрѣчи сѫлъзъ студенститѣ изъвнения и борбата за университетската автономия, да замине не за Зюрихъ, а за Швейцария.

Кой му даде сѫрдъства?

Нѣ да това „сѫлъвание“ въ Швейцария дошитѣ студенчески уста тогава, пѫкъ и сега още, много говорятъ.

Ние не врѣмене, че единъ дебрянинъ е билъ кадѣрнѣ да нанѣлни пашия *валии* мисли, въ пакъ говорятъ усилено, че това е било истина.

Сѫдъ врѣщането му отъ странство, той бѣ назначенъ учитель въ Батакъ.

Той тамъ бѣ назначенъ отъ неговитѣ приятели, въ рѣзъ закона, съ V класно образование, волюнеемень учитель въ класно училище.

А защо се дѣде нему толкова прѣдпочитание, когато въ България сѫ подобно образование не ги приемятъ да писари?!

Нѣ това ще го отдадемъ на „най-аркандиемъ“.

Нѣ да мишемъ на другъ въпросъ по неговата „дѣйность“.

Нѣколко дени сѫлъзъ хурнета той бѣше въ София.

Нѣколкина отъ дебрянската интелигенция въ София, по инициативата на дружбата, се сѫбраха да размѣнятъ мисли за подобрение на училищното дѣло въ Дебрско. Поканенъ, присѫтствуа и г-нъ Чочковъ. Разказа се за успѣхитѣ и за успѣхитѣ сѫдѣлъ. За подобрението на училищното дѣло прѣди всичко потрѣбно е подобрението на учителския персонѫлъ тамъ, а главно на първо врѣме въ гр. Дебръ.

Сонлираха се и се отбѣлѣзаха кинидзатитѣ. Г-нъ Чочковъ на покана да бѫде вписанъ между оних, които щѣлъ да се прѣпорѫчатъ отъ страна на дружбата прѣдъ екзархията, категорически отказа по простата причина, че още тая година нѣмало да отива въ Дебръ.

Никой не го принуди да каже това или да приеме прѣдложението.

Дружбата направи постжпка за кандидатурѣ прѣдъ надлежнитѣ мѣста.

Не слѣдъ много врѣме г-нъ Чочковъ ни прочете другото изложение, направено лично отъ него и изключително отъ него страна до Екзархията, въ което себе си прѣпорѫчваше да бжде назначенъ на най-важната длъжность — инспекторска, а нѣкои отъ кандидатитѣ на дружбѣното изложение, макаръ съ висше образование и съ дълга учителска практика, тр прѣпорѫчване да бждатъ назначени на по долни длъжности. Неговото изложение сѣпмо дружебното по отношение на това, кои какви длъжности да заемать, бѣше тъкмо противоположно. Нѣщо повече, то бѣше нагло и на тъй той друга цѣль не гонѣше, освѣнъ тая: въ Дебъръ училищното дѣло, както доста сж е вѣрѣйо пошъ негова дирижирока, да си вярви. Въ Дебъръ да не застане човѣкъ, кадъ)ерѣ начело на училищнитѣ работи, защото тогава цѣлъ да се види отъ всички, че има поучени и по-способни отъ него. Да допусѣнѣе той да се реализира тоа голѣмо прости училищнотѣ застой, то е се рѣвна да се самоунитожи. Тогава той ще трѣбва да падне „отъ ать на магаре".

Но той не допуска това. Той писа въ екзархията, до Николаиа, до учителитѣ и гражданитѣ за „пъклення" планъ на дебърската интелегенция въ Софиа и сполучи да осуети плана: Екзархията, боейки се отъ кавгитѣ въ Дебъръ, назначи г-на Ф. Чочковъ за главенъ учитель. Николаиа, боейки се отъ сѣстни хора, се провикна: „Не не щемъ за учители у насъ Л. Димитрова, Д. Илиева и др., които се скитать по шантанитѣ въ София". Учителитѣ, уплашени, че ще бждатъ хвърлени по селата, кадѣто имѣ е мѣстото, изпратихха протести въ екзархията.

„Гражданитѣ", боейки се отъ свѣтлината, сжщо реагираха на Чочковия позивъ.

Г-нъ Чочковъ не забрани да се усигури и отказѣ едно друго длинетено мѣсто. Той леино се слоби съ картичка отъ „гражданитѣ" до единъ виденъ македонски дѣецъ, до когото се прѣпорѫчваше той да бжде назначенъ въ Дебъръ. Ние видѣхме сами тая картичка.

Екзархията, съ малки изключения, запази статуквото въ училищата въ Дебъръ, както и въ цѣла Македония.

Работата, горѣ-долу, си търпна по старо му. Само инспекторската длъжность се зае отъ нѣкъ човѣкъ, г-на Димитръ Илиевъ, който, при всичката своя неподвижность, пакъ е направилъ вече нѣколко обиколки изъ всички села и все е допринесъ, както чуваме отъ селяни и граждани, много повече отъ онова, което Ф. Чочковъ е направилъ прѣзъ толкозъ годишнотѣ си инспекторствания.

Тукъ му е мѣстото да прибавимъ, че г-нъ Илиевъ, по запонѣдъ отъ начальството; допиро редъ да инспектира и ревизира и класното училище въ Дебъръ. Главнинтѣ учитель, Чочковъ, се е съпротивилъ и на сжщия денъ, когато дошла запонѣдта, той изнаѣ единъ конъ и отишълъ до манастирѣ, кждѣто билъ владиката, да протестира противъ тая смѣлость: да му ревизира училището инспектора, който бѣхъ съ срѣдно образование, когато той (Чочковъ) билъ съ *висше*.

Съ тоа искаме да подчертаемъ мисъльта, че Чочковъ, свършилъ—недоскръшилъ V класъ, защото е бѣлъ нередовенъ студентъ, просто слушателъ, какъвто може да бжде въ университета всѣки, безъ огледъ на образованието си, и защото има 3 семестра, отъ които и двата прѣкарани въ отъ университетъ, а единъ е сѣмта съ висше образование. Въ Дебъръ, прѣдъ очиа, които не знаятъ, що е редовенъ и нередовенъ студентъ или слушателъ, той може да мнява и за архинишкъ, въ за часъ тукъ, кждѣто хора съ подолѣно образование не могатъ да заемать никаква, дажe и най-долна държавна служба, той би останѣлъ просъ даскалъ.

Такава нескромность, като неговата, тукъ я наричатъ нахалство.

Ние ще отъавимъ на страна компетентността му да прави планове и неквалификъ му да бжде подложенъ на изслѣдвания и ревизия отъ комисия въ Дебъръ, защото достатъчно се каза на врѣмето за това; нито ще споменемъ нѣщо за неговото участие въ 15 годишното сжществуване на револ. организация, съмплаиде съ неговото 15 годишно служение, защото дѣйность отъ подобно естество, за похвала отъ страна на реакционнитѣ турци, той нѣма, макаръ и да е замѣдъ такива видни длъжности, които други хора сж ги направили тождествени съ революционнитѣ.

Ще се спремъ ощe на нѣколко факти, които ще ни допомѣтъ по-ясно представлението за тая личность, съ слабата на които, за нещастие, дебърскитѣ работи сж били до сега тѣсно свързани.

(Ще продъжимъ въ идещия брой).

Изъ науката, просвѣтата и живота.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Пѣвель отбрусли Л. Димитровъ.

X.

Заключение върху вечернитѣ допълнителни училища въ Англия. Нѣкои другѣ видове на допълнително вечерно образование.

Всичко това е станало неотдавна въ Брайтонъ; по-рано сжщото нѣщо е било направено и въ града Стокпортъ за младежитѣ, които служели въ пощенскитѣ писалища. Аналогични факти сж станали и въ другѣ градове. Всичко това не гарантира ли успѣха на вечарното допълнително образование въ Англия?

пурка изобилна кръвь и опръсъка облѣкдото ѝ. Въ мигъ оскърбения сѣрургъ избухна.

— Ахъ майката нимна!... дайте ми пушката, изпикалъ разярен той и почналъ да тича като лудъ изъ кжшата.

Попадията и кжшинитѣ хора, като схванали кждѣ може да излѣзе ярка, що би ималъ пушка, почнали да го успокояватъ.

Но успокоява на тъй лесно ранения звѣръ?!

— Пушката, пушката ми дайте, викаше съ пѣна на устата оскърбения домакинъ, и таскаше всѣкого, който се доближаваше до него да го успокоява съ милване.

Припомнили му, че неговата пушка не е въ кжщи. Той бѣше е дадъ на управителя, що е Жрвжанъ.

Тогава той отворилъ вратата и хукналъ навънъ. Подиръ него притичали да го молятъ.

Влѣзалъ у Стефана Баручия. Цѣлата кжща се растрепоквала.

Свещеника почналъ да се моли да му дадатъ тѣхната пушка.

Но вѣчото тоа Стефанъ почналъ да го успокоява.

Нѣмало какво да се прави. Съ голи рѫцѣ кждѣ-то бждѣ свободнитѣ разбойници не е било възможно да се нокжкатъ прилично. Освѣнъ, че никакво оружие не му дали, въ катерици го въ тѣрѣ и не сж го пущали да излѣзе вечѣ.

Отъ тъй, че безсилень да си отмъсти той заплакалъ като дѣте.

Отъ тъзи вечерь въ аушата на свещеника постжпилъ вечѣ прѣварѣть.

Той отъ тъзи случай, рѣшилъ да напусне селото.

Утринта, разбойницитѣ се приготвили за пжть.

Не малко значение, въ смисъль на усиливане популярностьта на вечернитѣ допълнителни училища и за тѣхния успѣхъ, има значителното подобрение на общата имѣ организация, а особено установяването непрѣкжсната връзка между обикновенитѣ допълнителни вечерни училища, които повтарятъ и допълнятъ курса на народнитѣ дневни училища, съ учебнитѣ заведения, които давать въ своитѣ вечерни класове повечѣ или помалко сериозно търговско или техническо образование.

Безъ да се спираме по-бързо (ръсть на числото на учениитѣ се въ вечернитѣ допълнителни училища, безъ да се гледа на несъмнѣния, вѣоще казано, прогресъ на тия училища въ всѣко отношение, въ Англия въ посѣдно врѣме все повече и повече се по-прѣвнително и по-рѣшително се изказва мисъль за необходимостта да се направи посѣщението въ вечернитѣ училища задъжителено за лица на извѣстна възрасть. Тази мисъль се оправдава както отъ принципиални съображения, така и отъ практическия характеръ. „Нашата система на доброволно посѣщение вечернитѣ училища има много добри страни", казва проф. Селлеръ. „У нѣкои младежи тя развива трудолюбие, енергия, самодѣятелность. Тази система е благотворна за ония, които за своето образование дожетъ да дадатъ много нѣщо въ жертвитѣ".

„Отъ друга страна, нашата система има тоя недостатъкъ, че тя остави въ полкой дѣнинвитѣ или по малко енергичнитѣ. Ако я сравнимъ съ нѣмската или швейцарската, кждѣто посѣщението въ вечернитѣ допълнителни училища е задъжителено, то се оказва, че при нашата система остаятъ сравнително голѣмо число младежи безъ кжща и да е образованието и дисциплина въ критическитѣ години на своята възрасть. Не бива да се прѣувеличава влиянието на училището, нито да се прѣувеличава влиянието на сурония опитъ на живота. Трѣбва да се признаѣ, че при нашата система на вечерни училища, между посѣщающитѣ по добро желание попа да мжсѣтъ да се кажа, новѣшки материалъ, който по съдѣржанието си него гриже би могъ да принесе по-голѣма полза на държавата, нежели тоа е възможно при сегашнитѣ условия.

„Нашата система по дъжъ съотвѣтствуя на индивидуалностьта, а не на колективностьта мирогледнце. Нашата система игнорира отдѣлнитѣ момчe, освѣнъ въ тия случаи, когато то само доброволно иска образование. Нашата система не се стреми да разреши проблемата на допълнителнотo образование въ всичката нѣйна цѣлость, но се задоволява съ прѣлагаранего на извѣстни удобства за образованието на ония, които искать отъ тѣхъ да се ползуватъ. По такъвъ начинъ тая система дава случай, дава възможность, но не изиска учението като една национална обязность. Като краенъ резултатъ се указва, че огромно число момчета и момичета въ Англия, които избѣгать отъ основнитѣ училища, лишаватъ се за винаги отъ влиянието на образователнитѣ учрѣждения: отъ тъзи имено мом-

Али Лиса, пратилъ Симона да повика попадията за да й иска прошка, но тя отговорила, че ти въ турчинъ вѣра нѣма. Турчинъ и куче се елно е.

Тѣ си замислили. Свещеника неднага отишълъ при чета Тонаска Новкоски.

Тамо били повикани старѣитѣ Шаре Караджа Мио Милошъ, Лазарь Цуцулъ и др.

Той се оплакалъ, че при всичко че плаща дерудеждилъкъ но арнаутитѣ при него дохаждатъ, когато би трѣбвало дерудеждилта да ги прибере въ кжшата си и да ги храни.

Порадъ малки сплди отрѣди между селянитѣ сжществувало партизанство. Кмета и всѣкои отъ старѣитѣ, не обърнали внимание на справедливитѣ оплакания на свещеника.

Тогава той жмъ заявилъ, че ще напусне селото.

Сѣбранитѣ взѣли заявлението на свещеника за не сериозно.

Таиаска и Шаре като отговорѣ се почукали по задницитѣ.

— Тю, що кѣе не найтъ!

Свещеника оскърбенъ си отишълъ у дома. Като обмислилъ добрѣ повикалъ се мисъльта за напущане селото, той и съобщилъ на попадията.

— Кждѣ кѣе ме носишъ, тамо кѣе идамъ, билъ отговора на попадията.

Тази й отговорѣ окуражилъ напатения свещеникъ.

Открито почнали да се приготовляватъ. Свещеника и попадията нескриили намѣрението си.

Селянитѣ, както видѣли, че свещеника дѣйствително ще напуща селото, сѣбрали сж се и го помикали Той имъ е заявилъ въ сѣбранието, че нѣма да отстъпи отъ рѣшението си

Нѣкои отъ сѣбранитѣ, го заплашили, че нѣма да го пуснатъ.

ПОДЛИСТНИКЪ.

Свещеникъ Георги Кузмановъ

(Продъжение отъ бр. 48).

Алиъ Иса не я оставилъ да довърши рѣчта си. Той грабналъ тринжжника, който бѣлъ около него и го метналъ съ всѣ въ ръку попадията. Тринжжникътъ падналъ врѣку главата на попадията и отсѣчалъ настрана.

Попадията, въмутена отъ дръзостта на арнаутина забрамила болнитѣ си мжчения, когато не почувствувала, сѣдала отъ тринжжника, въ ръкото бѣ се покачила, взела го здраво въ рѫцѣтѣ и мжчновено го изпратила къмъ Алиъ Тринжжникътъ падналъ право въ цѣлота. Алиъ, макаръ и да се навелъ за да избѣгне удара, билъ ударенъ въ гърдитѣ.

Наскочили всички.

Въ тоа моментъ нѣкой сѣборилъ, стоящата прѣдъ тѣхъ върху тринжжникъ, лампа.

Настанала тъмнина.

Попадията въ тоа моментъ дръпнала по себѣ си вратата на стаята, че сѣдѣ нея и оная, които водеелъ въ долния етажъ и излѣзла окъсвдена въ двора.

Попъ Гюрчинъ, който видѣлъ какво станало вътрѣ, кипналъ до лудость отъ яъ, спустналъ се да влѣзе вътрѣ.

Попадията го посрѣщнала и му казала, че нищо нѣй е.

Свещеника повѣрвалъ, защо въ ржка сѣмлала си жена и бѣрзо напусналъ кжщата си.

Но онова, което тъмнинатa сѣрдна сѣтлината открива. Щомъ влѣзли въ дома на баджжанъ си, свещеника видѣлъ, че отъ челото на сѣпругата му

чета се образува подвръ армия отъ хора, занимаващи се съ труба, черна работа и само за нея способни.

Тъй гледа на въпроса за вечерните допълнителни училища единъ отъ най-авторитетните англійски педагози; въ това гледище се присъединяватъ голѣма часть отъ видните дѣятели на най-различнитѣ обществени кржгове. Това по-ясно отъ всичко се доказва отъ обстоятелството, че прѣзъ тритѣ послѣдни години въ парламента четири пати се поднига въпроса за установяването — въ тая или друга форма — на задъжителното посѣщение вечернитѣ училища отъ младежитѣ, недостигнали 17 или 18 годишна възрасть.

Забѣлѣжително е, че нѣрнитѣ законопроекти отъ тоя родъ бѣли внесени въ *палата на лордоветѣ* отъ епископа на Хереф ордското графство Bishop of Hereford, Персивалъ. Колко тоя рѣзко се различава съ прѣдставлението на русина за отношението на вишата аристокрація и вишето духовенство къмъ дѣлото на народното образование.

Третиятъ проектъ съ задъжителенъ характеръ бѣлъ внесенъ въ парламента отъ група лица съ сиръ Дж. Бруча на чело—вече не вѣднажъ спомеманти отъ къмъ народнитѣ англійски промишленици, тоби сламѣть, що, какъ на малкимъ, фактически установиѣ за своитѣ млади работници задъжителнотоо посѣщение на вечернитѣ училища. Тоби фактъ сѣщо запознава русини читатель съ необходимостта за него тъй на крупенъ промишленикъ. Ние знаемъ, освѣнъ това, че тоби фактъ далечъ не е единственъ отъ тоя родъ.

Нѣкаква аналогоюсть да се спирамъ, за да обяснимъ причинитѣ, по които нито единъ отъ чертитѣ законопроекти не се увѣнчалъ съ желания успѣхъ. За насъ тѣзи проекти са важни само въ това отношение, че тѣ показватъ, какъ се насочва обществената мисъль въ Англия по тоя крайно важенъ въпросъ.

За по-пълна и по-точна характеристика на това направление, както и за характеристика на съвръмена Англия въобще, може да служатъ и слѣдитѣ любопитни, споредъ насъ, факти, които ни прѣкаватъ, въ дѣйствителность, въ съвсѣмъ чужда за насъ политическа атмосфера

Прѣзъ май 1904 год. Търговската палата въ Блакберн (градъ съ население отъ 130,000 души, намиращъ се 30 верстн далечъ отъ Манчестеръ) и неговия окрѣгъ, въ прѣдсѣдателя на единъ нѣнъ членъ (сиръ Г. Хиберть), вотирала резолюція, въ които нѣй четемъ, между другото, такива думи: „Настойнно е врѣме, когато трѣба да се издадатъ съотвѣтнитѣ заповѣди, които да установятъ задъжителнотоо посѣщение на вечернитѣ училища отъ всички лица, недостигнали 17 години и необучаващи се въ единнитѣ училища. Търговската палата въ Блакберн внимателно и внимателно изучила въпроса за вечернитѣ допълнителни училища и е дошла до дълбокото убѣждение, че знанчителната часть отъ парить, разходвани за изхъртъкатъ на начальнитѣ училища въ Англия и Валисъ, отиватъ на пусто всѣдствие на това, че образованието на голѣма часть отъ дѣцата се свършва съ излизането имъ отъ дневнитѣ начални училища"...

„Най-важнитѣ благотворни резултати отъ прѣдлаганата наша мѣрка би биля: първо, намаление на тази загуба на народнотоо училище, които при дневнитѣ условия се указва безплодна, второ — значителенъ прогресъ въ народнотоо образование въобще, трето — намаление числото на младежитѣ, безнѣлно скитащи сега по улицитѣ, четвърто — подчинение на младежитѣ въ тѣхната критическа възрасть на дисциплинирящото влияние на учението и училищнотоо въбщие".

Такива са гледищата и съображенията, които изхождатъ измежду най-прогресивната часть на търговско-промишленитѣ сфери въ Англия.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИЯСКО

По положението въ Македония. — Въ едно интервю на Ахмедъ Риза, прѣдсѣдателя на камарата въ Цариградъ, Шевкетъ паша, министръ на войната, Толитъ бей, министръ на вътрѣшнитѣ работи съ кореспондента на „Руское слово", изказатъ се на общиятъ въ положение на кабинета въ общото положение въ Турция.

Нѣй ще въпроизвелемъ тукъ само онѣ разсѫждения, на интереното съ Толитъ бей, което се отнасо до Македония. Его тои казалъ:

Ние сме съгласни за автономия на Македония, но не ще се примиримъ съ пълнотоо нѣйно отдѣляне отъ състава на отоманската империя. Макеедонитѣ като запазватъ своятъ національность, трѣбва въ сѫщото врѣме да си останатъ отомани. Такава е основната идея за автономнята на Македония, на която ние сме съгласни. Нѣка се проникнатъ съ нея заграничнитѣ сфери и нѣма вече никакъ причината за разпри. Тогава ще стане възможно и осѫществяването на балканската федерация, полезна за всички, а особено за малкитѣ господарства.

Къмъ това спитане за отношенѣ да прибавимъ и слѣдитѣ думи, казани отъ Джахидъ бей въ Танинъ, по поводъ посѣщението на Фердинанда въ Цариградъ: „Доиѣрието, което ние се вътаномаемъ къмъ българитѣ, ще ни бѫде полезно. И, ако тоя довѣрие, наистина, се вътанови, какъ се надѣваме, посѣщението на царь Фердинандъ ще се увѣнчае съ *едни голѣми резултати* (к. н.): изъ „Прѣпорецъ", брой 60, 1910 год.

Брожение противъ Низри бай. — Цариградъ, 25 фев. — Слобщаватъ отъ Битоля, че прѣдсѣдателятъ на тамошнотоо военно-полевото сѫдъ, Омеръ бей, и двама отъ членоветѣ на сѫда, Серветъ бей и Кемалъ бей, са били заставени да прѣдадатъ оставка отъ досегашнитѣ си постове, всѣдствие заплашванията, които сина часть отъ битолското население е отправило до тѣхъ по внушение отъ извѣстния рѣсенски герой майоръ Низри. Това движение противъ поменатитѣ членове на битолскотоо военно-полево сѫдъ било прѣдизвикано отъ недоволството на мохамеданитѣ противъ оправданието на 22-та българи, които властитѣ бѣхъ замѣсили въ аферата по убийството на Ивов Иовановичъ. Мохамеданитѣ, които вливатъ въ себе-нисто, заплашили съ смѫртъ Омеръ бей, Серветъ бей и Кемалъ бей и поставили етнѣ ковчегъ прѣдъ кѫщата на Омера бея.

Назначенитѣ отъ министерството офицери на мѣстото на изклѣченитѣ отъ остава членове на битолския военно-полевя сѫдъ сѫ отказали да заематъ новитѣ си постове, понеже се опасвали за сигурността на живота си.

Оставката на Омеръ бея прѣдизвика въ офицерскитѣ кржгове едно силно вражебно течение противъ Низри бей.

Турски чети въ Енидже вардарско. — Солунъ, 25.II Въ противовѣсъ на съставенитѣ, двѣ чети — грѫцка и българска — отъ нелегалнитѣ жители на енижевардарската каза, които са били принудени при разни случаи да хванатъ гората, въ сѫщата каза сѫ образувани четири турски чети отъ селанитѣ въ селата Ашиклари, Бойнина, Възгаш и етна друга арнаутска, които сѫ си поставили за задача да пазятъ въ реденъ, чрѣзъ теронъ, християнското население въ областта. Тѣзи чети се движатъ свободно и непрѣпятствено въ казата, безъ ни най-малко да сѫ обезпокоявани отъ властитѣ, които даже ги подпомагатъ въ мнѣстни случаи. Водителитѣ на тия чети сѫ отъ с. Ашиклари Кьорпе Ибрахимъ съ 15 души, а въ с. Бойнина Тъфекъ Мехмедовъ съ 10 души.

Арнаутѣ усмирени. — Цариградъ, 28/II. „Танинъ" поздравя министра на вътрѣшнитѣ работи, Талитъ бей, съ успѣха, който той е постигнатъ, като е спокоилъ съ своята политика да спечели арабския главатарь Сиди Идрисъ на страната на правителството. Знайно е, че тоя шейхъ упражнява голѣмо влияние въ цѣлия асирски санджакъ. Благодарение на Талитъ бей, казва вѣстникъ, опасностноотоо на Йемена е вече осигурено.

Албанцитѣ противъ адриатическата желѣзница. — Цариградъ, 28/II. Нѣкоя албанския клубъ „Вишкиньа" съ сѫбранія, въ които членоветѣ на клуба сѫ изказали противъ построѣнието подъ чуждо влияние желѣзнопжлтата линия Дунава—Адриатическо море.

Новобранцитѣ немохамедани. На мѣста новобранцитѣ немохамедани, които се викатъ въ войската, тѣхъ нѣ неохотно се внимали на поща отъ властитѣ, поради кои то послѣднитѣ взимали съотвѣтнитѣ мѣрки. Така напр. въ гр. Сѫръ, отъ мъхалата „Вароъ" бѣли позикани шестина, но закдрзимтѣ само единого могли да намѣрятъ. Петимата се крили, но отсетнѣ дванята били намѣрени.

Шабанъ, полиха, се е намѫшалъ въ кавгата.

— Трѫбва да платишъ „джезата", се обръща той кѫмъ свещеника!

— Никакви джеза не плакамъ, отвърнала свещеника, и-тебе не тие е ли срамъ да ме учишъ на това, кога ти си дѣлженъ да ме защитишъ. Защо ти плащаше ние толко пари. Ти срамъ нѣмашъ на Изворецъ.

Шабанъ посраменъ мѫлчалъ.

Слѣдъ етна дъ́лга паза Сюлъ-Синанъ, като турналъ револвера въ пояса си, заявилъ: — Давамъ ти три дни мулетъ. Въ бѣлъ сабанъ чекаяъ да ми донесишъ на „Рупинъ" 25 лири. Инакъ ще те заколамъ, кѫо ярв и глаѫта на колъ ще е набочкамъ. Айде сбей си сега.

Попъ Георгинъ турилъ револвера въ джеба си и, безъ да каже дума, излѣзалъ.

Щомъ стигнатъ у дома, пратилъ слугата си въ С. Аркановъ при братовчедъ и поканилъ съ порѫчка въ сѫбота прѣзъ нощта да докарать двѣ стари коня, почналъ да сѫбира покъщнината и да и приѫзрва на денгоне.

Окончателно рѣшилъ вече срѣщу недѣля прѣзъ нощта да избѣга съ цѣлата си фамилия.

Никой дурчъ незнаелъ освѣнъ Стана, сестрата на попадията и Силинъ Ангелески.

Въ сѫбота вечерта, когато всичко било готово, пристигнали Стефанъ отъ Аркановъ, братъ на попадията, съ три коня. Той останалъ въ чудо, когато разбралъ намѣрението на зетя си. Нѣмало какво да се прави. Всичко било свършено.

Късно сѫщата вечерь Сюлъ-Синанъ пратилъ да повикатъ попа за да му напомни още етнѣ пѫть, че той ще чека 25 лири на „Рупинъ".

Попъ Георгинъ се е явилъ и се е прѣсторилъ, че кандисалъ да му даде исканитѣ пари.

Върнали се у дома и веднага заповѣдалъ да товарятъ конетѣ.

Полунощъ токо що прѣфърлило. Сѣ сѫдни на очи, свещеника като взелъ за ржка дѣщата си: 12 годишния Иосифъ, 9 год. Войданъ и 6 годъ. Анастасия, а попадията, съ 5 сѣдмичното бебе на ржцѣ, прѣкръстили сѫ се и прѣсѣкочили прага на кѫщата си.

Всички, отъ мало до голѣмо, почнали да плачатъ

Картината е била трогателна...

Сѫвсѣм тия посрѣднала подъ Ярожанонъ; тамъ дошла да изпрати дъщеря си и зетя си баба Новейца. При заходъ сѫлнце бѣженцитѣ сѫ стигнали въ Охридъ, кѫдѣто слѣдъ нѣколко мѣсеца, свещеника и попадията останатѣ въ етна оволѣла епоха.

Покелалъ той да си продаде имота въ селото, нѣ разбойницитѣ арнаути сѫ заплашили купувачитѣ. Тогава той прѣдложилъ до „комисиоперъ" арнаути въ Дебъръ. Продалъ имота си и окончателно се простилъ съ селото. Бѣжанитѣ традъ Охридъ не го хранѣлъ. Прѣзъ 1888 година той дошлъ до Софія за дано намѣри работа. Неспочулъ. На другата година продѣлъта дошлъ пакъ и тогава го назначили въ етно село, въ което стоялъ само нѣколко мѣсеци, защото прѣзъ зимата го назначили въ новостроящата се часть на Юго-Бунарь. На сѣдлующата година той прибралъ цѣлата си фамилия и се установилъ въ солищата, кѫдѣто и почина прѣди 2 мѣсеци далечъ отъ своето родно мѣсто.

(Край).

Всички новбранци се „ръжали под“ строгъ надзоръ — пазени отъ войници. Не имъ позволяли да се видятъ даже съ тѣхнитѣ домашни.

Новини отъ Македония — На вѣстницитѣ е съобщено, че за въ бъдаще помощитѣ, които се отпущатъ на немюсюлманскитѣ училище отъ министерството на просвѣтата, ще се внасятъ направо въ тия училища, а не чрезъ митрополитѣ и другитѣ духовни учрѣждения.

Солунъ, 26 февр. Извѣстнитѣ български революционери лѣло Анцо, родомъ отъ село Арсенъ (Воденско) е назначенъ за потераждия за качащитѣ въ Воденско, Сѣботско, Енидженско, Берско, чакъ до Солунъ.

— На вдовицата на убития въ Битоля Иово Иовановиѣ е отпусната пенсия въ размѣръ 400 гроша мѣсечно.

— Отъ всѣко арнаутско село въ Дѣбърско сѣ били изпратени по двама одредати на моссарифина въ Дѣбръ, за да му извѣстятъ, че арнаутитѣ отъ Дѣбърско не искатъ хурнетъ, а сѣщо тѣй не искатъ цото немюсюлманитѣ да се взематъ на военна служба.

Въоружеѣнето на Турция. Цариградъ, 28 т. м. Специалната комисия при м-то на марината е взела окончателно рѣшение да се поръчатъ въ англійскитѣ корабостроителници два броненосци и 1 бронирамъ кръшерь.

Дефицитъ въ турския бюджетъ — Цариградъ, 28/II. Камарата гласуча врѣмемния бюджетъ за мѣсецитѣ мартъ и априлъ. Спорѣдъ съобщението на докладчика дефицитъ въ общия дръжавенъ бюджетъ, всѣдствие ѣна отпуснатитѣ разни допълнителни кредити, цѣлъ да възлиза на около 7,000,000 турски лири.

Султанътъ въ Бѣлградъ. — Бѣлградъ 28 II. „Штампа“ съобщава, че султанътъ е изразилъ желание, да повърне лично въ Бѣлградъ визитата, които краль Петръ ще му направи въ Цариградъ.

Нови дуели въ Турция. Цариградъ, 25.II. — Поради крайно враждебното поведение на елемѣнти отъ дванадесетъ полкъ, нанесено при отдаването на багдатската желѣзница, Решиѣдъ бей, по въпроса за напоняването на конницата ранина, между него и подкирктора на желѣзницата, г-нъ Кауръ, е произлѣзла напосѣлѣкъ една силна кавранина. Подкиректорътъ, считайки се за обидѣнъ изпадилъ комисаря отъ кабинета си, всѣдствие на които Решиѣдъ бей му изпратилъ секундантъ. Г-нъ Кауръ, обаче, не е приелъ никакво обяснение до сѣжно инцидента, понеже послѣдния сасѣдалъ чисто служебни работи.

Външни вѣсти

Краль Петръ въ София. — Сѣдъ завръщането си отъ Цариградъ Н. Вѣ. Цариятъ ще очаква посѣщението, което орѣбъсвѣта краль Петръ ще му направи въ София. Чрѣзъ пълномощнитѣ министри въ Бѣлградъ, г-нъ Тошевъ, между сръбското и българско правителства сѣ зяведени прѣговори за програмата и датата на свиждането въ столицата.

В. „Тань“ за нете; бур ската визита. — Парижъ, 1 мартъ. Коментирайки отново посѣщението на цари на българитѣ въ Петербургъ, „Тань“ казва, че поздравяваитѣ на Г. Т. Ѣ. Ѣ. Ѣ

Година I. София, 14 мартъ 1910 год. Брой 50.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧИО.

Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За чинове на дружбата и кьоноветѣ в . . . . . 4 лева.
За нечиновне на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Урежда
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
ул. „Екзархъ Йосифъ I“ № 25, III етажъ.
Обявления се приемать на износни условия.

Фондъ за издаржки на вѣстника.

Софроний Геогриевъ . . . . . 3 лева

Чествики на имени дни.

Тодоровдень.

г. Тодоръ Божиновъ . . . . . 2 лева.

Обявление.

Съобщава се, че на 12 априлъ т. г., въ 3 ч. (по турски) прѣдъ обѣдъ, ще се произведе въ помѣщението на Сѣв. Дебъръ. Митрополия търгъ за отдаване на прѣдприемачъ само цѣлата конструктивна часть на зданието за III-клено и основно училище въ г. Дебъръ.

Първоначална оцѣнка 350 л. т.

За участие въ търга иска се залогъ 5% отъ първоначалната оцѣнка, вложени въ каса на комисията или кредитно учрѣждение.

Конкурентитѣ ще малонадлежатъ върху първоначалната оцѣнка. Прѣдложенията се приемать въ затворенъ пликъ.

Плановетѣ, помѣнитѣ условия и др. подробности могатъ да се видятъ всѣки день въ канцеларията (училищната) на комисията.

Напълненото на прѣдприятието ще се заточне, когато комисията прѣдпише това на прѣдприемача. Ако това не стане най-кжсно до 1 юлий т. г., търга се унищожава по желание на прѣдприемача.

За улеснение на конкурентитѣ отъ странство давать се тия най-необходими обяснения:

Зданието ще е двуетажно съ застроено пространство 254 кв. м.

Отдѣлнитѣ по-гланви конструктивни работи състоятъ отъ:

1) *земляна работа*: куб. м. 250; 2) *зидария*: а) каменна 459·5 куб. м., въ които влизатъ 96 кв. м. мозайка съ фути и 6) тухлена—куб. м. 256·5; 3) *мазилка*: а) вжнкашна 666·4 и б) вжтрѣшна 1496·6 кв. м.; 4) *дврводѣлски* работи: а) поставение греди, подове, лѣтни (мѣрени въ хоризонт. проекция) 252·5 и б) покривъ съ околоврьстна стрѣха съ консоли (мѣрена по сжщия начинъ) 284 кв. м.; 5) *каменодѣлски работи*: стълби (една вѣтрена) и фундаментѣ первазъ 102·5 лин. метра, включително кьртенето и прѣнасянето камънитѣ отъ с Банища; 6) *тенекеджийски*: а) постилане съ галванизъ тенеке покрива 340 кв. м. и б) водопроводни трѫби 100 лин. метра; 7) *столарски*: а) 2 двукрилни и 16 еднокрилни врати, б) 39 голѣми 12-крилни, 29 малки двукрилни и 2 малки 4-крилни прозорци и 8) *бояджийски работи*: а) постна боя (стиль сецасионъ 2163 кв. м. и б) бодисване съ блажна боя всичкитѣ дървени, тенекенени и желѣзарски работи.

Отъ строителната комисия.

г. Дебръ, 4 мартъ 1910 г.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Съобщаваме на всички дебрани, намирани се въ царство България и странство, че приемаме да изпращать чрѣзъ нась пари за домашнитѣ си въ гр. Дебъръ и по селата въ цѣлия Дебърски окржгъ, които ще се броятъ отъ г. Сласъ Кръстевъ Симонски, търговецъ въ гр. Дебъръ, съ комисионна 25 ct. на всѣки 20 лева (наполеонъ). Паритѣ ще бѫдатъ броени въ злато, а не въ бѣли меджедии.

София, 5 февруарий 1910 год.

Съ отлично почитание:

Братя Йосифови.

Умоляватъ се **настоятелно** всички ония абонати на в. „Дебърски гласъ“, които още не сѫ изплатили абонамента, да направятъ това **въ най-скоро врѣме**, като изпратятъ стойностьта чрѣзъ пощата или по другъ начинъ до касиера на Редакционния комитетъ г. Мих. Петровъ, площадь „Св. Краль“ № 1, понеже краят на годишнината на вѣстника вече наближава.

Умоляватъ се сжщо абонатитѣ на вѣстника и за слѣдното: когато, по една или друга причина се мѣстятъ, да явяватъ въ Редакцията съ едно отворено писмо точно стария си адресъ, на който получавали вѣстника, и новия, за да имъ се изпраща редовно.

Отъ Редакцията.

Дорскитѣ посѣщения и македонски въпросъ.

Ако има страна най-нещастна въ свѣта, то тя е Македония. Тоа е било отъ край врѣме, е сега, па, може би, ще бѫде и въ бѫдеще. Очаквайки тамошното население по-свѣтли дни, върви кѫмъ по-мрачни и по-мрачни. Напусто то давѣ скжпи жертви и водѣ кончина борба, за да постигне единъ що-годѣ сносенъ животъ. Неговитѣ жертви и неговата борба използуваха други и изглежда че що ги използуватъ до край.

Новинитѣ европейски курсъ по балканската политика нѣма за цѣль да възнори миръ въ тази страна, макаръ и да викатъ политическитѣ глашатаи, да си дератъ гѫрлото за миръ. Тоа кѫрсъкъ за миръ е прѣдназначенъ отъ страхъ на едно австрийско нахлуване кѫмъ Солунъ. Непритоятени тия дѫржави, които сѫ обзети отъ тоа страхъ, да се съпротивятъ на такъвъ евентуаленъ нахлуване, правятъ политика. Напразни и несъществени усилия! Нѣмащитѣ дебнатъ и сѫ поставени въ най-благоприятни условия.

Дивитѣ, фанатицитѣ, неспособнитѣ за истинска култура и прогресъ турци, си възбраняватъ, че вече станаха голѣма европейска слава и вмѣсто да дадатъ оним права и свободи, които гарантиратъ единъ що-годѣ сносенъ животъ и едно нормално развитие на отдѣлнитѣ национности въ Турция, повтарятъ сѫщитѣ грѫбни, които скѫпо сѫ мъ костували въ миналото, а нѣма по-евтино да имъ костуватъ сега или въ най-близко бѫдеще. Разбира се, и ний нѣма да видимъ хаиръ тогава, но турцитѣ още помалко.

Бѫрзитѣ царски посѣщения въ Петербургъ и въ Цариградъ на нѣкои балкански владѣтели се отнасятъ до кожата на турцитѣ, а сѫщевременно, и до кожата на толкова измѫченото македонско население. И ако съ толкова наивни турцитѣ, да допускатъ, че тѣзи посѣщения сѫ една побѣда за тѣхъ, и то по-голѣма отъ оная слѣдъ Кумановската битка, тѣзи много се лъжатъ. Тѫрдѣ много се лъжатъ турцитѣ, ако си обясняватъ „симпатиитѣ“ на Европа съ вѣрата у тѣхъ, че тѣ сѫ направили голѣмъ успѣхъ въ свои дѫржавно-политически животъ и съ това, че сѫ отишли толкова далечъ въ своето възраждане, че заслужили тия симпатии. Такива илюзии сѫ тѫрдѣ жалки.

Напразно се храбрятъ турцитѣ срѣщу вѣшнитѣ вмѣшателства, напразно вѣрватъ и залугватъ свѣта съ своитѣ виковe, че македонски въпросъ вече нѣма, че всичко въ Турция върви по медъ и масло.

Напротивъ, македонски въпросъ го има тъкмо сега и то въ най-опасната му форма, макаръ и отъ всѣкждѣ да искатъ да го закриватъ, да се прѣтворятъ, че не се касае за македонски въпросъ и да тѫжатъ за мира.

Посѣщенията на царетѣ и опититѣ за руско-австрийско помирение и съглашение, сѫ опити за врѣменни цѣли, за да вържатъ умъ рѫцѣтѣ на Австрия, които сѫ настѫрнеле и отворени чета гледа кѫмъ Македония и искa да я погълне. Цѣли си спомогнатъ отчаянитѣ усилия на тройното съглашение въ тая посока чрѣзъ устроенитѣ посѣщения въ Петербургъ и Цариградъ на владѣтелитѣ на балканскитѣ дѫржавици, е тѫрдѣ съмнително, защото австрийцитѣ и изобщо нѣмцитѣ сѫ прозорливи дипломати и знѫдатъ, че обстоятелствата имъ благоприятствуватъ.

Разбиране усилията на Русия въ това отношение, но, за жалъ, нищо добро тия усилия въ тия моменти не вѣрване да докаратъ. Единъ би биелъ лѣкъ, за да се прѣдотвратяти злото — споразумѣние на третѣ поне балкански дѫржавици: Турция, България и Сърбия въ основа—да се дадатъ автономни права на македонскитѣ населения. Дѣйствително, той е единственiя спасителенъ пѫть отъ угрозата, които заплашва Турция и балканскитѣ славяни. Не, обаче, сме скептици и не вѣрваме най-напрѣдъ, че между българи и сърби може да се постигне едно братско и здраво съглашение, а камо ли съ турцитѣ. Турцитѣ, като слаби, хитуватъ и може би даватъ нѣкои обѣщания, за да ги изпъльнятъ.

Его защо руситѣ и чиноветѣ на тройното съглашение, вмѣсто да си правятъ илюзии за нѣкакъвъ миръ, който нѣма да настане, докато турцитѣ бранярятъ всѣкакъва права и справедливость, всѣкакво зачитие на човѣшко и национално достоинство въ нацинтѣ, подластни тѣмъ, да поразмислятъ за мѣрки и срѣдства, които дѣйствително ще прѣсѣчатъ причинитѣ на това забъркано, хаотическо положение въ Турция, да прѣсѣкатъ поводитѣ за недоволство и бунтове въ тази страна.

Само *автономията на Македония* може да прѣдотвратяти усложненията на Балканитѣ, на които усложнения постѫпкитѣ и кѫмащата важно могатъ да се прѣдвидятъ. Всичкитѣ усилия по мирень начинъ да заставятъ турцитѣ това да сторятъ сѫ наивни. Турцитѣ нѣма туй да изпратятъ: това ни говори историята, това говорятъ и сегашнитѣ факти — стремежа имъ за панотоманизмъ, военно заслиление, заслиление на турския елементъ въ Македония и прочее.

Визититѣ на Балканскитѣ владѣтели въ Петербургъ и Цариградъ имать за цѣль още да вържатъ прѣдъ на македонското население: то да кротуява, да мирува, въ това отношение—нѣма грѣшка — нѣма да се сполучи. Тоа измѫчено население, каквото и да и правятъ было българитѣ, было сърбитѣ, не може повече да понася тежкитѣ удари на турцитѣ и, съ риск, че сѫ своитѣ дѣйствия, ще приявѣе вѣлка въ кошарата, въ своето отчание, ще опитатъ сили срѣщу потисничеството.

Сѫдоволетено, лъжатъ се всички ония страни, които мислятъ, че македонски въпросъ вече нѣма. Има го и ще го има и то въ по-усложнена форма, като се прибави къмъ него и албански въпросъ. Изригванията и изменадитѣ на Балканитѣ нѣма да прѣстанатъ, докато не се изкоренятъ причинитѣ за това и то, колкото по-скоро, толкова по-добрѣ.

Въпросъ за автономията на Македония.

Българскиятъ работи, както и по-рано, отбѣгляха на уводно мѣсто „Руское Слово", привлачать върху себе си силното внимание на виенскиятъ печатъ. За злоба на деня случи отвнаново на българския щабъ въ Цариградъ, на което виенскиятъ печатъ се старае да придаде предизвикателенъ характеръ спрямо Русия. Царь Фердинандъ се готви да се яви на бѣгловете на Босфора сами, ли не въ ролята на побѣдителъ и намѣрва да поиска отъ султана ни-вече, ни-малко отъ автономия за Македония. Разбира се, що царятъ на българитѣ би помислилъ да прѣдяви спрямо турското правителство подобни искания — въ резултатъ би могло да се отчака, за удоволствие на виенскитѣ официоси, не само влошаване на българско-турскитѣ отношения, но и явенъ разривъ между България и Турция. Положението на турскитѣ подвинини отъ българската National-ности въ Македония, отъ гледна точка на международнаго правo, не може да интересуя правителството на българското царство, на което не е дадено правото да се вмѣсва въ вѣтрѣшнитѣ работи на отоманската империя. Това правo е дадъ длъжность за намѣса въ интересъ на македонскитѣ славяни принадлежи само на великитѣ държави, подписани берлинскиятъ договоръ, въ тѣхно число и Русия. Наистина, турскитѣ министри, както се вижда отъ нелѣвната бесѣда на Махмудъ Шевкетъ паша съ кореспондента на в. „Р. Сл.", сѣ готови да отрекатъ тия права на великитѣ държави, като твърдятъ, че вѣтрѣшнитѣ работи на Турция толкова малко интересуватъ правителства, както напр., работитѣ на Русия. Противъ такота гледище и прокаряне паралелъ между Русия и Турция ние трѣба да протестираме по най-рѣшителенъ начинъ. Правото на намѣса въ вѣтрѣшнитѣ работи на Русия съ международни договори сега не е дадено нито на една държава, тогава когато Русия е спечелила правото на покровителъство на турскитѣ християни още по кочукъ-кайнарджийскиятъ договоръ.

Руското правителство, казва ио-нататъкъ вѣстникътъ, би оказалъ грѣшавъ редъ отъ лѣлото на мира и интереситѣ на южното славянство, ако отъ наша страна би се дало на блистателната Порта да разбере, именно въ сегашния моментъ, цѣлата важность на окончателно линиарване на македонскиятъ въпросъ въ духа на берлинския договоръ, т. е. съ даване широка автономия на тритѣ македонски вилает. Автономията на Македония е необходима отъ всичко за интереситѣ на самата Турция и най-далекоидвитѣ и проницателни малодтурци, въ родѣ министра на вѣтрѣшнитѣ работи Талатъ бей, сѣ готови да се съгласятъ на такава реформа. Само сѣдатъ дававето автономия на Македония, сближението на Турция съ България и Сърбия може да бѫде искренно и трайно, а не просто официална декорация, заѣ които да се скриватъ прѣдпитанията вѣковна вражда и непримиримитѣ противоречия интереситѣ на славянитѣ и мюсюлманитѣ. Сближението на Турция съ Сърбия, България и Черна-Гора ще тури прѣдѣлъ на агресивнитѣ покушавания на Австрия и ще направи невъзможно осъществяването отъ тая държава на Солунъ — завоюване, което,

ПОДЛИСТНИКЪ.

Мама жива ли е?

Бѣше прѣкрасенъ майски денъ. Небето бѣше свѣтло-синьо — като планинско езеро. Тъмники облачета сѣкашъ отъ най-чистъ памукъ се спускъ-тоятъ отъ прѣдѣлнатѣ и бързо се разтапяха въ свѣтлия му лазуръ. Духаше тъмъкъ пролѣтенъ вѣтрецъ, надъхъ съ аромать отъ хиядя цвѣтя, изпъстрили гори и морави. Земеть, подзимъ тежка гъсна, страстно дишеше, поемайки слѣчения топлинъ. По окичентѣ съ вѣнчали прѣмѣни дървета пролѣтни птици кръшкоя звучни, жини гласове и вълторжено принѣствуваха дивнии май.

„Вѣнецъ", цѣлъ развеселѣлъ, украсенъ съ сѣдъки пролѣтни цвѣтя, празнуваше най хубавитѣ си дни и съ цѣлунки, благуханно-свѣжи, прашаше подарѣ на окоолнитѣ гости, подзимъ и тъжни. По сѣрдата му, отгорѣ надолу, се виеше тѣсна пѣтека като грамадна змия, спустнала се къмъ бистрата Селечка рѣка да отрови струйнитѣ й вода. Житни дървета сѣнка й правятъ.

Прѣзъ тоя майски денъ по виенката се пѣтека на „Вѣнецъ" бѣрзо вѣрвѣха баба Радевица и десетгодишнитѣ Младенъ. Бабата вѣрвѣше доста напрѣдъ, а Младенъ — десетка крачки сѣдъ нея, несъмнѣно, ще се яви като сигналъ за окончателнотo разпадане ни отоманската имперя. Наедно съ това, Турция, като се освободи отъ опасенията за своята териториална цѣлость, ще добие възможность спокойно да посвети всичкитѣ си сили на своето вѣкрѣшно възраждане. Сега всички почти сѣдъства на турската хазна отиватъ за реорганизация на армията и създаване на силна флота, тая че за реформиране на вѣтрѣшното управление, заздравяване на положението на мюсюлманскитѣ, при затрѣгъ болести на стария режимъ, за създаване на нови училища, училища и гимназиа — пари нѣма. А между това, безъ реорганизацията и безъ икономическото възраждане на отоманската империя, младитѣ конституционенъ строй въ Турция не може да пусне здрави корени.

Въпросътъ за автономията на Македония вече усѣпъ да предизвиква разидъ въ сѣдѣлата на младотурщитѣ. Той ще вземе връхъ въ солунския комитетъ „Обединение и Прогресъ": истинско прогресивнитѣ елементи, които са за даване на автономия, или бѣли и нѣгативни националисти, които досега давах тонъ въ младотурската партия — за сега е мжчно да се-кажe.

Вѣисто автономия на македонското население до сега се подкрѣпяваше, младотурцитѣ само наказания и заплашвания съ всички другитѣ мѣрки. Единствѣнно Турция бързо се въоружава, при което тия въоружавания са насочени не само противъ България или Гърция, но и противъ всичко противъ Русия. Отъ думи младотурцитѣ, разбира се, прѣминаха къмъ дѣло: парламентъть асигнува извѣстредень кредитъ отъ 45 мил. за военно корабостроение и морското министерство побѫрза да поръча въ Англия три линейни кораба. За борба съ австрийската флота такава ескадра е твѣрде слаба, гръцката флота отдавна вече е по-силна, а България нѣма никаква флота. Очевидно е, че турскитѣ „дредноути" могатъ да бѫдатъ полезни само въ Черно море, дѣто руската флота е състои отъ стари бавноходни броненосци. Сега, по-нататъ, голѣмата реформа въ управлението на частитѣ на IV и V военни окрѫзи отъ азиатска Турция, които позволява да се прѣглеждатъ къмъ руската кавказска гранична гарнизонитѣ на Месопотамия, Ирак и Сирия, показвали при наличността на приятелскитѣ отношения съ Русия

При такива условия дари. Фердинандъ въ Цариградъ безъ съмнѣние ще се ограничи само съ историческо солидарнене тамъ на сѣтѣ на македонската автономия. Турско-българскитѣ търговски договори и урегулирането на спорната погранична линия между България и Турция, може би, отчасти, ще подигатъ тоновата на новоатъ-тъ развитие на добросъсѣдскитѣ отношения между двѣтѣ най-силни балкански държави. Но крайнитѣ изходъ отъ опититѣ да се прѣдпази къмъ осъществяване идеалътъ на балканската федерация ще зависи главно отъ това, какъ ще се сложи вѣтрѣшнитѣ политически животъ на Турция. Руската дипломация, разбира се, трѣбва съ всички отъ нея зависещи сѣдъства да се съдѣйствуа за турскостото на благоразумнитѣ и миролюбиви елементи, готови да дадатъ автономия на Македония — На край „Руское Слово осажда „слѣпото турко-ѫкство" на руската дипломация. (в. „Свѣтъ.")

кжсание цвѣтя, опитание се да ги прави на китки, на като не можеше въ бѣрзината си, захвѣрлиде ги на страна, подскачае на една страна по нѣколко пѫти съ хубавата си тонжка и застигание бабата.

— Айде, Младенце, да бѫрзаме, нали знаешъ... арамии, се обажда бабата съ умореенъ, отпадналъ гласъ, като почва да се озъртa неволно на всички страни. Та малко да пѫти сѣ, и обирали и то „ид бѣла дрѣха".

— Идя, бабо, идя, се провикна Младенъ и принва, та и застига на дѣв-три крачки.

Умѣлувалъ сѣ. Той върви зазъ нея и гледа малкото и пѫтъ-рѣдко тѣло, обѣлѣнъ въ вѣхъ, орьфанъ клашенѣкъ съ изгризани рѣски. Краката й сѫ тъкни, слаби, и, като ходи, тя силно се наклонява та на лѣво, ту на дѣсно, сѣкашъ отворила по рѣзъ-драта си крака. Той е гледа и си мисли:

„Тя знае, може да ми кажe, дали е жива мама. Всички до сега крихера отъ мене. Вуйчошитѣ ми цѣла зима въ Солунъ: не погледахъ нѣкакъ особено и всякъ да ми кажатъ нѣщо, ами, кога ги заглеждахъ, тѣ почваха да се шегуватъ съ мене за други работи. На, сноши и вуйнитѣ, при които прѣспахъ, ми измиха главата. Знаю? Нали днесъ ще съмъ при майка си, тя ще ме опие. Ами тая баба, защо мъчи, нищо не ми говори за нея. Може да е умрѣла! При тая мисъль Младенъ изтрѣпна, побѣлѣдѣ. Ами подарѣка кому ще дамъ, дѣто го купи кадъмата за нея—скилия калемкарь?

Виенскиятъ кореспондентъ на в. „Дейли Телеграфъ" пише слѣдното по случай посѣщението въ Петербургъ и Цариградъ на балканскитѣ владѣтели и тѣхнитѣ министри. — Тия посѣщения раздвижиха тъжъ духоветѣ. Общо мнѣние и въ официалнитѣ кръгове и раководителитѣ преса, че важни прѣговори ще станатъ между Турция и балканскитѣ държави и че руското правителство ще взе-тъ-тъ. В. „Найчесъ Винеръ Таблатъ" днесъ публикува единъ разговоръ съ сръбския министръ на вѣшнитѣ работи г. Миловановичъ, който на въпроса, дали Русия вѣнанѣрва да съзвае едно споразумѣние между балканскитѣ държави и Турция, отговаря, че не знае за подобно мнѣние на Русия, обаче, отчина е, че нѣщо се мати. Правдоподобно е едно споразумение между Турция и Балканскитѣ държави, макарѣ че г. Миловановичъ не вѣрва, какъвто тъжъ сега ще стане.

Съобщениата отъ Бѣлградъ сѫкщо удостовѣряватъ, че посѣщението на краля Петра усилва оптимизма по отношение на балканската лига. Заявено е въ бѣлградскитѣ политически кръгове, че посѣщението на краля е манифестация на постигнатото споразумѣние между Русия и Турция, което прѣдставя прѣзъ повоалъ за сближение между балканскитѣ народи.

Нѣкой тъкашни вѣстници съобщаватъ, че г. Миловановичъ въ прѣговоритѣ си съ Цариградъ внушавалъ да се вмѣкне въ бѣлградия турговски договоръ нѣкоя Сърбия и Турция или нѣма клаузя противъ Австрия досѣкно адриатическата желѣзна линия. Казватъ, че Турция отхвѣрлила прѣдложението.

Що се отнася до посѣщението на българския Царь въ Цариградъ, виенската преса прѣнѣшдава нови фази въ балканската политика. Спорелъ „Нѣй Фрей Прес", Сърбия е „ядосана" и косвенно на едно руско желание—Турция да даде автономия на Македония, а България да се откаже отъ всичкитѣ си аспирации въ Македония. Въ коментарнитѣ си по тоя новоъ сказанъ вѣстникъ се сили да покаже, че въ никакъвъ случай Турция нѣма да даде тая автономия, защото желанието само по себе би означавало, че България не се е отказала отъ аспирацитѣ си въ Македония и тя би дала прѣграда между послѣдната и Турция. Затова, заключва вѣстникътъ, положението на Балканитѣ би било материално накърнено и подчинено на Русия. Фердинандъ въ Цариградъ би станалъ начало на непримѣтелски отношения. (в. „Прѣпорецъ".)

Искровъ.

Изборна изненада въ Солунъ.

Прѣди нѣколко мѣсеци екзархията взѣвъ паството въ отоманската държава за ново разпрѣдѣление на духовнитѣ райони. Спорелъ тоя дѣлѣние, нѣма вече общини и общински прѣдсѣдатели, а митрополититѣ разпрѣдѣлиха на архиерейски манастири. Тоа ново духовно разпрѣдѣление прѣобѫрна солунската община по солунска епархия (митрополия), въ чото влизатъ казитѣ: Лятависка, Кукушка, Добрянска и Берска.

Ѣдамъ прѣди десетъ дена се получи разпоредба отъ екзархията, да се произведатъ избори

Не може, тя е жива, говорѣше малкото му сѫрдце; но може да е болна, какъвто я оставихъ лани".

— Ела, Младене, да почиемъ малко, продума баба Радевица, които бѣ седнала на едно високо мѣсто на зелено-розово цвѣтно дърво.

Младенъ отиде при нея и седна на трѣвата, обѫрнатъ на западъ къмъ слѫнцето и то гледа, че гледаше право въ лицето на бабата. Той бѣше обѣлѣнъ въ хубава нова долама, която се бѣлѣеше на слѫнцето като вѫлната на рудо агне. Лицето му бѣше бѣло, лицо, съ очи сини като майското небе. Тѣ изглеждаха сега замислени, угрижени. Мамине го мислѣхъ: ами да е та? Дали да запита бабата? Погледна и право въ очитѣ. Нищо не можа да прочете въ тия мрѣтни, потъмали нѣщо въ черепа черни дупки; нищо не показваше и сухото и, малко, грубишко набрѫчкано лице, на което бѣше сложенъ печата на тежка умора отъ жестоко прѣкарани живот. Останала безъ синове, скитали нѣщо по свѣта, необходима на никого отъ никого, тя прѣкаране старинитѣ си почти въ просия. Поради тоа лицето й изразяваше хладина, равнодушие. Тя погледкаше кредникомъ млавия си сѫктинъ и кроеше да го кѫлкне, ако е запита, защото кой ще му слуша пдача ръ нѣщъ нѣкъ, ако му каже правото.

Младенъ, изжилчѣнъ отъ страшната мисъль, не можеше да седи спокойнъ. Той ту погледнеше къмъ дърото нагорѣ, ту се вглеждаше на западъ

въ всички спомени кази и въ Солунъ за епархиенъ съвѣтъ. Тои спархиенъ съвѣтъ ще нареждка и управлява III-то класнитѣ и първоначалнитѣ училища въ всички горѣспомени казии и ще се грижи за духовно-просвѣтното дѣло на българитѣ въ тѣзи мѣста. Той ще разгледа всички годежни и брачни дѣла на българитѣ.

Дали екзархията е дала оплъкания и какви оплъкания сѣ тъ за начина, по който трѣба да се произвежтъ тѣзи нови редъ избори, не се знае но на 20 т. м. бѣше назначенъ изборъ на гласници въ трѣтї ганеки махали на града отъ страна на общината. Поканитѣ за тѣзи избори били разадени чрѣзъ малкитѣ учеици на тодъшнїя ни училище за родителитѣ си и за граждани, които нѣмать ученици, и то на 19 февруарий вечерта. Мнозина граждане не получили поканитѣ си; мнозина получили и не разбрали, защото другитѣ получавали покани за изборъ на мѣстнитѣ общински съвѣтъ нѣколко дена прѣди опрѣдѣленя изборенъ день. Въ поканитѣ били опредѣлени *часъ, сѣдмо-вакето е за прѣвъ и послѣдень пѣть безъ да се мотивира защо и др. и др.*

Когато се явихме нѣколко души въ централното училище, за да видимъ, какви сѣ тѣзи какви и толкова прибѣрзани избори, какво да видимъ?! Сѣбрали се нѣколко тежки чорбаджии и накарали енорийскитѣ свещеници да пишат на черната дъска имена на кандидати за гласкания.

Като прочетохме кандидатнатта листа, виждаме, че общинаритѣ, които съставили тая листа, вни. сали своитѣ имена въ нея и имената на тѣзи тамъ курдисали се чорбаджии.

Узна се, че навикнали тѣ да се полузуватъ отъ силата и влиянието на общината въ своитѣ търговски сѣдѣлки, се опитватъ да произвеютъ изборъ на епархиенъ съвѣтъ по комшийски, приятелски и прибѣрзанъ начинъ, безъ да земе участие народа, на чийто гърбъ тежела и тежи издържката и произвитанието на цѣркинїя и училищата.

Узна се, че нѣколко лица, по тъчини сѣбирѣния, се опитвать да стжчатъ народного правo и да отнемать възможността на епсиарїя и на простата маса да узнае, кои му сѣ и какви сѣ правата и задълженията имъ какъ цѣрковатя и училїя просвѣтата.

На запитванета, отправени къмъ свещеника и къмъ тѣзи чорбаджии защо се прѣтурвать такъ набѣрзо тѣзи толкова важни избори, безъ да се освѣтлятъ гражданитѣ чрѣзъ слова и сѣбрания проблъта на това учрѣждение и безъ да се показватъ всички правомощенїя, К. Самарджиевъ отговаря на всички страни, че никой нѣма право да запитива, да разиска, да обяснива и пр., а само тѣ да сѣ се отвикали да матярятъ и нищо повечe. Понеже се изказа въмущение отъ страна на интелегентния и отъ страна на оненразлитѣ граждани, чорбаджийскитѣ кърмаки (лидерѣ), Самарджиевъ, каза, че студентитѣ нѣмать право да говорятъ, защото не били пъльноправни граждани; на Ганеки, защото е живѣелъ на хотелъ; на учителитѣ, защото били чиновници; на други граждани сѣйтски, защото не си платили на свещеника и на кмета. Трѣбвало да статъ всички обидени, да мотивиратъ единъ сериозенъ протестъ, та да се развали и осуети тои чорбаджийски изборъ. Всѣкатане на тая цѣлата неделя се води изборна агитация, за кои да се избѣрать кандидатитѣ въ изборнїя кварталъ такъ въ трѣтї солунски български квартали.

Не би станало всичко това, не би имало нужда и причини за прѣкъсвание между гражданитѣ, ако екзархията мисли добрѣ и ако се съобразява при назначението на прѣдсѣдатели и секретари въ такива важни центрове, какъвто е Солунъ. Кждѣ е начаникътъ на митрополитската канцелария да изтѣе и да запознае хората съ устава, съ изборното право и съ всички условия за подобни избори? Ако кстата може да види мишкитѣ, така и народатъ — такина секретари.

Но кому се сѣдрамъ? Устава, който само се изговорва на всѣкждѣ при изборитѣ, е нарушенъ отъ самата екзархия и сѣтакамъ даже, както по назначаване членове за смѣсени сѣвѣти въ Цариградъ, така сѣкщо и по митрополитскитѣ избори въ страната.

Интелегентния и народатъ трѣбва да се единакжатъ въ борба да постиватъ всякакво на мѣстото, защото узурпаторитѣ отъ дума не разбирать.

Солунъ, 27.II 1910 год.

Писма отъ Дебръръ.

I.

До почитаемата редакция на в. „Дебръски гласъ". — София.

Полисинатѣ епархиални сѣвѣтници при Св. Дебръска Митрополия почтително молимъ да помѣстите въ сѣдния отъ близкитѣ броеве на уважаемий ви вѣстникъ сѣдѣнието:

Отъ нѣколко врѣме насамъ въ уважаемия ви вѣстникъ се даде мѣсто на редъ статии, въ които тримa нашии бивши сѣвѣтници, именно: Т. А. Чочковъ, Стр. Наумовъ и Н. Т. Джиковски, порадъ замѣстването имъ, като по-малки, съ други кандидати, почнали по нѣкакъвъ начинъ, да нападатъ Високопръосвещения ни сѣвѣт. г-на г-на Кости и дори не се посѣвнича да му припишатъ, че грубо нарушилъ Хъ. Уставъ и жестоко се подигралъ съ епархиалния сѣвѣтъ и неговитѣ права (?).

По поводъ на горното, уѣдомяваме епархиотитѣ на Дебръската епархия, дѣто и да се намѣрать тѣ, че Високопръосвещения ни шефъ всякога е е изразилъ безпрѣкословно на всѣкакъвъ архиерейско положение и, като замѣсти съ нови кандидати поименованитѣ сѣвѣтници, никакво нарушение не е направилъ, нито съ епархиалнїя сѣвѣтъ се подиграъ; той изпълнилъ свещенїя и сѣрковнїя дѣлъ, изтъкнатъ едно рационално искание на Екзархийския Уставъ, който цѣлия прѣуспѣяването на християнско-училищно дѣло въ таткованата ни.

Да ли сѣ е нарушилъ Хъ. Уставъ, е въпросъ нека опонѣстимъ всички г-на дебрани, че само Т. А. Чочковъ, Стр. Наумовъ и Н. Т. Джиковски не сарѣспать изпълнението на искамата отъ Хъ. Уставъ, защото само тѣ не сѣ сѣдѣли народного на добро, не сѣ питать, кое е смислено, или цѣнно, или справедливо, или честно, та него да нарушатъ; само тѣ сѣ способни на такавъ българска безочливость, считайки безсъмнѣно себе си жестоко подиграни, да кажатъ, че сѣ така подиграни всички сѣвѣтници и епархиотитѣ.

Като опонѣстяваме горното, крайно съжалваме за изнесената обида на Високопръосвещения ни шефъ и най-покорно го молимъ да приеме нашитѣ чувства на почитание и прѣданость.

гр. Дебръръ, 7 мартъ 1910 год.

Съ почитъ:
Епархиялни сѣвѣтници: Свещ. Арсеній, Свещ. Благоє, Тефрикъ Кунович, Иванъ Койовъ, Кузмана Б. Куновски, Стрѣзо Тасевъ.

Дебръръ, 7 мартъ 1910 г.

II.

На 14 февруарий 1910 год. Георги Сименовъ, Йонаки Ниневъ, Илъо Маневъ, кмета и 3 жени заминали за Дебръръ. Жените отишли въ градъ по причина на болестъ—да се явятъ прѣдъ окружнїя лѣкарь и искать отъ него помощь. Горната група отъ с. Селце била придружена отъ Росочкия кметъ и зета на видния търговецъ отъ това село въ Ломъ (България) Мелетий П. Тодоровъ и другии. Селчани отивали на чужбина. Минали с. Росоки, сѣднали на елина полина да закусятъ и слѣдъ това тръгнали за градъ. Когато минали мѣстность „Росочки ливади" и стигнали при „Сѣчкенъ камень", видѣли елна личность въ униформа на заптие, въ вѣрещя насрѣща имъ, въоръжень съ маслинерка. Росочкия кметъ почтително подтурнатата личность: кой е и какъвъ е. Посѣдлшитѣ отговорили, че е заптие. Но когато се доближили до кмета, насочилъ маслинерката въ гърдитѣ му и изискалъ да извади кесията сиречъ не бяде убїя. Още тѣзи думи не доизказадъ прѣдохтѣвания заптия, насочили ихъ храсталишитѣ другарятѣ му разбойницитѣ-арнаути и ограбили кметовитѣ, а слѣдъ другитѣ маже, които бяли малко по-назадъ, тѣ се опитали да бѣгатъ, почнали да стрѣлятъ, но не улучили никого, та нѣмало жертви. Бѣгащитѣ сполучили да се закрилятъ. Сирѣчи се на самия „Сѣчкенъ камень" тринатъ: Георги Сименовъ, Ристе Стоянов и по-лъка отъ селото имъ, гледали, какъ разбойницитѣ измъчиатъ кметовитѣ и другитѣ мъжи другари, но не можали да имъ помогнатъ, понеже имали само по нѣкой револьверъ: било запрѣтено отъ Дебръръ да носятъ българитѣ какавто и да сѣ пушки.

Единъ отъ тѣхъ изтичалъ по с. Росоки, дѣто стигнаръ за 15 м., и поискалъ помощь. Изтѣкла потеря отъ село отъ около 15 души мжже, въоръжени, кой с какво намѣрилъ. Стигнала потерята на мѣстопрошествието скоро, въ не намѣрила никого. Прѣдсѣдателя до Осойския мостъ, срѣщнала една жена, която имъ казала, че кметовитѣ били освободени, щомъ разбойницитѣ чули гърмежитѣ на потерята, разбира се, слѣдъ тази ги обрали. Потерята се върнала въ село. Разбойническата чета била прѣдпоелѣствувана отъ Синанъ Вешъ и Османъ Блазе. Отъ кметовитѣ сѣ взети 28 лири турски.

На 20 м. м. въ с. Баница на Пѣтрѣръ Таневъ Мазниковски разбойници арнаути въ 1 ч. по турски вечерьта открадали 200 оки пшеница въ воденицата му, като строшили врата. Явено било на властта, сутрѣшта пратилъ Гефръ-ефендии, придружень съ единъ сувари, въ селото. Изслѣдвали работата съ старшитѣ отъ селото, като вр-

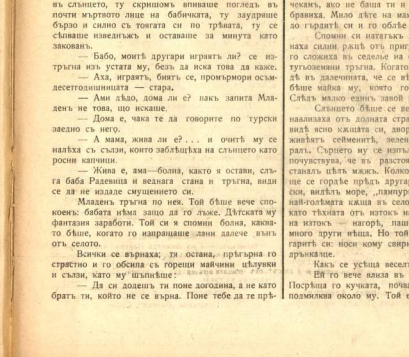

въ сѣнцето, ту скрипомъ впиваше погледъ въ почти мъртвото лице на бабичката, ту заудрише бързо и силно съ тоягата си по трѣната, ту се сѣпваше изведнъжъ и оставаше за минута като закованъ.

— Бабо, моитѣ другари изрѣкать ли? се изтръгна изъ устата му, безъ да иска това да каже.

— — Аха, играятъ, бинтъ се, проимрори осъмдесетгодишнината — стара.

— Ами дѣдо, дома ли е? пакъ запита Младенъ не това, що искаше.

— Дома е, чака те да говоритe по турски заедно съ него.

— А мама, жина ли е? . . . и очитѣ му се наляха съ сълзи, когато забѣлѣдъ на сѣнцето като росни капчици.

— Жина е, ама — болна, както я остави, сѣга баба Радевица и веднага стана и тръгна, види се да не издаде смущението си.

Младенъ тръгна по нея. Той бѣше вече високоенъ: бабата нѣма защо да го лъже. Дѣтската му фантазия заработи. Той се и спомни болна, какато бѣше, когато го изпращаше дани далече въ селото.

Всички се вѣрнаха; та сонта, прѣтурна го страстно и го обсипа съ горещи майчини цѣлувки и сѣзи, като му шъпнѣше: Ка-ка-ка-ка-ка-ка-ка.

— Да си доденъ тъ пове догодина, а не като братъ ти, който не се вѣрна. Поне тебе да те прѣчекамъ, ако не бяша ти и братъ ти, които не забравяха. Мило дѣте на мама! и пакъ го притисне до гърдитѣ си и го облѣе съ сълзи.

Спомни си натагъкъ Младенъ, че го изкубнаха снаха доста отъ прѣдишнїя ни майка му и го сложила въ седелне на единъ конь. Кервантѣ тутъ-земни тръгна. Когато се обърна, Младенъ видѣ въ далечината, че се вѣе елна бѣла кърпа: тоа бѣше майка му; които го изпращаше отдалечъ. Сѣкашъ малко единъ заной ги раздѣли да винаги.

Сѣлнцето бѣше се вече скрило. Бабата и той наблизала отъ родната страна на селото. Младенъ видѣ ясно кажата си, двора, орѣлъ, кучитѣ, дѣто живѣятъ сейменитѣ, зелената поляна, дѣто е игралъ. Сѣрцето му се изпълнѣ съ радость. Той се почувствувъ, че за разстоянїе на елна гозина е стаилъ цѣлъ мажъ. Колко нѣща е видѣлъ и какъ ще се гордѣе прѣдъ другарятѣ си! Той знае турски, видѣлъ море, „планурин" много по-голѣми отъ най-голѣмата кажа въ селото, дѣто, които не тече като тѣхната отъ изтокъ на западъ, а отъ запада на изтокъ — нагорѣ, пашо, облѣчени въ злато и много други нѣща. Но той пакъ не забравилъ другарятѣ си: носи кому свирка, кому огледало, кому дръжкаче.

Какъ се усѣща весель, голѣмъ, много голѣмъ!

Ей го вече влиза въ голѣмата пазна врата. Посрѣща го кучата, почна да подскачи и да се подмилква около му. Той е въ двора. Очитѣ му

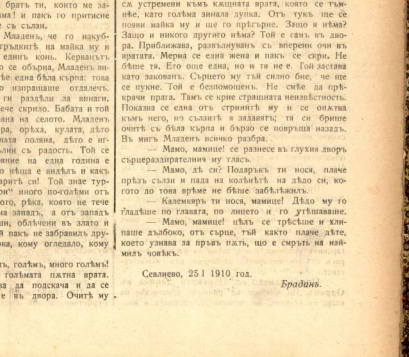

сѣ устремени къмъ кжщата врата, които се тъмнѣе, като голѣма зинала дупка. Отъ тукъ ще се появи майка му и ще го прѣгрѣне. Защо я нѣма? Защо и никого другиго нѣма? Тѣй е сѣмъ въ двора. Приближава, развлъчванъ съ мигрени очи въ вратата. Мерна се елна жена и пакъ се скри. Не бѣше тя. Кто още елна, но и тя не е. Той застана като закованъ. Сѣрцето му тѣй силно бие, не ще да пукне. Той е безпомощенъ. Не смѣе да прѣкрачи прага. Тамъ се крие страшната неизвѣстность. Показва се елна отъ стрѣнитѣ му и се опитва къмъ него, но сѣлнцетѣ в задвижтъ, тѣ си бриене очитѣ съ бѣла кърпа и бързо се повръщя назадъ. Въ мъ Младенъ всичко разбра.

— Мамо, мамиие! се разнесе въ глухия дворъ сѣрдерастрагателнъ му гласъ.

— Мамо, дѣ сѣ? Подръжъ ти носи, плаче прѣдъ сѣлзи и пада на колѣнѣтѣ на дѣдо си, когато до това врѣме не бѣше забѣлѣжалъ.

— Кажи, мамиие! дѣдо му го гладѣше по главата, по лицето и го утѣшаваше.

— Мамо, мамиие! цѣлъ се трѣсѣше и хлипаше дъвбоко, отъ сѣрце, тѣй какъ плаче дѣте, което узнава да прѣзъ пъкъ, що е сѣрцѣ на майкѣ чувѣсъ.

Селцено, 25.I 1910 год.

Брадини.

вѣли, по слѣдитѣ на изтурлата се пшеница, до „Въвларски бръстъ", нъ отъ това нищо не послѣдвало. Пшеницата струва 4 лири турски.

—

На 26 м. м. въ сѫмото село, прѣдъ зори, разбойници арнаути се опитали да пробиятъ кѫщата на Никола Самарджиевъ съ цѣль да обератъ покѫщнината му. Благодарение на домакинката, която била въ кѫщи само съ единчака си 16 годишна дъщеря, че чула удариѣтѣ на крадцитѣ и надала викъ. Селянитѣ дигнали потеря, и разбойницитѣ се разбѣгали.

—

На 2 мартъ т. г. въ с. Калисъ, долнодебърско, станало сражение между войската и единъ разбойническа чета подъ водителството на единъ качакъ. Причината на това сражение била, че качака е взелъ отъ двама селяни отъ тамошнитѣ села 50 лири турски за дерудежилъкъ. Селянитѣ, кои сѫ работили въ Цариградъ, сѫ се оплакали до министра на вѫтр. работи, който разпоредилъ да се прѣслѣдва качака. Отъ Дебъръ билъ изпратенъ за тая цѣль чауша Елесъ Юсуфъ съ 20 души ямъ заптиѣ. Сѣлѣ е заобиколилъ разбойницитѣ въ казаното село и слѣдъ една сериозна прѣстрѣлка били отъ разбойницитѣ 8—10 души, а главатара имѣ съ останалитѣ живи другари е избѣгалъ.

По тоя поводъ арнаутитѣ отъ околността сѫ се подигнали противъ войската. На помощь й се явилъ Мустафъ Лита съ нѣколко души. На 5 того е билъ изпратенъ допълнителенъ отъ Дебъръ една дружина отъ 60 войнищи съ два топа.

—

Единъ кираджия, който отивалъ за България, е билъ обратъ по пѫти отъ разбойници, които му задигнали 138 лири. Паритѣ били на Кѫмилъ-бея отъ Дебъръ.

—

На 2 т. м. Игнатъ Луловъ, български свещеникъ, и Сергий п. Лазаровъ, сърбомански учитель (и двамата отъ с. Леуново, гостиварско), отишли въ Цѣрово, а вторитѣ за Гостиварь. На единъ часъ разстояние отъ селото били грабнати отъ разбойници-турци и отвлѣчени въ планината. Разбойницитѣ заявили на домашнитѣ имъ, че плѣнницитѣ ще бѫдатъ освободени само срѣщу извѣстенъ откупъ.

—

На 6 мартъ т. г. арнаути стрѣляли на изменкирчето на Петретъ Танешъ отъ с. Бянища воденчарь. Това станало на замрѣкване. Близко до воденицата имѣ кула, дѣто стоятъ 5 души дерудежили, нъ нищо не направили.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО

Турситѣ посѣчатъ на българскитѣ училища въ Македони. Солунъ, 9 мартъ. По прѣдписание на министра на просвѣтата, най-строго се запрѣщава на екзархийскитѣ инспектори да ревизиратъ българскитѣ училища въ Македония, като се прѣдоставя това право само на държавнитѣ турски инспектори. Това министерско разпореждане се смѣсва отъ българитѣ като посѣщение върху автономнитѣ права на тѫхнитѣ училища, които сѫ дадени единоврѣменно съ основаването на българската екзархия.

По тоя поводъ българитѣ се готвятъ да направятъ сериозни протести.

Официално комюнике за срѣщата. Цариградъ, 9 мартъ. Дѫржавнитѣ вѣстникъ обнародва въ дневния си брой едно комюнике досѫжно посѣщението на българската царска двойка, въ което се казва, че царя на българитѣ е дошелъ въ Цариградъ, за да засвидѣтелствува на султана искрено си приятелство.

„Танинъ" съобщава, че турскиятъ и българскиятъ министри на вѫшнитѣ работи, Рифатъ паша и генералъ Паприковъ, ще се споразумѣятъ за обнародването въ пресата на едно комюнике досѫжно посѣщението на царя на българитѣ въ Цариградъ.

Противъ екзархийскитѣ инспектори. — Скопие. На българскитѣ училищни инспектори въ Скопския вилаетъ е съобщено отъ валията, че по запонѣдка отъ министра на просвѣщението, отнъ отъ българскитѣ инспектори, които се назначаватъ отъ екзархията нѣмать право да ревизиратъ българскитѣ училища, които щѣли да бѫдатъ ревизирани отъ инспекторитѣ, назначени отъ министерството.

Посрѣщането на Царската двойка въ Одринъ. По причина на ранното пристигане на влака въ Одринъ, не можаха да дойдатъ и многозина граждани и селяни отъ околноститѣ, желещи да видятъ Тѫхни Величества царя и царицата на българитѣ. При все това имаше много хора натрупани около гарата. На учениицитѣ отъ българскитѣ гимназии, властитѣ не позволиха да излѣзатъ на посрѣщането, обаче учениицитѣ отъ българто-католическата гимназия не чакъ съ музиката си, директора и учителитѣ си „патери,- бѣха допуснати на посрѣщането.

ХРОНИКА.

ЯВНА БЛАГОДАРНОСТЬ

Строителната комисия счита за приятенъ свой дѫлгъ да изкаже благодарностьта си къмъ долуизброенитѣ г-да, които благоволиха да запишатъ лептата си въ полза на новостроящото се III-класно и централно основно училище въ града:

1.	Г-нъ Спиро Дуковъ. . . .	5	наполеони
2.	„ Сергиемъ Михаиловъ. .	2	„
3.	„ Серафимъ Андреевъ. . .	3	„
4.	„ Дамянъ Н. Жерновски . .	5	„
5.	„ Бр. П. и Хр. Симеонови .	2	лири тур.
6.	„ Ангелъ Т. Вински . . .	1	наполеонъ
7.	„ Ангелъ Вас. Шулайковъ .	2	лири тур.
8.	„ Мойсо М. Цигуревъ. . .	1	наполеонъ
9.	„ Спиро Ничевъ Бакинчо .	1	„
10.	„ Анг. Дечевъ (повторно)	1	„
11.	„ Н. Я. Радоешки „	1	„
12.	„ Алексо Силковъ „	1	„
13.	„ Бр. И. и Ф. Дамянови (въ бр.)	2	„
14.	„ Спиро Арсовъ Деолски. .	5	„
15.	„ Тодоръ С. Радоешки . .	5	„
16.	„ Петко Алексовъ . . .	2	„
17.	„ Панчо Андоновъ (повторъ.)	1	„
18.	„ Георче Алексовъ . . .	1	„
19.	„ Дуке Иовановъ. . . .	1/2	„
20.	„ Тофикъ Николовъ. . .	1	„
21.	„ Бр. А. Н. С. и Д. Божжиеви	50	„

Да живѣятъ подобни родолюбци!

Дано примѣра имѣ бѫде послѣдванъ и отъ всички, които, по сила или друга уважителна причина, сѫ закъсѣли да запишатъ и подносятъ лептата си!

Дебъръ, 7 мартъ 1910 год.

Отъ строителната комисия.

УПРАВЛЕНИЕ
на
III-КЛ. И ОСНОВНИ УЧИЛИЩА.
№ 162.
гр. Дебъръ, 6 мартъ 1910.

Управлението на III-кл. и основни училища въ града счита за дѫлгъ да изкаже публично благодарностьта си спрямъ Г-на К. Божиновъ, книжарь-печатарь, за подареннѣ отъ него на училищата библиотека по едно годишно течение отъ списанията „Финансовъ прѣгледа" и „Сѣкр.-бирникъ".

Отъ управлението.

Покана. — Настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба кани членоветѣ си на редовно сѫбрание, което ще стане на 14 т. м. 9½ часа прѣдъ обѣдъ въ салона на „Нови Родопи". Дневенъ редъ: а) полугодишенъ отчетъ за дѣйностьта на дружбата, б) щели се избрани вѣстника „Дебърски гласъ" и слѣдъ сѫрвашането на годишнината му, в) други въпроси.

Ема „брошура". — Въ редакцията ни се получи „брошурата" подъ заглавие „Ема сѫсловата епархия" отъ Иеродиаконъ Иосифъ Христовъ. Въ нея по-обстойно ще се спремъ въ идния брой.

Лични. — Пристигна отъ Дебъръ въ столицата г. Серафимъ Андреевъ, прѣдсѣдателъ, членъ въ настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба; замина за Бранча (Ромъния), прѣзъ столицата г. Добчинъ Башовъ, прѣдприемачъ, отъ с. Дрѣновко.

Вечерника. — Сѫрско-Драмско-Неврокопското братство ще дадѣ на 20 т. м. въ „Безплатнитѣ ученически трапезарии" въ полза на заточеницитѣ въ Малъ-Азия и затворницитѣ въ Солунъ литературно-музикална вечерника. Въ изпълнението на добрѣ наредената програма зимать участие видни музикални и други сили, като г. Добри Христовъ, г. П. Стойчевъ, артистъ отъ Народния театръ. Желателно е тази вечерника да бѫде посѣтена и отъ емигрантитѣ въ столицата.

По убийството на Гаврилъ Алексовъ.— Гурбетчии, дошли вчера отъ Дебъръ, ни разпрѣвятъ слѣдното по убийството на Гаврила, за което вече писахме въ вѣстника:

Арнаутитѣ въ града ямо говорѣли, че, „който убива, трѣбва да се убие". Съ това искали да кажатъ, че били убити отъ комитета арнаути, а трѣбвало да сѫплашатъ тия убийства. Когато българитѣ възразявали, че покойнитѣ Гаврилъ не е убилъ никого, арнаутитѣ казвали, че братъ му убивалъ, та не могли да си отмъстятъ направо, отмъстили си косвено. Не разбирайъ ли тѫзи нешастници, че, ако имало такива убийства, тѣ сѫ станали не по волята на Гаврила или Петка, а на една организация и възъ основа на тежки обвинения и че за всичко това има амнистия слѣдъ проглаасяването на конституцията?

Подозрѣнията каражии е ощѣ въ затворъ и вече сѫ го турили въ прангии, понеже имало доказателства за неговата виновность. Гарскиятъ свещеникъ билъ изслѣдванъ и пуснатъ на свобода. Его какви показания показвалъ.

Най-напрѣдъ извадили прѣдъ него по редъ нѣколко затворници, за да се увѣрятъ, дали познава виновника по убийството на Гаврила.

Увѣрила се домакърта, че го познава. Слѣдъ това разправили свещеникътъ, че видѣлъ и говорилъ съ убийца; че, когато си приказвали, видѣлъ да минатъ дѣ въоръжени личности, които прѣдварили Гаврила; не че слѣдъ много чуулъ нѣколко изстрѣли отъ пушка горѣ въ планината; че не се миналo много врѣме и видѣлъ кираджията, който се връщалъ отъ планината на Гаврила когато попиталъ: „какъ е Гаврилъ?" послѣдниятъ отговорилъ: „замина за Кичево съ други хора".

Поставили свещенника въ Дебъръ на очна ставка съ кираджията. Но послѣдниятъ отказалъ всичко. Напримѣръ когато го запитвали, кои сѫ стрѣлци, той отговорилъ, че не знае, нъ трѣбва да сѫ били ловци. Въ всѣки случай показанията на свещеника сѫ толкова убѣдителни, че, спорелъ насъ, една ли остава вече сѫмнѣние за това, че кираджията знае, кой сѫ убийцитѣ и че той е тѫхенъ ятакъ. Ще чакаме по-нататѫшния ходъ на това много интересно дѣло и строгата, на справедливо думата на правосѫдието.

Опалкаване. — Братя Николови отъ с. Трѣсляче, халваджии въ с. Изворъ (Бургаско), е оповадвалъ, че ималъ имъ, изпращали чрѣзъ търговци въ Дебъръ, сѫ се губѣли. Като ставаме отнякъ на опалкаванията на Бр. Николови, мислимъ, че въ интереса на тѫрговцитѣ, чрѣзъ които се изпращатъ писма, да бѫдатъ по-внимателни.

Махзари.—Както се научаваме отъ скоро пристигналитѣ пѫтници отъ гр. Дебъръ, по инициативата на почитаемитѣ граждани г. г. Филипъ Чочковъ, Несторъ Попоски и Дамянъ Йосифовъ, учители, и г. г. Науумъ и Тиме Бояджиеви, видни тѫрговци въ Дебъръ, се е съставилъ противъ владиката Козма махзаръ, който го разнасяли между дебранитѣ да го подписватъ.

Сѫщитѣ хора, недоволни отъ нашия вѣстникъ, че ги бичуява безпощадно, се тъкмѣли да направятъ друго махзари до министра на просвѣтата въ Цариградъ, съ който цѣли да искатъ спирането на нашия вѣстникъ, като такъвъ, който цѣлъ да ги направи да се изколяятъ.

Като неопознаватъ правото на махзарджиитѣ да се се оплакватъ противъ владиката, вѣстника и всичко, което имъ прѣчи, за да постигнатъ своитѣ долни планове и да жиитѣтъ на гѫрба на онія, които се смататъ по чувствина, на кажемъ, че тѣ, като не могатъ да сторятъ друго, нека да продължаватъ да вѫрватъ по пѫтя на дявола. Не сѫ първи тия тѫхни махзари, нито ще бѫдатъ послѣдни. Обществото знае дѫлгостьта на тия приятели е била до сега тая: да правятъ махзари отъ подобенъ родъ.

Но посѣдния махзаръ противъ вѣстника ще бѫде вѣнецъ на тѫхнитѣ дѣятелности, шефъ-дъмръ на всичко отвратително, което тѫхната глава можала да измисли.

Дѣлкни сме да имъ завимъ, че, както тѫхнитѣ агитации противъ вѣстника не спомогнаха за спирането му, тъй и тѫхния махзаръ не ще ни уплаши.

Печалбата за тѫхъ ще е, че ще притурятъ „дестина" на дѫлгостьта си ощѣ едно лице. Обѫщаваме имъ, че ако не повѣрнѣятъ въ идещитѣ броеве вѫрху тия махзари и ще си кажемъ думата, както за тѫхъ тъй и за авторитѣ имъ.

Малка поща.

Дебъръ. — Г-нъ Димитръ Илиевъ, инспекторъ на българскитѣ училища въ Дебърско. Молимъ, разпорѣдете да се пѫлдава редовно по единъ брой в. „Дебърски гласъ" отъ общата кръвка на моия абонатъ г. Кирстъ Цвѣтковъ въ града.

Отговорникъ: *М. В Македонски.*

Печатница „Витоша", София.

Година I. София, 21 мартъ 1910 год. Брой 51.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО. Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За членове на дружбата и каноноветѣ ѝ . . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уреждa
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
ул. „Екзархъ Йосифъ I“ № 25, III етажъ.
Обявленія се приемать на изнесени условия.

Умоляватъ се **настоятелно** всички оний абонати на в. „Дебърски гласъ“, които още не сѫ си изплатили абонамента, да направятъ това **въ най-скоро врѣме**, като изпратятъ стойностьта чрѣзъ пощата или по другъ начинъ до касиера на Редакционния комитетъ г. Мих. Петровъ, площадъ „Св. Краль“ № 1, понеже края на годишнината на вѣстника вече наближава.

Умоляватъ се сѫщо абонатитѣ на вѣстника и за слѣдното: когато, по една или друга причина се мѣстятъ, да явяватъ въ Редакцията сѫ едно отворено писмо точно стария си адресъ, на който получавали вѣстника. и новия, за да имъ се изпраща редовно.

Отъ Редакцията

Обявление.

Съобщава се, че на 12 априлъ т. г., въ 3 ч. (по турски) прѣзъ обѣдъ, ще се произведе въ помѣщението на Сѫ. Дебъръ. Митрополия търгъ за отдаване на прѣдприемачъ само цѣлата конструктивна часть на зданието за III-класно и основно училище въ гр. Дебъръ.

Първоначална оцѣнка 350 л. т.

За участие въ търга иска се залогъ 5% отъ първоначалната оцѣнка, вложени въ касата на комисията или кредитно учрѣждение.

Конкурентитѣ ще малонадлежатъ върху първоначалната оцѣнка. Прѣдложенията се приемать въ затворенъ пликъ.

Плановетѣ, поемнитѣ условия и др. подробности могатъ да се видятъ всѣки день въ канцеларията (училищната) на комисията.

Изпълнението на прѣдприятието се за-поче, когато комисията прѣдложи тая на прѣдприемача. Ако това не стане най-кѣсно до 1 юлий т. г., търга се унищожава по желание на прѣдприемача.

За улеснение на конкурентитѣ отъ странство давать се тия най-необходими обяснения:

Зданието се двуетажно сѫ застроено пространство 254 кв. м.

Отдѣлнитѣ по-главни конструктивни работи сѫстоятъ отъ:

1) *землени работи*: куб. м. 250; 2) *зидария*: а) камения 459·5 куб. м., въ които влизатъ 96 кв. м. мозайка сѫ бути и б) тухлена—куб. м. 256·5; 3) *мазилка*: а) вѫнкашна 666·4 и б) вѫтрѣшна 1496·6 кв. м.; 4) *дърводѣлски работи*: а) поставие греди, подове, летви (мѣрени въ хоризонт. проекция) 252·5 и б) покривъ сѫ околовѫтрѣшна стрѣха сѫ консоли (мѣрена по сѫщия начинъ) 284 кв. м.; 5) *каменодѣлски работи*: стълби (една вѫтрѣшна) и фундаментѣ перязъ 102·5 метра, включително цѣлокупнитѣ прѣнасмено кавъмнитѣ отъ с Баница; 6) *пенекегедѣлски*: а) постилане сѫ галваниз. тенеке покрива 340 кв. м. и б) водопроводни тржби 100 лин. метра; 7) *столарски*: а) 2 двукрилни и 16 еднокрилни врати, б) 39 голѣми 12-крилни, 29 малки двукрилни и 2 малки 4-крилни прозорци и в) *бояджийски работи*: а) постна боя (стъкъ сесъщонъ 2163 кв. м и б) бояджисане сѫ блажна боя всички дървени, тенекенени и желѣзарски работи.

г. Дебръ, 4 мартъ 1910 г.

Отъ строителната колисия.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Съобщаваме на всички дебрани, намиращи се въ чужестно България и странство, че приемаме да изпращать чрѣзъ насъ пари за домашнитѣ си въ гр. Дебъръ и по селата въ цѣлия Дебърски окрѫгъ, които ще сѫ броятъ отъ г. Спасъ Кръстевъ Симоноски, търговецъ въ гр. Дебъръ, съ комисиона 25 ст. на всѣки 20 лева (наполеонъ). Паритѣ ще бѫдатъ броени въ злато, а не въ бѣли меджедии.

София, 5 февруарий 1910 год.

Съ отлично почитание:
Братя Иосифови.

ОБЯВЛЕНИЕ

Честь ми е да съобща за знание на всички Лазоровци, намиращи се въ царство България и странство, че приемамъ да изпращать чрѣзъ мене писма за домашнитѣ си, за да ги прѣпращамъ веднажъ въ седмицата съ 20 ст. възнаграждение. Сѫщо и пари отъ Турция, които ще се изплащатъ въ злато, а не въ меджидиета

Адресъ: Tirgiule. — Gostivar.
Mr Aug. Jliefi, adadji.

Какво донесоха и какво ще донесатъ царскитѣ визити въ Петербургъ и Цариградъ за Македонскитѣ българи.

Отъ нѣкое врѣме насамъ на цѣлия свѣтъ е обърнато вниманието върху визититѣ на дѫржавнитѣ глави на България и Сѫрбия въ Петербургъ и Цариградъ и пресата се пълни съ описания, какъ сѫ станали тѣзи посѣщения, рѣдко съ интервюта на министри и дѫржавни мѫже, съ цѣль да се доберде до нѣкои данни за политическото имъ значение. Ако е работатата за блѣсъкъ и шумъ, не може да се откаже подобно нѣщо на тѣзи визити. Особено посрѣщането на Фердинанда въ Цариградъ въ това отношение дѫрви първо мѣсто.

Посрѣщъ захласа и шума около тѣзи посѣщения, посрѣщъ всеобщото удивление отъ блѣска и пищностьта имъ, пресата, на и обществото не можаха да се опомятъ и почти никоя дума отбѣлѣзаха извѣстни факти, които тъкмо при тѣзи посѣщения станаха въ Македония и Одринско. Тѣзи факти сѫ: пропѫждането отъ турската власть изъ българскитѣ училища въ Македония и Одринско на учителитѣ български подванции, суспендирането на инспекторския институтъ само въ българскитѣ училища, назначаването отъ гръцката патриаршия сѫрбинъ епископъ, като инкарий при Дебъръ-Велешката епархия и съзраването на Кюстендилската желѣзница съ турскитѣ не прѣзъ Куманово, а нѣйдѣ прѣзъ Щипъ, та дори подъ Велесъ.

Това сѫ фактитѣ, върху които ний искаме да се спремъ въ тази статия и въ върху които, спорѣдъ насъ, трѣбва и българската преса и българското общество да обръ‍ратъ по-внимателно отношение и да ги изучатъ за тѣхъ. Нѣма да говоримъ тука, че реченитѣ мѣрки се прѣдприематъ отъ страна на турската власть въ едно врѣме и при едни обстоятелства, когато не могатъ да не жегнатъ дълбоко въ сѫрцето българския народъ, да не уронятъ неговото достойнство и да не накърнатъ неговитѣ жизнени национални интереси. Напримѣръ, въ момента, когато на „царя на българитѣ“ се прѣдхвѫ не бивали почести, централната турска власть въ Цариградъ издава запонѣдь до валинитѣ да запрѣтятъ на българскитѣ инспектори да правятъ ревизии по българскитѣ училища въ Македония и Одринско и че се уволняватъ отъ инспекторската имъ длъжность. По-жестока подиграна и по-голѣма гавра за българина и за неговитѣ народни интереси има ли отъ тия? Обаче, това не побърка на българския царь и на българскитѣ министри да се разлатъ на турскитѣ почести и да пирувать въ Цариградъ. Това е, разбира се, ваша политика и, за това, когато ни плюятъ, трѣбва да мижимъ. Ний ще кажемъ, че това е фалшъ и че това е прѣстѫление прѣдъ отечественитѣ интереси. Каква ваша политика, когато така малко и дрѫзко се тачитъ и мачкатъ правя и придобити сѫ сѫкли жертви привелегии на българина въ Турция?

Нѣма да разглеждаме тукъ значението на инспекторския институтъ за учебното дѣло на българитѣ въ Турция, защото това е всѣкиму извѣстно и защото това би ни отвлѣкло отъ темата. Нѣма да се спираме подробно и върху мотивитѣ, които сѫ накарали турцитѣ да посетятъ въ тая сѫща за българина придобивка, но ще трѣба да споменемъ мимоходомъ, че турцитѣ сами заостанали твърдѣ назадъ културно и малко позатанени на културата, гдѣто ги е ще имъ новали опитѣ културния напрѣдъкъ и жажлата за просвѣта на българитѣ. Затова трѣба да я сѫпнатъ, трѣба да я спратъ, та сѫ каквито и да сѫ срѣдства и на какваито и да е цѣли. И това тѣ го правятъ по най-жестокъ и несправедливъ начинъ.

Че дѣйствително тази мѣрка е жестока и несправедлива, ний по-добрѣ казано, репресивна само спрѣмо българитѣ, това се виижда ясно, та нѣма нужда да я доказваме. Обстоятелството, че ти се отнася само до българитѣ, а не до гърци, сѫрби и европейци, вано доказва нейната несправедливость. Защо турцитѣ не изпращатъ учителитѣ европейски или гръцки подванции из много европейски училища въ Цариградъ и въ цѣла Турция? Защо не унищожаватъ у тѣхъ инспекторския институтъ? Частитѣ училища, т. е. училищата подъ вѣдомостьто на разнитѣ патриаршии и на българската екзархия чрѣзъ фермани сѫ признати отъ дѫржавата. Нова Турция не е отнела тѣзи права на разнитѣ духовни народни начаилии чрѣзъ законъ. Вѫршеното, слѣдователно, отъ страна на турската власть сѫ учителитѣ български подванции и суспендирането на инспекторския институтъ сѫ вѫпиющи безакония. Грижитѣ на сѫотвѣтнитѣ духовни начаилии за прѣуспяването на училищата подъ тѣхно вѣдомство сѫ напълно законни и твърдѣ естествени. А за прѣуспѣяването на училищата намирать за необходимъ и инспекторския институтъ, който въ нищо не уврѣжда дѫржавата, защото вишия дѫржавенъ контролъ надъ тѣзи училища никой не отказва, и се упражнява отъ нея.

Малко се отвлѣкохме отъ темата, съ изказването на нѣкои и други мисли за неоснователностьта и безаконието на почнатата хайка срѣщу българскитѣ училища въ Македония и Одринско. Необходимо, обаче, бѫше да се кажатъ тия мисли мимоходомъ, за да се внесе малка свѣтлина по тоя толкова важенъ и жизненъ въпросъ за отоманския българинъ.

Ще се спремъ тукъ върху послѣднитѣ два факта повече, защото тѣ сѫ отъ естество да ни кажатъ, какво се таци‍ ще задъ завѣситѣ. Тѣ много нѣщо говорятъ, стига човѣкъ да внимае малко по-дълбоко въ тѣхния смисъль и значение.

Питаме, какво значи това, че турцитѣ се сѫгласиватъ за скоичване на българскитѣ сѫ турскитѣ желѣзници, но не прѣзъ Куманово, а нѣйдѣ край Щипъ, та подъ Велесъ? И какъ тъкмо сега—слѣдъ визититѣ въ Петербургъ и Цариградъ—се явяватъ тия комбинации?

Питаме още, какъ тъй тъкмо слѣдъ тѣзи визити и когато краль Петьръ отива въ Цариградъ, гръцката патриархия дава съгласието си за сърбски епископъ, като викарий на гръцкия Велешко-Дебърски митрополитъ, което цѣли по-дадения зак давки на сърбитѣ: признаване на сърбската народность въ Македония и създаване на сърбска екзархия въ Инеосъ?

Тѣзи питания ни тревожатъ и озадачаватъ до голѣма степень, особено ни удивлява и поразява мълчанието, хладнокръвието на българското правителство къмъ тѣзи жизнени за македонски българинъ и за цѣлия български народъ въпроси. Това не е ли едно таинство съгласие на българското правителство съ توковa желаного отъ сърбитѣ сфери на влияние въ Македония, които ще рече: начало на дѣлежа на Македония? Това нѣщо би било ужасно!

Не е ли всичко това уговорено въ Петербургъ или другадѣ? Не би ли изглѣждалъ вѣрни توковa подозрѣнитѣ се слухове, че ке се желе отъ извѣстни мѣста автономнита на Македония, а ако не може нѣма да се завладѣе, то поне една голѣма часть да се присъединѣ къмъ България, въ никога да не се допусне та да бѣде отдѣлна автономна областъ? Нѣй не сме противъ присъединението на Македония къмъ България, защото това право й принадлежи и то минало и по етикъ и по етнографическъ договоръ, но щомъ توковa е мъчно осѫществимо или съвсѣмъ неосѫществимо, какво засега, тъй и за едно далечно бѫдещe, то дѣржимъ за автономния принципъ и вѣхъ помислъ за дѣлежа на Македония е, спорѣ мене, едно изпущуто сѫ народнитѣ идеали, едно прѣдателство къмъ измѫченото македонско българско население.

Македонската интелигентсия трѣба да бѫди, за да не се намѣри единъ день прѣдъ сѫрдшения фактъ. Макаръ и да не ни се ще да допускаме, че ще се намѣри българинъ, който да иска и да даде слагаемото си за дѣлежа на Македония, ако горнитѣ факти сѫ симоматични и давятъ поводъ за мрачни тълкувания и прѣдположения. Затова повече отъ всѣкога на македонската интелигентсия и народъ се налага да слѣдятъ внимателно на мѣсто да е готови или което може да се готови за тѣхна смѣтка.

Отворено писмо

. . . „И вѣстникъ „Дебърски гласъ" да бѫде гласъ народенъ, а не владишки и изедишки".

Окаяни чорбеи!

Не напрѣкъ другъ по-подходящъ терминъ отъ горния, за да се обърна къмъ Васъ, авторе на „брошурата" *Една скоскосла епархия.*

ПОДЛИСТНИКЪ

Сѫрдарътъ

Поема отъ Григорь Ставрилисъ (Пърличевъ) охридянинъ, вѣнчана на поетическия конкурсъ прѣзъ 1860 г. въ Атина.

Прѣвелъ въ проза отъ гръцки Г. Баласкевъ.

Писъци се чуватъ отъ село Галичникъ въ Рѣка. Какво ли е зло постигнало мирнитѣ голѣмци, та всички сѫ расплакали жалко милно? Грашулка ли поби ниви златокласи? Скакалци ли доядиахъ? Или суглавятъ пратили прѣди вѫрѣме тежки данъци да сѫбира? Нито е градушка поклала златокласи, нито сѫ скакалци доядиахли, нито пъкъ суглатна е пратилъ прѣди вѫрѣме да сѫбираръ тежки данъци: дали гетитѣ убили Кузманъ капитана, сѫрдарилъ, юнакъ надъ юнаци, и отъ сега за напрѣдъ люти разбойници албанци ще тѫлчатъ и осквернаватъ нашитѣ свѣтости планини.

Тъй помислихѫ смутени и поразени орачитѣ, вѣрнитѣ слуги на малко-земи; а жители, като чухѫ жалната вѣсть, скубѫхѫ си коситѣ. Мълчата се издигаше до небеса и растеше бѫрзокрила; а злокобнитѣ вѣстители на смъртта, пъкъ и къмъ другитѣ племена. Тогава се расплакахѫ жалостно сирачета; а орачи и овчари — останѫхѫ като отъ гръмъ поразени.

* * *

Пролѣтна вечерь. На пѫтинтѣ врата сѣдѣ жена, сѫрдна възрасть, сѫ гордъ погледъ, здрава, тъна. Като склонила ржкѣ на крѣпкитѣ си колѣнѣ, втренчила се тя въ оражинятта ѝ, които бѣше гръненливо сама изтъсклата съ дребно счуканъ въглевъ. Въ погледа и бѣлци юнашка сила, амазонска сѫрченость и ангелска женска хубость. Годинитѣ и тѫ

За жалъ, нѣмамъ Вашата „дивна" (?) писателска дарба, да пиша „волемжари" статии и брошури, но за това пъкъ въ монтѣ гърди горя огнь, подкладванъ и подѫржанъ отъ чистa, и не покварена любовь къмъ онзи край, за който е прѣдназначена Вашата „брошура", любовь искрена, а не рожба на тщатото и манията за „най-справедливъ и умѣенъ чалъкъ на свѣта".

Ако знаехте, анти-нероманоко, кому служи вѣстника и отъ какъв черни сѫдъства, увѣрено съмъ, че ушъ и ржката Ви щѣха да се вцѣпенѣтъ, та нѣмаше да цапатѣ невинната бѣла книга съ мръсотии и сѫ софизми отъ рода на горѣнитѣ. Не зная, кои Ви е дало поводъ да клѣветите гоя християно чистъ и невинепъ вѣстникъ, какъвто и да е, обаче, тоя повод не може и не е по-голѣмъ и да не извика у всѣки съвѣстенъ човѣкъ отвращение и погнуса.

Азъ Ви уважавахъ, не за това, че писахте по-рано едно за Никиовия, а защото по думитѣ виждахъ въ Вашето лице човѣкъ достоенъ за признавието си — служитель на *истинския Спаситель* и на *истината.* Сега се гнуя отъ Васъ, не за хатъра на владиката Коца, а защото се уверихъ отъ дѣлата Ви въ противното: „не всички, които це дойдатъ и говорятъ въ мое име, сѫ мои хора (Матея, гл. 24, ст. 4 и 5)".

Прѣди да Ви дадемъ отговоръ, доколко вѣстникъ „Дебърски гласъ" е „владишки" и „изедишки", считамъ за нужно да ви увѣдомя, че азъ сѫмъ отъ онези дебрани, които знаятъ добрѣ сѫ какъвъ трудъ се сѫбрали дружбата на дебрани, за да сѫбираятъ сѫдрѣства за издѫржавата на вѣстника.

Сега сѫ отпуствени ушитѣ, о орѫдие на долни хора, да чуятъ една жкерена дума за вѣржева на дружбата и за сѫдъства на вѣстника, дори и изпъжка и на какво и кому сѫржатъ дебрѣдскитѣ просвѣтителни дружби въ България и тѣхния органъ „Дебрски гласъ".

Дружбата е основана въ края на 1904 год. Слѣдъ една годишна значителна дѣйность, тя замира. Въ началото на 1907 год. наново се сѫбужда. Прѣдседателя на дружбата мѫжа фи въ чорбъ,ъ, „който сѫбрахъ Васъ е втори служитель народенъ", на когото имено не спомената въ „брошурата", макаръ, че и той е единъ отъ „факторитѣ" на „прогреса" въ нашия край: не сѫ само Коцо и Никиовия такъ. Знае той, т. е. тогазвашнитѣ прѣдседателъ, че дружбата въ това вѫрѣме прѣдставляваше жалъкъ поменъ на рожба мила, угаснала, поради негодни вѫрѫмени обстоятелства.

А какъ относѣ се зидигна? Дали сѫ владишки пари? — Не. Тѣ се поле отъ хора, които -не пеня якаха да изполдуватъ, а тѣ тѣхъ изполдуваха. Тъ растѣше, напрѣкъмо. Хората на лични етюзъмъ зарѣкаха. Срѣщу истината и искреното служение, всичко подло се разбиваше. Дружбата почна да помага на бѣдни дебрани, да изпраща ученически потрѣби и училищни помагала въ родния ни край, захвана да сгурупира тъкъ живецитѣ дебрани и да сѣе съзнание между тѣхъ. Слѣдъ да крѣпваиетто и, рѣши да издава и вѣстникъ, който да обединява разпрѣснатитѣ по цѣлия сѣтѣ дебрани, да ги просвѣщава умственно и възпитава граждански и пъ. Доходно това дружбата е могла да постигне, не е прѣмѣетъ на настоящето писмо.

Когато чухъ извѣстието хората на тъмнината, че дружбата вѣстникъ ще издава, какви ли не слухове почнахѫ да сѫ сѫбирать, какви ли не прѣпѫтвахъ; даже и агенти изпратихѫ да разувѣждаватъ дебрѣнитѣ да не получаватъ вѣстника. Та и Вие, нероманоко, изпратихте ли тѣхната мрѫжа да влѣзнете, и Вашата уста, която, спорѣдъ Васъ, само истината казвала и за тази истина и отъ най-добритѣ приятели се отказвала, почна да бъла гласти.

На първо число дружбата отпусна 400 лева, а сетнѣ още 300 за издѫржата на вѣстника. А какъ сѫбира дружбата тѣзи пари, всѣки знае—стотинка по-стотинка и то сѫ голѣми мачнотии. Почнахѫ слѣдъ това да се сѫбирать абонаменти, отъ подписка за „Фонъ,ъ по изѫржата на вѣстника": всѣки, който желаеше, даваше; и Вие, аке, що сторъкте това, щѣхме да приемемъ помощта Ви съ благодарность. Но по всичко изглежда, че Вие разбирате свои обществени бѫгъ сами въ това, да писвате бесни за владиця и попове, за които има доволно присъди на народа, та нѣмаше нужда и отъ Вашитѣ.

Съ казаниитѣ прѣдъ решадшинитѣ комитетъ посрѣща нужнитѣ на вѣстника. Какъвъ е размѣрътъ на тѣзи нужди? — За печать по 40 лева на брой, срѣдно 10 лева пошенски марки и други още 2—3 лева. Всички останали работи се изпълняватъ безплатно отъ дебрани, членове на дружбата, съ такава любовь и прѣданость, щото Вашитѣ и на възхвалителитѣ Ви обиди и клевети не сѫ въ състояние ни на косъмъ да намалѣятъ ревностъ-тъ въ съзнателното изпълнение на свои длъгъ къмъ едно свето дѣло на единъ сѫбъ край. Повече сѫдъства отъ какъвитѣ не сѫ нужни на вѣстника, защото по негови грѣбъ не лазятъ паразити и около редакцията му нѣма тщеславци и егоисти.

Всичко това пишa „свети отче", по запонѣда на моята възпутена съвѣсть и подъ диктовката на сѫрдцето ми, което се сгнива отъ болки при тѣзи клевети, които Ви пускате по адресъ на вѣстника. Никакви партизани или лични побуждения не ме карать да прави това: не сѣмъ подкъртвалъ нито на Николина, нито на Коцо, нито пъкъ на другите личности. Азъ сѫ единако почитъ и уважение се отнисѫмъ къмъ народнитѣ дѣйци, безъ да обрѫщамъ внимание, кои са тѣ отъ тѣхъ са — отъ гр. Дебъръ, отъ околията или отъ другадѣ. Не сѫмъ тръгнатъ струга около мъртвеца като едно тѣло. Отъ всѣкадѣ сетнѣка неутѣшнитѣ тъжни писъци и ридания. Всички като чи ли оплакваха най-милъ и най-скъпо нѣщо на свѣта. До Кузмановия трупъ цвилеше въ кърви облѣкъ коня, който отъ жалость бѣ спусналъ грнвата си надъ юнака и удрише съ копитата и рогѣше земята. Съ разстерпеени крачки пристали и майка му; тя не повѣрва най-напрѣдъ очитѣ си — подвоуми се. Само по всенародни плачъ отгласа слѫбати си клети и нещастни си спомени сѫпитѣ. Тя изпищѣ колкото й гласъ въркеше, като тъжна въпросъкина, на които дръзки лошци сѫ отнесли розбатъ я. При тая гледка и най-жестокосъкрушитѣ прозѣ горѣзни сълзи, и плачоте сеа- копитата и рогѣше земята. Съ разстерпеени крачки пристали и майка му; тя не повѣрва най-напрѣдъ очитѣ си — подвоуми се. Само по всенародни плачъ отгласа слѫбати си клети и нещастни си спомени сѫпитѣ. Тя изпищѣ колкото й гласъ въркеше, като тъжна въпросъкина, на които дръзки лошци сѫ отнесли розбатъ я. При тая гледка и най-жестокосъкрушитѣ прозѣ горѣзни сълзи, и плачоте сеа- копитата и рогѣше земята. Съ разстерпеени крачки пристали и майка му; тя не повѣрва най-напрѣдъ очитѣ си — подвоуми се. Сѫмо

говеич или комисионер, за да използуваны раздорить между дебранитѣ за свои облаги; нито съмъ пъкъ и отъ ония, които мислятъ, че безъ мене Дебръ и Дебърско ще пропадне. Единъ завѣтъ принципъ ме въодушевляваше — скромно да служа доколкото врѣмето и работата ми позволява, на добри и полезни обществени дѣла, и съ цѣлото си сѫщество да се ингажирамъ въ борба противъ хора дебелинти и злоби, които, за можемъ да лежа облаги, или за нѣколко сребрници, или за слава, или пъкъ за дуковъ комплиментъ отъ важни лица, сѫ готови да рушатъ всичко народополезно, да рутатъ всичко честно и идеално.

На край ази Ви кажа, въ името на истинатa, на които уже служите, нѣ задъ конто маскирате, както се вижда, много мръсни дѣла, да си признаете, кажи-овнинъ грѣшности, виновности и си дръзнитѣ назадъ думитѣ, казани по адреса на в. „Дебърски гласъ". Къмъ разкаяние за грѣха си Ви подканямъ, не защото се бои, че лъжитѣ Ви хората ще взематъ за истина, нито защо за това, че ако не направите признание и се разкаете, ще уроните нѣщо отъ авторитета на вѣстника; а защото не съвѣстними сѫ дѣлата Ви съ понятието *плоотоль на правдата*, съ което толкова много обичате да се кичите.

Вѣстникътъ ни е народенъ, а не владишки и единишки. Изведнъжъ сѫ онія нѣкоолкоолна дебелинти, а Вий въ задения моментъ, когато соего сѫстояние сѫ направили на смѣтка на тоа народъ, за който толкова крокодилски сѫзи ронятъ, защото сѫрдѣствата за издаването на брошури и за хонорувачето на авторитѣ имъ черпитъ не отъ сѫкъ нитѣ сѫ тридеветъ кладенци каси, а отъ „нечѣвдоми" источници: пари, печелени съ трудъ, не се разпилѣвать така, както Вашитѣ подкупници ги пилѣятъ.

Най-накрай ще сѫрша съ думитѣ: *Блаженъ народъ съ служители като неродонкоа Иосифа.*

Кр Теодосиевъ.

Новини изъ Дебърско.

ДОПИСКА

До почитаемата редакция на в. „Дебърски гласъ".

Господинъ редакторе,

Подписанитѣ пѫрвини отъ гр. Дебръ почтително Ви молимъ да помѣстите въ единъ отъ близкитѣ броеве на почитаеми Ви вѣстникъ „Дебърски гласъ", за освѣтление на вишата дуковна власть и дебранитѣ ни въ чужбина, слѣдното:

Отъ извѣстно врѣме насамъ въ Дебърската епархия сѫ голѣмо внимание се сѫбли ангажирата отъ видного(?) ни въ срада семейство Бождиженско „пѫрвенецъ", отъ противъ Негово Високопрѣосвѣщество сѫ. Дебърски митрополитъ господина г-на Козма, които партия почива на гнили основи и не пѫрсѣдава никакви благородни цѣли, основѣла да бунтува народа ни и при онія обстоятелства подпаднало деберско българско население. Почти въ всички случаи „Бождиженската партия" се опитва и направлява отъ нѣкои учителни градски, отъ отецъ архимандритъ Никодимъ, съ цѣль да му приправѣть крупното злоупотрѣбление, което извѣршили като отъ монастири ни „Сѫ. Иванъ", като отъ кралдия повече отъ триста лири турски; отъ тримата пословични и комшийски избрани бивши сѫвѣтницци, а сега докачени, че уже сѫ били неправедливо освободени отъ членството на епархиалния сѫвѣтъ въ града ни и отъ много малки граждани, които имать вземане дявание сѫ Бождиженци (като комисионери въ Солунъ имъ отпускать голѣми кренити), а пъкъ фактъ е, че дѣлътъ заставляна човѣка правото да изкривина и да немѣре прѣдъ истината.

Всички статии писани отъ тѣхъ въ печата, телеграми, пропѣения и брошури, които по сега сѫ направени сѫ цѣль да уронятъ авторитета на Високопрѣосвѣщения ни митрополитъ, нѣмать ни нищо ота истина, а различно се схващать и коментирать отъ населението въ епархията ни. Напослѣдъкъ въ дописанитѣ на подписанитѣ ни граждани сѫ намира единъ мазаръ противъ Негово Високопрѣосвѣщество съставенъ отъ отецъ Никодима и сѫдружие учители. Тоя мазаръ почива на такина неѣрни и калиави основания, и има такина отвратителни доводи, щото още при прочитането на тѫрвитѣ редове човѣкъ се въмущава, защото всичко писано въ него е злобно и подло и за да се подпечати дойде отъ Солунъ съ цѣлото си величие(?) и братъ ми г-нъ Андонакии и слѣдъ като обѫща на своитѣ влечуги извѣнкрѣпко голѣми кренити, а на г-да учителитѣ—високи длъжности: секретарство, писарство, инспекторство, директорство и пр. посочи имъ мазара. Бидоха поканени за да подпечатать мазара и нѣкои отъ кметоветѣ на селата Галичишъ, Лазарополе, Трѣсонче, Дримкоъ и др., обаче всѫки имъ отговарялъ съ слѣдниитѣ думи: „стига тени отъ вась епархията ни, стари мжчители на българщината, ние не можемъ да игнорираме заслугитѣ, конто е принесълъ прѣдъ олтара на българската черква Негово Високопрѣосвѣщество митрополитъ Козма и който по заслуги въ сравнение съ другитѣ митрополити дѫржи пѫрви мѣсто". При такина отговори отъ страна на всички кметове и на цѣлото население въ епархията ни, мазара имъ стои въ архивата, подписанъ само съ датата 30/1 1910 г.

Причината да да вѫрнатъ такина безсѫвѣстни и низки дѣла, е слѣдната:

1. Въпросниятъ господа Бождиженци нѣмать нищо човѣшко достоинство, нито национално чувство и до сега не сѫ взели никакво участие по черковния и националния въпроси въ Дебърско, та сега искатъ да потѫлчатъ и погазятъ всичко, спечелено съ толкова грамадни жертви.

2. Защото Високопрѣосвѣщения ни Митрополитъ оттели черковнитѣ ни пари (500 л.), които стоянха сѫ години на съхранение безъ лихва.

3. За тѫкто Н. В. П. Митрополитъ Козма не е оставалъ на съхранение у тѣхъ часть отъ паритѣ сѫ.

4. За тѫкто чековетѣ отъ учителскитѣ заплати не ги е разменвалъ съ тѣхъ и не имъ е давалъ по единъ гроушъ (!) на хиляда сѫмки, както що имъ били алетьтъ.

5. За тѫкто Н. В. Прѣосвѣщенството не е отменилъ протоколното рѣшение на гражданитѣ взето съ народно сѫбрание сѫ Митрополита (подписано сѫ повече отъ сто подписа), сѫ което рѣшение гражданитѣ въ сѫбранието сѫ пълнѣ сѫгласи и на законно основание лишитѣ господа Бождиженци отъ всички народно-черковно-училищни и гражски права.

6. За тѫкто не е оправдалъ Н. Високопрѣосвещенство Отца Никодима за злоупотребленитѣ триста лири.

7. За тѫкто Н. Високопрѣосвещенство не слуша заповѣдитѣ имъ и пр. и пр. . . . . .

Сѫкъ всичко това сѫчитане за нужно да какжемъ на гла-Бождиженци, че тѣ по черковния въпросъ въ Дебръ и Дебърско, освѣнъ тѫлко не взеха никакво участие, но бѫха най-вѣрлитѣ гѫркомани и привѫржени на грѫцкия митрополитъ Антима и както тогава тегленце народа отъ тѣхъ, по сѫщия начинъ тегли и сега. Често пѫти ставаше случай отъ Бождиженета фамилия нелно сѫ Антима да отиватъ въ джамиитѣ и при турскитѣ кѫщи и пропонѣвала за да се изпратятъ на заточение по пѫрвитѣ гѫражани, всичко слоулчавала и най-после изпратила въ заточение покойнитѣ: свещеника Тасе, Велко Гичев, Ксаки Гюрков, Иван Ставрев, сега живи: Тасе Хаджи Георгиевъ, свещеника Филипъ, Петре и Блаже Баниши. Какво ли не сѫ патили покойнитѣ гражани отъ Бождиженци!..

Да се изуснкаме пакъ въ пѫрвитѣ нолкулнечества то ще излезе. . . . . .

Не имъ стигаше това, когато извѣрнихъ по онуй врѣме пакъ сега искатъ на готова сложена софра да се сѫрватъ и да сѫсѫтуватъ мирнитѣ, ни и измжчвано отъ тѣхъ население и чрѣзъ своитѣ кредитирани хора и безсѫвѣстни учители искатъ да принимать разнѣ неправедливости и да правятъ мазари за най-много почитаемия и отъ цѣлото население обожавания сѫ. Владика.

Като се въмущаваме отъ злобното имъ користолюбиво сѫрце, подпаждане партията на Бождиженци, защо сѫ отецъ Никодима и заявяваме, че ще се боримъ до крайности и нѣма да допустимъ да игнорирать дѣйностьта и заслугитѣ на единъ владика, обожаванъ въ епархията ни.

Нѣма да останимъ да се наказри ни най-малко честьта и авторитета на начия владика, който отъ всички владики само той се нае и по наше мѣнение бѣ избранъ да носи сѫ високо достойнство Дебърската корона.

Трѣбва да не забравимъ, че заразѫ нашъ митрополитъ Козма е стоялъ цѣли деветъ години заднерчъ въ Дебърската епархия. Ако Дим Бѫлоша и отъ разни личности. Трѣбва да не забравимъ, че за нась той сѫ всички сили се е борилъ съ разнитѣ сѫрбски пропагандци. Трѣбва да признаемъ, че въ Дебърската епархия при изключителнитѣ обстоятелства въ които е поставена, митрополитъ Козма е поставилъ черковно-училищното ни дѣло на извѣстна височина. Трѣбва да признаемъ, че сѫлѣдъ като взе подъ своя опека монастиритѣ „Сѫ. Иванъ" и „Прѣчиста", почнаха да се издигать на своята висота и да се прошарватъ съ нови стаи и здания. Трѣба да признаемъ, че той съ риськ на живота си е обикалялъ селата на Дебърската епархия. Трѣбва да признаемъ, че заради нась е билъ на нѣколко пѫти поставенъ въ засада и благодарение на провидението се е отъравалъ. Трѣба да признаемъ, че Негово Високопрѣосвѣщенство митрополитъ Козма не е испускалъ случая отъ да не отъвта и сѫвѣтва своето паство въ пѫтя на истинската православна пѫрква.

Да описваме подробно неговитѣ заслуги сега не му-е мѣстото, но слѣдъ горното изложение апелираме къмъ всички дебрани и Дебърски дружби за да изказатъ и тѣ своитѣ въмущения по горецитѣ кѫмъ „Бождиженската партия" и да помолимъ Негово Високопрѣосвѣщенство сѫ. Дебърски митрополитъ г-на г-на Козма да имъ прости за нанесенитѣ имъ обиди, защото сѫ нанесени отъ хора сѫ злобно и користолюбиво сѫрце.

Молимъ пай-покорно и винаги духовна власть да направи отъ своя страна нужното разпореждане за да се утвѫрдатъ, и сѫмнѣнитѣ въ любовьтѣ ни ни духове, като какаве виновности, защото въ противенъ случай епархията ни е изложена на голѣма опасность и за послѣдствията ще дѫржимъ отговорна нея.

Дебръръ, 8 мартъ 1910 год.

Пѫрвини въ гр. Дебръръ: *Христо Гиговъ Тоналоски, Димитра Н. Куноски, Ристе Тодоровъ, Глигоръ Иоанчевъ, Цвѣтко Н. Куноски, Тасе х. Георгиевъ, Якоче Кузмановъ, Куно Костовъ, Спасе Кръстевъ Симоновски, Моисо Миовъ.*

* * *

Днесь, 17 мартъ 1910 год., редакционнитѣ комитетъ на в. „Дебърски гласъ", сѫбрахъ на заседание по поводъ на горното изложение, рѣшихъ да се даде мѣсто на това изложение въ най-близкия broй на вѣстника, съ забѣлѣжка, че Редакцията ще даде мѣсто и на изложения на противната страна, стига тѣ да бѫдатъ сѫрѣлени съ подписи.

Редакционенъ комитетъ: *Л. Димитровъ М. Т. Христовъ, М. В. Македонски, В. Г. Чернодрански, М. Петровъ Кр. Теодосиевъ.*

Дружествения.

Общо редовно сѫбрание на дебърската просвѣтителни дружби въ София.

На 14 мартъ 1910 год. Дебърската просвѣтителна дружба въ столицата имаше общо редовно сѫбрание на членоветѣ въ салона на бирария „Родопи". Дневнитѣ редъ бѣ слѣдния: *1. Годуговдишенъ отчетъ за дѣйностьта на дружбата. 2. Ще ли се продѫлжава издаването на вѣстника „Дебърски гласъ" и слѣдъ изтичането на тѫрата му годишнина. 3. Други въпроси.*

Прѣдсѣдателятъ, г. Л. Димитровъ, отвори заседанието въ 10½ часа прѣди пладне. Прѣсѫтствията законното число членове—бѣха около 60 души. Сѫблъ като изложи въ общи черти, каква е била дѣйностьта на дружбата прѣзъ изтеклото годуговдие, прѣдсѣдателятъ изтъкна и нѣкои-пѫрви, поради които настоятелството не е могло да прави желаната дѣйность. Най-слабата страна въ дружественитѣ работи, каза той, е била и е тая, че не е било въможно да се прибирать членскитѣ вноски редовно, поради нѣмане на специално лице, което да вѫрши тая работа*. Като глана причина, обаче, за непровождането на по-голѣма, по-интензивна дѣйность отъ страна на настоятелството изтъкна обстоятелството, че изданието на вѣстника „Дебърски гласъ" е поглащало вниманието и на настоятелството и на редакционния комитетъ, дѣйность, които сѫстави пакъ часть отъ общата работа на дружбата. Това внимание, макарь и устремено изцѣло въ изданието, даде своитѣ добри плодове: спечелянето хубаво реномe на вѣстника и доста широкото му разпространение между дебрани. Поредъ това настоятелството нѣмало физическата възможность да направи нищо повече, освѣнъ е направило за специалнитѣ дружествени работи.

При все това, настоятелството на дружбата, заедно съ настоятелството на Македоно-Одринското културно просвѣтително дружество, е отворило вечерно училище за безграмотни и малограмотни мѫжелюбо-одрини отъ 14 януарий до 10 мартъ т. г. Дадо е и дѣй вечернини прѣзъ зимния сезонъ, конто, възъ отъ другитѣ ползи, са дали единъ чистъ

приходъ отъ 500 лева. Дружествената каса за сега разполага съ 700—800 лв. въ наличность.

Въ свързка съ отчета, по поворъ зачекватиѣ въпроси за нераздаденитѣ напълно и наврѣме, изпратенитѣ отъ страна на дружбата ученически потрѣби, които и поради особеното дърнане на гражданитѣ въ Дебъръ къмъ дружбата по отношение на новостроещото се училище въ тъ градъ, изказа се мнѣние, щото дружбата да се нарече окружна, за да се избѣгнатъ крупни сгрешения и домогвания на заинтересовани страни и личности. Подигна се въпросъ и за съразмѣрното разпрѣдѣление на дружественитѣ срѣдства, спорѣдъ пропорционалнитѣ на членоветѣ отъ всѣко село. Мнѣнието, да се нарече дружбата окружна, изказано отъ г. Ив. Смиленъ и подръжано и отъ други, не се възприе напълно отъ събранието, но се каза, щото при ревизията на устава да се формулира въ него точно това понятие, а именно: дружбата да се счита за общо-дебърска, а не само на града или само на селата. Мнѣнието, да се разпрѣдѣлятъ дружественитѣ срѣдства пропорционално на членоветѣ отъ всѣко село, не се възприе отъ събранието по много важни причини.

Гласувань, отчета се приѣ отъ събранието съ удобрение.

Пристани се къмъ втората точка на дневния редъ. Прие се единодушно по принципъ отъ събранието, щото „Дебърски гласъ" да се издава и прѣзъ идещата година, но се рѣши, при това, да се иска мнѣнието по тоя въпросъ и на другитѣ Дебърски просвѣтителни дружби въ България, защото той е отрадъ на всичкитѣ дружби и защото тѣ сѫ поели солидарно неговата материална изгѫжка и списанието му, слѣдъ което да се земе окончателно рѣшение по тоя въпросъ. Освѣнъ това, вже се рѣшение, щото редакционнитѣ комитети, слѣдъ три мѣсеци максимумъ, да дадѫ отчетъ, както за сиѣткитѣ на вѣстника, тъй и за редактирането му.

Изтъкна се, слѣдъ това отъ прѣдсѣдателя, че е необходимо, при многото натрупана дружествена работа, особено по изданието на вѣстника, да има плащъ чиновникъ, който да изръни сайнитѣ работи: да водѝ администрацията на вѣстника, да се грижи за експедирането му и да бѫде като писарь и архиварь при дружбата. Събранието рѣши да се назначи такъвъ чиновникъ, но не съ по-голѣма заплата отъ 20—30 леви мѣсечно.

Слѣдъ това заседанието се закри въ $12^{1}/_{2}$ часа

Възъ основа на протоколно рѣшение на Дебърската просвѣтителна дружба по отношение на вѣстникъ „Дебърски гласъ" въ събранието, станало на 14 т. м., да кажа говоримъ по-горѣ, настоятелството на дружбата е разпратило следного окржжно до прѣдсѣдателитѣ на другитѣ Дебърски просвѣтителни дружби въ България.

Дебър. просвѣт. дружба.
№ 51
17 мартъ 1910 год.
София.

ОКРЖЖНО.

До Господина
Прѣдсѣдателя на Дебъръ-ската просвѣт. дружба
въ гр. . . . .

Господине Прѣдсѣдателю,

Понеже кран на първата годишнина на вѣстникъ „Дебърски гласъ", органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България, наблюдава, настоятелното постави въ дневния редъ за разглеждане въ редовното събрание на членоветѣ на Дебърската просвѣтителна дружба въ столицата, станало на 14 т. м., и въпроса за продѫлжаване изданието на вѣстника и прѣзъ идещата година. Събранието рѣши по принципъ да се продѫлжи изданието на „Дебърски гласъ", но, понеже той е органъ на всички Дебърски просвѣтителни дружби въ България, да се иска мнѣнието по тоя въпросъ и на всички тия дружби, за да може слѣдъ това да се земе едно окончателно рѣшение по него.

Затова настоятелното на Дебърската просвѣтителна дружба въ Софія съ настоящето Ви моли, Господине Прѣдсѣдателю, да поставите на разискване тоя въпросъ въ едно отъ най-близкитѣ редовни събрания на дружбата Ви и рѣшението, взето въ него, да имате добрината да ни знаете своеврѣменно. Желателно е, щото всичко това да стане въ най-непродължително врѣме, тъй като годишнината на вѣстника свършва на 5 априлъ т. г.

Съ поздравъ
Прѣдсѣдатель: *Л. Димитровъ.*
Секретарь: *Хр. Несторовъ.*

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО

Турски отзивъ противъ сближението и съюзяването. — Солунъ, 14 мартъ. По поводъ визитата на Н. В. Царя въ Цариградъ „Ини Асѫръ" говори на дъзго за балканского сближение и се пита: възможно ли е сключването на единъ съюзъ между балканитѣ държави и Турция, или по-право, можемъ ли да вѣрваме на увѣренията отъ балканскитѣ държавици при сключването на единъ съюзъ съ тѣхъ? Нѣма ли да бѫде вредъ за насъ подобенъ съюзъ съ тия държавици? На тия въпроси „Ини Асѫръ", отговаря, че именно съюза съ България, Сърбия и Черногора, като съ страни славянски, находещи се подъ неотразимото влияние на Русия, които имено ги кара да се съюзяватъ съ насъ срѣщу нѣмъкото влияние на Балканитѣ ще бѫде въ наша врѣда, понеже въ такъвъ случай и Турция посрѣщнеше би подпалната подъ влиянието на двойнъ съюзъ, но не и като чиетъ на тоя съюзъ, а тоя би накърнило нашия престижъ на велика сила и би ни поставило въ непризнатеность спрямо тройния съюзъ. — Мирътъ и да поновимъ на Балканитѣ, казва тоя вѣстникъ, е въ съвръка съ мира въ Европа. И понеже Турция желае мира, то тя трѣбва да стои неутрална въ общата европейска политика, щото че не присъединяна къмъ никой отъ съществующитѣ съюзи и антати. Порадитуй, ако цѣлъта на балканского съглашение е да се съдадатъ между България, Сърбия, Черна гора и Турция добри и приятелски икономически врѫзки, да се въдвори мира и спокойствието на балканитѣ и се съдадатъ гаранции за напрѣдъка, то нашъ трѣбва да се дадатъ увѣрении и гаранции не на дума, а на дѣло. Само тогава ние бихме посрѣщнали радушно съглашението, понеже то нѣма да отъпчи протитѣ насъ Австрия порадитуй простата причина, че то не е сключено противъ нея. Само такова едно съглашение може да послужи за гаранция на мира, спокойствето и равновѣсието на Балканитѣ. Гаранциитѣ, които Турция би искала отъ България при сключването на единъ съюзъ, спорѣдъ „Ини Асѫръ" сѫ слѣднитѣ: България да не служи като нѣкъ на опора и убѫжище на македонскитѣ български комитети, да не сѣе бунтовнишка развалка всрѣдъ отоманскитѣ българи и да подѫржа дезинтзия и увѣрения на добръ съсѣдъ отношение съ Турция. А тѣзи гаранции България в въ състояние да даде стига да иска нейното правителство, защото ако напосѣдѣкъ противъ насъ въ България станалъ голѣмъ демонстрация, такава именно по желанието на правителството. Ако въ бѫдещо то воля добра политика спрѣмо насъ, плодовѣтѣ скоро ще се покажатъ на лице. Тогава именно ще се създаде взаимно довѣрие между дѣлкѣ държави и широки економически врѫзки; тогава именно ще се подготви почвата за едно трайно сближение и съглашение. Въ противенъ случай, посѣщението на българския царь не съдѣ, а сближение не би могло да донесе. За да станемъ добри приятели, завръшка младотурския органъ, искаме доказателства на дѣло и понеже вѣрваме въ сериозността на прѣдприятието отъ България, посрѣщаме искренно и съ удоволствие визитата на цар. Фердинандъ.

Сръбска екзархия. Солунъ, 17 мартъ. Постановението на синода при грѫцката патриархия за назначаването на сръбски епископъ като помощникъ на Велешко-Дебърския грѫцки митрополитъ, е смѣта, че е въ свръзка съ досегашнитѣ пристѫпване въ Цариградъ на сръбския краль.

Общото убѣждение тукъ е, че отстѫкката на синода съставнка успѣхъ на сръбската дипломация, защото се стреми къмъ официалнитѣ признавания на сръбската народность въ Македония и къмъ съадаване на сръбската екзархия

Краль Петъръ въ Цариградъ. Цариградъ, 17 мартъ. Сръбскиятъ краль Петръ ще пристигне тукъ въ недѣля по обѣдъ. Часътъ на пристигането му още не е точно опрѣдѣленъ.

Убитъ български войвода. Солунъ, 17 мартъ. Наблизо до Гъбковица, черешка кавза, е убитъ на 10 т. м. отъ неизвѣстни лица, бившиятъ български войвода Ючо Делйовъ, който напосѣдѣкъ е билъ селски пѫлдарь. Това убийство се отдава на турцитѣ.

Отхвърлено българско искане.— Бѫдещото избиране на Екзархъ. Цариградъ 17 мартъ. Спорѣдъ свѣдѣния отъ добрѣ осѣдомения вѣстникъ при разискването на въпроса за екзархията, българскитѣ министри сѫ подѫржали гледището, щото въ избора на екзархъ да участвуватъ осѣбнѣ българскитѣ владици въ Турция и опия отъ България. Отъ турска страна не се съгласили на тоа искане.

ХРОНИКА.

Протестационно събрание на Дебрянитѣ въ София. По поворъ подлото и уговорено убийство на Гавриилъ Алексовъ, братъ на Дебрско-Кичевския войвода, на 14 февруарий 1910 год. и по поворъ зулумитѣ, които непрѣстанно се вършатъ надъ българското население въ тоя злочестъ край, настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ столицата свиква протестационно събрание на 28 того, идещата недѣля. Мѣстото и точно часътъ ще се съобщи съ специална покана отъ дружбата. Канимъ всички дебрани, до единъ, да присѫствуватъ на това събрание.

Лични.—Пристигнали сѫ въ столицата, идещи отъ гр. Дъбъръ и селата, г. хъ-жи Огненъ Деспотовъ отъ Галичникъ, видѣнъ българинъ, г. Рафаилъ Давиловъ, г. Трѣне Стефановъ; г. Стефанъ Атанасовъ, прѣдприемачъ, и Братя Серафимови, които заминаватъ за Браила (Ромъниѧ); г. Ив. Чолаковъ, търговецъ въ Лонъ; г. Ив. Дамяновъ, прѣдприемачъ, г. Георги Иосифовъ, търговецъ, г. Максимъ и Иванъ Стрѣзовъ, г. Мойсо Михаиловъ; г. Якимъ Кузмановъ и Ново Митревъ, които заминаватъ за Браила (Ромъниѧ).

Благодарность. — Изказвамъ сърдечна благодарность на всички роднини, приятели и познати, които, по случай убийството отъ злодѣйски рѫцѣ на милия ми братъ Гавриила, изказаха своитѣ съболезнования и прискѣлнили скърбти си къмъ нашата обща сѣмейна скърбь.

Братъ: Благе Алексовъ.

Поставяне на основенъ камъкъ на нова черква въ с Паръше (Джуца). На 12 мартъ 1910 г. бѣше поставенъ основенъ камъкъ на новостроещата се черква въ с. Паръше. Избраны бѣха за ктиторъ: г. Димитръ Сиковъ, който подарилъ 20 наполеона. Поканени бѣли да присъствуватъ на този религиозенъ обрѧзъ всички Джупански селяни, както и българитѣ отъ гр. Дебъръ. Отзвѣли се прѣдставители отъ всичкитѣ Джупански села, само отъ Дебъръ никой не дошелъ.

Дали своята лепта по тоя случай отъ с. Горенци слѣднитѣ лица: Павле Тананосовъ, Коле Иванновъ, Стоянъ Ивановъ, Иосифъ Петровъ, Стоянъ Аврамовъ, Яковче Костовъ, Неделко, Митре и учителятъ; отъ с. Брошица: Анастасъ, Митре Танчевъ, и Стоянъ; отъ с. Вапа: Марко, Ване, Милина Марковъ, Тимина Трайова; отъ с. Кодждежинъ — Еленци: Аргинъ.

При извръшването на обрѧда присѫствуваха Архиепископъ намѣстникъ въ гр. Дебъръ, икономъ Търде Сиковски, икономъ Стефанъ и свещеникитѣ Арсо, Ване и Серафимъ.

Черковното настоятелство изказва сърдечната си благодарность къмъ духовницитѣ и мирянитѣ, които взеха участие при извръшването на обрѧда и дали своята лепта.

Произшествия въ Дебъръ. — 1. Съ официално писмо е съобщилъ мотесарифина въ Дебъръ на Българската Митрополия, че се запрѣщава занапрѣдъ на българския инспекторъ да ревизира Бѣгарскитѣ училища. 2. Властьта е взела мѣрки да залови оние лица, които сѫ извръшили убийство изъ Дебъръско. На 14 т. м. прѣзъ нощьта войската обискирала селото Кривци, близко до Дебъръ, за да залови единъ убиецъ, който миналата година убилъ единъ кираджия отъ сѫщото село близо до Дебъръ. Прѣзъ сѫщата нощь е било обискирано селото Аме, близко до с. Кривци, пакъ за да заловятъ убийцата на жандарина отъ сѫщото село Фето Аме. И тоа убийство е станало миналата година Войската обискирала всички кѫщи, нѣ никого не уловила (!). Слухъ има, че ще дойде много аскеръ, за да омирротори малесоритѣ. Ще видимъ. 3. На 11 того, по пѫтя отъ Дебъръ за Скопие е било битъ немилостиво отъ кираджията, съдружникъ на Мехмедъ Кривски, Илъо Иванов отъ с. Кѫрчища, безъ да е далъ поводъ той за това. Съдѫтнитѣ сѫ отпрѣтили на Илъо да отиде въ Скопіе, да се оплаче на властьта, нѣщо кото той обѣщалъ. Но щомъ стигнали въ Скопіе, за Илъовата изненада на всички, битъ, вмѣсто да се оплаче, е подалъ рѫка за прощка на кираджията. Всичкитѣ пѫтници се въмутили отъ постѫлката на малодушния дебранецъ.

Отговорникъ: *М. В Македонски.*

Печатница „Витоша", София.

Година I. София, 27 мартъ 1910 год. Брой 52.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Единъ брой 10 ст.

Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За чаеное на дружбата и клоноветѣ . . . . . 4 лева.
За нечаеное на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уредна
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му ул. „Екзархъ Йосифъ I" № 25, III етажъ.
Обявления се приемать на износни условия.

Умоляватъ се **настоятелно** всички ония абонати на в. „Дебърски гласъ", които още не сѫ изплатили абонамента, да направятъ това **въ най-скоро врѣме**, като изпратятъ стойностьта чрѣзъ пощата или по другъ начинъ до касиера на Редакционния комитетъ г. Мих. Петровъ, площадь „Св. Краль" № 1, понеже края на годишнината на вѣстника вече наближава.

Умоляватъ се сѫщо абонатитѣ на вѣстника и за слѣдното: когато, по една или друга причина се мѣстятъ, да явяватъ въ Редакцията съ едно отворено писмо точно стация си адресъ, на който получавали вѣстника, и новия, за да имъ се изпраща редовно.

Отъ Редакцията.

Обявление.

Съобщава се, че на 12 априлъ т. г., въ 3 ч. (по турски) прѣзъ обѣдъ, ще се произведе въ помѣщението на Сѫд. Дебъръ. Митрополия търгъ за отдаване на прѣдприемачъ само цѣлата конструктивна часть на зданието за Щ-класно и основно училище въ гр. Дебъръ.

Първоначална оцѣнка 350 л. т.

За участие въ търга иска се залогъ 5% отъ първоначалната оцѣнка, вложени въ каста на комисията или кредитно учрѣждение.

Конкурентитѣ ще малонадавать върху първоначалната оцѣнка. Прѣдложенията се приемать въ затворенъ пликъ.

Плановетѣ, поемнитѣ условия и др. подробности могатъ да се виждатъ всѣки день въ канцеларията (училищната) на комисията.

Изпълнението на прѣдприятието ще се започне, когато комисията прѣдпише това на прѣдприемача. Ако това не стане най-късно до 1 юний т. г., търга се унищожава по желание на прѣдприемача.

За улеснение на конкурентитѣ отъ странство давать се тия най-необходими свѣдѣния:

Зданието ще е двуетажно съ застрено пространство 254 кв. м.

Отдѣлнитѣ по-главни конструктивни работи състоятъ отъ:

1) *землена работи*: куб. м. 250; 2) *зидария*: а) каменна 459·5 куб. м., въ която влизатъ 96 кв. м. мозайка съ фуги и б) тухлена—куб. м. 256·5; 3) *мазилка*: а) вьнкашна 666·4 и б) вьтрѣшна 1496·6 кв. м.; 4) *дърводѣлски работи*: а) поставие греди, подове, летви (мѣрени въ хоризонт. проекция) 252·5 и б) покривъ съ околоврьтна стрѣха съ консоли (мѣрена по склиня начинъ) 284 кв. м.; 5) *каменодѣлски работи*: стъени (една вьтренна) и фундаментѣ первазъ 102·5 лин. метра, включително кьртенето и прѣнасянето камънитѣ отъ с Банища; 6) *пенджежийски*: а) поставие съ тенекиени тенекиени покривъ 300 кв. м. и б) водопроводни тръби 100 лин. метра; 7) *столарски*: а) 2 двукрилни и 16 еднокрилни врати, б) 39 голѣми 12-крилни, 29 малки двукрилни и 2 малки 4-крилни прозорци и 8) *бояджийски работи*: а) постна боя (стилъ сецационъ 2163 кв. м. и б) бояджисане съ блажна боя всички дьрвени, тенекиени и желѣзарски работи.

г. Дебръ, 4 мартъ 1910 г.

Отъ строителната колисия.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Съобщаваме на всички лебрани, намиращи се въ царство България и странство, че приемаме да изпращать чрѣзъ насъ пари за домашнитѣ си въ гр. Дебъръ и по селата въ цѣлия Дебърски окрѫгъ, които ще се броятъ отъ г. Сласъ Кръстевъ Синоноски, търговецъ въ гр. Дебъръ, съ комисиона 25 ст. на всѣки 20 лева (наводеонъ). Парить ще бѫдатъ броени въ злато, а не въ бѣли меджедии.

София, 5 февруарий 1910 год.

Съ стлично почитание:

Братя Иосифови.

ОБЯВЛЕНИЕ

Честь ми е да съобща з знание на всички Лазоровци, намиращи се въ царство България и странство, че приемамъ да изпращать чрѣзъ мене писма за домашнитѣ си, за да ги прѣпрачавамъ незнаежъ въ седмицата съ 20 ст. въ награждение. Сѫщо и пари отъ Турция, които ще се изплащать въ злато, а не въ меджидиета.

Адресъ: Turquie — **Gostivar.**
М-г Avram Jliefi, adadji.

Обявление

Съобщавамъ на съотечественицитѣ си, че отъ четири мѣсеца насамъ съмъ отворилъ **хотелъ „МЕЖДУНАРОДЕНЪ"** и кафене сѫщо гарата на източнитѣ желѣзници. Хотела е добрѣ мобилиранъ.

Моля за многобройни посѣтители.

Солунъ, 24 мартъ 1910 год.

Съ почитание

Лазо И. Цобалески.

София, 29 мартъ 1910 г.

Съ днешния брой в. „Дебърски гласъ" навършва своята първа година. Слѣдвашо се да дадемъ въ тоя брой и подробна смѣтка за онова, което се писало въ него, за прѣчкитѣ или улесненията, които вѣстника срѣщналъ прѣзъ едногодишния си животъ и за материалното му положение. По едни или други причини, не можемъ да бѫдемъ англичани въ тоя случай, нѣ въ едно непродѣлжително бѫдеще ще сторимъ и това. Сега изтъкваме само факта, че вѣстника навършва годиината, не съ цѣль да дигаме шумъ около себе си, а за да изтъкнимъ единъ обичай, да се отбѣлѣзва годишнината на всѣко дѣло.

Ний ни най малко не си правимъ илюзии, че сме направили нѣкое крупно дѣло съ едногодишното издаване на в. „Дебърски гласъ", нѣ все пакъ това е една работа, която е поглынала неимовѣренъ, безкористенъ и съ идеални побѫждения трудъ, все е едно полезно начало. Н скромно било ний сами да прѣцѣняваме едно собствено дѣло и съ това да даваме важность и значение или пъкъ да правимъ търговия съ него: подобно нѣщо е най-умразното за насъ и противно на нашия характеръ.

Трѣба да кажемъ, обаче, че при наличностьта на силитѣ, които взимать участие въ списанието на вѣстника, и при условията, разбира се, не особено благоприятни, при които бѣхме поставени да работимъ, повечe отъ това, което направихме не можеше да се направи. Трѣбва да кажемъ още, че най-малката заслуга на вѣстника е тая, че той направи да трепярятъ мракобѣснищитѣ, хвърли сѣтлина върху очи мракъ, който царѣше и който още не прѣстаналъ да царува надъ небосклона на нашия роденъ край, развдвжи заспалитѣ и замрѣзналти умове и деде въ ржцѣтѣ на всѣки малко или много грамотенъ и любопитенъ дебранинъ интересно четиво, четиво, което рисува неговия животъ, неговата тежка и злочеста сѫдба.

Дебранинътъ видѣ въ вѣстника единъ изразитель на онова мото го *взимать*, което го мѫчи; единъ защитникъ срѣщу потсничеството, срѣщу всѣко мракобѣсие, откѫдѣто и да иде то. Затова вѣстника се прие съ голѣма радость отъ всички, осѣнѣ отъ онина, които имаха нечисти съвѣсти и които търсятъ мѫтна вода за да ловятъ риба; разпространи се доста широко между тѣхъ и продължава да се разпространява постепенно. Вѣстникътъ има около 700 абонати. Това е една значителна цифра, като се има прѣдъ очи общата грамотность на дебранина и противодѣйствието, на заинтересовани и тъмни люде.

Това доста широко разпространение на вѣстника и рѣшението по принципъ на събранието на Дебърската просвѣтителна дружба въ София, станало на 14 т. м., да се продължава издаването му, което рѣшение, ни най-малко не се съмняваме, ще бѫде сподѣлено и отъ другитѣ Дебърски просвѣтителни дружби въ България, показва най-нагледно умѣстностьта и ползата отъ него.

Идеята, слѣдователно, за издаването на вѣстника става все по-популярна, крѣпне постоянно и пуска здрави и дълбоки корени между дебранитѣ. И вѣрваме, че не ще сме далечъ отъ истината, ако пророкуваме по-широко разпространение и поблагоприятенъ и съзнателенъ приемъ на вѣстника въ бѫдеще.

Дебранинътъ, макаръ откъмъ прѣсвѣта да стои доста назадъ въ сравнение другитѣ си сънарожници, главно поради несравнено по-лошитѣ условия, въ който живѣлъ и живѣе, има естествено здравъ умъ, природни дарби и вѣренъ инстинктъ да схваща и цѣни доброто и полезното.

Нека слѣдъ казанитѣ нѣкопко думи по случай завѫршването първата годиш-

нина на вѣстника пожелаемъ успѣхъ на вѣстника и за прѣзъ втората година, па и за въ бъдеще за благото и обшия напрѣдъкъ на дебранитѣ и нека се надѣваме, че всички напрѣднчаваи и идеални сили, искрени патриоти за народната доброчестина, нѣма да пожалятъ трудъ и енергия за тоя успѣхъ. Въвъ отъ другитѣ реални ползи отъ успѣха и закрѣпванието на вѣстника, е и тая, че той ще издигне дебранина въ собственитѣ си очи и въ очитѣ на своитѣ сънародници. А такъвъ моралентъ и душевенъ престижъ, високо и бърже тика човѣка, обществата и народитѣ напрѣдъ. Тогава всички интелигентни и идеални сили на работа!

В. Чернодрински.

По топтонджийската декларация на учителство-то въ Дѣбъръ.

Противъ безпристрастата ни критика по дѣятелността на учителството въ Дѣбъръ, учителското тѣло въ тоя градъ е благоволило да изпрати до в. в. „Вѣсти", „Родина" и „Народна воля" декларация въ всички, нѣма и да не е нужно, въ всичкитѣ вѣстникъ, нее и взимане отъ тамъ и я прѣпечатване изцѣло. И това правимъ съ цѣла да дадемъ възможность на читателитѣ ни да видятъ, какъ се оправдавалъ учителитѣ. Ето декларацията:

„Учителското тѣло при III-кл. и основни училища въ гр. Дѣбъръ, въ заседанието си отъ 24/II т. г., като взе поводъ отъ всичко писано по неговъ адресъ въ в. „Дѣбърски гласъ", редактори-рѣ отъ хора напуснали дебърския краи рѣдъ 20—30 години, които не знаятъ истинското положение на църковно-училищнитѣ работи и които цѣлятъ да го компромитиратъ прѣдъ обществото, да погазятъ всичко съзадено съ трудъ и жертви прѣзъ токовия годишенъ периодъ и то само и сѣмо да удовлетворятъ нѣкои свои и на отдѣлни личности капризи, рѣшиа да излѣзе съ слѣдниитѣ си изявления:

1) Между учителството при градскитѣ училища съществува пълна солидарность и единодушие, провени въ всички въпроси отъ национално-культурно-обществѣнъ и училищенъ характеръ;

2) Между гражданитѣ учителството е стоело и стои на потрѣбната висота и не е изпуснало ни какъвъ случай, за да го опжтва и му бжде полезно;

3) Относно дисциплинарния редъ въ училищата, ценза на учителитѣ и пр. и пр., това са работи, които ставятъ въ кръга на вѣнѣшни норми, правилници и др., а не по слѣпа случайности или желание на нѣкого;

4) Съжалява, че ржководителитѣ на органа на Дебърската просвѣтителна дружба въ просвѣтелната си дѣйность сѣ избрали тон отрицателенъ начинъ на дѣйствие".

Както виждатъ читателитѣ ни, бичуваното учителство „топтанджийски" опровергава всичко писано по неговъ адресъ въ в. „Дебърски гласъ". То казва: „Не е вѣрно писано по тѣхенъ адресъ въ „Дебърски гласъ", защото редакторитѣ на тоя вѣстникъ, които напускали дебърски краи прѣди 20—30 години, *не знаятъ* истинското положение на училищнитѣ работи и цѣлятъ *да го- компромитирятъ* прѣдъ обществото, *да погазятъ всичко съзадено съ трудъ и жертви* прѣзъ толкова годишенъ периодъ и то — знаете ли защо, драги читатели? — само „за да удовлетворятъ нѣкои свои и на отдѣлни личности капризи". Жалки топтанджийски декларации на оканян авторъ!

Дѣйствително, какъ могатъ да знаятъ работитѣ въ Дебъръ хора, които 20 години живѣятъ въ отъ Дебърско, които дебранитѣ, изключая учителитѣ и нѣкои отъ гражданитѣ, които бъркатъ въ меда, не знаятъ още „работитѣ"?

Но, виждъ, ние тѣрдимъ категорично, че отова, което сме казали въ вѣстника по адресъ на учителитѣ и което ще кажемъ въ бжджще по работитѣ въ Дебъръ, е чиста истина, които женатитѣ искатъ да я прикрентъ, защото си бояе,—истина, основана на дѣйности не на топтанджийски бѣдословия. Дѣйствително, мнозина отъ насъ, кой отъ 5, кой 10, кой 20 и повече години съ напускали родния си край, но неопровержима истина е, че всички дебрани, мадиръ и далечъ, мислено и душевно сѣ копнѣли за своя роденъ краи и сѣ стремили морално и материално да се притичатъ на помощь на братятѣ. Тъкмо тѣ сѣ отказвали отъ общото бащино тѣло, но душевно тѣ сѣ прѣкжвѣвали теглото на останалитѣ тамъ брятя. Нешастното учителство туря покривка на онова, които дебъркята знаятъ и направили и правя за родния си краи отъ деня, въ който тя, по силни или други причини, е била принудена да напусне своето огнище. Но, ако г. г. учителитѣ въ Дебъръ, които сѣ бяли отъ родния краи, не сѣ се интересували за робитѣ въ тоя краи, поради кото не сѣ знаели какво става тамъ, то за всички други вънъ отъ тѣхъ не може да се каже това. Не сѣ знаели учителитѣ, защото не сѣ се интересували, а не сѣ се интересували, защото не сѣ имали облаги материални, грубе. Тѣ сега се интересуватъ, защото сѣ докопчали кокала и го пазятъ здраво, не го пускатъ. Въ своята забрана отъ страхъ за кокала, тѣ обвиняватъ онзи, които безкористно служатъ на истината. Но ето намирать се хора, които макаръ и далечъ, знаеле дѣлата на „общественитѣ дѣйци" на Дебъръ и тѣ изказаватъ прѣдъ сѣбта такива каквито си сѣ.

Да допустимъ за минута, че редакторитѣ не знаятъ робитѣ въ Дебъръ, защото сѣ емигрирали отдавна. Нѣ не работятъ ли въ Дебъръ и оная, които лѣтѣ доходжатъ на чужбина, и зимѣ се врѣщатъ въ Дебъръ? И тия ли хора не знаятъ дѣлата Ви, г. г. учителя?! Ние допускаме за минута, че редакторитѣ не знаятъ работитѣ въ Дебъръ, допускете и Вие за минутка, че гурбетчиитѣ знаятъ работитѣ и тѣй, че членове на дружбитѣ, органъ на които е „Дебърски гласъ", казватъ на редакторитѣ, избрани отъ тѣхъ, и тѣзи редактори научаватъ това що става тамъ и го съобщаватъ въ вѣстника.

Знаци, безъ да знаятъ въ Дебъръ, редакторитѣ знаятъ всичко какво се върши тамъ. Тѣ знаятъ това тъй, както Вий знаете, какво се е вършило прѣди 100, 500, 1000 и повече години въ разнитѣ страни на свѣта. Тѣ усъвершрятъ прѣкото да знаятъ какво се върши въ Дебъръ. Ето! Ние ще ви дадемъ прево, ако и ние дадете прево на учениитѣ си да успорватъ знанията ни по историята, по географията и пр. Отдѣ знаете ние отнова, кого е вършилъ Юлий Цезарь, Александръ Македонски, Наполеонъ или дѣятелностьта на нѣй-обикновения обществѣнъ дѣецъ, които вие жарте учениитѣ да а изучавать, като историческа истина, когато се знае, че вие не сте били съарѣменници на никого отъ тѣхъ?! „Научихме това чрѣзъ книги, паметници и пр.", ще ни отговорятъ вие. Добрѣ! Позволете и намъ да ви отговорумъ, че ние научихме вашитѣ дѣла чрѣзъ бесѣди съ дебрани и съ повечето отъ васъ и чрѣзъ документи отъ ржкѣтѣ на мнозина ваши колеги, които, безъ съмнѣние, са авторитѣ на тая декларация. Ние наистъ да успоряваме истинностьта на фактитѣ, успоряване на правото ние да знаемъ тѣ фактитѣ. Не опровергаяте фактитѣ, защото тѣ сѣ напълно вѣрни.

Г. г. учителитѣ ни казватъ, че „между тѣхъ имало пълна солидарность и единодушие". Ние тѣрдимъ противното и то защо: Ние притежаваме документи отъ учители, отъ които нѣкои помѣстихме въ миналитѣ броеве, а на нѣкои сега даваме мѣсто. Отъ тѣзи документи се вижда ясно тъмно противнато на онова, които ни казватъ учителитѣ въ декларацията си за „пълната солидарность между тѣхъ". Какво говори това пъсни напримѣръ:

Господинъ Л.

Справедлива ли е постъпка въръху тукашнитѣ ни работи, които г. Б. Чернодрински прави на уводно мѣсто въ 47 брой на в. „Дебърски гласъ", войте е гордость на нашия краи, сѣрьзна ни всички, особено онѣзи, „които сѣ имаетъ мулта на капата". Плѣнили на тлъстото кокалче, обезумѣли за положенето си, нѣй, вмѣсто да се поправятъ, упорѣбяване позититѣ Ви срѣдства за борба, като казвавае: „Ако не могатъ да пишатъ Войлаку, оная работа е на Лазара; свободенъ е, нека пишитъ! *нека запознадатъ да дойдатъ въ Дебъръ да видятъ* (к. н.)." А нѣкой отиване дяне дотаи, чи *кодрулме зяби за пеклавакто отмъщение* (к.н.), нъ си осгаване само съ нашето „ахъ!!?" Облизване се около онѣзи, на които служинъ като орждия на за развлѣчение и търкмъ жлкость отъ тѣхъ, за да „викрать душевнитѣ на рани, като омаловажаване писаното, „излъзло отъ перото на чифлъ (Лазарь), който злоупотрѣбява съ дружбата" и прочее прочее небивалици, какавто може да измисли една гнила фантазия.

Станъ, строшихъ врятитѣ, потърсихъ чистъ хлѣбъ и заграбихъ до десетъ красини помочета отъ прѣгражнитѣ на розинетѣ ни, за да ги прислужатъ на гощавката. Но ето че Богъ, милостивъ надъ злочеститѣ, сърѣ тока отъ далечнитѣ небесни височини и чу страшнитѣ охлини на нещастнитѣ. Ръцата на Бога зъе витезътъ, твоя синъ, който си е прѣдначерталъ и ужасни планове . . .

„Ний заклахме рудитѣ овни и ги одрахме отпиши, наболохме тѣ на ножи. Обагри се чиста земя отъ кръвьта на овнитѣ; но за туй слѣдъ малко се готѣшие, като черевнѣ порой, да се пролѣе кръвь. юнашка върху сѣщата земя, тъй като нищо не се е отъразило отъ онозо на съдателе Нѣто огньове накладохме, и на всѣки се печеха по два овна. Щомъ силнинтѣ и всепояденѣ огньо опечемъ месото, уганскимъ жарта, наслажаме радостно десетъ по десетъ поѣ сѣмечкитѣ дъраки. И като орли, отъ гладъ изтощени, лакомо се спускаме да грабимъ тълсто месо и бързо да ядемъ; а красивитѣ прислужници наливаха въ глинени канати и ни подаваха сутрешнитѣ ни ракии. Тогава ставаше и зйнища, слѣдъ като се нахранихъ добрѣ, взеха да ги сѣкръвяватъ съсъмъ нахално. Тогава отвѣсжадѣ екна, буйно юнкотенѣ съ злобно прѣдпланиованение: и очитѣ на докачитѣлитѣ се просъзнха, като че ли всичкитѣ грозѣше опасность, а наадитѣ момичета мъльчаха и се червѣха, като алено божуръ. Азъ укорихъ рутателитѣ строго, но необуздаитѣ бойна мнаость не слуша старчески съвѣтъ, защото и ужасного Божие бѣдствие бѣше вече надвиснало надъ главитѣ ни. И когато изчото сѣлнце стоеше срѣдно срѣдъ небесния сводъ, внезапно, срѣдъ кръвьтъ, допусте и Вие за минутка, че гурбетчиитѣ знаятъ работитѣ и тѣй, че членове на дружбитѣ, органъ на които е „Дебърски гласъ", казватъ на редакторитѣ, избрани отъ тѣхъ, и тѣзи редактори научаватъ това що става тамъ и го съобщаватъ въ вѣстника.

Знаци, безъ да знаятъ въ Дебъръ, редакторитѣ знаятъ всичко какво се върши тамъ. Тѣ знаятъ това тъй, както Вий знаете, какво се е вършило прѣди 100, 500, 1000 и повече години въ разнитѣ страни на свѣта. Тѣ усъвершрятъ прѣкото да знаятъ какво се върши въ Дебъръ. Добрѣ! Ние ще ви дадемъ прево, ако и ние дадете прево на учениитѣ си да успоратъ знанията ни по историята, по географията и пр. Отдѣ знаете ние отнова, кого е вършилъ Юлий Цезарь, Александръ Македонски, Наполеонъ или дѣятелностьта на нѣй-обикновения обществѣнъ дѣецъ, кото вие жарте учениитѣ да а изучавать, като историческа истина, когато се знае, че вие не сте били съарѣменници на никого отъ тѣхъ?! „Научихме това чрѣзъ книги, паметници и пр.", ще ни отговорятъ вие. Добрѣ! Позволете и намъ да ви отговорумъ, че ние научихме вашитѣ дѣла чрѣзъ бесѣди съ дебрани и съ повечето отъ васъ и чрѣзъ документи отъ ржкѣтѣ на мнозина ваши колеги, които, безъ съмнѣние, са авторитѣ на тая декларация. Ние наистъ да успоратъ истинностьта на фактитѣ, успоратъ не правото ние да знаемъ тѣ фактитѣ. Не опровергаяте фактитѣ, защото тѣ сѣ напълно вѣрни.

Г. г. учителитѣ ни казватъ, че „между тѣхъ имало пълна солидарность и единодушие". Ние тѣрдимъ противното и то защо: Ние притежаваме документи отъ учители, отъ които нѣкои помѣстихме въ миналитѣ броеве, а на нѣкои сега даваме мѣсто. Отъ тѣзи документи се вижда ясно тъмно противнато на онова, которо ни казватъ учителитѣ въ декларацията си за „пълната солидарность между тѣхъ". Какво говори това пъсни напримѣръ:

Господинъ Л.

Справедлива ли е постъпка въръху тукашнитѣ ни работи, които г. Б. Чернодрински прави на уводно мѣсто въ 47 брой на в. „Дебърски гласъ", войте е гордость на нашия краи, сѣрьзна ни всички, особено онѣзи, „които сѣ имаетъ мулта на капата". Плѣнили на тлъстото кокалче, обезумѣли за положенето си, нѣй, вмѣсто да се поправятъ, упорѣбяване позититѣ Ви срѣдства за борба, като казвае: „Ако не могатъ да пишатъ Войлаку, оная работа е на Лазара; свободенъ е, нека пишитъ! *нека запознадатъ да дойдатъ въ Дебъръ да видятъ* (к. н.)." А нѣкой отиване дяне дотаи, чи *кодрулме зяби за пеклавакто отмъщение* (к.н.), нъ си осгаване само съ нашето „ахъ!!?" Облизване се около онѣзи, на които служинъ като орждия на за развлѣчение и търкмъ жлкость отъ тѣхъ, за да „викрать душевнитѣ на рани, като омаловажаване писаното, „излъзло отъ перото на чифлъ (Лазарь), който злоупотрѣбява съ дружбата" и прочее прочее небивалици, какавто може да измисли една гнила фантазия.

ПОДЛИСТНИЦА

Сѐрдарьтъ

Поема отъ Григорь Ставрянисъ (Пъранчевъ) охридяннинъ, увѣнчана на поетическия конкурсъ прѣзъ 1860 г. въ Атина.

Прѣведъ въ проза отъ грѣцки Г. Баласкевъ.

Гегинѣ, неднага слѣзъ туй, пристлижъ гологлавъ, съ благоговѣйнѣ и умиленъ поглеждъ, безъ всѣка прикрушка, съ скръстенѣ ржкѣ, и най-старинта отъ тѣхъ казва: „Майко, имашъ синъ, комуто подвизитѣ ще вълѣбаятъ бѣлецитѣ колѣна отъ уста въ уста. Славнитѣ му дѣла ще послѣдватъ юнашитѣ като него, а тебе всички пѣщи на земята ще прославятъ, като славна майка юнашка. Но за Бога, поукоти малко тагата си и послушай ме. Азъ ще разкажа дѣлатата му, защото и Богу е угодно да се приказватъ и слушатъ юнашки подвизи". И мрятта тишина се въдвори между многоголния народъ.

„Днесъ на бѣрой стотина души, като цѣнѣжме вълазуса съ пѣсни, стигнахме въ Станъ. Да бѣше дадъ Богъ, днесъ да не бѣше ни осъмяло! Но този ужасенъ день толкова юнаци ги сполѣтѣ нещастие! Нѣкакъвъ зъ духъ ни завлѣче на голѣбелъ! Прѣмахи родними, опитни въ бититѣ, днесъ видѣхъ, да се прѣлѣтятъ като рибки. Много нѣкои сравнно ще оплакватъ чедата си, а женитѣ — мжжетѣ си . . . Десетъ вакли, витороги они грабнахме отъ близката кошара; а нѣкои отъ насъ нахъптахъ въ

Станъ, строшихъ врятитѣ, потърсихъ чистъ хлѣбъ и заграбихъ до десетъ красини помочета отъ прѣгражнитѣ на розинетѣ ни, за да ги прислужатъ на гощавката. Но ето че Богъ, милостивъ надъ злочеститѣ, сърѣ тока отъ далечнитѣ небесни височини и чу страшнитѣ охлини на нещастнитѣ. Ръцата на Бога зъе витезътъ, твоя синъ, който си е прѣдначерталъ и ужасни планове . . .

„Ний заклахме рудитѣ овни и ги одрахме отпиши, наболохме тѣ на ножи. Обагри се чиста земя отъ кръвьта на овнитѣ; но за туй слѣдъ малко се готѣшие, като черевнѣ порой, да се пролѣе кръвь. юнашка върху сѣщата земя, тъй като нищо не се е отъразило отъ онозо на съдателе Нѣто огньове накладохме, и на всѣки се печеха по два овна. Щомъ силнинтѣ и всепояденѣ огньо опечемъ месото, уганскимъ жарта, наслажаме радостно десетъ по десетъ поѣ сѣмечкитѣ дъраки. И като орли, отъ гладъ изтощени, лакомо се спускаме да грабимъ тълсто месо и бързо да ядемъ; а красивитѣ прислужници наливаха въ глинени канати и ни подаваха сутрешнитѣ ни ракии. Тогава ставаше и зйнища, слѣдъ като се нахранихъ добрѣ, взеха да ги сѣкръвяватъ съсъмъ нахално. Тогава отвѣсжадѣ екна, буйно юнкотенѣ съ злобно прѣдпланиованение: и очитѣ на докачитѣлитѣ се просъзнха, като че ли всичкитѣ грозѣше опасность, а наадитѣ момичета мъльчаха и се червѣха, като алено божуръ. Азъ укорихъ рутателитѣ строго, но необуздаитѣ бойна мнаость не слуша старчески съвѣтъ, защото и ужасного Божие бѣдствие бѣше вече надвиснало надъ главитѣ ни. И когато изчото сѣлнце стоеше срѣдно срѣдъ небесния сводъ, внезапно, срѣдъ кръвьтъ сѣшитѣ на гощавката, зададе се юнакътъ, страшенъ, ужасенъ на очи, съ десенѣ мина храбри дръгари, и всѣки отъ тѣхъ се тъкмѣше да нападне на неворжженъ. Но доблестнитѣ Кузманъ дава знакъ съ глава и не мъ удобрина туй. Той мъ вдъхна дъзрость и спокойствие да мъ пъкъ и истинска за борба. Тогава отчаяни, докачителитѣ почнаха безволя и полека да се обржжаватъ за отбрана, защото тренерѣка прѣдъ близката сѣмоть. Тѣ, като сѣ спомнихъ порнитѣ, чувствуха, какъ се сѣ сѣрдца кръвьта въ жилитѣ мъ. Тогазъ Кузманъ неднага извика на вѣрната си дружина: „Храбри момци отъ Рѣка, бѣдете мажественѣ! Отъ нищо не се бойте, а самъ безмъстенто прѣзирте. И сега се покажете сѣмени! А ако нѣкоганъ ви е почерпила вловнца съ ройно вино, за да утолжи силната ви жажда, ако сираче съ почетъ и умиленъ погледъ е цѣлуязо любенъ ви дѣвнци, ако нѣкъ сѣдяте отъ часъ, като е дъркалъ почетно мѣсто въ бесѣдитѣ гощавки, гордѣхъ се е съ пъранство, и ако най-сетѣ на аъсъ пъромъ се е подиасяла ангата съ ройно вино, то сѣ сѣ сѣ

Юроди! Евини изчадия! Вибсто да благодарямъ искрено и благогобѣемъ прѣдъ они и они, отхвърлиме имъ съ черна неблагодарность, безъ да знаемъ, че само критиката възвишава човѣка и го облагородява, както калема облагорядва дивата фланка чрѣзъ прѣсаждане.

Съдрѣмъ се, като забравяме, че училището е фотография на учителя, а ученицитѣ портретъ на учителя. Обвиняваме хората, че сѣ се подигравали съ насъ и че не ни отдавали почить, като на възпитатели. Какъ, ще ни отдаватъ почить, когато самитѣ и се подмиляжеме прѣдъ тѣхъ за подписа имъ? „Способни сме", а отъ прѣмѣстване тренеримъ като диволи, и за всѣка цѣна гледаме да останемъ въ Дебъръ, обилегати „на народната помощь". Терзаемъ населението съ това, въ и то ни отплаща заслужено.

Господинъ Л., вий сте една бозабабова греда въ нашитѣ очи. Не можемъ да се помирямъ съ положението си: „Отъ Дримколъ човѣкъ да ни направлява, когато ний, дебранитѣ, сме най-интелигентни". Не можемъ да сѣзнаемъ, че ний шикаиярите сѣмта и ставаме посѣмшище, като правимъ съружения, както по-инвалогилношто, съ което ограждаме Дебъръ съ китайска стѣна, като поставиме въ устата на тоя съружение: „Дебъръ за дебранитѣ!"

Друго. За да омаловажимъ вѣстника ви, както и насъ, като главенъ редакторъ, изпращаме декларации до в. „Вѣстн" и „Родина", отъвтъ ще вратятъ, не между часъ-два „единоушие" и пр. Пусто единоушие! Забравяме датитѣ 23 и 24 октомврий. м. г. и 16 ноуарий т. г. Ха, ха, ха! По магла лъжа, може ли от тоба да има?

Съ поздравъ.

Дебъръ, 7 марть 1910 г. Х. —

Това писмо е на учитель.

Какво значи и сѣлянитѣ пасажъ отъ едно отворено писмо до единого отъ насъ отъ друго училищнъ „Дай Боже да е (рѣшението на въпроса по обинането на Д. Иосифовъ съ В. Велевъ, б. р.) въ смисъль на едно мое прѣмѣстание, което и бѣзъ тоба самъ ще поискамъ". Защо ще нося прѣмѣстание учителитѣ, който е единъ между силнитѣ на день, ако имаше „пълна солидарность" между учителитѣ.

Тия дамаа, пъкъ и други оние учители, сѣ подписали декларацията за солидарность, но, щомъ прѣскочили прага на статя, въ която „имало солидарность", пишатъ писма, за да имѣ оленке на душатѣ, тъкмо противни на оня, на който поитъ-жвдавать истинститѣ на онова, което ний изказмѣ.

Не можемъ да не удобримъ неискреностьта на тия учители къмъ своитѣ колеги и да не ги укоримъ за лицатѣ на доблесть у тѣхъ. Тѣ трѣбвали сѣ имать доститъ да кажатъ въ заседанието на учителския сѣвѣтъ, на 24.II т. г. онова, което ни казватъ чрѣзъ писма. При все това, ние сме ний благодарни, защото тѣ, по тов ами другъ начинъ, потвърждавать ония мисли, които ние изказахме по терора, който се упражнява отъ силнитѣ на деня учители и граждани, въ рѣкови учители въ градъ. Знаемъ ние, че който въ Дебъръ се осмѣли да каже истината право въ очитѣ на патентованитѣ

катО взъла вихротолка, бубно поитѣ съ грьмоглаСенъ викъ. Затрѣмѣха огнеливия пушки, и всѣкъ сѣ хваса сайн, като сѣтѣкавица. Гени падаха безброй и се валяха по земята. Но неравна бѣше кръвната борба, и тѣ прѣкопника най-сетнѣ глави. Тъй имъ било писано! Тѣ нѣмаха нито жѣлѣзни грьди, нито желѣзни рѣцѣ; но и тѣхъ ги бѣ майка родила. Тогава само твоятъ Кузмаръ остана въ лютата борба.

„Самъ самичъкъ, какво гигантъ сторжкъ се постави противъ непримѣтелския фланга. Конятъ му хвърчеше, като вихъръ, на кждѣто гу увличаше волята на мощнияездецъ; и съ ловкость, на зина екшина, цѣлише непримѣтелски строй и пазѣше дрангии са витезъ. А той всрѣдъ борбата, като сѣтѣкав виша прѣпухсаше послушним си конь. Всѣки негонъ погледъ бѣшеа грьмъ за непримѣтеля, а всѣки ударъ — смъртъ, и въ единъ мигъ самъ напрѣчъ, назадъ и наоколо, като се обрьнаше, сѣ пуснаше по гледъ, въргѣше мечъть си тамъ, дѣто го застрашаваше по-голѣма опасность, Чернага земя се сгрии отъ дабаска кръвь! А конятъ отваряше широко ноздрѣтѣ си и шнайфаше, като той бѣше доблестенъ съучастникъ въ побѣдата. Той гжлчеше тлата на падналитѣ борци, които пъшкаха. Охканина бѣха ужасни! Тогава Кузмаръ, прѣдъ изумленитѣ очи на албанцитѣ, запримна на сграшенъ демонъ, на кръвожаденъ ръкъ и дъ дъхъ, вѣстнѣтъ на отмъщение, и покроитѣлъ на страдалцитѣ. Въ разгара на борбата имахъ не прилично на смъртенъ човѣкъ, и подъ негонив нѣмъ падаха албанцитѣ, като жъти класове подъ сърпа на жетаря.

(сѣлѣва)

„бѣратели", то нему ще му дадатъ скоро „жълото пашапортче".

„Между гражданитѣ учителстото стоело и стои на потрьбната висота", ни казва декларацията на учителското тѣло. Колко фалшиво звучи тая фраза? Учителското тѣло, което по между си се носи най-непристойно, хамалски се бие, стоело на висотата на „своето положение? Каква ирония? Колкото за „опитванто на гражданитѣ и да имѣ бѣле полезно", нѣмъ какво за се каже. Всякакъ „убости", произтичащи отъ страна на гражданитѣ въ Дебъръ, се дължатъ, безъ съмнѣние, на ръководството на учителстото. А съ третята си точка отъ декларацията учителстото, вмѣсто да обори изказанитѣ мисли отъ нѣмъ, то потвърждава „Дисциплинирнитѣ редъ въ училището, пенза на учителитѣ и пр. и пр. съ работи, които станаха въ краща на *изялстни нарди, правилници и др.*, а не по сѣмта случайнѣ". Вѣрно е. „Учителитѣ, за да отговарят на ценза, трѣба да е родомъ отъ Дебъръ"—ето една норма изъ устава на учителското тѣло. „Учителитѣ трѣба да е борчилия на нѣкой богатанъ въ Дебъръ"—ето друга норма. „Учителитѣ трѣба да е родинка на другъ влиятеленъ дебранецъ"—ето норма за ценза и пр. и пр.

Четвѣртата точка отъ декларацията намъ се чини, е погрѣшена, особено въ края. Тя тъй трѣба да се чете: „Съкалина, че ръководителитѣ на гражданта на Дебъръсата просѣтѣ дружба въ просвѣтителната си дѣйность, и не се мѣсятъ, че нарушиха спокойствието и се стремятъ да ни разтурятъ свитото ни гнѣзно".

Казаното потукъ по декларацията, мислимъ, е достатъчно за сега.

Искровъ.

Особенъ подемъ на обществена дѣйность въ Македония.

Българското население въ отоманскитѣ провинции е изоставено и занемарено отъ правителството, отъ екзархията и отъ градскитѣ интелигентни групи. Нѣма кой да го взъпитава обществено-политично и икономично. Нѣма кой да му изясни положението, да му опрѣдѣли линия на поведение и да го опази въ общитѣ работи. Изненадвитѣ го само съ обвинения, съ прикази и бѣсилки и съ разни затоковия. Нѣма то пъзна свобода, нѣма на всѣкждѣ пъркви, училища; не знае да си упражни своитѣ избории права въ църковно-училищно, въ общинско и политично отношение, никой не се загрижа за него. Нѣмалъ е само „чекъ" и „заповеди да му натрапва палари трупи — непознати — които да му бранятъ имота и честьта и които, отъ друга страна, бѣха прѣдназначени за шпиони и запъплянтели на реда и спокойствието.

Като се увѣрихъ въ нѣкои села отъ Лерискатъ каза, че нѣма кой да се грижи за тѣхното спокойствие и тѣхния напрѣжъкъ, заловихъ се самъ за работа, а именно да си нареждатъ общоселскитѣ учреждения.

Първо мѣсто между тия села бъркн с. Екшису (Върбенъ). Това село, както се е показало пъръвъ въ напрѣжъкъ въ борбѣ, въ революционнитѣ и освободителна борба, както пъръвъ между другитѣ издигна великолѣпно училище слѣдъ прогласяването на конституцията и заугди всякъ, който замислявать покрай него, такъ сѣмо сега скоро, прѣдъ нѣколко селища, се загрижи да нареди църкновно-училищнитѣ работи и общоселскитѣ учръждения. То пъръво направи публични и образцови избори на пъркновно-училищно настоятелство и на кметство (селски сѣвѣтъ).

За тая цѣлъ бѣше заминалъ оттукъ сѣселянинъ ни Сребрено п. Петровъ, който чрѣзъ слова въ пърква и чрѣзъ рѣчи публични, въ продължение на три седмици, сподучилъ е да имѣ разясни тѣхнитѣ права и дъльжности по отношение пъркватъ, училището; по отношение общитѣ сесии имоти и нужди, и по отношение правителството. Той е сподучилъ да убѣди селитѣ, че досегашнитѣ избори на настоятелства, на свещеници, на учители, на кметове, на общи и на общоселски служители, не сѣ народни избори, а сѣ назначения отъ правителството, отъ чужди на нуждитѣ общини и на узорпатори чорбаджии. Населението се убѣди оше, че всички общо-селски служители, избрани по старому, сѣ вѣршили произволи и пакости въ общоселскитѣ работи и нужди.

Досега кметовитѣ съ халиджийски тентери сѣбирали всички данъци и налагали произволни такси. Условенитѣ протогерь, пъдарь, вардачи, селски козари, говедари и пр. съ човала на гърба сѣбирали сѣ кажда въ кжща своитѣ заплати. Чорбаджинтѣ никога не плащали правото на селскитѣ служители, а винаги упрѣдвали тѣзи служители въ тѣхнитѣ частни работи. Често пъти чорбаджинтѣ зимали рушветъ отъ нѣкои долни селски служители, за да ги условяватъ. Бѣднитѣ по селата изадъжали всички общо-селски служители, безъ да усѣтятъ услуга отъ тѣхъ. Не се е опрѣдѣлвало никакъвъ общо-селски бюджетъ, съгласенъ условиятъ и нуждитѣ, нито се прѣдвиждали разходи въ обща полза.

Прѣдъ нѣвъ всичко горно и по много други съображения, по сѣмитѣ селини поканика съселянина имъ Ср. п. Петровъ и той, подкрѣпенъ отъ тѣхъ, свика нѣколко частни срѣщи отъ подъбудителнитѣ селяни и нѣколко публични събрания, въ които изясни правата и задъльженията на всѣки селянинъ по отношение общия напрѣжъкъ.

Въ послѣдвитѣ дни на януарий, при стечение на всички селяни отъ 20 години нагорѣ, набра се пърковно училищно настоятелство отъ 5 души. Въ него попаднаха сѣ уми, сѣ честни хора, между които лини прѣдсѣдатель Сѣмеонъ Пѣшковъ, Фезанъ чорбаджи и Ангелъ Ивановъ, смѣнъ.

Прѣдъ пърнитѣ дни на февруарий се набра селско-общински сѣвѣтъ: кметъ, секретарь-касиеръ, контролйоръ и драма сѣвѣтници — всичко 5 души.

Двата избора станаха по тайно, свободно, прѣко и равно гласоподаване, чрѣзъ безпристрастно бюро. Населението остана много възхитено отъ новата система избори и доволно отъ избранитѣ учръждения.

На дѣвтѣ избрани тѣла се дадоха устави и правилници, по които да ръководятъ дѣлата.

Нѣй-ново се внесе въ селото и наредѣта за кметството (селски сѣвѣтъ). Тя е изработена отъ една 20 членна комисия, избрана отъ общо селско сѣбрание и приета пакъ отъ общо селско сѣбрание. При нея се изрѣдъ и се прие отъ общо селско сѣбрание една листа за приходо-разходитѣ на кметството и за източницитѣ на общо-селския бюджетъ.

За нѣущия фрой на вѣстника Ви ще изпратя текста на наредѣта за кметството и въпросната листа.

Нека Вашитѣ вѣстникъ, като печати тѣзи съобщения, да послужи като проводникъ на новия начинъ за избори по селата.

Смутоветѣ въ Албания.

Анархията въ Албания. Солунъ, 16 мартъ. Анархията въ ипекския краи е въ пъленъ разгарь. Албанцитѣ все отказватъ да плащатъ данъцитѣ си на бирницитѣ. Пътятъ между Митровица и Ипекъ е непроходимъ, понеже голѣмо число пушчове по прохода сѣ заити отъ арнаутски четѣ. Поискани били военни подкрѣпления, обаче, албанцитѣ прѣпятствуватъ по всѣкакъвъ начинъ на тѣхното пристигане; тъй тѣ поирѣчали на 70 военнопрѣдседатели да се явятъ по частитѣ си. Ипекскиятъ гарнизонъ билъ безсиленъ да въстанови реда.

Анархията продължава още и въ Дебърско. Межаусобната борба на племената Сулйовци се свършила съ изпиждането на турския отрядъ, който се явилъ тамъ за да усмири областьта. Сулйовци се готѣли на нападнатъ самия градъ Дебъръ, който се защищава отъ нѣколко пристигнали наносѣлъ баталиона.

Атентатъ въ Ипекъ. Солунъ, 20 мартъ.— Вчера въ Ипекъ албанитѣ съ устроили засада и съ нападнали ипекския мютесарифъ Хакъ бей, приирувавнъ отъ своя зетъ Мехмедъ паша и отъ капитанъ Ружди бей, когато е излизалъ отъ кжщата на ипекския първенецъ Зенакъ бей, дѣто е ржководилъ слѣдствието по заливането на нѣкакъвъ осждения на смъртъ албанецъ. Капитанъ Ружди бей е убитъ, а мютесарифъ е раненъ въ ржката.

Самостойно управление. Анархията. Солунъ, 20 мартъ. — Цѣлата области между Дяково и Ипекъ е въ ржкѣтѣ на съвѣта, който образувать 30 водители на албанскитѣ чети и който съвѣтъ не признава никакъвъ правителствена власть.

Сѣщото нѣщо е и въ люмската область, дѣто управлява подобенъ съвѣтъ. Каймакаминътъ на Люма пътува по-рано заедно съ експедиционния отрядъ на Джавидъ паша и всичко възвръщаване албанцитѣ турятъ въ зависимость отъ възобновяването на дръжавна сѣмтка на всички разрушени отъ Джавидъ паша албански кули.

Въ Малесията (Дебърско) владѣе сѣщата анархия. Слѣдъ изгонването на турския отрядъ отъ албанцитѣ въ Дебъръ е сформирована нова артилерия, която е имала кръвопролитно сражение съ албанцитѣ близо до село Троюкъ. Въ сражението сѣ паднали убити 5 албанци, 2 дѣца и се разрушени двѣ кули.

Кръвопролитната и сраженията въ Албания. Солунъ, 23 мартъ. Положението въ Горна-Албания, особено въ Прищенско, е станало напълно критическо. Една военна операция, подъ запонѣта на Шефки паша, наслѣдникъ на Джавидъ паша, била започната. Арнаутското племе Асисъ е въ пълно въстание. То владѣе всички укрѣпени височини и кули и се готви за защита. Войскитѣ се сражаватъ вече съ арнаутитѣ, при чието се е потрѣбувалъ и топоветѣ. Арнаутитѣ владѣятъ на благоприятнитѣ позиции. Отъ Солунъ, Сѣръ и Солетоя съ заминали шесть дружини за подкрѣпление къмъ Горна-Албания. Възможността да се съдде обсадно положение около Прищина.

Отъ официално мѣстото увѣряватъ, че арнаутитѣ отъ Прищина рѣшили единодушно да не излѣзатъ никакви двигъци. Разчитатъ на това рѣшение на тѣхното концентриране при Пелава, въ околностьта на Прищина. Шефки паша притежава всички пълномощия, за да прибѣгне енергично къмъ най-строгитѣ мѣрки. Правителството бѣло рѣшено тоя пѣть да си послужи срѣщу всѣко съпротивление съ най-жестоката сила.

Скопие, 24 мартъ. Движението на албанцитѣ отъ день на день все повече се усилва и поема по-остри форми. Албанскитѣ агитатори-на всѣкждѣ проповѣдватъ възрѣшане на стария режимъ и прѣмахване на конституцията. Въ Ипекъ, Дяково и Призренъ стана непрѣкъснато концентриране на албанскитѣ революционери.

Напослѣдъкъ на 22 и 23 того сѣ извършили за разбунтуванитѣ области 6 табура войска. Изпращанѣ, на войска усилено продължава.

Положението се влошава. Цариградъ, 24 мартъ. Положението въ Прищина, Призренъ и Ипекъ се влошава. Има опасность движението да обхване цѣла Албания. Почти навсѣкждѣ населението отказа да плати данъцитѣ, особено новитѣ. Голѣма роля въ това движение играе въпроса за мусюлманския календарь, който искаха да наложатъ на албанцитѣ. Ипекскиятъ мютесарифъ Хакжъ Хажж бѣ повдигнатъ общо недоволство съ своето искание да наложи нови налоги. Върва се, че атентата, на който той стана жертва и убийството на помощника на 70 пѣхотински полкъ Рудиф бей, сѣ прѣстъпления, които носятъ политически характеръ. Въ Ипекъ бѣ бѣлѣжъ незабавно изпратени 8 батальона войска отъ Цариградъ и 6 отъ Солунъ.

Бомбардирането на Ипекъ. Бѣлградъ 26 мартъ. Телеграфирать отъ границата, че турскитѣ войски бомбардирать Ипекъ въ Новопазарска Албания. Тѣ отчаяно се защищатъ, като причинватъ на турскитѣ войски грамадни загуби. Укрѣпленитѣ въ кулата албанци показватъ геройско самоотвержение. Въ момента прѣди да бѣдатъ заловени или убитени тѣ се самоизбиватъ. Планинитѣ сѣ пълни съ революционери. Експедицията на Джавидъ паша не успѣва.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО

Ученицитѣ напущатъ училищата. Солунъ, 20 мартъ. Всѣдствие прѣмахването на латинската азбука при изучането на албанския езикъ въ българжвнитѣ турски училища, 34 албански ученика отъ Шкодра и 24 отъ Битола напуснали училищата.

Българитѣ войнич въ Турция. Въ Цариградския гарнизонъ има около 300 души българи новобрани отъ Македония. Прѣзъ врѣме на прѣбиванието на щяр въ Цариградъ 200 български войници сѣ били водени въ черква. На присъствующитѣ гости отъ София българскитѣ войници се оплакали, че били зѣвѣ третирани отъ страитѣ турски войници, които ги принуждавали да имъ прислужватъ, да имъ чистятъ обущата, да метатъ, митѣ и вършатъ най-разнообразни услуги на турцитѣ. Положението било нетърпимо. Обѣлалото на българскитѣ войници било единодушно.

Подчиняване на турската флота. Цариградъ, 18 мартъ. Вѣстницитѣ съобщаватъ, че въ другия день ще се подпише договора съ синдиката на англискитѣ корабостроители Армстроунъ, Бикеръ и Броунъ, за постройката на двѣ броненосеца отъ типа на „дреднаудъ" и единъ бронированъ крайцеръ. Освѣнъ това, сѣщия синдикатъ ще прѣдпримене постройката въ туцкиятъ арсеналъ и на четири канонерки, за които цѣлъ тука ще пристигнатъ прѣзъ изтеклата седмица 200 души англійски работници и инжинери съ сѣщия планъ тенъ докъ. Изплащанито на тѣзи постройки ще става чрѣзъ вноски отъ по 500,000 турски дири.

Въстанието въ Имененъ. На властитѣ въ аскерска санджакъ въ Имененъ е заповѣдано да напратятъ войска противъ лъжепорока Сандъ Ибрисъ- който е започналъ отново своитѣ въстанически дѣйствия.

Младотурцитѣ за австро-руското съглашение. Солунъ. 17 мартъ. Младотурскиятъ вѣстн. „Нени Аскрь" разглежда обнародванета отъ г. Изволски мемория по руско-австрискитѣ прѣговори и заключава, че постигнатото съглашение между русия и Австро-Унгария нѣма никакво реално значение по отношение на Балканситѣ дѣржави и включително и Турция, дѣто слѣдъ революцията отъ 10 юлий 1908 г. политическото положение се било коренно промѣнило и не допускало никаква алчна намѣса на двѣтѣ велики сили.

Грѣцка чета въ Македония. Солунъ 17 мартъ. По-завчера въ касапарийската каза е стаяло сблъсване между неотдавна пристигнатата тамъ грѣцка чета и турскиятъ аскеръ. Ранени е единъ отъ четинцитѣ.

ХРОНИКА.

Отговоръ на Галичани въ Пловдивъ. — Получили писмото Ви за образуването на Галичка дружба въ града Ви. Не може тъй безразборно да се основатъ селски дружби и ако се основаватъ такива, трѣбва да бѣдатъ въ извѣстни отношения къмъ обществѣ Дебърски просвѣтителни дружби и подъ тѣхенъ контролъ. Въ това, само тамъ могатъ да се основаватъ селски дружби, дѣто има общи Дебърски просвѣтителни дружби. Затова съвѣтваме, прѣди всичко, да основете общи Дебърска просвѣтителна дружба въ Пловдивъ, като вземете за това инициативата съ нѣкои по-познати и интелигентни хора отъ тая сама тѣй що Дебъркско. Тогава ще помѣстимъ и Вашето писмо.

Пропуснатата часть. — Отъ статията „Общо резюмо сѣбранне на Дебъркската просвѣтителна дружба въ София", отпечатана въ миналия брой на вѣстника, сме пропуснали слѣдния пасажъ:

За да се покрѣнатъ напрежнитѣ разходи по вѣстника и се сключи годината отъ издаването му, сѣбранието рѣши да отпусне отъ касата на дружбата още единъ авансъ въ 300 (тристо) лева взаимообразно на Редакционния комитетъ, който сума ще се повърне отъ постъплението на недонизатитѣ абонаменти на вѣстника, отъ „Фонда за издѣржка на вѣстника", отъ обявленията и други.

Покана. — Дебрани, отъ година и половина положението въ родния ни край стана непоносимо. При новия конституционенъ режимъ разбойничеството се усили до небивали размѣри и вече нѣма никаква сигурность за живота, имота и честьта на българина въ Дебъркско. Панически страхъ владѣе ще прѣзъ зимата между-българското население тамъ, и отъ день на день ужасътъ се усилва.

Нѣма да изброяваме зулуметѣ и забъркатата отъ арнаутскитѣ бандити защото тѣ вѣ сѣ познати, и мнозина отъ Васъ сѣ ги изпитали на сѣрбка си. Достатъчно е да споменемъ само задигнатото на Мино Алексовъ отъ с. Гразъ-Еленци за откупъ въ Маленсита, жъ ограбване на разбойнически банди дори въ гразъ, убийството на Гаврилъ Алексовъ отъ гр. Дебъръ, братъ на войводата Крьстю Алексовъ, за да настрѣшатъ космитѣ на човѣка.

Затова настоятелството на Дебъркската просвѣтителна дружба рѣши да изпитанъ на сърба

Година II. София, 9 юни 1910 год. Брой 9.

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За членове на дружбата и клюноветѣ и . . . . . 5 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 6 лева.
За странство . . . . . 8 лева.

Уредна
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
ул. „Екзархъ Йосифъ I" № 25, III етажъ.

За обявления се плаща: на първа страница по 50 ст. на гармоненъ редъ, на четвъртa страница по 20 ст. на гармоненъ редъ.

По проектирящия се конгресъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България.

Чрѣзъ нашия вѣстникъ се изказахъ мнѣния по въпроса за нуждата отъ единъ конгресъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България; за този въпросъ се говори и въ послѣднитѣ двѣ извънредни събрания на Дебърската просвѣтителна дружба въ София, стаци на 9. и 23. май т. г.; тоа въпросъ не прѣстава да занимава било настоятелството, било членоветѣ на Дебърската просвѣтителна дружба въ София; дори се посочи и датата, и кѣдѣ именно да се съберe този конгресъ. Това иде да изтъкне необходимостта отъ единъ конгресъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби.

Понеже въпросътъ за свикване конгресъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България стана днененъ въпросъ, считаме за свой дългъ и ние да се изказжемъ по него. Нѣй не само се присѣдняваме къмъ онія, които са за конгресъ; не само изнѣлно сме съгласни съ тѣхнитѣ доводи по тоа въпросъ, но ний мислимъ, че свикването на такъвъ конгресъ е отъ жизнено значение за Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България и отлагането му би било една голѣма грѣшка, която може да костува скъло на тия дружби.

Отъ шестѣ години насамъ се тури начало на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България и имаме вече свикана въ София, Орѣховица, Варна, Горна-Орѣховица и Ердинандъ, основани постепенно една слѣдъ друга. Отъ тѣхъ най-стара — възраста вече въ шестата си година е софийската, послѣ идатъ Орѣховската, Варненската, Горно-Орѣховската и най-младата Ердинандската. Отъ година и повече насамъ тия дружби имать си и печатенъ органъ, въ „Дебърски гласъ". Тази кратка, сѫществена история за дружбитѣ бѫше нужна, да изтъкнемъ обстоятелството, че сѫществуватъ дружби отъ шестѣ години насамъ и имать вече свой печатенъ органъ, а досега не биѫъ свикавали, по или други причини, конгресъ, нито е станало дума за такъвъ.

Идеята за конгресъ, разбира се, не е нова, тя сѫществувала въ ума на нѣкои отъ прѣко-заинтересуванитѣ съ напрѣдъка на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби и да отдавна — отпрѣди 2—3 години — но си е оставала само като идея, понеже се намирахме още въ периода на организирането и защото свързането на конгресъ е свързано съ мѫчнотии, прѣди всичко материални. Бѫрѣки сѫществуващитѣ мѫчнотии и диесъ за осѫществяването на тази идея, добрѣ разбраницѣ интереси на дружбитѣ налагатъ неминуемо вече реализирането ѝ.

Ний сме надѣваме, че тази идея ще бѫде усвоена отъ всички Дебърски просвѣтителни дружби, особено софийската що направи всичко тоа зависеще отъ нея да подготви благоприятна почва за това, като се завземе настоятелството неизбѫжно съ разглеждането и разяснението на тоа въпросъ и повика сѫбранія тоа мнѣнието и на другитѣ дружби въ най-непродължително врѣме.

Въпросъ е — ще може ли да успѣе софийската дружба да направи всичко тоа толкова бѫрже, че свикването на конгресъ да стане на Петровденъ. Колкото и да е малко врѣмето до Петровденъ, струва ни се, при една по-усилена работа на настоятелството, ще може да се успѣе. Но, ако това не може да стане до Петровденъ — което е тѫрдѣ желателно, понеже тогава е годишния празникъ на софийската дружба — най-послѣ, може да стане и по-кѫсно — това нѣма сѫществено значение — а именно на Ивиденъ. Важностьта на въпроса не е въ точната дата, а въ реалнирането на тая — свикване на конгреса.

Разбира се, много назрѣли нужди повелително ни налагатъ реализирането на тая идея. Нѣкои отъ тѣхъ, и то най-сѫщественитѣ, макаръ и набързо, искаме да ги посочимъ тукъ. Прѣди всичко, трѣба да се изясни и добрѣ разбере цѣлта на дружбитѣ, да се опрѣдѣлятъ взаимнитѣ отношения на дружбитѣ, като се изработятъ за тая цѣлъ по-бѫрзи устави и правилници, да се усигурятъ източници за издаването на печатния органъ на дружбитѣ, въ „Дебърски гласъ", да се опрѣдѣлятъ директиви за списанието му и да се обмисли върху тѣрдѣ важния въпросъ, какви мѣрки да се взематъ за умножаването, разширението, закрѣпването и опрѣсняването на дружбитѣ. Всички тия въпроси не тѣрпятъ отлагане и нужно е да се разгледатъ най-щателно и се разяснятъ и проучатъ основно. Само тогава можемъ да кажемъ, че сме турили основи на едно общеполезно дѣло. Това сѫ най-важнитѣ въпроси, споредъ насъ, които трѣба да влѫзатъ въ дневния редъ на проектиращия се конгресъ. Разбира се, това е работа на дружбитѣ да опрѣдѣлятъ точно дневния редъ, но ние искаме съ посочениятѣ нѣколко точки да улесняваме работитѣ на тѣя бѫдѫщъ конгресъ, пъ и по-нататъкъ, да се изкажемъ отдѣлно по всѣка една точка отъ лица, които интересуватъ дѣлото на дружбитѣ и просвѣтата на дружбитѣ, които стоятъ близко до тоа дѣло и сѫ негови двигатели. Съ това се улеснява задачката и работата на конгреса. Съ удовлетение ще изчакаме мѣстото въ „Дебърски гласъ" на всички, малко отмалко посветени въ работата лица, е ясно.

Второ, каква да е нормата при избиранѣто на делегатитѣ, т. е. на колко души редовни членове да се избира единъ делегатъ. Споредъ насъ, тази норма трѣба да е слѣдната: отъ 10 до 25 единъ делегатъ, отъ 25 до 50 двама, до 75 трима и т. н. Разбира се, това ще опрѣдѣли въ дружбитѣ, ний само изказваме мнѣнье.

Трето, цѣнъ на делегата. Разбира се, тоа въпросъ е единъ отъ тѣрдѣ деликатнитѣ и за насъ отъ тѣрдѣ болнавитѣ въпроси, защото нашитѣ дружби сѫ просвѣтителни и нма въ конгреса да се разглеждатъ въпроси, които изискватъ познания. Въ това отношение ний не можемъ тѣрдѣ да се похвалимъ. Но това ни най-малко не трѣба да ни плаши и отчайва. Дѣто се работи искренно и прѣдано, тамъ и сѫ по-скомна подготовка работитѣ могатъ да вѫрвятъ напрѣдъ. Нѣли ний сѫ просвѣтителнитѣ дружби гонимъ за полѣзнитѣ тая правота. Въ всѣки случай, да се има прѣдъ видъ да се избератъ лица, които ще могатъ да бѫдатъ полезни за работа на конгреса.

Искаме да се спремъ още на едно обстоятелство, което е въ сѫвръзка съ формалната страна на въпроса за свикването на конгреса и съ това да свѫршимъ. Казаме, че въпроса за свикване на конгресъ е свѫрзанъ и съ материални жертви, а ний най-малъ сме поставени тамъ, кото институти, които едвамъ излизаме на бѣло видѣло. За да може отъ тая страна да се направятъ икономии, ний мислимъ, че може да се избирятъ делегати отъ дружбитѣ въ провинцията и лица живещи въ София, разбира се, редовни членове на дружбата. Нѣма съмнѣнѣ, желателно е да дойдатъ повече хора отъ провинцията, но при нѣмане въможность, ще трѣба да се задоволимъ съ толкова, колкото може. Обаче, безъ друго трѣба да имa по единъ или двамъ делегатитѣ провинцията, съобразно съ числото на членоветѣ, отъ всѣка дружба отдѣлно, а само допълнението може да бѫдатъ лица намиращи се въ София.

Освѣнъ това, вѣрваме, че ще се намѣрятъ делегати, които ще дойдатъ и на свои разноски или най-много, които ще искатъ, тоа ще да е, да имъ се платятъ само такситѣ по желѣзницитѣ. Такава жертва, разбира се, не би трѣбало да искаме отъ хората при по благоприятни обстоятелства, но, понеже ний сме поставали основа на дружбитѣ, сме принудени да общо добро да правимъ жертви.

Съ казанитѣ нѣколко думи по въпроса за свикването на конгреса отъ насъ и съ казанитѣ отъ другите лица досега въ „Дебърски гласъ", никакъ не се начерпва онова, което може и трѣба да се каже по тоа толкова важенъ въпросъ. За това пакъ повтаряме, че нужно е да се изкажатъ повече души и то, колкото се може, по-обширно, и ний не само молимъ, но и настоятелно бихме искали отъ онія, които бѫдарятъ сѫ перото и мѫчатъ да кажатъ полезни мисли, да повъзрятъ да направятъ това — ний сѫ удовлетвие що ги печатиме въ вѣстника.

Вѣрвайки, че идеята за конгресъ ще се въприемете отъ всички дружби и че, слѣдователно, тя ще е реализира, искрено отъ все сѫрдце и душа пожелаваме полезотворни работа на тоа първъ по рода си институтъ за дебранина за закрѣпяването, прѣуспѣяването и разширението благородното дѣло на „Дебарскитѣ просвѣтителни дружби.

Прочее напрѣдъ!

Отчетъ.

на настоятелството по събиране помощи за Дебрьския български монастирь „Св. Йоанъ Прѣдтеча — Бигоръ" за врѣмето отъ 5 октомврий 1908 год. до 1 юний 1910 год.

Почитаемо събрание,

Извѣстно ви е, че на 8 септемврий 1908 година, слѣдъ свѫршването на дневния редъ въ заседанието на Дебрьската просвѣтителна дружба, е билъ повдигнатъ въпросъ за бѫркотии и нередовности въ разбиране правата и длъжноститѣ на настоятелството на „Св. Йоанъ Прѣдтеча" и нѣкои частни лица, досѣкашно собирането помощи за Дебрьския български монастирь „Св Йоанъ Предтеча — Бигоръ". По повода на това е билъ избранъ комисия, която заедно съ настоятелството на нарѣдано да свика общо събрание на дебранитѣ, за да се тури редъ и да се упражнива сигурень контролъ въ разходитѣ помощи за монастира. Това събрание е било свикано, и станало на 14 септемврий 1908 година. Въ него, слѣдъ дъти обяснения отъ страна на настоятелството и г. Михаилъ Петровъ и разисквания отъ страна на сѫбранието, се конститирало, че нанстина е сѫществувало бѫркотии, неразбирание на права и длъжности и произволъ въ контролата. Възъ основа на това, слѣдъ като се е взело рѣшение, щото настоятелството на „Св. Йоанъ Бигоръ" да сѫстави отдѣлъ при Дебрьската просвѣтителна дружба, които да упражнява контролъ нато него, е билъ приета оставката

на настоятелството, като слабодлъгелно, и е била избрана комисия, която да пригледа и приеме сметкитѣ, както отъ настоятелството, тъй и отъ г. Михаилъ Петровъ, и да ги докладва въ едно найблизко събрание. Тая комисия, състояща се отъ г. г. Василъ Мерджановъ, Лазаръ Димитровъ, Мойсо Михаиловъ, Йоанъ Станишевъ и Ив. Димитровъ, се е събрала на заседание на 25 септемврий 1908 г. и, слѣдъ пригледване на сметкитѣ, е намѣрила:

I. Отъ помощитѣ, събирани за монастира съ кутията отъ настоятелството:

	Приходъ		Разходъ		Наличн.
На 14.X 1907 г.	{конститут. ранни въ кутията	192.40	{18.40	74.—	
„ 8.XII „	{при отъ. ремонтъ	73.20	{14.60	58.60	
„ 8.III „		57.95	{11.40	45.65	
„ 12.IV 1908 г.		67.54	{13.50	54.04	
				232.29	
„ 16.XI за направа на бакъръ кутия (30 л.) и помощь на единъ дебранинъ на 12.III 1908 — (10 л.)				40.—	
			Остали		192.29

II. Отъ помощитѣ, събирани за монастира отъ Иеромонаха Спиридона поръ гръжата на г. Михаилъ Петровъ:

	Приходъ	Разходъ	Наличн.
За врѣмето отъ м. май до 25 септемврий 1908 год.	1922.80 л.	398.80	1524.—

Общото събрание на дебранитѣ, свикано отъ комисията съ покана отъ 2 октомврий 1908 годинa и станало на 5 сѫщия, отказъ избрало бюро за ръководене заседанието, състоящe се отъ г. г. Ив. К. Божиновъ — прѣдсѣдатель, Войтанъ п. Г. Черноарнски — секретарь, и Кръсто Теолосиевъ, изслушало доклада и обяснениятѣ на комисията и намѣрило, че постжилата на г. М. Петровъ, да събира помощи за монастира, безъ съгласието на настоятелството, е нередовна, макарь и подбудена отъ добри намѣрения — да услужи на монастира, и намѣкало на тогавашното настоятелство, че е показало не енергичность и слаба заинтересованость въ събирането на помощи за монастира. По поводъ на това то рѣши: да напрѣчи не може никой да събира помощи за монастира, който не е избранъ отъ дебранитѣ по установения редъ; на настоятелството се забранява, въ отъ него, неизбрани по реда си лица, да го прѣдсѣдателятъ, да дѣйствуватъ отъ негово име, или за сѫобщатъ пари. Прѣзъ да пристанѣ начина на избиране на ново настоятелство по събиране помощи за Дебърския български монастиръ „Св. Йоанъ Претеча — Бигоръ", събранието приe, щото въ бъдещия да влиза по единъ прѣдставитель отъ слѣдванитѣ мѣста: Дебъръ, Полето, Дримколъ, Дъмръ, Горѣма-Рѣка, Мала-Рѣка и Голо-Бѫдо. Слѣдъ това бидѣ избрано новото настоятелство, което заедно съ старото бѣ свикано отъ бораго съ покана отъ 15 окомврий 1908 г. на общо заседание на 19 сѫщия мѣсецъ и тогава то се конституира както слѣда: прѣдсѣдатель Ѳанчо Томовъ, който се натовари да вози протоколитѣ на настоятелството, касиеръ Търпе Костовъ, пазитель на ключа на монастирската кутия, и контролъръ Мойсо Михаиловъ, пазитель на кутиятa Аврамъ Спасовъ и съкѣтницитѣ: Манолъ Анастасовъ, Несторъ Наумовъ и Манолъ Томовъ. Въ второто заседание на старото и новото настоятелства, станало на 3 ноемврий г. г., новото настоятелство приe отъ старотo „Св. Йоанъ кутия", сумата 192.30 леа, констатирана наличность отъ комисията, и сумата 84.60 леа, наличность намѣрена отъ старото настоятелство въ кутията на 3 с. м., а да сумятъ отъ г. Мих. Петровъ се рѣши, да се приберать, когато се завърше Иеромонахъ Спиридонъ отъ обиколката; тогава заедно съ г. Мих. Петровъ да се приключатъ сѫмкитѣ и да се състави нуждания балансъ като се изпратятъ наличнитѣ пари въ монастира въ възможно кратко врѣме. Слѣдъ завръщането на Иеромонаха Спиридона и прѣдъ да прѣдаде сѫмкитѣ и сумятѣ по събранитѣ помощи за монастира, г. Михаилъ Петровъ сѫмка дебранитѣ на на общо събрание на 7 декемврий 1908 годинa, на което изложи състоянието на сѫмкитѣ отъ събранитѣ до тогава доброволни помощи за монастира, като приподири вънрека на работата и се помакчи да отхвѫрли упрѣкитѣ, направени нему въ по-прѣдишнитѣ събрания на дебранитѣ за присвоеного отъ него право да разпорежда по събраните на помощитѣ. Събранието, отказъ благодари на г. М. Петрова за сторената отъ него услуга и трудъ за това, остана на пѣрвото си гледище, толкозъ повече, че са тоа се изпълнили длъжноститѣ и правата на избраното настоятелство, а особено се противо постави на авторитарничѣта на, които до сега ставало събирането на такина помощи: събраното на помощитѣ отъ дебранитѣ да стана отъ избраното отъ събранието настоятелство, отъ което то ще иска отчетъ, а не отъ случайни и неотговорни лица. Събранието, като се изказа противъ избраното на новото настоятелство сѫмкитѣ отъ г. Петрова, поискъ да се сумятъ и кюпката г. Петровъ ще прѣдаде на новоизбраното настоятелство, на което възложи да задържи Иеромонаха Спиридона въ София доколкото това е нѣлесъобразно и слѣдъ това да се погрижи за изпращането му въ Дебъръ, снабдено съ пътни разноски и уъкрение за прѣдаденитѣ отъ него монастирски помощи. Понеже циркулярната на „Св. Йоанъ кутия" бѣше спрѣла отъ властитѣ, събранието избра специална комисия, която да се прѣдстави въ Св. Синодъ за изложи задачата на кутията, достежана и циркулярна и положенето на монастира, да издѣйствува позволението на циркулярното и въ бѫдѫще измежду дебранитѣ въ София. Въ състава на тая комисия влизатъ членоветѣ на настоятелството и г. г. Мих. Петровъ, Ив. К. Божиновъ, Л. Димитровъ, Кръсто Спасовъ и Спиро Смилевъ.

Отъ дотука изложеното яствува, че на новоизбраното настоятелство прѣдстоеше главно: а) да пригледа, приеме и тури въ изправность, заедно съ г. М. Петровъ, сѫмкитѣ по прихода и разхода на монастирскитѣ помощи, събрани по носения отъ Иеромонаха Спиридона тефтеръ; б) да се погрижи да издѣйствува отъ Св. Синодъ разрѣшение за пускане въ циркулация на „Св. Йоанъ кутия", и в) да се грижи, слѣдъ получаване нужното разрѣшение, за редовното събрание и пазене на монастирскитѣ помощи.

I.

По пѣрвата вызложена на настоятелстотото работа то още сѫщия ден. — 7. декемврий 1908 г., слѣдъ свѫршването заседанието на общо събрание се споразумѣ съ г. Мих. Петровъ и вечерта се събра и пристжли къмъ приемане сѫмкитѣ отъ него и отъ Иеромонаха Спиридона. Слѣдъ като се провѣрила приходитѣ и разходитѣ отъ помощитѣ по носения отъ Иеромонаха Спиридона тефтеръ, касиерътъ г. Търпе Костовъ приe тогавашната наличность отъ г. Петрова, но окончателното приключване на сѫмкитѣ се остави за по-сетнѣ, понеже това бѣше въ свързка съ редъ причини, които проистичаха: а) че имаше да се допривѣрать сумя, които трѣбѣше да се получатъ въ Софии чрѣзъ г. Петрова; б) че трѣбаше да се уреди положението на Иеромонаха Спиридона по издѣржката му за врѣмото на неговото прѣстояване въ София, за покупка на одѣлото, за снабдяването му съ увѣрение, пътни разноски и паспортъ и за изпращането му обратно въ монастира; в) че трѣбаше да се изпрати по-напрѣдъ остатъка отъ паритѣ по приилдежность въ монастира, и г) че трѣбаша да се прѣвадатъ и другитѣ разноски, направени по прѣпращането на паритѣ. Така поставена работата настоятелството еднажъ на 22 януарии 1909 год. приключи слѣдната

СМѢТКА

за доброволнитѣ помощи за Дебърския български монастиръ „в. Йоанъ Прѣдтеча — Бигоръ", събрани по носения за тая цѣль тефтеръ отъ брата на монастира Иеромонахъ Спиридонъ измежду дебранитѣ въ България и въ Турно-Могурели прѣзъ 1908 год.

Обходени градове	Кога	Записани въ тефтера помощи		Изразходвани отъ тѣхъ		Оставатъ чисти за монастира		Времени настоятели (касиери)	Получени въ София		Бѣлѣжки
		лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.		лева	ст.	
София	Отъ 25.V до 28.VII.	1280	10	411	50	868	60	Мих. Петровъ	868	60	чрѣзъ М. Петровъ
Пловдивъ	„ 31.VII до 9.VIII.	235	50	30	50	205	—	С. Томовски	205	—	и само дотолкова чрѣзъ Хр. Недѣлковъ на Ив. Ангеловъ
Ст.-Загора	„ 15.VIII до 22.VIII.	168	50	28	50	140	—	Симонъ Н. Арнаудовъ.	140	—	чрѣзъ Н. Ив. Арнаудовъ 21.IX
Сливенъ	„ 24.VIII до 27.VIII.	46	—	6	—	40	—	Кр. Негревъ	40	—	„ В. Дойчиновъ 12.XI 08 г.
Бургазъ	„ 31.VIII до 3.IX.	67	40	11	40	56	—	Гаврилъ Ивановъ	56	—	„ Х.—Ив. Смилевъ X. 908 г.
Варна	„ 5.IX до 9.IX.	220	20	20	20	200	—	Манолъ Тодоровъ	200	—	„ М. Секуловъ 11.IX 908 г.
Шуменъ	„ 11.IX до 16.IX.	110	80	15	80	95	—	В. Симеоновъ.	95	—	„ В. Симеоновъ 20.IX 08 г.
Русе	„ 14.IX до 21.IX.	114	50	12	50	132	—	Г. Тасевъ	101	—	„ Х. 30.IX 1908 год.
Самоковъ	„ 24.IX до 26.IX.	83	20	10	20	73	—	Василъ Гоцеровъ	73	—	„ В. Гоцеровъ 30.IX 1908 г.
Никополъ	„ 28.IX до 29.IX.	43	90	3	90	40	—	К. Тодоровъ	—	—	не е получено еще
Турно-Могурели	„ 1.X до 7.X.	211	—	41	—	170	—	Георги Секуловъ.	170	—	чрѣзъ Сп. Арсовъ 8.XII 908 г.
Орѣхово	„ 11.X до 15.X.	132	10	8	—	124	10	Търпе п. Блъженъ	124	10	и 1 автаче чрѣзъ К. Яневъ 1.XI 908 г.
Фердинандъ и Ломъ	„ 17.X до 24.X.	466	70	30	—	436	70	Иванъ Ив. Чолаковъ	{435 {395	—	събрани по тефтера { съ кутията { на 1.XI чрѣзъ Г. Ивановъ чрѣзъ Ив. Вас. Каменъ 10.XI 908 год.
Видинъ	„ 26.X до 4.XI.	260	55	26	—	233	55	Василъ Калевъ Вичишки	369	55	
Плѣвенъ	„ 10.XI до 14.XI.	96	60	15	60	81	—	Стоянъ Георгиевъ	80	40	чрѣзъ К. Анастасовъ 24.XI 08 г.
В. Търново	„ 15.XI до 19.XI.	64	80	14	80	50	—	Гаино Даниновъ	50	—	„ Х. на 24.XI 1908 г.
Горня-Орѣховица	„ 22.XI до 1.XII.	148	70	33	20	115	50	Иванъ Цвѣтковъ.	115	50	„ Ив. Цвѣтковъ 3.XI 908.
София	„ 2.XII до 7.XII.	{32	—			32	—	Мих. Петровъ	32	—	„ Иером. Спиридонъ
	„ 7.XII до 16.XII.							Соф. настоятелство			
	Всичко по тефтера	3782	55	719	10	3063	45	Всичко	3550	15	отъ които 330 л. сѫ отъ кутиятъ въ Ломъ и Видинъ.
Допълнително сѫ изразходвани:								Отъ тѣхъ: платени сѫ до монастира на 16.XI 1908 год.	2000		
								а) разноски по прѣпращанието паритѣ на 16.XI.	25.— л.		
								б) за пътни разноски и паспортъ на Иером. Спиридона	85.25 „		
								в) за храна и квартира за 18 дни „ „ „	30.45 „		
								г) за вятерна, расо и калци и пр. „ „ „	68.— „		
								д) за разлѣка на румънски банкноти	3.— „		
								е) за разноски по прѣпращанието и остатъка	20.— „	231	60
										1318	55	които се изпратихъ по принадлежность въ гр. Дебъръ на 19.I 908 г.

София, 22 януарий 1909 год.

Соф. врѣм. настоятель: *Михаилъ Петровъ.* Прѣдсѣдатель: *Ф. Томовъ.* Касиеръ: *Т. Костовъ.*

Иеромонахъ Спиридонъ се прати отъ София на 16.XII.1908 год.

Какъ виждате отъ току — що изложената сметка, остана неподчена въ София сумата 40 лева отъ Никополь, които настоятелството изостави да търси, понеже тя била пратена по принадлежность направо въ монастира отъ г. К. Тодоровъ.

Въ добавка на това, настоятелството, слѣдъ като сбойди за състава си и за вѣржежъ на работата по събранитѣ помощи, излоши горната сметка съ отдѣлни писма съ дата 26 януари 1909 год. на Негово Високопръосвященство Бутрина на монастира Архимандрита Григорий и на Негово Високопръосвященство Св. Дебърски Митрополитъ Господина Кошма; а така сѣщо изпрати сметкитѣ за свѣдѣние и до Негово Всепрѣподобие Иеромонаха Спиридона, до г. г. Михаилъ Петровъ и Иванъ Синлевъ, на които се благодари за сторената услуга. Освѣнъ това настоятелството изпрати тая сметка до Негово Високопръосвященство Св. Вратчански Митрополитъ Господина Константина, Пръдсѣдателствующъ Св. Синотъ, до Негово Високопръосвященство Св. Софийски Митрополитъ Господина Пантелий, до г-да Спиро Арсовъ въ Турно-Могурелени, С. Томовски въ Пловдивъ, Сим. Н. Арнаудовъ въ Ст.-Загора, Кръсто Негревъ въ Сливенъ, Гаврилъ Иванчевъ въ Бургасъ, Манолъ Тодоровъ въ Варна, В. Симеоновъ въ Шуменъ, Г. Тасевъ въ Русе, Василъ Гоцеровъ въ Свищовъ. К. Тодоровъ въ Никополъ, Георги Сѣкуловъ въ Турно-Могурелени, Търне п. Бѣлженъ въ Орѣхово, Иванъ Ил. Чолаковъ въ Ломъ, Василъ Калевъ Вичишки въ Видинъ, Стоянъ Георгиевъ въ Плененъ, Гиньо Дамяновъ въ Търново, Иванъ Цвѣтковъ въ Горни Орѣховица, Тодоръ Т. Бояджиевъ въ гр. Дебъръ и до други лица въ София; на лицата, които сѣ били като кръвни настоятели, се изложи при това ходъ-тъ на работата и се оставиха на софийского настоятелство, като се помолиха да съобщатъ за това на живущитѣ въ града имъ дебрани.

II.

По втората, възложена отъ събранието, работа настоятелството сѣ покана отъ 10 декемврий 1908 година сѣмка членоветѣ на избраната комисия да се събератъ за 11 сѣщия мѣсецъ, въ часъ сѣдъ пладне, за да се отиде въ Св. Синодъ и издѣйствува пускането на циркулация „Св. Йоанската кутия". На поменатата се отговаря 12 — 14 декемврий: Иванъ К. Божиновъ, Михаилъ Петровъ, Филиптъ Томовъ, Търне Костовъ, Лазаръ Димитровъ, Авраамъ Спасовъ и Спиро Синлевъ и отидоха въ Синодалната канцелария да изпълнятъ възложенята имъ отъ събранието мисия. Отъ тамъ имъ се каза, че щомъ имъ вече конституирано настоятелство по сѣчбаре помощитѣ, да се отнесе то писменно съ молба до Синода да иска разрѣшение. Молбата ще бъде разглеждана отъ Синода въ едно отъ заседанията му и за резултата своевременно ще се съобщи на настоятелството. Въ сѣгласие съ това настоятелството съ писмената си молба отъ 22 декемврий 1908 година, дато поскоро отдаване сѣществующа традиция да се събратъ изнежду дебранитѣ въ София чрѣзъ кутия помощи за Дебъръ „Св. Йоанъ Предтеча — Бигорски", стремеженето на дебранитѣ да бъдѣ въ редъ и изправность тоа събиране на помощитѣ, съобщи за избраното настоятелство и за стореното отъ него по събранитѣ отъ Иеромонаха Спиридонъ помощи и помощи Св. Синодъ за разрѣшение циркулирането изнежду Дебранитѣ въ София на кутията. Понеже заседанията на Св. Синодъ бѣхха вече прекратени, разрѣшението на поставени въпросъ се отложи за по-сетнѣ, та настоятелството трѣбваше да чака. Въпрѣки това то се отчакваено си за резултата на молбата си постоянно запитване Синодалната канцелария, до като май-сетнѣ прѣзъ мѣсецъ априлъ миналата година получи устно разрѣшение да почне циркулацията отъ Великденскитѣ празници, до като се то уфорни. Така поставена работата, настоятелството пусна въ ходъ кутията, поне тинжата по сѣбиране помощитѣ и нѣмаше вече причини да бърза, та остави да се получи нужното разрѣшение по реда си, когато бѣше поканено за това.

Светитѣ Синодъ на 25 юний 1909 година е отправилъ до Св. Софийска Митрополия слѣдното писмо № 2966:

„Високопръосвященство, прѣдъ горещата молба на живущитѣ тукъ дебрани да дадатъ лептата си въ помощ на манастиря „Св. Йоанъ Предтеча" и прѣдъ настоятелната молба на избраното по тоа случай настоятелство да се даде надлежно за това разрѣшение, Св. Синодъ, въ заседанието си на 8 того, рѣши да Ви приканимъ да поговорите на това настоятелства, сѣстояще се отъ лицата: Ф. Томовъ, Михаилъ Петровъ и Т. Костовъ, да сѣбира тукъ що града помощи отъ живущитѣ дебрани за манастиря „Св. Йоанъ Предтеча", като при това вмѣняваме въ грижа на Митрополита да запечатва кутията и да прибира сѣбраните суми, които да изпраща на манастирского управление чрѣзъ Св. Екзархия.

Прѣпоръкваме се на Св. Ви молитви и оставаме на ваше Високопръосвященство въ Христъ братъ,

За Прѣдсѣдателствующий на Св. Синодъ: Доростолски и Черновоски (п.) Василий".

Светата Софийска Митрополия прѣпрати ни прѣписъ отъ горното писмо на Св. Синодъ съ слѣдното писмо:

„Софийската Митрополия — № 2467 — 18. марто 1910. год. Ст. София.

До Ф. Томовъ, М. Петровъ и Т. Костовъ, Гукъ.

Като Ви изпращаме прѣписъ отъ писмото на Св. Синодъ отъ 25. юний 1909 год. № 2966, спрѣдъ което Ви се разрѣшава да сѣбирате помощи отъ живущитѣ въ столицата Дебръ'ска за въ полза на манастиря „Свети Йоанъ Прѣдтеча", приканяме Ви да се вашите въ Митрополията ни, за да се снабдите съ нужната кутия за помощитѣ. Кутията ще се отвори въ Митрополията въ Ваше присъствие всѣки три мѣсеца и за всѣки отдѣлен случай ще се съставя акть, вписванъ въ особна книга.

За Софийски Митрополитъ Левкийски Епископъ (п) Варлаамъ".

Настоятелството слѣдъ прочитането на тия писма въ заседанието си отъ 16. априлъ т. г. рѣши прѣди да се яви въ Митрополията, да поднесе на вниманието на Почитаемото Събрание тия писма, за да се произнесе то по съзъркането имъ. Вѣнъ отъ това настоятелството намѣри за благоразумно да изработи и подложи на бъдѣщото на тоа събрание *нарѣдби* по събиране на помощитѣ, които нарѣдби сѣ обосновани на досегашната практика и ще се разискатъ слѣдъ прочитането на отчета.

III.

Досѣжно работата на настоятелството по редовното събиране на помощитѣ чрѣзъ кутиятa и пазене на събранитѣ сумъ отъ тѣхъ ще се каже прѣди всичко, че въ трата грижа на настоятелството бѣше, щото за всѣки що пъдъ то изутонъ да се протоколира и да се дръжатъ книжата въ редъ. Освѣнъ това то, съгласно съ искането на общото събрание да дебранитѣ отъ 7. декемвий 1907. г., се погрижи за пригото *печати* и бланки съ надписъ: „Софийско настоятелство по събиране помощи за Дебъръ'ския български монастиръ „Св. Йоанъ Прѣдтеча—Бигорски" по сѣрлата съ лика на монастирския патронъ.

Освѣнъ общитѣ заседания, станали на 19. октомвий и 3. ноемврий 1908. година, за които се спомена по-горѣ, софийского настоятелство по събиране помощи за монастира има и 12. заседания, именно на 7. май, 14. юний, 17. юлий, 16. августъ, 14. септемврий, 8. и 22. ноемврий, 20 декемврий 1909. година, 23 януарь, 6. мартъ и 16. априлъ тек. година. Въ тия заседания настоятелството, по край грижата за отворо кутията, да прѣброи и установи наличността на събранитѣ помощи, е взело слѣдванитѣ рѣшения: а) да уреди направения разходъ за направата на печата и бланкитѣ; б) да уреди помощта отъ 10 лева, дадена на Софроний Григоровъ за прѣлеглежане на тежко болнин му баща Григорь Наумовъ; в) да се даде помощь отъ 20 лева на умопобъркания Смиле Якововъ отъ с. Сушица, за да отиде въ монастира, дѣто би могълъ да бѣде използуванъ въ работи, но тя не се даде, понеже лицето остана въ София и сега е на лѣчение въ Александровската болница; и г) да даде помощь отъ 10 лева за погребение на починалия бѣдленъ дебранинъ Сашинъ Ставровъ отъ с. Мавелари. Настоятелството освѣнъ това се занима за произвнитѣ снежкане дебранитѣ на общо годишно събрание, за да даде отчета си, и затова въ заседанието то отъ 25. ноемврий тек. година, като все прѣхъ вещъ, че повечето отъ нашенцитѣ се бѣхха разотишли по домоветѣ си, щото свикането на събранието да се отложи за напрѣдъ. Това бѣдение, както и Самиилевия на кезиря г-нъ Костовъ, се опонѣхи чрѣзъ органа на Дебърската просвѣтителна дружба — „Дебърски гласъ".

Прѣзъ теченето на отчетото връме членоветѣ на настоятелството г. г. Манолъ Анастасовъ, Несторъ Наумовъ, Мойсо Михаиловъ, Търне Костовъ и Манолъ Томовъ отсъстствуваха за по-продължително връме, понеже се бѣхха разотишли по домоветѣ си, но съ това не се поврѣхи на редовно функциониране на кутията, понеже отсъствующитѣ останахъ сѣщо отговорности за свои замѣстници както слѣдва:

Г-нъ Манолъ Анастасовъ — внука си Иванъ Авраамовъ, Г-нъ Несторъ Наумовъ — сина си Анѣо Несторовъ, Г-нъ Мойсо Михаиловъ — настоятеля Авраамъ Спасовъ, комуто прѣдаде и ключа отъ кутията, Г-нъ Търне Костовъ — Иванъ Д. Спасовъ, а Г-нъ Манолъ Томовъ — брата си Мойсо Томовъ.

Положеното на приходитѣ и разходитѣ на монастирскитѣ помощи, събрани чрѣзъ кутията прѣзъ отчетното връме е слѣдното:

Приходъ:

I. Приети отъ старото настоятелство въ общото заседание на 3. ноемврий 1908. година:

а) събрани въ кутията отъ старото настоятелство 192·30 л.

б) наличность, намѣрена при отварането на кутията 84·60 „

Всичко 276·90 л.

II. Постъкнали прѣзъ връмето на сегашното настоятелство:

	Намѣни въ Дадени на кутията при Софроний	Отстанали за и прѣброява- вания рраче-	
На 7 май 1909 г.	100·30 лева	20— лева	80·30 лева
„ 14 юний	82·40 „	16— „	66·40 „
„ 17 юний	98·20 „	18·20 „	80— „
„ 16 августъ	97·50 „	19— „	78·50 „
„ 14 септем.	91— „	18— „	73— „
„ 8 ноемвр.	116·20 „	21·50 „	94·70 „
„ 20 декем.	78— „	13— „	65— „
„ 23 януар. 1910 г.	63·15 „	10·35 „	51·70 „
„ 9 мартъ	79·50 „	12·20 „	66·30 „
„ 16 априлъ	67— „	11— „	56— „
„ 16 май	81·10 „	14·10 „	67— „

Всичко 953·25 лева 174·35 лева 778·90 лева

А заедно съ пристигѣ отъ старото настоятел. 276·90 „

Възлизатъ всичко . . . 1055·80 лева

Разходъ:

На 3 февр. 1909 година помощ на Софр. Григоровъ 10 лв.
„ 15 „ „ изплатение на Густавъ Пиперманъ за приготовения по него и печата на софийского настоятелство за 14 лв. и 6) клише съ образа на монастирския патронъ „Св. Йоанъ Прѣдтеча" за 6 лева, всичко . . . 20 лв.
На 20 февруар. 1909 г., изплатени на печатницата Г-ноти Горгоновъ и С-ие за приготовить отъ нея 400 бланки за писма на настоятелството 12 лв.
„ 26 ноемврий 1909 г., дадени на погребението на Сашина Ставровъ отъ с. Мавелари . . . 10 лв.

Всичко . . . 52 лв.

Оставатъ чисти пари за монастира 1003 л. и 80 ст.

Съ изложеното до-тукъ настоятелство приключи своя отчетъ и остана на Почитаемото Събрание да се произнесе по него и по подложенитѣ на дневенъ редъ въпроси, които чакатъ своето разрѣшение отъ събранието.

Най-накрайтѣ настоятелството редомъ съ всички Васъ поклевана на Дебърския монастиръ, на който дебранитѣ гледатъ като на най-скъпа свои светиня и не сѣ пожалили срѣдствата си за изхъркватя му, за цѣлъ и се развива за много години и да стане срѣлище на духовна и просвѣтъчена храна.

Прѣдсѣдатель: *Ф. Томовъ.*

Касиеръ: *Т. Костовъ.*

Пазитель на монастирската кутия: *Авр. Спасовъ*

Пазитель на ключа отъ кутията: *Мойсо Михаиловъ*

Съвѣтникъ: *Манолъ Анастасовъ, Несторъ Наумовъ, Манолъ Томовъ.*

Изъ науката, просвѣтата и живота.

Вечерни допълнителни училища и курсове въ Англия.

Прѣвелъ отъ руски Л. Димитровъ.

Часъ отъ връмето, $1\frac{1}{2}$ — 2 часа, за занятие въ „adult schools" се посвѣщава въ четенѣ на Библията и Евангелието съ коментарии на нѣкои точки, по които се раздѣлять вѣрящитѣ на разнитѣ изповѣдания, часъ — за чисто сѣгласни прѣдмети: диктовка, писменно изложение, обикновенъ урокъ по история, география, естествознание или, найпослѣ, лекции, по които и да е исторически или социаленъ въпросъ. Въ adult schools за тия отъ женски полъ занятията ставатъ въ недѣля сѣлъ обѣдъ, т. е. въ 3 или 4 часа (недѣлната черковна служа въ Англия стана отъ 11 до 12 прѣзъ деня и 7 до 8 вечерта) и имать полобенъ характеръ.

Лишата, които организарятъ такива училища, не само се стремятъ да подигнатъ религиозното настроение и умственото развитие на учещитѣ се, но и да ги обединяватъ на почвата на общитѣ сгре-

мления кръвъ разни невинни развлѣчения, спортъ, игри и т. н., което нѣщо, разбира се, стана прѣдъ друго врѣме и слуги за привлачване на младежта.

Като не се спираме повече въ подробности на организирането на тия училища, нѣй само отбѣлѣзваме факта, че тѣ съществуватъ, като примѣръ отъ многочисленитѣ категории учрѣждения, които прѣслѣдватъ цѣли, аналогични на вечернитѣ допълнителни училища, нѣ не взети въ сѣщото врѣме нѣкакъ въ внимание при приведената горѣ смѣтка на лицата, които получаватъ образование, которѣ допълнѣ знанията, изнесени въ обикновенитѣ дневни народни училища. При това, такива „adult schools“ нѣй училища въ възрастни се набюдаватъ въ Англия около 1,200 (800 за маже, 300 за жени), и въ тѣхъ се събиратъ за попълване на своето образование повече отъ 80,000 лица (отъ тѣхъ 60,000 маже). За забѣлѣване е, че и тѣзи училища се умножаватъ съ такава бързина, съ каквато изобщо се увеличава числото на всички учрѣждения, които служатъ на дѣлото на просвѣтата на народнитѣ маси въ сѣдрѣшена Англия въ послѣдно врѣме ежегодно съ въникнали до 100 нови „училища за възрастнитѣ“.

Всичко това показва, колко много почуетлива е съврѣмена Англия на грѣшнитѣ съ своитѣ политически учрѣждения, но и съ учрѣждения за образованието на народнитѣ маси, и колко, слѣдователно, много губятъ лишата, които се интересуватъ сѣрдечно и отъ сѣрдечна въпроси — които въпроси, както това е обикновено у насъ, искатъ сѣтлината, главно въ сѣсѣдната на насъ Германия, политическите и училищни рѣжими на които има толкова много отрицателни страни, свойствени и на нашето отечество — не проучватъ положението на образованто дѣло въ Англия. (Край).

П. Г. Мижуевъ.

Смуговетѣ въ Албания.

Фериздовичъ, 4 юни. Общото положение на Албания е слѣдното: редъ въ Косовско поле е напълно въстановенъ. Нигдѣ никакво натрупване на въоружени албанци не се срѣща, осѣвнъ незначителни чети, които бродятъ изъ чьрногорскитѣ планини. Въ градоветѣ и селоватѣ на Митровица, Вучи-Тръвъ. Приштина, Гиляна, Феризовичъ владѣе абсолютно спокойствие. Почти навръхъ е сѣбрано оражието, осѣвнъ въ Либа, прѣимсото, дѣто още продължава сѣбирането на оражие. Въ Призренъ, Дяково, Ипекъ и Ръка владѣе сѣщо спокойствие. Навръхъ е сѣбрано оражието. Неупокоеха остава обе Мавреш и Хаси, а така сѣщо Хасяи и Люма. Въ първитѣ двѣ мѣста войската е вече вѣтъзла. Тъзи дни войската ще прѣдприеме походъ къмъ Люма. Независимо отъ топографическитѣ условия на тъзи мѣстности, побѣдата ще бъде на страната на войската, понеже на въстанинитѣ липсватъ припаси, а осѣвнъ това тѣ сѣ вече изтощени и пълнаи духомъ.

Може да се констатира, че въ рѣшъкъ строгостта на войската, обезоружаването на албанцитѣ е напълно. Албанцитѣ сѣ успѣли да изпокрятъ найдоброто си оражие.

Сѣдъ умиротворяването на Люма, Хаси и Малесия, правителството ще има бладопритна почва за установяването на норм режимъ безпрѣпятствено, безъ да се опасява отъ какъвто и да било смутъ въ скоро врѣме. Почти напрѣдъ албанцитѣ сѣ се подчинили напълно и то повече отъ страхъ, отколкото отъ искрено желание. Изглежда, че сѣдъ сѣдъ мѣсецъ въ Албания всичко ще бъде сѣвършено, ако само нѣкой непрѣвидени обстоятелства не попрѣчатъ на това.

Сѣгунь, 5 юни. Автентични свѣдѣния потвърждаватъ напълно извѣстието за заминаването за Люма на 8000 арнаути отъ Долни-Дебръ подъ началството на извѣстнитѣ албански водители Хюсеинъ бей отъ Бръждани, Мустафа Джека отъ Мнеца, Джелядинъ Сеферъ отъ Грунъ и други. Отъ сѣмдината Демовии отъ Омекии сѣ заминали само Мерсинъ и Шакаръ. Заминаването било рѣшено сѣдъ приститствието на 40 емисари отъ Дяковр и Ипекъ, а било прѣшествувано отъ сѣкви многолюдно сѣбрание въ мѣстността Пипиеръ, дѣто била прогласена пълна солидарность съ косовскитѣ въстанини и била „беса“ отъ всички присъстствуючи, че ще се борятъ до послѣдна капка кръвь противъ всѣкакви нововъведения. Рѣшено било, щото оние, които оставатъ по домоветѣ си, да ограбватъ земята и ни другитѣ, които заминаватъ и въ случай на нужда да имъ правятъ подкрѣпления. Долнодебрянци заминали за Люма на 28 май. Въ сѣвръзка съ това, увѣрявнатъ, какво отъ Шкодра били заминали 92 мирдитски байрака на Малестията.

Въ Дебъръ владѣе панически страхъ отъ едно възможно нахлуване на арнаутитѣ. Гладъ се пасн отъ 1000 д. войнини настанени въ палатки по пътя за Долни-Дебръ.

Албанско адресъ до Юсуфъ Изедина въ София. — Научаваме се, че прѣзъ врѣмето, когато турскиятъ прѣстолонаслѣдникъ гостуваше въ София, албанската колония тукъ му поднесла адресъ. Невинитѣ прѣдставители имали желание да го подносатъ лично, но защото не могли на врѣме да се приготовятъ за официална ауденция, тѣ сѣ прѣдали адреса въ запечатанъ пликъ на името на прѣстолонаслѣдника въ турската легация, отъ дѣто, сѣдъ увѣрения, че въ адреса нѣма политика, сѣ издали разписка за получаването му.

Ето какво е гласѣтъ тоа адресъ:

„Ваше Императорско Височество,

„Албанската колония въ Софія, безъ разлика на вѣроизповѣдание, чрѣзъ прѣдставителитѣ на просвѣтителнитѣ дружества „Дѣцмирѣ“, поанаси прѣдъ Ваше Височество най-искренитѣ си вѣрноподанилчески чувства и Ви моли да се застъпите прѣдъ Негово Императорско Величество да отмѣни начина за управление оражия въ Сѣверна Албания, вѣсто то топове и митральози, съ просвѣщение и култура. Ако съ милионитѣ, които сѣ похарчени и харчатъ по изпращането на войска и приказ срѣщу албанцитѣ, нѣ сѣ съхадѣлие примитъвъ и отворѣха училища, въ които да учеха на матерния си езикъ заедно съ официалния, до сега сами цѣха да сложатъ оражието безъ да се прѣдлага кръвь, които тѣ прѣбива за запазване отечеството отъ чужди посѣгателства. Погледнете Бъгаритѣ, какъ въ едно какво врѣме, съ помощьта на просвѣщението и културата, достигнаха едно завидно положение, а ние сѣ принудени да напускаме отечество си и да дириимъ поминъка си въ чужбина, защото бившия режимъ никога нищо не бѣ направилъ за албанцитѣ, какъ и сѣгашния не прѣдприема, осѣвнъ прѣслѣдването на албанския езикъ и арестуването на по-интелегентнитѣ албанци, като ги прѣдставлява прѣдъ чуждия свѣтъ за реакционери и подстрекатели на бунтъ.

„Бѣдете увѣрени Ваше Височество, че ако не сѣ прѣкратятъ тѣзи несправедливости, никога не ще може да се въведе редъ въ тъзи нещастна страна, които на нѣкъ начинъ прѣизвикватъ сѣ къмъ отоманската империя и конституцията.

„Като сме увѣрени, че молбата ни ще бѣде чута отъ Ваше Височество и че ще се застъпите прѣдъ Негово Императорско Величество Султана, провикаме се: Да живѣе конституцията! Да живѣе Негово Императорско Величество Султанъ Мехмедъ V! Да живѣе Н. В. прѣстолонаслѣдника Юсуфъ Изединъ Ефенди“ (Балканска Трибуна).

ХРОНИКА.

Лични. — Пропусналъ сме въ минали брой да съобщимъ, поради много работа, че прѣдсѣдателятъ на Орѣховската окрѣжна, г. Жикъ. Р. Василевъ, който бѣше прѣмѣстенъ въ София, замина за Орѣхово, да влѣзе въ редоветѣ на войската, като запасенъ подпоручикъ, спорѣдъ послѣдитѣ разпорѣбби.

Помощно дѣло. — Група дебрани въ столицата на 27 м. м. сѣ сѣбрали волна помощь за състоечестванта си Лене Йосифовъ отъ с. МавровО 22·10 лв. Лене Стефановъ бѣлъ въ Варна при баща сѣ, който се помолилъ и останаялъ неизлѣчимъ Лене, сакатъ въ краката, на произвола на сѣдбата. Дебърската просвѣтителна дружба въ Варна го е снабдила съ нужнитѣ срѣдства до София, а дебърската емиграция и гурбетчии въ Софии, безъ да чакатъ да се отнесе до дружбата, се притекла съ своята лепта, а именно: г. Дим. Трѣйковъ 2 лв., г. М. В. Македонскъ 1 лв., г. Дрѣмчо 1 лв., г. Хр. Недѣлковъ 1 лв., г. Донче Секуловъ 0·50 лв., г. Сѣрсовъ 2·00 лв., г. Сер. Дельовъ 0·20 лв., г. М. Йововъ 0·20 лв., г. А. Алексовъ 0·40 лв., г. Юр. Сѣмановъ 0·50 лв., г. К. Дамитровъ 0·40 лв., г. Р. Ильовъ 0·20 лв., г. Сгр. Андреевъ 0·50 лв., г. А. Кузмановъ 0·20 лв., г. Атанасъ Димитровъ 0·20 лв., г. М. Георгиевъ 1 лв., г. Д. Стояновъ 0·50 лв., г. С. Яковчевъ 0·20 лв., г. Д. Трайковъ 0·20 лв., г. А. Яковчевъ 0·10 лв., г. М. Божковъ 0·20 лв., г. Х. 0·10 лв., г. Д. Силяновъ 0·50 лв., г. Б. Авраамовъ 0·50 лв., г. П. Йовковъ 0·50 лв., г. П. Христовъ 0·40 лв., г. Л. Бѣлъковъ 0·50 лв., г. Йоне Смиловъ 1 лв., г. Н. Теофиловъ 0·40 лв., г. П. Гиньовъ 0·40 лв., г. С. . . . 0·50 лв., г. Гиньоръ Иванковъ 1 лв., г. Ив. Гелевъ 0·50 лв., г. М. Томовъ 0·50 лв., г. Н. Миновъ 0·50 лв., г. А. Т. 1 лв.; всичко 22·10 лв.

Отчетъ на сѣбранитѣ помощи за Дебърския български манастиръ „Св. Иоанъ Прѣдтеча — Бигоръ. — На 6 т. м., прѣди пладнѣ, въ бигорски „Осогово“ бѣха сѣнкани дебранитѣ отъ настоятелството да имъ дадѣ отчетъ за направеното отъ него по сѣбрането помощи за манастира Св. Иоанъ Прѣдтеча — Бигоръ. Прочете се отчета и се приде съ единодушно удобрение и похвала. Четоха се и *нареди*би, но тѣ останаха да се приематъ въ едно слѣдующе сѣбрание, сѣдъ като се прочуятъ отъ една комисия. Избра се за тази цѣль и четиричленна комисия. Слѣдъ това дойде редъ за избиране ново настоятелство. Прѣдложено бѣ да си остане старото, и се приде това прѣдложение единодушно отъ сѣбранието. Отчета печатимъ знесъ въ вѣстника.

Новини отъ Дебъръ. — Явяватъ ни отъ Дебъръ сѣ дата 30 V 1910 г.; а) Че въ началото на м. май сѣбрали отъ разбойницитѣ-арнаути черкватъ въ с. Битуше (Рѣка) „Св. Арханѣлъ“. Отъкраднати сѣ всички вещи, намиращи се въ черквата: черковни книги, одежди, кръстове срѣбрни, сѣребрни вѣщи по иконитѣ и прочее, възлизащи на общата сума 30—40 л. т.

б) Че на 27 с. м. сѣ тръгнали 5000 малесорци отъ Грамо и Маде (Шуйка е Мадѣе—Голѣмо гърло), подъ прѣдводителствата на извѣстнитѣ гламтарѣ Мерсинъ Дема за Люма на помощь на въстанилитѣ си брати.

Ранѣенъ дебранецъ. —Пропуснахме да съобщимъ своеврѣмено, че миналия вторникъ, 24 май т. г., г-нъ Симонъ Стефановъ, родомъ отъ село Жупа-Селиш, Дебърско, понастоящемъ хлѣбаръ въ Пловдивъ, Софийско, е билъ сѣдѣлъ отъ своя 20 годишенъ слуга, Павелъ Христовъ, отъ с. Лудово (Костурско), когато заедно съ него се е връщалъ отъ воденицата си. Куршумътъ е прѣминалъ прѣзъ гръдния коѣшъ, безъ да причини нѣкакви сериозна повръда, благодарение на което ранѣтѣ на потрѣдавания въ едно кратко врѣме сѣ заздравѣли и животътъ му е вѣнъ отъ всѣкакна опасность. Той вчера е приспѣлъ въ Хтолинци и е настанѣлъ за тук-кашнитѣ лѣкари. Убиецътъ въ сѣщия день е билъ заловенъ и прѣдаденъ на сѣлебнитѣ власти.

Болгерски домъ. — На 7 того, при особена тържественость, се положи основенъ камъкъ на бѣлгарски болгерски домъ въ София на булевъ. „Фердинандъ I“.

Присъстствуваха почти всички прѣпрѣимени и други видни гости. Слѣдъ водосвета всички бѣхоха почерпени, слѣдъ което на самото мѣсто се фотографираха.

Заплатитѣ на екзархийскитѣ учители. — Съобщаватъ ни отъ Цариградъ, че смѣсенитѣ съвѣти при Св. Екзархия въ едно отъ послѣднитѣ си заѣдания е взелъ рѣшение да прѣбѣгне къмъ мѣропрѣятия, които да отъ естество да осигурятъ, и подобрятъ материално положението на основнотѣ учителство въ екзархийската общасть. За тая цѣль отъ изтрата голяма цѣс започнатъ да се правятъ пенсионни одръжки отъ заплатитѣ и на основнитѣ учители, като всички заплати на ранно по цѣнѣ екзархийски и общински учители се уравнятъ. Онова, които не достигнѣ до общинскитѣ учители да достигатъ на заплатата другаритѣ си екзархийски учители, ще имъ се дава допълнително вѣзнаграждение отъ Екзархията, както и увеличението на посочоното врѣме тоже ще е плаща отъ екзархията. Съ това ще се нанѣжда цѣло положението на общинскитѣ учители, които до сега съвръшено бѣха оненрадани, значително се подобри, поне до толкова за да достигнатъ своитѣ другари. Забѣлѣжително е, че до сега се намираха случаи, при които дамия учителя съвръшили въ едно и сѣщо врѣме, едно и сѣщо училище — единия екзархийски, а другитѣ общински получаватъ заплати порознитѣ 36 лири, а вторитѣ 25, както послѣднитѣ не можеше да има право и на пенсия. Съ казаната мѣрка дѣйствително, ако тя се приложи, ще се тури краѣ на една голѣма несправедливость (Дневникъ).

Падналъ отъ скеле. — Прѣди нѣколко дена Георги Исаевъ, инкономисѣкъ, като работилъ въ селото черкова въ Горна-Орѣховица, плъзналъ се отъ стълбата и падналъ на земята. Веднага бѣлъ занесенъ въ болницата, и нѣмало опасность за живота, понеже слабо бѣлъ контузенъ. Пострадалитѣ е отъ с. Галичникъ.

Малка нота.

Дебъръ. — Г-нъ Димитръ Иванѣвъ, инспекторъ. Въ Вашата връжка за напрѣдъ ще изпращаме единъ броѣ повѣче за г. х. Огненъ х. Деспотовъ въ с. Галичникъ.

Отговорникъ: *М. В. Македонскѣ.*
Печатница „Витоша“ - София.

Година II. София, 19 юни 1910 год. Брой 10.

СЛѢПЕЦЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За членове на дружбата и клоновѣтѣ . . . . . 5 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 6 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уредна
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
ул. „Екзархъ Йосифъ I“ № 25, III етажъ.

За обявления се плаща: на първа страница по 50 ст. на гермоиленъ ред, на четвърта страница по 20 ст. на гермоиленъ ред.

Честити.

27 Май „Възнесение Христово“

1) Г-нъ Спасъ Иосифовъ . . 5— лв.
2) Г-нъ Спасъ Ивановъ. . . 2— лв.
Всичкѣ. . . 7— лв.

СКЪРБНО ИЗВѢСТИЕ.

Съ горесть на душата си и съ дълбоко опечалени сърдца извѣстяваме на роднини, приятели и познати, че на 9 того въ 6½ часа слѣдъ пладне, слѣдъ 12 часово болезуване, прѣдаде Богу духъ на 30 годишна възрасть, многообѣчата ни и незабравима съпруга, майка, тетка, като ни остави въ най-дълбока скърбь.

Гюргя Иванова

(Отъ с. Мамстерица, Дебърско).

Отдѣлото се извѣрши при стечением на много народъ на 10 того мѣсецъ въ часъ 5 слѣдъ пладне, въ цѣркватa св. св. „Кирилъ и Методий“.

Нѣчна й памет! Богъ да я прости!

Солунъ, 12 юний 1910 год.

Опечалени съмѣйства:

Татко: Иванъ Божиновъ с. Трѣбища; майка: Сласа Кузманова; братя: Георгъ, Славко и Йовко; сестри: Манда и Мерджана, снахи: Фильа.

Съпругъ: Иванъ Бисовъ; свекъръ: Бисо Бланевъ; свекърва: Иляна Христова; дъщеря: Марийка; девери: Андрей, Бляко и Христо; стъри: Петра и Виктория; внуци: Борисъ и Фанче.

По поводъ славянскиѧ съборъ въ София.

Отдавна въ София ставатъ трескави приготовления за състояването на славянския съборъ, за надлежния приемъ на участвуващитѣ въ него и за работата, които той има да свърши. За послѣдната цѣль бѣ изработена и програма. Въ тоя съборъ ще взематъ участие прѣдставители почти отъ всички славянски страни, и затова съборътъ може да се нарече всеславянски.

Какво гонятъ тия славянски съборе? Извѣстно е на всички. че славянството е разпокъсано и е останало кутурно по-назадъ отъ другитѣ народи въ Европа. Въ това си положение то, въ голѣмата си часть, е плячка на чужди държави. Така, напримѣръ, чехи, хърватъ, словинци, поляци сѫ подъ нѣкакво иго, други пъкъ славяни пъшкатъ подъ турско и други иго. Е добрѣ, славянскитѣ съборе гонятъ тѣхнолто политическо освобождение ли? Разбира се, сѫществѣ не, защото това не е работа на тия събори, нито пъкъ подобно нѣщо би могло да се мечтае отъ тия събори. Но, както казахме, славянското живѣе при тежки условия, непрятели имѧтъ много, които гонятъ да го обезлучатъ, да го потѫлчатъ по всѣкакъвъ начинъ и съ всички прѣдстави и естествено е тоѧ между тоѧ славянство, поставено въ такова положение, да се породи мисъльъ и стремежъ за взаимность, за тѣсна врѣзка, та съ общи сили да постигне оновa, което поотдѣлно всѣкъ славянски народъ не може да постигне.

Па и между отдѣлнитѣ части на славянството има непоминъци, трения и раздори, създадени кѫдѣ отъ условията на живота, кѫдѣ исуствено отъ непрятелитѣ на славянството. И тѣхи непоминъци и вражди сѫ една язва, която разнѧда славянството и на нея трѣба да се търси лѣкъ за се цѣрж. Его това сѫ именно цѣлитѣ, които гонятъ славянскитѣ събори.

Разбира се, славянскитѣ събори се намиратъ още въ периода на своята подготовителна работа—да обмислятъ и чертаятъ плановe на своята работа и да обсѫждатъ почвата, върху която трѣба да застанатъ за постепенного реализиране на поставенитѣ си цѣли.

Идеята за взаимно дѣйствие, за съюзяване, дѫже за обединението на славянството, не е нова, но тя се разбирала и проявявала различно. Първиятъ славянски съборъ съ подобна цѣль е станалъ въ 1848, когато въ Европа се разкалтиха и катурика много самодържавни тронове, подъ прѣсѣдателството на историка Палацка. Въ тоя съборъ бали обсѫдени въпроситѣ: 1) взаимнитѣ отношения на австрийскитѣ славяни; 2) отношенята на славянитѣ къмъ нѣмцитѣ и мадяритѣ; 3) поведението имъ къмъ туроскитѣ славяни и 4) при какви условия е възможна славянската федерация въ Австрия. Нѣмда да влизаме въ подробности на работитѣ и резултатитѣ на тоя съборъ, понеже не е цѣлъта това на статията ни.

Явяха се и *славянофилскитото* въ Русия, щомъ като се почна възраждането на славянитѣ. Това е едно движение, което си има своя теория и свои бѣлѣжити ратници, нѣрвитѣ имѧтъ имѧтъ своитѣ ратници. Слѣдъ това иде *панславистическото* движение, на което най-голѣмъ мечтателъ е биѵъ чеха Коларъ. Нѣма тука да влизамъ въ подробно разсѫждение на тия движения, а само ги споменавамъ, за да дойдемъ до новото движение, наречено *неославизъмъ*, за да освѣтлимъ читателя именно въ-ръ него, та да си състави едно понятие, какво представѧтъ тѣ новитѣ славянски събори, отъ които първиятъ съвѣзъ тоѧ въ Прага въ 1898 год. Но по тоѧ въ-ръ-ръ нека се възпоръзувамъ отъ писаното въ „Учителски вѣстникъ“, брой 20, отъ 15 юний т. г. въ статията „По случай славянския съборъ въ София“ отъ г. Н. Станевъ. Его що ни казва той за *неославизма* и въ-ръ-ръ-ръ

Не казваме, че трѣба да се заграждимъ съ китайска стѣна отъ другитѣ нации, но мислимъ, че учебновъзпитателнитѣ системи на тия нации, заимани изцѣло, както често правимъ, малко отговарятъ на нашитѣ нужди и нашата психика. Его защо нужно е всѣка нова педагогическа мисъль, всѣко ново течение, било чужко, било славянско, да се обсѣди съ общи сили, за да се опѣнитъ неговиятъ достоинства или недостатьци. Има и между славянскиятѣ педагогически свѣтъ свѣтли умове, които ще внасятъ въ общата съкровищница своитѣ приноси.

За достигане жиза врѣзка между педагогическитѣ тѣла и училищната организация ще помогнатъ безъ друго учителскитѣ съюзи. Ние желаемъ да се съставятъ такива съюзи въ всички славянски земи и отъ тѣхъ да се образува единъ общъ съюзъ. Делегати отъ тоя съюзъ да се изпращатъ всѣка година и заседаватъ поне редъ въ столицитѣ на всѣка славянска народность. По тозъ начинъ и полесно ще се изучи сегашното положение на учебного дѣло на всѣкъ народъ и ще се намѣри здравъ методъ за реформиране останалото чрѣзъ замѣстването му съ хубавото, дѣто и да се намира то.

Нѣка славянската взаимность се изрази въ редъ съюзи: 1) съюзъ на учениѣтѣ по славистика, 2) съюзъ на професори и учени за разрѣшаване на общенародни политически и други въпроси, 3) съюзъ на славянскитѣ академии и други научни дружества, 4) съюзъ между учителския персоналъ отъ разнитѣ видове учебни заведения, 5) съюзъ на славянскитѣ туристически дружества, 6) съюзъ на юнашкитѣ организации, 7) съюзъ на публицисти и вѣстникари, 8) съюзъ на икономически (банки, изложби), 9) съюзъ на книжари, 10) сврѣзка на период. издания, каталози, христоматии и т. н. Наредятъ и закачатъ ли се всички тия съюзи, общата взаимность ще се счита постигната. Въ това общо течение на взаимность и съюзаване ще трѣбва да се търси и разрѣшението на недоразумѣнията въ езиково, религиозно национално и др. отношения.

Ние сме партизани на мирна еволюция и разрѣшаване спорни въпроси дори чрѣзъ арбитѣръ, отколкото чрѣзъ ножа. И за това отъ сѣрце поздравяваме всѣки отъ гоститѣ и желаемъ да се увѣнчаятъ съ успѣхъ тѣхнитѣ усилия за достигане здрава взаимность между славянитѣ.

Мемоаръ на българскитѣ депутати.

(Тоя мемоаръ е подаденъ на великия везиръ отъ българскитѣ прѣдставители въ отоманската камара. Съ некаквини такъ трѣба да отбѣлѣжимъ, че между подписавшитѣ го не личи името на бившия бълг. депутатъ г. Панче Доревъ).

Ваше Високочество,

Като прѣдставители на тази страна и синове на това отечество, ние смѣтаме, че ни се налага повелителенъ дългъ да прѣдадемъ на Ваше Високочество настоящия мемоаръ, прѣдназначенъ да Ви изложи положението на отоманскитѣ българи. Нуждитѣ на посѣдашнитѣ ни сж познати повече отъ колкото на всѣки другъ, тъй като ние изживяваме отъ тѣхната срѣда и сме въ постоянни съ тѣхно сношения; така че ние можемъ да си даденъ сжтѣка за незаслужимитѣ обноски, на които сж прѣдметъ тѣ.

Обаче, прѣди всичко, намираме за необходимо да резюмираме въ нѣколко реда естестото на тѣхнитѣ по-ранними искания, тогава когато тѣ вземѣха участие въ революционитѣ движения, да посочимъ готовността, съ която тѣ поздравяваха новия режимъ и тона, що тѣ очакваѣ отъ него.

На всички е почти познато, че цѣлото българско население въ Румелия бѣше тогава групирано около Българската Революционна Организация, дѣйствуваща въ Македония и Одринско. Прѣдхождната цѣль отъ послѣдната не бѣше другга, освѣ тическа автономия и на тѣзи покрайнини; и внакъ не можеше да бѣде, имайки прѣдъ вида социалнитѣ условия въ страната и нейния начинъ на сѫществуване изобщо. Отгогава тѣзи условия се измѣнихѣ: принципитѣ за свобода намѣрихѣ ехо у нашитѣ сѫграждани-мюсюлмани, чиито усилия се насочихѣ отгогазъ насамъ къмъ установяването на едно конституционно правителство.

Революционнитѣ групи въ Македония и Одринско възпрнеха съ голѣма радость пробуждането на полезни чувства; тѣ първи ржкоплѣсхаха съ задушевность на станалитѣ манифестации по рани малозначителни каткоe: въ Ерекрумъ, Вина, Битлисъ, Кастануи, Трапезунъ и Диарѣ-Бекиръ.

И въ момента когато бѣха на пжть да сключатъ едно разбирателство за общи дѣйствия съ младотурцитѣ и останалитѣ революционери, 10 юний ни даде възможность да аклимарме проглавяването на конституцията.

Новинитѣ предизвикахѣ съ радость отоманскитѣ българи. Революционнитѣ чети побѣрзаха да напустнатъ доброволно планинитѣ и да дойдатъ да поздравятъ заражающата се конституция, тъй като тѣ не бѣха насилени да отдадатъ на своеволитѣ, а противъ абсолютизма и тиранията.

Македонскитѣ и одрински революционери, както и отоманското българско население, които имъ указаяхѣ мощна сила и материална подкрѣпа, не дѣйствуваха по никой начинъ като орѫдия на нѣкое чужко правителство: тѣ прѣслѣдаха само тази цѣль: свобода и придобиване условия, които би имъ дали възможность да се отдадатъ на своеволитѣ, а противъ абсолютизма и тиранията.

Македонскитѣ и одрински революционери, както и отоманското българско население, които имъ указаяхѣ мощна сила и материална подкрѣпа, не дѣйствуваха по никой начинъ като орѫдия на нѣкое чужко правителство: тѣ прѣслѣдаха само тази цѣль: свобода и придобиване условия, които би имъ дали възможность да се отдадатъ на своеволитѣ, а противъ абсолютизма и тиранията.

Прочее, отоманскитѣ българи бѣха въ правото си да разчитатъ, че ще се тури край на нещастнитѣ страдания, които понасяха при стария режимъ. За жалость, нищо подобно не стана. Много въпроси прѣдъзвикатъ да се отгоровятъ отгоровно с снабдяванетo съ земи безимотнитѣ селяни; сѫщо национальнитѣ въпросъ, който се отнася до правата, що трѣбва да иматъ всички раси и национальности за да бѫдатъ въ състоянне да се прѣдадатъ съвършено свободно за развитието на своето економическо благоденствие и социални условия; отгоровечъ въпросътъ за възстановяването на законнитѣ собственици на земитѣ, които са напустнали, бѣгайки отъ тиранията и намирайки прибѣжище въ близосѣднитѣ въ страни и пр.

Между тоя въпросъ е и казано. Тъй като отъ нѣкое врѣме насамъ правителственитѣ органи турятъ въ дѣйствие при сношенията си съ отоманскитѣ българи приеми, аналогични съ онѣ, които бѣха на мода по-рано. Ние мислимъ, че фактитѣ, които ще изброимъ по-долу, безъ да се прѣдаваме на какваото и да е прѣувеличение, ще установятъ истинността на нашитѣ думи. Ние ще се ограничимъ отъ друга страна да изложимъ онѣ отъ прѣстжпленитѣ на чиновницитѣ и сждебнитѣ власти, които най-вече бивятъ на очи; онѣ отъ важнитѣ въпроси, които по своя характеръ изискватъ рѣшение, зависящe направо отъ административната власть.

ГЛАВА I.

Несправедливости къмъ онѣ, които сѫ взимали участие въ бившитѣ революционни чети.

Вѣсъто да помислятъ за осигуряването прѣхраната на онѣ, които, като бивши членове на революционнитѣ чети, бѣха се върнали при домашнитѣ си сѫ намѣрение да водятъ занаятъ: миренъ животъ, властитѣ продължаватъ отъ дѣнъ годинъ насамъ да ги окачествяватъ като разбойници, които е обичъ да тѣхъ и ги залага на много срамни оскърбления. На мнозина отъ тѣхъ сѫ оспорвани гражданскитѣ имъ права и не имъ е позволявано да се прѣдадатъ на своитѣ занятия като пазари и учители; къмъ всичко тъкъ, които сѫ останали безъ работа се прилага съ всичката строгость закона за бездѣлничинитѣ. Други сѫ задържани само по прѣдлогъ политически посочвания. Найпослѣ има и такива, които сѫ били убивани по нѣкой и другъ начинъ. Ние се отказваме да изброиваме имена, тъй като правителствототи знае вече.

ГЛАВА II.

Настаняването на мухаджири.

Познато е на Ваше Високочество, че за откупуването на земи и настаняването на мухаджири въ Македония и Одринско, бѣше прѣвзидѣнъ въ миналогодишния бюджетъ на министерството на вкжрѣшнитѣ работи сумата отъ 9,600,000 гр., както и други 20 милиона въ онзи отъ тази година. Ако тоя въпросъ бѣха имѣли поѣ въ внимание общитѣ интереси на всички отомани, отоманскитѣ българи не само нѣмаше да се въпротивятъ, ами щѣха да дадатъ всичкото си съдѣйствие на властитѣ.

За жалость, както е и казано въ изложението на мотивитѣ въ бюджета на министерството на вжтрѣшнитѣ работи, безъ да се държ сжтѣка за отъзчитането на свободни земи въ Македония и Одринско, както и за обстоятелството, че ние сме една земледѣлческа страна, дѣто производството е въ изнобитно сѫстояние, дѣто искуствата и промишленостьта сѣ въ зачатъкъ сѫ, почна се настаняването на тѣзи мухаджири по начинъ, който уврѣжда интереситѣ на земледѣлцитѣ, чиито земи бидоха полителни прѣзъ врѣме на стария режимъ. Откупуванѣкти за тази цѣль чифлишитѣ и нивята, които отоманскитѣ българи оползотворяваха като пасбища за стадата си, сѫздаде се за селинитѣ едно значително положение, защото се отнемать единичнитѣ сѫдбства за прѣпитавание.

За да обосновемъ думитѣ си, ние не можемъ се сѫгрѫда да не приведемъ нѣколко примѣра:

1. Елинъ Ковъ, сѫстоящъ отъ 186 парчета земя и вълизащъ всичко на 1380 дюлюма, принадлежащъ къмъ с. Кюрюнъ, Петричка кваза, Сѣрски санджакъ (Солунски вилаетъ), бѣше продаденъ въ 1317 година чрѣзъ надлежни леглизи-

Р. Ст. Тошкинъ.

Силяна, хубавата дебранка

ПОЕМА

Пѣсень четвѣрта.

IV.

Да лъхне като вѣтрецъ,
що мила продѣхъ пролѣнна,
полишка майка да каже:
и за мень слѫшце затрегна!*

V.

Мислѝ, тжгувѣ пашата,
съсъ тайна мжка въ гѫрдитѣ. . .
Но пакъ не казва Селими —
не вѣрва клети въ женитѣ!

Ала Селима-Силяна,
сама робиня христинка,
насила дошла въ харемъ
тя бѣше вѣрна сѫщанка,

Чакѣ пашата, изучай,
искѣлвѣ нейна душица:
вицѣ в гурда, достойна
хвана й дѣсна рѫчица

И тихо, мило продумя:
Селимо, мила другарке,
Селимо, дебранка българска,
хванъмъ-наслада другарке!

Азъ зная, дружке, разбирамъ
за вѣра сълзи пролѣни,
тжга по стара майчица,
по брата въ кѫрви обѣлени!

И азъ, катъ тебе сирачe
на чужда вѣра робувамъ,
и азъ за вѣра и рода
сега съсъ тебе тжгувамъ!

Катъ видѣхъ твойтѣ сълзящи,
запламка и менъ сѫрцето. . .
О, вѣрвай, мила другарке,
заклеемъ ти се въ небето!

Азъ не сѫмъ, турчинъ тиранинъ,
не сѫмъ измѣнилъ на вѣра!

Ахъ, мойта мила Родина,
сѫрце за нея догарѝ!
Полюби сѫмъ, родено вѣрна Поженъ
отъ татко, майка христени. . .
Ала и тамъ е робия —
отъ Руси, Нѣмци пѣненои!
Народна алода завѣтна
противъ народна тирани,
не прати сѫ турски пѣчица
да бии нашѣтѣ душмани!
И бикъ ги, люто сравяжъ;
затуй не царуѣ обѣча,
затуй сѫ мелали и почтѣ
най-цѣзрой той не обѣчаѣ!. . .
Ала тукъ. . . въ сѫрди юнашки
пакъ недоволстно въдуха!
Родината ми робиня
сѫрце за нея тжгуна!

Силяно, първа изгоро,
Силяно, дружке най-мила!
Тебѣ първа ани възлюбѣхъ,
за туй те грабнахъ съсъ сила!. .
Силяно, жжара христинкие,

ранъ документ на българît-селини, които сж го обработвали отъ край-ръме. Тѣ даже бѣха прѣдплатили на собственицитѣ една сума отъ 180 лири, обаче по извѣстни причини формалноститѣ за прѣхвърлянето на собствеността не бѣха изпълнени. Прѣди нѣколко мѣсеца старитѣ собственици се съгласиха за тоя прѣхвърлене, като имъ се пискатъ 960 лири въ отъ по-рано броенитѣ суми. За да си доставятъ исканата сума, селинитѣ изпродаха за безцѣнница всичкии си добитъкъ и всичкитѣ си вещи, дажи и ризитѣ си. Прѣмѣстили въ Цариградъ формалноститѣ по прѣхвърлянето щѣха да се свършатъ, когато министра на вктрѣшнитѣ работи се намѣси и разубѣждавайки собственицитѣ, стана самъ покупателъ съ цѣла да не настанатъ въ тая земи мухаджири, безъ да се вземе подъ внимание, че въ случаи не се касае въпроса за необработвана земя, а за единъ чифликъ, който винаги е билъ обработванъ отъ тѣзи селини безъ да се помисли че той не стига за нуждитѣ на тѣзи само селини, които бѣха разположени да го изплатятъ по реалната му стойность и че трѣбва да се ползуватъ съ правo на прѣимество прѣдъ всѣкъ купувачъ, въ прѣки постѣкленитѣ на единъ отъ насъ прѣдъ компетентния министръ, селинитѣ не бѣха удовлетворени. И така тѣхни права на селинитѣ бѣнатъ незачитани.

2. По сжщия начинъ се постжпи и съ единъ чифликъ на с. Батакъ-Дутанджа, Скутарийска кааза (Одрийско), който, макаръ всѣкога обработванъ отъ селинитѣ, бѣ отчуженъ за друга такъва цѣль отъ правительството. И тоя пжть не бѣ вземена подъ внимание нуждата, що иматъ тѣзи селини да притежаватъ оратия земя и обстоятелството, че явявайки се купувачи по реалната цѣна, закона имъ дава прѣдимство. Рекламацитѣ имъ бидоха отстранени.

3. При сжщитѣ условия правителството прѣподви въ полза на мухаджиритѣ половината отъ земящето „Гюзъ-Бабъ", отстоящо на 200 метра отъ с. Дебрянеть-Иени-Кьой (Одрийско). А между това тамъ бѣше единственото пасбище за селинитѣ, които то опозоваваха въ качеството си на наемъ-матели. Тѣ се отзовахъ купувачи по реалнитѣ цѣни на една ливада, чито ползуване имъ бѣше необходимо и закона при това имъ даваше правo.

4. Правителството заплати 2000 лири за чифликитѣ *Соблдер* и *Ерчушиню* (Солунски вилаетъ), вълизащи въ 360 дюлюма и *Тербиджъ*, сжщата кааза, отъ 310 дюлюма, когато въ сжщность тѣ струваха само 600 и едвамъ стигнха на онѣи, които ги пищи.

5. Въ Тикнешката кааза, Солунски вилаетъ, селинитѣ отъ с. *Страгово* бѣха наслѣдствени собственици на земитѣ,които обкрѫжаватъ тази мѣстность, обработвана отъ тѣхъ и данъшитѣ, изплащащи пасъ отъ тѣхъ. Собственицитѣ на чифлика въ *Букарджа*, съсѣдачъ съ тѣзи земи, заграбихъ земитѣ силомъ. Вмѣсто правителството да рѣши земитѣ да бѫдатъ въстановени на законитѣ имъ собственици, намѣри за нужно, да стане собственикъ съ цѣль да посели мухаджири, както на *страгоскитѣ* земи, така и на чифлика, които бѣха изплатени на собственицитѣ отъ Букарджа, узурпаторитѣ. И тукъ страговчани сѫ изведени на оратия земя. Интересно ще да бѫде да наномнимъ какъ прѣди петнадесетъ години Ваше Високостно тридоуте въ Тикнешъ въ качеството си на извѣрденъ инспекторъ, и благоволиръте, сѣдѣйки откритата анкета по поводъ прѣставленитѣ вамъ жалби, да туритѣ край на тия обири, разпрежайки да бѫдатъ всички тѣзи земи въстановени на селинитѣ, законитѣ собственици. Ще ли бѫде възможно днесъ конституционното правителство, което прѣдсѣдателствуваше, да откупува тѣзи земи отъ тѣхнитѣ узурпатори безъ да се дърži чистѣ на реализацинтѣ на правомѣщоитѣ?

6. Мосоломанското изселение отъ с. *Бабякъ* (Разловско) бѣше нѣкога сложено завзеле ливадата, прѣдназначена съ императорско ираде, за пасбище на жителитѣ отъ с. *Елешница*, въ чито мера е разположено. Всякои жалби на елешничани останаха напусто. Въмъ отъ това прѣдвѣдъ сеи е задовои съ прилагането на тъврдѣ леки наказания къмъ забѣлянъ, когато миналата година бѣха убити на второстата ливада тегина невинни болгари. И тамъ имаме работа съ настаняване на мухаджири.

(Слѣва).

Дружествения.

ДЕБЪР. ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА
Рѣд. Кол. на в. „Дебър. гласъ"
№ 55
. . . . юнй 1910 г.
СОФИЯ.

Дѣ Г-на Прѣдсѣд. на Дебар. Просв. Дружба.

Въ гр. .....

Окржжно.

Господине Прѣдсѣдателю,

Нѣма нужда да доказваме голѣмото значение на печата за прогреса на човѣчеството, защото всѣки това знае, нѣма нужда, слѣдователно, да Ви убѣждаваме и за ползата частно за насъ дебранитѣ отъ издаването на в. „Дебърски гласъ", които почна да излиза отъ една година насамъ. Вие сте убѣдени въ тая истина, и за това, по рѣшение на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ Българи, той стана и тѣхенъ органъ, съ ангажимента, че ще печата за прогреса на човѣчеството, защото неговото писване, тѣй и материално за неговото издаване.

Издаването му погльща доста голѣми средства. Една бърза и евра сигурна може да ни поможе това. Всѣкъ брой за печать, марки и експедиция струва приблизително 50—55 леа. 52 броя годишно струватъ около 3000 леа.

Въмъ отъ абонаментитѣ и други помощи, които е прибрала редакцията за издържката на вѣстника досега и Дебърската просвѣтителна дружба въ София е отпусклана на нѣколко пъти авансиа, които постигнатъ на общата сума хилядa (1000) лв.

Извѣстно Ви е, че абонаментѣ не прѣплащаатъ или, ако има такиня, то тѣ сѫ малцина и не могатъ да уреснимятъ въ нищо издаването на вѣстника. Да се обрѫщаме пакъ до Софийската дружба за аванси, осѣвнъ че срѣдствата и почти сѫ изчерпани, но ни се вжка такова постжпка много неуробна. Само за печать има да дава редакцията досега 160 лева и нѣма отдѣ да вземе да изплати тоя дългъ.

Его защо въ събранието на дружбата, стана-ло на 23 априлъ 1910 година, рѣши се да се обърнемъ къмъ дружбитѣ въ Варна, Орѣхово, Горна-Орѣховица и Фердинандъ за помощь, иначе вѣстника ще трѣбва да спре. Разбира се, тази помощь трѣба да бѫде спорѣдъ силнитѣ и материалнотo състояние на касата на всѣка дружба, и то да се осигури печата само до Петровденъ, когато трѣба пеминуемо да се съберe единъ конгресъ, който, между другото, да се занимае и съ осигуряване срѣдства за издаването на вѣстника.

Его защо съ настоящето Ви молимъ, Господине Прѣдсѣдателю, да свикате на заседание настоятелството на дружбата въ един най-непродължително врѣме и вземете едно рѣшение по въпроса, което ще имате добринята да ни съобщиятѣ своеврѣмено. Разбира се, ний се надѣваме, че това рѣшение ще бѫде благопримително, иначе както казахме по-горѣ, вѣстникътъ ще трѣба непрѣмѣнно да спре.

Съ братски поздравъ,

Прѣдсѣдатель: *Л. Димитровъ.*

Секретаръ: *М. Т. Христовъ.*

ДЕБЪР. ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА
№ 54.
15. юний 1910 год.
СОФИЯ.

Окржжно.

До Господа Прѣдсѣдателитѣ на

въ гр.....

Господине Прѣдсѣдателю,

Въпросътъ за за свикване конгресъ на Дебърпросвѣтителнитѣ дружби въ Българи, както Ви е извѣстно, се поднесе отъ прѣди два мѣсеци въ в. „Дебърски гласъ", органъ на тия дружби, отъ лица горещо желящи прогреса на друбитѣ частно и прогреса на дебрянитѣ въобще; тов въпросъ се подигна и въ извънредното сѣбрание на Дебърската просвѣтителна дружба въ София, когато, като стаеше дума за вѣстника и реализационна комитетъ на тоя вѣстникъ, се зе въ сѣмнѣние, Сѣбранието рѣши — да се помолятъ другитѣ дружби въ България, да отпуснатъ по една помощь, съобразно съ силнитѣ си и разполагащитѣ материални срѣдства, за да може да се осигури издаването на вѣстника до Петровденъ, т. е *до свикването на конгреса, който ще трѣба да се занимае съ тоя въпросъ и т. н.*

Само въпроса за сѫществуването или не на вѣстника е единъ такъвъ важенъ въпросъ за Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ Българи и за дебранитѣ въобще, че би заслужалъ грижата и всички молящи и материални жертви на тия дружби, щото той да бѫде обслѣженъ въ единъ конгресъ, или ако щете наречете го тоя конгресъ срѣща, да не звучи толкова громко; колко повече такъвъ конгресъ или срѣща се налага отъ друго не по-малко жизнетрепещущи въпроси, като съставение нѣлми и добрѣ обмислени устави и правилници, които да поставятъ въ хармония дружбитѣ; обмисляне мѣрки и срѣдства за разширението, закѣлването и постепенното имъ прѣуспѣяване, както и много други еще голѣми и малки въпроси, които ще изискватъ въ бъдеща сѣзкаанъ.

Важността на конгреситѣ въобще за всяки организации, слѣдователно, и за нашата, е позната, та нѣма нужда тукъ да я изтъкваме. Достатъчно е само да споменемъ фактъ, че конгреси на подобни организации стаять всѣка година, за да се увѣримъ въ неговата необходимость и полезность. Нашитѣ дружби вече сѫществуватъ кои-то 6, кои отъ 3, кои отъ 2 години и досега конгресъ не имаха. Това е, разбира се, единъ важенъ недостатъкъ, и за това, безъ сѣмнѣние, си имъ своитѣ причини, но тѣ не могатъ да бѫдатъ вѣчни, и, ако дѣйствително ний се възхуществаме съ идеята да туримъ на здрави основи Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ Българи и да ги направимъ единъ мощенъ факторъ за моралното, умственото, да и материалнoто подигане на дебранитѣ, трѣба да прѣдоолѣмѣемъ всѣкави прички, особено когато тѣ не сѫ други, освѣнъ материални. Трѣба въ случая да се прявятъ жертви отъ всички, които дѣйствъ значенето на тия дружби и тѣхнoто прѣуспѣване.

Настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ София, като вие прѣдъ вида горѣказанитѣ обстоятелства и всякои мотиви и съображения, които говорятъ въ полза за свикване на конгресъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби, въ заседанието си отъ 13. юний 1910. г. се занимѣ съ тоя въпросъ и рѣши да се сондирать настоятелствата на всички Дебърски просвѣтителни дружби по него и, ако и тѣ сѫ съгласни съ неговото мѣнение, което е да свикваемъ на такъвъ конгресъ въ най-скоро врѣме, а именно на посочената вече дата 28. юний — Петровденъ — да ги помоли веднага да пристѣпятъ къмъ изборъ на делегати, които трѣба да се явятъ въ София неприбѣнно на 28 вечерта срѣщу 29 юний. Съ настоящето окржжно именно това правимъ. Трѣба да добавимъ и нѣкои подробности на тоя рѣшение, които се отнасятъ до нарѣята, на колко редини членове да се избори единъ делегатъ и до обстоятелството, могатъ ли да се избираятъ отъ провинциалнитѣ дружби делегати, живещи или намиращи се въ София. По тая дума въпроса настоятелството е на мѣнение а) да се избира по единъ делегатъ на всѣки 20 редовни членове, а отъ групитѣ или клоноветѣ да могатъ да изпращатъ по единъ делегатъ, когато имъ отъ 10 редовни члена; б) провинциалнитѣ дружби не бива да избиратъ за свои делегати лица, живещи или намиращи се въ София.

Като Ви имаме горнoто, Господине Прѣдсѣдателю, молимъ Ви най-учтиво, щомъ получите настоящето окржжно, да свикате и-то на заседание и вземете едно рѣшение по прѣдметния въпросъ на тая окржжно — свикване конгресъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ Българи на Петровденъ'—

прости ми, мила, прости ми!
За тебе всичко ще сторя
сълъ сновйта воля кажи ми!
Ако ти вѣрра милѣенъ,
кръсти се, чети молитви —
и азъ ще шепна сѣлъ тебе,
дано сърце ми утихне!
Ако ти майка милѣешъ —
да Дебъръ утрѣ да тръгнемъ
и като чада ний двама
щастливо да и прѣгърнемъ...
Сѫблича паша мунадиръ,
сѫблича сѫрма джепкеци,
на гърди бѣлова икона,
иконка Свято Кръщене!
— Ела, Силянке, душице,
ела, виждъ тайни прикрити,
отъ майка майка мили спомень —
да го цѣлунимъ честити!
Пристѣли тихо Селима
и ваши кръстче — разпите:
отъ майкитѣ си спомени
цѣлувать въ взаимни обятя!

и да ни съобщите своевременно рѣшението си, за да можемъ и ний на врѣме да изберемъ свои делегати.

Увѣрени, че идента за свикване на конгресъ и отъ Васъ ще бъде приетъ, Ви поздравляваме братски

Прѣдсѣдатель: *Л. Димитраки.*

Секретарь: *Хр. Несторовъ.*

Смутоветѣ въ Албания.

Цариградъ, 16 юни. „Танинъ" съобщава, че сѫ били арестувани отъ турски войници слугитѣ на австрийски епископъ, които занасали отъ Дурацо въ кѫщата на свои господари различни документи и оржжия. Отъ документитѣ, которе сѫ били намѣрени у слугитѣ, се видѣ, че казания епископъ е подпомагалъ въстаналитѣ албанци. Сѫщото нѣщо е било констатирано и отъ обиска, извѣршенъ у ерѣнъ австрийски свещеникъ.

Арестуваниятѣ слуги сѫ били отведени въ Дурацо. Въ отговоръ на оплакваното отъ страна на австрийския консулъ, властитѣ сѫ показали заловенитѣ оржжия и документи.

Цариградъ, 16 юни. Споредъ полученитѣ тукъ официални депеши започнало е вече сѣбирането на оржжието и въ люменската каза, дѣто сѫ арестували селемѣ албански бунтовници и единъ е убитъ.

Скопие, 17, юний. Съобщаватъ, че завчера на 14 того, въ Долни Дебръ, около селата Рѣчъ и Калиъ между албанцитѣ и войската е станало ожесточено сражение, при което паднали много войници. Въ това сражение взѣлъ участие и извѣстнитѣ водитель, Юсуфъ бей.

За Долни Дебръ ежедневно заминава войска.

Скопие, 17 т. м. Съ вчерашния тукъ бидоха докарани тукъ 60 души албански обковани въ вериги.

Цариградъ, 17 т. м. Една депеша на главнокомандующия на операционната армия въ Албания съобщава, че военнитѣ дѣйствия около Люма продѣлжавали.

Извѣстнитѣ бунтовнически водитель, Муса, отъ Раховица, билъ ожаленъ на смъртъ.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО

Закона за черквитѣ въ Македония гарансуванъ. Цариградъ, 14 юни. Камарата гласува днесъ, въ отсѣтственото на грѫцкитѣ депутати, отстаяната честь отъ законопроекта за спорнитѣ черкви и училища въ Македония. По прѣдложението на влашкия депутатъ, г. Миша, бидо зачертани чл.- 8 отъ законопроекта, споредъ който исканото на негрѫцкитѣ или неблгарскитѣ националисти, да употрѣбятъ въ черквитѣ и училищата свои матерни езикъ, при възражение отъ страна на патриархията или на екзархията, це се уважава само тогава, когато това искане бѫде прѣдявено отъ цѣлокупното население.

Камарата започна разискванията по законопроекта за прѣсѣдѫване на четиритѣ.

Убити български търговци. — Сѣръ 15 юни. Споредъ извѣстията, които пристигатъ отъ Неврокопъ, десетина български търговци били убити напосѣщаѣкъ около селото Брѣзница (неврокопско). Вѣрна сѣ, че убийцитѣ сѫ помаци.

Събирне оржжия въ Македония. — Битолски валия е получилъ инструкции отъ Цариградъ за сѣбирание оржжия. Тин дни и въ Битоля ще почне малоотсрочита инкизиция.

Турски теворъ. Скопие, 15 юни. Споредъ извѣстията, които пристигатъ отъ прешовско сѣбраното на оржжието се извѣршвало тамъ сѣ силенъ теворъ отъ страна на властитѣ. Инд много побой и изтезания, посѣдвани отъ арести. Въ сѫмнитѣ градъ Прешово разправатъ между другото слѣдвитѣ случай, който е характеристиченъ за начина, по който се сѣбира оржжието. Единъ отъ гражданитѣ прѣдалъ на комисията три пушки, обаче комисията искала шесть и понеже той не билъ въ състояние да достави други пушки освѣнъ оними, които вече билъ далъ, властитѣ го подложили на страшенъ бой, който продѣлжавалъ докато страдавши изгубилъ съзнание, за да начене пакъ слѣдъ неговото сѣвстание. Нещастнитѣ умъртвенъ и отчаянъ най- сетнѣ се самоубилъ.

Ново турско пристанище. — Солунъ, 15 юни. Властитѣ и жителитѣ отъ Кавала, чито икономическо положение страда отъ отсѣствието на едно добро пристанище и на удобни съобщения съ вѫтрѣшността на сраната, отправили до великия везиръ едно заявление, съ което го молятъ да разпореди за съдаванието на едно пристанище, както и постройката на една желѣзопѫтна линия, които да свързва Кавала съ линията Солунъ—Цариградъ. Подобно заявление щѣло да бѫде изпратено въ скоро врѣме и отъ селското население въ казата.

Телеграма до султана. — Цариградъ 15 юни. Грѫцкитѣ депутати отъ камарата сѫ отправили до султана една телеграма, съ която го молятъ да не санкционира закона за спорнитѣ черкви и училища въ Македония.

Актътъ въ одринската гимназия. — Одринъ, 15 юни. На акта, който се извѣрши тая недѣля въ българската гимназия, присѫствуваха, освѣнъ чиновницитѣ отъ българското консулство, директорътъ на просвѣщението при вилаетското управление, валията, равина и много отъ първенцитѣ отъ града. Валията, които раздаде лично дипломитѣ на свѣршившитѣ ученици, произнесе по този случай една рѣчь, въ която каза, че всички учебни заведения на дѫржавата цде бѫдатъ отсѣтни за оними, които искатъ да продѣлжатъ образованието си. Разлиника между стария режимъ и сегашния конституционенъ режимъ, каза той, се състои въ това, че за напрѣдъ всички училища цде бѫдатъ общи за всички отомански поданици, които желаятъ да се просвѣщаватъ. Тѫзи думи на валията произведоха силно впечатление между присѫствующитѣ.

Патриаршески протестъ. Цариградъ, 16 т. Грѫцкитѣ патриарсъ прѣдаде на министерството на прѣдсѣдателя, на великото везиръ и на императорската канцелария една нота, съ която протестира противъ гласуванието на закона за спорнитѣ черкви и училища въ Македония и заплашва съ подаване на оставка въ случай че закона бѫде приложенъ. Патриархъть помоли сѫщо и за аудиция при султана, който обаче отказа да го приеме и зарѫки да му съобщатъ, че не може да униожава рѣшението на султана, и че ще говори съ великия везиръ по тозъ въпросъ.

Правата на патриаршията. Цариградъ. 16 юни. Синодътъ и мирискинѣтъ съвѣтъ при грѫцката патриаршия рѣшиха да изложатъ на султана въ единъ меморандумъ правата на патриаршията върху спорнитѣ черкви въ Македония. Патриархъть помоли отново султана съ депеша, да не санкционира приетия отъ парламента законъ за спорнитѣ черкви и училища въ Македония. Въ фенерскитѣ кѫртове се говори, че патриархъть, синодътъ и мирискинѣтъ съвѣтъ сѫ се подадатъ колективно оставка, въ случай че меморандумъ имъ остане безъ послѣдствие.

Колко пушки сѫ сѣбрани? Солунъ, 16 юни. Обезоржаването на населението въ Тетовската каза, както и въ Дебрьската каза, е приключено. Въ Тетовско сѫ сѣбрани повече отъ 2000 пушки; въ Дебрьско сѫщо има сѣбрани около 2000 пушки.

Затворени училища. Солунъ, 16 юни. Грѫцкитѣ училища отъ санджака сѫ отново затворени, тъй като учителитѣ отказали да имать работа съ правительственитѣ училищни власти

Реформи съ Турция. Цариградъ, 16 юни. Министрътъ на финанситѣ и на православното изповѣдание днесъ, въ Парламента. Министрътъ на правосѫдието възнамѣрява да прочуи организацията на френското правосѫдно вѣдомство.

Законътъ за църкварітѣ въ македония. — Грѫцката злоба. Цариградъ, 16 юни. Грѫцката пресса се отъглася яростно противъ гласуването на закона за спорнитѣ черкви и училища въ Македония и упрѣква министра на вѫроизповѣданията за намѣката му за догматическа въпросъ съ извѣстнието му, че между гѫрцитѣ и българитѣ не съществува никаква религиозна разлика.

Двама грѫцки депутати отправиха до султана апелъ къ който, позовавайки се на признанитѣ прѣди години права на патриархията, молятъ султана, да не санкционира закона за спорнитѣ черкви и училища като противоконституционенъ.

Гѫрцитѣ убиватъ. Солунъ, 13 юни. На 7 того сѣлъ Плавенъ, грѫцкиятъ архиерейски намѣстникъ въ Плавенъ, Ахъ-Челебийско, свещеникъ Михаилъ, стрѣлялъ отъ прозорецитѣ на грѫцкото училище противъ минаващитѣ по улицата българи и нарвалъ Георги Узуновъ, Георги Петровъ и Никола Поповски. Пѫрвитѣ отъ тѣхъ е тожко раненъ. Убийцътъ е билъ арестуванъ. Въ жилището му полицията намѣрила цѣлъ арсеналъ: три пушки, четири револвери, голѣмо количество патрони, двѣ ками, едно копие и нѣколко грѫцки офицерски костюми.

ХРОНИКА.

Заминване на Н. Блаженство въ Цариградъ. — На 17 т. м. замина за Цариградъ Н. Блаженство българския екзархъ Йосиф I, който отсѫствува врѣме от замянирания въ София. Изпратенъ бѣ на гарата отъ министрѣтѣ, турския дипломатическия прѣдставителъ и пр. Пристигналъ е вече въ отоманската столица, прѣчакалъ на станцията отъ българитѣ доста тъжественко.

Меморѣтъ на Дебрьскитѣ просвѣтителни дружби въ България. — Меморѣтъ на Дебрьскитѣ просвѣтителни дружби въ Българи, който сѣдържа една часть отъ зулумитѣ, извършени надъ българитѣ въ Дебрьско отъ страна на арнаутитѣ въ продѣлжение на една година, а именно отъ началото на мартъ 1909 г. до началото на сѫщия мѣсецъ 1910 г., излѣзе отъ печатъ на български и ще бѫде прѣдаденъ на прѣдставителитѣ на великитѣ сили въ София и Цариградъ.

Меморѣтъ на българскитѣ депутати въ Цариградъ. — Въ тоя брой попадне да печатимъ въ вѣстника меморая, подаденъ отъ страна на българскитѣ депутати въ турския парламентъ въ Цариградъ на великото везиръ. Той е сѫкрушителна присѫда на младотурския режимъ и, ако младотурцитѣ не се опомнатъ и не се отказатъ отъ главиолоната си политика по отношение на българския елементъ въ Турция, посѣдвайтѣ отъ тоя страна. Ний похвалваме депутатитѣ за това тѫжно дѣло.

Новини отъ Дебръ. — Съ дата 7 юний 1910 год. явяватъ ни отъ Дебръ, че на 16 май т. г. били откраднати отъ арнаути-разбойници отъ с. Нерѣзи (Дримкоцъ) 4 волъ: на Наума Костовъ Ковачевъ 2 и на Ѳ. Ангелета Иванова и Наума Таневъ и че на 5 юний цѣлото тѫло на властита въ Дебрьъ на чело съ митрополита, българския владика Козма и много народъ заминали за с. Баница, което отстои 20 минути на изтокъ отъ Дебръ, за да положатъ основенъ камъкъ на банитѣ. Поланието на основния камъкъ станало много тъжествено. Всичко това свѣрш. На много нѣща се подложихъ основи, но ще бѫдатъ ли тѣ скоро направени?

Грабнато насила момѫ. — Прѣди една седмица била грабнато насила една момѫ въ село Дрѣновъ, Дримкоцъ (Дебрьско), братучеда на Тарпа Башовъ. Грабаненто е станало при слѣдитѣ обстоятелство: Ново Гюрьзинъ и Цвѣтанъ Спанчевъ, които били въ Бранда на работа, оставили си работата прѣди нѣколко врѣме и тайно заминали за родного си мѣсто. Отишли въ арнаутлука и взели съ себе си четирма албанци: Це. Спанчевъ е работитъ изъ арнаутитѣ и ималъ свои приятели. Споменатитѣ двама младежи съ четирмата арнаути насилъ отвѣкли момата, и при сѣпротивлението отъ страна на домашнитѣ на момата, дѣй жени били ранени единъ въ рамата, а друга въ главата. Щомъ било извѣстено въ Дебръ, че братена била войска за село Дрѣновъ, которо забрала кмета и азнитѣ отъ селото и ги завела въ града. Какво е направено отъ страни на властита въ случая, не знаемъ, но научихме, че момата насила била вѫчана съ Новъ Гюрьзинъ въ с. Луково (Дримкоцъ). Вѣнчалнитѣ обряза извършили сѣрбоманически свещенитѣ отъ село Ѳбланинъ, Дримкоцъ. Марко Доментиевъ и извѣстенъ съ прозвището „Оджъ-Марко" (ходжа Марко) бесъ разрѣшение отъ нѣкого. Казватъ, че той билъ подведенъ подъ отговорность. Сега само хроникираме тоя печаленъ фактъ, и допълга—като добиемъ подробни и вѣрни данни — ще се повѣрнемъ и кажемъ нѣщо повече.

Увеселение на гимназиалното учителство. — На 28 т. учителитѣ и учителкитѣ отъ столичнитѣ гимназии и прогимназии устройватъ грандиозно грандиозно увеселение, на което вѣроятно ще присѫствуватъ и болшинството славянски гости. Избранитѣ хонтъ ще отъ сега развиватъ усилена дѣятелность. Въ програмата е прѣдвидѣнъ чешки балетъ отъ гимнастики, който ще се ржководи отъ г-на Ивановъ при петата дѣвическа гимназия, г-на Руска Колева, славянски танцъ съ различни продукти за продаване и много други интересни номера.

Малка поща.

с. Лазарополе. — Г-нъ Павелъ Теодосиевъ, учитель. Ще напрѣщаме занапрѣдъ въ Вашата вѫрхка етапъ брой повечко г-ръ Теофилъ Гюровъ.

Отговорникъ: *М. В. Мацедонски.*

Печатница „Витоша" София.

Година II. София, 28 юни 1910 год. Брой II.

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За часнове на дружбата и клоноветѣ й . . . . . 5 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 6 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уреждa
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за вѣстника е напраща по редакцията му
ул. „Екзархъ Йосифъ 1“ № 25, III етажъ.

За обявления се плаща на първа страница по 50 ст. на гармоненъ редъ, на четвѣрта страница по 20 ст. на гармоненъ редъ.

Сърмена П. Радева
и
Величко Стояновъ Шорюковски

вѣнчани на 27 юний 1910 год.

Дебръръ. София, юний 1910 г. Дебръръ.

СКРЪБНА ВѢСТЬ.

Съ дълбока тъга извѣстяваме на роднини и приятели, че многообичания и непрѫхалимия ни братъ и чичо

Йосифъ Секуловъ

на 17 юний, 12 ч. прѣзъ деня, прѣлазе Богу духъ, слѣдъ кратко боледуване, на 60-годишнатa си възрасть, като ни оставя въ неизмѣнима скрьбь.

Погребението му се извърши на 19 с. м. при стечение на всички роднини и приятели на покойния.

Вѣчна тѝ памѣть, милѝ братко и чичо!

с. Банище, 20 юний 1910 год.

Братъ: *Димитръ Секуловъ.*
Внукъ: *Христо Димитровъ.*

Двѣ думи по славянскитѣ тържества въ София.

Отъ една седмица насамъ ставатъ небивали, непознати досега тържества. София гѫжви отъ многолюденъ народъ, събранъ отъ разнитѣ славянски покрайнини. Едно по другo слѣдватъ славянски конгреси на журналисти, на лѣкари, всеславянски съборъ на културни и политически дѣйци и съборъ на славянскитѣ юнаци — соколи.

Епгусиазмъть, който е обхваналъ софийскитѣ граждани е неописуемъ. Френетически викове „ура“!, „нѫздарь“, „живио“ цѣпятъ въздуха. Тѣми викове сѫ изразъ на силни чувства и вълнения отъ радость, дрягость и умиление; въ тѣхъ се съединява всеславянската душа. Тоя величественъ ентусиазмъ съ небивала сила и вдушевность бѣ изразенъ при посрѣщането на соколитѣ, чехски, хърватски, сръбски, черногорски и българскитѣ отъ Македония. Не бѣхме свидѣтели на една такава случка: единъ черногорски соколъ, опиненъ отъ радость, стоещъ на прозореца на вагона, поиска да доближатъ гражданинъ юнашко знаме съ кръстъ, което стоеше сѫщу него. Когато това стана, черногорецътъ грабна знамето, мило го прѣгрѣпна и цѣлуна кръста, неизразимо въодушевенъ. Това не бѣ единственъ случай, но него ни забѣлѣзахме, и ни се запечати силно въ умѣ.

Всичко това става естествено и непринудено — въ това се състои цѣната и грамадното значение на тия тържества. Тия тържества нищо общо нѣмать съ оная заряжчани, натъкмени и пушени паради, които тъй често се устройватъ по разни случаи. Въ тѣхъ именно тържества се изразява, вижда народната душа, въ тѣхъ именно изтъкватъ истинскитѣ чувства, истинскитѣ пориви и желания народни, тѣ сѫ огледало на общонародната психика. Оттамъ трѣба да се извлиза за насѫката на общенародната дѣйность въ всѣки пеинъ отдѣленъ стрѫкъ; въ хармония на тая общонародна психика трѣба да вървятъ общитѣ усилия за политико-културния напрѣдъкъ на българина.

Дѣйствително, тѣзи тържествени дни сѫ дни на възвишени чувства, на сѫбтли надежди, на крилатата мисъль; това сѫ дни не само на външни случайни прояви и прѣкъсъ шумъ, а изразъ на искрени и дълбоки чувства на народната душа, изразъ на народния умъ, на народния генiй; и като такива тѣ сѫ отъ грамадно, крупно значение, което трѣба надлежно да прѣцѣнимъ и да се сѫобразяваме се него.

София надали е вижзала и надали ще види за скоро подобнiи тържества, подобни всеславянски празници. Тѣ ще останятъ дълбоки и неизлечими сѫдби въ народната душа; и това именно е радостното и утѫшителното, говаде по тоя начинъ постепенно може да се гради грамадного и великолѣпного здание на славянского единение, на славянского братство и сговоръ.

Тогава, когато екътъ на музикитѣ, виковетѣ „ура“ шумъ̀тѣ и глъчкатa се смѣсватъ по софийскитѣ улици и образуватъ една мила, драга симфония отъ изразъ на искрени чувства, въ залитѣ на общенародния народния театъръ, славянската бесѣда сѣ въодушевление колективния славянски духъ търси почва, сѫдбатa и начини за всеславянска солидарность, за всеславянски съборъ и единение Въ тѣхъ бѣлѣжити умове — ратници на наука и искуство и въобще на славянска культура и всестранната прогресъ, тѣзи тържества крѫгли проекти и взимать резолюции за бѫдеща дѣйность, която постепено ще върви кѫмъ реализиране на славянского единение и прогресъ. Въобще знамения и се проявява една интензивна дѣйность.

Какво и да се казва, не може по нѣкои начинъ да се отрече голѣмото значение на тия тържества и на тия събори. Сѫ сръбщитѣ и опознаванията имать грамадно значение за заякчаване въркъчитѣ на отдѣленитѣ индивиди, общества, сѫедоставлено, и народи, а колко повече значението се сѫзва, когато тѣзи сборни ставатъ планомѣрно, съ прѣдначертени цѣли и въ тѣхъ се работи за постигането, разбира се, колкото се може и постепено, на тия цѣли.

Небе бѣзъ облаци нѣма. И всеславянскитѣ тържества въ София не минаха безъ да се хвърли малка сѣнка. Яниха се бойкотаджии, които въ тѣ дни другъ сѫобщения, а само отъ елементарного чувство на вѣжливость и гостоприемство, това не трѣбаше да сторятъ. Тази нежелателна проява се удави въ общия ентусиазмъ и мина почти безъ значение и безъ послѣдщи.

Такива прояви ги е имало и ще ги има. Това, обаче, ни нѣмало не трѣба да отчайва истинскитѣ и прѣдани ратници на славянского единение. Пѫтьтъ е труденъ, по който тѣ сѫ тръгнали, но тѣй е славенъ. Нищо не трѣба да ги стресса. Нѣма съмнѣние, има много мѫчнотии, трудности да надвинатъ, въ това ни най-малко не трѣба да ги обезнадежда. Нека тѣхната дѣйность да почива врху принципа на правата и справедливостьта, тя нѣма да бѫде безплодна.

Накрай отъ все сѫрце пожелаваме бързъ прогресъ на славного почетато дѣло на славянскитѣ събори. Да живѣе славянството!

Мемоаръ на Македонскитѣ братства въ столицата до Славянски съборъ въ София.

Великата цѣль, съ която се устройватъ отъ нѣколко годинѝ насамъ славянскитѣ събори, именно да се постигне едно сближение на културна и икономическа почва между разнитѣ славянски племена, за да могатъ тѣ въ общото надирѣвранне на народитѣ по-лесно да запазятъ чрѣзъ взаимна културна помощь своето особено положение и своя оригиналенъ битъ, както и въ такова единение да взематъ по-нищителенъ изразъ въ културния развой на човѣчеството и да внесатъ при по-благоприятни условия своя оригиналенъ вкладъ въ общата култура, — каро нась македонскитѣ българи, живѣещи въ София, да се отнесемъ до почитаемия Славянски съборъ съ една искрена дума вѫрху особенoто положение на работитѣ въ Македония, което съдържа въ себе си условия, да прѣчи на взаимного разбиране на южно-славянскитѣ народи.

Извѣстно е, че половината отъ населението на Македония, която въ познатѣ географически грѫници обгрѫща по-голѣми или по-малки части отъ тритѣ вилети Солунски, Битолски и Скопски, е славянски, което отъ край времe се е чувствувало винаги като българско племе и се е смѣтало и се смѣта за такова отъ всички *сериозна* славянски и неславянски народи. Тѣ всрѣдъ южнитѣ славяни не е имало до недавно врѣме дѣйствия относително национaлния характеръ на македонскитѣ славяни. И най-близитѣ славянски съсѣди на българитѣ — сѫрбитѣ, въ своитѣ най-добри прѣдставители, не сѣ изказвали съмнѣние относително народностьта на македонскитѣ славяни до послѣдната освободителна война. Тѣ сѫ знаели само своя единоплеменници оная славяни, които обитавать нѣкогашнитѣ турски области Босна и Хорцоговина както и оная покрайнини отъ днешния Скопски вилаетъ, що лежать на сѣверъ отъ Шаръ-планина.

Обрѫтъ наставa въ това отношение у сѫрбитѣ тепъ-нѫ, подиръ злополучнитѣ берлински договоръ, който, като повѣри управлението на населенитѣ сѫ сърбо хървати турски области Босна и Херцоговина на Австро-Унгарската монархия, лиши сѫрбитѣ отъ надежата имъ, да видятъ тия области или поголѣмата часть отъ тѣхъ присъединени къмъ тѣхната държава и така запаленя за тѣхната национaлна култура Отъ тоя нещастенъ моментъ, безъ съмнѣние, и подъ внушение отъ враждебния на славянския сговоръ сфери, захванa у сѫрбитѣ отъ кралятного да се явява стремежъ, да се втурнатъ между едно чуждо тѣмъ славянско племе и съ всѣкакви срѣдства да гледатъ да го отклонятъ отъ неговитѣ йсконни национaлни тежнения и насилствено да му налагатъ противна нему култура. Захванa се оная нечувана по своитѣ мѣрки пропаганда на сѫрбско-сръбски духъ въ открай врѣме българско население въ Македония, което първо бѣ дигнало знамето за освобождение на българския народъ отъ тежкото фанариотско иго, — което въ славната епоха на нашето Средновѣковно възраждане прѣзъ първата половина на миналия вѣкъ бѣ дало редица отлични дѣци, като нерономаха иоакимъ отъ Кичево, архиерейнитѣ Анатолий и епископ Партени отъ Дебърско, митрополита Натанаилъ отъ с. Кучевища (Скопско), отъ Неофита Рилски отъ Банско, бащата на българского книгопечатенe, Хаджи Теодосий Синаитски, отъ Дойранъ, Кирилъ Пейчиновичъ отъ Тетовско, братя Миладинови отъ Струга, Григорь Пърличевъ и Кузманъ Шапкаревъ отъ Охридъ, Иоровъ Константинъ Джинотъ, Алексеко Палашевъ и Райко Жинзифовъ отъ Велесъ, Нако Станишевъ отъ Кукушъ, Емануилъ Васкидовитъ отъ Мелникъ и др. — е кото вигаи въ давни исторически врѣмена прѣзъ всичкитѣ перипетии въ сѫдбата на българския народъ се е осѫщало едно съ своитѣ братя отсамъ Рила и Родопитѣ.

Първанятъ печаленъ плодъ отъ тая насока на сръбската културно-политическа пропаган-

да бѣ опия нещастна братоубийствена война, която даде на човѣчеството едно позорно зрѣлище отъ славянски несговорьт и нераздѣлишина. Възрѣки тои исторически урокъ обаче захванатото дѣло на посбратствено отъ страна на единъ славянски народъ надъ явнитѣ врази на друго славянско племе не се спрѣ, ами напротивъ се продължи съ още по-усилена енергия, която въ явно съзнание на всичката своя слабость, да постигне реални резултати безъ употрѣба на драстични срѣдства почва да се проявява въ посока, дѣто се туряха въ дѣйствие най-низкоробни способи, за да се осигури поне нѣкакъвъ успѣхъ на неправото дѣло. Като не се е поддавало лесно българското население на „кутурнитѣ" примамки на пропагандата, влѣзе въ съюзъ съ вѣковния врагъ на славянската култура на Балканския полуостровъ, съ вселенската патриаршия, както и се използува по най-непостителенъ начинъ и развалената турска власть, за да се разнебити б-лгарското население и да се всѣе разнѣдѣлене въ неговата срѣда, на най-сетнѣ, като не се оказвах и тия срѣдства доста ефикасни, за да се сломи отпорьтъ на това население, прибѣгна се и до терорь, упражняванѣ съ оржие, който толкова полесно можеше да върши своето позорно дѣло, че върѣше въ сѣдрувие съ самата власть, която гледаше да всѣе раздори между жалавото българско племе и тъй да го омаломощи. И като дѣйствителенъ резултатъ отъ това насилническо втурване на сръбската пропаганда всрѣдъ българското население въ Македония днесъ виждаме ежби и раздори между славянското население въ тая страна, които въ никой случай не могатъ да бѫдатъ въ полза на оная благородна задача, що си поставятъ славянскитѣ сърори. Въ тия раздори, които се подкрѣпя благодарение на силната подкрѣпа на пропагандата отъ страна на сръбското кталство и които възрѣки всичко не бива намѣрили сродна почва, ако не се употрѣбяха най-долнитѣ способи, се крие единъ трагиченъ източникъ на враждебни отношения между двата съсѣдни славянски народа, които отношения лесно мотатъ да се използуватъ отъ неприятели на славянскиѭ сторьръ, на и безъ това могатъ въ бѫдеще да доведатъ не до сговорь и дружба, а до пагубни сръкновения.

Ако не се опомнятъ оние крѫгове, които рѫководятъ тая пакостна за южнославянската солидарность пропаганда, и ако все продъжаватъ коварнитѣ и насилническо дѣйствия на тази пропаганда въ една страна, дѣто тѣ нѣма какво да търси, постоянното крайно възбудено сьстоние, въ което се намира българското население въ Македония спрѣмо всичко сръбско, отъ което то вижда около себе си само еда позорна проява, все повече ще влияе да се отчуждаватъ двата съсѣдни народа, до като най-сетне при дадеенъ случай навѣрно ще се прѣвърнатъ въ два явно враждебни лагера. Защото сьстоянието на работитѣ въ Македония не може да не намѣри отликъ и въ общественото мнѣние на царство България, дѣто при това има и една тъй многобройна македонска колония, чиетo влияние се проявява въ цѣлия общественъ животъ на царството. Ако и днесъ еще, възрѣки всичко старания за сближение, въ сѫщность владѣе нескрита хладнина между двата народа, които не тъй лесно може да се прѣмахне, причината на това е именно оная нещастна пропаганда, която като жестоко ехо промъква въ единъ здравъ славянски организъмъ.

Днесъ българскиятъ народъ изобщо съ жива симпатия гледа на опититѣ на видинитѣ славянски дѣйци да поставятъ на здрава основа културния славянски сговоръ, и чатова горѣщо поздравява славянския съборъ въ своята малка столица. Ала кой знае, дали подъ натиска на общественото мнѣние, которо сега се спотайва, за да не попрѣчи на едно велико дѣло, българскитѣ борци за славянското единение нѣмѧ скоро да се видятъ въ невъзможность да знаятъ повече у частие въ сьбори, дѣто ще се говорятъ хубави думи за братство и за сьгласие, когато възрѣки тия фрази отъ родно славянско племе, участникъ въ тия сьбори, коварно ще се забива въ сѫщо врѣме ножъ въ тѣлото на едно население, което съ вѣкове е изгонвало своята народность и сега не иска да се откаже отъ нея. на макарь и да прѣнася за това нечувани тегилила.

Именно водени отъ дълбока любовь за общославянското културно единение, ние македонскитѣ българи въ столицата на България си позволяваме да изкажемъ прѣдъ Славянския сьбора своето искрено убѫждение, че ще бѫдатъ сутрешни сеячки благородни усилия на радѣтелитѣ на културно единство между славянитѣ, до като се подържва оная пагубна за мирогетъ на южното славянство пропаганда, които ще бѫде горѣщо източникъ за омраза между двата най-видни стрька на южното славянство.

София, 25 юний 1910 година.

Македонски братства:

1. Прѣдс на Скопското братство: Д. Клисаровски
2. „ „ Битолското „ Д. Михайловъ
3. „ „ Дебърското „ Л. Димитровъ
4. „ „ Костурското „ Я. Яковъ
5. за „ „ Щипското „ Д. Коцевъ
6. „ „ Сѣрс.-Драмско „ К. Атанасовъ
7. „ „ Кичевското „ Ст. Димитровъ
8. „ „ Охридското „ П. Ив. Григорчевъ
9. „ „ Крушовско „ Топузовъ
10. за „ „ Прилѣпско „ Станковъ

Мемоаръ на българскитѣ депутати.

ГЛАВА III.

Заграбенитѣ земи.

За да избѣгнатъ вилнениятa на стари режимъ, българитѣ отъ Скопско и Одринско са заминовали прѣзъ разни врѣмена въ България и сѫ били свидѣтели, какъ земитѣ несправедливо имъ се заграбватъ. Всички постъпки, които прѣди или послѣ конституция, за да си иземать назадъ тъзи заграбени земи, сѫ останали напусто, възрѣки всички притежавани крѣпостни актове, които са тоже изпсани въ кадастраштѣ регистри.

По тоя начинъ правителството е било увѣдомявано съ частитѣ заявления на повече отъ 104 такива собственици, живещи въ селата Истевникъ, Пендлево, Джеркиджде-бали, Джеркиджде-зиръ, Нирдже, Градъ, Джаренъ, Беровo и Стаморъ, Пехченска каза (Скопски вилаетъ). И макаръ да се минало доста врѣме селянитѣ-собственици сѫ чакатъ нѣкакво рѣшение да се яви.

ГЛАВА IV.

Изпъждането на отоманитѣ, които се врѫщатъ въ страната.

Въ сѫщата Пехченска каза (Скопски вилаетъ) е имало прѣди три години сѫщо сѫбъ конституцията повече отъ двадесетъ-тридесетъ души българи, заблѣтали по сили или други причини въ България прѣди 1318 (1903) година. И сега по едно чудно рѣшение на министерския сѫвѣтъ, съобщено на вилаетитѣ съ дата 3 октомврий 1325 година, всички тѣзи завѣрнали се българи били изнѫдени. Его имената на нѣкои отъ тѣзъ, които въ по-голѣмата си часть сѫ вече стигнали до напрѣднала възрасть:

1) *Атанасъ Николовъ*, 60 годишенъ, съ петтѣхъ си сина, отъ *с. Беровo*, собственикъ на на имоти, вълизащи на 600—700 лири;

2) *Алексъ Пападимитровъ*, отъ *с. Робова;*

3) *Серафимъ Ангеловъ*, учитель отъ село *Беровo;*

4) *Василь Пехливанъ*, отъ *с. Будинарци*;

5) *Йованъ Бѣлчевъ* отъ село *Русиново* и пр. и пр.

Отъ друга страна мѣстнитѣ власти сѫ подкаили да напускатъ страната сѣдмитѣ лица:

1) *Манолъ Георгиевъ*, 55 годишенъ, отъ с. *Истевникъ*;

2) *Христо Тасевъ*, 60 годишенъ, съ трима синове, отъ сѫщото село;

3) *Тасе Георгиевъ*, съ двамата си синове, отъ с. Будинарци;

4) *Григорь Георгиевъ*, 60 годишенъ, отъ сѫщото село.

Всѣдствие постъкнитѣ на единого отъ нась прѣдъ министра въ вѣтрѣшнитѣ работи, да не се отстраняватъ горѣпоменатитѣ, бѣде добито обѣщание, че въпросъ ще бѫде внесенъ въ министерския сьвѣтъ. Ние не знаемъ да ли тоя сьвѣтъ е биль уъвѣдомяванъ за въпроса, но това що знаемъ е, че петтѣхъ нещастни сѫмейства биле принудени да напусчатъ своитѣ огнища и да заминатъ за странство. А между това мухаджири-мюсюлмани, идещи отъ странство, бидоха настанени въ с. с. *Безгащово, Черкезополе* и чифлика *Драгоцинъ*. Отъ друга страна правителството сѣ сѫ тъзи цѣлъ, да се настаняватъ мухаджири, е на пѫть да почне отмѣрването на пасбищата, които отъ край врѣме сѫ били дѣлъ на с. с. *Владимирци, Иваново, Будинарци, Робово, Куклинъ и Чифликъ*, които имать голѣма нужда отъ пасбища, тѣй като скотовъдството е тѣхния главенъ поминъкъ.

Ако чрѣзъ една мѣрка, противна на духа на конституцията, сѫмѣта се, че ще бѫде възможно да се осигури реда и спокойствието въ страната, ние

Р. Ст. Тошкинъ.

Силяна, хубавата дебранка

ПОЕМА

Пѣсень пета.

I.

Отъ три ми деня възъ Дебъръ
дошли са паша съ пашовка,
по бѣдни милость раздаватъ
на дебърскитѣ християни.

Не оста цѣркова, мѣнастиръ
възъ него да не отидатъ,
подаръкъ да не оставятъ,
затвори да не обидатъ.

Безбрѫйни клети българи,
невинни въ тюрми запрени,
и бѣдни, клети вдовици
се чудомъ чудятъ стаени:

Не знаятъ какъ да прошенятъ
молитви и благодарство —
дали на Б-га Спасителя,
на турско ли господарство!

— Христени, рая покорни,
християни, хора смирени,
кѫдѣ й Силяниа мана,
дали лѣй сълзи горчини?

Ако е жива и здрава,
идете право при нея,
иделе доведете я,
азъ искамъ да я разсмѣя;

Възъ радость да се засмѣе,
утѣшно да ме погледни —
ти чедоло си ще види
какъ милость дава на бѣдни!

А дебрани имъ отвръщатъ:
— Сѫбенко, царски забити,
сейменчи, чужда поржка,
слуги на хора честити!

Тя още дани замина
за Битол' града голѣма,
да моли да й повзарнатъ
милѧта щерка Силяна.

То бѣше Сѣлчко зимовенъ —
по пѫтя снѣгъ до главата. . .
Сѣлъзъ три дни на една долчина
намѣрихъ я, горката. . .

Сега възъ гроба почива,
нарежь сѣсъ всички умрѣли. . . .

смѣтане за свой дълъ за заявимъ, че тя ще докара съвършено обратни резултати. Ето така нѣкои отъ тѣзи синове отъ тая страна, които се бѣха взривали въ родината си за да водятъ занапрѣдъ единъ животъ и бѣха ги изкидали задъ граница, минали сѣ въ отоманска територия, той пакъ не кати мирни люде и безопасни, ами кати бунтовници.

ГЛАВА V.

Приложението на законопроекта за четитѣ.

Прѣди два мѣсеца по поводъ на едно убийство правителството бѣше пръгласило военно положение въ Ениядже-Вардарската каза, съсѣдна съ Солунъ, и по рѣшение на разузнавателната комисия, съдадена съгласно законопроекта за четитѣ, бѣха почнали да прибиратъ оружието отъ населението. Нѣкои селени не прѣдали оружието и били бити и измъчвани, а това нѣщо хвърли въ ужасъ цѣла околность, особено с. *Бозлеръ, Крива, Бѣровица, Черна-Рѣка и Рамна.*

Три само обезоружаване не само най-елементарнитѣ постановления на закона не бивали съблюдавани, ами още мѣрката бѣше прилагана само спрѣмо християнското население. Извѣршенитѣ безредници въ Ениядже-Вардарската каза бидоха прѣповторени така сѫщо въ Гевгелийско. И като взрѣха въ всичко това едно войсково отдѣление бѣ подъ.ло, безъ да има заповѣдь отъ солунския вилаетъ и безъ да бѫде обявено военно положение, обезоружаването на селитѣ български сѫщо въ Берската каза, дѣто се извръшиха вилиения въ двадесетъ и петь души селени.

Безпокоинта въ тоа при тѣзи постъпки могатъ само лошо влияние да причинатъ, намалявайки престижа на властитѣ и дискредитирайки конституционото правителство.

За да поздрѣпимъ фактитѣ, които изтъкнахме, ние сѫ задоволимъ да приведемъ имената на нѣколцина селени, които сѫ били бити и измъчвани въ тритѣ горѣспоменати окрѫзи.

Ениядже-Вардарска каза: Константинъ Георгиевъ, Христо Митровъ и Христо Яневъ отъ с. Рамна; Тано Яниковъ, Гоно Госковъ и Григоръ Пашайковъ отъ с. Крива; Тано Добриджановъ и Хаванчъ Григориевъ отъ с. Бозелъ сѫ били бити и измъчвани.

За да избѣгнатъ мжкитѣ Диичовъ и единъ другъ били принудени да купуватъ пушки отъ арбутитѣ на съсѣдното село, да ги прѣдадатъ на властитѣ.

Гевгелийска каза: Томчо, Ташо и Токо, които били по-рано четници отъ една бивша чета въ с. Ломница; Яни Пиндовъ и други отъ Кула; Теодоръ, гръцки учитель отъ с. Ласкова; единадесетъ селени отъ село Ума, а особенно именуемитѣ Йованъ Бекярь, Петръ Бекярь и Вангелъ Падарь; Лазарь Кировъ, Христо Кирбѣнъ и други отъ село Конско; мухтарятъ Тано Кочовъ, Христо Никовъ и Атанасъ Зарзовъ, членове отъ старѣйшински сѣвѣтъ, както и двѣ жени отъ с. Мърдесъ; Атанасъ Какаловъ, Атанасъ Гоговъ, Константинъ Христо Семерджиевъ, Христо Чализовъ и други отъ с. Смоквица: тѣхни селени, макаръ и да сѫ прѣдали своето оружие, били измъчвани за да прѣдадатъ и друго още. Коста Ташковъ, Христо Морджовъ и Константинъ Николовъ, отъ с. Кивата; Григоръ Прошовъ, Тано Ванджовъ, Христо Чакаловъ, Йованъ Мурджевъ и други отъ с. Богданци, сѫщо били изтезавани и побоитѣ сѫ гракли нѣщо два дена.

Едвамъ на 23 априлъ войсковото отдѣление, състоящe отъ 200—300 войници, е прѣкратило зодиятъ отъ въ тази власт.

Берска каза: Едно военно отдѣления, състоящe се отъ 40—50 пешаци е прибрало въ тази каза до 160 пушки. Законитѣ сѫ били прѣтъпвани и сѫ нанесени побои на близо 25 души, особено въ четъ-шестима селени отъ с. Янчица, а именно учители Вангелъ Пирилизовъ, свещеника Гиорги, Морджо Пападинъ, Жико Додоръ, Дине Карагїозъ и другите.

Въпрѣки увѣреннята на солунски валия, дадени на нѣкои отъ насъ, какво нѣкой нѣма вече да бѫде бити и че незаконни дѣяния нѣма да се подновятъ вече, нѣколцина селени отъ с. с. Липарново, Сл. Гиорги и Власи отъ Ениядже-Вардарската каза били прѣзъ послѣдвитѣ дни бити. Въвъ това прѣдъ двадесеть дена правителството съ официални обяви подкарало християнското население на Ениядже Вардарските каза да му прѣдадне всичкитѣ си оружия и то въ петнадесеть дневенъ срокъ и съ заплаха, че въ противенъ случай ще бѫдатъ изправени прѣдъ сѫдилищата и послѣ наказани съгласно приложенето къмъ закона за военното положение, замѣстващъ закона за четитѣ. Като послѣдствие на тоа отъ Ениядже-Вардарската каза имеуемитѣ Диинусъ Стамковъ, Василъ Пардигаловъ, Хр. Сърбиновъ, Тома Тушиновъ, М. Тортоновъ, учителя Хаджи Рindовъ, другъ единъ учитель Григоръ Пошевъ отъ с. Ениядже-Вардарски били на 20 май т. г. заведени съ белекчета на рѫцѣтѣ въ пешъ-ната мѣста въвъ отъ града.

ГЛАВА VI.

Рѣшенията на военнополеглишъ сѫдилища, учрѣдени съ приложенето на законопроекта за четитѣ.

Кабинетътъ, прѣдседателствуванъ отъ Ваше Височество, поради безбрѫшнитѣ тжбди, прѣлизвикани съ прилагания отъ бившия кабинетъ законопроектъ за четитѣ (сенатъ-ството въ Камарата и Сената) бѣше оттеглилъ тоа законопроектъ и бѣ го замѣстилъ съ единъ новъ законопроектъ, прѣдложенъ на прѣкото отъ тѣзи събрания, като прѣбавяйки къмъ закона нѣкои измѣнения. Тоа проектъ съдържаше много положения, противни на конституционнитѣ принципи.

Постановнайки закрити врати въ процеситѣ, държавни имената и прѣдсѣдателитѣ на комисиитѣ, запрѣщавайки разпита на свидѣтелитѣ въ присжтствието на подсѫдимитѣ, тоа проектъ затрудняваше правото на самозащита — едно право най-свето и неотчуждаемъ. Той даваше на военнополеглишъ-ската въръ послѣдвитѣ и надъ кервоитѣ родини, близки или далечни и дори до синоветѣ и внучетѣ даже и малолѣтнитѣ. И като такъ имаше такъ тоа, въ слѣдванета процедура и произвеситѣ присжди, съгласно тоа законопроектъ, не бѣха зачитани найелементарнитѣ принципи на закона и неговитѣ основни положения. Тази точка като съставлява само по себе си единъ законенъ мотивъ за ревизията на процеситѣ, ние смѣтаме за свой дълъ да привлѣчемъ вниманието на Ваше Височество въръ нѣкои отъ прилежитѣ, които носятъ незаконоста характеръ.

1. Прѣзъ мѣсецъ септемврий м. г., една чета, прѣдводителствана отъ Диинката, бѣ се появила въ неврокопската каза, сѣрски сѫдиженъ. Слѣдъ като послѣдвахъ сѫ другарятъ му бивша прѣдатели на властитѣ, минозина отъ неврокопско, а между тѣхъ директора на училището Мъчанковъ и инспектора на училищата Филиновъ бѣха арестувани.

Прочее, по нѣме разглеждането на процеса отъ военнополеглишъ сѫдъ въ Солунъ, посочениятъ отъ обвиненитѣ свидѣтели не сѫ били викани и изслушани. Въвъ отъ това, когато обвиненитѣ Филиновъ изискваха да му дадатъ въможность да докаже чрѣзъ паспорта си, депозиранъ въ неврокопския каймакамъ, че по това врѣме, когато му прѣписватъ на тъзи чета въ неврокопско, той е билъ въ Солунъ и, слѣдователно, въ материална невъможность да се срѣщне съ казната чета. Правото да прѣдстави тоа паспортъ за да може сѫдъ-тъ да разбере, тоа неотъемъ-мо право за неговата защита му бѣше отказано. Така сѫщо не се държа смѣтка за другъ едно искане на обвиненитѣ, мѣрище да достави на сѫда едно окржжно, въръ качеството си на членове на българския конституционенъ клубъ въ Неврокопъ, тѣ сѫ отправили кѫмъ селенитѣ, прѣпоръчайки имъ да не давятъ никаква поръжъка на четитѣ, ами да ги отбѣгватъ.

Прѣзъ врѣме на сѫщия процесъ Мъчанковъ бѣ поискалъ да прибѣгне до свидѣтелитѣ показания на жандармерийски капитанинъ въ Неврокопъ, кому тѣ разкрили за пристигането въ кавата на двѣ лица, именуеми Чавдаровъ и Заиковъ, съ намѣрения да всѣвятъ смутъ и да се присъединятъ кѫмъ четата на Диинката. Тоа свидѣтелско показание било би отъ голѣма важность за обвинението, кому би позволило да установи невинността си; но всичко тоа пакъ бѣ отказано.

Филиновъ, неотдавна назначенъ инспекторъ на българскитѣ училища въ Неврокопъ, се опрадавашe заявявайки, че бѣ пристигалъ едвамъ заедесетъ и петь дена прѣди заявяването на четата и че прѣзъ цѣлото тоа врѣме никакъ не е напускалъ града.

Отъ свои страна Мъчанковъ викаше за свидѣтель цѣлото мюсюлманско и немюсюлманско население въ кавата, което бѣ го слушало да произнася поевте отъ десетъ рѣчи, дѣто е възхвалявалъ обединението на чоманщитѣ и закрѣпяването на конституцията. Всичко това бѣше останало безъ послѣдствие.

Така сѫщо единъ отъ прѣдседствуващитѣ *Йованъ Гергиевъ,* осѫденъ на десетгодишна тежка работа, като укривателъ на Диинката чета, бѣ заявилъ прѣзъ врѣмето на процеса, какво той е подпоматнатъ мюсюлманитѣ-селени отъ с. *Спатица* да да устроятъ засадата, кото докара заявяването на тази чета и така е лично способствувалъ за нейното прѣкъсване. Сѫщо и той е искалъ да бѫдатъ извикани, като свидѣтели селяни-мюсюлмани, на които посочените имената и прѣзимената. Не само не се даде ухо на справедливото му искане, ами нѣколцина отъ четата, прѣдадени въ ръцѣтѣ на правосѫдие, внезапно заявяха, за да си отмъстятъ, че той се е срѣщалъ съ тѣхъ. Тоа обвинение бѣ въемено за достатъчно да се оправдае неговото осѫждане.

На четирия селяни отъ с. Белотинци, замѣсени въ тоа процесъ, се отхвърлиха показанията на съсѣлитѣ имъ мюсюлмани и по тоа начинъ бѣха осѫдени.

Най-послѣ цѣлата процедура бѣ водена по много поръжъснотъ начинъ. Всички бидоха осѫдени по клеветническитѣ извѣдения на три скрити лица, на които напрѫдо искаха обвиненитѣ поевтяване или поне имената имъ или най-сетѣ естество на свидѣтелскитѣ имъ показания.

Едно доста важно нѣщо, което не трѣбва да се забрави въ тоа процесъ е, че присѫдата е произнесена на основание прилагания законопроектъ за четитѣ, тогова когато извежданитѣ факти бѣха станали прѣди неговото влизане въ сила.

2. Малцината гражени въ крѫвнитѣ на потребението на войводата Василъ Аджаларски, убитъ въ Скопие отъ Кйоръ Расимъ, учителитѣ при скопското педагогическо училище Михайловъ и Пандовъ, Ангелъ и Диинката Пиперовъ, бѣха прѣпоръчани на литературнитѣ български единъ. Тѣзи прѣки не съдържаха нищо обидно за сегашния режимъ или такова, което било би отъ естество да дава поводъ за прѣслѣдване. Отъ друга страна тѣ бѣха текстуално възпроизведени въ единъ вѣрнатъ вѣстникъ. Между тоа военнополеглишъ сѫдъ не изпусна да осѫди горѣпоменатитѣ, основавайки се на лъжливитѣ показания на петима полицейски агенти, давма отъ които буквално нищо не разбирать отъ българския единъ, безъ обаче да могатъ сжаво оная, що се говорило на литературнитѣ единъ, а пъкъ петте пъти на доста далечно разстояние и, слѣдователно, въ невъзможность да чуе тоа, що се приказвало.

3. По поводъ убийството въ Битоля на *Иово Йовановиѫ* военнополеглишъ сѫдъ отъ тоа градъ бѣ произнесъ смъртно наказание на четирима отъ задържанитѣ. Тѣ бѣха осѫдени поради единъ показание на двама отъ тѣхъ и подъ силата на измъчванията. Ужъ четирината сѫ били укриватели на забѣглилитѣ истински убийци Гиорги Касиевъ и Василъ Пръкета и за виновността на които властитѣ бѣха подбрали доказателства.

Показанията, изтръгнати при тия условия не можаха законно да повлѣчатъ едно подобно осѫждане и не могатъ да установятъ, съгласно Пиратъ, както и сѫдасно наказателния законъ, достатъчнитѣ мотивъ. Тоа обстоятелство бѣше изтъкнато въ едно пояснение на единъ членъ отъ сѫда, който пъ тъкъ ревизията на процеса бѣ обявъ.

4. Законопроектътъ за четитѣ бѣше туренъ въ изпълнение къмъ края на мѣсецъ септемврий.

Прочее, макаръ че ни единъ законъ да не може да има обратна сила, солунскиятъ военнополевъ сѫдъ въръкки тона произнесе съгласно тоа текстъ, осѫждавнето на обвиненитѣ лица по равнено на Сандаски въ Сѫрбия прѣзъ мѣсецъ августъ, както и онова на дѣдо Ильо и другаритѣ му отъ с. Кърчово, Демиръ-Хисарско, обвинявани въ кѫсъ-ватъ, неотъемъ-ро-ранишни отъ затата, когато е ту-

А тъкъ Силяна не сме я
ни чули, нито видѣли. . .

II.

Силяна — ханъмъ Селима
раздава сребро и злато
за майчина сѫдушна
по знато и по незнато.
Раздава, ала не смѣе
въ очитѣ ти гледане,
че срамъ я ая и не емнатъ
богати оцие и бѣдни,
Че турски паша пѣрѫчала
и турско злато раздава. . .
срамотно тя си поглъща
сълзи горещи като лава . . .

Оплака майка умрѣла,
оплака своята сѫдбина,
че нѣма е чужда-чужда
на вѣра и на родина. . . .

За памятъ ще я приказватъ
на старо още на младо. . .
„Ахъ, милий Боже! Що може
направи женско тъкъ чадо?"

Силяна — ханъмъ Селима.
пашовка сега богата
за майчина си душица
раздава милость, горката. . . .

ренъ въ изпълнение казания законопроектъ. Найпослѣ именуваниѣ Атанасъ Гиргиги, гражки учитель въ с. Белица, Охридска каза, задържанъ прѣзъ м. юний задѣто ималъ вѣрху себе си единъ паспортъ, който не бѣлѣ неговъ, бѣ изправенъ прѣдъ битолския военноплоенъ съдъ, съставенъ нѣколко мѣсеца слѣдъ неговото задържане.

5. По поводъ на единъ проста разправия, станала на 6 ияуари г. г. въ черкяята на с. Ресрамъ, Костурска каза (Битолско), единадесеть селяни изправени съ въръзани рѫцѣ и въръзки суровини зимешъ студъ прѣдъ битолския военноплоенъ съдъ.

И то единъ слѣдъ двадесеть и седемъ дни затворъ поменатитѣ военноплоенъ съдъ се обяви за некомпетентенъ и прѣдаде обвиняемитѣ на гражданскитѣ съдилища.

Сѫщо така слѣдъ осемь дена затворъ дѣвѣ жени-патриархиски и три екзархиски, задържани въ селската черква на с. Желегоске, съдѫта каза, бѣха прѣдадени отъ битолския военноплоенъ съдъ на гражданскитѣ съдилища.

Ние изоставяме да изброиваме тукъ много други случаи, като тѣхи отъ обвиненъ характеръ, които бѣха прѣдадени така сѫщо на военноплоенитѣ съдъ. (Слѣдва)

Писмо отъ Дебъръ.

Военно положение въ гр. Дебъръ. — Завчера, на 12 т. м. се обяви военно положение въ Дебъръ. Спореди заведения редъ тукъ, всѣка сѫбота имѧ заседание мелисса, въ чието присъствуча и нашия владика. Когато послѣднитѣ се явиль на опрѣдѣленото врѣме слѣдъ обѣдъ, моторсарафанитѣ му заявиль, че нѣма да имѧ заседание тоя пѫть. Слѣдъ нѣколко часа бѣли прочетени телеграмъ, пратена отъ Цариградъ, че се обявява военно положение. Прочитането на телеграмата сталало само прѣдъ турцитѣ.

Веднага почнахъ турцитѣ (мосулманитѣ аграути) да прѣдавятъ оружието си. Най-напрѣдъ тоза направи Шакиръ бегъ Егиоски — дебърски царь. Той прѣдаде 3 мартинки и единъ малинкера заедно съ патронитѣ. Сѫщо така Сефералъ Тетина — втория дебърски царь — прѣдаде 2 мартинки и единъ малинкера. Полиръ почнахъ да се редятъ всички. Голѣма часть отъ гражданитѣ аграути се колебаятъ, дали да дадатъ оружието си или пъкъ да го криятъ. Прѣдаването на оружието става много бавно и съ голѣмо огорчение.

Малесорцитѣ не могатъ да се сѫгласятъ съ това положение на работитѣ и заявяваятъ, че нѣма да прѣдадатъ оружието си по доброволенъ начинъ и съ тѫжѣ загрижени и изплашени. Вчера, 13 т. м. на пазара бѣха се явили мнозина малесорци, безъ оружие и то съ цѣль да научатъ нѣщо по обявеното военно положение. Всички албанци отъ Сѣверна Малесия, които бѣха заминали за Люма, се завърнали по домоветѣ си.

Произшествия. — 1) На 26 м. м. разбойници арнаути сѫ открадвали конетѣ на слѣдниятѣ лица отъ с. Лазарополе: на Иванъ Долнъ 2 коня, на Нестора Станеовъ 1, на Никола Гюрокъ 1. Конетѣ сѫ били пуснати на паша въ мѣстностьта „Яворовоотъ". — 2) На 6 т. м., около 4 ч. прѣзъ нощьта по турски, била обрана кѫщата на Якова Панчев Жиковски отъ с. Галичникъ. Споредъ разслѣдването на кметоветѣ, открадени сѫ били слѣдниятѣ вещи: 5 ката мѫжки дрехи на стойность 15 т. л., 1 кать момински дрехи — 6 т. л., 10 оки вълна и 2 нѣкои мѫрни пастѫрки — 1 лира турска. —3) На 7 с. м. овчарищѣтѣ Василъ Анарооски Аджовски отъ с. Галичникъ, отнайни отъ село на бачия, биѫ е залоненъ отъ непознати разбойници въ планината „Чаушнци" и биѫ го прѣмазанъ, за да имѣ кажа, дали служи при нѣкой кехаия, при кого именно и дали кехаята е на бачило. Орди примѣсѣ биѫ освободенъ и наиграѣ отъ другитѣ си полужнѣъ. — 4) На 8 сѫщия сѫ били откраднати конетѣ на слѣдниятѣ лица отъ с. Галичникъ: на Стоина Кузмановъ 4 коне, на Марко Цинцарски 1 конь.

P. S. Сега научихъ, че прѣди 2 дена Демовци сѫ пратили хора отъ свои страна и отъ страна на Малесорцитѣ при мотесарафина, да го молятъ, да не бѫрза съ сѫбирането на оружиѧта, като поотложи тоя за извѣстно врѣме и му заявили, че тѣ малко по малко сами щѣли да го прѣдатъ. На това мотесарафинѣтъ имѣ казалъ, че, ако въ продължение на 15 дена, не прѣдадатъ всички оружиѧта си доброволно, що му бѫде насила взето и ще бѫде считанъ като непокоренъ на законитѣ и строго наказанъ. Въ недоумѣние сѫ арнаутитѣ, какъ да постѫпятъ. Да прѣдадатъ веднага оружиѧто си, срамъ ги сѫ обхванѫлъ, които тоя кова врѣме и юнашки се противиха, да не го прѣдадатъ, страхъ ги сѫ прѣсѣлвале: намирать се въ мѫчна дилема.

Дебъръ, 16/VI 1910 г.

Орлов.

Смутоветѣ въ Албания.

Солунъ, 26 юни. Обезорѫжаването на населението въ Дебърско продължава. Арнаутскитѣ села отъ прѣдѣла Гоблѣма рѣка, на брой повече отъ 20, са прѣдали оружието си на властитѣ. Сѫщото сѫ направили и жителитѣ на селата разположени по западнитѣ склонове на Дещатскитѣ и Корабскитѣ планини, на брой около 30. Обезорѫжаването въ прѣдѣла Жюня, Мала рѣка и прѣдѣла Поле е изостанено до второ разпорежение.

Всички войски, заминали за долни Дебръ, са съсрѣдоточени въ Калисъ, Рѣчъ и Дарда. Рѣчъ е опожарено, и жителитѣ му са избѣгали въ планинитѣ. Останалитѣ дѣвѣ села, Калисъ и Дарда, са окупирани по настоящемъ отъ войската, които изискала прѣдаването на арнаутинитѣ въ бунта, който, обаче, сѫ избѣгали въ планинитѣ.

Войската продължава да разрушава кулитѣ и да опожарява сѫмадбитѣ.

Солунъ, 26 юни. Малесорцитѣ сѫ били обсепти отъ панически страхъ и пръснахъ сѫмействата си заедно съ покѫщинитѣ въ селата, на полето. Напуснали сѫ кѫщитѣ си сѫщо и жителитѣ на люмскитѣ села.

Командината на войскитѣ е поискалъ да се подчинятъ арнаутитѣ отъ Малесия, като прѣдадатъ провинениѣтѣ, но на това искане малесорцитѣ отговорили отрицателно, като заявили, че отъ нѣма, че сѫтъсъкнаята сѫ неизбѣжни. Малесорцитѣ сѫ раздѣлени на двѣ партии, едината сѫстоища се отъ мирянти-аграути, а другата отъ разбойницитѣ. Прѣдадени сѫ били доброволно отъ населението двама участници въ косовскитѣ сѫбития: Байрамъ бей и Нела, които сѫ задържани въ Дебърския затворъ.

На пазара, който станалъ прѣди нѣколко дни, не е дошелъ никакъвъ арнаутъ.

Солунъ, 26 юни. По течението на рѣката Дрина, между Дебръ и Охридъ, постиналъ е единъ батальонъ войска, които пази главно мостоветѣ.

Солунъ, 26 юни. Послѣднитѣ сѫобщения гласятъ, какво мирното население отъ Малесия прѣдавало оружието си. Разбойницитѣ, на брой около 1000 души, се готѣли да нападнатъ Галичникъ и Мала-Рѣка, за да отмъстятъ на жителитѣ имъ, които се държали неутрално.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО

Въпросътъ за спорнитѣ църкви. Цариградъ, 20 юни. Гръцкитѣ вѣстници сѫобщаватъ, че великиятъ везиръ бил заявилъ на пратеницитѣ на патриарха, какво при прилагането на законитѣ за спорнитѣ черкви и училища въ Македония цѣлта да се има прѣдъ видъ изключително прѣбраване на населението прѣзъ 1903 год., а не и по-сетнѣшно прѣпинаване на часть отъ населението отъ патриархията къмъ екзархията, и че за да не се навлѣе обида на гръцкия патриархъ, цѣлта да се изостави и аудиенциитѣ на екзарха при султана.

Таенъ реакционенъ съюзъ въ Турция. Цариградъ, 26 юни. Вѣстницитѣ обнародватъ едно изложение на полицейската дирекция, което потвърждава циркулиращитѣ отъ нѣколко дена насамъ слухове за откриването на единъ таенъ реакционенъ съюзъ „партизани на коренни реформи". Арестуванъ са 65-ма души, прѣдимно уволнени чиновници. Говори се, че арестуванитѣ са играли второстепенна роля. Прѣполагала се, че тѣхни водители са нѣколкина видни лица отъ стария режимъ.

ХРОНИКА.

Вѣнчавка. — Вчера, 27 юний 1910 год., се извѣрши вѣнчалния обрѧзъ на г-на С. П. Радева съ г. В. Стоиновъ Шорношковъ, дѣловодитель на Дебърската просвѣтителна дружба. На вѣнчавката присъствуваше голѣма часть отъ Дебърската колония.

Поželаваме сърдечно щастливъ животъ на младоженцитѣ.

Меморарътъ на Македонскитѣ братства. — На 25 т. м. бѣ поданенъ чрѣзъ избрана комисия, състоеща се отъ прѣдсѣдателитѣ на Скопското, Костурското и Дебърското братства, именно: Д. Кнсаровски, Х. Яковъ и Д. Димитровъ, единъ меморъ отъ страна на Македонскитѣ братства въ столицата на Славянския съборъ въ София. На друго мѣсто въ вѣстника печатимъ тоя меморъ пълнѣшенъ, тамъ ще види читателятъ, какво той съдържа. Не знаемъ ощѣ, какъ ще бѫде склѣбата на тоя меморъ. Трѣба да забѣлѣжимъ тукъ, че само два-три единични вѣстника отзивъ — едни като го пацечатили нѣщо, други като прѣдадоха накратко съдържанието му.

Помощь за вѣстникиѧ. — Редакционната комитета на „Дебърски гласъ" е поузнала отъ Дебърската просвѣтителна дружба въ Варна 205 лева помощь за издѫржка на вѣстника. Редакционния комитетъ изказва голѣма благодарность за тая Дебърската просвѣтителна дружба въ Варна.

Конгреса на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби отложенъ. — Поради краткото врѣме, което дѣлѣше прашането на окружното по свикването конгреса на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България, и датата на свикването му, само нѣкои отъ дружбитѣ отговорихъ и то кѫсно. Затова Дебърската просвѣтителна дружба въ София изпрати вчера 27 юний г. г. окружна телеграма, съ която явява на дружбитѣ, че конгреса се отлага.

Излетътъ по случай патронния празникъ на Дебърската просвѣтителна дружба. — По причина на славянскитѣ тѫржества излетътъ до с. Владая по случай патронния празникъ на Дебърската просвѣтителна дружба въ София се отложи. Когато ще стане тоя излетъ, ще бѫде оповѣстено съ особена печатна покана.

Къмъ абонаитѣ. — По важни причини вѣстникътъ отъ нѣколко врѣме насамъ не излиза редовно въ опрѣдѣлѣнитѣ дни прѣзъ седмицитѣ. Сѫщото стана и съ настоящия брой поради славянскитѣ тѫржества въ столицата. Просимъ извинение отъ абонаитѣ си.

Излетъ отъ Дебръ противъ кандидатъ свещенникъ. Уважаеми г-нѣ редакторе! Понеже бѫнѣ отъ други причини, ние страдаме още и то най-много, че нѣмаме достойно свещенство, което отъ свои пари нѫжда нѣсто, да ни подаде ржѫта си и да ни подига отъ тинята на обикновенния животъ, за което най-голѣма отговорность пада на ония, които гѫ ракоположиха. Ние сме много виновни, понеже когато отъ свещенника се иска добро свидѣтелство за сегашното, но сѫщо и за миналото. Лише, порочно въ миналото, на каквато висота и да надигнемъ, се не можемъ да направимъ свещеникъ, който, при изправяща вѣкна на злѣнность, ще убива вѣрата и благочестието въ простия, но благочестивъ нашъ народъ.

Въ Вишитѣ селя: Върницка, Джепица и нѣкои други села (Голо-Брдо) нѣмаме свещенникъ. Това е извѣстно. Но по-добрѣ бѣхѣ свещенникъ, отколкото са нелостоенитѣ и порочнитѣ свещенитѣ.

Но нашитѣ съселяни г. Стефанъ Стойчевъ, тѫрдѣ познатъ на селата ни по свои изгубенъ животъ, се пошѣкъ да стане свещенникъ. На добрѣ часъ! Само че той ще е изнамѣ дъбоко и ще проклина това свое желание. — Зелъ г-на и нагласилъ нѣколко свои приятели и попъ ще ставѣ! като че ли попството е лѣкица за всѣка хуста.

Приятелитѣ му се сѫгласиваѣтъ, пишатъ писмо и сѣбиратъ подписи. Това писмо е пратено чрѣзъ неговия братъ тукъ. Обаче ние, Вѣрничанитѣ и другитѣ села, протестирамѣ найенергично противъ такъвъ запрѣтенъ плодъ. Ние не сѫмѣваемъ Негово Високопрѣосвещенство митрополитъ Козма грѣба да не бѫде, защото ще си има послѣ главоболие, каквито ги има въ нѣкоолко села.

Да, протестирамѣ.

А къмъ Васъ, г-нѣ редакторе, отдавамѣ сѫ почетъ: Алеко Георгиевъ, Никола Павлевъ, Кѫрсте Негриовъ, Стоянъ Марчетъ, с. Тутеча, Тодѫ Кѫрстевъ отъ с. Жепица, Исько Симонзѣ, Саре Танчевъ, Дамянъ Лазаровъ, Стоянъ Смиловъ, Славко Радевъ, Секула Анастасовъ, Вело Йовановъ отъ с. Джепица, Ристо Секуловъ отъ с. Жепица.

Солунъ, 15 юний 1910 год.

Българскіи юнаци отъ Македония; — По случай вселенскиѧ юнашки съборъ въ София, пристигнаѣтъ българскіи юнаци отъ Велесъ и Скопие на брой около 200 души. Искали сѫ да дойдатъ юнаци и отъ други вѣста отъ Македония, но властьта не имѣ позволила. Българскитѣ юнаци отъ Македония бѣха посрѣщнати съ голѣма симпатия отъ софийското гражданство и юнашката организация въ България. Найгорѣщо желаемъ юнашкитѣ дружества въ Македония да се умножатъ и засилятъ. Това е единъ залогъ за общия напрѣдъкъ на българитѣ въ Македония.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*
Печатница „Витоша" София.

Година II. София, 7 ноемврий 1910 год. Брой 28.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО

Единъ брой 10 ст. Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За членове на дружбата и клоновоѣтѣ . . . . . 5 лева.
За нечленовѣ на дружбата . . . . . 6 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уредба
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
ул. „Алабинска" № 28.

За обявления се плаща на първа страница по 50 ст. на гармонденъ редъ, на четвѣрта страница по 20 ст. на гармонденъ редъ.

Фондъ за издържка на в. „Дебърски гласъ".

1. Кале Д. Спасовъ . . . . . 10 лева.

Честитки на имени дни.

26 октомврий 1910 г. — Димитровденъ.

1. Димитръ Станишевъ . . . . . 20 лева
2. Димитръ Мартиновъ . . . . . 5 „
3. Димитръ Поповъ . . . . . 4 „
4. Димитръ Марковъ . . . . . 5 „
5. Митре Сѣкуловъ . . . . . 5 „
6. Димитръ Арсовъ . . . . . 5 „
7. Митре Пеповъ . . . . . 2 „

Всичко 46 лева

Важно за г. г. посѣтителитѣ на гр. Солунъ.

Съобщаваме на всички г. г., които посѣщаватъ гр. Солунъ, да благоволятъ и посѣтятъ новоотворения отъ мене

ХОТЕЛЪ ИНТЕРНАЦИОНАЛЪ

(Международенъ).

който е тъй добрѣ инсталиранъ и мобелиранъ, че задоволява и най-тънкитѣ вкусове. Къмъ хотела имамъ и разкошенъ ресторантъ. Прислуга бѣрза и акуратна.

Най-удобното е това, че хотела се намира до самата гара, което е голѣмо улеснение за пѣтницитѣ.

Съ отлично почитание

Съдържатель: **Лазаръ Н. Цубалевски**
(Галичанецъ).

Селскитѣ кметства и селско-общинскитѣ и черковни смѣтки.

I.

Селскитѣ кметства, или както ги нарѣчатъ по нашѣ кефалийщини, а както кефалийна, сѣ учрѣждения важни, особено за ония села, дѣто населението е чисто българско. Затова ний тукъ искаме да кажемъ накратко нѣкои и други мисли върху тия учрѣждения. На първо мѣсто трѣба да изтъкнемъ, че кметствата, дѣто населението е единско — чисто българско — се чувствуватъ до голѣма степень въ своитѣ дѣйствия свободни, т. е. автономни, макарѣ и тукъ властьта въ миналото, пи и въ Хамидово врѣме, да бѣше възрѣла черни ангели — поляци албанци и разни солдати бегове и ари, които бѣха агенти на властьта и втори султани по селата. При все това, ако населението стоеше сговорно и въ умствено отношение и бѣше съ по-издигнато гражданско съзнание, можеше даже и въ онии тъмни врѣмена да използува това доста благоприятно положение за напрѣдъкъ и доброто на селото. Това, обаче, което, по една или друга причина, не могло да стане въ миналото, не трѣба да се изоставя и сега, когато вече, макарѣ и полеса, въ врѣмъ напрѣдъ и когато условията на режима все малко отъ малко повече благоприятствуватъ. Има за жаль, недъзи селски, които мажно могатъ да се изкѣхкватъ и които сѫ страшна прѣчка, за да се поставятъ кметствата на своята висота, та да бѫдатъ тѫ двигатели за общия напрѣдъкъ на селското население. Тѣзи недъзи си коренятъ въ селскитѣ партизанства и вражди, които сѫ плодъ повече на дребни честолюбия и славолюбия, на стремежъ за надмощие и лакомия воля, на разчети и за материална полза и въобще на малосъзнателностьта у населението за злинитѣ, които сѫ немнуеми сѫвкупни на тия недъзи. Въ тия случаи отдавна лица играятъ твърдѣ пакости роли, и тъкмо въ селскитѣ вражди иежби намиратъ поприще за своята тъмна дѣйность, търсятъ въ мѫтна вода риба. Такиватo типове изпитатъ най-голѣмо удоволствие, когато имъ се удаде да сплѣтятъ своята мрѣжа най-изкусно, да раздухатъ враждитѣ и да донесатъ най-голѣмитѣ пакости. Нѣ тѫхи недъзи ще се изкѫрнятъ сѫ врѣме и чрѣзъ постепенто разпространение, въдъбочаване и разширение на просвѣтата. Това сѫ недъзи общи, а не мѣстни, нѣ у насъ въ по-грозна форма и въ по-голѣмъ размѣръ.

Колкото и условията на живота въобще да прѣчатъ за едно подобрение на кметския институтъ, все не трѣба да стоим съ кръстъ въ ѫгѫ прѣдъ злото, а да се стремимъ да го намалимъ. А покрай лошитѣ хора въ едно село ще се намѣратъ и добри, честни и естествено-разумни. Такиватo хора сѫ съединени сили и твърда воля ще насочатъ работитѣ въ село на добъръ пѫтъ. Имено за такивато ний пишемъ тия нѣколко редъ върху кметствата въ селата и тѣхното значение.

Извѣстно е на всѣкого отъ читателитѣ, че селското население се живо интересува при избирането на кмета. Не сѫ такъвъ живъ интересъ гледа то при избирание, напримѣръ, на епитропи черковни и на други селски прислужници. А защо така? Защото селското население естествено схваща значението на кмета и кметството за селото. Но, за да схване по-добрѣ значението на тоя институтъ, населението трѣба да се сѫвѣтани нагледно и по-добрѣно върху тоа, и тогава ще имаме добрѣ уредени кметства и кметове, които сѫзнаватъ отговѫрностьта на своя постъ.

Добрѣ уреденото кметство трѣба да се грижи не само да държи селско-общинскитѣ смѣтки въ изправность, да разглежда и уреждa спорове и кавници въ селото, да налага извѣстни наказания въ хрѫта на своитѣ прьва, нѣ и да се старае да въдворява въ селото пълно съгласие, да се грижи за културно и икономическия напрѣдъкъ на населението, като обѫрне най-голѣмо внимание на училището и черквата; да се грижи за здравето на хората, за подобрението на номинька и занаятитѣ; да се грижи за запазването на горитѣ и за постояване на междуселски съобщения и т. и.

А имаме ли ний подобни кметства? Разбира се, ще каже всѣки, че нѣмаме такива. И право е тоа. Нашитѣ кметове досега главно се грижеха да събиратъ данъцитѣ, да ги внасятъ въ държавния ковчегъ на мѣстния централенъ градъ и да хранятъ и поятъ арнаутскитѣ разбойнически банди и всѣки арнаутинъ голтакъ, който мине прѣдъ селото. Това въ миналото кмета не можеше да не върши, защото иначе би билъ изложенъ лично неговия живот, имотъ и честь, свѫщото и живота, имота и честьта на цѣлото село; албанцитѣ бѣше всесилни и безнаказани въ своитѣ произволи и прѣстѫпления.

Освѣнъ това, кметоветѣ въ миналото бѣха неволни роби на селскитѣ пазачи, сѣймени (поляци) артаути и на селския ходатай и закрилникъ ужъ — бегъ или ага отъ гр. Дебръ — а въ сѫщность деребей, кожодеръ, вторъ султанъ, който напълно разполага съ живота, имота и честьта на християнското население. Рѣдко е имало сѣмѣя кметове, които на всѣка цѣна да защищаватъ селскитѣ интереси, и такивато нито дълго да кметуватъ, нито дъ̀лго живѣятъ. Това положение на нѣщата продължава още да цари въ селата, кметоветѣ продѫлжаватъ още жалкото робско сѫществуване, както въ миналото. Насъ ни се ще да вѣрваме, че при новитѣ условия на живота селянитѣ ще се поокопитятъ и ще се поправятъ за подобрението на кметствата, като се стараятъ полека, нѣ сигурно да ги поставятъ на нужната висота. Надеждата ни е и праздна. Има вече признаци, че у селянитѣ се явява стремежъ къмъ подобрение на всички селски работи въобще. Тѣзи признаци ний гѫ виждаме въ оплакванията и критикитѣ по отношение на кметоветѣ и въобще противъ всички онии, които боравятъ зѣлъ съ селскитѣ, черковнитѣ и училищни работи. На такива оплаквания вече не веднажъ и двѫжъ е станалъ отзивъ нашиятъ вѣстникъ „Дебърски гласъ". И ний не се съмнѣваме никакъ, че тепѫрва хората, които милѣятъ за доброто и напрѣдъка на селото, ще дигнатъ своя гласъ противъ всякого, когато притисна, когато души, когато сѫпъва обществения напрѣдъкъ, и въ това имено се сѫстои прогреса. Ако би было противното, ний щѣхме да бѫдемъ за окайване. Его защо на тия критики и оплаквания не трѣба да се гледа така, както нѣкои мислятъ и гледатъ, а имено да се мъчи и да се прикриватъ злинитѣ, защото, ако сме гиказвали и откривали, щѣли сме да разлухваме нездоволства и партизански страсти. Тая мисьль е основно погрѣшна: ако мъчимъ, злото ще се сили и расте и селско-общинскитѣ работи все ще вѣрвятъ отъ зѣлъ по-зѣлъ. Само критиката и извѫждането на явѣ лошитѣ работи сѫ срѫдства, които ще поправятъ, защото по такъвъ начинъ всѣкси ще знае, че е подъ контролъ подъ надзорѣ и че общественото око зорко го слѣди, та и най прѣстѫлчиви типъ ще се стресна и ще се прѣдпазва да не вѫрши зли работи, които на всѣка минута могатъ да бѫдатъ извадени на явѣ прѣдъ обществения сѫдъ, а такъвъ сѫдъ е страшенъ. Но всичко това, разбира се, трѣба да се прави не съ долни партизански цѣли, а отъ чисти намѣрения и побуждения, намѣрания и побуждения безкорстни и които имать прѣдъ видъ общото благо, общия напрѣдъкъ.

Ще продъжимъ въ идещия broй.

Протестационно сѫбрание на албанцитѣ въ София.

Въ миналия broй явихме, че на дѣрж. м. албанската колония въ София дѫржа протестационно сѫбрание въ локала „Москва". Паспорти голѣмината на албанската колония въ София, сѫбранието бѣше постѣено доста добрѣ.

Но тоа за насъ не нажи въ случая, за насъ важи самия факть, че и албанцитѣ се сѫзнаватъ, пробуждатъ се започнаха да сѫзнаватъ тежкото положение поѩ новата нечувана тирания на младотурцитѣ, та захванаѫтъ и тѣ борба, колкото силитѣ засега имъ позволяватъ, противъ общия врагъ на разнитѣ национализми въ Турция — младотурцитѣ, които сѫ си турили за задавка да уничтожатъ, да обезличатъ тия нации, като си служатъ за постигането на тази си цѣль сѫ срами за 20 вѣкъ варварски срѣдства. Нимъ ни рада и

факта, че албанцитѣ почвать вече да разбиратъ, кои имъ сѫ истинскитѣ приятели, съ които трѣбва заедно да работятъ за сраняването на онова чудовище въ Европа, които ушни подвластитѣ си народи, спира и руши тѣхния новъ за националенъ напрѣжъкъ и култура. Пожелаваме имъ успѣхъ.

Най тукъ ще приведемъ резолюцията, почетена отъ бюрото, състоеще се отъ г. г. Минчо Георги, Евстатий Давидъ и Коста Я. Требишка, и приета отъ събранието, сѣдѫтъ рѣчитѣ на оратори́тѣ Йосифъ Багери и Коста Я. Требишка.

Ето тази *резолюция:*

Днесъ, 24 октомврий 1910 година, ний, албанцитѣ емигранти и гурбетчии, намирани се въ София, сѣбрани въ „Москва", да разбѣрѣмъ нашѣ нашѣ трудно положение, сѣдѫтъ:

1. Че за постигане на тая цѣлъ, тѣ не избираятъ сѫдиства: подкупватъ, заплашватъ, бѣсятъ, убиватъ — съ сѫща рѣчъ, употрѣбѣватъ въ най-фина форма езуитщината заедно съ непознатитѣ въ историята инквизитерство и варварщина;

3. Че за да убиятъ въ зарожнѣ всѣкакъвъ порывъ за националенъ подъемъ, работятъ съ всѣ цѣна да се измѣсти латинщина и се замѣни съ арабската азбука въ народната ни книжнина и училища;

4. Че младотурщитѣ, безъ да дѫржатъ сѣтка за услугитѣ на албанския народъ къмъ Отоманската имперя въ далечното и най-близкото минало, както и за „честита" си дума, да прѣдоставятъ свобода поне за се учимъ и развиване на матерния си езикъ, не щатъ да знаятъ за народнитѣ ни справедливи желания и не щатъ да чуятъ народнитѣ оплакания;

5. Че за да постигнатъ по-скоро цѣлѣта си, прѣдприехя прѣсѣдателитѣ на двѣтѣ най-доскорашнитѣ албански синове, като елени турика въ занадани, други заточиха, а трети покачиха на бѣсилкитѣ;

6. Че за да се спасятъ народнитѣ духъ и да уничтожатъ идеята за националенъ ни възрѫжение, прѣдприе се цѣлъ воененъ походъ отъ страна на младя Турция спрѣмо нашия народъ, пролѣха се за това потоци кръвь: съ хиляди албански мая намѣрихя гроба си въ тая позорна младотурска акция; стига да си припомнимъ геройскитѣ за това сражения при Качаникъ, Цьрполено, Булаково и прочее;

7. Че на албанцитѣ се затворихя единичитѣ учрѣждения за наука и просвѣта — педагогическото училище въ Бѣбасанъ, малкото пьрвоначални училища, сѫзададени съ непознатити народни трудове, — затворихя се печатницитѣ имъ, спрѣхя се вѣстницитѣ и списанията, и

8. Че на-албанцитѣ се отнеха оружието, а се възрѫжаватъ мухаджиритѣ, доведени отъ Босна само да пакостятъ на нетурскитѣ елементи

рѣшихме:

а) Протестираме най-високо срѣщу систематическата политика на младотурщината да обезличатъ нетурскитѣ нации въ дѫржавата;

б) Апелираме къмъ хуманитѣ чувства на цивилизованитѣ сѣвѣтъ въ Европа, да не остави да погине една нация, близка по кръвь, по обичаи на него, на въ болшинството си и по религия, нация способна да се развива и напрѣдва;

в) Найнастойчиво искаме пьлна езикозна и училищна свобода съ естествата и приета отъ цѣлия ни народъ азбука — латиницата;

г) Заявяваме най-категорично, че дигаме всѣкакъв отговорность за послѣдствията, които отъ неимѣчено на измъченото население би донесло, ако така положение не се подобри;

д) Канимъ всички наши съмародници, дѣйто и да се намирятъ тѣ, да се присъединятъ къмъ нашия протестъ;

е) Канимъ нашитѣ народни избранци (депутати въ турския парламентъ) да напускатъ турския парламентъ, въ знакъ на протестъ за стореното на народа ни отъ турското правителство, и

ж) Най-сетнѣ, молимъ българската и цѣлата европейска среда да дадѫ гласность на настоящата резолюция и стане юрисъ на нашитѣ непоносими страдания и болки, които готовятъ гроба на нашия народъ, понеже волята на младотурщина е такава.

Писмо отъ Ломъ*)

Г-нъ Редакторе,

По поводъ изнесеното, прѣзъ почитаемия Ви вѣстникъ, бройъ 25 отъ 2/X т. г., подъ надсловъ: „Къмъ селчанитѣ отъ Рѣка"; счетохъ за нужно, да дамъ нѣкои обисления и да изкажа поне отчасти тоза, кого знае и кого е изкѣстно на мень по тѣзи работи. Тъй щото затова ще Ви моля въ единъ отъ найблизкитѣ броеве на почитаеми ви вѣстникъ да дадете мѣсто на настоящото ми, макаръ че е малко дъльгчко.

Както всички господа они съселени и други външни лица, знаятъ, че прѣди 17 години (т. е. 1893—1894 г.) станахъ кметъ въ селото ни, съ пьлно разбирание на всичкити селски сиромашини и съ готовность за борба противъ дотогавашнитѣ властвующи въ селото ни „Гурковци". Станахъ кметъ не да нѣкакъвъ си интересъ или лично добичъ, а просто за измѫчение и ебнѣнъ, прѣдъ тамъ дотагавашното тѣхно потисничество и своеволия, както по отношение на частни лица отдѣлно, така и по отношение въобще на цѣлото ни село, селскитѣ трудове и общитѣ интереси. Съ помощта на кметството, въ поеръ, разбира се, и откритата борба съ горѣпоменатитѣ, които борба спечелихъ въ всичкитѣ ни тогавашни начинания въ полза на селото ни, както дотогава бѣше толкова зле потъпкано, и отъ чисто ние и за чисто сѫмѣтка работитѣ.

Нѣма да споменамъ елна по елна ползитѣ, които съмъ принесълъ и които даже сега правя за селото ни, защото, пьрво, всѣкому е извѣстно това, кого съмъ направилъ, и второ, да не мислѣ, че съ хвала, а гъвнѣ въ въобще въ просто ги прѣзирамъ. Ще спомена обаче само за тзи услуга, за които и стана въпросъ, паричната печалба. — По настоящемъ селото ни дѣйствително е прибавилъ доходитѣ съ толкова пари, съ колкото се споменва въ вѣстника Ви. Именно за тѣзи пари, които сѫ стана причина да се ебнѣ — толкова, въ ли, или гъвнѣ псевдонимътъ? Защото, когато постигнахъ кметъ, както и всички други работи, така и селскитѣ сѫмѣтки, бѣхха дотогазъ тъй разбъркани, както и другитѣ селски работи, та не се знаеше, ни кждѣ има селски пари, ни колко сѫ. И именно за всичко това аз хъдъхъ по три пѫти въ седмицата въ Джерпоница на дамя, докато сполучя да ги отсъчамъ и уредя. Тъй че сѫлъ като прибрахъ тѣзи пари, нѣкои и отъ съселянитѣ ни — между които сѫ и тия, които споменавате: Пандилъ Стефанъ, Несторъ Йиовъ и др. одеръ, поискахя ги отъ селото поне двѣхъ, или поне, въ мѣсто да плащатъ лихвитѣ на турци, да плащатъ хжж на черквята ни, и съ рѣшението на всичкитѣ ни тогава намираци се селяни се постановихя: вмѣсто да стоятъ паритѣ тъй, да ги раздаятъ на нуждающитѣ се съ лихва, съ задъжчителни (записи, сенети), съ нужнитѣ имъ поржчители и съ клетва, положена отъ платцитѣ, че щѣ ги изплатятъ честно и безпрѣкословно, когато ще поръбѣятъ, и имъ ги раздадохмъ; обаче, въ стохъ кметъ дѣй години и подвлохъ си оставката, защото имахъ си чистаи работи, и както при кметуванието ми, тъй сѫщо и отъ посѣ, селянитѣ ни общо съгласие и дожбрие, дажде противъ моето желание, оставихъ записитѣ и съхранение у мень и, ако би кѣмъ да си изплаща записа сж, да прибирамъ сумитѣ, което нѣщо аз отъ самодѣйствие, защото виждахъ, че другитѣ по-събудевъ и по-свѣстенъ, за тази работа нѣмаше. Страхъ, който бѣше обхванялъ селянитѣ отъ дотогавашното потисничество на горѣпоменатитѣ фамилии, изчезнѣ напълно. Сѫщо тъй нѣколко години забѣлѣзахъ, че нѣкои отъ платцитѣ умрѣхя, а други както и сега, търсятъ сгодень случай да не си изплатятъ борчоветѣ къмъ черквята ни, защото пари сж били закѫрсени; тѣ сж ги давали на черквята и тѣ сега имали право да ги ядатъ, което и стана, понеже досега още никой не е изплатилъ, макаръ че между платцитѣ имя и състоятелни хора. И това е така за това, защото заеста нѣма кой да се наеме и да се застъли за тая работа по-дарово и по-смѣло, а всички очакхятъ пакъ на мень. Но и аз сега нѣма това да направя, отъ една страна, както и по-горѣ споменихъ, че си имамъ много мои чисти работа и нѣмамъ свободно врѣме, а отъ другата пъкъ, ако го направя, ще ме нарекатъ злоупотрѣбителъ.

Друго. Споменавте, че у мене сж останали 17 лири турски. Дѣйствително, у мень има останали пари, но не както е изнесено, а сж само 15 напосуване нѣкой проектъ на законъ, за чито приемане министерството мисли, че трѣба да настоява, Н. В. Султанътъ запонѣлава, упражняйки своето господарство, или промѣна на министерството, или разпущане на Сѫбранието, съ надъжаване да стаятъ нови избори на прѣдставителитѣ въ срока, уреченъ отъ закона.

Чл. 36. Въ случай на неотложна нужда, ако Общото сѫбрание не е свикано, министерството може да прави разпоредби съ цѣлъ да прѣдпазяватъ отъ опасность или да запазя обществената безопасность.

Тия разпоредби, утвърдени съ царски указъ, имать врѣменно сила на законъ, ако не сѫ противни на конституцията.

Тѣ трѣба да се прѣдставятъ на общото сѫбрание, щомъ се то свика.

Чл. 37. Всѣкой министръ има право да присъствува на заседанията на Сената и на Сѫбранието, когато желаятъ, или пъкъ да се прѣдставя въ тѣхъ отъ единъ висши чиновникъ на своето министерство.

Тъй сѫщо има право да бѫде изслушанъ прѣди всѣкой членъ на Сѫбранието, когато е поискалъ дума.

Чл. 38. Когато поради рѣшение, взето съ вишегласие, единъ министръ се покаи да се яви въ Сѫбранието, за да дава обисления, той е длъженъ да отговаря на въпроситѣ, които му се от-

*) Ще го готовности даваме мѣсто на горното писмо, защото доказателствата ни дадоха: е да знѣзе истината на нѣщо. Но ни среща впечатление голѣмата чувствителность на автора по отношение писмото отъ Бъровецъ и по отношение „грѣха" на редакцията, че дала мѣсто на писмото отъ Бъровецъ. Писмото отъ Бъровецъ е направено въ една цѣлостъ и въдържание форма. Авторатъ на горното писмо е много по-рѣзъкъ и не само това, но той потъпкувана напълно казаното отъ Бъровецъ. Що се отнася до псевдонима, то не всѣкога е подходящъ по-рѣзъкъ, напротивъ въ много случаи е добродѣтель. И Бъровецъ не се плаши да пише и съ своето си. Той и напълно на редакцията е не позволя съ пьлно довѣрие.

(свѣдѣния) и обвиняванитѣ министръ-е дадъ своитѣ обяснения.

Ако комисията е на мнѣние да подложи тѫжбата на Сѫбранието, доокладъ за това нейно рѣшение се прочита въ нѣко заседание, и Сѫбранието, отказъ изслуша обяснения на министра, поканяхъ да присъствуява на заседанието, или на неговия братенъ, ако е въ Сѫбранието отъ двѣ трети на гласоветѣ въ заключенията на доклада.

Въ случай че сѫ приемать тия заключения едно писмено искане за даване подъ сѫдъ на обвиняемия министръ се изпраща до великия везиръ, който го прѣдставя на утвърждение отъ Н. В. Султана и по силата на царски указъ го прѣпраща на Възхоянния сѫдъ.

Чл. 32. Особитѣ закони ще опрѣдѣлятъ начина за сѫденето на министритѣ.

Чл. 33. Никаква разлика не сѫществува между министри и частни лица, когато е работа за сѫдбѣ, или за извъ̀ршѣ тѣхнитѣ дѣлжности.

Такива сѫдби се разглеждатъ отъ обвиненитѣ сѫдилища.

Чл. 34. Министрътъ, за чито даване подъ сѫдъ се рѣши отъ обвинителного отдѣление на Възхоянния сѫдъ, се отстранява отъ дѣлжностьта си, докатъ бѫде освободенъ отъ обвинението, подигнато противъ него.

Чл. 35. Въ случай, че се отхвърли отъ Сѫбранието на прѣдставителитѣ съ мотивирано гла-

ПОДЛИСТНИКЪ.

ОТОМАНСКА КОНСТИТУЦИЯ.

Великиятъ везиръ дава хоръ на докладитѣ, които му се прѣдлагатъ отъ разнитѣ министерства, било като ги прѣпрѫща, ако е потрѣбно, до Министерския сѣвѣтъ и послѣ ги прѣдстави на утвърждение отъ Н. В. Султана, било въ противенъ случай, като пареждa той, какъ да се прѣдлага на рѣшението на Н. В. Султана.

Особенъ правилникъ ще опрѣдѣли тия разни разреди дѣйа за всѣко министерство.

Чл. 30. Министрътъ е отговорни за дѣлата и дѣйствията отъ своята власть.

Чл. 31. Ако единъ или нѣкоолко члена отъ Сѫбранието на прѣдставителитѣ поискатъ да се тѫжатъ противъ нѣкой министръ, поради негоната отговорность, или въ случай на дѣла, които Сѫбранието има право да сѫди, искамето, що съдържа тѫжбата, се вражна на прѣдсѣдателя, който въ срокъ отъ три дни го прѣпрѫща на комисията, натоварена, въ силата на вкътрѣшния правилникъ, да изучи тѫжбата и да рѣши, има ли мѣсто да се подложи на разсѫждавания на Сѫбранието.

Рѣшението на комисията се взема съ вишегласие, отказъ сѫ били получени нужнитѣ вѣсти

дена златни и нѣкакви стари сребрени безъ нѣкаква стойность пари. Както сребѣрнитѣ монети сѫ оставени у менѣ за съхранение, тъй сѫщото и паритѣ. Тъй че тѣзи пари, както и записитѣ, аз сѫмъ биль и сѫмъ всѣкога готовъ, както съмъ го приелъ, да ги броя и прѣдамъ, за което нѣщо и много пѫти сѫмъ прѣдлагалъ на съселянитѣ си; обаче, всички отъ тѣзи, които се полуватъ съ честность и довѣрие, винаги сѫ ми отговаряли, че добрѣ сѫ си били у менѣ отъ всички, и нѣма отъ тѣхъ да ми заявѣ, че нѣкои си заинтересовани личности сѫ измалли тази инициятива, т. е. да ги прѣдамъ на тѣхъ; аз доставиѫ (да се не подкажѫ поне отчасти добрословѣть на селото ни, бива ли съ такава сила постжика да опропасти всичко това, сполучено съ такива мжки и борби, така отвѣднъжъ? . . . .

Относително построянето на училищно ни помѣщение работата стои тъй:

Дѣйствително, прѣзъ мѣсецъ февруарий т. г., прѣзъ което врѣме бѣхъ и азъ у дома си и за което нѣшо главнитѣ инициятори само пакъ аз, (Тази ми инициятива не е само сегашна, а още съ постѫпливанетѣ ми за кметъ (1893 г.), между голѣмитѣ ми борби, бѣше една и тази сѫщата най голѣмѣ, за построянето на училищно помѣщение; обаче, отъ тогавашнитѣ турски управни и отъ много мусевирлии и рушвечнльци отъ страна на противницитѣ ми, не можахъ да се снабди съ нуждното тогава рухстатиане, за постройката на ново училищно помѣщение, а се снабдихъ съ позволение официално за отваряне на училище, поневже такѣво позволение тогазъ нѣмаше), отадоре училището да се отвори, а причинитѣ, за да се прѣустанови започнатото му, сѫ двѣ. Първата причина е тая, че, когато отадоръ училищ. помѣщение за постройване, синхазие се находили тѣ се тамъ селяни, между които бѣха и нѣкои отъ дѣлжницитѣ на черковнитѣ ни пари; но на мнада покана кѣмъ посѣдвитѣ да си сеятъ нѣщитѣ вече борковетѣ, защото ни трѣбвѣть тѣ сѫмъ за изжѣлнѣта и на тѣхъ вече пѣла, нѣкои отъ дѣлжницитѣ, които сѣетахме за по-интелегентни, какво спорихъ? Направихъ въражение, че ужъ нѣмать тоновъ да дѣлгуватъ, колкото ими, да въ записитѣ и че съ голѣми лихви си ѫмѣ били дадени тѣзи пари, Нѣкои отъ останалитѣ другги дѣлжници, които нѣмаха намѣрение да се изплащатъ, тона и чакахъ. Дѣ погазъ никой отъ тѣхъ вече не бѣше се е изжалвалъ, а сега тоаи случай ими дойде тъкмо на врѣме и сгодѣнъ, та всичкитѣ отговорихъ: „нека платитъ тѣзи и тѣзи, тогава цѣе платимъ и ние", като, при това, поторихъ и сѫщитѣ възразения на горпоменатитѣ г-да интелигентни платци. Тъй що не можжха да се съберать поне нужнитѣ сумъ за цѣлта, разбира се, осѣнѣ тия за които спомеѫхъ по-горѣ, когато се намирать готови у менѣ на съхранение.

Втората причина е тая: Когато продѣлтата на уговорено врѣме е дошьлъ мѣсторъть, (прѣзъ врѣме аз вече не бѣхъ тамъ, а бѣхъ се дошелъ тукъ), да започне работата си, нѣкои членове отъ фамилията Гурковци и др., му заявили, че тази кѫща, дѣто се помѣщавше бившето дюрбян въгарянето на тая кѫща училище, било тъкмо собственость, останала имъ отъ бившитѣ му стопани за нѣкакви си дѫлгове кѣмъ тѣхъ. Това, обаче, правятъ, било като се яви лично, или като прати нѣкой висшѣ чиновникъ отъ своето министерство.

Обаче той има право да отложи своя отговоръ, ако смѣта за нужно, като взима въръхъ си отговорностьта за тоаи отлагане.

Глава IV.

За държавнитѣ чиновници

Чл. 39. Всички назначавания на разни общественѝ длъжности ще ставатъ съгласно съ правилницитѣ, които ще опрѣдѣлятъ условията за заслуга и способность, искани за приемане на дѣржавна служба

Никой чиновникъ, назначанъ по тия условия, не може дѫ бѫде уволненъ или прѣмѣстенъ:

ако не е доказано, че неговото поведение отрицава законно уволнението му;

ако не си е далъ самъ оставката, или пъкъ ако неговото уволение не се намѣри належащe отъ правительството.

Чиновникъ, който докажатъ добро поведение и честность както оная, чиято поставяне на разположение се намѣри належащe отъ правительството, ще имать право или на повишение, или да бѫдатъ пенсионирани, или пъкъ на плата въ разположение. Согласно съ разпорѣдбитѣ, които ще се опрѣдѣлятъ отъ особитѣ правилникъ.

никакъ не е вѣрно, напротивъ, тази кѫща е останала на селото за борчъ, дори борчъ на тѣхъ къмъ селото, а не къмъ частни лица. И така Гурджовци напомнили на прѣдприемача хинчъ и да не захвана строенето, та само да си работи за вѣтъръ, защото тѣ осѣнъ че нѣма да му позволятъ да работи, но щѣли и да заведатъ процесъ противъ селото, защото селото е държало тази кѫща повече отъ 20 години за общинска кѫща и училищно помѣщение. А какво направихъ? Нито борчъ съ тѣхъ заведъ, нито пъкъ ще заведѣть, защото и, какъ направятъ това, не могатъ сериозно мислѝ, понеже нѣмать никакви основания, а ще си останатъ както сѫ били, както сѫ и сега — хора способни само за хвирлъ-лъкъ и нищо друго.

Тъй стоятъ работитѣ въ кратцѣ, г-нъ редакторе, а не както е изнесено въ почитаемия ни вѣстникъ, а за дѣйствителностьта на всичко туй, можете да провѣрите, какѣто и отъ когото желаете.

А пъкъ азъ отъ моя страна, както много пѫти сѫмъ показвалъ устно въ селостѫ ни сѫмъ и сегия моитѣ селчани, и се'а чрѣзъ почитаемия ни вѣстникъ, публично -ти кажа, да си избератъ другго нѣкое довѣрено лице, да ми го прѣдставятъ и му прѣдамъ всичкитѣ записи и паритѣ, които са останали у менѣ на съхранение, та подирѣ, каквото знаятъ тоза нѣка направятъ съ тѣхъ, защото, както виждамъ, аз станахъ за нѣкои си г-да „Бѫрзовци" злоупотребителъ. Засега толкозъ.

А относително завѣщанитѣ пари отъ покойния свещенникъ, Божнинъ Ильовъ, и около тѣхъ нѣма никакви мистерия, защото, съгласно изпратено писмо отъ г-нъ Апостолъ п. Божиновъ минала зима до сегашния кметъ на селото ни, изрично заявила, че тѣзи пари се намирать у него, и щомъ като се започнало строенето на новото училище, щѣлъ да ги брои; тъй сѫщото имъ съмъ го челъ азъ лично.

Съ почитание: *Г. П. Тодоровъ.*

Писмо отъ града

До 1-на редактора на в. „Дебрски гласъ".

Тукъ.

Господинъ редакторе,

Моли бѫдете тъй любезни и дайте мѣсто въ колонитѣ на редактирания отъ васъ вѣстникъ на слѣдниятъ ми нѣколко реда.

Прочетохъ съ удоволствие статиятa „Вечернята на Дебърската просвѣтителна дружба", печатана на уводно мѣсто въ въ. „Дебърски гласъ", брой 27, г. II, отъ 26 м. м. Макаръ и въ общи чертъ да се описва вечернята съ въпросната статия, достатъчно е да разбере всѣки Дебранецъ, който се интересуча за върнежа и дѣятелностьта на софийската ни просвѣтителна дружба, какъ тя отъ година на година, но сигурно крачи напрѣдъ. Азъ лично присѫствувахъ на тая вечерняка и къмъ слѣдъ полунощь напустнахъ залата на „Безплатнитѣ ученически трапезарии", като изнесохъ най-приятни впечатления отъ всичко. Нѣма да повтарямъ нѣкъ казвано за много доброто изпълнение на програмата, защото това е напълно изчерпано въ цитираната по-горѣ статия, пъкъ и не е това моята цѣль.

Пишещитѣ тия редове е посѣщавалъ почти всички вечерници и излети, които настоятелстата на Дебърската ни просвѣтителна дружба въ София е уреждала въ течение на шестгѣзъ години, отъ когато дружбата сѫществува. Какъ винаги и тоа пъкъ настоятелстата уреди гостоприемство и на гости, водени отъ Дебрани, и такива имаше и тоаи пъкъ, но тъврдѣ малко, а посѣтителитѣ бѣха изключително дебрани.

Това обстоятелство ми направи особено приятно впечатление, и закрѣпи убѣждението въ мень, че нищо не е въ състояние да разколебае вѣрата въ голѣмата полза отъ дружбата и да отклони отъ пѫтя, по който сѫ тръгнали сѫмятелитѣ дебрани, членове на дружбата, които толкова голини сѫ указвали морилната и материалната си подкрѣпа и че тѣ винаги ще бѫдатъ такива. Повтарямъ, това обстоятелство изда да укрѣпи убѣждението у менѣ и покаже, че дружбата не чувствува най-малко разцѣлението, за което нѣкои заинтересовани дебрани разпрѫкнѣ, дѣто седнатъ и дѣ на которо стигнѣ. Нѣкои отъ тия господа да разпрѫкнѣ бѫзни за прѣматната вечерника, че била посѣтена само отъ нѣкакъвъ хора и всѣчески се силитъ да компрометирать стиналата тъй блѣсъна вечерника. Да не видишь едно нѣщо и да говоришь за него и критикуваешь е несвѣмѣстимо съ здравия разумъ, но когато човѣкъ иска да хвѫрли безоглено калъ, той не може до подбира сѫбстата, съ които цѣли постигнато на амбициитѣ си. Не знаи, какъвъ е чистия приходъ на вечерниката, но непрѣмѣнно ще бѫде задоволителенъ, защото салона бѣ пъленъ съ дебрани, а независимо отъ това прѣдполагамъ да е прибрана прилична сума отъ продажбата на дохарийнитѣ билети.

Тъй че неса знаятъ ония дебрани, които разправятъ небивалици, какво вечерниката щѣла да сключи съ дифинитъ и щѣло да накърни дружбата каса, че тоа нѣщо нѣма да стане за тѣхно най-голѣмо съжалание и че безъ тѣхната подкрѣпа дружбата ни сѫществува и не сѫществува.

Отъ казаното дотукъ ясно изпъква, че Дебърската просвѣтителна дружба въ София не чувствува никакво разцѣление. Настоятелстата на дружбата заслужава всѣка похвала за неуморимитѣ усилия, които полага за прѣуспѣванието на дружбата. То макаръ и съ тъврдѣ скромни сили, съ които разполага, уреди -ена вечерника, които задоволи напълно всички, които я посѣтихъ.

Горнитѣ редове, мисля, сѫ достатъчни да покажатъ истинското положение на работитѣ на онія дебрани, които тоаи или онаи ги заблуждава и съ това ги прави несъзнателни орадии на найдолнопробни амбиции.

София 29-х 1910 год.

Дебранецъ.

Истезанията на българитѣ въ Македония и Одринско.

Скопие. На 27 т. м. бѣлъ повикавъ отъ мюдрина на с. Зелениково свещеникъ Тодоръ Колевъ отъ с. Кожле, скопско, и прѣпратенъ съ единъ

Чл. 45. Тържеството за отваряне стаята въ присѫствие на Н. В. Султана, било лично, било прѣдставянѣ отъ великия везиръ и въ присѫствие на министритѣ и на членоветѣ отъ дѣлтѣ сѫбранія.

При това отваряне се прочита царско слово, което излага вѫтрѣшното положение на царството и сѫстоянѣто на въшнитѣ му отношения прѣзъ изтеклата година и посочва мѣрки, които се смѣта нужно да се приемать за слѣдната година.

Чл. 46. Всички членове на Общото сѫбрание даватъ клетва да бѫдатъ вѣрни на Н. В. Султана и на отечеството, да пазятъ конституцията, да изпълняватъ, когато имъ е повѣрено и да се въздържатъ отъ всѣко дѣйствие, противно на тия длъжности.

Клетвата се дава, за новитѣ прѣдставители, при отварянето на сесията, въ присѫствието на великия везиръ, а за другитѣ слѣдъ отварянето, въ присѫствие на наялежнитѣ прѣдседатели и въ явно заседание на сѫбранието, отъ което сѫ членове.

Чл. 47. Членоветѣ на Общото сѫбрание сѫ свободни да изказватъ своитѣ мнѣния или да даватъ своя гласъ.

Никой отъ тѣхъ не може да се свърже съ получване или обѣщания, нито пъкъ да му се влияе съ заплахи.

(Слѣдва).

жандарить до скопсия юзбашия, който поискалъ отъ него свѣдѣния за скрито оржжие. Свещеникътъ не можалъ да посочи никой отъ своитѣ сьселяни, войто да носи или да има скрито оржжие, въ отговоръ на която юзбашията му ударилъ три пляснини и му забранилъ да излиза безъ неговото разрѣшение взъ отъ селото.

Домашнитѣ на убититѣ 7 души и раненитѣ двоица отъ селото Калиища, Маринчо и Пробишътъ, като видѣли, че тѣхнитѣ оплаквания оставали безъ пасбалствие, дошли скрипоишь въ Скопие, кадѣто подали една молба до прокурора противъ безобѣнностьта на кратовскитѣ власти, обаче, прокурорътъ имъ повърналъ молбата и имъ казалъ да се отнесатъ до кратовския помощникъ прокуроръ.

На 27 т. м. бидо арестувани пиварятъ по бѣлгарската коренспондация на бѣлгарската митрополия въ Скопие, Хасанъ ефенди, тъй като направилъ прошение на селнитѣ отъ селата Айватовци, Бучнарацкъ и Бельовденско, въ което прошение тѣ правили запитване за тѣхнитѣ арестувани съселяни.

Скопие, 29/X. Въ Прѣсѣка, кочанско, войводата Симеонъ, придруженъ съ единъ четникъ, биль прѣсрѣщнатъ отъ единъ воененъ патрулъ. Войводата сполучилъ да избѣга, а четникътъ падналъ убитъ. Въ малашенско е станало сражение между четата на войводата Бѣлчевъ и сѣрната дружина на летния отрядъ (авджи табурь). Сражението се свършило безъ никакви резултати.

Въ скопския затворъ сѣ задържани 800 политически затворници и около 150 обвиненени прѣстѣлници.

Фонъ деръ Голцъ паша е повикалъ въ Велесъ по-главнитѣ офицери отъ пограничнитѣ постове, съ които е разговаралъ въ продължение на три часа. Той имъ е далъ наставления по поведението, които трѣбва да държатъ и е обѣщалъ да имъ изпрати електрически прожектори.

Въ тукашния затворъ умрѣ на 26 м. м. Лазарь Иванови отъ с. Сотинци, кумановско, всѣдствие на бой и истезания, на които е билъ подложенъ. Тѣлото му, посинѣло отъ бой, бѣше изложено въ тукашната черква „Св. Спасъ".

Извѣстнитѣ шпиониръ въ прѣме на обнародженаго Стойче отъ с. Живене, минавайки съ потерия прѣзъ кумановскитѣ села, на 21 м. м. пристигнали въ селото Градище и повикали отъ тримa селенія по 5 турски пари рушветъ, като ги заплашили, че въ случай на отказъ, не ще избѣгнатъ неговитѣ прѣслѣдвания. Селенитѣ се страхували да се оплачатъ.

Въ Окридско властитѣ изгонили българскитѣ поляци и ги замѣстили съ турци.

Въ Прибилци, демирхисарско, отъ прѣди е единъ мѣсецъ зжвѣ арестувани въ затвора трицестенія българи отъ селата, между които учителя въ с. Слоешица, Дойчиновъ.

Воденко, 30 окт. Разоржжителната акция започна и въ Воденско. Властитѣ си служатъ съ сѣдѣнъ пропонъ, както и другитѣ. На 22 того войсковъ отрядъ, начело съ двамя офицери, посѣти с. Кроницелово и по списъкъ извика селенитѣ: Ристо Крезовъ, Дине Крезовъ, Вани Минадевъ, Аламанъ и Вани Миновъ. Всикитѣ са смазани отъ бой, а най-жестоко са битѣ Дине Крезовъ и Вани Минадевъ.

На 24 того единъ отрядъ войници, начело на двамя офицери, блокирали селото Луковецъ. Сѣдѣлъ туй извикали и запишували на матрах Тре Ристовъ да свика всички селени въ селския участъкъ, вѣтно по списъкъ бѣли отдѣлени отъ останалитѣ селени: свещ. Кост. Наумовъ, Марко Ивановъ (60 год.), Ристо Ивановъ, Петко Карабатковъ, Дине Мишовъ и Ристо Петровъ Бешировъ. Останалитѣ селени бѣли разпуснати, а задържанитѣ жестоко бити, а най-грозно Марко Ивановъ и Ристо Петровъ Бешировъ. Послѣдния е въ Воденъ на лѣчение. Той прѣдставлява отъ себе подпухналa маса, облѣна въ кърви и прошарена съ синьо-черни синини. Селенитѣ отдавна прѣдаха духа кажейкото си оржжие, но, при това, власти-тѣ имъ търси още 4 манлихери и 17 пушки „грас". Въ това село е бити и женята на Марко Ивановъ.

Отъ Луковецъ войската отишла въ с. Поченъ. Тамъ тоже свикала селенитѣ и съ списъкъ търсила Трьчче п. Николовъ, Петре Чичовъ, селски кметъ, Христо Бояжновъ, Атанасъ Згулевъ, Петре Гоцевъ Кафриевъ, Ване Дрогъ Ванчевъ, Ване Поповъ, Дине Козиняковъ и Петре Мишановъ. Послѣдните двѣма се намирать въ Америка. Задържанитѣ сѣ бити много жестоко съ сопи по краката, ръцѣтѣ, тѣлото, а сѣдѣлъ тоа накарани да стоятъ на единъ кракъ съ издигнати нагорѣ ръцѣ. Войската продолжавала и въ сѣдѣ единъ часъ. Тоа бе бѣлъ. Сѣдѣлъ тоа били свикани всички маже отъ 15 год. нагорѣ и заедно съ битѣтѣ извадени поъ открито небе да стоятъ на единъ кракъ безъ вода и хлѣбъ нѣли 11 часа (отъ 10 часъть вечерьта по турски до 9 часъть зараньта). Поставени бѣше войници да пазятъ да не би бѣкой да стѫпне на двата краки. Приклади и ритници се спирѣли по измжченитѣ селяни. Ругатинитѣ нѣмали край. Питали ли да кажатъ, кой е крилъ нѣкога покойния войвода Лука Ивановъ.

МАКЕДОНИЯ ОДРИНСКО.

Амнистирани албанци. — Скопие, 29 октомврий тъзи год. Амнистирани сѣ съ султанско иراде всички албанци, които се намирать по планинитѣ въ́лнително и вонителенъ Иса Болетинецъ, Хасанъ Хюсеинъ и други, както и онѣи, кои-то забѣгнали въ Черна Гора. Иредето мотивира тази мѣрка съ лошото положение по турско-черногорската граница, постоянитѣ нападения на арнаутскитѣ чети изъ Дебърско, които нахлувать въ селата и тормозятъ населението и най-сетнѣ съ непълното още умиротворение на Албания, въ́рнѣка потушаването послѣдните военени подъвъ въ страната. На онѣи, които не сѣ извършили никакво прѣстѣпление и които докажатъ своята вѣрность къмъ държдавата, оржжието ще бѫде повърнато обратно. Иса Болетинецъ и Хасанъ Хюсеинъ, които сѣ въ ръцѣтѣ на властитѣ, за лице само ще бѫдатъ сѣдени и лишени отъ оржжието имъ за извѣстно вѣрме. Правителството ще внесе въ парламента единъ законопроектъ по амнистията. Освѣдомителнѣ албански кръгове заявяватъ, че много малко отъ тѣхнитѣ съотечественици ще сѣ възползуватъ отъ тая амнистия. Колкото за водителитѣ имъ, никой отъ тѣхъ не мислиять да се врѫща.

Солунски вѣсти. Отъ Солунъ телеграфи-ратъ: Вѣстницитѣ прѣдаватъ, какво въ околноститѣ на с. Тодорче, карджа-збарско, е станало сражение между селни жандармерийско отдѣление и нѣкаква българска чета. Сражението се било свършило безъ никакви жертви.

Арестуванитѣ въ Битоля лѣе Доревъ спорлучилъ да докаже прѣдъ битолския военно-полеенъ сѣдъ фалшивостьта на мнимото комитетско писмо, което бѣ публикувано въ вѣстника „Некри-Хакикатъ".

Австро-турско съглашение. Берлинскиятъ кореспондентъ на „Танъ" отъ вѣренъ източникъ съобщава, че въ началото на 1909 г. между Австрия и Турция е сключено съглашение, което гарантира на Турция статукото, а сѣщо и подръжката противъ Русия и България, въ случай нѣкое нападение противъ Турция. Послѣдната се задържавала да не дава никому никакви концесии безъ съгласието на Австрия.

Холерата въ Цариградъ. На 3 т. м. въ Цариградъ сѣ констатирани 90 нови заболѣвания.

Холерата въ Одринъ. Одринъ, 29. Градъть Одринъ, както и нѣдѣя нѣлѣетъ сѣ съвръшено заразени отъ холера. Сѣмитѣ власти признаватъ това, но недавятъ никакви статически свѣдѣния за заболѣванията и умиранията. Въ́рва се, че между турнитѣ има най-много холерни случаи, обаче, старателно ги сѣкритъ. На 26 м. мѣсецъ сѣ заболѣли отъ холера 10 войника и сѣ умрѣли 9, на 27 м. сѣ заболѣли четирма и сѣ умрѣли троица. Из-между гражданското население прѣзъ сѣщитѣ дни сѣ умрѣли шесть души. Днесъ сѣ отбѣлѣзани петь смъртни случаи.

Днесъ се получи телеграфическо съобщение отъ Йоанеградъ, че всѣдствие заболѣването отъ холера на единъ ученикъ въ бѣлгарското училище въ тоаи градъ, властитѣ сѣ разпоредили да бѫдатъ затворени въ продължение на десеть дни всички градски училища.

Холерата въ Турция. Завчера на 30 октом., между войскитѣ въ одринския гарнизонъ сѣ констатирани 60 нови холерни заболѣвания, отъ кои-то 51 смъртни случаи; прѣзъ сѣщия день въ Цариградъ и Тузла е имало 20 смъртни случаи.

ХРОНИКА.

Апелъ. Извѣстно е на читателитѣ на в. „Дебърски гласъ", че въ́рнѣки всички незагоди, които се изпрѣчиха въ пътя за редовното и́ излизе на вѣстника, той, съ общитѣ усилия на Дебърската просвѣтителна дружба въ София и клоноветѣ ѝ въ Варна, Орѣхово, Горня-Орѣховица, Фердинандъ и Лом, чинто органъ е той, и благодарение на подкрѣпата на абонатитѣ, вѣстникътъ излиза отъ вече еда година и половина, и пакъ, осланяйки се на сѫщитѣ тия съчилени фактори, ще продължава да излиза съ сѫщата увѣренность. чe той е за нашето единство, за нашата просвѣта и като защитникъ на общитѣ на дебрянина интереси е́дна наложителна необходимость.

При все това, обаче, за цименти́рянето основитѣ на това благородно дружбено прѣдначинание, потрѣбно е още съдѣйствието на мнозина нашинци, които не отъ нежелание, а просто отъ сѣбилиность и, че, въ взели участие въ́ общо дѣло, съ което дебрянина може да се гордѣе.

Още прѣди да се почне издаването на вѣстника, Редакционния комитетъ съ особени писма, въ́зъ е́ти по-малки писали всички дебрани, кой съ какводо може, да се притече на помощь на общото дѣло.

Редакционность, сѣтрудничеството, информацята, абонирането на вѣстника, готовностьта на дебрянина да се притича на помощь на общитѣ дѣла, заслужаватъ най-голѣма, отлична похвала!

Ако има нѣщо, отъ което най-много да има потрѣба вѣстника, то е *нуждата отъ дѣятелни настоятели*, които да се грижатъ за прѣдплата на абонамента отъ оний абонати, които, не че не жалятъ да си изплащатъ редовно абонамента, а просто, поради залисия и грижи по своитѣ частни работи, изпущать навѣрмето му изплащание.

Ако тоя въпросъ за настоятелството на вѣстника бѫде по-добрѣ уреденъ, съ положителностьта може да се каже, че цѣлизанието на тоя систематъ за дебрянина се гарантира за редъ години.

Прѣдъ видъ на това, считаме за нужно да се обърнемъ съ апелъ къмъ всички оний добри и съвестенѝ дебрани въ́ всичкитѣ градове на царство България и странство, които могатъ да услужатъ въ тая случай на вѣстника, да се притекатъ на помощь съ труда си, както пишущи, събирачи на абонамента и редовни кореспондентъ на вѣстника. Желащитѣ да станатъ такива, умоляватъ се да съобщатъ тоа на Редакционния комитетъ, който ще имъ изпрати нуждитѣ квитанции за абонаментитѣ, кato въ́ сѫщото вѣрме ще ги обвѣрнѣ вѣстника за редовни настоятели на „Дебърски гласъ".

Отличнитѣ приемъ, който намѣрѝ вѣстника „Дебърски гласъ" между всички дебрани, ни ласкае да въ́рваме, че тъй ще намѣрѝ и въ́ слу-ая нуждата подкрѣпа.

Отъ Редакцията.

Лични. Замина за родното си мѣсто г. Стръ-зо Илиевъ, сѣвѣтникъ въ настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ столицата. Сѣщо така замина за родното си мѣсто е́дна група дебрани отъ с. Селце (Джуца). Пристигна въ столицата, е́денъ отъ Ромъния, Христо Поповъ отъ с. Дрѣновъ съ сина си Стефа, които отиватъ за родного си мѣсто.

Откриването на парламента въ Цариградъ. — Тази голяма тръжнѣ гъзно се отвори на 1 ноемврий парламента въ Цариградъ.

Смутове въ Дебъ;ско, Солунъ, 4 т. м. За потушаване на новитѣ смутове въ дебърско е заминало отъ Битоля е́дно артилерийско отдѣление.

Малка поща.

Русия, Екатеринославъ. — Г. г. Х. Петовъ и С. Серафимовъ, сѣ сме ви изпратили чисото на абонатитѣ. Просимъ извинение. За напрѣдъ ще ви изпратимъ е́дно решение. Благодаримъ, че сте се загрижили за разпространението на вѣстника.

Дебаръ. — Г. Димитръ Иванесъ, инспекторъ. Въ́рхата на Вашѣ адресъ ще Ви изпратимъ два броя по-вече за г. г. Петъръ Димитровъ и Божинъ Костовъ. Молимъ разпоредете за тия се прѣплатѣ редовно.

Елинска, Алекса-ндрия. — Г-нъ Атанасъ Аванонов Туловски, изпращаме ви редовно вѣстника. Поискайте отъ́ѣдното отъ гъмошинитѣ.

Египетъ, Александрия. — Г-нъ Русе Теофановъ, ще ви изпращаме вѣстника.

С. Царско Село (Чарпанко). — Г-нъ Аргиръ Статановъ, ще Ви изпращаме вѣстника; годишнитѣ абонаментъ 6 дрм.

Плодинъ. — Г-нъ Т. Атанасовъ, молимъ обадете ни стария си адресъ.

Станкинъ. — Г-нъ Серафимъ Петровъ. Отъ е́динъ вѣсесъ насамъ изпращаме Ви вѣстника въ с. Хвойна (Станкинъ)по Ваше желание.

Сѣръ. — Г-нъ Т. Гюревъ, ще се съобразимъ съ отворено Ви писмо, въ адресъ Ви не е тъкмѣ.

Отъ Администрацията.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*

Печатница „Витоша" на Георги Богдановъ С-не.

Година II. София, 30 януарий 1911 год. Брой 29.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО

Единъ брой 10 ст. Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За членове на дружбата и клиоветѣ и . . . . . 5 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 6 лева.
За страństво . . . . . 8 лева

Уредна
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за вѣстника се изпраща до редакционнѣ ул. Нишка и Бул. Фердинандъ, ъгъла к.ф. Нова Америка.

За обявления се плаща на първа страница по 50 ст. на гармоненъ редъ, на четвѣрта страница по 20 ст. на гармоненъ редъ.

Г-ца Стефанка х. Кочева
и
Г-нъ Крумъ С. Прокоповъ
СГОДЕНИ
София, 20 януарий 1911 г.

КЛЕОПАТРА

историческа романъ отъ Райдера Хагрда.

Прѣвелъ *Лазаръ Димитровъ* и *Георги Вагнеровъ*, ученикъ.

Тѣзи дни излиза I частъ и струва 70 ст

Въ скоро врѣме ще излѣзатъ и другитѣ двѣ части послѣдователно една подирь друга и ще струватъ по 80 ст всѣка

Ще се складиратъ въ книжарницитѣ на г. Иванъ х. Николовъ въ София и на Руси Ивановъ въ Хасково.

София, 30 януари 1911 г.

Отъ издателя *Стоянъ Несторовъ.*

М. Ф. Македонски

20 годишенъ спеціалистъ-механикъ и учитель по бродерия, ул. „Пиротска", № 29, продава щепни машини „Адрана", дава уроки по бродерия и нагъ-вдения безплатно, приема всѣкакви шевни, щикъ и бутонъ машини;

Продава отдѣлни части, като сноплали, масленици, кошци, масло, отворки и игли за всички видове шевни машини.

Шевнитѣ машини „Адрана" сѫ незамѣнимѝ, сѫ и безъ сноплала, шиятъ напрѣдъ и назадъ, приспособяватъ се по най-лесенъ начинъ за бродерия.

Найсолно изобрѣтение е машината „Адрана"

Прочее, купуватѣ машината „Адрана" въ бродерия на мѣсечно и сезонно изплащане!

ОБЯВЛЕНИЕ

Съобщаваме на г. г. турбечитѣ дебрани въ България, Румъния и другаде, че въ хана на, който е въ центъра на гр. Скопие, при „Хасъръ Пазаръ", ще намѣрятъ най-голѣмитѣ удобства и отлична пристаня при вай-умѣрена цѣна. Освѣнъ това, на нашия ханъ се настанятъ и всички каравани, идещи отъ гр. Дебръ, и прѣзъ цѣлъ мина кореспонденция за Дебръ и обратно.

Съ отлично почитание

Братя Марко и Трифъ Стоянови, хаджии.

Честитки на имени дни.

8 ноемврий 1910 г. — Архангелъ ден.

1. Михаилъ Петровъ	3 лв.
2. Ангелъ Трѣфоновъ	2 „
3. Гавриилъ Деспотовъ Котинковски	5 „
4. Гавриилъ Дишовъ	5 „
Гс чко	15 лв.

Къмъ абонатитѣ си.

Съ сѣдна почтурка на вѣ. „Дебърски гласъ", излѣзоха прѣзъ новата година и изпратена своеврѣмено на абонатитѣ, ний обясняхме причинитѣ за врѣменото спиране на вѣстника, въ това обяснение бѣше много кратко, защото бѣхме думнѣ: едва можахме да склонимъ печатаря да ни напечати тази притурка, и за всѣка дума се дръжеше смѣтка. Сега, когато нѣкои стачки е прѣкратена можемъ по-нагъло да се обясняваме и намирамѣ за необходимо да сторимъ т ва въ тозн брой.

Нека зaвимъ категорично най-напрѣдъ, че единствената причина за врѣменното спиране на вѣстника въ дадения случай е стачката обявена отъ всички работници по печатницитѣ въ столицата. А че това е така доказа се отъ обстоятелството, че ний веднага сѣдъ свършването на стачката почнахме издаването на вѣстника.

Въ едно нѣщо сме виновни ний къмъ абонатитѣ си, че не сѫ имѣ знаяхме веднага, щомъ се почна стачката, какво въ тяхна спор врѣменно и то поради непредвидими причини (force major) не направихме това по двѣ причини: а) мислѣхме, че абонатитѣ ще се изучатъ за стачка, чрезъ ежедневнитѣ вѣстници, и б) мислѣхме, че абонатитѣ ще се изучатъ за стачка, чрезъ ежедневнитѣ вѣстници, и да обяснѣ сами причинатѣ; на доря поиѝ помолихме всички ежедневнини да сѫобщатъ за врѣменното спиране на нашия вѣстникъ, и нѣкои вѣстници ни услужиха, а именно „Балкъ ска Трибуна, „Камбанѣ"; 2) надѣвахме се, че стачката скоро ще се свърши, та изпадна работа бѣше да сѫобщаваме за спирнетѣ ни нашенередовностъ тъ и стачка се продължи и вече отъ 2 мѣсеци та бѣхме принудени сѫ голѣми мѫки да изплатимъ на печатарятъ, за да ойи снимъ работата, какъ стои

Ама нѣкои могатъ да ни въразятъ, както и ни въразяваха, какъ ежедневнитѣ вѣстници изпадатъ, па и други нѣкои даже само нашитѣ не сѫ тъ да изпадатъ. И на това въразяжение ще отговоримъ. Ежедневнитѣ вѣстници сѫ търговски прѣдприятия и получаватъ отъ разни мѣста подръжка, и тѣхното спиране значи опрощаване на прѣдприемача, та тѣ й принудени и сѫ по-скъпа работа да не сеи-ра прѣдприятието. Но и ежедневнитѣ вѣстници, какъ и нашата, само тѣ си знаятъ: тѣ-бъще да пазятъ намѣренитѣ нѣколко и скъ-о плащани работници сѫ ревнивци Дори и нѣкои отъ ежедневнитѣ вѣстници чакъ кръ-кра на стачкатъ помнаха, и тѣ ни-ра редовно, както бѣше, напримѣръ, сѣ-ва „Дѣнъ". А нашитѣ средства сѫ твърдѣ скроми и сѣбирани по единъ-дай труденъ начинъ, та не мѫжмъ да плашимъ добрѣ и тъй цѣла само и само да излиза вѣстника. Но и съ средствѣ по-малко да разполагаме пакъ не ще можахме да издаваме редовно вѣ тника прѣзъ-рѣме на стачката, понеже нѣмаше работници

Мно ина отъ нашитѣ абонати сѣ писма или устно ни се сѫрѣха, други обвинявахъ, трети отвраха и по-лдѣчъ. Разбирамѣ, всичко това ставаше прѣди незаразумѣние, поради незнание, какъ стои работата. Разбира отъ тѣзи упрѣци не се обижда-ме. Напротивъ, това обстоятелство ни много разви То показа, че вѣстникътъ е тъ-а прѣкрасна связка за абонатитѣ и въобще дебрани. Ще рече, у дебрани се закоренило съзнанието че издаване на вѣстника е отъ грамадна полза. Не само много писма отъ абонати получихме прѣзъ кратко врѣменото спиро не на вѣстника, нѣ прѣзъ това врѣме получихме и доста писма за нови абонирания. Тѣзи явления при всичкитѣ непредвидими дори трудности при изданието и списанието на вѣстника, ни окуражиха и ни карать да употрѣбимъ закаръ сѣтнато за добранина.

Но сега да обѫрнемъ листото, да обѫрнемъ другата страна на парата (монетата). Вѣстникътъ излиза годишно въ 52 броя. Всѣки брой струва за печать 40 лева. Значи за печать годишно трѣбва 208 л. Да ѝ бѫдеще печата може да стане и по-сжкъ. За поискания марки за всѣки брой отиватъ 12 лв. Слѣдователно за печать и експедиция всичко 2704 лв. Това е на двѣ стотинки. А колко ще отидѣтъ на дребно? Тази годинѣ, колкто е извѣстно вече, редакцията издаде като премия на абонатитѣ на вѣстника — разбира се, само за онѝя, кои сѫ платили абонамента за втората годишнина на вѣстника — стѣнѣнъ календаръ, който струва 800 лв. А ний имамѣ 700 абонати, отъ които, кои половината плащатъ, покъ е добрѣ: половината печатя излиз. За жалѣ, и половината редовно не плащатъ Готова какъ ще излиза р дени вѣстника? Дедалъ всичкиятъ товаръ на Дебърската просвѣтителна дружба въ Софи: тѣ ѝ отъ цѣлъ-ѝ годинѣ ѝ прѣкъ-ѝ го дава за вѣстника. Нека се знае, при това, че никаква запрата не се дава на тия, които пишатъ и тия които експедиратъ (разнасватъ) вѣстника. Ето защо прѣдлагамъ вниманието дори отъ редовнитѣ абонати, остави о ня, които не сѫ изплатили ѝ нѣмъ то о. Разбирам, да ожде взискателенъ човѣкъ къмъ другитѣ, но, ако той е виноватъ, прѣди всичко, къмъ себе си. Мѫчно е ойно на единъ абонатъ, по единъ или дръ-ъ нашитѣ да внесе абонамента си въ касата на редакцията, като отиде единъ-ѝ въ годинята на поща или като изпадне едно писмо единъ-ѝ въ годинята на единъ свой познатъ или приятелъ въ Софи, да му услужи; а не ойо-то мѫчно, или нищо не бѫло, цѣла година х ратъ прѣкъ-ѝ Вѣрно да се ангажатъ ѝ физическа и умствена работа и на се мачатъ хатъ Христа. Не само това, но еще въ бѫдѫще приятелитѣ дружи неволи, които мѫжно мъ гатъ да се поносятъ.

Ето защо въ слуѫая е необходима ония крѣчта на всичкитѣ интелигентни и разумни дебрани, нужа е подкрѣпата и отъ страна на другитѣ Дебърски просвѣтителни дружби въ Българ. Дружолитѣ трѣба да се старатъ не само да разпространятъ вѣстника, но и за пробиране абонаментитѣ и да се стараятъ на помощ материални и морално за осигуряване издаване на вѣстника, неговото подобрѣние, какъ и за издаването и редъ книжки отъ редъ и тъ-ъ е-ни нече изглежда, какъ, що описва *Героическото сражение на дебрскатъ чета при „Чаврилъ"* подъ войсводата на *Максима*, какъ легенди и други книжки и като стѣнѣнъ календаръ. Тѣ-ъ какъ ще ѝ-ъ дружби, трѣба да се притекатъ на помощ отдѣлни лица или групи отъ лица, които ѫ уобдени въ ползата отъ вѣстника и тѣ да се стараятъ за распространението ѝ и за събирането абонаментѝ.

Вѣрно е, че трѣба да се искаъ абонаментитѣ но кой да ги иска, когато ний-мѫ е ни-мъ-ъ ъ-ъ-ъ-

ПОЛОЖЕНИЕТО ВЪ ДЕБЪРСКО ПРЕЗЪ ПОСЛЕДНИТЕ МЕСЕЦИ.

Сръбската пропаганда

Похватитѣ на сръбския владика Варнава.

Иването на Въ-рвана се очѫкваше прѣди всичко да бѫде въ нашия градъ Дебъръ. Сѫщо, що напрви отклонъ — не се съобрази съ общѣ-приетѣ редъ, да се еви най-напрѣдъ въ гр да и се прѣдстави прѣдъ властитѣ, та съ тѣхно разрѣшение да излѣзе по обноклъ и и нѣсти „своето паство", ако имаше и кѫдѣто имаше таково. Сѫмодователно, той почна своята дѣйность „яко тать и разбойникъ". И затова си има своитѣ дъбъръ причини. И тѣ са ясни за всякого: можение да не види нито едно село изъ Дебърско, а само щѣше да ги слуша, или, както казвать у насъ, щѣше да ги гледа съ любови (инокоъ) отъ Дебъръ.

Съ сментата си Варнава най-напрѣдъ се отбилъ въ с.ъ Трѣсенче (Долна-рѣка). Прѣспалъ вечерьта въ селото. Сутринта отслужилъ въ малката черквица „Св. Никола" литургия. До 1903 год. тая черквица служила за обща гробница на селото, а сѣдѣъ тая дата е приспосена отъ сърбомаитѣ съ помощьта на рушвети и съ съдѣйствието, спечелено по тоя начинъ, на правителствени лица отъ кайнакамлъка въ Джерниница. Слѣдъ това отиналъ въ с. Галичникъ (Долна-рѣка), отъ тамъ въ с. Маврово (Гостиварско). Подиръ 4—5 дена се върнѫ обратно и посѣти с. Трѣбаиче (Долна рѣка), находяще се сѫщо въ манастира „Св. Ивинъ-Бигоръ", по единъкия поводъ, че въ това село имало една кѫща, както да признава вѫдомството на патриашията. Оттамъ Варнава пристигна въ града ни, слѣдъ като прѣдварително проучи пазиса за свои успѣхъ въ Дебърския край.

Всякъ, дѣто е минѫлъ, прѣдлагалъ на колебливитѣ и влиятелни селяни паритѣ мѣсечни възнаграждения, сѫщо което отъ тѣхъ искалъ: отъ едни само симпатии кѫмъ дѣлото на пропагандата и тайно съдѣйствие на нашетѣ хора, а другитѣ пъкъ искалъ по-самоотвержена работа — сѫщуо постоянна заплата, да бира се за прѣусѣпване на дѣлото, именно за поспъбоането на нѣкои по-важни поселища въ нашия край.

И тукъ, въ града, за голѣмо съжаление, той можа да подмами, съ пари и обѣщания за добрѣ осигурено материално положение, и кѫсолина. И единъ отъ епархиалнитѣ съвѣтници бѣше съблазненъ отъ сръбското злато, а именно Иванъ Ѣоровъ, чиито кѫща взеха подъ наемъ за сръбско училище сѫщо 20 наполеона годишно. Съ тая сума, които прѣдварително внесоха на Иоана Ѣоровъ, сърбомаитѣ, осѣвнъ че можаха да осигурятъ помѣщение за училище, но и антагонираха речения господинъ да сѫкрие на интереситѣ на сръбската пропаганда. Нѣма да говоримъ за частини жиноти на казаения тукъ, но той е онзи, който съ Але Пруница заедно умъртвиха не прѣди много единъ българинъ отъ с. Гореци; тоѣ е бѣлъ винаги мекере на изединитѣ турци въ града. Съ своята дилерия постъпка нанесе единъ срамъ на избирателитѣ българи, които дадоха гласа си, той да засме важния постъ епархиаленъ съвѣтникъ. Той заслужава отъ тия избиратели не само прѣзрѣние за позора, който нанесе надъ всичко българско въ нашия край. И другъ единъ, на име Таме Сарекъ, стана сърбомаинъ, само затова, че епископъ Варнава му даде 20 наполеона, съ условие да ги не врѣща никога, ако остане за винаги сърбомаинъ. Зя да се осигурѣ, сърбомаинтѣ, го накарали да заложи срѣщу горнитѣ 20 наполеона часъ отъ имота си, та ако измѣна на интереситѣ на пропагандата, да усвоитъ тази часъ на имотя му.

Виждате отъ горното се какви срѣдства си служи още отъ началото епископъ Варнава. Тъкмо така той може да се надѣе на нѣкакъвъ успѣхъ, благодарение на инсервиционнитѣ отношения, въ което се намира тукашното население, на простота и обстоятелство, че сѐ що се намѣрятъ хора разнадени и слаби да се поддадатъ на сръбското злато и затова още, че нѣма да срѣщне противодѣйствие отъ никого въ тоя начинъ на вербуване свои хора.

Зя да си съставите по-ясно прѣдставление за сръбското злато, което се харчи отъ духовалнѣто на Варнава насамъ, считамъ за уместно тукъ да прѣдстави единъ подробенъ и автентиченъ списъкъ на свещеницитѣ, войводи, четници, кметове и пр. вечни субсидирани отъ сръбската пропаганда въ Кичевско. Ето тоя списъкъ:

1. Свещеникъ Христо, нуждемъ на Порѣчкия мънастиръ, освѣнъ мънастирската заплата, получава отъ пропагандата $3^1/_2$ л. т. мѣсечно; 2. свещеникъ Кърсте отъ с. Мънастирецъ 4 л. т. мѣсечно; 3 свещеникъ Захарий отъ с. Томино 2 л. т. мѣсечно; 4. свещеникъ Хариторъ отъ Томино 2 л. т. мѣсечно; 5 свещеникъ Генадий отъ с. Бенче 2 л. т. мѣсечно; 6. свещеникъ Етимий отъ с. Бенче 2 л. т. мѣсечно; 7. свещеникъ Пѣтко отъ с. Дѣвичъ 2 л. т. мѣсечно; 8. диконъ Софроний отъ с. Крушие 3 л. т. мѣсечно; 9. свещеникъ Димо отъ с. Цръшино $2^1/_2$ л. т. мѣсечно; 10. свещеникъ Иванъ отъ с. Цръшино 2 л. т. мѣсечно; 11. свещеникъ Часе отъ с. Крапа 3 л. т. мѣсечно; 12. свещеникъ Велко отъ с. Игощъ $2^1/_2$ л. т. мѣсечно; 13. свещеникъ Никола отъ гр. Призрѣнъ $4^1/_2$ лева т. мѣсечно; 14. свещеникъ Иосифъ отъ Ташлидже 4 л. т. мѣсечно; 15. свещеникъ Силвинъ отъ с. Оранци 3 л. т. мѣсечно; 16 войвода Дѣвитъ отъ с. Крапа $3^1/_2$ л. т. мѣсечно; 17 войвода Божко отъ с. Видъ 3 л. т. мѣсечно; 18. войвода Михаилъ отъ село Бросъ 3 л. т. мѣсечно; 19. войвода Змѣйко отъ с. Бѣлица 3 л. т. мѣсечно; 20. четникъ Ѣорѣе отъ с. Видъ 2 л. т. мѣсечно; 21. четникъ Дмитръ отъ с. Цръшино 2 л. т. мѣсечно; 22. четникъ Михаилъ отъ с. Локвица $2^1/_2$ л. т. мѣсечно.

Обѣщани заплати на Л ямчанитѣ:

На Арсо 3 л. т. мѣсечно; 2. на Иванъ 3 л. т. мѣсечно; 3. на Сѫвре 3 л. т. мѣсечно; 4. на Дѣменъ 2 л. т. мѣсечно; 5. на Мицко 1 л. т. мѣсечно; 6 на Пѣлде 3 л. т. мѣсечно; 7. на свещеникъ Димо 3 л. т. мѣсечно.

На 1 ноемврий т.-г. Св. Безсребренник Козма и Дамянъ, бѣ патрониня (храмовъ) праздникъ на прѣдмѣстия въ с. Горно-Мелничани (Долна-рѣка) Варнава искаше да поспѣдъ, и на тая цѣлъ, обѣщае неговото желание бидѣ осуетено, защото свеоврѣменно, на 31 октомврий с. г., подѣле се отъ жителитѣ на селото и отъ страна на българската митрополия единъ отъ тѣхъ, на име Ѣ. въ избѣрания да поспѣшава чуждо село. Пъкъ тъкмо на тоя день замина за горѣломѣнатото село дѣдо Козма, българския митрополитъ, и на 1 т. м. отслужи архиерейска литургия. Тая пъкъ на отпора владика не се хареса на тукашнитѣ власти, защото отъ тоя се наскѫрбиѣ Варнава, а се хареса на сѫщитѣ власти, прѣди да дойде въ Дебъръ, Варнава да бѫдѣ на седѣнъ, като разбойникъ, безъ надлежното разрѣшение. Послѣднитѣ, за да си покажѫ права и за да не пазе въ очитѣ на „своитѣ паства", на 7 т. м. замина за сѫщото село Горно-Мелничани, дѣто имя 12 сърбеани се кѫщи и 17 български, макарь и властъта да не бѣ му разрѣшила, и на 8 с. м. по единъ мошенически насилствен начинъ служилъ литургия въ селската черква. Що опинъ подробно тоя насилоичесто мошенѫчество на „християния служителъ", защото тоя е твѫрдѣ характерно и рисува що за човѣкъ и християнинъ е Варнава. Свещеникътъ Мѫчие, сърбомаинъ, роденъ отъ гр. Дебъръ, изпитъ до горѣпость, се подаде на мошенническото на сръбския владика. По скроенъ прѣдварително планъ отъ владиката поиѣ Мѫчие заминалъ още на 7 ноемврий кѫдѣ обѣщъ за селото и, щѣ-щѣ дошелъ, помолилъ църкарта да му отвори черквата, за да чете вечерня. Клисарката, безъ да подозира интригата, отворила черквата и поиѣ Мѫчие, безъ да върви нѣщо въ черквата, се бавилъ доста врѣме въ нея и си излѣзъ, но останѫлъ въ черквата торбата си съ черковнитѣ книги и трѣби. Кѫсно излѣчерѣ пристигнѫлъ и Варнава съ другитѣ свещеници, дяконъ съ свитата си пристигнѫлъ, заедно съ селянитѣ, тоа вечѣ разбрали, че сръбскиятъ владика ще иска да служи въ черквата и рѣшили да не му позволятъ, за не да влѣзе ключоевѣтъ отъ черквата. Обаче, подучени отъ владиката, дѣтия селянин-сърбомаини помолили селянитѣ да отворятъ черквата само поиѣ Мѫчие да си вземе торбата съ книгитѣ, когато забравилъ въ черквата. Съ молби и умѣрения най-послѣ селянитѣ се съгласили. Но доколкато поиѣ Мѫчие се разправилъ съ селянитѣ въ черквата и не искалъ да излѣзе отъ нея, Варнава съ свитата си пристигнѫлъ, влѣзѫлъ въ черквата и не рачилъ да излѣзе. Прѣзъ нощьта извѣршилъ служба.

Българитѣ отъ поменатото село протестирахъ за тази неокачествена постъпка на Варнава прѣдъ власъта, като подадоха харзовалъ. Какви ще бѫдатъ резултатитѣ отъ тоя протестъ на българитѣ, допжте ще стоѣ.

Въ сѫщото село комисията, които отиваше по селата за уреждане черковно-училищнитѣ разпри, съобразно новия законъ, варочно е останила 22 кѫщи неправилно нанесъ кѫмъ Екзархията, нито къмъ патриашията. Тѣзи оставени кѫщи всичко са българи и признаватъ екзархията. И зя тази постъпка на комисията опеправданитѣ напрвнаха протестъ прѣдъ властта.

Варнава заминъ за Горня-рѣка. Тамъ обѣщалъ всички села и обѣщавалъ пари на кметоветѣ, свещеницитѣ, учителитѣ и по-видитѣ хора.

Въ с. Кленье (Голобърдо), можжа да сѫблазнатъ сѫрбитѣ бъдъгодишнии български учитель, който е свѫршилъ IV отдѣление въ българско училище въ Солунъ, родомъ отъ сѫщото село, кмета Василъ Пѫкушъ, една развалена и продажна личность, и още нѣколко селяни и отворъ сѫрбомаинско училище.

Отитаха се сѫрбитѣ да направятъ сѫщото и въ с. Стеблено, но не имъ се удаде. Прагъ бѣли хора да склонятъ свещеника Маленка да стане сѫрбомаинъ, но той ги отбѣсъчилъ. За завѣлъвване е, чи тоа свещеникъ е сръбски вѫлнтаинъ.

Дебъръ, 14 ноемврий 1910 г

(в. Прѣпорѣчъ бр. 308, 5/XII. 1910 г.)

Сръбската пропаганда въ Дебърско явно подкрепна отъ турската власть.

Сръбскиятъ владика въ града ни тури въ усилено движение своитѣ агенти и отворя широко кесията си съ сърбско злато да печели свои привърженци, за да можа да изпълни да вербуква „свои паства". Доколко той ще сполучи въ тоа, е единъ голѣмъ въпросъ, но съ нечестнитѣ и долни срѣдства сѣе разпрѣ между тъй запазеното отъ поквара българско население, за чиито нужди, сѫщо и въ сѫщата редница фанти, провѣрени и неопровержими, са похватитѣ на тоя „Христовъ служителъ". Тъкъ искамъ да дамъ по-подробни данни въ тая посока и да посочи на фактъ, който явно показвамъ, че властъта съ особна заинтерестованість и нечута ревность, официално, насърчава и съдѣйствуа на сръбската пропаганда. Това поведение на мѣстнитѣ власти, сигурно, е продиктувано отъ Цариградъ и съ каква цѣль, за всѣкого е понятно — да се омаломоши по всѣкакъвъ начинъ и съ всички срѣдства българскиятъ елементъ.

Селото *Кланье* е селанище на мюлурнинъ. То е смѣсено отъ християни и помаци българи и е центъръ на мѣстността Годобърдо. Сръбската пропаганда тукъ иска съ всички срѣдства да се заглѣди и закрѣпи. Отгукъ послѣ да мѣстнуа и въ другитѣ села, а именно въ Стеблено, Себища, Гиненъ и т. н. Прѣди 3 седмици са минали чиновници прѣзъ Галобрдо, да записатъ населението. Тъкмо и въ с. Кленье. Всичко християни се записали като екзархисти. Кметьтъ на християнитѣ завѣрилъ регистритѣ на чиновниитѣ съ селски печать. Слѣдъ една седмица, обаче, тоя кметъ, на когото името му е Василъ Младенов Пѫкушъ-кокоси, една развалена личность, е билъ повикалъ отъ сръбски владика Варнава въ Дебъръ и добрѣ възнаградѣнъ, върнѫлъ се въ село и се обявилъ за сѫрбомаинъ. Въ сѫщото село сѫрбитѣ поддѣржаха отпрѣди 6—7 години и свещеникъ, макарь нито една кѫща да нѣмаше сѫрбомаинска въ селото, на които да служи. Тоя свещеникъ е родомъ отъ сѫщото село и се нарича Сърф Иванов Цвѣтковски. По своя характеръ не стои по-долѣ отъ кмета. Тази дойка могла да вплете въ примкитѣ си и 18 годишния български ученикъ въ селото и родомъ отъ селото — Ангелъ Пенкоъ, благодѣреніе на инсерпоту му материално положение и неговата малогарматность (свѫршилъ е IV отдѣление въ българско училище въ Солунъ) и глупость. Тѣзи трима давятъ замѣнение отъ името на цѣлото село на инстераприна въ Дебъръ, че тѣ по погрѣшка са се записали за екзархисти, а въ дѣйствителностъ са патриашисти. Властьта даде разпорѫждение съ свѣтлкавича бѫрзина да се даде ходъ на заявлението на речената тройка. Ще видимъ резултатитѣ.

Прѣди това срѣщкитѣ инспекторъ Тасичъ и Божинъ Петкевскій, житель на гр. Дебъръ, замиували по агитация изъ Голобрѣдженскитѣ села. Това са вѣрними тѣ не само съ знанието, ами съ съдѣйствието на мюдюрина. Послѣдниятъ отвималъ селото съ тѣхъ въ с. *Стеблево*, да убѣждавалъ селенцитѣ отъ това село, Миленко Христовъ, да стане сърбоманинъ, като му прѣлагалали 40 л. т годишна заплата, а на кмета Секулъ му обѣщавали 20 л. т. годишно. Обаче, селоулата въ това село, макъ и била търдѣ мизерна: обѣщалъ се само единъ за сърбоманинъ, а именно Стефанъ п. Ангеловъ, който нма снѣ сръбски вѣлнтанчесъ сега учителъ въ с. Върбенъ (Горнярѣка). Въ другитѣ *Голобрѣдженска села* не са имали никаква спонука.

И въ *Дримколскитѣ села* сърбитѣ правятъ отчаяни усилия въ своята агитация. Въ с. *Ябланица (Дримколе)* са се обвинили 37 кащи за патриархисти. Цѣлото село бръ повечѣ отъ 150 кащи, отъ които само 10-на са помашки. Тѣзи кащи и прѣди да дойде Варвина въ Дебъръ бѣха сърбомански и имала сърбомавско училище. Въ село *Безево (Дримколе)*, което имя всичко 22 сръбски кащи, повечето отъ половинатa, селския кметъ ги е записалъ за патриархисти. Отъ тамъ на това село дошъ дъцеря на сръбоманския учитель Анѓелъ Ивановъ въ с. *Нерѣзи (Дримколе)*, та прѣди това съ цѣлия си родъ се причислилъ къмъ сърбоманитѣ. Въ с. Нерѣзи се сърбѣхъ само двѣ кащи, а именно учителятъ Анѓелъ Ивановъ и чича му. Въ село *Мадричъ (Дримколе)* сакщо така съ се записали само 2 кащи сърбомански.

Тѣзи дни Вирвина изпратя Тасичъ въ Горнярѣка съ мисия да накара жителитѣ на селата въ тая мѣстность да подписватъ и подписаватъ единъ махзаръ (заявление) противенъ срѣщу въ Дебъръ — за да турятъ ръка на въмастия „Сѣр. Инанъ Бигоръ". Горнорѣжанскитѣ села говорятъ албански, но сж християни. Тѣ дъто нѣма български училища. Отпрѣди нѣколко години обаче пакъ стана катаназиршисти, благодарение разпилваното въ изобилие на сръбското злато. Нѣе сме дълбоко убѣдени, че сърбоманитѣ са подбутнати къмъ тая дръзка постъпка отъ властьта. За резултатитѣ на Тасичовата мисия въ Горнярѣка още не знаемъ нищо, нито пъ можемъ категорично да прѣдричаме, какъ ще постъпи властьта въ случая, по отношенията ни съ гоитѣ. Изглежда, че българското население въ Дебъръ не бѣ доволно на тезкия изпитания, и отчаянието кой знае, нѣ ще го тикне. Черни облаци се виятъ надъ Дебъръ, а отъ тѣхъ нѣкакъ помощь и защита!...

Дебъръ, 6, XII/1910 г.

(в. Прѣпорецъ, бр. 2, 4.I. 1911 год.)

Влошавано на положението въ въсбще: разбойничества, турски непрѣвари, кехайстко или ненадърность на властьта.

Подновено разбойничество въ Дебърско.

Прѣполагалаше се, че, слѣдъ похода на Тургутъ паша въ Албания, ще се тури край на разбойничеството, вършено отъ албанитѣ въ съдѣлнитѣ на Албания македонски покрайнини. Най-вече страшаше отъ тоза разбойничество Дебърско. Тѣзи прѣдположения, обаче, не се оправдаха, тъй като прѣзъ дѣлго разбойнишки банди нѣколко пъти задигнаха съ стотини овци отъ галиничитѣ бачиа. Кизимъ Лиса задушаше въ Тетовско. Но кьолко се сплоши дори въ Бинаде-Въраарско, дѣто жертвитѣ на неговото разбойничество бѣха пакъ българи изъ Дебърско. Неотдавна бѣ нападнатъ галничкия керванъ въ Бисора отъ разбойнишкия шайкъ, Ибрахимъ, и двама галничани бѣха взети въ плѣнъ, които бѣха освободени слѣдъ като единиятъ дадъ 150 л. т., а другиятъ 200 л. т. откупъ.

Пѣкъ отъ Сюлие да Дебъръ стана опасенъ и непроходимъ Гурбечинчитѣ отиваха въ Битолия прѣзъ Солунъ, макаръ тоя пъть много да обикали и да костуча много по-скъпо. Въ послѣдно врѣме, обаче, и по тоя пъть почнаха да пъдрятъ турскитѣ и да не се чуда да се явяватъ разбойници. И сега ни помислихме, че се тури край на разбойничеството по тия разорени покрайнини, но послѣдни извѣстия отъ Дебъръ разбиха тази наша мисъль и изглежда, че на българското население въ Дебърско е орисано нѣмо да имаи единъ нелопосжмъ животъ въ ужасенъ страхъ, всѣка минута да не бѣде сигурно за живота и имота си, какъ въ миналото и какъ прѣзъ Хамидовия режимъ. Това ли е конституционна Турция?...

Ето що пишатъ въ едно часно писмо съ дата 6/XII. 1910 г. отъ Дебъръ;

„На 4 т. м. селянитѣ Кръстю Негриовъ, Костю Ангеловъ и Иованъ Павлевъ отъ с. Врѣшница (Голобърдо) и селянитѣ Яне Стоиновъ, Мартинъ Блажевъ съ сина си и Т. Матревъ отъ с. Дъсовица (Голобърдо) врѣщали се се отъ Дебъръ, дѣто сж были на пазаръ. На пѣти въ мѣстността „Пиранчски ининє" бѣли нападнати отъ разбойници и обрани: оставили са тѣ само по риза и гащи. На Кърстета Негриовъ са взети 2 л. т., единъ часовникъ, бечви, минтанъ и кепе; на Коста Ангеловъ всички пари, който скитали прѣзъ дѣлото въ София, отдѣто идѣлъ, а войнъ, говорятъ дуникѣ на майка му, излизали на 20 напалеона; на Иованъ Павлевъ 5 л. т., който взелъ съ лихва въ Дебъръ, за да прави сватба; на Т. Матревъ 3 напалеона, единъ часовникъ, чевреци; на Мартина Блажевъ 3 напалеона, часовникъ и дрехитѣ, сакщо на сина му.

Разбойницитѣ были въоръжени отъ пети до глава. Единъ отъ тѣхъ билъ облѣченъ съ жандарски дрехи.

Мѣстността Папранчки нини отстои на изъ отъ гр. Дебъръ не повече отъ ½ часъ, на пѣти до дѣсния брѣгъ на Дримъ отъсмъ Дечинската страна. Ако разбойници могатъ да ограбватъ хората по най-многолюдни пѣти и толкова близо до града пъ носа на властьта, можете ли си представи какво могатъ да вършатъ разбойницитѣ по селата, дружине и паланки, проходи по далечѣ отъ Дебъръ и въ каква тревога се намира християнското население въ тоя толкова нещастенъ краѣ на нашето отечество. Его защо населението бързе емигрира по разни чужди страни, а останалото живѣе окрин дни съсипано икономически".

Отъ частни писма и отъ пѣтници се учимъ и за слѣднитѣ разбойнически дѣла:

1. Въ с. Клаванкъ (Кичевско) разбойници са открадали 70 кози и завѣлкли въ арнаутлъка.

2. Въ с. Росоки (М.-Рѣка), Дебърско, крадли са задигнали отъ населението Хасановата всичкия шайкъ, колкото се намирадъ въ нея.

Въ с. Сушица (М.-Рѣка), неизвѣстни разбойници са прѣбили единъ кащи прѣзъ нощта и открадали всичко, колкото се намирало въ нея.

4. Въ с. Сопотъ (М.-Рѣка), дѣлъ кащи са были пробити отъ разбойници-помаци отъ селата Моргоче, Скударие и др. (М.-Рѣка).

Българското население е сега абсолютно беззащитно, тъй като властьта или не иска, или не желае да прѣсѣлява разбойницитѣ, а не може да стори нищо за защита и българското население само, защото му отнеха оржжието. То само въ навото дни отъ Дебъръ, Кичево и Тетово разбойницитѣ и много пѣти сполучаше да отнеме отъ разбойницитѣ открадатото или осуетяваше кражбитѣ, а днесъ е безпомощно: прѣзъ очитѣ си гледа, какъ го ограбватъ разбойници-арнаути, а не може да се защищава поне само.

(В. „Прѣпорецъ", бр. 316, 21/XII 1910 г.).

Нещо рядко вѣсти изъ Дримкола.

Четирелесетъ деня сж стояли въ Дебърския затворъ нѣколко души отъ с. Ябланица, а именно: Търпе Лѣковъ, кметъ Щерю Митревъ, зая, и Дойчинъ Бутиновъ, Тодоръ Сивсевъ и Петре Поповъ. Цуолати были за Боговдение. Причината за тѣхно дръжение 40 деня въ затвора е неволна грѣшка, направена при провѣрката на нуфузитѣ. Работа се състои въ слѣдното: Дошъл въ селото единъ юзбашинъ да направи провѣрка въ нуфузитѣ на младежитѣ, подлежащи на военна повинность. Въ тоя моментъ не сж се намѣрвали въ село нито селецитѣ, нито кмета, та на провѣрката сж присъствували взвѣ и нѣкои по-стари хора. Между записанитѣ младежи за войници, имало двама съ единакви имена и прѣзимена, единия отъ които билъ умрѣлъ. Когато юзбашината поикалъ „Илия Иованъ", взвѣ му отговорилъ „умрѣлъ". Сега, обаче, поикоха него на нѣкакво още имена по редъ, повикалъ юзбашина пакъ „Илия Иованъ"; селянитѣ, мислейки, че това юзбашина прави, за да ги тури на изпитание, излазятъ пакъ, обаче, „Ний казахме вече, че той е умрѣлъ". Юзбашината, вмѣсто да мѣ обясни, че се касае за другъ Илия Иованъ, той и него записалъ въ умрѣлитѣ. Сѣдъ нѣколко врѣме жинатъ Илия Иованъ отишъ да търси паспортъ въ Дебъръ, за да иде въ чужбина на печалба. Паспортъ му бѣлъ издаденъ, въ кметъ въ другитѣ селени, които били причастни къмъ тая грѣшка, са были затворени. Въ Дебърско, не само въ Малесия, нъ и по другитѣ села, па и въ самата Ябланица, у мюслюманитѣ нарочно били поправяни нуфузитѣ такъ, щото баща да нѣма два сина, за да избѣгнатъ военната повинность. Когато за тѣзи умишлени фалшификации мюслюманитѣ не ги наказватъ, гоѣ-казанитѣ християни за една неволна грѣшка были сложени отъ военни сили. Ако изпамата бѣше прѣдамѣрена, нѣмаше Илия Иованъ да иде да търси паспортъ, а по нѣкакъвъ начинъ той щѣше да се скрие. Но пакъ печалба е, че не ги е осжлилъ военно-полиция сждъ на обяснение, или най-малко на нѣколко годишенъ затворъ.

Въ края на миналия мѣсецъ билъ убитъ Петръ Чанковъ, отъ с. Нерѣзи, Дебърска каза. Той е убитъ отъ единъ стражаръ отъ близкия кракоръ при Мерсимбеговъ ханъ. Речениятъ младежъ е билъ на 23 години. Его каква е историята на това убийство. Миналата година още младежътъ почналъ да дѣйствува, да се сгоди за нѣкое момиче Петра Спирова, въ родителитѣ не искали да му го дадатъ. Но тази причина се опиталъ момчето да го вземе и въ момента, кога се опитвалъ това да стори, раненъ съ ножъ дѣвчетата и не успѣлъ да завѣче момата, благодаряне на милолушието на другия си Митре Велковъ. Слѣдъ това младежътъ замиграва за Бъгария на печалба.

Като се върналъ въ село, научилъ се, че момкатаома отъ него вече била сгодена въ с. Луково. Отишъл да си отмъсти на она, който се осмѣлилъ да се сгоди съ желаното от него момиче, именно на Божина Новевъ. Поѣлъ сѣдлнъ йорганъ съ газъ и единъ день прѣзъ хиндъ прѣзъ бахчата (комина) въ кмината съ нѣкъ да запали, но не успѣлъ. Било врѣмето снѣгоновто. Заранта тръгнали по дирятъ му, като съобщили и на кракора при Мерсимбеговъ ханъ, та селяни и стражари образуви потера прѣзъ Петръ. Нѣкъ въ планината Бигоръ по дирятъ му се го стигнали и тамъ сж го убили. Стражарятѣ сж казвали, че убитиятъ ималъ пушка и стрѣлкъ, затова сж го стрѣляли, пушки при убития не намѣрили. Въ тоя убийство има мистериозность. Тъй печални явления у Дримколитѣ не сж първини: миналата година сѣкко такова нѣщо бѣше станало и въ с. Дубновъ. Съ такими работи се съсипвалъ не само отдѣлни сѣмейства, нъ тѣ сж крайно пакостни за цѣлото село. Нѣма ли по разумни хора да застанатъ по срѣдата и да изглаждатъ такими инцеидентъ-ежедневни? Подобни конфликти често се подкажвадъ отъ злонамѣрени хора, но трѣба насрѣща тия злонамѣрени хора да издъхатъ разумни и благонамѣрени, да пазлизнатъ интригатитѣ и злостоупрятитѣ. Тъй нещастни инцидентъ се дъдъ́ватъ главно на невѣжеството, но много и на грозенъ нравъ и прѣкал-но честолюбиви, характерни черти, които толкова релефно изпъкнатъ у дебърскитѣ, тъй черни чувства да бѣдатъ подобрени, омекотени, защото въ тая сж остра форма сж гибелни. Тукъ нѣмать думата попителелитѣ слѣдни, старѣшитѣ селски, учителитѣ и свещеницитѣ и въобще училищнитѣ и черкватѣ.

Вечерникатa на Дебърската просвѣтителна дружжа дадена на 6 януарий т. г.

Дѣнь вечерникии прѣзъ годинята да се дадатъ отъ страна на Дебърската прѣдсѣтителна дружба въ столицата, вечѣ е станало традиция: едината дадъ са гурбечинчитѣ още въ София, и обикновено та стана прѣзъ м. Ноемврий, а другата по Коледнитѣ празници. Нѣма да се спираме тукъ въ голѣмата полза отъ подобни забавления, защото я вижда и я съзнава всѣки. Що каже мъ само наборъ за послѣдственото имъ въ общото сърца на дебръскатаколония въ София, за доброто изпълнение на програмата и доволството на публиката отъ станалата на 6 януарий т. г. вечерника и за поахванитѣ усилия на настоятелственото на дружбата, да не жали труудъ, да удовлетвори сѣна душевна потрѣба на членовѣтѣ си и на цѣлата дебърска колония.

Читателитѣ вечѣ знае за вечерниката, дадена на 23 октомвий м. г., защото за нея дазаме едно, макаръ и кратко, но пъленъ очертание. Тъкъ що говоримъ за вечерниката станала на 6 януарий т. г. Тя бѣ дадена, както и първата, въ салона на „Безпаметнитѣ ученичкитѣ трапезарии". Салонъ бѣ прѣпълненъ отъ публика; дарти, съ прискрѣпне трѣба де отбѣлѣжимъ, мнозина бѣха принудени да се връщатъ у дома си, понеже още рано билетитѣ бѣха разпродени — салона бѣше натъпканъ, та нѣмаше мѣсто дори и прави да стоятъ. Трѣба да се отбѣлѣжи и обстоятелството, че не бѣ възможно на настоятелството, по независещи отъ него причини, да разгласи достатъчно между дебрянитѣ тазъ

вечерника: 1) ябстника порани стачката бѣше спрѣлъ врѣмено да излиза; 2) покана-програмата не можа да се напечати на врѣме пакъ порани стачката и 3) други техническа причини.

Изтъкнахме на програмата бѣ неочаквано и напълно задоволително. Заслужа да се спомѣ върху отдѣлнр номера. Прѣди всичко трѣба да кажемъ, че вечерницата се почна съ една картина при вѣстрена рѣчь отъ страна на предсѣдателя на дружбата г. Л. Димитровъ, слѣдъ което г. Христо Несторовъ, бившъ секретаръ на дружбата, дръжа сказка „За живота и дѣйността на Арх. Макарий х. Теофилъ" Сказката, която съ интересъ се изслуша отъ присъствующитѣ, се почна съ прожектиране лика на покойницата чрѣзъ кинематографъ и съ стадане на краза за отдаване заслужената почитъ. Особено интересна бѣ оная часть отъ сказката, дѣто се описваше страчеката кончина на Арх. х. Теофила и народното възмущение противъ интелектуалния убѣцъ на тази силна жертва — тогазашнитѣ гръцки фанатиоманти Антонъ, поклитъ — заявили въ фурмень бунтъ, всѣдствие на което сѣ бѣли влачени по улицитѣ и истезавани най-тирнитѣ и най-сѣдитѣ българи отъ Гиленчанъ, Лозаронле, отъ гр. Дебъръ и отъ нѣкои други села.

Г-нитѣ Анка и Марийка Дръгановски бѣха изслушани съ наслада отъ присъствующитѣ: тѣхнато пѣнене бѣ безпогрѣшно и мило, гласа имъ бѣше чисть и звученъ, мелодията да висна стенъ приятна. Не по-малко отсна допонна публиката и отъ пѣнето на г-на Дунавка Майсова, кѣто и другъ пѣть е доставила истинско задоволство Тя пѣе съ чувство Съ особена изящна и ловкость бѣ изпълнѣнъ номера на цигулка „Nuyavi-ke" Wieniawsky отъ г. Христо Петковъ, акомпаниранъ на пиано отъ г. Хаджиевъ, който отъ най-добрѣй акомпаниратели, добрѣ изучилъ на софийската публика. Декламацитѣ изобщо се изпълнили задовлетелно, а нѣкои дори отлично. Трѣбва да забѣлѣжимъ хуморескитѣ изпълнени отъ г. Божинъ Ивановъ, които разнесеха и разлѣка публиката Особено сполучливо бѣ изпълнено и концертното рисуване отъ единъ учитель, у когото се забѣлѣзаха дарби Кинематографъ-ръ, подъ управлението на г. А. Карагьозевъ, прожекторна решна нужнрт, нато всъкитѣ публика. Особено се хареса кинематографа на дебранина, иесло-обясимо: дебранинъ е непо-лѣшна театри и кинематографическо. Нѣкои, а кинематора фическитѣ прежекции сѣ дѣйствителни интересни и занимателни. Прожектирането на картинитѣ изъ Дебърско: махала отъ гр. Дебъръ г. Гаврчиковъ с. Лазарполе, носи и прекомерно задоволи публиката. Прожекторуса се картини и отъ другитѣ мѣста изъ Македония.

Номерата на г. Ст. Македонски и г. Ив. Ст. Андрейчинъ останаха неизвѣстни: първия не изпѣли своя номеръ, понеже нѣмаше акомпаниратъ на пиано — дойде късно, а втория — по-не-знание точно датата на вечерницата. И комедията се изигра много добрѣ, както не се очакваше Тя доставя доста смѣхъ на публиката. Логарната стана въ най-добрѣ редъ. Съ една дума, програмата бѣше разнообразна; изпълнителитѣ и хубаво Публиката остана удовлетворена. Сѣдна на тоза почна хората и танцитѣ. Почнахъ отъ 12 ½ до 3 нощдъ полунощь. Весела и приятна бѣше тая вечерника: хората, танцитѣ, нѣкоитѣ бѣхъ естествени и мили. Всичко стана на единъ редъ. Та на публиката не се искане да напусне салона, когато стана часа 3, въ вечѣ бѣше късно, та, макаръ противъ волята, трѣбаше да се разотидемъ.

Ето и програмата на тая хубава вечерника.

I

1). Архимандритъ х. Теофилъ*, сказка, отъ Хр Несторовъ. 2. * * * пѣтъ г-на Анка и Марийка Дръгановски. 3. „Казонъ вонъ! ... Г-ръ Божинъ Ив Ивановъ. 4. Сцена „Сливе, Стонне", изрорна пѣсень, пѣе г-на Д Майсова. 5. * * * декламирать г-нъ Дрога и Рашка Арсовъ. 6. Wi niawsky, Nuyavi-ke, изпълнена на цигулка Христо Петковъ, акомпаниранъ на пиано. 7. „Не вазаме si", декламира Иор. Тасевъ. 8 я. Романсъ, б. Български пѣсни изпѣлнени С Македоски, опер. артистъ. 9. Хумореска разказа Ив. Ст. Андрейчинъ. 10 Сцени на фонта Смилевъ. 11. * * * декламира Б. Мойсовъ. 19. Свири на тамбура Т. Джумбабоски. 13. Концертно рисуване изпълнена * * *

II.

Кинематографъ. 1. Сериа. а) Бой Гаино взима очистително, б) Борба съ бикове въ Испания, в) Пикостиютѣ ученикъ. 2. Сериа а) Революцията въ Петербургъ, б) Фантастичнитѣ чиаръ, в) Изпойнѣть на сина г-на по телефона. 3 Сериа а) Любимитѣ камериерь, б) Животътъ на Парижанитѣ, в) Пирнаки морски ярдини, г) Малерниятъ Джогенъ. Щѣ се прожекторатъ и картини изъ Дебърско и другитѣ изъ Македония. III. „Нинатъ на вечнаѣ", комедия въ едно дѣйствие, изпълнявать любители, IV. Музика, хора, танци, лотарии, понца. Начало 8 ч. вечерта.

За необходимо сочтане да приведемъ тукъ и имената на покровителитѣ Подѣлъка вечерникатъ: г. Секо Евсевиевъ сѣмейно, г. Яковъ Сливнивъ сѣмейно, г. Ст Георгиевъ, г. Велко Тряпоръ, г. Тано Манолов съ брата си, г. Мирко Тодоровъ, г. Вейко Ивановъ, г. Лазарь Блаженъ сѣмейно, г. Сербо Димитровъ Спасовъ, г. Тодоръ Фалиндаски, г. Ф Христо Стойнов съ баща си и брата си, г. Ап. Христовъ, г. Георги Алексовъ, г. Тодоръ Хр. Бѣрзъ, г. Дойчинъ Христовъ, г. Дине Дечовъ, г Григоръ Попозъ сѣмейно, г. Андрѣя Арсовъ сѣмейно, г Бозюе Алексовъ съ вѣлета си, г. Андрея Григоровъ Симонов сѣмейно, г. Димитръ Попов сѣмейно, г. Христо Нѣсторовъ сѣмейно, г. Мих. Петровъ сѣмейно, г. Дръ Гаврилчевъ сѣмейно, г. Димитръ Тряпоръ сѣмейно, г. Мих. Трубеечие сѣмейно, г Македонски сѣмейно, г. Ангъ Новковъ сѣмейно, г. Хриганъ Нѣжовъ сѣмейно, г. Фалиитъ Ихжирѣвъ сѣмейно, г. Георги Минов сѣмейно, г. Кѣчо Чанарски, г. Ангелъ Христовъ сѣмейно, г. Кр. Теодоровъ сѣмейно, г. Георги Иоанов сѣмейно, Кирро Колтовъ, г. Георги Нѣжовъ, г. Тенчоолъ Костовъ, г. Тоне Мирковъ, г. Ш ипо Танасовъ, г. Ценчо Мидовъ, г. Йосифъ Блаженъ, господинъ Фалиитъ Якововъ, господинъ Тодоръ Радевъ, г-нъ Пѣнчо и Величко Стоиновъ, съ сѣмействата си, г. Вѣлко Христовъ сѣмейно, г. Георге Антовъ, г. Ангелъ Сокулъ, г-нъ Спасъ Иосифовъ сѣмейно, господинъ Мисеинов Мегдий сѣмейно, г-нъ Мих. Стаиишевъ сѣмейно, г. Христо Соковски, г. Ихтолъ Бѣлковъ съ сина си, г. Мойсо Йосифовъ сѣмейно, г. Мидовъ Тряпоръ сѣмейно, г-нъ гурче отъ с. Ячче, г. Гарче Ковевъ сѣмейно, г. Димитръ Арсовъ сѣмейно, г-нъ Пѣлко Стоиновъ сѣмейно, г. Ст Тасевъ сѣмейно, г. Ивонъ Тасевъ, г. Ангелъ Ивановъ, г. Георги Ѣнъ сѣмейно, господинъ Бедю Дуковъ, г. Яковче Костовъ, г. Тодоръ Дедоповъ, г. Ст Михаиловъ, г. Ивонъ Тасевъ, господинъ Ст. Пѣлиъ, г. Дине Сековъ сѣмейно, г. Ц Кѣстевъ, г. Гарче Ивановъ, г. г. Анцеъ и Лазарь Арсови, г. Григоръ Пѣлиовъ, г. г. Никола, Ивонъ, Коста Иванови, г. Ст. Ивановъ сѣмейно, г. Ст. Македонски сѣмейно, г. Вейновъ, г. Стоиранковъ, г. Ц. Сиковъ сѣмейно, г. Кузмъ Хаджиевъ, г. Цѣлко Христовъ, г. Йосифъ Бакеди сѣм, г. Ив. Гаврилов, г. Ст. Атановъ, Прекастоуче ощо: г. Мадмъ Митовъ, г. Тале Крьстевъ, г. Хр. Митовъ. Вѣть отъ избирателитѣ въ галерията имаше още 50 души Търсимъ извинение отъ онѣ, които, по една или друга причина, сме ги пропусъ.

ХРОНИКА.

Сѣмнѣнъ календаръ — Тази година, като премия на абонатитѣ на вѣстника, Редакцията издаде единъ хубавъ и цѣнѣнъ календаръ за стѣна. Вѣть отъ свѣдѣнъ на Дебърскитѣ и Македонскитѣ дружби въ Бѣлгария, той сѣдрька лакоетѣ на лиѣ заслужени дружни лицѣ отъ Дебърско — Хаджи Портоний Зографъ, родомъ отъ с. Галичникъ, първи Пловдивски митрополитъ, и тогазъ Пашинъ митрополитъ, и Архимандритъ х. Теофилъ, родомъ отъ с. Лазарополе, извѣстенъ на всички дебрани, станалъ жертва въ борбата за черковно-училищна свобода: убитъ подъ с. Мелничани на 29 юний 1881 год. отъ подкупени орджии на тогазшнитѣ гръцки клисиа Антонъ — тоската, а по сѣдѣлъ мъ-чанства „Съ Небесъ Небогръ". Тази календарь щеполучи хроно-кинематографическо, когато да излѣзатъ абонамента на вѣстника, за втора та годишнина Нѣма вече разпратени дв. Дебърскитѣ просвѣтителни дружи въ Лондъ, Варна, Орѣхово и Фердинандъ и до нѣкои подобни дебрани въ Пловдивъ, Ст. Загора, Русе и т. н. Въ нѣкоя брой ще сообщимъ имената. Сега не ни е позволено да напрямъ тоа, поеже не ни е на рака сонсъкъ. Молимъ кѣто дружинѣ тъ, тъ и нѣкои добри и разположени дебрани, до кѣто изпратихме календари, да се потрижатъ за широкото имъ разпространение между дебранитѣ, и приобрѣнѣтѣ сумъ да се изпратятъ до касиера на редакционнѣ комитетъ г. Михаилъ Нѣстровъ, площадъ „Св. Краль", № 1.

Въ абонатитѣ, нѣтрѣи за втората година сѣдѣнъ на вѣстника, нѣма да продадемъ отдѣлно календаря чрѣзъ пощата, тъй като трѣбва да се сѣдѣвать, та се разнасять. За това тѣи, кѣто

Година II. София, 6 мартъ 1911 год. Брой 34.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За членове на дружбата и клоноветѣ и . . . . . 5 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 6 лева.
За странство . . . . . 8 лева

Уредя
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му Булевардъ „Фердинандъ" № 217.

За обявления се плаща на първа страница по 50 ст. на гармоненъ редъ, на четвърта страница по 20 ст. на гармоненъ редъ.

КЛЕОПАТРА

исторически романъ отъ Райдера Хагарда.

Прѣвели *Лазаръ Димитровъ* и *Георги Вилевъ*, учители.

Тѣни дни излиза І часть и струва 70 ст.

Въ скоро врѣме ще излѣзатъ и другитѣ двѣ части послѣдователно една подиръ друга и ще стѣ струватъ по 80 ст. всѣка

Ще се складира въ книжарницитѣ на г. Иванъ х. Николовъ въ София и на г. Ръсъ Ивановъ въ Хасково.

София, януарий 1911 г.

Отъ издателя *Стръзо Несторовъ.*

М. В. Македонски

20 годишенъ специалистъ-механикъ и учителъ по бродерия, ул. „Пиротска" № 29, продава шевни машини **„Афрана"**, дава уроки по бродерия и наставления безплатно, по-гранѣ всѣкакви шевни, щикъ и бутонъ машини;

Продава отдѣлни части, като сновалки, маслеиички, кошиь, масло, отворки и игли за всички видове шевни машини.

Шевнитѣ машини **„Афрана"** сѫ незамѣними, сѫ и безъ сновалка, шиятъ напрѣдъ и назадъ, приспособяватъ се по-лай-лесенъ начинъ за бродиране.

Най-ново изобрѣтение е машината **„Афрана"**.

Прочее, купувайте машината **„Афрана"** въ брой и на мѣсечно и седмично изплащане!

ОБЯВЛЕНИЕ

Съобщаване на г. г. турбетчинтѣ дебрани въ България, Румъния и другаѣ, че въ хана ни, който е въ центъра на гр. Скопие, при „Хасъръ Пазаръ", ще намѣрятъ любезно гостолюбие и отлична прислуга при най-умѣрена цѣна. Освѣнъ това, на нашия ханъ сѫ настанивали и всички кираджии, идещи отъ гр. Дебъръ, и пръзъ нас нонна кореспондента за Дебъръ и обратно.

Съ отлично почитание

Братя Марко и Търпе Стоянови, ханджии.

Интересно за г. г. Галичани и близки около г. Галичникъ.

За да се избѣгнатъ занапрѣдъ всѣкакви рискове и закъсненя, които Галичани и др. сѫ имали доста, и много другу неудобства сѫ досегашнитѣ изпращания на пари по лица, или по другъ начинъ, то рѣшихме да основемъ редовна поща съ центъръ с. Галичникъ, което що бѫде най-удобното за всѣкои изпращачъ, както и много по изнесено отъ всички досегашни изпращания. Всички другу сѫдлства за изпращания по лица и пр. сѫ много рискования и нередовни.

Пощата ще старае да бѫде винаги акуратна и бърза въ прѣдаването на паритѣ.

Паритѣ ще броятъ въ пощата (а не бѫди между, както сѫ правили други) което има голѣма важность и изгоди. Комисионната за изпращане ще бѫде по 60 стотинки на напалеонъ, или за всѣкои 20 лева. Паритѣ въ Галичникъ получаватъ се отъ Деспотъ Колачевски.

Отъ 15 наполеона нагоръ сѫ отстѣлка.

Желающитѣ да изпращатъ пари да се обрѫщатъ къмъ мене — *Юрданъ Стояновъ, булеварда „Скобелевъ" № 16 гр. София.*

Съ почитание: *Юрданъ Стояновъ.*

НОВА БИРАРИЯ И КАФЕНЕ.

Въ общирния сѫ якусъ мобелиранъ салонъ на красивото и солидно здание на Софийского Дюлгерско Сдружение, бул. „Фердинандъ" № 217, отворяме на 20 т. м. *бирария и кафене* **„Дюлгерско сдружение"**.

Ще се точи **прошекоено отлежало пиво.** Ще има **винаги прѣсни и вкусни закуски. Прислуга най-акуратна.**

Очакваме многочисна публика, на първо мѣсто еснафскитѣ строителни сдружения и дебърската колония.

Съ почитание:
П. Стояновъ & С-ие.

По избирането мирски съвѣтници при Екзархията въ Цариградъ.

Всестранното и основно разглеждане въпроса за мирски съвѣтници при Екзархията въ Цариградъ сѫстоява общирно дѣло, но това не може да се направи въ сами вѣстникарска каса статия. Не че не заслужава въпроса единъ подобенъ трудъ, но ний не можемъ, за жалъ, го направи поради липсване врѣме и нужнитѣ сѫсти за това. Ще се ограничимъ въ тази си статия само съ нѣкои общи мисли върху тоя отъ първостепено и най-голѣмо значение за македонскитѣ българинъ въпросъ.

Отправя около мѣстата се загоори за избиране на мирски съвѣтници при Екзархията, сѫлъно прѣпасвамата на устава на християнско духовно българско учрѣждение. Дава се единъ срокъ отъ 50 дена за обявяна на мисли и за изтиване по тоя въпросъ. Поради важността на въпроса, поради това че той за прѣдъ тъкъ се постави на разглеждане, поради осѫждность на печатни български органи за изказване на публичната мисъль, поради обстоятелството, че въ България всички и всецѣло сѫ погълнати сѫ вътрѣшнитѣ си работи и поради още много другу причини и сѫображения, срока отъ 50 дена е малъкъ; трѣбваше или избориятъ да се отложатъ, или да се подигнѣше въпроса по-рано. Това прибѫзване, нѣма сѫмнѣние, ще се отрази зѣлъ въръ работата въ мѣрамне, че хората, отъ „които зависѫте всецѣло инициативата и развитието на тоя въпросъ, да не сѫ схванали тон недостатъкъ, защото тогава трѣба да допустнемъ твърдѣ не лестни мисли за тѣхъ. Подобни нѣщо не можемъ да допустнемъ. Тогава на какво да се отдаде това избѫзване и не е ли направено туй умишлено? Нѣма да отгоарнеме на тия въпроси, поневе нѣкои що сѫ дадѣ обяснения на тия питания, които малко отъ малко е запознаѣ сѫ екзархийскитѣ работи.

При все това, мнѣрѣ и нѣбъзро, изказахъ се трезви мисли въ нѣкой печатни български органи въ Македония въръу тоя жиненъ за културния напрѣдъкъ на тамшнотѣ българско население въпросъ. Но тѣ не могатъ минутно да се усвоятъ, да се асимилирѣтъ, да лечатъ въ тѣ на населението, да станатъ дотамъ ясни, щото да нѣма нищо въ тѣхъ, което а не се разбира, което да не е осѣтлено отъ всѣка слана страна. Всичко това стана чрѣзъ дъгго обсѫждание съ помощ на нѣкои кои печтѣко слово и чрѣзъ по-продължителна агитация.

Нѣма тука да говѣрване и стари рани по отношение рѣвнива, владѣещъ толкова врѣме въ Екзархията — рѣжимъ, за който могатъ да се кѫдатъ много горчиви дни, рѣжимъ, който толкова е тегнѣлъ надъ главата на скромния пруженъ учителя. Не отричаме заслугитѣ на Екзархията, но тя има и своитѣ грѣхове, има и опазата страна. Но да туримъ було на мнѣлото и да се надѣваме на бѫдещото: давно то изкупи грѣховетѣ и на миналото. Нѣма тука да говори и за нѣкои недостатъци въ процедурата при избирането на мирскитѣ съвѣтници, за чиолото кои и за разпрѣдѣлението на епархии, защото вече е късно и защото ще ни посочатъ хората устава и сѫ това ще се оправдаватъ. Разбира се, въръу това посочване може да се въразяна, защото тоя уставъ е съставенъ прѣди повече отъ 30 години и е билъ мъртавъ прѣзъ тоя периодъ, а оттогава досега много нѣщо се е измѣнило, слѣдователно, и той трѣбва да се наглася споредъ врѣмето и новитѣ назрѣли нужди.

Ще се спремъ въ тази си статия повечко въръу въпроса, какви трѣбва да бѫдатъ мирскитѣ сѫ въ вѣтнци, т. е. какви качества трѣбва да притежаватъ, за да заематъ достойно своя постъ. Въ устава ценза за мирски съвѣтници е опрѣтлѣенъ съ двѣ думи, а именно да бѫди *честна* и *способна*. Но това е казано лаконически и сѫ общи думи, които остаѣтъ много врати отворени за разбиране и тѫлкуване. На тѣзи общи думи за ценза на мирски съвѣтници трѣбваше да се дадатъ по-обстойни и точни пояснения, за да нѣма думисание и колебание.

Да се се разберѣ по-ясно, какви трѣбва да бѫдатъ мирскитѣ съвѣтници, ний ще си послужимъ съ сравнение на тѣхния постъ съ другу подобни на тѣхъ постове. За часъ мирскитѣ съвѣтници при Екзархията сѫ това, което сѫ министритѣ на единъ държавъ само съ по-ограничени функции. За мини-стри винаги се избиратъ хора най-учени, най-умни, най-способни, най-честни и безкорстни, съ якости сѫхващини за държавно устройство, за държавни нужди, за народенъ прогресъ, мкари и политически. Зи мирски съвѣтници, при условията, въ които тѣ сѫ поставени, и при важността на функциитѣ, които трѣбва да изпълняватъ, макарь и по ограничени, но по-мъжно изпълними при тѣ условия, трѣбва да се избѣратъ най-просвѣтенитѣ и най-авторитетнитѣ — талантитѣ — най-мкаритѣ, най-честитѣ, безкорстнитѣ, справедливитѣ, най — енергичнитѣ, най-характернитѣ и доблестнитѣ.

Не е достатъчно мирскитѣ съвѣтници да сѫ само честни и способни. Тѣ могатъ да сѫ *честни* и *способни* и да бѫдатъ съсѣмъ негодни за високи постъ мирски съвѣтници. Нѣма сѫмнѣние, тѣзи качества сѫ основитѣ отъ първостепенна важность, но не сѫ тѣ единственитѣ. Отъ мирскитѣ съвѣтници се изисква, щото тѣ да иматъ широкъ кръгозоръ, сигурни познания по обнти дисциплини, безъ които не може да има разбиране на високитѣ задавки, които ще имъ се прѣдставятъ на обсѫждане, рѣшаване и приѣтане. Тѣ трѣбва да иматъ прѣлен всичко нужнитѣ познания по учебно-възпитателнитѣ дисциплини, поневе тѣ ще иматъ работа главно съ учебното дѣло; но тѣ трѣба да иматъ достатъчни познания и по финансовитѣ въръу, поневе ще боравятъ съ бюджети и търсене ресурси за материалнитѣ издръжки на учебното дѣло; тѣ трѣба да познаватъ законитѣ на страната и да владѣятъ официалния езикъ. Не само това, но тѣ трѣбва да познаватъ добрѣ страната, т. е. да познаватъ икономическото положение на населението, състоянието на учебното дѣло и нужнитѣ на това население, които чакатъ своето удовлетворение. За усѣхъ на дѣлото, на които тѣ ще служатъ, нужно е да иматъ кристализирани възгледи въръу работата, които прѣдстои да вѫршатъ, да си начертаятъ извѣстенъ планъ и да иматъ строго опрѣдѣлена системъ и сѫгласность.

Нѣма да говоримъ тукъ, имаме ли хора всестранно подготовени, т. е. такива, които да притежаватъ всички они качества, които се изискватъ за поста мирски съвѣтникъ. Ще се задоволимъ съ това, което имаме, но трѣбва да се гледа при избѫрить да попадатъ за мирски съвѣтници лица, които, ако не притежаватъ извѣстно всичко изискуеми качества, то поне да притежаватъ най-главнитѣ, най-необходимитѣ и да се допълнятъ недостатъчнитѣ на

едни съ пръмущества на другитѣ. И ний вѣрваме че народъ̀тъ ще нма достатъчно здравъ разумъ да изберe достойни мирски съвѣтници, като не се подава на мамненишкитѣ и демогогиитѣ на занитересовани личности. Въ това отношение могатъ много нѣщо да направятъ учителитѣ, и тѣ ще го направятъ въ това не се съмнѣваме никакъ. Въ̀обще цѣлата интелигенция и съзнателното гражданство убедени сме, че ще употрѣбятъ всичкитѣ си влияние и положатъ всички усилия да убѣдятъ народа, той да дадe гласа си за лица, които достойно ще го прѣдставяватъ въ най високото си духовно-културно учрѣждение.

Дано не бѣдемъ изъгани.

Опроверження

До господинъ редактора на „Правo" въ София".

(Копие въ „Дѣбърски гласъ" въ София).

Почитаеми господине редакторе,

Въ 109 бр. отъ почитаемия Ви вѣстникъ, попмѣстваи сте статия подъ заглавие „Сръбската пропаганда въ Дѣбърско", кореспондения отъ Дѣбъръ", творба на „Косовराшки".

Лишето, което се забулва подъ горния псевдонимъ, е употрѣбило голѣмо старание да прѣдстави себе си въ физиономията на човѣшитѣ, които сжкпитѣ роднинѣ ни интереси, помнятъ своя дългъ, да бдятъ за здравата имъ отъ чужди похитители и да не избѣгватъ удобнитѣ моменти, спокѣрмено, бидейки дадновидни, да увѣдомяватъ българското общество за прѣдполагаемитѣ отъ тѣхъ опасности, и видно съ това да апелирятъ къмъ задъжженитѣ на всѣки българинъ да положи и той слабитѣ си сили за прѣмахването имъ (на подобни опасности).

Нека обаче му е знайно и нему, че лицата, за какъвто и той се прѣпоръча самъ — подобни лица въ миналото и въ настоящето ни сж си служили съ просѣта и любовь, но не и никакъ не, съ забуда и жлъчь, както може да се кажe фицирт неговата (на Косовराшки) кореспонденция.

Въ сегашнитѣ врѣмена, когато черни облаци съ надвиснали надъ нашия Дѣбърския край небосклонъ порди помята на сръбската пропаганда, които подпомагания най-вече отъ сръбско злато,ала не малко и отъ съчувствѣто на силнитѣ на деня, цѣли да нанесѣ най-пагубнии ударъ на дѣлото ни, въ тѣзи врѣмена „Косовराшки", навѣсто да рисува истинското положение на края ни, та да се догадятъ респективнитѣ органи за спасителнитѣ рецепти противъ нещастнѣ, като не е за просѣта, а за забуда на общественото мнѣние, е въ съчетание за прави чиротто бѣло и обратно. Гонейки сигурно тенденцию на лице, господство му е отишелъ много далече въ стремлението си да заслонва дѣйствителността, чи се е позволилъ да похвали пропагандата съ нови успѣхи въ нашето родно село Осой, гдѣто по неговитѣ думи, нѣй, пишущитѣ тѣхи решове, заспанали сме на чело на нова партия, признавана вѣдомството на ей. Варвара, които отъ благодарность ни ръкоположихъ и свещенитѣ, плащатъ отъ Сѣрбия.

Какво извратено искуство въ изопачаване истината! Каква подлость, каква низость!

Тъй, вѣраме, сѣ е рекълъ всѣкъ, съ когото ни свѣрзва истинско познайство, който челъ горната статия; а всѣки другъ читателъ на почитаемия Ви вѣстникъ, Г-не редакторе, който малко или никакъ не ни познава, вѣроятно, не укорилъ и може би, се съмнѣвалъ: за тѣлто, спорелъ Косовराшки, сме измѣнили на нашита ни

Тъй, Почитаеми Г-не Редакторе, като се дало мѣсто въ вѣстника Ви на „истини", лишени и отъ най-простото сѣкдавание на една истина, много лесно се създаде възможность да се краде нашето добро имe! Ний сѣкдаваме, че Вашия вѣстникъ въ случаи е станалъ проводникъ на една нелѣпость, която нѣма свои гаѣоп d'être въ колонитѣ на вѣстникъ озагланенъ „Правo"!

Изъ дъното на душата си възмутени сме, за лѣто „Косовराшки" сжкина тъй нахаленъ и възнамѣрилъ да ушурби найсжкилощенто за насъ чувство. Може би, по природа сждаденъ за нахалства, за него легко е човѣкъ да изнежѣрва на народнитѣ интереси и знесъ да е чичо на една нация, утрѣ на друга, на трета и т. н.

Нека, обаче, за знание на българското общество ни бѣде позволено чрѣзъ почитаемия Ви вѣстникъ да заявимe, че ний сме си били, сме и ще си бѣдемъ истински българи, докогато свѣтъ сѣтува, защото скърбитѣ и радоститѣ въ миналото на дѣдитѣ ни и тия въ настоящето ни сж цимонтъ, който ни свѣрзвать, свѣрзва и ще свѣрзва ако всички насъ истинскитѣ членове на българския народъ.

Понеже пъкъ на читателитѣ отъ вѣстника Ви е далъ „Косовराшки" възможность да изгубятъ вѣроятно мнозина довѣрието къмъ насъ, като се подиграть съ най-цѣнното за насъ національно чувство, което енергично, спокойно, сме, да защитимъ прѣдъ сѣда, съ настоящето молиме Ви, г-не редакторе, да ни вѣите въ най-скоро врѣме чрѣзъ сестата ни Дѣбрска митрополия истинското ние на лицето, което се е прикрилъ псевдонимъ „Косовराшки". Въ противенъ случай, ако молбата ни не се удовлетвори бѣрже, отговора прѣдъ вѣдомствѣ ще бѣдемъ самата Ви редакция.

Съ пълна увѣренность очакваме да се почуе молбата ни и останамe

Съ отлично кѣмъ Васъ почитание:

Манолъ Георгиевъ, Влажеъ Георгиевъ.

с. Осой, 26.II 1911 год.

Утвѣрждавамъ, че подписитѣ отъ г. Манолъ и г. Бляже Георгиеви сж истински и се сложихъ въ мое присжтствие.

г. Дебъръ, 26.II 1911 год.

Митрополитски секретаръ: *Хр. Атанасовъ.*

---

*) Б. Р. Поразия ни горкото опровержение. Кореспонденцитѣ на Косовराшки могатъ да бѣдатъ дѣло сайо на чудовища. Възможенъ ни е безгрѣшнитѣ; вѣраме, че такъвъ ще бѣде пичетанетото отъ прочитането на горното у всѣки добромислѣ, който сжкни за пшиоплката и собствената си, който сжкни морала. Ще се повярвемъ.

ПОДЛИСТНИКЪ

ОТОМАНСКА КОНСТИТУЦИЯ

То опрѣдѣлци сжщо така въ съгласие съ министрѣ естестено и начина на размѣтанто и на събирането на приходитѣ, назначени да посрѣщатъ разноскитѣ.

Глава VIII.

За сждебната власть

Чл. 81. Сѫдиитѣ, назначени съобразно съ особитѣ законъ за тоя прѣдметъ и снабдени съ листина (берать), съ несмѣнимени; то тѣ могатъ да давятъ оставка.

Повишението на сѫдиитѣ въ чиновника (иерархически) редъ, тѣхнито мѣстене, поставие въ пенсия, уволнение въ случай на сжлебно осждание, подлежитъ на разпорѣдбитѣ на сѫщия законъ.

Тоя законъ опрѣдѣли условията и качествата, искани за упражнване на сѫдийската длъжность или на други длъжности отъ сжлебенъ разрелъ.

Чл 82. Заселянита на всички сѫдилища сѫ явни.

Разрѣшено е, да се обнародватъ прѣсжанитѣ.

Обаче, въ случаитѣ, прѣвидени отъ закона, сѫдиилитѣ може да дръжи заселание при затворени врата.

Чл. 83. Всѣкой може, за свои защита, да се ползува прѣдъ сѫдилищетѣ отъ сѫрдствата, позволени отъ закона.

Чл 84. Никоеъ сѫдилище не може, подъ какъвто и да било извѣтъ, да отказе разглежданета на едно дѣло отъ негова власть (компетенция).

Сѫщо така не може да спре или отложи прѣсжада отказъ с започвано да разглежда или изсжда, освѣнъ ако има отегазие отъ страна на нщеца.

Обаче, въ утлавнитѣ дѣла, прокурорътъ сѣдана своитѣ дѣйствия съобразно съ закона, дори и ако нщецъть се бѣде отегнелъ.

Чл. 85 Всѣко дѣло се сжди отъ сѫдилището, на което подлежи дѣлото.

Сжденето между частни лица и държавата се лиди на обвиняемитѣ сѫдилища.

Чл. 86. Никаква намѣса не може да се упражнява въ сѫдилищата,

Чл. 87. Сѫдиитѣ, що се отнасятъ до шерита, се сѫдятъ суръ шерийскитѣ сѫдилища; сжденето на гражданскитѣ дѣла е работа на гражданскитѣ сѫдилища.

Чл. 88. Разнитѣ разреди сѫдилища, тѣхната власть, тѣхнитѣ права и длъжности на сѫдиитѣ се уреждать отъ законитѣ.

Чл. 89. Извънъ обвиняемитѣ сѫдилища не може, подъ какъвто и да дѣло название, да се установятъ извънредни сѫдилища, нито комисии за да сѫдятъ нѣкои особити дѣла.

Правилникъ за сѣбиране доброволни помощи (кинаты).

(Изработенъ отъ Държавния съвѣтъ и утвѣрденъ съ царско прѣде отъ 21 шабан. 1328 год.).

На нѣколко пѫти нечие сме хроникирали приятни недоразумѣния между гражданството и прѣвитѣвстенитѣ власти при разнитѣ забавления, концерти, лотарии и др., устроявани отъ разни дружества съ благотворителна цѣль. За да се избѣгнатъ за бѫдаще подобни недоразумѣния и за да прѣдазимъ нашето гражданство отъ ударитѣ на закономъ, подъ конто неволно би попаднали, публикуваме текстуално правилника по тоя въпросъ, за да го имать вирѣвашъ при подобни случаи.

Чл. 1. — Съ изключение на концертитѣ и забавленията, устроявани подъ патронажа на чужестранниитѣ посланици, всички подправания, концерти, забавления, лотарии и други начини за сѣбиране помощи въ полза на благотворителни начинания и заведения се намирать подъ контрола на гражданскитѣ власти на тѣхъ се изискна разрѣшение отъ тѣзи сѫдили.

Чл. 2. — Инициаторитѣ на подобни начинания сѫ длъжни да изискватъ сѫ специално заявление до мѣстния гражски сѫвѣтъ (беледиейреси) разрѣшение.

Чл. 3. — Заявленето трѣбва да съдържа: 1) означение на мѣстото, дѣто ще стане концерта, или лотарията и пр.; 2) лицата или дружеството, които устройва забавлението; 3) за какво ще се употрѣбватъ сѣбраните пари; 4) размѣръ на прѣдварителнитѣ разходи; 5) имена, прѣзиме и жилище на подписалитѣ заявлението. Ако прѣдприятието е въ полза на нѣкое училище или ще се извърши въ повишението на училището, къмъ заявлението се приключа една записка отъ училищното управление, че удобрява тоя прѣдприятие.

Чл. 4. — При устроването на лотарии или продажба (пазаръ), къмъ заявлението се прибави подробенъ списъкъ на вещитѣ, съ означение на тѣхния номеръ и вида.

Чл. 5. — Прѣдсѣдателятъ на гражския сѫвѣтъ прѣдава тоя заявление въ Цариградъ на министерството на вѫтрѣшнитѣ, въ вилоетитѣ на мѣстната полиция. Ако полицията не намира нищо вредно въ тоя прѣдприятие, гражския сѫвѣтъ издава търсеното позволителенъ. Ако пъкъ полицията повярне заявленето съ мотивирано мнѣние, за вредността на начинанието, сѫвѣтъть нѣма да издаде позволително. Когато прѣдприятието е въ полза на нѣкое училище въ Цариградъ, тогазъ се взима мнѣнието на министерството на просѣщението.

Чл. 6. — Слѣдъ издаването на разрѣшението беледието подпечатва билетитѣ, и единъ чиновникъ отъ беледието и стоянина на заявленето съставятъ протоколъ, въ който се бѣлѣжи броя и цѣната на билетитѣ. Послѣдниитѣ ще бѫдатъ на кочани и номирани.

Чл. 7. — При прѣдставлениата, концертитѣ и другитѣ забавления единъ чиновникъ отъ беледието заедно съ нѣкого отъ инициаторитѣ ще продѣвратъ билетитѣ, едината половина отъ които ще пускa въ сѣда кутия или пликъ. Слѣдъ сѣбирането на прѣдставлението кутията или пликa се затвари въ присжтствието на нѣколцина граждани,

Обаче, спогодбата (хаккемъ) и назначаването на пълномощенъ сѫдии (мювекла) сѫ позволени въ въ опрѣдѣленитѣ отъ закона форми.

Чл. 90. Нѣкой сѫдия не може да носи сѫ длъжността заедно и други длъжности, плащани отъ държавата.

Чл. 91. Ще се установятъ царски прокурори, натоварени да упражнятъ ивно право.

Тѣхнитѣ длъжности и чиновни степени ще се опрѣдѣлятъ отъ закона,

Глава IX.

За вѣрховния сѫдъ.

Чл. 92. Вѣрховнитѣ (държавнитѣ) сѫдъ се сѣстои отъ 30 члена, отъ които 10 сенатори, десетъ държавни съвѣтници и десетъ избрани измежду прѣседателитѣ и членоветѣ на касационнитѣ сѫдилище и апелационнитѣ сѫдилище.

Всички членове се избиратъ съ жребие.

Вѣрховнитѣ сѫдъ се сникна, когато дотрѣба, съ царски указъ и се сѣбира въ повѣщението на Сената,

Неговитѣ права сѫ да сѫди: министритѣ; прѣдсѣдателя и членоветѣ на касационнитѣ сѫдилище, и всички други лица, които се обвиняватъ въ измѣна противъ държавния глава или послѣдне противъ безопастността на държавата.

(Слѣдва).

подпечатва и се пръдава на беделието. На другия день кутията или плика се отваря въ присъствието на беделийския счетоводитель и устройителя на пръдставленото. Съставя се списъкъ, въ който се бележи броя на продадениятѣ билети и оня на непродаденитѣ, както и общия приходъ. Ако устройителятъ не се явятъ, кутията се отваря въ най-близкото заселение на гражски сѫдѣтъ и резултата се отбѣлѣва въ протоколната му книга.

Чл. 8. — Приходитѣ и разходитѣ по пръдставленито се публикуватъ въ вѣстницитѣ отъ беделие-рения.

Чл. 9. — Лотаритѣ се разигрватъ при сѫщитѣ условия, подъ контрола на единъ чиновникъ отъ беделието.

Чл. 10. — При устройството на продажба (пазаръ) специаленъ пратеникъ на беделието пръвѫрва списъка на вещитѣ. Въ отъ отбѣлѣванитѣ въ списъкъ вещи, забранено е да се продаватъ други. Неповинившитѣ се на това, ще се пръслѣдватъ по сѫдебенъ редъ.

Чл. 11. — За да се продължи пъровначалния срокъ на продажбата, трѣбва да се вземе писмено съгласието на гражския сѫвѣтъ.

Чл. 12. — Пръдварителнитѣ разходи не трѣбя да бѫдатъ повече отъ 20,% отъ пръвия приходъ. Въ противенъ случай, беделието може да откаже да дадѣ разрѣшение.

Чл. 13. — Устройителятъ съобщавѣтъ съ специаленъ заявление за какво ще се изразходватъ сѫбранитѣ пари.

Чл. 14. — Паритѣ ще се сѫбиратъ само срѣщу печатни билети, номерирани и подпечатвани отъ беделието.

Чл. 15. — беделието контролира, какъ се употрѣбватъ сѫбранитѣ пари.

Чл. 16 — Сѫдъ прибирането и изразходването на паритѣ, сиѫтъкъ се пръвѫрва въ утвърждава отъ беделието, подпи кото се публикува въ вѣстницитѣ.

Чл. 17. — Несъобразившитѣ се съ постановленията на тоя правилникъ, ще бѫдатъ пръслѣдвани по сѫдебенъ редъ.

Чл. 15. — Съ приложението на настоящия правилникъ е натоварено министерството на вѫтрѣшнитѣ работи (в. „Правo", бр. 120, 1911 г.).

Б. Р. Цѣе се повярнемъ върху тоя „конституционенъ" правилникъ.

М. Григоровъ.

Толстой.

„Художницитѣ съ обективенъ даръ, художницитѣ наблюдатели, като Шекспиръ, Тургенев, Пушкинъ, могатъ, колкото искатъ да обличатъ героитѣ си въ национални костюми и да ги поставятъ въ строго-опредѣлена и строго-ограничена въ пространството и врѣмето почва, но въ пълъ национализма, съсловия, историческата и всякаква друга форма, душевнитѣ движения на тѣзи герои, тѣхнитѣ характери и натури изпъкватъ въ тази широка и мощна обобщеность, които ги прави типични за човѣка въобще, за човѣчеството. У Толстои въ рѣвнитѣ му произведения пръимно, а въ послѣднитѣ въ по-голѣма или по-малка мѣрка, съсловната форма и великоснѣтската психологии на героитѣ не само служи за срѣдство на пръизде на образнитѣ необходимата за осѫществяване на художественъ ефектъ конкретность, но заедно съ това влизатъ въ частава на съдържанието, което се впечатлява отъ тѣхъ. Заради това на читателя отъ другѣ срѣда пръвитѣ му произведения и много отъ послѣднитѣ произвеждатъ впечатление на нѣщо чужло, не свое, нѣщо съсловно, спеціално, великоснѣтско. За всѣки читатель отъ каквато и да бѫди сѫрдца, като само той е човѣкъ образованъ и има достатъчно опитъ отъ живота, Шекспиръ, Пушкинъ, Тургенев е „неговъ братъ" и неговъ му се покланя нѣкакъ — съ близъкъ, роденъ; Толстой отначало се показва чуждъ, не свой и само, когато се зачете и вникне въ него, като се подчини на обаянието на негоини геній, читателятъ го приема за чисто на своитѣ, въ числото на художницитѣ — учители и приятели на човѣчеството" („Толстой" 23 стр. 1909 г.).

Толстой е написалъ цѣла редица крупни произведения, които по своя замахъ и художествена обработка стоятъ въ числото на най-великитѣ произведения, каквито е сѫзадъ човѣчеството до сега. Такъвъ е романътъ му: „Война и Миръ", който справедливо наричатъ нѣкои литературни критици „руска „Илиада" и „Одисея", защото, какъто въ послѣднитѣ двѣ произведения на дивния гръцки поетъ на древността, Омиръ, се изобразява съ тържественъ епическо спокойствие героическия и доминиъ бити на гърцитѣ за рѣка елиа епоха, за които нѣкаки исторични сиидѣтелства нѣма, така сѫщо и Толстой въ „Война и Миръ" рисуна смѣлия, обединрозенъ патриотиченъ подъемъ на руситѣ противъ нашествието на спечатал армии на Наполеона, а заедно съ това и домашния и общественъ животъ на руситѣ прѣзъ тази епоха. И двамата гиганти на художественото слово, макарѣ да стоятъ помежду ини повече отъ двѣ хиляди години, съ еднаква величина простота ни рисуватъ цѣла епоха, изкарватъ прѣдъ насъ плеяда отъ герои и пъсняния, изобразени съ рѣдка живость, реалность и пластичность, даватъ пъдъкъ на всѣкакъвъ характеръ, копнежи, вълнения, душевни борби, радости, скърби, удъвления, пръстоящите и пр. Омиръ пи пръдставя на художественитѣ картини цѣлия пръдисториченъ животъ на Гърция, а Толстой — цѣлия на нѣма Русия, дигнала се съ страшна сила за изгонии непріятеля изъ отечеството си. „Анна Каренина" е втори крупенъ романъ на Толстои, който нѣма широки замахъ на първия, но стои на рѣвно, ако не и по-високо по отношение психологичния анализъ на душитѣ на героитѣ.

Трети романъ е „Въкресение", въ който поелъ пророкарка учението си за нравственото изцѣляване на човѣшката личность.

Забѣлѣжителенъ, като автобиографиченъ художественъ произведения, въ които, въ лицето на главния герой, изобразява себе си пръзъ дадени години на живота си, сѫ: „Отрочество", „Дѣтство", „Юность", „Казаци" и др. Написалъ е и драмата „Силата на мрака".

Литературната дѣйность на Толстои дѣлаятъ главно на три периоди, които ей-сега ще отбѣлѣжа пръди да мина къмъ самитѣ художествени образи, които е създѫлъ на новѣствотото въ по-знаменититѣ си съчинения. Въ 1852 г. за пръвъ пѣть той изпраша часъ отъ „Дѣтство" да се печати. Ощѣ съ тази си пръва работа той обърналъ вниманието на видниятѣ руски литератори, които видѣли въ него ярка звѣзда на книжовния небосклонъ въ великата славянска земя. Подиръ това издава: „Отрочество", „Юность", „Казаци" и пр. Тѣзи произведения съдържатъ първия периодъ отъ литературнотоу поприще. Пръзъ втория периодъ той съзлава геніялнитѣ си художествени романи, които споменахъ по-горѣ, въ които неговата дарба се проявява въ най-висша степень и които му осѫдиха на мирови художникъ наравно съ Омира и Шекспира. Въ третия периодъ съзлава произведения, въ които моралната му проповѣдъ силно избиѫ навънъ изъ рамкитѣ на художественъта изнасованость и тѣхъ тръвѫрщъ въ тенденциозни белетристични творения, нагодени повече да пропагандиратъ моралнитѣ му идеи вѫрхъ хората. Тукъ спадатъ: „Крайнерозата соната", „Въкресение", „Силата на мрака" и др.

VI.

Да видимъ какви образи е съзлалъ. Ще почнемъ отъ онѣи, въ които е изобразилъ себе си.

Толстой е изобразилъ себе си въ слѣдванитѣ отъ първа величина художествени образи: Нехлюдовъ въ „Дѣтство", „Отрочество", „Юность" отъ 1852—57 г., Аленинъ (Оленинъ) въ „Казаци" и довѫрдѣ въ Пиеръ Безуховъ и А. Балконски въ „Война и миръ" и въ Левинъ въ „Ана Каренина".

За първитѣ творения Левинъ казва: „Всички тѣзи произведения повечето служатъ да опишатъ лично животъ и вѫтрѣшния опитъ (на автора); така че, тѣ не сѫ свободни сѫдания на творчески умъ" (Окс. Тюнковъ, 11 стр.). Въ тѣхъ разказвачѣтъ Нехлюдовъ е самия Толстой, който подробно разпрая спомени за майка си, които малко малко помни, защото умрѣла, когато бѫлъ на 2 год. възрасть; говори за баща си, говори за братятъ си възпитателя французинъ и нѣмецъ. Това му дава възможность да се впусне въ подробности за домашния животъ, на обстановката, въ които расъ, за грижитѣ, що сѫ полагали за неговото възпитание. Но по-важно отъ всичко това е самото душевно настроение на Нехлюдовъ, което ни е пръдставено като такъвъ, че още отъ малъкъ той проявява необикновена наклонность да си задава въпроси за разрѣшване на най-мѫчнитѣ проблеми, съ които само великитѣ умове се занимаватъ. Той говори: „Моята склонность къмъ отвлѣчени размишления до такава степень бѣше развила у мене съзнанието, че често, почвайки да мисли за нѣй-простата вещь, аз впадахъ въ безнадеженъ крѫгъ на анализъ на мислитѣ си; аз не мислѣхъ вече за въпроса, който не заминаваше, аз мислѣхъ за тоза, за какво аз мислѣхъ. Питайѣх себе си: за какво мисля? — аз отговарѣхъ: — аз мисля, да какво аз мисля. А сега какво мисля? — аз мисля, че мисля, за какво мисли и т.ѣ" („Отчество" XIX гл.; вж. Куликовъ, 25 стр.).

(Сѣдва).

ПОДЛИСТНИКЪ

Младотурската политика спрѣмо българитѣ въ Македония прѣзъ изтеклата 1910 г.

Отъ Д-ръ Л. Мишетичъ, професоръ. (4)

Другъ видъ изтезание: поставятъ нещастника да сѣди на столъ и го принуждаватъ да си простира рѫкитѣ и кракатa, по колкото немилостиво удрятъ. Когато почне да тече кръвь изъ устата или носа, сѫбиватъ страдалеца, облѣкатъ го съ вода, завиватъ го и го дѫржатъ подъ стражи 4—5 дена, докато се посъвземе малко, и го пускатъ.

Тѣи факти бидоха констатирани отъ една комисия, назначена отъ силнитѣ власти, и той се принуди да уволни ендиже-вардарския каймакамъ Фуадъ бей. Но тая мѣрка не е помогнала въ тѣхъ; и сѫдъ тоова били бити селата въ селото гр. Гевголи, когато на 19 май били пръдставени въ най-окаяно състояние, съвсѣмъ одъкатени, на солунскии власти, та по негова заповѣдь били изправени въ болницата на лѣкуване.

Б е р с к о. Въ Берско особено се е отличилъ съ безчовѣшка жестокость берския кзбашия. Сѫдъ като „аяджи табури" прибрали оружжето, бити са до смъртъ въ село Янчишка: В. Пирпилешовъ, учитель, и свещеникъ Гр. Гешевъ; Атеко Търтчевъ, Дѣме Карагьозовъ, Георги Дойковъ.

Въ село Църъовр сѫ бити: Василъ Сарандж, синъ му Бойчо и Мичо Сарандж. Послѣднитѣ сѫ бити на 1 май въ кѫщата на Г. А. Диновъ въ с. Янчишка; въ Долно Колапско сѫ бити: Георги Трифчевъ и Дине Капела, а арестуванитѣ сѫ 17 души.

Подобни изтезания за ужъ непрѣдадено оружже сѫ станали и въ Дойранско: подъ комендата на затвора, жертвитѣ били бити първомъ на решмата, послѣ по бедрата и найсѣтнѣ по стъпалата.

Поради Ендже-вардарскитѣ изтезании бѣше са въмутилъ дори и солунскиятъ младотурски вѣстникъ „Ienna Асъръ", който въ бр. 185 се изразя, че дѣйствията на властитѣ въ Ендже-вардарско „напоминаятъ дѣйствията на миналия — деспотически режимъ"

Нека споменемъ, че на 21 апрѣли селитѣ Тано Гоцевъ, Зафирчъ Стоменовъ, Христо Линковъ и Георги Христовъ, отъ селото Мървенъ (Генгелийско) телеграфически помолили Далчева, български депутатъ въ турския парламентъ, да се застъкли за тѣхъ пръдъ властитѣ заради нанесения имъ побой отъ кола-агасъ Юсуфъ Ефенди, който на сами Великдень, на 20 априли ги хванлъ и въ училището ги подложилъ на бой за да пръдадатъ нѣкакви си оружжи.

Сѫдъ тия прецедентни населението и въ сѫсѣднитѣ области, изтрѫлнало отъ ужасъ, чакало своя редъ. Комисиятѣ и въ Генгелийско така сѫ продъжили да сѫбиратъ оружже — и тежко тоумва, който не е можелъ да пръдаде толкова пушки, колкото се искали отъ него. Въ Генгелийско село Конско отъ бившия чепчийа Ибьо, сѫдъ като пръдалъ пушката си, искали още една малиторска пушка, и понеже не пръдалъ такава, пръмазали го сѫ бой. Такъ и Ив. Мърванов отъ с. Зърново (Неврокопско), жестоко изтезаванъ четири нощи наредъ, пащалъ на смъртно легло, повръщалъ кръвь.

На 11 юли, тъкмо когато младотурситѣ празнували свои турнетски пръзнества въ Кратово, сѫчували спаменатия на видниятѣ граждани Костадинъ Манчевъ, Никола Атанасовъ, учителя Игнатъ Мангъровъ, бити до смъртъ и изхвѫрлени изъ хлюкмата като Лѣшоме, а покрай тѣхъ другите, спомененитѣ, сѫмъ можели да се домъкнатъ до домовнетѣ си.

На 5 юли въ с. Дивля, Скопска каза, били изкъртвени най-жестоки изтезания надъ 25 души по инкизиторски начинъ: въ пръзни били дѣтѣ имъ рѫкѣ съ нарочно довсечени сокоте вѫжчета, които се пръкарвали на една тонка отъкъмъ гърба на жертвитѣ; сокоя тая тонка давала войницитѣ навивали вѫжето така, щото да могатъ мишцитѣ да се доближатъ колкото се може повече отзалѣ, а грѫдницитѣ кошъ да се издуятъ; пръзъ тѣй пръчки войницитѣ и стражари били жертвитѣ съ какъвто заварвѫтъ — съ дипчиши, тояги, юмруци и ританници.

(Сѣдва)

Албания.

Въстанието въ Албания. Скопие, 25 февр. Обезпокоителни новини пристигатъ отъ Сѣверна Албания; борба на въдружаватъ тамъ чети всѣкидневно се увеличава. За сега тия чети се задоволяватъ да агитиратъ въ полза на едно общо въстание, но сѣдилстъ опасението, щото тѣ въ найблизко бѫдище да не се обявятъ открито противъ властитѣ, въпрѣки увѣренията на турскитѣ бейове, които сѫтъ, че едно въстаническо движение въ настоящата минута би било крайно необмислено и опасно дѣло.

Сражение между аскеръ и албанци. Скопие, 25 февр. Прѣди нѣколко дни, близо до село Мармарохи, аскерите, е станало сражение между войската и една многочислена и добрѣ въоружена албанска чета, прѣдводителствана отъ Иса Болатинацъ. Войската прѣтърпѣла поолѣми загуби.

Сражение. Скопие 26 февр. Погрѣшно е вчерашното съобщение, че сражението при с. Мармарохи, двукоино е станало между четата на Иса Болатинецъ и войската.

Това сражение се е завързало между селянитѣ арнаути отъ поменатото село и войската.

Албанцитѣ оскърбени. Солунъ, 27 февр. „Земанъ" обнародва едно писмо отъ Албания, въ което се говори за непрятното впечатление отъ инцидента съ Албански лидеръ Исмаилъ Кемалъ бей въ парламента; най-силно впечатление направилъ тоа инцидентъ въ градоитѣ Скопие, Приштина, Гилани и Вучи-Трынъ. Въ арнаутскитѣ кръгове се смѣтало какво въ лицето на Исмаилъ Кемала е нанесено оскърбление на всички арнаути. А изявленията на скопски депутатъ Ходжа Сандъ, какво пѣсъницата, ударена на Исма-Кемала е пѣсница ударена нацѣла Албания, произвели навсѣкадѣ най-прятно впечатление и на Ходжа Сандъ били изразени много благотарствени писма.

Отъ Цариградъ успокояватъ. Цариградъ, 28 февр. Бюрото на престата обнарода една забѣлѣжка, въ която опровергава новината, пусната отъ вѣстницитѣ, въ-ръку положението въ Албания. Така, всички слобщения, които се отнасятъ до въраждни сѫкатки между войската и албански чети въ Дебърско, нападенията на караколи и военни складове въ Шкодренско и до убийствата на турски чиновници, Дедеагачъ. Навѣрлъ въ Албания кавалкъ пиленъ порявкъ. Б. Р. Всичко не било вѣрно!? Има си хъсъ.

Сражението между албанци и аскеръ. Скопие, 28 февр. Близо до Плава и по Хъута са станали дѣ сражения между албански чети и военни патрули. Въ сражението близо до Плава е имало единъ войникъ убитъ и двама ранени, а въ сражението до Хута единъ чауушъ и единъ войникъ ранени. Загубитѣ на албанцитѣ сѫ неизвѣстни, тъй като тѣ отнасятъ сѫ себе си убититѣ и раненитѣ.

МАКЕДОНИЯ И ОДРИНСКО.

Христянското съглашение въ Турция. Грѫцкитѣ вѣстници пишатъ, че между немохамеданскитѣ духовни кръгове било постигнато съглашение по учащения въпросъ. Рѣшено было да се полеме едно общо дѣйствие, въ което грѫцката патриархия ще участвуча съ трима прѣдставители, единиятъ отъ които ще бѫде сърбинъ, а българската екзархия и дѣвтѣ арменски патриархии, православната и католическата, съ по двама прѣдставители.

Посрѣщнатъ съ тенекета владика. На 18 м. м. сръбския епископъ Варнава отишъ въ селото Папрашица, неженко казат, за да посѣти нѣколцина сърбомани, които се обявихъ за такина миналата година и да подигне споръ за черквята; той бѣлъ приадружаванъ отъ Василъ Трѫбичъ и нѣколцина сърбомани отъ околнитѣ. При влизанието въ селото Папрашица, епископътъ е билъ посрѣщнатъ отъ селскитѣ дѣца съ бенки на тенекета. Василъ Трѫбичъ, съ револверъ въ рѫка, почалъ да гони по кѫщитѣ дѣцата, заловилъ единъ българинъ и му казалъ да въпрѣтъ дѣцата, но гоя послѣдния му отговорилъ, че когато българскиятъ митрополитъ Мелетий е посѣтилъ селото Теово, сѫщото са прѣвили нече не дѣца, а мѫже като самия Трѫбичъ.

Инквизицята въ Македония. Солунъ 27 февр. На 24 т. м, сутринта въ Прилѣпъ неизвѣстни убийци, съ цѣла за грабежъ, изклали жената и четиритѣ малолѣтни дѣца отъ сѣмейството на Иванъ Лемаръ, който билъ на работа въ Америка. Убийцитѣ още не сѫ заловени.

Военното положение въ Цариградъ. Цариградъ, 28 февр. Императорското иراде, съ което се продължава военното положение въ Цариградъ, бише издадено.

Въ рапорта сѫ, който отправи по тоа поводъ до султана, великиятъ везиръ заявява, че военното положение не ще може да бѫде вдигнато прѣди да бѫдатъ направени нѣкои поправки на законитѣ, които се отнасятъ до запазване на реда и обществената безопасность и прѣди да бѫдатъ прѣорганизирани полицията и жандармерията.

Сражение между грѫцка чета и аскеръ. Солунъ, 1 мартъ. Между селата Горно и Долно Копаново, берска кяза, една грѫцка чета убила двама селяни. Четата, прѣслѣдвана отъ едно войсково отдѣление, успѣла да избѣгнѣ, но въ своето бѣгство срѣшнала друго войсково отдѣление, което убило тримa души отъ четата.

Осѣдени грѫцки войводи на смъртъ. Солунъ 2 мартъ. Военнитѣ власти отъ солунския утлавенъ сѫдъ осѫдили на смъртъ недавна заловения грѫцки войвода, Капитанъ Варомия заедно съ двама негови другари. Тримa другари негови другари сѫ били осѫдени на тъмничевъ затворъ.

Прѣдала се грѫцка чета Солунъ, 2 мартъ. Възлувнащата въ Берско грѫцка чета, на Апостолъ Коколъ, се прѣдала на властитѣ.

Изъ Скопие. Католишкиятъ архиепископъ Мелин които начоелѣдѫвъ прѣбѫвавашевъ Скопие, на 2 т. м. отпѫтувa за Римъ, изкратенъ до гарата отъ персонала на австроунгарското консулство, управляющия италианското консулство и други лица.

Австрийската ескадра въ Солунъ. Солунъ, 3 мартъ. Тази вечеръ пристигна въ Солунското присланище австрийската сръдиземноморска ескадра, състоящa се отъ 5 голѣми военни параходи и два топилиара. Ескадрата ще остане въ солунскитѣ води цѣла седмица. Тукашната австрийска колония по тоа случай приготовлява голѣми празненства.

Българскитѣ делегати въ християнския македонски блокъ. Цариградъ, 3 мартъ. Българскитѣ делегати Дѫлчевъ и Павловъ ще бѫдатъ делегати на българската екзархия въ комисията, образувана отъ прѣдставителитѣ на различнитѣ патриархии, които имa за задача да защищава учащиятъ привилегии на християнското население.

Между групата на грѫцкитѣ депутати и партията на правителственото мнозинство било се постигнало съгласие доброволно учащиящия законъ, който отъ скоро вѣрме ще бѫде разисквано въ камарата. Тоа съгласие имa за основа запазванто учащиящитѣ привилегии на немюсюлманскитѣ народности. Гѫрцкитѣ депутати сѫщу извѣстни концесии щѣли да приемѫтъ инспектирането на християнскитѣ училища.

Италианска ескадра въ Цариградъ. Цариградъ 3 мартъ. „Йолдизъ" съобщава, че главнинтъ командантъ на италианската сръдиземноморска ескадра ще посѣти Цариградъ слѫдъ венгелденскитѣ празници.

ХРОНИКА.

Внимание! Канцеларията на Дебърската просвѣтителна дружба въ София и Редакцията и Администрацията на „Дебърски гласъ" се прѣмѣстиѫ въ масивното двуетажно здание на булеврѣ „Фердинандъ", № 11.

Стѣненъ календарь. — Дебрани разпространяйте сѫнъ красивъ и съ историческо значение календарь, издание на Деберскитѣ просвѣтителни дружби въ България, премия на в „Дебъръ гласъ; той календарь заслужмма да краси кѫщата на всѣки дебъръ. Който желае да си достани отъ тоя календаръ, нека се отнесе до редакцията и ще получи веднага. Порѫчи по-малко отъ 5 екз. не се изпълняватъ.

Отъ Редакцията.

Галичка
добродѣтелна дружба.
№ 11.
10 януарий 1911 г.
Пловдивъ.

ПОКАНА

До почитаемитѣ г-да съселяни Галичани въ гр. София.

Уважаеми господа Галичани,

Убѣдени сме, че прѣди година врѣме сте извѣстни да имаме основана Галичка добродѣтелна дружба въ София.

Ние, като инициатори туризмс основа на Галичкото сдружаване отъ горещо желание за да бѫдемъ отъ малко-малко полезни на нашия край. Въезкие инициативата и основаване казаната дружба, цѣлта на която е високо благородна и именно: да се притечемъ всички на помощь на нашитѣ сираци, които сѫ останали безъ родители и които нѣмать сѫщ, който да се грижи за тѣхната издръжка и въспитание; затова апелираме къмъ вашитѣ благородни чувства и ни молиме всички живущи въ градове Галичани да се съберете като единъ човѣкъ и от стечетъ на помощь спрѣдъ както намѣрите за добрѣ; желателно би било да образувате и ние едно подобно дружество, за да можемъ скоро да реализиране тази толкова висока и благородна цѣль; ако ли това не би е възможно за първо вѣрме, то ни молимъ да ни изпратите вашата скромна лепта, съ които ще ни дадете възможность да усилимъ фонда за цѣлта на дружбата.

Извѣстение отъ устава на дружбата.

Цѣлъ.

Чл. 2. Дружбата си поставя за цѣль:

а) Сближение на членоветѣ;

б) Материално помагане на крайно бѣдни Галичани, дѣто и за се намирятъ тѣ;

в) Отпущане парични помощи на българската църква и училище въ с. Галичникъ за общи или специални нужди;

г) Ежегодно отпущане помощи на училищното настоятелство за подмогане съ училищни потрѣби бѣдни ученици и

д) Образуване „Фонда за отхрана и въспитание на малки и крайно бѣдни сирачета" на първо вѣрме по единично, а когато фонда стигне 50,000 лева, отъ лихвитѣ да се устрои и подържа едно сиротѣинталище въ с. Галичникъ.

Съ отлично почитание:

Прѣдсѣдатель: Филипъ Зменковъ, подпрѣдсѣдатель: Никола К. Кулузовъ, секретарь: Юрдинъ Т. Ташовски, касиеръ: Коста Андоновъ. Съвѣтници: Караджа Михайловъ и Дойчинъ Симеоновъ. Контролна комисия: Софронна Д. Топузовъ, Даминъ Якововъ и Петъръ Стоиновъ.

Заб. Желающитѣ лица да изпращатъ волни пожертвования да се отнасятъ на адресъ: Филипъ Зменковъ, бакалинъ, ул. Александръ I.

Вести изъ Дебърско. — На 21 февруари т. г. неизвѣстни крадци сѫ сполучили да пробиятъ стѣната на кѫщата на Брата Иванови отъ с. Горенци (Джупа) и сѫ завлѣкли два воли и единъ конь. Кражбитѣ цѣли да измъкнатъ и останалия екзъ и дребенъ добитъкъ, ако стопанитѣ не били се сѫбудили и не били надали викъ. Горкитѣ стопани не сѫ смѣли за прѣслѣдватъ разбойницитѣ, защото имали съ какво: огражено до „пене" е е прибрано, страхувайки се, какъ вдигнатъ потера безъ ержие, да не бѫдатъ избити отъ злодѣйцитѣ. Това сѣмейство систематически се ограбва на 1 - 1½ години: прѣзи една и половина година изгорѣли имѣ плѣнната съ зимовището по-прѣди други злоостроча сѫ имъ направили. Не сѫ ли нареждатъ тия работи отъ ония, които трѣбва да пазятъ имати и жители на подвинетѣ си и не е ли поставено на око това тродолобливо и честно сѣмейство? . . .

Въ Именъ лошо Цариградъ, 3 мартъ. Частни съобщения, получени отъ Именъ рисуватъ положението въ възстанадата область като твърдѣ тежко и безсрамнотено. Смъртнитѣ случаи всрѣдъ войската, всѣдствие на възрушавата епидимтерия, бише твърдѣ много. Бедунинтѣ, кахабити, макарь че биле въ състояние да атакуватъ крѣпоститѣ, спирали движението по всички околни пътища, водящи за крѣпоститѣ и по тоа начинъ послѣднитѣ останали съвсѣмъ изолирани.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*

Печатница „Витоша" на Г. Богдановъ и С-ие.

Година II. София, 15 мартъ 1911 год. Брой 35.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣплата:
За членове на дружбата и клюноветѣ й . . . . . 5 лева
За нечленове на дружбата . . . . . 6 „
За странство . . . . . 8 „

Уредба
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за вѣстника се изправа до редакцията му уз. Нишка и Буз Фердинандъ, надъ кафѣ Нова Америка

За обявления се плаща на първа страница по 50 ст. на гармоденъ редъ, на четвъртата страница по 20 ст. на гармоденъ редъ.

СТѢНЕНЪ КАЛЕНДАРЪ. Дебрани, разпространявайте стѣнния и съ историческо значение календарь, изданиетъ на „Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България, премия на в. „Дебърски гласъ"; тоя календарь заслужава да краси кѫщитѣ на всѣки дебранинъ. Който желае да си достави отъ тоя календарь, нека се отнесе до редакцията и ще получи веднага. Поръчки по-малки отъ 5 екземпляра не се изпѫняватъ.

Отъ Редакцията.

Интересно за г. г. Галичани и близки около г. Галичникъ.

За да се избѣгнатъ закавирѣдъ всѣкакви рискове и закъсненія, които Галичани и др. сѫ имали досега и много други неудобства съ досегашнитѣ изпращания на пари по лица, или по другъ начинъ, то рѣшихме да основемъ редовна поща съ центъръ г. Галичникъ, което що бѫде най-удобното за всѣки изпращачъ, както и много по износно отъ всички досегашни изпращания. Всички други срѣдства за изпращания по лица и пр. сѫ много рисковани и нередовни.

Пощата ще стане да бѫде винаги акуратна и бѫрза въ прѣдаването на паритѣ.

Паритѣ ще бротѣ въ злато (а не бѣли монети, както сѫ правили други) което има голѣма важность и изгоди. Комисионната за изпращание ще бѫде по 50 стотинки на напалеонъ, или за всѣки 20 лева. Паритѣ въ Галичникъ получаватъ се отъ Деспотъ Колчевски.

Отъ 15 нанолвона нагорѣ съ отстѫпка.

Желающитѣ да изпращатъ пари да се обрѫщатъ къмъ мене — *Юрданъ Стоиновъ, булевардъ „Скобелевъ" № 16 гр. София.*

Съ почитание: *Юрданъ Стоиновъ.*

КЛЕОПАТРА

историческиятъ романъ отъ Райдера Хагарда.

Прѣведи *Лазаръ Димитровъ* и *Георги Василевъ*, учители.

Тѣзи дни излиза 1 часть и струва 70 ст. Въ скоро врѣме ще излѣзатъ и другитѣ двѣ части посѫбдователно една подиръ друга и ще струватъ по 80 ст. всѣка.

Ще се складира въ книжарницитѣ на г. Иванъ х. Николовъ въ София и на г. Руси Ивановъ въ Хасково.

София, януарий 1911 г.

Отъ издателя *Стръзо Несторовъ.*

М. В. Македонски

20 годишенъ специялистъ-механикъ и учитель по бродерия, уз. „Пиротска" № 29, продава шевни машини „Афрана", дава уроди по бродерия и наставления безплатно, поправя всѣкакви шевни, щикъ и буйонъ машини:

Продава отдѣлни части, като сновалки, маслеиички, канши, масло, отворки и игли за всички видове шевни машини.

Шевнитѣ машини „Афрана" сѫ незамѣнимы, сѫ и безъ совалка, шиятъ напрѣдъ и назадъ, приспособявѣтъ се по най-лесенъ начинъ за бродиране.

Най-ново изобрѣтение е машината „Афрана".

Прочее, купуванѣте машината „Афрана" въ бродерия и на мѣсечно и сезонно изплащане!

Резолюции на възобновеното Дебърско околийско учителско д-во Св. Иванъ-Бигоръ

Днесъ, 27.II 911 год., учителското тѣло при III кл. и основни училища въ гр. Де'ъръ и нѣколкина г-да учители отъ околита имаха общо събрание, въ което се прѣдложи да се възобнови учителското дружество. Прѣдложението се приѐ съ аклямации.

Чрѣзъ тайно гласуване конституира се управително тѣло съ слѣдния съставъ: прѣдседатель: главнинъ учитель Никола Кировъ; секретарь: г-нъ Александръ Стрѣзовъ; касиеръ: г-нъ Петъръ Алексиевъ; членъ-съвѣтникъ: г-нъ Василъ Велевъ.

Въ сѫщото събрание съгруженото дебърско учителство, като зе нѣть съображение мѣстнитѣ нужди, нетърпеши никакво отлагане, проучи и приѐ слѣдниятѣ резолюции.

I. Наименоване на дружеството.

Въ знакъ на дълбока признателность чѣмъ Светата Дебърска Общность, която единича, чрѣзъ своето калийно училище, е била бодъръ стражъ на народнии ни езикъ и вѣра, като е пръскала просвѣта и пранзизирала стремежитѣ на гърцкитѣ владици, да се чуи и слуша на гърки езикъ въ днитѣ на тъмното ни духовно робство, дебърското съгружено учителство счете за свой свещенъ дѣлъ да наименува дружеството си Дебърско околийско учителско дружество „Св. Иванъ Бигоръ".

II. Монастирътъ Св. Иванъ Бигоръ като настоящъ факторъ.

Дебърското учителско дружество, като взе подъ внимание, че старобѣлгарския дебърски монастиръ Св. Иванъ Бигоръ сѣ своитѣ огромни, но занемарени имущества, може въ случая за единъ мощенъ факторъ, който благотворно да повлияе на учебното дѣло въ цѣло дебърско, само ако тия му имущества добрѣ се уредятъ и добрѣ се управляватъ, рѣшиѫ:

1. да се открие при монастиря III класно училище съ пансионъ съ екзархийско пособие;

2. да се уреди управата на монастиря, като взимать ѫ нея активно участие и учители, избирани сжегодно отъ учителскитѣ съвѣтъ при сѫщото училище;

3. да се наемать сериозни нѣрки за по-скоро изплащане на монастирскитѣ дѣлтове и за съгражване срѣщу „новитѣ конаци" нужнитѣ здания, та да може въ едно скорошно бѫдеще да се получатъ излишни, които да се употрѣбяватъ за просвѣтното дѣло въ цѣло дебърско.

За постигането на горнитѣ цѣли дебърското съгружено учителство апелира къмъ всички съмѣтени и родолюбиви синове на дебърския край да се притечатъ въ помощь за материалното подобрение на монастиря, както и къмъ Св. Екзархии и къмъ Св. Дебърска Митрополия — за по-скорошно реализиране на горнитѣ три цѣли.

III. Уреждане черковно-училищнитѣ приходи.

Много селски черкви притежаватъ какви-годѣ имущества, попаднали въ лоши рѫцѣ, и капитали съвсѣмъ непризнодителни, и сѫществѣмно черкви нѣтъ стоятъ лишени отъ сума потрѣбности и учителиятъ — отъ елементарни даже помагала; его защо дебърското съгружено учителство намира за належаща нужда: 1. отъ уреждането на отговорни черковно-училищни настоятелства и 2. отъ уреждането на дана ревизиона комисия (начело съ г-на учителния инспекторъ), избрана отъ Епархийскитѣ Съвѣтъ, които да ревизира и уреди черковно-училищнитѣ материални сѣдѣки и да дава потиѫ на настоятелствата къмъ полезнотоия дѣйность въ полето на просвѣтата и духовното народно повягане.

IV. Нужда отъ хигиенични здания.

За гѣлесчата и ученика здравота на крѣхкото поколение, единичата гарантия за неговото бѫдеще достойбство, щастие, характеръ и волия, както и въ интереса на учебното дѣло, дебърското съгружено учителство апелира къмъ всичкитѣ черковно-училищни настоятелства да се заемать съ построяване на нови и модерни училищни здания, а тамъ, дѣто нѣмать материалната възможность да цѣлта, да наемать здания хигиенични, а не както досегашнитѣ — низки, тъмни, прашни, задушливи.

V. Удобства за селския учитель.

Понеже селскоиятъ учитель сѫрѣща стъпки при наемание квартира и, въ прѣки негната мизерна заплата, плаща тежки наеми за нехигиенични стаи, а съ тъй се сѫздава атмосфера на недоволство и прѣчка при назначание на учители, имѫщи се въ длъжность на черковно-училищнитѣ и-ства, ако нанстина милѣятъ за добрия възрѣвежъ на учебното дѣло, при новосгроещитѣ се училища, както и при наемането здания за училища, да прѣдвидатъ и стан за безплатно жиѫбене на учителя.

VI. Наука трѣба и за женската чѣмядь.

Съгружено дебърско учителство като има прѣдъ видъ, че само една стотна часть отъ интелегентната въ дебърско състава жената, а туй е една горчива истина, които краснорѣчиво говори за далеитинитѣ образованостно-изпитателни домашни надала, съ които крѣпне младото поколение, рѣшиѫ:

1. всички съгружени и несъгружени учители да съвѣтвать родителитѣ да учатъ и женската си чѣмядь тая, както и мѫжката, тъй като не само туй е нѣрва необходимость въ нѣкти на културата, но и съмѣйного щастие повелително го изискова, и съ това ще се прѣмахне лошия обичай да се годявать 12—13 годишни момчета, което нѣщо е както противъ нѣрата, тъй и противъ природата;

2. дебърското съгружено учителство апелира къмъ Св. Дебърска Митрополия да поирѣчва съ всички сили на подобни годежи, като сѫ послуши лори и съ „аферсение."

VII. Дружествена книжарница.

а) Понеже учителското срѣща голѣми стъпки при доставката на необходимитѣ учебници и пособия;

б) понеже е задлъжено да купува само оини учебници и пособия, които заинтересуванитѣ лица сѫ доставили, макарь и съвсѣмъ нетодни;

в) понеже не се прави никакъвъ отстѫпъ отъ страна на тѫрговецъ-книжарь въ гр. Дебъръ въ полза на бѫдиитѣ ученици, съгруженото дебърско учителство за цѣлта учебна година и за въ бѫдеще ще открие добрѣ уредена книжарница въ града, съ задлъжение щото всѣки учитель и училищно настоятелство да прави порѫчкитѣ и покупкитѣ си отъ нея. ¼ отъ приходитѣ ще оставатъ въ касата на дружеството, ¼ — за набавяне учебни помагала и пособия въ цѣло дебърско и ½ — за възнаграждение на книжаря.

За постигане цѣлта съгружено-дебърско учителство апелира къмъ съгруженото Рѣканско учителство за нужнито съдѣйствие, съ условие да получи и тѣмната кауа принадлежата имъ се часть (¼) отъ прихода.

VIII. Молба за услуга.

Съгружено дебърско учителство въ желанието си да спечели повечко чланове за кауата на съгруженото учителство, както и за да допуляризирѫ благиитѣ си намѣрения спрѣмо родителитѣ въ дебърско, рѣшиѫ:

1. да се напечатать резолюциятѣ въ органа на саруленото училище въ отоманската държава в. „Учителски гласъ":

2. да се напечатать резолюциятѣ въ органа на Дебър. просв. дружба въ България в. „Дебърски гласъ" и

3. да се напечатать на отдѣлни листове и да се разпратятъ по всички гадания и села въ дебърско съ дабължака, че за замолявать всички благотовѣйни священници, г-да учители и г-да писменци селини да прочетать и разяснать народу горнитѣ седьмь резолюции.

Трескави приготовления на албанцитѣ.

Албанцитѣ непрѣстанно и трескаво се приготовляватъ: книи цѣла Албания. Най, разбира се, наблюдаваме само онова, което се вѣрши въ нашия градъ и въ близкитѣ албански покрайнини, граничещи съ Дебърско, а именно: Долни-Дебъръ, Мати и Малесия. Но онова, което става въ реченитѣ албански покрайнини, става и въ вѣтрѣшността на Албания и то по-силно и по-трескаво. Отъ всички признаци изглежда, че най е планирано прѣзъ близки изненади. Съ какъвъ шансъ за сполуха и въ какви размѣри ще се разразятъ тѣзи приготовления, това мачно може да се прѣдскаже. И само на собственитѣ си сили се надѣватъ албанцитѣ или се надѣватъ на чужда подкрѣпа, и това не може да се твърди съ положителность. Обстоятелство, обаче, какво нѣзъ цѣла Албания въ изобилие се раздава оружие между населението отъ нелегалитѣ и то манлихерови и маузерови пушки, ни кара съ голѣма увѣренность да допускаме, че има въвшна сила, която подкѣлва и подпомага албанцитѣ и имъ дава оръжие. Оръжието се раздава почти безплатно. И тая малка цѣна, което се взема за всѣка пушка, сигурно не ще да е друго, освѣнъ разносчитѣ за достакета имъ. Тѣ нѣкой начинъ не може да се допусне, че само албанското население може да купува пушкитѣ, тъй като то е много бѣдно и не е въ състояние това да направи. Слѣдъ походъть на Тургутъ паша тази бѣдотия стана по-голѣма и достигна до плачевна мизерия.

Нелегалитѣ, организирани въ чети, се движатъ почти безпрѣпятствено и кѣдъ съ убѣждение, кѣдѣ съ терорь заставятъ населението да се въоржава. Тъка напримѣръ, отъ нѣколко врѣме насамъ се движатъ двѣ чети въ Горна-рѣка. Заплашали тамошното албанско население, състоещо се повече отъ християни и по-малко отъ помаци, че, ако не се присъединятъ всички къмъ движението, ще бѣдатъ до единъ избити. Тѣзи заплашвание се правятъ надъ по-богатитѣ и по-влиятелни личности, и надъ оная часть на албано-християнското и албано-помашкото население, което не е наклонно да се увлѣче въ движението и дѣржи съ властьта. Тѣзи заплашвания ставатъ главно прѣзъ писма, изпратени на кавания. Това разпраснѣ лишата, до които си изпращатъ такива заплашителни писма и се чудятъ, какво да правятъ. Не така е положението въ вѣтрѣшността на Албания: тамъ цѣлото население е въоржено съ глава до пети и безъ колебание е спечелено въ полза на движението. До колко то съзнателно вѣрши всичко това и доколко е организирано, не може да се опрѣдѣли точно, но едно само може да се констатира, че има единъ общъ почти безъ огледень подемъ, едно общо увлѣчение. Дорги дебърскитѣ албанци съ заразени отъ това общо увлѣчение, когато се знае, че тѣ сѫ се дъркали винаги резервирано и сѫ се показвали въ обще плашливи, каквито сѫ си и дѣйствително. И не безъ основание сѫвершитѣ въ нѣсни гр уждинатѣ, въ мазкурнитѣ и жестоко жиготамъ. Тъкава елда пѣсенъ скоро е съставена и широко разпространена между албанцитѣ. Не безъ интересъ е тя да стане достояние публично при удобенъ случай сѫ стоящ. Тъ сѫ тъ прѣдплашени и страхливи албанци постепено се заразяватъ отъ общото увлѣчение. Въвъ отъ другитѣ факти, които вече сѫмъ ималъ случай да посочя въ моитѣ кореспондениии, като убийства на мадолтурци, заплашване на мадолтурци да напуснатъ Дебъръ и т. п., тъ чуе, че добаяи да нови факта, които свѣдѣтелствуватъ, че е сѫдрадоствано, въ които влизатъ и дебранитѣ, се присъединяватъ къмъ движението. Като никога, отъ нѣколко дена въ Дебъръ почнаха да се продаватъ свободно отрѫка вѣстници, като вѣстника на Дервишъ Хима „Арнаутъ", сѫлнце така в. „Дрита" и др. Вѣстникоредовлвитѣ тичатъ нъ улицитѣ и виватъ, колкото имъ гласъ дѣржи. Това дѣйствително е чудо за Дебъръ. Другъ единъ прѣсъщъ фактъ, макаръ, и единиченъ, показва на строението на албанцитѣ-дебрани. Тъки дни стана едно скарване между двама албански вѣрлѣ чарпинта. Единитѣ отъ тѣхъ въ вѣ си изнади срѣщтия сѫ революцъ отъ пояси и сѫ тъкъта изнесе нѣколко удара на противника си и слѣдъ това изчезна, безъ да бѫде заловенъ отъ полицията. Избѣгалитѣ е нашоналистъ, а нараненитѣ мѫдотурскофилъ.

„Властьта всичко това знае, защото албанцитѣ почти явно въ р ъ щ а т ъ в и ч и я работи, но пасува. И, ако сегашъ-тогизъ прѣдприеме нѣщо, то това ще прави нерѣшително и плахо. И това дава на властьта окуражава албанцитѣ и тѣ ставатъ все по-дръзостни и по-дръзостни. Наистина има войска въ града и говори се, че ще дойде и друга отъ Битолъ, но все властьта дѣржи нерѣшителнъ. Членове на комисии, учители се убиватъ; грабятъ, кражатъ, тероризиратъ албанцитѣ. властьта стои проста зрителка прѣдъ всичко тъ злодѣяния. Тъ дори станата посѣмѣщие не саме прѣдъ албанцитѣ, но и прѣдъ помаситѣ. Прѣди една седмица властьта е изратила единъ джандарминъ съ писмена запоѣ ѫкъ въ Драновцъ и Головрдо да прѣдупрѣди населението да не приема пушки, които могатъ да имъ се дадатъ отъ зли хора, защото, ако сторятъ това, ще си платятъ. Помнитѣ отъ Голобрдо просто от подпрадъ съ джандарина и съ запоѣвѣла. Прѣструвайки се, че не знаятъ нищо, попитали джандарина: „безъ пари ли ги даватъ пушкитѣ?" Джандарминътъ отговорилъ утвѣрдително. „Е тогаа, рекли подигравателнѣ помаситѣ, не по една, а по петь вземемъ, стига да има кой да ги даде". Джандарминътъ нищо не въразнилъ и се вѣрнилъ отдѣто е бѣлъ избратенъ, подигранъ и осмѣянъ.

Това положение на работитѣ не може да се не отрази злѣ върху християнското население въ Дебърско: то е обблазано отъ голѣмъ страхъ, поради свободното движение на албанскитѣ чети, поради това, че грабежитѣ ставать по-чести и по-чести и поради това, че властьта не е въ състояние или не желе да ги защити, а само то не може да се кара, защото нѣма оружие. Не минава день да не бѫдатъ нападнати кражи и лица отъ разни банди за обиръ. Между многобройнитѣ факти отъ тъ роль, които постоянно се отбѫлѣватъ въ вѣстникитѣ, моето посочи още нѣколко, станали въ слѣдствитѣ дни.

1. На 3 мартъ т. г. прѣзъ нощьта бѣ нападнатъ отъ една банда четоха на монастира „Св. Иванъ-Бигоръ" въ с. Райчица съ цѣль да задигнатъ едрини добитъкъ и поклащинната. Бандата е спознулила да пробие стѣнитѣ на обора. Въ момента, обаче, когато се опитвали да счупятъ една врата и да извлѣкатъ добитъка, бини усѣтени отъ „монитѣ" на четоха; послѣднитѣ надали нищо и съ бредни въ рѫцѣ излѣзли на двора. Крадцитѣ отъ това се изплашили и избѣгали. Слѣдъ това бандата се опитала да обере една кѫща въ сѫрѣда махала на селото, но и тамъ не сполучила, понеже бѣла усѣтена отъ стопанитѣ и прогонена. 2. На 4 мартъ т. г. единъ селянинъ пожалъ отъ с. Косовраги се оградъ отъ с. Галичникъ и при с. Скидринье бѣхъ нападнатъ отъ една банда и ограбѣнъ: взели му парѣтѣ, часовника, кепето и др.

3. На с. д. вечерьта въ с. Галичникъ една банда се опитала да обере чрѣзъ взломъ една кѫща, но не сполучила, понеже стопанинътъ е усѣтилъ и надалъ викъ. На помощь се отозвали джандармитѣ, които картирували въ селото. Завѣрзала се прѣстрѣлка, въ която паднатъ мъртъвъ чаушинътъ и единъ джандармъ, а бандата останала съвсѣмъ непонрѣдена.

Дебъръ, 6 мартъ 1911 г.

М. Григоровъ.

Толстой.

По поводъ на този анализъ на душевно състояние, Куликовски забѣлѣжа съ право, че това биле тъйви опити, това биле дѣтска игра на-що-то мощна мисъль, които послѣ ще дадѫ несравнени образци на психологическъ анализъ... Това биле първитѣ инстинктивни махания на крилѣтѣ на орленце (25—26 стр.).

„Юности" авеждина така: „Като се спрахвахъ, ъ рѣшихъ отново да пиша правила на живота и твърдо бѣхъ убѣденъ, че ъ въ никога нѣма да правя нищо злошо, ни една минута нѣма да прѣкарамъ въ правность и никога нѣма да измѣня на правилата си..." (Кулик. 26 стр.).

„Утро помѣщика" Нехлюдовъ — Толстой се занимава съ филантропични мисли; той си представѣлъ за цѣль да устрои благополучието на крѣпостнитѣ си и да съдѣйствуява за нравственото имъ развитие. Но това не могло да се осѫществи. Слѣдъ това виждаме Толстой подъ нова имѣ — Аленинъ (Оленинъ) въ кавказката повѣсть „Казаци". Але-

Чл. 101. Въ случай на бѣрзина, оправдана отъ извънрдни обстоятелства, министритѣ могатъ, когато не заседава Общото събрание, да задаватъ съ царски указъ, нуждинтѣ извори и да извънтватъ разноски, непрѣвидѣни въ бюджета, съ условие, да се внесе затовя въ Общото събрание проектъ за законъ въ началото на най-близката му сесия.

Чл. 102. Бюджетътъ се гласува за една година; той има сила на законъ само за годината, къмъ които се отнася.

Обаче, ако, поради изключителни обстоятелства, Събранието на прѣдставителитѣ се разтури прѣди да се гласува бюджетъ, министритѣ могатъ съ наредба, взѣмена по сила на царски указъ, да прилагатъ бюджета отъ прѣкнята година до слѣдната сесия, безъ да може врѣменното прилагане на тоа бюджетъ да надмине срока на една година.

Чл. 103. Законъ за свръщеното сключване на бюджета показва количеството на осѫщественитѣ приходи и на станалитѣ отъ тия приходи изплащания и разносчитѣ на годината, къмъ които се отнася законътъ.

Неговата форма и разпоѣда трѣба да сѫ сходнитѣ както на бюджета.

Чл. 104. Проектътъ за законъ за свръщеното сключване се внася въ Събранието на прѣдставителитѣ най-късно прѣзъ срока на четири години, започайки отъ края на годината, къмъ които се отнася.

(Слѣдва).

ПОДЛИСТИКЪ.

ОТОМАНСКА КОНСТИТУЦИЯ.

Чл. 93. Въхровнитѣ сѫдъ се състои отъ двѣ отдѣления: обвинитѣлно и сѫдебно.

Обвинитѣлното отдѣление се образува отъ единъ членове, избрани съ жребие измежду членоветѣ на Въхровния сѫдъ, отъ които трима сенатори, трима дѫржавни съвѣтници и трима членове отъ касационнотъ сѫдилище или отъ апелативнотъ сѫдилище.

Чл. 94. Прѣпращанѣто на едно дѣло въ сѫдебното отдѣление се рѣшава отъ обвинитѣлното отдѣление, съ болшинство отъ двѣтѣ третини на членоветѣ му.

Членоветѣ отъ обвинитѣлното отдѣление не могатъ да участвуватъ въ разискванията на сѫдебнотъ отдѣление.

Чл. 95. Сѫдебнотъ отдѣление се образува отъ двадесетъ и единъ членъ, отъ които седьмь сенатори, седьмь дѫржавни съвѣтници и седьмь членове отъ касационнотъ сѫдилище или отъ апелативнотъ сѫдилище.

То сѫди съ болшинство отъ двѣ третини на членоветѣ си и сѫгласно съ дѣйствующитѣ закони дѣлата, които му се прѣпращатъ отъ обвинитѣлното отдѣление.

Рѣшенията му не подлежатъ ни на апелация, ни на касация.

Глава X.

За финансинтѣ.

Чл. 96. Никой данъкъ въ полза на дѫржавата не може да се отрежда, разнѣта или сѣбира, освѣнъ по силата на законъ.

Чл. 97. Бюджеттѣ е законъ, който съдържа прѣвидѣни приходи и разноски на дѫржавата.

Двѣгодишъ въ полза на дѫржавата се управятъ отъ тоа законъ, колкото да размѣрятъ, размѣтѣнето и сѫбирането.

Чл. 98. Разглежданѣто и гласуванѣто на закона за бюджетъ отъ Общото сѫбрание става чиѣнъ по членъ.

Прибавенитѣ таблици, които съдържатъ подробноститѣ на приходитѣ и разноскитѣ, се дѣлятъ на отдѣли, глави и параграфи, сѫгласно съ образеца, прѣдложенъ правилникътъ.

Тия таблици се гласуватъ по ранѣ.

Чл. 99. Проектътъ на закона за бюджетъ се подлага на Събранието на прѣдставителитѣ веднага слѣдъ отварнето на сесията, за да бѫде взѣможенъ приложението му отъ началото на упражнението, къмъ което се отнася.

Чл. 100. Никакви извънбюджетни разноски не могатъ да станатъ за сѫмтъка на дѫржавнитѣ приходи, освѣнъ по сила на законъ.

винѣ е аристократъ, пише Куликовски, неудовлетворенъ отъ живота, бѣгащъ отъ пустотата, изкуствеността и фалша на тозн животъ, изтъленъ съ горесть отъ съзнанието за собственитѣ си грѣшки (нне вече знаемъ, че Толстой е водилъ свободенъ, разпусчанъ животъ нѣколко години) и за отклонението отъ отбѣлѣзания идеалъ (28 стр.). Аленинъ-Толстой е аристократъ, богатъ, мжжъ, скучаещъ въ свѣта, пропадналъ въ игри и дирещъ нови осѣжденителни впечатления. Така че Аленинъ не е типъ, а своеобразна индивидуалность.

Аленинъ е натура, какъвто не знае, гдѣ да приложи силитѣ на младостта си; той е оригиналенъ, гордъ, щастливъ, самобитенъ, а главно — вѣчно задаващъ въпроси и вѣчно дирещъ. При това, тѣзи питания сѣ отправени сѣ навлрѣ въ собствената му душа и имать за цѣла да изработятъ нравственитѣ идеѣ, който би му доставилъ пълно щастие, миръ въ душата и пълно вкѣрѣлно удовлетворение. И тукъ той прави изведѣлъ откритие въ сферата на нравствената истина чрезъ съзерцателно самовдъбочение. „Щастие, си казалъ той самъ на себе си, това е да живѣешъ за другитѣ". И почва той да живѣе заедно съ казащитѣ и бива убѣденъ, че никога нѣма да се откаже отъ тоя животъ. „Всички тѣ, си мислѣлъ той, принадлежатъ къмъ човѣшкия родъ..." И всичко сѣ слѣдъ това той изпитавъ чувства на безпричинна радость за животъ..." въ душата му било свѣтло и кжсо... старитѣ животъ били заличенъ и почва новъ.

Характерно за душевнотo състояние на Аленина е слѣдното мѣсто, когато той биль на ловъ:

„И извелѣтъ него го врхъхѣтѣло странно чувство на безпричинно щастие и любовъ къмъ всички... Изведнъжъ съ особена ясность му дошло на умъ, че етоازъ Димитъръ Аленинъ, такъмо особено сжществено, различно отъ всички лежа, сега самъ, Божъ знае гдѣ, въ това мѣсто, дѣто живѣе еленътъ... И нему му станало ясно, че той инкакъ не е руски дворянинъ, членъ на московското общество, другъ и родинна на готова и готова, а е просъ такъмъ комаръ, жлъ пъкъ фазанъ, или еленъ, както тѣзи, що живѣятъ сега предъ мене..." (гл. XIX.)

Тукъ виждаме психология на русски аристократъ, който се мжчи да се освободи отъ залоби-тѣ, които по наслѣдство сѣ вложени въ неговата душа; той се стреми да се избави отъ тѣсната съ-словна психология, като пада на колѣнѣ и допуща съ простия казакъ Ерошка и иска да живѣе като него. Обаче скоро се разочарована и отъ тазъ си мисъль, защото виждъ, че мжкаръ животътъ на Ерошка да е просъ, но не е нравственото съвершенъ неговото дирване. Почва тогава да кроя компромисъ: да не промѣни своя нравственъ миро(гледъ, а: не измѣня умственото си съдержание, а само въшнно да живѣе като Ерошка. Но и тукъ удря о камъкъ, защото той съзнаѣ, че е неговѣнъ за тоия безнязкуственъ животъ, че само сѣ едно „съверцание" не може да сѣ удовлетвори. „Аъ опитавъ да се отдамъ на тоия животъ и опитвъ да сѣ-ръ-ка-ръ-ка-ръ-ка

Интересенъ инцидентъ. Цариградъ, 5 мартъ, Въ вчерашното заседание на парламента стана е дивъ твърдъ интересенъ инцидентъ, който принудителности изка да мине мълкомъ. Единъ отъ опозиционнитѣ депутати е направилъ запитание, заци назначената специална комисия не е дала никакъвъ отчетъ за конфискуваннитѣ въ Издъхъ-Кюшкъ склюпчности на Абдулъ Хамидъ. Предсѣдателятъ му отговорилъ, че прѣдварително трѣбва да се споразумѣе съ великия везиръ.

Отъ друга страна опозиционния депутатъ Риза Тефикъ пакъ запиталъ, защо правительство не взело съгласието на парламента за продължаване на военното положение. Понеже отговорътъ не може да бъде благоприятенъ и защото това не понасяло на правительство, болшинството повдигнало голѣмъ скандалъ. Тогава Риза Тефикъ лаша се отправилъ къмъ министрѣ на вѣнкашнитѣ работи съ думитѣ: „Затворете тази кошара! Това вече не е парламентъ". Всрѣдъ голѣмъ викове заседанието се дигнало.

Мухаджиритѣ въ Солунъ. Солунъ, 8 мартъ. Спорѣдъ турски источници посегъ сѣ настанени въ солунски вилаетъ всичко 9,200 мухаджири, отъ които 1,750 дошли изъ Българи и Румѣния и 7,270 изъ Босна. Отъ заселенитѣ въ Анадола мухаджири сѣ умрѣли до сега 609 души.

Убитъ българинъ. Солунъ, 8 мартъ. На 6 т. м. въ с. Брѣза, Кумановско, Хасанъ Сейдинъ убилъ съ револьверъ Кръстю Василъ, отъ с. Думановци, сѣща каза. Мотива за това убийство послѣдни обстоятелствата, че убития говорѣлъ противъ Хасана, който не отдавна бѣлъ прѣданъ братоубійцата на убития, Кадинъ, който продалъ на единъ турчинъ Момата дила потурчена, бѣла да увѣдомитъ властитѣ за това. Убиецътъ оне не е заловенъ.

Жертви на нивквизиціятъ. Солунъ, 9 мартъ, на 17 т. м. всрѣдъ пазаря въ Леринъ бѣли убитъ отъ непознато лице бивши революционеръ Гено Кѣлевъ. Покѣнатъ е билъ взетъ миналата годинѣ войникъ въ Цариградъ, но освободенъ и повзрнатъ назадъ по по зраволоши причини въ тригодишенъ отпускъ въ родния му градъ. Убиецъ още не билъ заловенъ.

— На 3 т. м. е билъ намѣренъ закланъ въ собствената му кжща въ Одринъ българина Климе Рубаровъ. Убиецъ е неизвѣстенъ. Прѣдполага се, че убийството е извършено съ цѣль за грабежъ.

— На 8 т. м. всинки жители маже, жени и дѣца отъ с. Дурановци Кумановско, отишли въ Куманово съ цѣль да се оплачатъ прѣдъ властитѣ противъ убиецъ на Кръсто Василъ, турчинъ Хасанъ Сейдинъ, който съ цѣль да заплаши свидѣтелитѣ на извършеното отъ него убийство, опожарилъ цѣлвинтѣ на кмета Тасе и на брата му Георги.

— Наскоро ще отпжтуватъ за Цариградъ членоветѣ на мухаджурскитѣ комитетъ „Обѣдинение и Напрѣжъкъ" Хаджи Азилъ бей и Бюбъ Сабри, за да конферирятъ съ членоветѣ на мадатурската парламентарна група по разни политически въпроси.

Новото административно дѣление на Македония. Солунъ, 7 мартъ. Изработени сѣ отъ специалнитѣ комисии плановетѣ на новото административно подраздѣление на македонскитѣ вилаети. Плановетѣ сѣ вече изпратени въ Цариградъ и въ скоро врѣме ще се внесатъ на узаконѣние въ парламента. Зсеста е извѣстенъ само плана на солунския вилаетъ, спорѣдъ който послѣдниятъ ще се състои отъ пети санджжа, вмѣсто отъ три. Това разширѣдение е направено така, щото при бжлгшитѣ депутатски избори мохамеданското население да бѣде въ болшинство въ всѣка една отъ новообразуваннитѣ избирателни околни. Освѣнъ сегашнитѣ три санджжа — солунски, сѣрски и драмски — образуватъ се още два нови санджжа — гевгелийски и неврокопски.

Турски депутати въ Петроградъ. Цариградъ 9 мартъ. Руськитѣ посланикъ г. Чариковъ, бѣлъ взелъ инициативата за едно посѣщение на отоманскитѣ парламентаристи въ Петроградъ прѣзъ мѣсецъ октомври. Талятъ бей, лидеръ на партията „Обѣдинение и напрѣжъкъ" и Хаджъ бей, министъръ на вкжрѣшнитѣ работи дали своего съгласие за това посѣщение.

Изборитѣ въ Одринъ. Одринъ, 7 мартъ. Изборътъ за мирски екзархийски съвѣтници се случи вчера късно прѣзъ нощта. Гласувалъ само 34 съвѣтници: 16 не се явиха. Най-много гласове получиха кандидатитѣ: Диновъ 31 гласа, Дитургоновъ 30 гл., Георгиевъ 26 гл., Доревъ—22, Дачевъ—16, Ченгеевъ—14. Останалитѣ кандидати получиха нѣкоичетно число гласове.

ХРОНИКА.

КЪМЪ АБОНАТИТѢ СИ. Нѣй вече изпратихме особени писма до абонатитѣ си съ молба въ най-скоро врѣме да внесатъ абонамента на вѣстника за II-та годишнина, както и за I-та, разбира се, оних, които не сѣ го изплатили. За жаль, веднага слѣдъ изпращането на това писмо настѣкли стачката, и вѣстника врѣмено спрѣ. По тази причина не само никой не внесе абонамента си, но и бѣхме прѣдметъ на критики и нападки. Щомъ се свърши стачката, редовно почнахме да издаваме вѣстника, но никой не побърза да се издъжи. Като припомняме горното на абонатитѣ, и стоятелно ги молимъ да побързатъ да изплащанетѣ, понеже безъ пари хората не печататъ, а ний нѣма отжждѣ другадѣ а очакваме подкрѣпа, освѣнъ отъ абонатитѣ си. Надѣваме се, че, като цѣнятъ значението ние вѣстника, абонатитѣ не ще станатъ причина да угасне единъ въ всѣки случай не безъ значение свѣтлинкъ за дебранитѣ.

ВНИМАНИЕ. Канцелярията на Дебърската просвѣтителна дружба въ София и Редакцията и Администрацията на в. „Дебърски гласъ" се прѣмѣстѣ въ „Долгерско-то здание на булеварда „Фердинандъ" № 217.

Отъ Редакцията.

Изпратени помощи. Настоятелството по събиране помощи за Дебърскитѣ български монастирѣ „Св. Иоанъ Прѣдтеча-Биговъ" е прѣдало на 9 т. м. въ Софийска Митрополия 1000 леза, за да се прѣтратятъ по принадлежность въ монастирѣ прѣзъ Св. Българска Екзархия и прѣзъ Св. Дебърска Митрополия.

Галичко събрание. На 11 т. м. вечерта галичани въ столицата имаха събрание въ салона на бургаря и кафеджия „Добро съдружение" по уличната криза въ селото имъ. Въ идещия брой ще съобщимъ резолюцията на тоза важно събрание. Трѣбва хъзъ да отбѣлѣжи, че разисканията се водѣха живо и съ голѣмъ интересъ, явление, което прави чести на галичани.

Възобновено учителско дружество. Съ писмо № 165 отъ 1 мартъ т. г. управлението на III класното и основнитѣ училища въ Дебъръ ни явиха, че било възобновено учителското хазалийско дебърско дружество. Получихме и резолюцитѣ, взети отъ възобновеното учителско дружество, които печатимъ на уводно мѣсто въ вѣстника. Насъ ни радва изключѣрно тоя факъ и искрено желаемъ на дружеството плодотворна дѣйность, защото само съ жива и неуморна културна дѣйность ще се подигне умственно българското население въ Дебъръ, които трѣбва чистосъдечно да си го признаемъ — е останало въ тоя отношение много назадъ. Прочее на бдестина и неуморна културна работа. Знаемъ, че полото е трудно и пълно съ прѣпятствия, нъ трѣбва да се положатъ всички усилия за да се прѣодолѣятъ мъчотитѣ; такава е призванието на учителѣ-труженикъ.

Затворено училище. Българското училище въ с. Галичкъ бѣло затворено. Между хъзъ-бѣлъ на читателитѣ на „Дебърски гласъ" главенъ учитель и другитѣ учители въ това село станалъ причинъ по поводъ скандалната случка на главнинъ учитель съ учителкатѣ и порадъ обвинението му за нерди сношения съ ученицитѣ. Учителското тѣло е изпратило апелъ до Софийскъ и чужбина, именно въ София и Пловдивъ. Галичани въ Пловдивъ съ се занимали съ тоя важенъ въпросъ и са направили нужнито, а галичани въ София, какво са направили, хронникирмъ на друго мѣсто въ вѣстника.

Важно за живущитѣ въ София дебрани. Въ желанието си да бждемъ полезни на оних дебрани, които жиивятъ въ София и които нѣмать собственѣ кжщи, трѣбъ наврѣтко цѣс ти запознаемъ съ основаното прѣзъ изтеклата година въ София дружество

Гъ-во Софийско Кооперативно Спестовно Домостроително Дружество

Инициативата за основаването на тоза дружество е взета отъ видни чиновници на Централното Управление на Бълг. Земѣд. Банка въ София. Кооперативнотоо дѣло отъ нѣколко години насѣкъ бързо почна да се развива у насъ и ще се развива, защото всички дружества и корпорации, които работятъ на кооперативни начала, на взаимнотоо самопомагание, ще бждатъ подкрѣпвани, конкурирани и покровителствани отъ основната Бълг. Държавна Кооперативна Банка въ столицата, които отъ 1/1 т. г. вече функционира.

Уставътъ на въпросното домостроително дружество е утвърденъ отъ Соф. Окр. Сждъ съ опрѣдѣление № 1736 отъ 3/VI 1910 г., зарегистрираенъ въ търговския регистръ подъ № 74/1910 год. и публикуванъ фирмата му въ Държавенъ вѣстникъ, брой 130 отъ 19/VI 1910 год.

При все че дружеството отскоро датува, достамного е напрѣднало — брои за сега 290 члена, съ записанъ капиталъ лева 2,200,000.

За да знаятъ читателитѣ ни по, яснѣ прѣдстава за ползитѣ и нагодитѣ на членоветѣ тоа дружество що гарантира на членоветѣ си сигурни и хигиенчни жилища съ помощьта на взаимнопомагането, ний тукъ ще направимъ извлѣчение на по-главнитѣ членове отъ дружествения уставъ.

Ето и нѣкои по-важни членове отъ устава на дружеството:

Чл. 2. Дружеството има за седалище гразъ София и за кржгъ на дѣйствие чертитѣ на града и негоната околность.

Чл. 3. Цѣлта на дружеството е да уякни и развие спестовността у членоветѣ и, чрѣзъ взаимностьта, да ги снабди съ ефтини и хигиенчни кжщи за жиивѣене. Дружеството се основава за единъ периодъ отъ сто и една годинъ, считаенъ отъ деня, въ който се публикува фирмата му въ „Държавенъ вѣстникъ".

Чл. 4. Всѣко правосподобно лице, безъ разлика на полъ, живуще въ гр. София, може да стане членъ на дружеството.

Чл. 8. Никой не може въ никой случай да затуби направенитѣ си вноски.

Чл. 18. Всѣки членъ е длъженъ:

1) Да запише капиталъ най-малко 1000 (хиляда) лева, а най-много 20,000 (двадесѣть хиляди) да го изплати спорѣдъ установенитѣ въ тоя уставъ размѣри и срокове;

2) да посѣщава редовно общитѣ събрания и спорѣдъ силитѣ си да помага за прѣуспѣяването на дружеството и пр.

Чл. 48. Дружеството върши слѣднитѣ работи:

1) купува мѣста и кжщи или строи такива за смѣтка на членоветѣ си;

2) подържа складъ на строителни материали;

3) сключа закони и приемъ влогове;

4) задга, продава, дава въ владѣние на членоветѣ си купенитѣ или построени кжщи.

Чл. 68. Записанитѣ капиталъ се изплащатъ чрѣзъ ежемѣсечни вноски, въ размѣръ не по-малъкъ отъ 2 (двѣ) лева на всѣка хиляда лева дозволѣдвинитѣ на члена съ кжща. Отъ тази атда вноскитѣ се опрѣдѣлятъ съгласно чл. 55, въ зависимость отъ сключения договоръ.

Чл. 86. Подробноститѣ по всички функции на дружеството: управление, купуване на мѣста, кжщи или строене на такива, вноски, складъ, влогове, земи, смѣтководство и дѣловодство се уреждатъ съ особенъ правилникъ, приетъ отъ общото събрание.

Оних, които биха желали да се запишатъ за членове на въпросното дружество, подаватъ заявление до управителния съвѣтъ и слѣдъ като имъ се съобщи, че са приети, внасятъ пѣть лева всѣкитѣ вносъ. Ежемѣсечнитѣ вноски се внасятъ въ Софийски клонъ на Бълг. Земледѣлческа Банка, гише № 1, най-късно до 10 число на сѣдания мѣсецъ. За внесената сумъ Банката издава всѣкиятъ членъ.

За подробности всѣки може да се яви въ канцеларията на Дебърската просвѣтителна дружба, които се помѣщава въ Долгерско домъ, ул. Бул. „Фердинандъ I" № 217 и да се обърне къмъ г. Лазарь Димитровъ и къмъ нѣкои на домостроителното дружество г. Хр. Несторовъ. На разположение за всѣки е устава и форменнитѣ заявления, които се подаватъ за постъкване.

Х. Н.

София, 10. III. 1911 год.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*

Печатница „Витоша" на Г. Богдановъ и С-ие.

Година II. София, 22. March 1911 год. Брой 36.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО

Единъ брой 10 ст. Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За чинове на дружбата и клюноветѣ . . . . . 5 лева	Уредба
За нечленове на дружбата . . . . . 6 „	Редакционенъ Комитетъ.
За странство . . . . . 8 „	Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му, булевардъ Фердинандъ № 217.

За обявления се плаща на първа страница по 50 ст. на гиромонденъ редъ, на четвърта страница по 20 ст. на гиромонденъ редъ.

СТѢНЕНЪ КАЛЕНДАРЪ. Дебрани, разпространявайте сѣтнина и съ историческо значение календаръ, издание на дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ Българско, Премия на „Дебърски гласъ"; той календаръ заслужава да краси кащата на всѣки дебрянинъ. Който желае да си достави сѣтѣ той календаръ, нека се отнесе до редакцията и ще го получи редовно. Поръчки по-малки отъ 5 екземпляри не се изпълняватъ.

Отъ Редакцията.

По такрира на П. Доревъ.

На друго мѣсто печатимъ такрира на бившия депутатъ П. Доревъ. Той го прѣдаде на прѣдсѣдателя на парламента въ „Дариградъ". За това сѣда телеграма съ дата 13. March т. г. г. извѣстни. Читателятъ ще прочете текста на такрира. Тукъ нѣй ще кажемъ нѣщитѣ впечатлѣния по него.

Читателятъ на „Дебърски гласъ" нѣщо знае за П. Доревъ. Ний писахме за него, когато нѣе инициативата да образуваме партия нѣкаква. Той я на рече прогресивна. Не бѣше друга тя, освѣнъ младотурска опашка, защото програмата и бѣше оная на младотурщитѣ. Щѣ рече, той отстоява станѣ членъ на младотурския комитетъ „Обединение и Напрѣдъкъ", въ подъ едно прикритие, че той образуваа нова партия, на която самъ стана шефъ.

Ний прѣдрекохме края на тая партия. Тя фалира. Заедно съ нея и П. Доревъ. Защо? Защото въ Турция не можеше, не може и не ще може да има дурги политическа партия, освѣнъ младотурската. Дори турци не могатъ да образуватъ партия, какво остана за българи.

Че Доревъ стана младотурчинъ, се знѣ и отъ постъкмата му, когато той не се подписа въ такрира на българскитѣ въ парлтарския парламентъ депутати, съ който протестирахѣ за жестокоститѣ, извършени отъ органитѣ на властта при събирането на оружието, макаръ и той такрирѣ да го готовѣ заедно, и въ послѣдния моментъ Доревъ се отказа да го подпише. Имѣше съ лекарствия да отрвде постъкмата си. Но тя бѣше нестъответна, дори и смѣшна.

И сегашнитѣ му такрирѣ, който е едно стѣпало по-горѣ въ мнѣнието политическо вѣрно на младотурщинѣ, е дѣло, които има врѣзка съ по-въ́рнитѣ му постъкми, понеже напълно хармонира съ тѣхъ. Само съ той такрирѣ П. Доревъ стана нѣще по-нѣщо, колкото още да се чрезъ вадъ бутонъ на истинскии доброжелатель на българския елементъ въ Турция.

Ако П. Доревъ не бѣше български депутатъ, ний нѣмаше да му отдаемъ честь да говоримъ за него. Но той е български депутатъ, и затова постъпкитѣ му е толкозъ повече осѣдителни. Той не разбира що пѣщи, нѣ е депутатъ, и хорта четѣтъ гдуооститѣ му и си служатъ съ тѣхъ заинтересуванитѣ противнѣ българитѣ — турци или чужденци. Съ това прави П. Доревъ една рачѣшка услуга на себе си и на избирателитѣ си. Не само това. Той унижава нѣщата, на които е членъ, унижава дори своего лично човѣшко достоинство. Сѣмо българинъ е способенъ на подобни унизителни постъкки. Позоря се съ това имѣто на нѣщата на прѣдѣ вѣшни свѣтъ. Само тоя пасъ не огорчава.

А има ли нѣкакво значение такрира на Доревъ? Ще спали ли той Турция и ще накаже ли българи? Ще измѣни ли условиятѣ на Турция? Направено бихме задавали още много такрива въпроси и направено бихме отговаряли на тѣхъ, защото не е Доревъ — на какъвто и да бѣ той, депутатъ или не, младотурчинъ или отсторотурчинъ — който не обърка, съ кривата на горѣ дѣйствителностъ, нито е той, който ще убѣди европейския свѣтъ въ тая или оная своя теза. Европейскитѣ свѣтъ е по-умѣнъ отъ П. Доревъ и по-добѣ знѣ положението въ Турция.

Пита се сега, защо П. Доревъ въ-тъ тая глупости и излага себе си и своя народъ? И прави ли това отъ убѣждение или гони съ това лични облаги? Ощѣ, не е ли орадие на вѣшни агенции?

Сигурно, тоя момче страда отъ амбицията да стане министъръ. Дотолкова го заслѣпяла тая амбиция, щото отива да търгува съ народнитѣ интереси. Дори, може би, това той въ́рши, за да спаси брата си, който е осѣдѣенъ до животъ. Но що общо има неговото болно честолюбие, да стане министъръ и желѣзницата му да спаси брата си съ нарушитѣ български интереси? Нѣмѣ тѣи интереси могатъ да бѣдатъ размѣнени монета за лични облаги?

Ако Доревъ правѣше нѣчко тоя отъ убѣждение, грозното впечатлѣние отъ неговата постъпка можеше да се нѣмѣ. Тоя не е убѣждение, защото дори крайнитѣ елементи, на дори турцитѣ не посмѣхаха да кажатъ тая глупости, тая нелѣпости, които казва Доревъ.

Но той може да е жертва и на вѣшни агенции. Има много съображения и това да се допусне. Нашитѣ врагове са многобройни. Но защо се поддали той на тия влияния? Нѣмѣ си мислѣ той, че е толкова едва великина, та може да играе голѣми политически роли? Тоя би било най-малко едно самобѣсщение. Негонята величина той трѣбѣ да я цѣнитъ въ успѣхъ на образуване партия и да стане шефъ. Мислимъ за единъ що-годѣ разуменъ човѣкъ това стигане да разбере, и да види колко смѣшенъ е въ своитѣ химери.

Панчо Доревъ, взѣтъ отъ това, че позорно излага себе си и българското име, той клевети свои народъ, постави на мжчителни изпитания и своитѣ избиратели. Сѣвщо ли тоя той? Вѣкедо да фалшивата почва, на която стои? Бѣдещето ще покаже.

Въръ съдържанието на такрира нѣма да се спираме,защото въ основата си той е нелѣпенъ. Ний вече имали сме случай да говоримъ не веднъжъ въ вѣстника, дѣ лежатъ причинитѣ на положението въ общо на турската дѣржава и частно за положението въ Македония, въ Албания и пр.

Ще чакаме да се произнесе правителството и навѣлнемъ въ такрира на тоя такрирѣ и тогава ще кажемъ думатъ. Услугата, обѣче, направена на турцитѣ съ той такрирѣ, колкото и да не е результатна — не ще може да поправи непоправимото положение въ Турция — все ва нѣ авторъ́тъ заслужава едно „фермѣнъ" и дори едно министерско кресло. И, ако тоя малотурщинѣ не направатъ, ще имѣнитъ на себе си, на позоритѣ въ политиката си.

Въстанието въ Албания.

Ако до сини день можеше еще да се говори за вѣзможността или не, на едно албанского въстание, то новината, които донесе вчерашния телеграфъ прѣмахи вече всѣкакви съмнѣнии.

Въстанието е избухнало, Албания е въ пламъци, малотурщитѣ съ поставени прѣдъ нова изпитания. Тревожната, бурната пролѣтъ, за която вече отъ отдавна се пророкуваше, дойде. Цѣлия скутарски вилаетъ е въ въстание. Пилиманета Хаи и Клементи съ инвидиини турсотѣ прѣкрѣпления и убили намирящитѣ се тамъ турски войници.

Въстанищитѣ съ много добрѣ въоружени и организирани. При новото въстание католицитѣ и мосулманитѣ албанци, които въ миналото въстание не дѣйствахъ задружно, сега се съ подали рѫка и дѣйстватъ заедно противнѣ общия врагъ. Кѣмъ тѣхъ се присъединяватъ сега границитѣ съ Черногора подвижа.

Душата на това възсѣние е стария албански борецъ Иса Болетинацъ, който цѣлата вина живѣйше нѣдѣѣ скрито въ Подгорица и сега излѣзе отъ скрището си да поведе новитѣ борци. Иса е единъ смѣлъ борецъ, ами единъ доста мѫдъръ политикъ. Той е първи, който постави прѣдъ малотурщитѣ искането за въвеждане автономия въ Албания и отъ тая сна си искане съ позарѣкнати на малотурския режимъ отъ страна на албанцитѣ. Надеждитѣ на всички албанци са обърнати къмъ Иса, който се ползува съ безгранично довѣрие. Между албанского население условно се говори, че въстанието бѣлде подкрѣпено, не само отъ черногорцитѣ,

М. В. Македонски

20 годишенъ спецьалистъ-механикъ и учитель по бродерия, уч. „Пиротски" № 20, продава шевни машини „Афрана", дава уроди по бродерия и наставения безплатно, попрва всѣкакви шевни, шиѭ и бутонѣ машини.

Шевнитѣ машини „Афрана" сѣ незабѣнимы, сѣ и безъ совалка, шиѭтъ напрѣдъ и назадъ, приспособяватъ се по най-лесенъ начинъ за бродиране.

Най-ново изобрѣтение е машината „Афрана".

Прочее, купуйтѣ машината „Афрана" въ брой и на мѣсечно и седмично изплащане!

но и от македонските българи, а сеже така, че то се ползувало съ симпатиитѣ на нѣкои сили. Това усилва ентусиазма и вѣрата въ успѣха на въстанието.

Турция отново рекрутира своитѣ корпуси за война против собственитѣ си поданици. Въ Арабия въ настоящитѣ моменти се сражават 20,000 души войници, а къмъ Албания е отправено двойно число: 35—40,000 души. Значи сега турцитѣ сѫ пустнали въ дѣйствие почти 70,000 души, тоа трета отъ цѣлата имѣ войска въ мирно врѣме. Военната сила на „новя Турция" едва бѣше подложена на експеримента и ще приложи своитѣ „модерни" приспособления и тактики въ война съ своитѣ подвници.

Миналата година бѣха изпратени въ Албания повечe отъ 40,000 души, които подъ водителството на Шефкетъ Тургутъ паша нѣколко мѣсеци водѣха война въ Албания и сега сѣдѣть дабре можжа поне принудно да потушатъ въстанието. Още прѣди два мѣсеца турското правителство искаше да изпрати въ Албания 40—50 батальони, подъ прѣдлогъ, че ще се произвождатъ маневри. Разбира се за всички бѣ явно, че въ Албания прѣдстоява не „маневри", а съвсѣмъ друго нѣщо.

Тъкмо прѣди една година въ Илекъ и Приврѣчъ се дадоха първитѣ сигнали на въстание. Миналата между тагодишнотo и миналото въстание, не е само въ по-добрата подготовка на сегашнотo, но и въ мѣстата, дѣто се разпиреа. Миналата година центъра на въстанието се групираше около голѣмитѣ рѣкоеи, дѣто бѣ, донѣйдѣ поне, възможно прокарането на войски и снабяването и съ припаси и муниция. Сега въстанието се е концентрирано въ непристапнитѣ планински върхове, дѣто движението на голѣми войски е невъзможно.

Въстанилитѣ отъ пѣлненета Хоря и Климатси въдвориѣ на 40,000 души много добрѣ въоружени.

Областьта, дѣто се разиграва въстанието, лежи близко до черногорската граница. Първитѣ стражения сѫ станали при градъ Тушъ, който лежи на 30 к. м. далечъ отъ Скутари, а на 6 к. м. отъ черногорската граница. Така, стражения станатъ прѣдъ очитѣ на черногорскитѣ войници. Въстанилитѣ сѣдѣть дъвго сражение прѣвзели Тушъ и изпадали взаимрѣтъ, само тогава тѣ разрушили крѣпоститѣ въ Брали и Марагушъ.

Турскитѣ политически кръгове сѫ изгвѣрдило развѣлували, още повечe че въ всички моменти, когато водѣ въстъ за избухване на въстание въ Албания, прѣстигали много тревожни съобщения отъ Арабия.

Тургутъ Шефкетъ паша, който като че ли придава военитѣ си способности само за усмирявне на въстания, е тръгнатъ за Албания.

Колко, обаче, тѣ сѫ способни само за усмирявне на въстания, е тръгнатъ за Албания.

Тоа е тоа, че сѫ тоа тръгнатъ настоящи, сѫ тоа, колкото, и годишнитѣ сѫтки, водени отъ разнитѣ министерства.

Тѣ ще отправи всѣка голяма до Събранието на прѣдставителитѣ особенъ докладъ, който ще съдържа резултата отъ работитѣ й, придруженъ отъ забѣлѣжкитѣ й.

На кряя на всѣко тримѣсечие тѣ ще прѣдстави на Н. В. Султана, прѣзъ военния министъръ, докладъ, който ще съдържа излагане на финансово положение.

Чл. 106. Сѣтнината палата ще се състои отъ двадесетѣ несмѣняеми членове, назначавани съ царски указъ.

Никой отъ тѣхъ не ще може да се уволни, бевъ да бадне мотивирано прѣдложението за увалнението му, удобрено съ рѣшение на Събранието на прѣдставителитѣ, вѣсто съ болшинството на гласоветѣ

Чл. 107. Условията и качествата, изисквани за членовѣтѣ на сѣтнината палата, подробноститѣ на длъжноститѣ имъ, правилата за приилагане въ случай на остатка, замѣстване, повишение и поставяне въ жественъ за селото ни. Въ тоаи день бѣшѣ честито селото да бѣде посѣтено отъ Н. В. Прѣосвѣщението Козма, Дебърски Български Митрополитъ.

Още на 25. с. м. вечерта селянитѣ се готовѣха да посрѣщнатъ съ всякакви дължими почести свети старецъ. Кметъ, зан, свещеникъ, учитель, ученици, по видни и по интелегентни селяни — всички сѣ небивала радость и доволство се готовѣха да прѣдложатъ добрия си гостенъ, чиито ще надарѣвалъ да се готовѣ за посрѣщанието му.

Пристигни старецътъ, прѣчакан отъ цѣлото село, начелно съ свещеника, кметъ, учителитѣ и множество други селяни, и тоа бодрение да вида по-скоро сѫкляя гость да му цѣлуне рѫка и му кажне благословията; който не прифтасне да му цѣлуне рѫка, цѣлуваше му дрехитѣ.

Сѣдѣть настаненитѣ му всички старци и по-тѣри хора на селото ни се редехя да вилятъ, да го прилѣгтъ въ „добрѣ дошлъ", да му се показанятъ и цѣлуватъ рѫка нявоно и да размѣнятъ нѣкои думи съ почитаний си пастиръ. Владиката благославие съ синовна обичъ и прѣголѣмо доволство своето лекуване пастиро.

На 26. още отъ рано зори се готовѣше селото за черква, защото знаеше, че ще се изнурви архиерейска служба. Мало и голѣмо се готовѣше тоаи день да посѣти черквата и се надирѣваше, кой да иде по-скоро и по-добро мѣсто, та да виждя по-отблизо и по добрѣ архиея въ величественитѣ обстановка на извирщѣ божественa служба. Напълни се черквата бѣ просто изтъкана отъ народъ, и много бѣха принудени да останатъ и въвъ, понеже черквата не побираше. Службата се извирши съ подобающе тържество.

Н. В. Прѣосвещението държе пастирско слово, въ което каза, че селянитѣ трѣба да се обичатъ единъ съ другъ — така е казалъ Великиятъ Спасителъ — да сѫ сговорни, защото въ сговора е щастието и силата и да се не поддаватъ на изкушенията на прилъгателитѣ, които не за добро платъ при него, а за зло и разлоръ: да поставятъ братъ брата да мразя, и които имать за цѣль да развращаватъ населението, да го излагатъ на позорни дѣяния по тоа винаги, по тоа и сегашно да поставятъ своитѣ тъмени цѣли, до направятъ тоаа население неспособно да живѣе и развива нормално, та да стане жертва на собственитѣ си грѣшки. Словото трогни дъвбоко сознанія и сърцата на всичкото множество.

Сѣдѣть случайна владиката се прибра въ кѫщата, дѣто бѣ настаненъ, послѣдвани то по пътьтъ хора и отъ народъ; сложи му се трапеза. Селото нагости старецъ сговорно, колкото тоа може да стане въ село, съ тоаа, кого Господъ далъ.

Изпращането му стана сѫщо така тържествено и задушевно, както посрѣщанието. Цѣлото село изпрати старецъ до селото. Тоа бѣ сѣдѣнъ сѫ Модричъ, дѣто отпаде сѫщо така да го посѣти. Приемѣтъ и почеститѣ, направени на владиката въ Модричъ, бѣхя сѫщитѣ, както и въ наше село.

Възлие сбогомъ съ селяни старъ съ пожелание и молба да ни посѣти пакъ.

Друго. Сѫитамъ за неизлишно да ни съобщя и за еди друга работа, извиршена въ послѣднитѣ мѣсеци отъ съселянитѣ ни, които имъ прави пенсия, както и устройството на писалищата въ палата, що бѫдатъ опрѣдѣлени съ особитъ законъ.

Глава XI

За областна администрация.

Чл. 108. Администрацията на областитѣ ще има въ основа принципа на децентрализацията.

Подробноститѣ въ тоаи устройство ще се опрѣдѣлятъ съ закона.

Чл. 109. Особитъ законъ ще уреждя въ по-широки основи избора на административнитѣ съвѣти на областьта (вилета), на окрѫга (санджака) и на околията (казата), както и избора на главнитѣ съвѣтъ, който се събира всѣка година въ седмицата гразъ на всѣка областъ.

Чл. 110. Дѣлъжноститѣ на главнитѣ областенъ съвѣтъ ще се опрѣдѣлятъ отъ сѫщия особитъ законъ и ще обниматъ :

правно да разнисва върху прѣдметитѣ отъ обществена полза, както прокарване пѫтища за сообщение, устройство на земледѣлски въемни кади, развой на промишлеността, търговията и земледѣлието и разпространение на народната просвѣта;

право да полава тѫжби на надлежнитѣ власти, за да се опрѣвятъ фактове или дѣйствия, извирщени противъ законитѣ и правилницитѣ, било по разнѣ тайнето или събиранто на двигадитѣ, било по всѣки другъ прѣдметъ.

Чл. 111. Въ всѣка околия ще има съвѣтъ за

Н. В. Прѣосвѣщението Козма по обиколка.

(Писмо отъ с. Дѣлъновъ, Дебърско).

Господине редакторе,

Денятъ 26 февруарий т. г. бѣ день праздниченъ, день сѣвтъ, день великодственъ и тъ-

П О Д П И С Н И К Ъ.

ОТОМАНСКАТА КОНСТИТУЦИЯ.

Чл. 105. Ще се установи една Сѣнатна палата, натоварена да разглежда операциитѣ на финансовитѣ прѣсмѣтници, както и годишнитѣ сѫтки, водени отъ разнитѣ министерства.

Тѣ ще отправи всѣка голяма до Събранието на прѣдставителитѣ особенъ докладъ, който ще съдържа резултата отъ работитѣ й, придруженъ отъ забѣлѣжкитѣ й.

На кряя на всѣко тримѣсечие тѣ ще прѣдстави на Н. В. Султана, прѣзъ военния министъръ, докладъ, който ще съдържа излагане на финансово положение.

Чл. 106. Сѣтнината палата ще се състои отъ двадесетѣ несмѣняеми членове, назначавани съ царски указъ.

Никой отъ тѣхъ не ще може да се уволни, бевъ да бадне мотивирано прѣдложението за увалнението му, удобрено съ рѣшение на Събранието на прѣдставителитѣ, вѣсто съ болшинството на гласоветѣ

Чл. 107. Условията и качествата, изисквани за членовѣтѣ на сѣтнината палата, подробноститѣ на длъжноститѣ имъ, правилата за приилагане въ случай на остатка, замѣстване, повишение и поставяне въ

Учението на Фребеля.

Прѣведе отъ руски **Н. Димитровъ.**

Единъ отъ най-главнитѣ фактори при въспитанието на чонѣка Фребель счита склонностьта къмъ самодѣятелностъ; и нормалнотo развитиеторие на тая склонность той счита много важно. Стремлението на дѣтето има за цѣль да произведе нѣщо осезателно, обладающе вѣшна форма. Работата и трудолюбието Фребель счита винаги провка на чонѣка. Богъ неизрѣчливо и постоянно твори, и недостойно е за чонѣка да прѣкарва живота си въ правнота. Важна и неоцѣнима услуга би указало въ наше врѣме широкото разпространение на тоа високо понятие за достоинството и значението на работата. Колко щастлини и по-добри би били хората, ако тѣ трѣбъха удовлетворение за себе си не въ разкоша и развлечения, а въ работа, съразмѣрна на своитѣ сили и способности, и би намѣрили отдихъ отъ душевнитѣ тревоги и наслаждение въ полезна творческа работа. Лозунгътъ на щастието сега е „иирѣ и богатствата", и хората прѣкъ-нощи не се спирать, за да ги придобиятъ. Но какви плачевни резултати!

Основнитѣ не единъ разуменъ животъ и по-високи стремежи трѣба да се вакоажатъ още въ първия периодъ на въспитанието. Трѣбва да се приучи дѣтето къмъ мѫжда гражжиности и да бѫде внимателно, прѣмислило, да пази всичко въ редъ и мѣрка. Трѣбва дорѣ да обмислятъ тоа, които говорятъ прѣдъ дѣтето; често мислятъ, че дѣтето не слуша, или не разбира, особено тогаа, когато разговорътъ е станъ прикнрито и шепнешкомъ. Нѣ въ повечето случаи възрастнитѣ въ тоаа отношение се заблуждаватъ. Говорятъ сѫщо за дѣца въ прикзатение на дѣца; явнятъ имъ, че тѣ сѫ приказвали умно или глупаво. Всичко тоа засѣщава дѣтската душа и прѣждавѣрмѣно се затваряръ прѣдъ тѣхъ вратитѣ на рая на невинностьта. Често може да се забѣлѣжи, че дѣте умно и образованo

всѣка отъ разнитѣ вѣрски общини. Тоя съвѣтъ ще бѫде натоварѣнъ да провѣрява:

1) управлението на приходитѣ отъ недвижими имоти или отъ благочестиви вѣна (вакъфи), чиито особито прѣдназначение е опрѣдѣлено отъ изричнитѣ разпоредби на дарованицитѣ имъ или отъ обичая;

2) употрѣбата на вѣна (фондоне) или имоти, наречени, по разпоредби отъ вавѣщание, за дѣца на милость или благотворителность.

3) Управление на сиротски фондове събрано съ особити правилници, които пак да се установятъ.

Всѣки съвѣтъ ще се състои отъ членове, избрани отъ общината, които прѣдстави, събрано съ особити правилници, които пак да се установятъ.

Тоя съвѣтъ ще зависи отъ мѣстнитѣ власти и отъ общинитѣ главни съвѣти.

Устройството на градскитѣ съвѣти, тѣхнитѣ дѣлъжности и начинътъ за избор на членовѣтѣ имъ ще бѫдатъ опрѣдѣлени съ особитъ законъ.

Глава XII.

Разни наредби.

Чл. 113. Въ случай че се установятъ фактове или прѣвиации, по които може да се прѣдвижадатъ безредицитѣ, въ нѣкое мѣсто отъ землицето на царстото, царското правителство има право да прѣдласи тамъ военно положение:

Послѣдницитѣ отъ военното положение се състоятъ въ врѣменно спиране на гражданскитѣ закони.

(Сѣдѣва).

хора да правятъ грубци грѣшки въ взаимнатѣ отношение.

„Щастието на хората — казва Фребель — тѣхното благо и спасение се постига много по-много отколкото се прѣдполага; всичкитѣ срѣдства за това сѣ близо до насъ и около насъ; нѣй лесно можемъ да ги завладѣемъ; нѣй ни ги виждаме, а, що ги виждаме, то малко обрѣщаме на тѣхъ внимание".

Въ такъвъ духъ се изказва Фребель за хранено и обличането на дѣтето. „Хранята не трѣбва да е цѣль сама по себе си; тя не е нищо друго, освѣнъ срѣдство, необходимо за хранението на тѣлото. Въ срѣдно тѣло зарадва душа". „Формата и цвѣтъта на облѣклото не трѣбва да бѣлатъ цѣль сами по себе си; не трѣбва да се хвори дѣтето като кукла или марионетка".

Всичкитѣ сили на дѣтето и всичкитѣ му способности трѣбва да се пробуждатъ и развиватъ; всички органи и чувства на дѣтето трѣбва да бѣдатъ да се упражняватъ, за да бѣлатъ въ състояние да удовлетворятъ тѣхнѣ изискание, каквито се налагатъ на човѣка отъ негонотъ високо назначение. Майкатъ довиждѣ удовлетворява тѣхнѣ изискания на своето дѣте сама по себе си, безъ да е бѣла обучавана и безъ да е получавала наставления отъ страна. Но това не е достатъчно. Тя трѣбя тоза да прави съзнателно; тя трѣбва да е въ ясна вѣтрешна връзка съ душата на дѣтето. За обичащата майка — казва Фребель — най-вашето щастие се състои въ това — да посвети себе си на своето дѣте, да играе съ него и да приказва съ него. Когато истинската майка играе съ своето дѣте и говори съ него, между тѣхъ се образува тази интимна, душевна връзка, които наявки ги съединява. И Фребель посочва, колко разумна и съвѣстна трѣбя да е майкатъ въ игрнѣ съ своето дѣте, въ разговоритѣ съ него, даже въ тѣхни дѣтински тѣнки, които тя мпе е хонти нѣчо мъчатъ да развиватъ неговата душа и да и укрѣпватъ. Мелодиятъ на пѣсънѣте се запечатва въ въпрѣемчивата душа на дѣтето; тази пѣсънь запознава дѣтето съ окружающия го свѣтъ, съ вашиятъ обстановка, съ живота на домашнитѣ птици и животни. Майката пѣе на дѣтето за птичето гнѣздо; и въ тази пѣсень се говори за майчината любовь, за благостьта на Бога и Неговата прѣмѣдрость. Тя му пѣе пѣсъни за чистотата и му го поучава: „Часъ'тъ удари седьмь, той на вика, вѣрме е вече за тебе да спишъ"; и дѣтето внимава въ нѣтова на майка си и и се поинима; то прикизка кѣмъ послушность и редъ.

Съ подбрани пѣсни Фребель се старае всестранно да развие душата на дѣтето.

Може, нѣрчемъ, да се въразя, че дѣтето нищо не разбира отъ онова, което се говори въ пѣсънѣте на майката. Но когато майката пѣе зъ неговитѣ рѣчички и ногички — и въ сѣщото вѣрме играе съ тѣхъ, въ ръчичкитѣ и ногичкитѣ на дѣтето ставатъ по-ясни, и тѣхнитѣ движенъя полоки; тѣлото му прима положение, при кое то чувствуа себе си по-добрѣ и по-приятно, а душитѣ на пѣсъньта и нѣйната мелодия остаи въ неговата още безсъзнателна душа впечатлѣния, които ще играятъ значителна роль при неговото по-нататъшно развитие. Разговоритѣ и пѣсинтѣ на майката пробуждатъ въ него чувства и усѣщания, които лежатъ въ основата на неговото религиозно и етическо развитие; на тази основа поелѣ дѣтскитѣ градини, училището и животъ ще сѣзадатъ и образуватъ хиракторъ на човѣка. Нѣй сме много внимателни и прѣдвидливи, когато имаме работа съ зародиша на какъвто и да е растение, нѣй се стараемъ да го неповрѣдимъ, защото знаемъ, че и най-малкатъ поврѣда чувствително се отразва на неговото понатъ-тъшно развитие; а нима зародишътъ на човѣшката душа не се нуждае отъ толкова нѣжно и прѣдпазливо отношение съ него?

Дѣтето играе съ своитѣ игри и се умори; то се нуждае отъ почивка и кораква тоза чрезъ движения и тѣлото се е изрѣзъ изрусъ. И това е много важенъ моментъ въ развитието на характера на дѣтето; въ тоя случай много често и най-чистосърдечни причини пораждатъ много важни послѣдици. „Въ тѣзъ мигъ — казва Фребель — нѣкакъвъ безпокойствие не трѣбя да вождаме нѣкакво своеврание, нѣкакъ упоритость — казва Фребель; що тая упоритость и инатъ се зарождатъ въ момента, отколкото дѣтето почнѣ да чувствува, че то, като че ли отъ невнимание къмъ него, останено е въ положение, което му причинява безпокойство и страдание. И, ако у дѣтето такъвъ чувство единъ пъ-се зародило, то неговитѣ чувства ставатъ по-силни, инатъ на упоритость, послѣ противорѣчие, лъжа, дързость и много други печални недостатъци.

Трѣбя да разбираме дѣтето и да му съчувствуваме, щото да не позволи на лъжовенъ пъть, който би му прислѣдъ разни недостатъци.

Найтъ твърдѣ много усложняване развиващия се животъ на дѣтето; нѣй го окружаваме съ неподходящи за него удовлетворения, кѣмъ го съ нѣй-какъвъ-тъ нѣкакъ и даваме му маса сложни играчки; и всичко това обрѣменява дѣтската душа, нуждеща се отъ покой и сложно обитавание; и вечъ отъ найранитѣ дни дѣтето се насочва въ такъвъ пъть, по който въ-рвать възраститѣ.

(Сѣдѣва).

Македония и Одринско.

Текста на такрира на Пане Дорев до туртпарламентъ.

Цариградъ 13 мартъ. Ето текста на такрира прѣдставенъ въ камарата отъ българския депутатъ Панче Доревъ относително положението на бѣлгаритѣ въ Македония.

Г-нъ прѣдсѣдателю! въ прѣсата всѣкадневно се отдѣлѣватъ дѣйствията и изтлѣпленията на извѣстни разбойници, които миналата година прѣзъ лѣтото подлавяхъ селята на отъ-новоселитѣ бѣлгари и сѣбѣ, тоа-ва-ва-ва

е нападло запоелъ до корпусните командири за образуването на картографическите отдѣления, отъ по 300 души всѣко едно. Въ тия отдѣления щѣли да се взематъ за войници само грамотнитѣ.

В. „Македония" забранена въ Турция. Цариградъ, 14 мартъ. Министеръ съвѣтъ е взелъ рѣшение въ вчерашното си заседание да се забрани внасането въ Турция на в. „Македония", излизащо въ София.

Разбунувани войски. Цариградъ, 15 мартъ. Въ казармата на надъ двѣ пѣши войскитѣ отново сѣ се въбунували; единъ батальонъ, опрѣдѣлѣнъ да замине за Йеменъ, отказалъ да стори това, обаче слѣдъ като бидо заплашенъ съ обстрѣлване отъ артилерия, отстѣпи. Германскиятъ офицеръ, който прибѣгна до това заплашване, подполковникъ Шихтингъ, билъ тежко нарненъ съ цѣлъ отъ единъ войникъ, избѣгналъ. Главнитѣ лидери на тая мисъ бѣхнали е бѣгнали повикани тутакси въ казармата на надъ 3а да дадатъ първа медицинска помощ на ранения офицеръ.

Шенкетъ паша и маневритѣ. Цариградъ, 15 мартъ. Вѣстницитѣ съобщаватъ, че вслѣдствіе на мистръ Махмудъ Шенкетъ паша, който утрѣ заминава за Солунъ, придруженъ отъ майоръ Еневеръ бей, воененъ аташе въ Берлинъ, отнѣ тамъ съ цѣлъ да направи нужднитѣ приготовленія за маневритѣ, които ще стаятъ въ скопския вилаетъ въ врѣме на пътуването на султана въ Албания.

Мобилизирани сѣ 8 батальони редифи отъ Анадола и редифната дивизия въ Кастамуни, за да взематъ участие въ тия маневри.

Мобилизирани войски. Цариградъ, 15 мартъ. Турскитѣ вѣстници „Акси Седа" излизащъ въ Самсунъ, съобщаватъ, че редифитѣ отъ Синасъ, Амасия, Токатъ, Безиръ, Кюпюю, Меджизъ, Нікиде, Зиле, Черкезъ и редифната дивизия отъ Кастамуни, сѣ били повикани подъ знамената. Спорѣдъ сѣщитѣ вѣстници тия войски щѣли да бѣдатъ отправени въ Европейска Турция.

Убитъ сръбски войводa. Цариградъ 15 мартъ. Спорѣдъ в. „Новитѣ" получили въ Скопъ Сърбіи, бивши сръбски войводи Трѣбичъ и Бабунски били арестувани. Спорѣдъ съобщението на сѣщия вѣстникъ Бабунски билъ убитъ, при опита сѣ да избѣга отъ турскитѣ жандарми, които го ескортирали.

Бѣсилка за българинъ. Солунъ 15 мартъ. Турскитѣ вѣстници съобщаватъ, че султанътъ е санкциониралъ смѣртната присада на кочанския воененъ съдъ надъ Манолъ Гаврилъ, обвиненъ въ съучастие въ убийството на шестимата турци въ Щипско.

Убитъ германски подполковникъ въ Цариградъ. Цариградъ, 16 мартъ. Подполковникъ Шихтингъ, който бѣ нарненъ преди часъ отъ единъ албанскиятъ войникъ, се помина тая вечеръ. Султанъ Мехмедъ V и министрите изказяха предъ германския посланникъ баронъ Марщалъ фонъ Биберщайнъ своитѣ съжаления за нещастната случка. Султанътъ изпратилъ до императоръ Вилхелмъ съболезнователна депеша, а военнитѣ министри Махмудъ Шенкетъ паша изпратиха подобна депеша до прусския воененъ м-ръ г. Вахсъ.

Очаква се убийцата да бѣде изстрѣлянъ днесъ. Цѣлата преса единодушно изказва своитѣ съжаления и възмущението си по поводъ на това убийство.

Убийството на германскія майоръ. Цариградъ, 16 мартъ. Убийцата на подполковникъ Шихтингъ се именувa Хаджи Байрамъ Бинъ Аянъ, на възрасть 22 години. Той е стрѣлялъ срѣщу подполковникъ Шихтингъ съ маузерова пушка.

Убийцатъ, албанскія войникъ, е е движилъ въ извършването на престѣплението, аналогичнотно отъ чуството на лично отмѣщение. Изглежда нѣкоятно, че убийцатъ е обмислилъ по-рано своето дѣйствие, тъй като той единствено измежду всичкитѣ войници е носѣлъ съ себе си три пушки. При разпита, срѣщу сѣщъ закон, че той е стрѣлялъ срѣщу офицера, защото посѣдвашетъ го ударилъ по гащата и по рамѣнѣтѣ, което нѣщо не е истина.

Войниницитѣ бунтъ, за който бѣ съобщено вчера, е произлѣзалъ въ Таш-Къшла и е бидъ тутакси потушенъ.

Пръсѣдателятъ на четитѣ. Цариградъ, 17 мартъ. Военнитѣ министръ Махмудъ Шенкетъ паша е изпратилъ до командиритѣ на армейскитѣ корпуси въ европейска Турция инструкціи, съ които имъ се прѣдписва да прѣдсѣдателятъ съ най-голѣма енергия новоизвадитѣ се четитѣ.

Смъртна присада за убийата на Шлихтингъ. Цариградъ, 17 мартъ. Албанскитѣ войники, които убіи германскиятъ подполковникъ Шихтингъ, е осѫдѣнъ на смъртъ отъ воененъ съдъ.

— Султанътъ потвърдилъ днесъ обѣщъ смъртната присада надъ убиеца на подполковникъ Шихтингъ. Затрѣбляването на убиеца ще стане въ сѫбота.

Албания.

Възбуджението въ Албания. Цариградъ, 14 мартъ. До настоящата минута не сѣ получени тукъ подробни свѣдѣния върху сѣбитиятъ въ албанскиятъ области краи черногорската граница, които сѣбития станаха причина на изкарването на изъ-подъ бастиония войскитѣ, както тоа бѣ обнобѣстено неотдавна.

Съгласно депешитѣ, получени въ министерство-то на вѣтрѣшнитѣ работи, голѣми групи отъ албанскіятъ бѣжанци въ Черна Гора, подтикнатъ отъ черногорскитѣ сѣ, които подпомагатъ тоа на кавата Туси. Имало е турски войници убити и ранени и пльоени.

Бронтѣ на албанцитѣ и черногорцитѣ, които сѣ прѣминали границата вълизатъ на около 2-3 хилядѝ; още отъ своето излазане отъ турска територія, тѣ накарали да се въбѣгуватъ малесорцитѣ и най-вече дѣйствѣ въ Кострити и Хоте.

Спорѣдъ нѣкои още непотвѣрдени свѣдѣния, англійскиятъ центръ на кавата Туси билъ въобнобнѣнъ.

Отъ Ипекъ и отъ Шкодра сѣ заминали турскитѣ да разгуватъ тамъ сѣ бѣлъ баталіонъ войски. Освѣнъ това дѣйтѣ редифни бригади отъ Анадола, които трѣбвашѣ да бѣдатъ мобилизирани, за да взематъ участие въ маневритѣ и сарада на войскитѣ въ скопскія вилаетъ трѣбѣ врѣме на прѣбиваването отъ султана пътуване въ Македония, щѣ бѣдатъ изпратени сѫщо въ Тръ-Шкодра.

Стреженията въ Албания. Цариградъ, 16 мартъ. Шкодренскиятъ валия съобщава телеграфически, че черногорцитѣ, въ броятъ отъ около 5,000 албанци, сѣ нападнали пограничнитѣ постове близо до Дедженъ-тепе. Тѣ се готвѣли да нападнатъ сѫщо тъй постоветѣ Селище и Рашки. Стреженето траело три денонощия. Войниците голѣмъ брой на черногорцитѣ и малесорцитѣ, четиритѣ пѣхотински роти, които въвзрѣли стреженето, били принудени да се оттегнатъ. Изпратени сѣ били за помощь на пограничнитѣ войски, войсковитѣ подразнения отъ Шкодра и Ипекъ. Между албанцитѣ имало много черногорски войници. Всички тия новини се посрѣщатъ съ безпокойствіе въ Портата.

60 Жертви. — Кървавo стреженіе. Скопие, 16 мартъ. Говори се, че близо при Берзъ, новопазарско сѣнджакъ, между войскитѣ и албанскитѣ чети идеши отъ Черна-Гора, произлѣзло сражение; бронтѣ на убититѣ отъ едината и другата страна въ лизазалъ на 60 души.

Движението въ Албания. Цетинье, 16 мартъ. Движението отъ границитѣ сѣ обновява гласатъ, че албанцитѣ, сѣдѣлъ като занѣли всички погранични кули въ кавата Туси и обезоружвали войниците, се отправили къмъ гредя Туси, когато занѣли; въ сѣтнатитѣ албанци усилили да завладятъ голѣмъ брой оружие и муниціи.

Черна гора и албанското въстание. Цариградъ, 17 мартъ. Шкодренскиятъ валия телеграфира, че е пристигнала сѣ специленъ параходъ черногорскія генералъ консулъ, г. Грегоовичъ, по заповѣдь на краля Никита, и заявилъ, какво Черна Гора не е ни най-малко причастна въ сегашнитѣ сѣбитія въ Албания. Г-нъ Грегоовичъ пробвалъ, че въ случай на нужда, черногорската граница е отворена за прѣбѣгване на въстанитѣ!

Турскиятъ пьиномощникъ министръ въ Цетина телеграфира, че спорѣдъ свѣдѣнитѣ, съ които той разполага, черногорскія краль билъ заповѣдалъ щото албанскитѣ бѣжанци да се отдалечатъ отъ близкостоящитѣ до границата мѣстности, за да не могатъ да прѣмѣнватъ въ турска територія.

ХРОНИКА.

Честитка. г. Георги Алексовъ отъ гр. Дебръръ, минавайки прѣзъ София на Турно-Могурени (Румъния), даде 5 лева въ полза на дружествената каса по случай имения день на сина му Алексей Георгиевъ, падащъ се на 17 т. м. — Алексей чиньтъ Божи. Настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба му изказвa голѣмата си благодарность.

Благодарность. Настоятелството на Дебърската просвѣтителна дружба въ София и Редакціонниятъ комитетъ на в. „Дебърски гласъ" изказватъ голѣмата си благодарность на г. Коста Пачурски, фирмоносецъ — декораторъ и бояджия, за написаното на двѣ фирми за дружбата и за редакцията на вѣстника дарово.

Произшествія въ Дебъръско. 1. На 12 т. м. вечерта се явили въ с. Гайнца двѣ разбойницѝ съ намѣрение да обератъ нѣкоя кѫща. Усѣтени били обаче отъ нощната стража, които се сѣстоели отъ нѣколко войника и селски кметъ. Разбойницитѣ водѣли и два коня, натоварени съ кѫщини. Стражата имъ извикала да се прѣдадатъ, нѣ тѣ открили огънь, сѣщо стража и стража, когато била хванала пушки, Разбойницитѣ избѣгали, конетѣ ги оставали, които пушки били заведени въ Дебъръ. Умѣло се, че кѫщитѣ сѣ били открадати отъ Лазаровци подъ Джерониця. Кѫщитѣ били повърнати на стопанитѣ. — 2. На 10 с. м. разбойници се опитали да обератъ нощно, прѣмѣ кѫщата на нѣкой си Серафимъ въ сѫщото село. Въ кѫщата нѣмало мѫже и щѣли разбойницитѣ да обератъ кѫщата, нѣ съсѣдитѣ Иванъ Докубелъ успѣтъ ги и гръмнѣтъ, та по-малко нѣмъ кѫщата се спасила. — 3. Тѣхи дни аскера въ Долни-Дебъръ, който бѣлъ прѣбрѣвалъ въ кѫрмата, нападнали го арнаутъ въоружени. Аскерътъ се сѫрнѣ и жертви нѣмало, нѣ били принудени дѫжноватѣ да прозорцитѣ, продуулени и счуднени прозорцитѣ отъ настрѣлитѣ на арнаутитѣ. — Войски постоянно се движели къмъ Дебъръ отъ Скопие и Битоль. Достатъчно се е голѣмо количество муниціи и топове.

Помощи на Галичката дружба въ Пловдивъ. Съ писмо отъ 5 т. м. Галичката дружба въ Пловдивъ ни явила, че е получила доброволни помощи отъ свои съотечественіци въ Софія и Александрия. Отъ Софія сѣ получени слѣдвитѣ помощи: 1) Марко Пѣшака 1 лв., 2) Миланъ Н. Бужарски 2 лв., 3) Аврамъ М. Чиньовски 1 лв., 4) Кръстѣ Т. Пулевски 1 лв., 5) Апостолъ Христовъ 3 лв., 6) Георги Алексовъ 2 лв., 7) Кръстѣ М. Чиньовски 2 лв., 8) Аврамъ Амировски 1 лв., 9) Юрданъ Стояновъ 1 лв., 10) Т. Д. Филиповски 2 лв., 11) С. Филиповски 2 лв.; отъ Александрия: 1) Антонъ Амировски 12 гроша, 2) Атанасъ А. Тулевски 16 гроша, 3) Иванъ С. Вавка 20 гр., 4) Юрданъ И. Жантески 12 гр., 5) Русе Т. Лъулевска 10 гроша, 6) Аврамъ Вавоски 10 гроша, 7) Иляо Кочоска 15 гр., 8) Ивонъ М. Чиньовски 10 гр., 9) Мавръ А. Шулески 10 гр., 10) Стефо Юртоски 10 гроша, 11) Угринъ Вавка 10 гр., — Настоятелството на дружбата искрено благодари на поклонителитѣ.

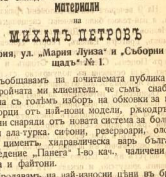

Голѣмъ складъ отъ желѣзарски строителни материали

на

МИХАЛЪ ПЕТРОВЪ

въ София, ул. „Мария Луиза" и „Съборни площадь" № 1.

Съобщаваме на почитаемата публика и на многобройнитѣ ни клиентели, че сѫмъ снабдилъ магазина си голѣмъ изборъ на обоялка за врати и прозори отъ най-нови модели, ржкодѣлки, машинни сварди отъ новата система за болници, клюети для турка, сиѳони, решетори, оловни тръби, цинкови хидравлически вани, българско производение „Панета" 1-во кач., чалически скоя за кола и файтони.

Продаваме на най-изнисли цѣни въ брой и на почекъ отъ 3 до 6 мѣсеци.

Съ почитание:

Михалъ Петровъ.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*

Печатница „Надежда" — София.

Година II. София, 27 мартъ 1911 год. Брой 37.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За членове на дружбата и клоноветѣ и . . . . 5 лева
За нечленове на дружбата . . . . . 6 „
За странство . . . . . 8 „

Уреждa
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за абонаси се изпраща до редакцията му, булеварѣ Фердинандъ № 217.

За обявления се плаща на първа страница по 50 ст. на гармоденъ редъ, на четвърта страница по 20 ст. на гармоденъ редъ.

Скрѣбна вѣсть.

Съ скръушено сърце извѣстяваме родини, приятели и познати, че многообичнитѣ ни баща

Иосифъ Петровъ Хаджийски,

на 65 годишна възрастъ, слѣдъ двугодишно болуване, се помина на 3 мартъ т. г. въ с. Лазарополе (Дебърско).

Говенъ и прѣдсѣдателъ отъ турци и сърбомани, той неустрашимо се бори за правата и истината. Но единъ непримѣтенъ кръшумъ отъ засада му донесе дълго и тежко болеуване, което го доведе до смъртното легло.

Миръ на праха му!

Лазарополе, мартъ 1911. год.

Отъ опечаленото сѣмейство
Хаджиевци.

Скрѣбна вѣсть.

Съ горесть на душата си явяваме на родини приятели и познати, че многообичнитѣ на свирутѣ и баща

Бисо Исаковъ Чифлички,

родомъ отъ с. Горно-Вапа (Дебърско), на възрастъ 41 год., слѣдъ 6 мѣсечно тежко болеуване, се помина на 22 т. м. 9 часа прѣдъ обѣдъ.

София, мартъ 1911 г.

Свирутѣ: **Софка Дъмерци: Петрунка и Благородна.**

СТѢНѢНЪ КАЛЕНДАРЪ. Дебрани, разпространявайте стѣнния и съ историческо значение календаръ, издание на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България, премия на в. „Дебърски гласъ"; тоя календаръ заслужава да краси кѫщата на всѣки дебрянинъ. Който желае да си достави отъ тоя календаръ, нека се отнесе до редакцията и ще го получи веднага. Поръчки по-малки отъ 5 екземпляри не се изпълняватъ.

Отъ Редакцията.

Интересно за г. г. Галичани и близки около г. Галичникъ.

За да се избѣгнатъ за напрѣдъ всѣкакви рясковe и закъснѣния, които Галичани и др. сѫ имали доста, и много дори неудобства съ досегашнитѣ изпращания на пари по лица, или по другъ начинъ, то рѣшихме да основемъ редовна поща съ центъръ с. Галичникъ, което ще бѫде най-удобното за всѣки изпращащъ, както и много по-износно отъ всички досегашни изпращания. Всички други сѫдрства за изпращане по лица и пр. сѫ много рисковани и нередовни.

Пощата ще се стараемъ да бѫде винаги акуратна и бърза въ прѣдаването на паритѣ.

Паритѣ ще се броятъ въ злато (а не бѣли монети), както сѫ правили другитѣ, защото има голѣма важность и изгоди. Комисионата за изпращане ще бѫде по 60 стотинки на нападенъ, или за всѣки 20 леви. Паритѣ въ Галичникъ получаватъ се отъ Дедюфтъ Колевски.

Отъ 15 ноемврена нагорѣ съ отстжика.

Желающитѣ да изпращатъ пари, да се обрѫщатъ къмъ мене — *Юрдана Стоиновъ, булварѣ „Скобелевъ" № 16 гр. София.*

Съ почитание: *Юрдана Стоиновъ.*

КЛЕОПАТРА

исторически романъ отъ Райдера Хагарда.

Прѣвели Лазаръ Дѫмитровъ и Георги Василевъ учители.

Тѣзи дни излиза І часть и струва 70 ст.

Въ скоро врѣме ще излѣзатъ и другитѣ двѣ части посѣдователно една подирѣ друга и ще струватъ по 80 ст. всѣка.

Ще се складира въ книжарницитѣ на г. Иванъ х. Николовъ въ София и на г. Руси Ивановъ въ Хасково.

София, януарий 1911 г.

Отъ издателя *Стоянъ Несторовъ.*

М. В. Македонски

20 годишенъ специалистъ-механикъ и учитель по бродерия, ул. „Пиротска" № 29, продава шевни машини „Афранъ", дава уроди по бродерия и наставления безплатно, поправя всѣкакви шевни, шиюкъ и бутонѣ машини:

Продава отдѣлни части, като сновалки, масленички, каиши, масло, отворки и или за всички видове шевни машини.

Шевнитѣ машини „Афранъ" сѫ незамѣними, сѫ и бесъ сновалка, шиятъ напрѣдъ и назадъ, приспособяватъ се по най-лесенъ начинъ за бродиране.

Най-ново изобрѣтение е машината „Афранъ"

Прочее, купувайте машината „Афранъ" въ брой и на мѣсечно и сигурно ежедневно!

Новото албанско движение и изледитѣ му за успѣхъ.

Фактъ неоспоримъ е, че албанцитѣ които мухамедани, тъй и христи, сѫожесточени противъ младотурцитѣ и убѣдени сѫщо, че тоя ожесточение сѫ врѣме, все по-вече ще се усилва, и покрай другитѣ мотини на това ожесточение е и тоя на национолното самосъзнание, който сега за-сега още е смѫтенъ и неопрѣдѣленъ.

Джавидъ паша и Тургутъ паша сѫ своитѣ походи въ Албания сломиха гордостта на албанецъ, които до вчера степень бѣ разнила, подкрапвана и култивирана тъй искусно въ миналото отъ страна на турскитѣ султани за лични облаги и политически цѣли

Галенъ и облагодѣтелствувань въ миналото, оставенъ почти на свобода да живѣе въ своитѣ дини и непримѣтени планини, насѫрдванъ винаги въ своитѣ дини инстинкти и мухамедански фанатизмъ противъ християнитѣ, албанецътъ диесъ се вижда въ ужасъ, отведнѫжъ да му прѣрѫкатъ крилѣтѣ, съ които свободно е хвѫрчалъ и лѣтѣлъ надъ албанскитѣ планини и въ тѣхъ, не ограничаванъ отъ никого въ продъвжение на вѣкове.

Въвъ отъ тоя, албанецътъ никога не е плащалъ данъкъ, напротивъ, той е получавалъ възнаграждение отъ страна на султанитѣ по разни случаи и поводи отъ политическо естество; той никога не е билъ войникъ, а е отивалъ на помощъ на своя падишахъ, като башибозукъ, оставенъ свободно да разполага съ сѫкровищата и сѫкровищатѣ. Нѣма нужда тукъ да се посочватъ ужаситѣ и грозницѣ злодѣяния, които вѫршелъ албанецътъ къмъ християнитѣ.

Сѫмъ всичко казано, като прибавимъ грубото невѣжество, въ което и досега се намира, за което, разбира се, виновна е била дѫржавата, ще имаме едно по-ясно прѣдставление за каквото ожесточение и озлобление на албанцитѣ противъ младотурцитѣ, които сѫ единъ замахъ искатъ да разрушатъ онова, което е градено сѫ вѣкове и то сѫ мѫрки жестоки и неефикасни, палетативни мѫрки. Трѣбваше постепенность и мѫрки културни, а не кѫрвави и потисненски.

Къмъ всичко това трѣбва да прибавимъ безчовѣшнитѣ инсинуационни сѫдрства на младотурцитѣ по отношение на албанцитѣ при усмирянето имъ, както и по отношение на другитѣ национолности въ дѫржавата си, за да си обяснимъ напълно това безумно и безолгедно бѫрзане на албанцитѣ да се приготовятъ на жестока отплата за срамъ и позоръ, нанесенъ на тѣхъ отъ младотурцитѣ.

Съвсѣмъ не искамъ да отречемъ, че борбата на албанцитѣ съ младотурцитѣ и на национолна подкладка, на тѫ не е единствената и главната, а главнитѣ мотини сѫ онѣ, които посочихме по-горѣ. Но отрицание, че национолного самосъзнание е подбудено и расте постепенно и бѫрже, но още много трѣбва да се желае въ това отношение.

За това ний гледаме на сегашното движение въ Албания, което се изразва въ активна борба огрнично, сѫмо въ една мѣстность, и то по границата на Черна-Гора, като на единъ случаенъ наблюдъ на негодуване „на гнѣвъ, на ожесточение оправдателно, а не като нѣщо реално по замисъль, организирано и съвнателно.

Дори и тѣзи условия да сѫществуваха, не може да се подготви едно изсѣдение тъй внѣшно, рапиодно по вѫра въ една знна къмъ бунтъ, къмъ въстание. Ний, македонскитѣ българи, които стоимъ несравнено по-горѣ въ всѣко отношения отъ албанцитѣ, 10 — 15 години се, готовѣхме и пакъ не можемъ да се похвалимъ, че се организирахме въ борбата за свободна по робостнѣ вѣрни достатъчно умно и силно.

Да оставимъ на страна другитѣ външни международни условия, които не вдъхватъ никакви вѫра за потисканитѣ народи.

Но всичкитѣ тѣи причини нѣй не виждаме изгледи, нѣкоме да успѣхъ на албанцитѣ отъ сегашното въстание, понеже не що може да се сѫ вадъ въ това въстание другото албанско население въ сѣверна, сѣрдна и южна албания, осѣвъ онова по границата на Черна-Гора, въ несъмѣнна е подъвга отъ това движение: то ще усили темпа на национолно сѫбуждане, ще научи на по-голѣмъ умѣ вонителнитѣ на движението и ще усили увѫрзата имъ сѫ сѫщу турцитѣ. Напълно вѫрваме, че нѣма мѣсто вече за врѫщане назадъ, т. е. за прятелство между албанци и турци: умрамата ще расте и расвина съ врѣмето и степенята на младотурския гнетъ, който нѣма изгледъ да се навали и умнщожи и о който ще сѫ сѫгнутъ главнитѣ турцитѣ.

Зл болния човѣкъ, който искуственно се поддѫржа отъ Европа, се отхвѫрля отдѣ една рана къмъ другитѣ, отъ които несъмнѣнно нѣма да се вилѣрн, ако не се вразуми и употрѣби радикални цѣрове, а ще се разлага и разтѫпва постепенно, докато усихне, а това нѣщо нѣма да бѫде далечъ.

Сѫ сѫтвъ в мечъ не се вадуваха дъвго и сѫ дали варварски мѣрки и сѫдства цѣли нѣщи не се обезличиватъ, по-кратурни отъ властвующитѣ.

Безлунна Европа рано или късно ще се намѣри лице сѫ сѫтъ сѫ набухванія пожаръ на Балканитѣ и ще трѣбва да се справи сѫ него или тоя пожаръ да обхване и нея.

Ний абсолютно не вѫрвяме въ способността и добрата воля на турцитѣ да турятъ редъ въ дѫржавата си; сѫ своя фанатизмъ и турски шовинизмъ, ще взабудятъ всички нетурски елементи въ дѫржавата от противъ себе си въ вадуваки борби и нѣма да имамъ мѫръ въ Турция, докато та не изчезне отъ лицето на земята, докато не стане жертва на собствѣнитѣ си сѫзрѣли грѣхове.

Сърбския владика Варнава и албанцитѣ. *)

Всѣкои знае, че отъ нѣкадко мѣсеци насамъ се основа нова митрополия въ Дебъръ, на която за митрополитъ е назначенъ отъ сърбската пропаганда Варнава. Тоя религиозенъ представителъ прѣброди Дебърско и Кичевско съ цѣлъ да проповѣдва на тамошното население не християнското учение, а сърбската народность, да го прибере въ сърбското лоно.

Противъ настаяването на Варнава българитѣ дигнаха голѣмъ шумъ. Това за насъ малко важи: на насъ въ знае доколко това настаяване на Варнава засѣга нашитѣ, албанскитѣ интереси. Дали българитѣ дигатъ шумъ или не, това малко ни интересува: ний обръщаме сериозно внимание на нашитѣ съродници, албанцитѣ, другадѣ, тамъ, дѣто ни боли насъ.

Сърбия има голѣми претенции за една часть отъ Македония, но много повече за сѣверна Албания, която наричатъ сърбитѣ „Стара Сърбия". За да постигнатъ своята цѣль, сърбитѣ си служатъ съ найсвечести и непорочни средства. Тѣ съ силата на златото се впускатъ чакъ до Кичево и Дебъръ и отвадѣ Дебъръ, за да могатъ да вербуватъ аленти подъ булото на религиозна тамъ, дѣто нѣма никакъвъ сърбинъ, осѣмъ Варнава.

Мѣстото, дѣто е настаненъ Варнава не е населено нито съ сърби, нито съ българи, а съ албанци, които се дѣлятъ на двѣ вѣроизповѣдания — християнски и мохамедани. Нѣкстоя, въ дебърския санджакъ има извѣстно число български села; тѣ си иматъ митрополия и митрополитъ, така сѣщо основни и класни училища, та нѣмаше нужда отъ втора митрополия и втори митрополитъ на една и сѫща вѣра, понеже черковнитѣ закони не дава да има двѣ митрополии въ една епархия. Тогава защо патриархията тъчне тая вѣра и поглъща евангелието въ своитѣ корицитѣ? Тукъ се разбира, че патриархията и Сърбия не изпращатъ свои религиозни представители да проповѣдватъ блаженя Христовъ на населението, а изпращатъ свои политически агенти да проповѣдватъ своята народность подъ булото на религията.

Въ много мѣста изъ Европа има отъ различни вѣроизповѣдания пропаганди, които се трудятъ да спечелятъ свои аленти, но по начинъ по благородъмемъ, а не както сърбитѣ, гърцитѣ и турцитѣ, които употрѣбяватъ всѣкакъвци средства, да да печелятъ какуетоно съмарошани. Тия пропаганди, както и онѣи на Австрия, не сѫ истински религиозни пропаганди, а пропаганди политически: тѣ се трудятъ неуморно да дадатъ на населението колкото на своята нация, та угрѣ да иматъ претенции: Турция въ цѣла Албания, Сърбия въ сѣверна Албания, Гърция въ южни Албания, а Австрия въ почеме отъ половината отъ горна Албания и половината Македония, та по такъвъ начинъ единъ день посѣлатъ да тури въ своята конница Сърбия и Българин.

За тази цѣль работятъ непрѣстанно тия пропаганди, които, поглъ черного расо на попонетѣ, играятъ отъ гъмъ роли и се стремятъ да разширятъ далечъ своитѣ границѣ, и не че ги боли тия „человѣколюбіи" за албанцитѣ християни. Ако тия пропаганди проповѣдваха безкорстно Христа и Мохамеда, то тѣ нѣмаа да проповѣдватъ християнитѣ на понятѣ за населението еанъ, на материята еанъ: на албанцитѣ албанци, на българитѣ българи. Но тѣ какво правятъ? Тѣ основаватъ митрополии, мофтийства и училища на свои сѫмки и запрѣшкватъ на населението и учеништѣ дора да се подправлатъ на своя матерен еанъ. Така напъвнатъ свои дъгъ пропагандитѣ, инспирирани отъ тая или оная държава. Ако сѫ толкова милостини тия „приятели", защо не постъкватъ като американскитѣ мисионери, да проповѣдватъ словото божие на еанъ, който разбира населението, а си служатъ съ свои еанъ? Отгова се разбира, неусморимъ фактъ е, че тѣ гонятъ политически цѣли: завладяване чужди народи и земяа.

Тогава защо дебърскитѣ албанци и онѣзи отъ нѣкия дебърски свиждкъ не се разберать братски и протестиратъ прѣдъ турското правителство, да дѣто остани свободно чуждитѣ пропаганди да се вмѣкватъ въ Албания, осемъ е случая съ сърбския митрополитъ Варнава въ Дебъръ? Или това население още не е узрѣло и не разбира своитѣ интереси? Кажи съ онѣзи дебърски и малесорски герои, които, когато гръбнѣкъ пушнатъ, всѣкакъ страхъ у своя неприятель и съ тоя пазѣка национализмѣ права? Или кокошка изгнла мозъка на тия юнаци, та умствено сѫ осѣнѣли или не виждатъ, какво вѣрнатъ сърбитѣ? Тѣ искатъ да си разширятъ границитѣ за смѣтка на Албания и да накарятъ юначина албански народъ да пасе тѣхнитѣ свини. . .

Патриархията и черковнитѣ сѫ помощта на турското правителство се старатъ ленонощно да паразилнатъ албанцитѣ, както имъ пращатъ черногорци и чалмоносци, за да увѣрдатъ най-силного и найсвѣтлото нѣщо — еанъкъ и гордото имъ албания. Още ли не сѫслушате вие, албанци, бѣдата, та не се противопоставите сѫщу тия гнусни пропаганди? Ние обрѫщаме сериозно внимание не само на дебъри, и на нѣкои албанци, но и на другитѣ. Да се опазъ сѫщу ухищренията на тѣзи лукави пропагандатори, сѫщу неканения гостъ Варнава, който се засели въ Дебъръ, да ругни отнищата на албанцитѣ християни и мухамедани, като прѣдлаги на тоя гостъ Сърбия за рай, а на второтѣ печели подкрѣпата имъ като ги възнаграждава парично — така Варнава посѣрбва населението въ тоя злочестъ краи?

Дадъ ли всѣкой албанецъ е, а и на бѣгаритѣ, да се потрудятъ да изпратятъ тоя неканенъ гостъ тамъ, отъ дѣто е дошелъ, за да очистатъ своята страна отъ еанъ завѣръ, сѫбитъ въ своя конак.

Дойдете на себе си братя, албанци, защото не е добрѣ, срамота е, да ни хващатъ хората за носа и да ни тегланъ тамъ, дѣто искатъ!

(в. Albanska oreël. бр. 15, 1911 год.)

*) Вимаме тая статия щѣло отъ в. „Albanski orelъ", защото мислимъ, че тя прѣдстои голѣмъ интересъ за дебърскитѣ българи. Дѣлкии сме, обаче, да се спремъ въ нѣкои мѣста отъ тая статия, тъй като тѣ иматъ нужда отъ обяснение и това ще отложимъ нашия брой на вѣстника — Ред.

ПОДПИСТНИКЪ.

Отоманската конституция.

Начинътъ за управление на мѣста, подложени на военно положение, ще се уреди съ особитъ законъ.

На Н. В. Султана принадлежи изключителната власть да нагони отъ земящето на царството онѣзи, на които, въ основа на достоверни вѣсти, сѫбрани отъ полицейската администрация, се признае, че пострѣчатъ вѣрху безопасността на дѣржавата.

Чл. 114. Пѣрвоначалного учение ще бѫде задѣлжително въ всичко отоманско.

Поопробноститѣ за приложението ще се опрѣдѣлятъ съ особитъ закони.

Чл. 115. Никой наредба на конституцията не може, подъ какъвто и да бѫди изхѣтъ, да се спори или замѣнярь.

Чл. 116. Въ случай на необходимость, надлежно доказана, конституцията може да се измѣни въ нѣкои свои разпоредби. Тоя измѣнение подлежи на слѣдитѣ условия:

всѣко прѣдложение за измѣнение, прѣдставено било отъ министерството, било отъ единото или отъ другото Сѫбрание, трѣбва най-напрѣдъ да се подложи на размѫкване отъ Сѫбранието на прѣдставителитѣ.

Ако прѣдложението се уловри съ болшинство отъ двѣ трѣтини на членовѣтѣ отъ тоя Сѫбрание, то се прѣпраща въ Сената.

Въ случай че и Сенатѣтъ приеме прѣдложението измѣнение съ болшинство отъ двѣ трѣтини на сенаторитѣ, то ще бѫде положено за утвѫрдение отъ Н. В. Султана.

Ако се утвѫрди съ царски указъ, то ще имѣ сила на законъ.

Всѣка разпоредба на конституцията, която стаа прѣдметъ на прѣдложение за измѣнение, остаа въ сила, до колкото прѣдложението му, отъкаѣ мине прѣзъ разискванията на Сѫбранията, бѫде утвѫрдено съ царски указъ.

Чл. 117. Тъкмъ много на законитѣ принадлежи на всѣкоединъ гражданинъ, на гражданскитѣ и наказателнитѣ закони:

на дѣржавния сѫвѣтъ, за административнитѣ закони:

на сената, за разпоредбитѣ на конституцията.

Чл. 118. Всѣчки наредби на закони и правилници, на реформи и обичаи, които сега сѫ въ сила, ще слѣдватъ да се прилагатъ, докатъ не бѫдатъ измѣнени или отмѣнени съ закони или правилници.

Чл. 119. Врѣменнитѣ уплатвания отъ 10 шевала 1323 (6 октомврий 1876), що се отнасятъ до Общото сѫбрание, ще прѣстанатъ да дѣйствуватъ сѫдъ затварянето на първата сесия.

(край.)

Резолюции на Галичани въ София по училищнитѣ разпри въ селото имъ.

Днесъ, 11 мартъ 1911 г., сѫбрахме се намиращитѣ се въ София Галичани, да размѫкнимъ мисли върху училищнитѣ скандали, станали тая зима въ селото ни. Като взѣхме прѣдвидъ:

1) Че Трифунъ Ошавковъ е провинѣнъ въ безнравственость нѣколку пѣти,

2) Че и повелѣнето на нѣкои учители е было не въ размѣстъ и прилично и

3) Че нѣкои отъ селянитѣ ни сѫ били пространи въ полза на провинѣнитѣ.

Гласуахме единодушно сѫдната резолюция:

а) Главенъ и прямъ виновникъ на станалитѣ безнравствености въ училищно ни е главнитѣ учитель Трифунъ. Ош вковъ, който сѫ своята безнравственость е стаанъ причина да пострада учебното дѣло;

б) Не удобряваме неприличното дѣржане на нѣкои отъ стоятанитѣ, които сѫ подбудили учеништѣ да правятъ на главни учителя неопростойни демонстрации при прѣдаване на дѣлата;

в) Изказаме извинитѣ сѫжаления къмъ онѣзи Галичани, които поопровлетствуваи провинѣния се Ошавковъ, и сѫ държали негова страна, бѣхъ да гледатъ, че това донася вѣрда на училищното дѣло;

г) Всѣчки Галичани трѣбва да знаятъ, че училищнотъ доходо, и частно никой нѣмъ право да сѫ налага своята воля въ полза на тоя или онѣзи гоза: такава измѣнения сѫдаватъ справедливо недоумѣние на всѣчки, както и разцѣпления, които имятъ неизвѣстно дѣло.

д) Молимъ Сѫ. Митрополия въ Дебъръ да нѣкаже строго виновнитѣ;

е) Избра се тричленна комисия, конто да изпрати настоящата резолюцията на Сѫ. Екзархия въ Цариградъ, Сѫ. Митрополия въ Дебъръ и колкто отъ нея да се изпрати на в. „Дебърски гласъ" за публикуване и на главнитѣ учители въ Галичникъ.

Членове на комисия:

С. Филиповски, Ал. Христовъ, Тр. Атанасовъ.

М. Григоровъ.

Толстой.

VII.

Прѣмѫнаваемъ къмъ онѣзи велико-сѣвски типове, въ които Толстой не изобразяваа себе си, а рисуваа натурата, то дѫхъ, въспитание, рождение, сѣлоние стоятъ най-близко до него. Тѣ сѫ Пиеръ Безухозъ и А. Болконски. Още при прѣвъ прочитъ прѣзи впечатление, че единятъ отъ тѣхъ — Пиеръ е натуренъ наклонина къмъ „мечтателно философствуване"; той повече мисли, разсѫждава, крои планове, занимава се съ личното си самоусѫвѫршаване, стаа фрикмасонъ, иска да основоди мѫдростъ на селяни, но въ кръ кая на кращата всичко това остаа само мисъль, само желание, мѫкарь и нѣкренно, но не прѣведено въ изпълнение. Той нѣма воля да дѣйствуваа, той не е активна натура. Той стои нѣкакъ извѣнъ отъ живота и не възвѣча отъ самия животъ норми, които послѣ чрѣзъ проучване и систематизиране да ги прилонка, но налага на живота норми, сѫдадени лично отъ него и безъ оглѣдъ на реалнитѣ условия на живота. Безухозъ е *идеалистъ*, „Дъх наричамъ Пиера идеалистъ, казва Куликовски затова, защото у него пунктъ-тъ, отъ който се отправятъ мисиитѣ и стремежитѣ му, е всѣкога системата на тѣзи идеи или вѣрвания, отъ които той въ дадено врѣме се уличи, а дѣйствителността, вѣрѣлъ както нонѣ е работа, изглежда като изводъ на тѣзи идеи: та (дѣйствителността) се бодиеаа и мѣнеа формата си съобразно съ измѣненията въ характера и състава на идеята, що занимаа мислъта на Пиера" (130 стр.).

Андрей Болконски е натура по-активна, по-способна да доведе до осѫществяване своитѣ планове. Това е личность, които вѣма живо участие въ войната противъ Наполеона, проявяа се като активенъ дѣятель въ разработ при сѫздаване закони за подигане на страната заедно съ извѣстния въ руската история политически и дѣржавенъ мѫжъ Сперански; Болконски дѫжа дада постепенно редъ правдини на своитѣ мисъли — т. е. той дѣйствуваа, той е *реалистъ*. „Дъх наричамъ кнѧзя Андрея реалистъ, казва Куликовски, затова, защото на него изходна точка на стремежитѣ му служи самата дѣйствителность и той въ построението на идеитѣ си, въ дирението на идеали, въ програмата на живота и дѣятелността всѣкога търси опорна точка въ окружающия го животъ и въ историческитѣ „дадениятѣ условия" (148 стр.).

Но има нѣщо общо, което ранди, щото Безухов и Болконски да си приличатъ. А това се изразва въ слѣдното: Безухов и Болконски не сѣ обикновени личности, които рѣшило и въ удоволствия да прѣкарватъ врѣмето си; не сѣ такива, които да се гримятъ само за личнотo си щастие. Тоа сѣ хора надарени съ висока качества, надъхани съ благородни идеи и стремежи, които искатъ да направятъ нѣщо общеполезно, което да задоволи широкъ кржгъ хора, цѣло сѣсловие, цѣла държава. Тѣ носятъ въ душитѣ си копнежъ, устрема на мисъльта и напора на недоволството на сами имъ твореци, неговия копнежъ имъ вече практично съвршенство, къмъ истински човѣшки животъ, както го разбиратъ тѣй. При тѣзи условия Толстой е употрѣбилъ цѣлата мощь и проницателие на творчата си дарба и за тоа, когато четемъ „Война и миръ", иде въ останите съ сериозенъ, не тоа сѣ жизни, реални личности, прѣдставителни на извѣстно сѣсловие и врѣме и носители заедно съ Василия на автора и тѣхъ на врѣмето и сѣсловието си. Силно впечатлѣние прави извѣрнало тамъ, дълбоко вниманиѣ на тѣхнитѣ души на вѣй-разнообразни моменти и сѣстояния. Тукъ ярко се проявява Толстой като дълбокъ познавачъ на човѣшкото сърце и като тъчъкъ рисувачъ на прѣживяванията му.

VIII

Куликовски постави въ особено мѣсто между типовѣтѣ, съзадени отъ Толстоя, тѣзи на Каратаева и Кутузова, и то не само по необикновеното мащабъ на изпълнение, но като е много по-важно, по оригиналността на замисъла и по своеобразната значителность на вѣлъ-тоата въ тѣхъ идея, поради което тѣзи двѣ фигури рѣзко се издѣлятъ отъ маса образи, що ги окружаватъ и които въ сѣ-та-мата фабула на епопеята тѣхната роль да не е голѣма, тѣ се изтикватъ въ сѣзнанието на читателя на първъ планъ. Безъ Каратаева и Кутузова всяката епопея „Война и миръ" не бѣше тоа, що е, защото по правo се явява тя — великъ завръшенъ националенъ паметникъ, та не би била наша Илиада и Одисея" (56 стр.).

Каратоевъ е простъ войникъ, руски селянинъ, който участвува въ войната противъ Наполеона. Той е отжежнатъ отъ сѣмейстото си, отъ селото си и служи двѣ-три години войника, но всичко, що не е могло да промѣни основнитѣ черти на неговата душа, черти, които сѣ общи на всички мужици, черти на народно-селска душа. Тази че той се явява като изразителя на руската національна психология съ всичкитѣ си специфични, чисто руски черти. Толстой нарича Каратоева „олицеворение на всичко руско, добро и кржло" и непостижимо кржло и нѣмо общетворение на духъ на простота и правда (Кул. 65 стр.).

Като типични общоруски черти, отразени въ образа на Каратоева, осѣчѣ „духъть на простотѣ и правдѣ" се изтъкватъ и тѣзи на фатализъмъ и оптимизъмъ. Покрай доброта си Каратоевъ носи и тѣзи черти національни. Като говори Куликовски за фатализъмъ на руската національна психология съ всичкитѣ си специфични, чисто руски черти. Толстой нарича Каратоева „олицеворение на всичко руско, добро и кржло" и непостижимо кржло и нѣмо общетворение на духъ на простота и правда (Кул. 65 стр.).

Като типични общоруски черти, отразени въ образа на Каратоева, осѣчѣ „духъть на простотѣ и правдѣ" се изтъкватъ и тѣзи на фатализъмъ и оптимизъмъ. Покрай доброта си Каратоевъ носи и тѣзи черти національни. Като говори Куликовски за фатализъмъ на руската національна психология съ всичкитѣ си специфични, чисто руски черти. Толстой изрича Каратоевъ „олицеворение на всичко руско, добро и кржло" и непостижимо кржло и нѣмо общетворение на духъ на простота и правда (Кул. 65 стр.).

Но има нѣщо общо, което ранди, щото Безухов и Болконски да си приличатъ. А това се изразва въ слѣдното: Безухов и Болконски не сѣ обикновени личности, които рѣшило и въ удоволствия да прѣкарватъ врѣмето си; не сѣ такива, които да се гримятъ само за личнотo си щастие. Тоа сѣ хора надарени съ висока качества, надъхани съ благородни идеи и стремежи, които искатъ да направятъ нѣщо общеполезно, което да задоволи широкъ кржгъ хора, цѣло сѣсловие, цѣла държава. Тѣ носятъ въ душитѣ си копнежъ, устрема на мисъльта и напора на недоволството на сами имъ твореци, неговия копнежъ имъ вече практично съвршенство, къмъ истински човѣшки животъ, както го разбиратъ тѣй. При тѣзи условия Толстой е употрѣбилъ цѣлата мощь и проницателие на творчата си дарба и за тоа, когато четемъ „Война и миръ", иде въ останите съ сериозенъ, не тоа сѣ жизни, реални личности, прѣдставителни на извѣстно сѣсловие и врѣме и носители заедно съ Василия на автора и тѣхъ на врѣмето и сѣсловието си. Силно впечатлѣние прави извѣрнало тамъ, дълбоко вниманиѣ на тѣхнитѣ души на вѣй-разнообразни моменти и сѣстояния. Тукъ ярко се проявява Толстой като дълбокъ познавачъ на човѣшкото сърце и като тъчъкъ рисувачъ на прѣживяванията му.

VIII

Куликовски постави въ особено мѣсто между типовѣтѣ, съзадени отъ Толстоя, тѣзи на Каратаева и Кутузова, и то не само по необикновеното мащабъ на изпълнение, но като е много по-важно, по оригиналността на замисъла и по своеобразната значителность на вѣлъ-тоата въ тѣхъ идея, поради което тѣзи двѣ фигури рѣзко се издѣлятъ отъ маса образи, що ги окружаватъ и които въ сѣ-та-мата фабула на епопеята тѣхната роль да не е голѣма, тѣ се изтикватъ въ сѣзнанието на читателя на първъ планъ. Безъ Каратаева и Кутузова всяката епопея „Война и миръ" не бѣше тоа, що е, защото по правo се явява тя — великъ завръшенъ националенъ паметникъ, та не би била наша Илиада и Одисея" (56 стр.).

Каратоевъ е простъ войникъ, руски селянинъ, който участвува въ войната противъ Наполеона. Той е отжежнатъ отъ сѣмейстото си, отъ селото си и служи двѣ-три години войника, но всичко, що не е могло да промѣни основнитѣ черти на неговата душа, черти, които сѣ общи на всички мужици, черти на народно-селска душа. Тази че той се явява като изразителя на руската національна психология съ всичкитѣ си специфични, чисто руски черти. Толстой нарича Каратоева „олицеворение на всичко руско, добро и кржло" и непостижимо кржло и нѣмо общетворение на духъ на простота и правда (Кул. 65 стр.).

Като типични общоруски черти, отразени въ образа на Каратоева, осѣчѣ „духъть на простотѣ и правда" се изтъкватъ и тѣзи на фатализъмъ и оптимизъмъ. Покрай доброта си Каратоевъ носи и тѣзи черти національни. Като говори Куликовски за фатализъмъ на руската національна психология съ всичкитѣ си специфични, чисто руски черти.

Толстой изрича Каратоевъ „олицеворение на всичко руско, добро и кржло" и непостижимо кржло и нѣмо общетворение на духъ на простота и правда (Кул. 65 стр.).

Но има нѣщо общо, което ранди, щото Безухов и Болконски да си приличатъ. А това се изразва въ слѣдното: Безухов и Болконски не сѣ обикновени личности, които рѣшило и въ удоволствия да прѣкарватъ врѣмето си; не сѣ такива, които да се гримятъ само за личнотo си щастие. Тоа сѣ хора надарени съ висока качества, надъхани съ благородни идеи и стремежи, които искатъ да направятъ нѣщо общеполезно, което да задоволи широкъ кржгъ хора, цѣло сѣсловие, цѣла държава. Тѣ носятъ въ душитѣ си копнежъ, устрема на мисъльта и напора на недоволството на сами имъ твореци, неговия копнежъ имъ вече практично съвршенство, къмъ истински човѣшки животъ, както го разбиратъ тѣй. При тѣзи условия Толстой е употрѣбилъ цѣлата мощь и проницателие на творчата си дарба и за тоа, когато четемъ „Война и миръ", иде въ останите съ сериозенъ, не тоа сѣ жизни, реални личности, прѣдставителни на извѣстно сѣсловие и врѣме и носители заедно съ Василия на автора и тѣхъ на врѣмето и сѣсловието си. Силно впечатлѣние прави извѣрнало тамъ, дълбоко вниманиѣ на тѣхнитѣ души на вѣй-разнообразни моменти и сѣстояния. Тукъ ярко се проявява Толстой като дълбокъ познавачъ на човѣшкото сърце и като тъчъкъ рисувачъ на прѣживяванията му.

VIII

Куликовски постави въ особено мѣсто между типовѣтѣ, съзадени отъ Толстоя, тѣзи на Каратаева и Кутузова, и то не само по необикновеното мащабъ на изпълнение, но като е много по-важно, по оригиналността на замисъла и по своеобразната значителность на вѣлъ-тоата въ тѣхъ идея, поради което тѣзи двѣ фигури рѣзко се издѣлятъ отъ маса образи, що ги окружаватъ и които въ сѣ-та-мата фабула на епопеята тѣхната роль да не е голѣма, тѣ се изтикватъ въ сѣзнанието на читателя на първъ планъ. Безъ Каратаева и Кутузова всяката епопея „Война и миръ" не бѣше тоа, що е, защото по правo се явява тя — великъ завръшенъ националенъ паметникъ, та не би била наша Илиада и Одисея" (56 стр.).

Каратоевъ е простъ войникъ, руски селянинъ, който участвува въ войната противъ Наполеона. Той е отжежнатъ отъ сѣмейстото си, отъ селото си и служи двѣ-три години войника, но всичко, що не е могло да промѣни основнитѣ черти на неговата душа, черти, които сѣ общи на всички мужици, черти на народно-селска душа. Тази че той се явява като изразителя на руската національна психология съ всичкитѣ си специфични, чисто руски черти. Толстой изрича Каратоевъ „олицеворение на всичко руско, добро и кржло" и непостижимо кржло и нѣмо общетворение на духъ на простота и правда (Кул. 65 стр.).

Като типични общоруски черти, отразени въ образа на Каратоева, осѣчѣ „духъть на простотѣ и правда" се изтъкватъ и тѣзи на фатализъмъ и оптимизъмъ. Покрай доброта си Каратоевъ носи и тѣзи черти національни. Като говори Куликовски за фатализъмъ на руската національна психология съ всичкитѣ си специфични, чисто руски черти. Толстой изрича Каратоевъ „олицеворение на всичко руско, добро и кржло" и непостижимо кржло и нѣмо общетворение на духъ на простота и правда (Кул. 65 стр.).

Но има нѣщо общо, което ранди, щото Безухов и Болконски да си приличатъ. А това се изразва въ слѣдното: Безухов и Болконски не сѣ обикновени личности, които рѣшило и въ удоволствия да прѣкарватъ врѣмето си; не сѣ такива, които да се гримятъ само за личнотo си щастие. Тоа сѣ хора надарени съ висока качества, надъхани съ благородни идеи и стремежи, които искатъ да направятъ нѣщо общеполезно, което да задоволи широкъ кржгъ хора, цѣло сѣсловие, цѣла държава. Тѣ носятъ въ душитѣ си копнежъ, устрема на мисъльта и напора на недоволството на сами имъ твореци, неговия копнежъ имъ вече практично съвршенство, къмъ истински човѣшки животъ, както го разбиратъ тѣй. При тѣзи условия Толстой е употрѣбилъ цѣлата мощь и проницателие на творчата си дарба и за тоа, когато четемъ „Война и миръ", иде въ останите съ сериозенъ, не тоа сѣ жизни, реални личности, прѣдставителни на извѣстно сѣсловие и врѣме и носители заедно съ Василия на автора и тѣхъ на врѣмето и сѣсловието си. Силно впечатлѣние прави извѣрнало тамъ, дълбоко вниманиѣ на тѣхнитѣ души на вѣй-разнообразни моменти и сѣстояния. Тукъ ярко се проявява Толстой като дълбокъ познавачъ на човѣшкото сърце и като тъчъкъ рисувачъ на прѣживяванията му.

VIII

Куликовски постави въ особено мѣсто между типовѣтѣ, съзадени отъ Толстоя, тѣзи на Каратаева и Кутузова, и то не само по необикновеното мащабъ на изпълнение, но като е много по-важно, по оригиналността на замисъла и по своеобразната значителность на вѣлъ-тоата въ тѣхъ идея, поради което тѣзи двѣ фигури рѣзко се издѣлятъ отъ маса образи, що ги окружаватъ и които въ сѣ-та-мата фабула на епопеята тѣхната роль да не е голѣма, тѣ се изтикватъ въ сѣзнанието на читателя на първъ планъ. Безъ Каратаева и Кутузова всяката епопея „Война и миръ" не бѣше тоа, що е, защото по правo се явява тя — великъ завръшенъ националенъ паметникъ, та не би била наша Илиада и Одисея" (56 стр.).

Каратоевъ е простъ войникъ, руски селянинъ, който участвува въ войната противъ Наполеона. Той е отжежнатъ отъ сѣмейстото си, отъ селото си и служи двѣ-три години войника, но всичко, що не е могло да промѣни основнитѣ черти на неговата душа, черти, които сѣ общи на всички мужици, черти на народно-селска душа. Тази че той се явява като изразителя на руската національна психология съ всичкитѣ си специфични, чисто руски черти. Толстой изрича Каратоевъ „олицеворение на всичко руско, добро и кржло" и непостижимо кржло и нѣмо общетворение на духъ на простота и правда (Кул. 65 стр.).

Като типични общоруски черти, отразени въ образа на Каратоева, осѣчѣ „духъть на простотѣ и правда" се изтъкватъ и тѣзи на фатализъмъ и оптимизъмъ. Покрай доброта си Каратоевъ носи и тѣзи черти національни. Като говори Куликовски за фатализъмъ на руската національна психология съ всичкитѣ си специфични, чисто руски черти.

Толстой изрича Каратоевъ „олицеворение на всичко руско, добро и кржло" и непостижимо кржло и нѣмо общетворение на духъ на простота и правда (Кул. 65 стр.).

Но има нѣщо общо, което ранди, щото Безухов и Болконски да си приличатъ. А това се изразва въ слѣдното: Безухов и Болконски не сѣ обикновени личности, които рѣшило и въ удоволствия да прѣкарватъ врѣмето си; не сѣ такива, които да се гримятъ само за личнотo си щастие. Тоа сѣ хора надарени съ висока качества, надъхани съ благородни идеи и стремежи, които искатъ да направятъ нѣщо общеполезно, което да задоволи широкъ кржгъ хора, цѣло сѣсловие, цѣла държава. Тѣ носятъ въ душитѣ си копнежъ, устрема на мисъльта и напора на недоволството на сами имъ твореци, неговия копнежъ имъ вече практично съвршенство, къмъ истински човѣшки животъ, както го разбиратъ тѣй. При тѣзи условия Толстой е употрѣбилъ цѣлата мощь и проницателие на творчата си дарба и за тоа, когато четемъ „Война и миръ", иде въ останите съ сериозенъ, не тоа сѣ жизни, реални личности, прѣдставителни на извѣстно сѣсловие и врѣме и носители заедно съ Василия на автора и тѣхъ на врѣмето и сѣсловието си. Силно впечатлѣние прави извѣрнало тамъ, дълбоко вниманиѣ на тѣхнитѣ души на вѣй-разнообразни моменти и сѣстояния. Тукъ ярко се проявява Толстой като дълбокъ познавачъ на човѣшкото сърце и като тъчъкъ рисувачъ на прѣживяванията му.

VIII

Куликовски постави въ особено мѣсто между типовѣтѣ, съзадени отъ Толстоя, тѣзи на Каратаева и Кутузова, и то не само по необикновеното мащабъ на изпълнение, но като е много по-важно, по оригиналността на замисъла и по своеобразната значителность на вѣлъ-тоата въ тѣхъ идея, поради което тѣзи двѣ фигури рѣзко се издѣлятъ отъ маса образи, що ги окружаватъ и които въ сѣ-та-мата фабула на епопеята тѣхната роль да не е голѣма, тѣ се изтикватъ въ сѣзнанието на читателя на първъ планъ. Безъ Каратаева и Кутузова всяката епопея „Война

гарантирать пълната сигурность на италианската колония. Прѣзъ нощьта шиповетѣ около града бини изчистени и въ тѣхъ се настанили артилерита. Мохамеданското население било силно неежено срѣщу христиносто. За вашитѣ на града имало само 400—500 войници, между които черни роти бини не обучени новобрани.

Сраженето при Туза. Скутарскиятѣ подкрѣпителни войски, които прѣзъ миналия вторникъ тръгнали отъ Скутари, се натъкнали въ Кастратско при „Сурки потокъ" на рѣшителного съпротивление на кастратѣ, което трзяло до 18 часа вечерьта. Пъзнеже кастратѣ разполагали съ малко пушки и още по-малко мунции, войскитѣ слозучили прѣзъ нрѣме на сраженето да заобикалятъ мѣсто на възстанцитѣ. Една часть отъ войскитѣ налѣзла въ долинята на Хумското бѣло, на сѣверо-изтокъ отъ Шкодренското езеро, и отишла сѣдъ това въ равнината срѣщу укрѣпленето Шпичанкъ прѣдъ Туза. Другата половина отъ войскитѣ се опитала да обиколи отъ натокъ Хумското бѣло, за да устѣе да завземе по околовѣ пъть прѣдплашнатата и високчата Малхотитѣ и прѣмине на господствующия прѣдъ Дечичъ при Туза. Въстанцитѣ осузетии това прѣдприятие и завзели високчата линия Дечичъ—Пазлика.

Спорѣдъ ний-послѣдзитѣ новини, въстанцитѣ, които принадлежатъ на племената Хоти и Груза, въ прѣзъ силного си съпротивление бини принудени да отстжпятъ отъ повишата си Дечичъ. На 18 того се носила силна канонада на митральои и пушечни гѣрмежи.

Главного сблъсване станало между Дечичъ и Пазлика. Отъ лѣвѣтѣ страни паднали много убити и ранени. Сѣмействата на въстанцитѣ отвиватъ мавово въ Подгорица.

Шкодренския ваня съобщава, че въ сраженята на 18-ти того били убити трийсе войници и трийдесетъ ранени. Планината Малхотитѣ била завзета отъ войскитѣ. Въстанцитѣ прѣтърпѣли голѣми загуби. Едно друго войсково отдѣление завзело Фуксеевцитѣ на югъ отъ Туза.

Командантъ на религѣтѣ отъ Скутари и останалитѣ вѣрен водитель на мирдититѣ, Бидзола паша, пристигнатъ въ Солунъ. Той ще отпатува при прѣзъ столенъ случай за Шкодра.

Пъдвиатъ войсковъ транспортъ е пристигналъ вече съ „Мусаа" въ Санъ-Жовани де Медуа. Вилаетското управление отъ Шкодра иисло италианския пароходъ „Мифиза" за 90,000 франка, на прѣвозване войскитѣ по течението на Бойна.

Тѣзи войски, два батальона, съ митрольои, въ края на седмицата ще пристигнатъ въ Кастратско.

Скутарскиятѣ подкрѣпителни войски се съединили съ войскитѣ отъ Шпичанкъ. Въстанцитѣ били прогонени и върха Дечичъ били завзетъ отъ войскитѣ.

Разширението на въстанието. Турското правителство разчита на възможността за едно разширение на въстанието къмъ изтока Албания.

Цетиня, 22 мартъ. Прѣзъ цѣлнятъ вчерашѣнъ день, както и прѣзъ нощьта, между турскитѣ войски и въстанцитѣ са станали сблъсквания. Воената колона идеща отъ Шкодра, опожарила всички албански кжщи, които и сѣ запрѣчвали на пжтя й, безъ да обрща вниимие на тоа, дали тѣ принадлежатъ на въстанцитѣ или не. Голѣми броѣ Албанци са прѣминали въ чужда граница, търсейки прибѣжище въ Черна-Гора.

Съобщаватъ отъ Санъ-Джиованни-де-Медуа, че два транспортни парахода, натоварени съ войски и мунции, са пристигнали въ тоза градъ.

Консулитѣ на силитѣ въ Шкодра врѫчили на шкодренскии вали една колективна нота, съ която са искали да се остави въ Шкодра една часть отъ войницитѣ, идещи отъ Цариградъ, тъй както християнското население е обвито въ паника и се опасява отъ въстаниения отъ страна на мосолманитѣ, които властъта е въоръжила, прѣзъ видъ опасността отъ едно възможно нападение на албанцитѣ мирди.

Доброволцитѣ противъ въстанцитѣ. Цариградъ, 22 мартъ. Въстанцитѣ обнародватъ голѣмъ броѣ телеграми, изпратени отъ улемитѣ и първенцитѣ въ Албания, по поводъ събитията въ Тузи. Въ тѣзи телеграми се казва, че поддигнатото на малесорцитѣ въстания вѣтъ на отношенѣ мюсюлманитѣ. Подписвитѣ тѣ телеграми изказватъ своята готовность въ случай че правителството желае това, да организиратъ доброволчески отряди за прѣдсѣдателя на въстанцитѣ.

Спорѣдъ съобщенията на въстанцитѣ, министерскиятъ съвѣтъ е рѣшилъ, че Иса Булетинацъ и другитѣ албански бѣжанци, намиращи се въ Черна-Гора, могатъ да се завърнатъ въ Турция, при условие, че ще прѣдадатъ своего оружие на властитѣ. Онѣ отъ тѣхъ, противъ които нма издадени съдебни рѣшения, ще получатъ помилване на наказанията имъ. Рѣшение за тѣхната обща амнистия щѣло да бѫде взето по-късно.

Войски за Албания. Цариградъ, 17 мартъ. Единъ батаионъ пѣхота е едно матраиозно отдѣление сѣ били изпратени отъ тукъ за Шкодра.

Бригадиинтъ генералъ, Бибъ Дода, глава на едно знатно мирдитско сѣмейство, който е назначенъ за командантъ на редифната дивизия въ Шкодра, отпатува за посѣщаемия градъ.

Отъ Шкодра за Кастрати ще бѫдатъ изпратени митральои и топове.

ХРОНИКА

Честитки

25 мартъ 1911 г. — Благовѣщение.

г. Блажо Иосифовъ 2 лв.

Рефератъ на албанецъ. Албанецътъ католикъ Иванда бѣй на 20 т. м. държа рефератъ въ аудитория № 45 юридическия факултетъ на Университета въ̀ръ̀ положението на Албания. Сѫщото направи на 23 м. вечерьта въ локала „Цариградъ" прѣдъ албанската колония въ София. Ний нямаме случай да чуемъ тоа рефератъ: той бѣ доста обстоенъ и съдържателенъ. Нѣмаме възможность да прѣдадемъ откаръ и на кратко съдѫржанието на тоа интересенъ рефератъ, но ще кажемъ, че тоа явление между албанцитѣ поотбилнѫ съ сематия и искрено ими желаемъ успѣхъ въ недето дѣло на национално поодигане и борба за свобода.

Инициятивата отъ Нитиай бѣй, да запознаемъ Българското общество и свитѣ съотечественици въ София съ положението на своята родина е повече отъ похвално и не е безъ значение. Ний, македонскитѣ българи, и албанцитѣ нодъ единъ врѣмнисъ се чемъ, подкопати да водимъ борба съ задружно проявяване краѣ се поотбилнѣ съчувствие отъ нѣсъ. Дѣйствателно, албанцитѣ и българитѣ македонцитѣ могатъ и трѣба да си дадатъ ржка и съ общи сили да подемятъ борбата за автономни права на дѣйствуемитѣ провинции: Македония и Албания.

Вѣсти изъ Дебърско. Пристигнали тия дни гурбетчии разправятъ слѣдноотно:

Българското население въ̀въ̀ въ̀ голѣмъ страхъ отъ разбойническитѣ банди. Нощно врѣме не могли да спятъ хората, пазѣли да не бѫде нападнѫтъ нѣкоя банда, нъ съ голѣмъ страхъ пранѣли тоа, тъй като лишени били отъ всякакво оружие.

Пристигнали въ Дебъръ двама видни чиновие на „Единство и Напрѣдъкъ", Бюръ Сабри и нѣкой другъ, да увѣщаятъ дебрянитѣ да не въстанатъ и да сключатъ посѣдкитѣ да слѣдѣатъ албанцитѣ отъ Дебърска мадеия, Долни-Дебъръ, Мѣтъ да не се увличатъ отъ агитаторитѣ, сѫщо и тѣ да не въстанатъ.

Говорѣло се е, че четата на Джелиледанъ Сеферъ излебнала била въ деня плѣна въ Долно Дебърско отъ аскера, и 6 души отъ четата мубли убити, но той самъ съ останалата часть отъ четата се спасилъ, понежи въ момента на нападанието не се намѣрѣлъ въ плѣнната. Прибрали войницитѣ и нѣкои крадени вѣщи отъ четата. Властъта никакъ оии, които се е опитвали, че са ги открадали да ядатъ въ Долно-Дебъръ да видатъ, да ли нѣма отъ тѣхнитѣ вѣщи. Отнали мюзиика, между оонно и Куманъ Поповъ отъ Кърчища, но неизусо — имѣрали само два мѣрени юргана, и това била всичкото.

Пръпасичето на мунции за войската не прѣстанало. Само на Дримоколчѣ села било опрѣдѣлено да дадатъ 100 кони мехеръ, за да прѣносятъ дѫлжите отъ с. Дѫбовини до Дебъръ, а отъ̀въ̀ отъ други села се взимали мехерета за прѣнасяне дѫлжето. Войски непрѣстано доходѫдали въ Дебъръ и заминавали за Долно-Дебъръ.

Работницитѣ отъ новостроящитѣ се шосета: Охридъ-Дебъръ и Гостивар-Дебъръ были прибрани. Говорѣло се, че тѣзи шосета были дадени на германско и французско сѫдружение да ги строятъ.

Властъта е събирала майстори по 30 гр. надница да ги изправа въ Скопие да работятъ по постройкитѣ, които щѣла да се правятъ по поводъ посѣщанието на Султана.

Турска мизерия. Прѣдаваме тукъ едно писмо на единъ младъ момъкъ, българинъ, отъ гр. Дебъръ, изцѣло и безъ изменения въ стила, за да види читателятъ на какви изпитания и горести е подложенъ българинъ въ Македония. Ето тоа писмо:

1911 г. 17/II Солунъ.

Приеми поздрави отъ Жинка, твой вжукъ, ти вуйко, и научи се, че имамъ единъ мѣсецъ, отъкаго не ведоо войникъ въ Дебъръ мене, Русета и Арсета. Ни доведоо въ Битоля. Тамъ стоѫфие една недѣля Оттамо ни прѣкарпие въ Солунъ. Кога ти пишеѣ писмово, ни дигнае и не не останае да го допиша. Сега нихочифие въ Бейрутъ (Мала Азия).

На 1 мартъ го допишамъ писмово. Оидае ке седиме два деня. Ке ни карается въ Йеменъ, кажѣ имаатъ вѣлнитиае.

Мили вуйко, жени ми ки си оитъ при татковe, а майкъ да ми я не оставаатъ на мжка. Братъ ми, ако войнуѣ да го кландъшъ, нека си оитъ дома — майка бре съ него да се утѣшатъ. Ако одатъ, всичко да пролайшъ, майка на мока да и не остайшъ, а я отиваѣ на смъртнѣ часъ. Ж

Къмъ абонатитѣ си. Ний вече изпратихме особени писма до абонатитѣ си съ молба въ най-скоро врѣме да внесятъ абонамента на вѣстника за II-та годишнина, както и за I-та, разбира се, оонія, които не сж го изплатили. За жалъ, веднага слѣдъ изпращането на тоа писмо, настѫпи стачката, и вѣстникътъ врѣмено спрѣ. По тази причина не само нико! не внесе абонамента си, но и бѣхме прѣдметъ на критики и нападки. Щомъ се свѫрши стачката, редовно почнахме да издаваме вѣстника, но никой не побърза да се издѫжки. Като припоѫмаме горното на абонатитѣ, настоятелно ги молимъ да побързатъ съ изплащането, понеже безъ пари хората не печататъ, а ний нѣма откѫдѣ другадѣ да очакваме подрѫжка, освѣнъ отъ абонатитѣ си. Надѣваме се, че като цѣнятъ значението на вѣстника, абонатитѣ не ще станатъ причина да угасне единъ въ всѣки случай не безъ значение свѣтилникъ за дебрянитѣ.

Внимание. Канцелярията на Дебърската просвѣтителна дружба въ София и Редакцията и Администрацията на в. „Дебърски гласъ" се прѣмѣстиѫ въ дюлгерското здание на булеварда „Фердинандъ" № 217.

Отъ Редакцията.

Голѣмъ складъ отъ желѣзорски (строителни материали

на

МИХАЛЪ ПЕТРОВЪ

въ София, ул. „Мария Луиза" и „Съборни площадь" № 1.

Съобщаваме на почитаемата публика и на многобройната ни клиентела, че сѣмъ снабдилъ магазина съ голѣмъ изборъ на обковки за врати и прозорци отъ нѣкоѣ модели, ржкодѫжки, машинни сларяди отъ новата система за болници, клозети ала-турка, сифони, резервоари, оловени тръби, цименъ, хидравлическа варъ, българско произведение „Панега" I-во качъ, чалически окни за кола и файтони.

Продавамъ на най-изниски цѣни въ броѣ и на пачекъ отъ 3 до 6 мѣсеци.

Съ почитание:

Михалъ Петровъ.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.* Печатница „Надежда" — София.

Година II. София, 1 май 1911 год. Брой 42.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО

Единъ брой 10 ст. Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За членове на дружбата и клиоветѣ . . . . 5 лева
За нечленове на дружбата . . . . . 6 „
За странство . . . . . 8 „

Уредба
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му, бувеварътъ Фердинандъ № 217.

За обявленія се плаща на първа страница по 50 ст. на гиренолнѣ редъ, на четвѣрта страница по 20 ст. на гиренолнѣ редъ.

Г-на Люба В. Гюдерова
и
Г-нъ Стоянъ А. Мушмовъ
Сиодени на 14 априлъ 1911 г. въ Сношово.
с. Росоки (Македония). Струга.

КЛЕОПАТРА
историческиятъ романъ отъ Райдера Хагарда.
Прѣведе Лазаръ Дим. Георгиевъ Василевъ учителя.
Тѣзи дни излиза I часть и струва 70 ст.
Въ скоро врѣме ще излѣзатъ и другитѣ двѣ части послѣдователно една подиръ другата и ще струватъ по 80 ст. всѣка.
Ще се складира въ книжарницитѣ на г. Иванъ х. Николовъ въ София и на г. Руси Ивановъ въ Хасково
София, януарий 1911 г.
Отъ издателя *Стръко Несторовъ.*

М. В. Македонски
20 годишенъ спиціялистъ-майсторъ
ул. „Лѣсетски" № 29.
Шевни машини „**Африка**", шиещи напрѣдъ и назадъ, съ и безъ сувалка.
Велосипеди „**Свифтъ**", съ доказана здравина, лекота и бързина.
Пишещи машини „**Идеалъ**" и „**Ериксъ**"; машини за тухли и цигли, които изработватъ на часъ 1000 тухли.
Продажба въ брой и на изплащание месѣчно
: : : : : и седмично : : : : :
Части машини и велосипеди въ депоитѣ: поправя всѣкакви шевни машини и велосипеди.

Селско-общинскитѣ и черковни смѣтки.

Въ броеветѣ отъ мѣсецитѣ ноемврий м. г. на в. „Дебърски гласъ" ний се изказахме по селскитѣ кметства и посочихме на тѣхнитѣ недостатъци, както и на мѣркитѣ, които трѣбва да се взематъ за тѣхното подобрение въ интереса на доброто на селското население. Въ тази статия нѣмъ ще разгледаме, въ свръзска съ казаното вече по селскитѣ кметства и по черковнитѣ и училищни настоятелства, и селско-общинскитѣ и черковни смѣтки.

Покрай другитѣ политически и социални рани, които разкидали, разяждатъ и кой знае до кога ще разяждатъ общественото тѣло на българското население въ Дебърско на първо мѣсто стои безредието и произвола въ селско общинскитѣ смѣтки. Нередовността на селско-общинскитѣ смѣтки съ сѣсиленъ и съсипвалъ още икономически населението, което и безъ това е докарано до прага на просията. При грозниятъ условія, въ които живѣе българското население въ Дебърско, ако то не бѣше трудолюбиво и крайно пестливо, отдавна трѣбваше да бѣде окончателно разорено.

Колко е съсипателно нездравото и нередовното състояніе на селско-общинскитѣ смѣтки за селско население въ по-голѣма и по-малка степень по отношение на всички села, може да се види само отъ единъ-два примѣри, които привеждаме тукъ. Въ село Луково (Дримколъ) прѣди 20 — 25 години много български кжли (около 20) не могли да изплащатъ редовно дължимитѣ дажди поради голѣма сиромашия. Взимали си безбожни лихви отъ Сефединъ Пустина той 250 лири турски, той 200, той 85 и т. н., за да платятъ царска давнина. Разбира се, селянитѣ не могли да изплатятъ тѣзи грамадни дългове на Сефединъ Пустина. Послѣдниятъ насилва накаралъ населението да разхвърчатъ тѣзи дългове въ село. Сумата достигнала до 2000 лири турски. Селото не могло да се противи, защото Сефединъ Пустина е билъ по-силенъ отъ цариградскія султанъ въ Дебърско. Селото бѣше около 100 кжщи чисто български. На нифуфъ се падналo по 4 лири турски. Отъ тѣзи и отъ още други подобни неуредици въ селско-общинскитѣ смѣтки, много фамилии сж роби на турцитѣ лихварки въ Дебъръ и нма да планатъ съ стотини лири турски.

Въ с. Дрѣновъ (Дримколъ) Т. М. и Х. Т. оставатъ въ Румыния, нѣкрнятъ отпрѣди 15 год. а вторнятъ отпрѣди 11. Въ седемъ прѣзъ тия години трѣбвало да платятъ 9 л. т. Остава селото да пе плаща. Взимать за селска смѣтка съ лихви 9 л. т., изплатилиداлжения. Селото не е въ състояніе да плати тѣзи пари, та всѣка година плаща по 2 л. т. лихви, а главницата стои. Имота на Т. М. билъ насилъ заптиѣтъ Хамидъ Цамъ отъ Дебъръ за нѣкакъвъ частенъ дългъ. Х. Т. нѣмалъ имотъ. Още С. С. Б. отъ сѣщото село сѣщо отпрѣди 16 години оставъ въ Румыния. Остава на гѣдѣ на селото и отъ него царскія дажлия сумата отъ 15 л. т. Взимать съ лихви. За тѣхъ всѣка година плаща селото 3 л. т. лихви, а главницата стои. И тѣ не изплатили и т. н. Това е въ всичкитѣ села. Ний приведжаме горнитѣ примѣри само за илюстрація.

Това за селско общинскитѣ смѣтки, а черковнитѣ смѣтки не сж въ по-добро състояніе и въ по-добръ редъ. Ний вече имахме случай въ вѣстника да станемъ отзивъ за такива нередовности въ черковнитѣ смѣтки. За селото Селце (Рѣка), напримѣръ. Но това положеніе на черковнитѣ смѣтки е въ всички почти села въ Дебърско.

Сега само посочиваме на тия печални факти. Допълти ще допълнимъ нашитѣ мисли: ще посочимъ на причинитѣ на тия злини и на мѣркитѣ, които трѣбва да се взематъ, за да се малятъ злинитѣ, ако не могатъ коренно да се изкѣрнятъ.

Дрѣсто Матовъ.

„Впечатленія отъ Македония" — на Д-ръ Кр. Раковски.

Гжъ Д-ръ Кр. Раковски, извѣстенъ социалистическъ дѣецъ въ края на минали мѣсецъ изпратилъ отпредъ въ Солунъ и Воденъ Сѣмнитѣ „впечатленіи" отъ ни пріѣзда въ сж. „Сѣдмнадцата мѣсеца".

Изобщо политическитѣ и обществени дѣйци въ България не познаватъ или мѣлко познаватъ Македонии. Кто говорятъ за нея, говорятъ по това, що сж слушали отъ тоа — тоа е, що сж чували, заети бидейки само съ вѣтрѣшни борби, знаятъ за Македония толкова, колкото и за Патагонія. Но прѣсти се бротъ отъ български политикани, които и познаватъ отблизу. И за нѣкъ дори, може да се каже, че сж познавали сж сж замрѣзнали на елно мѣсто: нѣмалж сж възможность или пъкъ не сж дали дадъ трудъ да сж отпрѣснатъ тия познавки. А кой ще отрѣче, че, за да се имѣ елно правилно мѣнѣніе за работитѣ въ Македония, необходимо е да се познаватъ тия работи добрѣ (au fond)? Его защо много ми е драго, когато чуѣ, че нѣкой политическъ или общественъ дѣецъ въ България посѣти Македония и особено пъкъ, когато чуѣ, че той се бави тамъ по-дълго врѣме или пъкъ повтори и потрети своето посѣщеніе.

Гжъ Раковски прави „пѣрво запознаване съ Македония". При това „за жалость" разполагалъ „съ малко врѣме", та впечатленіята му сж, както самъ казва, бѣгли, повѣрхностни и отъкслечени. Не е чудно слѣдователно да сж допусти грѣшки въ констатираното на фактитѣ, които не се поддаватъ на повѣрхно наблюденіе и още повече пъкъ въ коментаритѣ, които се правятъ подиръ тѣхъ. Къмъ сжмтѣ родени, тамъ отрасналъ, тамъ работилъ, та ималъ претенція да познавамъ по-добрѣ тамошнитѣ работи и условія, и затуй ще си позволя да подложа на прѣдѣлнаѣ внимаѣнѣ „впечатленіятѣ". За да бѣдж по-прѣцѣлено, ще се спрѣ изтъкно вѣрху нѣкои негови по-характерни мисли и сетнѣ вече ще изразя обща прѣцѣнка. Не забѣгнамъ, разбира се, че като знаѣнѣ въ мѣлкоѣнкостѣ революціонни работи по-малку вѣра на безпорѣчностѣ на хаотѣ моитѣ думи, отколкото думитѣ на елнѣ нѣ мѣсенъ въ тѣе работи като г-нъ Раковски, дѣйлъ при тоа извѣстно реномѣ въ социалистическія свѣтъ.

I.

Слѣдъ тоа уводъ нѣка видимъ прѣди всичко, що констатира г. Раковски: „Пѣтникитѣ се натъкна въ всѣко кѣрчка на проява на нищета, неизвѣстно и робство"...

„Бѣлнощетѣ на хората се вижда и въ тѣхнитѣ жилищ, и въ тѣхното облѣкло и въ изпитнитѣ мѣ и почерѣнѣ и посѣнали лицѣ"...

„Хората се възхѣрждатъ да гурятъ нѣщата въ транѣ редъ. . . Всичко носи печатъ на нѣщо взнемарено и пъ́ра́ѣнено".

„Господствующото настроеніе въ македонската психологіи продъжава още да е отчаяніето".

„Настроенѣто у населенѣто" е „оптимистично" и въ̀бѣрдено, когато зачестѣтъ слуховетѣ за война".

„Въ отношенѣта си и разговорѣтѣ си хората сж запазили извѣстна конспиративность".

Нищо по-вѣрно отъ тия мисли на г. Раковски. И ще додамъ: нищо по-естествѣно отъ тѣе констатирани факти при условіята, въ които се живѣе. Тия факти биятъ на очѣ още при пръвъ погледъ. Нѣмамъ е ний, който сж мисли, че е възможно при съществуящѣтѣ условія да бѣдж другоѣе. Въ България зъ жалъ, името на тия нашини е легионъ. Види се, защото не засѣга прѣко тѣхната кожа.

II.

„Авъ не изгубихъ, казва г. Раковски нито единъ случай, не оставихъ нито елна сграда, за да не попитамъ има ли промѣни отъ прогласѣванѣто на конституціята насамъ и въ какво се състои та? Моитѣ въпроси се отправяха най-вече къмъ хора търговци и еснафини. Тѣхнитѣ отговори бѣха отрицателни. *Турчина си е турчина* — отговаряхъ тѣ, като прѣдставяхъ бѣгъ да знаятъ елнѣ знаменита фраза на Метерихъ: *Турчинѣта трѣба да си останѣ турчинъ*". „Но добѣнъ г. Раковски, сѣщиятъ кѣто казва, че въ Македония нѣма никакна промѣна, бѣгъ мжка ще приѣмѣ нѣмѣта нѣлнѣтѣ, дори ще мнѣте на конкретни факти. Така се случи съ моя хазяинъ въ Воденъ".

И г. Раковски нѣвежда, какъ хазяинѣтъ му посочилъ градини, дѣто прѣди съществуятъ нѣкои не смѣлъ да отиде, бѣгъ да се налѣжи на отвистѣтелностѣта на анархистѣтѣ, които му пѣкъ, по кѣто ставалж обѣри и убийства отъ хрнаутѣ. Сега и тамъ водѣнѣ е ежнѣкѣ свободно.

Значи има нѣкъква промѣна? казалъ побѣдоносно г. Раковски. И хазяинѣтъ билъ принуденъ да се съгласи, че дѣйствѣтелно нѣма свободно.

Въ слѣдствѣ тѣзи работата стои по-нѣнѣ. Въ основата на обяснѣнѣто, което се дава за тоа фактъ, има грѣшки, оттамъ и нѣлото обяснѣніе — погрѣшно. Промѣна може да нѣма и очѣвидно нѣма,

по тя не е такива, какавто търси г. Раковски. *Тя е тропнала връвнина и властта, а не е кореня, не е органическа сопрана съ „новия режимъ“.* Такива промѣни съ бивале и прѣзъ 500-годишното робуване, на даже и само прѣзъ Хвиждово врѣме. При сегашнѣ султанъ лошото положение на рая е ставало по-лошо, при другъ султанъ сравнително по-малко лошо. Сѣщо тъй е било и за отдѣлнитѣ провинции и околии. При единъ валия или мъйдаринъ положението на виляета, гезъ, околиета е ставало по-лошо, при другъ — по-малку лошо. Когато нѣкой султанъ рече да се поправи съ раи да исправлъ (подобрѣ), изуумитѣ се измалняватъ, но тоя бива само за извѣстно кратко врѣме, подирѣ пакъ почватъ да си текатъ работитѣ по старому. Често пъти арнаутитѣ въ Дебъръ по своя инициатива изрѣшаватъ такъ нарѣченѣ *интифаки* — на раи, да ги убиватъ и да не се убиватъ — и тогава християнското население въ тоя край и въ близосѣдитѣ околии (Струмско и Кичевско), се изпадъ свободно по пътища и у дома. Но тоя колко врѣме трае? — Нѣкой и другъ мѣсецъ и сетнѣ пакъ почватъ зуумитѣ и съ още по-голѣмо остервенение, да да се изпилатъ загубѣтѣ прѣзъ врѣме на нацуянето. Да би се случилъ г. Раковски около Дебъръ по врѣме на интифакъ, сигурно би рекълъ: очевидно че има проѣвка — и би се възхитилъ отъ нея. Дебъръ въ обнисковно врѣме се смѣла като ненаселенъ Воденъ, за Битоля и за другитѣ градове въ Македония. Охридени даже като отишатъ въ Дебъръ отнатъ като че ли въ пекъпъ, макаръ само Охридъ да изглежда като пекъпъ въ онуе, що знаемъ за Солунъ. Какво и наопакъ: българинъ отъ Дебъръ, щомъ дойде въ Охридъ, поотдъхна си, чини му се като че ли е стаилъ въ автономна область, а бѣлгаринъ отъ Охридъ като отиде въ Солунъ, стаилъ сѫщо тъй като че ли въ автономна область. Та ако въ такъвъ пекъпъ като Дебъръ се настанували *полиции*, колко повече въ градове като Солунъ и Воденъ?

Прѣди 15—20 години, т. е. прѣди да се сваде въ тѣрчанта революционна организация, воденчани отиваха доста свободно по градинитѣ и пътищата, въ околности г. Раковски. Тогава видарти пѣмаше: видартитѣ се явиха въ 1905 г., кое прѣтени отъ Гърция, — за да се зематъ прѣдъ видъ претѣнцитѣ на гъртитѣ въ прѣдприятата отъ Европа реформена якия, кое повтвори отъ Солин глас — като противоѣчѣ на нашитѣ чети. Тогава имаше *промтна* имаше, безъ да е имало конституция. При сѣ това и тогава тежкото турско иго, защото то не е систѣм само въ тъва, дали на робитѣ да отиватъ по градини и по ближни пътища. Пѣтшесть години наредъ (прѣди 1905 г.), когато имаше само чети и наша селска милиция, господари на положението по пътища и по градини бѣхъ българитѣ или необщо християнитѣ; тогава турци и арнаути не смѣяха свободно да се явиватъ. При сѣ това пакъ воденци не бѣхъ доволни, пакъ нѣмъ тежкое турското иго, макаръ тая „промѣна“ да бѣ-но изгодна за тѣхъ, отколкото „промѣната“ за които говори г. Раковски.

Не знаемъ, дали г. Раковски, сѣдалъ тоя редъ на мисли, що се сѫдържа въ тая дума, що е произлѣзнѣ отъ него факти не трѣбва да вижаме нѣкакъ

*) Сѫщество не е много тъй-дене: О, не тукъ имамъ работа съ прѣдразнуване Метерниховата фраза. Вѣрно ивоке да бъде оснитѣ: Метерниха прѣдразнуваше народитѣ по словѣнитѣ — поселенци на Хонгария бъгарти (и не само на македонскитѣ), на и на всичкѣ, рекъ, християнскитѣ народи, живѣщи се подъ турско иго. Щастието му помогнало на г. Раковски да не остане подъ турско иго, ами нашъ цѣлъ да и чуе по-рано. А сега: четь и кѣдъ-то знаи и — свиняръ книжо за сѣ прѣдстави жнотъ — повнисвѣ, що че не Метерниха е възроновѣлъ готово дадъ на житейски опитъ, що народъ е да говоръ книжо!

подкъпа. Не виждаме, че гаданата цѣль на привитежаемитѣ политически и на постиване на границата единъ блѣскавъ цвѣтъ повечѣ и да се спусне въ морето единъ броненосецъ повечѣ. Резултатитѣ, които се добива благодарение на тая систѣма въ Мекетъ, въ Мехедонска въ Албания, по отношение на изкъпти агресивни народности, показаватъ, че тази система е нѣй-съобразна съ интереситѣ на страната. Нѣма сѣ сигурни, че правителството ще изпадуръ при взимащитѣ трудности съ нѣкаква успѣхъ и сѫщата твърдость сѫщитѣ онѣи сили, които изпадуха при възтрѣшнитѣ сѣбития въ империята. Нужно е много тия затруднения да се прѣдъхнатъ едно по едно*.

Всичко ви е сега ясно, толкова повечѣ, че то е писано въ вѣки, когато обезоружаването на мас. населения бѣше въ разгара си. Зъ нѣмитѣ, когато гаданутитѣ пъкъ, необходимо е было, какъ внижате, прѣзъ 1910 год. да се изнурвать най-голѣми жертоности подъ българското население въ Мекетъ, Мехедонска и Албания, въ варварскитѣ брутализми и най-жестоковитѣ на національности на честолюбие унижения, сѣ били систематически насочени главно противъ носителитѣ на національноститѣ или на българи — противъ свещеницитѣ и интелигенцията му на чело съ учителитѣ: съ свещеницитѣ се е постигнало, какъ чухте, ужасно, тъй какъ може да се постигна само тогава, когато непрѣятелитѣ не знѣя въраятъ, неспособеть да внушитъ національната си честь. Фактъ е, че сѫществѣмно, когато подъ рашки прѣлъсци или се

порно, и надлежнитѣ учащиши власти надали ще го прѣмѣнатъ, тъкъ-то повечѣ че и писмото й до любовника, прѣпасъ отъ кого сѣмъ далъ въ Св. Митрополия, краснорѣчиво доказва тоя.

2) Г-на Галичанитѣ не удобряватъ неприлично дѣржене на нѣкои отъ учителитѣ, които се подбудили учеништѣ да ми правятъ непристойни демонстрации при прѣдаване дѣлата. Тая точка отъ резолюцията много ясно доказва, че г-да Галичанитѣ пристрастно и еднострѣнно се гледали на въпроса, като сѣ покачали на позорния стѣлбъ само мене, и не споменувать нито имента на г-да учителитѣ, чието поведение *не е было за радкоста на прѣдчитѣ*, нито имента на г-жищата, които, тъй-тъкъ заповѣдь, ми нанесе побои въ училище. По-добрѣ дѣлка да напрвятъ, ако не бѣха споменали хичъ нищо за тѣхъ, както не споменуватъ за г-ната. А на всичко е нѣмало, че изпросили пристрастна резолюция е сѣдастие на апела на занитерсуванитѣ Галички учители, въ които се споменува просто по неизбѣжность.

3) Г-да Галичанитѣ изказватъ сѫлжения къмъ онова тукашни Галичани, които не покровителствували и сѫ дѣржали моята страна въ прѣдъ на учебното дѣло; обратното: тукашнитѣ Галичани трѣбва да изложатъ сѫжалѣнию, дѣто софийскитѣ дѣржатъ стрината на провинциитѣ и съ туй учищлено прѣчатъ на учебното дѣло; безпорно е, че тукашнитѣ най-добрѣ познаватъ мене и остаиватъ учителитѣ, най-добрѣ и съ всичкитѣ погнѣсности знаятъ цѣлата тая училищна бедредща, и тѣ, като най-близки и като очевидци, най-добрѣ, най-истински можеха да се произнесатъ въ моя или тѣхъ (на другарятѣ ми) вината, и тѣ, ако бѣхъ да прѣдъ на учебното дѣло, защото тѣ никога не сѣ прѣчили, а сѫ го насилвали, ако, напротивъ, да да прѣмахатъ онѣи или фактори, които умишлено сѣпъяха правих развой на учебното дѣло.

4) Сѫгласенъ сѫмъ съ тенденцията на 4-тата точка отъ резолюцията, защото дѣйствително за осѫжение е постъпката на частно лице, което сѣ учащиитѣ да изпадатъ въ сѫдъ и да прѣносяватъ прѣдъ да сѣ налага волта на волта на тоза или онзи; да, такъв частни измѣсвания сѫдлазятъ справедливо негодуване, както и у мене, сѫлазятъ и разнѣсвания, които знаятъ и неизвѣстно разнѣсвания. Нѣ трѣбъ работата стои иначе, защото въ противенъ случай и Св. митрополския цѣйще да ѝмъ дадъ да разберать на тия сѫмовнитѣ училищни стоитли, обѣче, защитѣ-нищитѣ ми не сѣ дадоха, а тѣ, напротивъ, дадоха като частни лица, а като изразители на народната воля и мѣнѣнию: тѣ сѫ духовно училищнотѣ настоятелства, кметовитѣ, кметитѣ и сѫрбайнитѣ на селото, чито родолюбие не е было оспорвано. А че тѣ дѣйствително изразяли народната воля и народното мѣнѣние, краснорѣчиво говори фактъ, че при замѣняванѣ ми нѣмѣнѣ дадоха цѣлото село — мжжѣ, жени, малко и момѣ (изключая другарятѣ ми смутителитѣ) съ тѣлпи и цѣлни, съ нашики и мевета, да ме изпращатъ повече отъ $^1/_4$ часъ отъ селото съ пожелание пъсъ да се завърнѣ между тѣхъ. И сѫщитѣ тия ученици, що по заповѣдь на учителитѣ-смутители ми демонстрираха, при замѣняванѣ ръка ми цѣлуваха.

ПОДЛИСТИКЪ

Младотурската политика срѣмо българитѣ въ Македония прѣзъ изтеклата 1910 г.

Отъ Д-ръ Л. Милетичъ професоръ. (12)

Албанското движение и привидното разорѫжаване на албанското население, съ което се почна къ краа на 1909 година, даде основъ повече да се мислиха плавнарото отношение оружѫжетѣ на българитѣ до послѣдна нуждо къ ужъ обща мѣрка. Всичко туй лесно дозвиме сега и въ отдѣлно, тъкъ-нашъ пасажи въ декларацитѣ, когато на 11 юни 1910 год. младотурскитѣ комитети направе по случай на дѣкодишнинта отъ кулкски прѣварѣ. Ето що казва декларацитѣ:

„Комитетитѣ потвърди и намѣри сѣдѣствие за обединѣнѣто на рѣшитѣ. Единственитѣ сѫмнѣнѣ. Обаче чилолто на онѣи, които се отнасѣ на нѣгова апелъ съ сѫщата искренность, е ограничено. Причината е, може би, въ готовността и сигурностъ, съ които се прѣсѣдѣвамѣ желѣнѣто обединѣнѣ на рѣсѣтѣ, или може би въ прѣкаленѣто усърдие. Все пакъ ние не сме изгубили надеждата, че младарта политика ще упражни благотворно влияние за постигане на желѣнѣто обединѣнѣ. Усилиятѣ, които нашиятъ кабинетъ развива за самосъхранѣнѣто на дѣржавата, сѣ дѣйствѣлно достойни за

похвала. Не виждаме, че гаданата цѣль на привитежаемитѣ политически и на постиване на границата единъ блѣскавъ цвѣтъ повечѣ и да се спусне въ морето единъ броненосецъ повечѣ. Резултатитѣ, които се добива благодарение на тая система въ Мекетъ, въ Мехедонска въ Албания, по отношение на изкъпти агресивни народности, показаватъ, че тази система е най-съобразна съ интереситѣ на страната. Нѣма сѣ сигурни, че правителството ще изпадуръ при взимащитѣ трудности съ нѣкаква успѣхъ и сѫщата твърдость сѫщитѣ онѣи сили, които изпадуха при възтрѣшнитѣ сѣбития въ империята. Нужно е много тия затруднения да се прѣмахнатъ едно по едно*.

Всичко ви е сега ясно, толкова повечѣ, че то е писано въ вѣки, когато обезоружаването на мас. населения бѣше въ разгара си. Зъ нѣмитѣ, когато гаданутитѣ пъкъ, необходимо е было, какъ внижате, прѣзъ 1910 год. да се изнурвать най-голѣми жертоности подъ българското население въ Мекетъ, Мехедонска въ Албания, въ варварскитѣ брутализми и най-жестоковитѣ на національности на честолюбие унижения, сѣ били систематически насочени главно противъ носителитѣ на національноститѣ или на българи — противъ свещеницитѣ и интелигенцията му на чело съ учителитѣ: съ свещеницитѣ се е постигнало, какъ чухте, ужасно, тъй какъ може да се постигна само тогава, когато непрѣятелитѣ не знѣя въраятъ, неспособеть да внушитъ національната си честь. Фактъ е, че сѫществѣмно, когато подъ рашки прѣлъсци или се

заграбятъ, натезавать и осѫждатъ на затворъ, за друга наши политически грѣхъ охотно се прѣвзѣм уволнения да емигрирать, давали нѣмъ се паспорти безъ нѣкоего формалности, а сетнѣ нѣкои отъ тѣхъ задолго сѣ секлъ на тежкъ затворъ, сигурно за да не сѣтятъ да е възникнѣ вечо. Чрезъ сѫ турцитѣ, види се, че население безъ интелигенция по-лесно ще се отоминуява. Забѣлѣжѣнѣто е още, че сега навлѣзѣ всичко чѣнове въ бившата революционна организация сѣ трѣбъ въ очитѣ на турскитѣ — понѣже и революция имаше національноститѣ бои и понѣже бившитѣ революционери сега, както искатъ да се прѣдадатъ на легалнѣ дѣйность, се уважатъ пакъ бѣлгари національности, насочени срѣщи противъ антибѣлгарскитѣ пропаганди, именно за да спазятъ и засилятъ българскитѣ національности. И тоза, изворъ се, не бива да се допусне, понѣже тъкмо туй е въ разрѣзъ съ задушнитѣ цѣли на турцитѣ — отоманизуванѣто, та трѣбва да се подрѣжа политиката на Хилми-паша — както виждате, толкова отъ-ръкоплѣскванѣ. Ако е сѫщо да се подрѣжатъ пропагандитѣ, както важни сѫмозадачи на омаломощѣнѣ български національности. Затова младотурцитѣ и въ тая посока сѫ по-дѣйствѣлни и по безогледно отъ-ходнѣ старотурцитѣ, както повечѣ имѣха прѣдъ вида политическото ослабѣнѣ на българитѣ.

И тай всички мѣрки и немислѣри сѣрбастѣ се турихъ въ услуга на младотурската „политика на дѣржавнѣ національностъ“. Между тия сѣрбастѣ поистъкнѣти сѫ: законътъ за турската колонизация,

*) Съвсѣмъ не е якъ-то тъй-то: О, не тукъ имамъ работа съ прѣдразнуване Метерниховата фраза. Вѣрно ивоке да бъде оснитѣ: Метерниха прѣдразнуваше народитѣ по словѣнитѣ — поселенци на Хонгария бъгарти (и не само на македонскитѣ), на и на всичкѣ, рекъ, християнскитѣ народи, живѣщи се подъ турско иго. Щастието му помогнало на г. Раковски да не остане подъ турско иго, ами нашъ цѣлъ да и чуе по-рано. А сега: четь и кѣдъ-то знаи и — свиняръ книжо за сѣ прѣдстави жнотъ — повнисвѣ, що че не Метерниха е възроновѣлъ готово дадъ на житейски опитъ, що народъ е да говоръ книжо!

5) И изъ моля Св. Митрополии да накаже виновнитѣ.

Гр. Дебъръ, 18 априлъ 1911 год.

Съ почитъ:
Учитель: **Т. Ошавковъ.**

Бѣгълъ прѣгледъ на Албанското въстание.

Прѣди малко се завѣрнахъ отъ границата „Куле Рацкчя", отъ кѫдѣто много хубаво може да се наблюдава Дренчъ и околноститѣ. Дѣйствията се разигравать въ три пункта: 1) около Дренчъ-Тузи-Шипчаникъ, 2) Кастратскитѣ вирове — Чафъ Кишу, 3) около Предѣлецъ и Солци.

За дѣйствията въ горнитѣ двѣ мѣстности може да се каже само това, че всѣка нощь ставатъ прѣстрѣлки, прѣдизвикани отъ въстанницитѣ — особенно около Шипчаникъ, кѫдѣто изглежда, че нѣкои отъ въстанницитѣ да дръжатъ защитницитѣ на кѫлчоста и да причиняватъ голѣми разходи на бойнитѣ припаси. Всѣка нощь почти отъ Подгорица може да се забѣлѣжи това нѣщо. Турцитѣ, отъ заетитѣ до сега опоненции, не сѣ извършили никоя напрѣдъ или вечѣ 10 дена. — Изглежда, че тѣ очакватъ дѣйствата на сѣверната настѫпающа отъ Плаво-Гусинье колона, която дѣйствуа въ мѣстността Прѣдвилъ-Сѣрдя и която на 12 того е водилаожесточенъ бой съ *каменитѣ*.

Настѫпающата отъ Плаво колона числи 1400 души пѣхота и 8 планински ордии, отъ комитата на Етемъ паша. Тя е прѣминала прохода Прѣдвилъ на 5 априлъ, заела *Грове селачки* и на 8 сѫщи, прѣподавайки ѫ прохода Вуклие не е заетъ, насочи чистъ отъ войската сѣ, но, той бѣгъ защищавать отъ въстанницитѣ и сѣдѣ кѫсъ, но ожесточенъ бой, отсѣчнина въ *Грове*. Сѫщо така прохождатъ *Селие* бѣгъ заетъ. Пашината при влизо прохода въстанницитѣ размахнаха тъй, че отбрата на проходитѣ станала твърдѣ лесна, защото сѫщитѣ сѣ чисти и скалисти. Турцитѣ на 10/IV ненадѣйно заеха въхода *„Сухи Мркуки"* и съ това осигурха владѣнието на проходитѣ.

Обаче, въстанницитѣ прѣдвидо отбѣгнѣ значението на въхода „Мркуки" за отбрата на проходитѣ и съ съединени сили на 12 т. м. сутринта го атакуватъ и сѣдѣ ожесточенъ бой отнѣсно го прѣзвемать отъ турцитѣ.

Аз останахъ въ Подгорица, отъ дѣто удобно се наблюдаватъ операциитѣ на сѣдѣната въстаническа гръмя. Сражението за прѣминание на Сухи Мркуки бѣ сѣдѣлано отъ двѣ дружъ, отъ когото си разнѣшне свѣдѣнията. Ето защицата, които той ми изпраща отъ подсерасиенето:

„Днесъ около 7 часа сутрѣ обѣ. климентитѣ, раздѣлени въ три колони — всѣка по едно пленче: Вукие Нинчев и Селиз атакуваха *„Сухи Мркуки"*. Сѫлъх дъжтъ и ожесточенъ бой по зекъ. Турцитѣ отсѣрвиха, кои оставиха 60 убити, отъ които въстанницитѣ заехъ 50 маузерови пушки. Благодарение на тъмнината, голѣмъ бройъ отъ ренегитѣ успѣха да избѣгатъ съ себе си. Тъмнината прѣкъсна сражението. Турцитѣ се вѣрнаха въ лагера си при *„Грове Селачки"*.

подкопание учлищнито дѣло, косвено принуждаване интелигентската да емигрира и ново подкрѣпване антибъгарскитѣ пропаганди. Брутъленъ сѫдъ срѣщу сѫк: тероръ, законътъ за четитѣ, военнитѣ склиницa и много голѣмо на интелигентния подъ прѣдлогъ, че съставала нови революционни комитети.

Забѣлѣжете добрѣ: въ една страна, гдѣто единъ революц. комитетъ, нареченъ „Единство и Напрѣдъкъ", доктуна на цѣлата държава, се оскѫдатъ хора на сѫгарѣ и на нѣкои затвори, не подлагатъ на безчовѣчни изтезания и подиграни (както сѫк правили сѫ болшинстѫ сега затворници, напр. съ Г. П. Христовъ и съ прилѣсени бивши войводи П. Анкевъ), само защото не сѫ прѣбъгнали сѣдѣ дѣй години, отъкато младотурцитѣ ощастливиха дѣржавата съ своето управление, де се чувствуватъ бъгари и не сѫ успѣли сѫсѣзѣ да прѣдадатъ на забвение спомена отъ революц. дѣйности, които и младотурцитѣ отначало така лукаво вихвалваха, защото не начатъ да се отчуждатъ отъ себе си, отъ миналия си дѣйность и идейности!

Младотурцитѣ прѣмо не сѫ прѣпятствували бивши войводи, четници и революционни дѣйци сега, а прѣди двѣ години сѫ сѫщитѣ тъкъ официяленъ турски власти и офицери се фотографирахъ при вурни и тъкъвъ! Какво вѣроятно!

Нѣмать ли право, питамъ ви, всички наши и иностранни политици и публицисти, които въ основа на горѣизложенитѣ данни нарекоха младотурския прѣвратъ „контрареволюционенъ сѫдъ сраженъ на християнитѣ какъ свобода", дивенъ прѣвратъ

Въ сражението ще участвуватъ артилерия, които сѫдѣ обѣдъ сѣрѣшие сѣ валове. Какъ виждате, тоя ожесточенъ бой даде въ рѣцѣтѣ на въстанницитѣ *каменитѣ* освѣнъ проходитѣ *Селие* и *Вуклие*, а и владѣнието на въхъ „Сухи Мркуки". Понятатъ нинчъ значението на турцитѣ изгледа трудно, ако прѣдварително е взематъ горната „Сука", които господствуа надъ цѣлата котловина и проходитѣ.

Единъ прѣстигнатъ отъ Шкодра фратеръ (пъмъ) разправа: Турцитѣ паша е давалъ на *Мирдититѣ* (племе) подкупи да мируватъ, обѣща, тѣ неизволили сѫ се въ разрѣзъ (тѣхнитѣ изгреди) и изглежда, че и тѣ ще се присъединатъ кѫмъ въстанницитѣ. Така сѫщо отъ достовѣрнитѣ източникъ се научихмъ, че сѫщия паша е разрѣшилъ на християнскитѣ войници въ Шкодра дъ се прѣвратятъ по домоветѣ си сѫбиу 30 турски дари откуть. Такива число около 300 души. Зи неуспѣхъ зъ подкуъванета на католическитѣ попове зъ прѣпоиаватъ, дъ ни извѣстъ нѣ вечѣ.

Вчера се завѣрнахъ избѣгалитѣ отъ *Шкодра*: тѣ се завѣрнаха по домоветѣ си, поедначе срока на завръщането имъ бѣ до вчера, съгласно прокламацията на Шефкетъ паша. Още при самото ихъ присигане се прѣдсказа, че тѣ ще се завѣрнатъ безъ да взематъ участие въ въстанието, защото мѣстоположението имъ е такова.

Останалитѣ въстанцали племена, за които погрѣ пишехмъ, продължаватъ и мѣстоположението имъ спомта за сѫ бдяватъ сѫ патрони и оружия. (в. В. Пошта, бр. 3434, 1911 год.).

Младотурската партийна криза.

Кралъ фонъ Сакъсъ, единъ добъръ познавачъ на Турция и турскитѣ работи, обнародва въ виенския „N. Fr. Presse" една статия върху разпорѣтѣ въ младотурската партия, въ която между друго казва слѣдното:

Нека отдѣлъка прѣдъ всичко, какъ авторътъ на статията, че така нареченитѣ старо-турци не наматъ прямо участие въ сѫвременнѣ партийна борба и че работата се касае въ тоя моментъ само до вѫтрѣшната криза на младотурската партия. Водителитѣ на младотурскитѣ отцѣпищи Мендже бѣ извикалъ неотдавна чрезъ стратиятъ сѫвременнитѣ тъ течения: фанатическото старо-турско, радикалъ-прогресивнито и едно консервативно или умѣрено, което се стреми къмъ разпространението на кутурнитѣ прѣдмѣти, какъ се „замазятъ" турцитѣ. Това постѣдно течение е застѫпено именно отъ младотурскитѣ отцѣпищи. Тѣхната побѣда си е пробила вече нѣщо чрѣзъ напрѣдничавитѣ частично отстѫпки отъ страна на цирградскитѣ радикали, но тая побѣда ще може да бѫде рѣшена само въ младотурския конгресъ, който ще бѫде свикнѣ въ Солунъ сѫдъ закрянето на парламентската сесия и може би сѣдѣ завръщането на султана отъ мѣкеолонското си пѫтешествие

Султанътъ нарѣдилъ, щото сесията да бѫде закрита на 13 май, и парламентскитѣ опозиции, които желѣеха сесията да бѫде продължена до края на

да заключатъ нѣмощие на турското племе", „военна диктатура, които може да се крѣпи само чрѣзъ вѫтрѣшнитѣ терори, чрѣзъ „сѫдъ на сѫдъ" чрѣзъ „полицайско" „полицайска диктатура и пр.?!

Че младотурската политика такава, какъвто е изложихъ, не ще може да спѣе, това е знаѣ всѣко сѫмѣние. Ако Хамидовия режимъ не можа да задуши легетимнитѣ стремежи на българската раса въ Македония и Одринско кѫмъ национално културно и духовно развитие, още по-малко ще можѣ да постигне това новнитѣ турски режимъ. Нѣщо повече, имаме нѣщо право да смѣтаме, че фенското на младотурската политики, ако и до сега прикрита отъ часть, е сѫщинѣ фаетъ.

Нѣма вече никакъвъ хуриетъ въ Македония и Одринско за българитѣ! — Може да има нѣщо подобно, ако само за турцитѣ, които отъ Мухамедъ ощe сѫ отцѣпили народностѣ, сѫвременнитѣ имъ да стоятъ на тѣхъ. Наистина тѣ сѫ готови да дадатъ на чужѣка и нѣщо по-вече лична свобода, ала все пакъ само до толкова, до колкото той е склоненъ да се сѫбѫдне съ „общото отечество"! Понеже сѫ 1910 год. се завѣрши и прикритиятъ опитъ на турцитѣ да обезличатъ народноститѣ, отсега борбата ще се води съ по открити карти. А не може да имѣ борба, гдѣто имъ нѣщо сѫвременно сѫзнание отъ една страна и смъртенъ вражъ на тая сѫзнание отъ друга. У младотурцитѣ е сила, и понеже тѣ сѫ повели безогледна милитаристична политика — „единъ бѣсъкъмъ цѣлъ по-вече, единъ броненосецъ повече — много е вѫроятно, когато се видятъ въ безъ-изходъ, вка да обвини кабинета въ нарушение на чл. 44 отъ конституцията. Но тоия чанъ дали правя на султана да нарежда закриването на сесията спорѣдъ нуждата и обстоятелствата или на нѣкой поразнѣшенъ или по-сетнѣшенъ срокъ. Може да се каже, слѣдователно, най-много ли е едно злоупотрѣбление, но не и за едно нарушение на тоя конституционно постановление. Какъ основание за отлагането се прѣдвижда отнѣкъ уместно на султана въ Македония, е изпоарѣмено съ тоя се прѣпоръчва на камара тъ бързото разискване на бюджета. Но турскиятъ парламентъ работи, бавъ да се гледа обструкцията, твърдѣ бавно.

Прѣдполагаемото разтурване на парламента не би дало по всѣка вѣроятность по-добри резултати. Нѣма нищо чудно, ако сега и всичко тоя се обѣснява камарата. Тая послѣдната е една много поносима институция, отсѣлкото кой и да бѫдѣ другъ парламентъ, дажде отколкото русъкитѣ. Въ врѣме на Митхадъ паша работата бѫше, въпрѣки новостъ и, още по-лесно, тъй като при тогавашнитѣ обстоятелства едва серионзна опозиция въ камарата едва бѣ паъможна. Но отъ прецѣстванетѣ на национа-лноститѣ и разтурсанѣто на дѣржавнѣ авторитетъ щѣмъ въ камарата трѣбливе опозиционнѣ да се прояви въ всичкитѣ обрзи. Единъ такъвъ парлаѣментъ не може да твори много нѣщо, но все пакъ тоѣ е полезенъ за да дава почнѣ и да упражнѣ контролъ.

Въ сѫщуисия младотурски конгресъ ще искатъ да обсѫдатъ утоюренитѣ въ Цариградъ между дѣвѣ групи измѣнения и да ги опрѣдѣлятъ окончателно, ще искатъ да ренизиратъ конституцията и вѣрнатъ при това да вятвадратъ малотурското господство, което обаче може да се сполучи само тогава, ако радикалнатата партия се отскѫе отъ олигархическѣ деспотизмъ. Ако умѣрената партия не може сѣ проѣара, то можѣ и въ мѫжно, щото тѣ да потърси помощьта на старо-турцитѣ срѣщнѣ: когато дамаа се краятъ, третиятъ печели, сѫм да сѫрѣтнѣ глава и тоа е по-голѣмъ успѣхъ отколкото при първитѣ пѫтъ. И другитѣ народности въ страната не ще бѫдатъ въ сѫщо подобна борба на страната на младотурцитѣ, тѣй като тоѣ, кѫмъ които тѣ се стремятъ — национѣлно и политическѣ — могатъ да очакватъ повече отъ старотурцитѣ, отколкото отъ сега властвующата партия. Кѫмъ це се отнесе умѣрената младотурска партия, ако та дойде на власть кѫмъ тия всѣрвящи въ християнскитѣ, в така сѫщо и на мюсюлманскитѣ народи, тепѣрва ще се покаже. Най-първо тѣ ще трѣбва да направи отсѣкания на вѣднинитѣ, тъй като албанскитѣ чеонове на младотурската партия, които сѫ толовая важни за нея, ще подкрѣпятъ своитѣ съюрозници. Албанскитѣ депутати Гаин бей прѣдставиятъ вече въ едно отъ заседанията на младотур партия единъ албанска меморандумъ, който сѫдѣржа много оплакания и широки искания. Ако рѣдикалнитѣ водителѣ на цирграѣскитѣ комитетъ, Талатъ бей, както се мѣлви, бѫде замѣстенъ отъ Бъсри, дебѣрски албанско депутатъ, то въ самото тоа обстоятелство се намѣра едно отстѣкание спрѣмо албанцитѣ.

Авторътъ завѣршва статиятъ си като казва, че побѣдата на умѣрената младотурска група щѣла да бѫде отъ неизмѫрно полза за турската империя.

Ако ще кажемъ, че искренно подкрѣпяхме и бихме още подкрѣпали мѣнението, какво че нѣкои причини, въ името на нашитѣ най-жизнени интереси вори да вашищаемъ дѣйствѣ на турскѣ империя, ала сѫмо подъ еще условие: ако турцитѣ сѫ ни бѫнитъ нѣщо главата дъкливата мисъль, че тѣ могатъ така прѣобразѫ умовѣтѣ на нетурскитѣ народи въ империята сѫ, щото народноститѣ имъ да се проявяа само въ черкинтѣ, а вѣнъ да имя сѫмо „отоманство", ако рестектирать придобитѣтѣ права на вѣнонаитѣтѣ, ако въвелатъ истински конституционѣнъ съ децентрализация въ управлението, именно като дадатъ областни автономни права и на Македония въ духа на Берлинския договоръ.

Ала въпросъ е, могатъ ли стори тоа младотурцитѣ? Могатъ ли се сами изръчи и до не себе сѫ?

Много, много се съмняваемъ . . .

Край.

Възстанието въ Албания.

Смѣнени турски офицери. Турскитѣ офицери, които на 16 того прѣминахха съ войскитѣ въ черногорска територия и влѣзоха въ сражение съ черногорската военна стража, сѣ всички смѣнени.

Турскитѣ войски. Войскитѣ, пристигнали въ Печъ, състоящи се отъ пѣть батальона, ще бѫдатъ отправени по продължението на черногорската граница. Тѣзи войски сѫ пѣхотни, съ двѣ полски батареи.

Въ Берена сѫ пристигнали два низамски батальона, въ пълна боева готовность.

Бой при Копривница. Отъ 22 того се видѣ кръвавъ бой при Копривнишъ между въстаницитѣ и турскитѣ войски. Голѣмъ бой отъ въстаническия самѣйстка се е разбѣгъ клисъ Черна-Гора.

Нападнатѣ кервани. Около 200 мазисори и чети нападнали турскинтѣ кервани, които носѣлъ храна отъ Шкодра за Шанчанитѣ. Загинали 30 души. Въстаницитѣ плѣнили всичкатѣ храна.

Запалено село. Турската войска нападнала селото Ведушъ и го запалила.

Бой при Струга. На 22 того се завързалъ бой при Струга и траялъ 8 ч. Въстаницитѣ ималъ 12 жертви. Тукъ не се касае до Струга на Македония, а до мѣстность на полострѣвенето Б. Р.).

При Дечичъ. Около Дечичъ е започналъ новъ бой. Въстаницитѣ се сражавѣтъ храбро.

Разбито отдѣление. Едно турско войсково отдѣление, което отивало къмъ Туза, било разбито отъ въстаницитѣ.

Стражение между турци и черногорци. Цариградъ, 25 апр. Скопскиятъ валия съобщава, че вчера зарѣкли черногорцитѣ сѣрькъ въ турскитѣ блокхаузи въ района на Майковицъ, но турската сѣрьчна ги въставила да се отеглѣятъ.

Иванай-бей. Римъ, 26 т. Албанецътъ Иванай-бей, който проповѣдвалъ идеята за едно албанско въстание, като се опитъ даже да заинтие доброволци, бидѣ поканенъ да напусне Италия. Полицията го придружи до Бриндизи, отъ кѫдѣто той заминѣ, че щѣ замине за Корфу.

Прокламацията на Турсутъ паша. Виръ-Пазаръ (Черна-Гора) 25 априлъ. Главнокомандующитѣ въ Албания, Шевкетъ Турсутъ паша очаква да му дойде одие войска прѣдъ да започне дѣйствията си. Пѣть дружини турска войска сѫ прѣминали въ Алесио, (Лежъ), Гроша и околноститѣ имѣ, дѣто се има страхъ отъ безредици.

Съ прокламация къмъ въстаницитѣ малесори, Турсутъ паша ги поканва къмъ безусловно подчинение въ тридневенъ срокъ и ги обѣщава амнистия, съ изключение на 8 главатари. Въ случай на отказъ отъ тѣхна страна, въстаницитѣ ще бѫдатъ изтрѣбени безпощадно. Прокламацията вагитва за подстрѣкателства отъ чужбина и прибави, че турското правителство не цѣло никога да се съгласи да отстѫпи ни единъ пръстъ земя отъ своето отечество.

Турско черногорско стражение. Цариградъ, 25 априлъ. Скорелъ телеграфическитѣ свѣдѣния отъ косовския валия, въ обнсъ сѣкото се съобщено вчера, двѣ турски войнищи паднали убити и единъ полофицеръ бѣлъ раненъ и плѣненъ. Отъ черногорска страна само имало двѣ убити.

Нови турско-черногорско сражение. На 25 того турската войска нападнала при Затрѣбе черногорската стража. Черногорскитѣ войници отговорили на огъня. Падналъ сѣ раненъ двѣ турски и единъ черногорски войникъ.

Друго нападение. При с. Скула турската войска се опитала сѫщо да нападне черногорцитѣ. Командатъ на черногорската войска, предупрѣдки се строго и правителствотѣ нареди, напомнѣ на турскитѣ начальници, че въ имѣто на добритѣ турско-черногорски отношения, нѣма да нарушѣ потрѣнчинитѣ нареди.

Прѣдпримчивостта. Нагъло се установяваше, че прѣстрѣкватѣ, които се водятъ по турско-черногорската граница, сѫ резултатъ на турското прѣдпримчивостта.

Успѣхитѣ на въстаницитѣ. Въстаницитѣ сѫ отбѣснали отново турското нападение на Копривнишъ. Турцитѣ сѫ имали 40 мертви и много ранени.

Заловени жандарми. Около 150 мазисори сѫ заловили при с. Ковъ, турската жандармерия, състоящи се отъ 60 души, избили ги и имъ взели оружиѣто.

Разбитъ батальонъ. Между Пава и Гусине при с. Радъ, въстаницитѣ нападнали единъ низамски батальонъ и го разбили.

Кѫрвави боеве около Струга. Около Струга отново сѫ станали кѫрвави боеве. Съ всички сѫ единени позиции въстаницитѣ се притекли въ помощ на хоритѣ и климентитѣ. Тукъ въстаницитѣ концентрирали бѣрзо 1000 души. До сега не се знае числото на мертвитѣ и раненитѣ, но се вѣрва, че турцитѣ сѫ сѫкрѫшено разбити.

Нови турски войски. Въ Приизрѣнъ сѫ пристигнали нови турски войски — 14 батальона.

Македония и Одринско.

Частичната министерска криза въ Турция. Цариградъ, 25 априлъ. Министрътъ отъ финанситѣ Джавидъ бей и на просвѣщата Бабанъ-заде Исмаилъ Хакъ бей сѫ подали оставки. Тѣ всички оставатъ на великия везиръ. Хакъ паша, съ едно общо за сѫмата писмено изложение, въ което заявяватъ, че прѣдъ нѣщо повишитѣ се отъ нѣкое врѣме въ мадотурската партия мѣсности и произнесеното отъ послѣднитѣ впечатление въ чужбина, по-натъ-шното изпълнение на длъжноститѣ имъ стана затруднено и че сѫ нагубили почита и довѣрие-то на хора, които, сѫ убѣдени, какво не могатъ да продължаватъ изпълнението на своитѣ задължения къмъ парламента и за туй трѣбало да останѣтъ портрѣфлитѣ си на хора, които може би, ще работятъ съ по-голѣма сполука отъ тѣхъ.

Дѣйността турскитѣ терористически чети. Вѣнрѣки неотдавнашната обиколка, която прѣдпрѣе бютаския валия въ Лерикъ, Кижуръ, Сефрджие и пр., за да изучи положението въ тѣя покрайнини, гдѣто населението се оплаква отъ изтѣлпѣнията на турскитѣ комитати и тѣхнитѣ терористически чети и при всички усилия, които валията е направилъ за да въдвори спокойствие, турскитѣ комитетски органи пакъ продължаватъ своитѣ задни и изтѣлпѣния.

Ето нѣкои нови фактъ:

1) На 15 того, българина Никола Недѣлковъ, бившъ членъ на революционния комитетъ, отъ с. Бапиця (Лерикско) билъ убитъ отъ чурци.

2) Сѫщата да общество, но не спокойствие, билъ изкѫрцванъ на 27. мартъ чарку селскотѣ пѣрвенцѣ въ българскитѣ Сефрджие, Георгиевъ отъ с. Цѣрско (Лерикско).

3) На 25 мнинаи мѣсецъ бѣла заглавна плѣнника на българина Гоце Гичевъ отъ с. Кучковени (Лерикско). Това дѣло извѣршено съ цѣль да принудятъ стопанина да излѣзе отъ кѫщата си, за да го убиятъ.

4) На 31 мартъ българина Цвѣтко Иванови отъ с. Хасяново (Лерикско), бившъ четникъ, билъ повикнѫтъ отъ властитѣ въ с. Воцварци, подъ прѣдлогъ да го изпитатъ за полицейско. По пѫти на него стрѣлянъ, но той спасенъ въ бѣгство.

5) Сѫрдешнъ, извѣстенъ злодѣй въ Лерикско, свободно сѫ четатъ отъ полицѣ и палага разни длъжности.

6) Българския гражденинъ въ Битолия Георги Бодджиевъ, заплашенъ съ убийство, е билъ принуденъ да забѣгне въ странство.

Терористическитѣ дѣйствия на комитета въ селата сѫ още по-голѣми. Много българи, изтрѫшени за живота си, сѫ готовѣтъ да бѣгатъ въ планинитѣ. Тая тактика на турскитѣ комитети се вози съ цѣль да се прѣдпрѣемѣ формѣлно изтрѣбление на българитѣ, подъ прѣлогъ на съществуванѣ на чети.

Въ Кичевско положението сѫщо е лошо. Тамъ всѣкадненно турскитѣ терористически чети върватъ злодѣяния. На 8 априлъ бѣли убити близко до монистирия „Св. Прѣчиста" българитѣ Георги Сѫрбиновъ и Данаилъ Ристовъ отъ с. Бѣлица (Кичевска каза). Въ прѣчка, че властита установила убийството, убийцитѣ, обаче, не сѫ и до сега заловени.

Убийства въ Сѣрско. Цариградъ, 25 априлъ. Въ селото Гричинъ, Сѣрско свидѣвѣтъ, сѫ били убити отъ двѣми патриархисти българитѣ Илия Хаджиовъ и Иванъ Стоновъ; за мотивъ на това убийство е послужило обстоятелството, че селото Гричинъ се е обявило наосѣлъ.ъ за екзархийско, въ прѣки опозиция на патриархиститѣ. Убийцитѣ, макаръ и извѣстни, на сега сѫ и до сега заловени отъ властитѣ.

Убийството въ Паланечко. Отъ Скопие сѫ обѫлвѣтъ: Ето нѣкои подробности по убийството на братята Славе и Коле Анголови отъ с. Дивдилово, паланечко, извѣршено на 8 т. прѣзъ нощьта:

Вечерта на 8 т. двамата братя отишли до обора да наглеждатъ добитъка си и билѣ повалени мъртви съ единъ залпъ отъ 9 пистрѣли. Полонинѣ чисъ сѣкъ това отъ погранична поста, който се намира на около 1 к. м. отъ кѫщата на убититѣ, пристигнѫлъ единъ войникъ за да пита кой е стрѣлѣлъ. Сѫдебния слѣдователъ, като пристигнѫлъ отъ Паланица прѣвзѣ мѣстъ сѫдействие и заключилъ, че убийството е извѣршено отъ брата на убититѣ, Георги съ когото бяли скарани отъ миналата година. Това заключение е свѣрзанено неосповаемо: много салини твѣрдѣли какво въ врѣме на убийството, Георги се намиралъ на работа въ Ст.-Загора.

Напротивъ, отъ намѣренѣтѣ около убититѣ единъ прѣвенъ и единъ плѣненъ мауверови патони № 359 можедо да се заключи, какво убийството е дѣло на войнищитѣ отъ близкия пограниченъ поста. Дѣлата братя Коце и Сляне Анголови се ползували съ голѣмо уважение и влияние прѣмъ съсѣдитѣ си, та сигурно сѫ прѣмахнати отъ турцитѣ, които не могатъ да гонятъ такива сѫбудени и влиятелни бѣлци бивко до българската граница.

Турската министерска криза. Цариградъ, 26 т. м. Сенаторътъ Нахлъ-бей, бившъ министръ на просвѣтата, е назначенъ за финансовъ министръ, Портрѣфла на прѣдсѣдата ще бѫде поѣренъ на нѣкогашния хатуадръ на сащото министерство, сенатора Абдурахманъ-бей, сега официаленъ отоманския историографъ. Говори се, че бѫде абсолютно и валиятото министерство на общитѣ сгради, управлявано за сега врѣменно отъ великия везиръ; като кандидатъ за тоия портрѣфъ се споменуватъ дарригадския професоръ Сулеа-бей. Въврѣки повѣлението на кабинета по тоя начинъ, правителствѣнитѣ кржгове не смѣтатъ кризата за отстранена, защото се говори за прѣдстоящи оставки и на други министри. Нѣкои краткоме смѣтатъ прѣдстоящия Хажаладжъ кабинетъ за прѣходенъ, който щѣлъ да бѫде замѣстенъ съ новъ още прѣди свѣршване на парламентарна сесия.

ХРОНИКА.

Утвѣрдени мирски съвѣтници въ Екзархията въ Цариград. — Утвѣрдени сѫ за мирски съвѣтници при Екзархията въ Цариградъ г. г. Д-ръ Д. Дюлоевъ, А. Чешелевъ, А. Димитровъ, Хр. Данчевъ, А. Христовъ и Юр. Мирчевъ.

Къмъ абонатитѣ си. Ний вече изпратихме особени писма до абонатитѣ си съ молба въ най-скоро врѣме да внесятъ абонамента на вѣстника за II-та годишнина, както и за I-та разбира се онія, които не сѫ го изплатили. За жаль, веднага слѣдъ изпращането на това писмо, настѫпи стачката, и вѣстникътъ врѣмено спрѣ. По тази причина не само никой не внесе абонамента си, но и бѣхме прѣдметъ на критики и нападки. Щомъ се свръши стачката, редовно почнахме да издаваме вѣстника, но никой не побърза да се извѣлъкни. Като припоминаме горното на абонатитѣ, настоятелно ги молимъ да побързатъ съ изплащането, понеже безъ пари хората не печатятъ, а ний нѣма откѫдѣ другадѣ да очакваме подрѫжка, освѣнъ отъ абонатитѣ си. Надѣваме се, че като цѣнятъ значението на вѣстника, абонатитѣ не ще станатъ причина да угасне, единъ въ всѣки случай не безъ значение свѣтилникъ за добранитѣ.

Внимание. Канцеларията на Дебърската просвѣтителна дружба въ София и Редакцията и Администрацията на в. „Дебърски гласъ" се прѣмѣстви въ долгерското здание на булеварда „Фердинандъ" № 217. **Отъ Редакцията.**

СѢТѢНЕНЪ КАЛЕНДАРЪ. Дебрини, разпространявайте сѣтѣнина и съ историческо значение календарь, издание на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България, приемѝ ни в. „Дебърски гласъ"; тоя календарь заслужвани да краси кѫщата на всѣки дебрининъ. Който желае да си достави отъ тоя календарь, нѣка се отнесе до редакцията и ще го получи веднага. Поръчки го-малки отъ 5 екземпляри не се изпълняватъ.

Отъ Редакцията.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*

Печатница „Надежда" — София.

Година II. София, 16 май 1911 год. Брой 43.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО Единъ брой 10 ст.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:

За членове на дружбата и клиоветѣ о . . . . . 5 лева
За нечленове на дружбата . . . . . 6 „
За странство . . . . . 8 „

Уредна
Редакционенъ Комитетъ.
Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му, бульваръ Фердинандъ № 217.

За обявления се плаща на първа страница по 50 ст. на гармоненъ редъ, на четвѣрта страница по 20 ст. на гармоненъ редъ.

Послѣденъ апелъ къмъ абонатитѣ ни.

Този брой на в. „Дебърски гласъ" не излѣзе наврѣме. Кой е виновенъ за това? За да се отговори справедливо на тоя въпросъ, трѣбва да се види направено ли е потрѣбното въ случая отъ страна на Редакцията на вѣстника или не. Отговорътъ е положителенъ. Откато почна вѣстника да излиза редовно слѣдъ страха, въ всѣки брой на вѣстника се обръщаме къмъ абонатитѣ си въ единъ доста дълъгъ позивъ, печатанъ съ едри букви въ отдѣла „Хроника", да внесятъ абонамента на вѣстника, нъ, за жаль, малцина, за да не речемъ николцина, не обърнаха внимание на това. Не е само това. Ний се обръщахме пакъ чрѣзъ вѣстника и по-прѣди, но останахме не чути. Тъкмо прѣди стачката изпратихме печатни писма до всички абонати които не бѣха изплатили абонамента за втората годишнина на вѣстника, но и това писмо не даде никакви резултати.

Нека повторно и потретно припомнимъ на абонатитѣ си, че нашиятъ вѣстникъ очаква своята подръжка отъ абонатитѣ си и отъ помощитѣ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България. Дружбитѣ, колкото можаха, помогнаха. Особено Дебърската просвѣтителна дружба въ София е дала всички свои срѣдства за подръжката на тоя вѣстникъ. Тя би дала и още, поне да може да се свърши втората годишнина на вѣстника, но не разполага вече съ никаква наличность — изчерпаха се всички срѣдства. Не може това да се каже за абонатитѣ, съ изключение на една малка часть отъ тѣхъ. **Затова за послѣдень пѣтъ плеиирме тѣхъ вѣдного, щомъ получатъ този брой на вѣстника, да сѣобщатъ да внесатъ чрѣзъ пощенски записки на касиера на Редакционния Комитетъ г. Минхилъ Петровъ, площадь „Св. Кралъ" № 1, абонамента, за да може вѣстника да доцѣли второта годишнина почтено; безъ незадоволяване на глотилитѣ абонати, безъ дългове і о печатницитѣ и другадѣ и да не остане всичкото темина на дружбата въ София.**

Трѣба да обадимъ на абонатитѣ си, че вѣстникътъ не само нѣма срѣдства за продъ̀лжаване, нъ има и дългове по печатници и другадѣ, които възлизатъ на сума повече отъ 500—600 лева.

Понеже, при наличнитѣ условия, които і о-горѣ изложихме, макаръ и да полога всички усилия Дебърската просвѣтителна дружба въ София да подкрѣпи вѣстника, за да доискори годишнината и за до година сѣмнително е дали ще бѣде въ състояние това да стори. Ръш Редакционния комитетъ въ тоя брой да помоли всички онѣ добрини, които цѣнѣйки значението на вѣстника, желаятъ да се издава и чрѣзъ идните години вѣстника и искатъ да бѣдатъ обогати, да сѣобщатъ тоа веднага съ една отворена карта въ Редакцията.

Ще бѣде възможно вѣстника и прѣзъ третата година, при непрѣмѣнното условие да поискатъ това 600 души абонати и то такива, които ще прѣдплатятъ абонамента.

Отъ Редакцията.

Нека се вразумимъ!

Въ мнѣ произведе потресающо впечатление факта, какъ моята статия „нека се позамислимъ", печатана въ уводно мѣсто въ поч. бр. „Дебърски гласъ" (9 мартъ, брой 39) не произведе очаквания ефектъ, и слѣд, вдлъгната надежда за една историска занитересованость по уредбата на училищнитѣ настоятелства тукъ и въ селата да се осъществи въ скоро врѣме. Вижда се, че апатията въ насъ така се е укорѣнила, че малцина, що одобряха статията, се задоволяха само съ удобреніето, а мнозина не счетоха за нужно даже да я прочетатъ прѣзъ купѣ за грошъ. Ограничено число пъкъ любопытни, що я прочетоха, не се позамислиха въ̀рху сѫщността на работата, а се замислиха" да откриятъ кой е нѣйния авторъ. Редъ прѣдположения и догадки бидоха плодъ на тоя „замисловане".

Почти всички съ увѣреность се изказваха за главния учитель Н. Кировъ. Е, добрѣ, нека се съглася и азъ, че дѣйствително г-нъ Кировъ е авторътъ ѝ. Въ такъвъ случай не трѣба ли ние да се черномѣ (ние сѫщитѣ, които що чухме, сме ние сме противопоставили безсмѣсленъ', когато той енергично и добаесно изказвалъ да защити интереситѣ на поѫбренитѣ му наши синове и братчета въ въпросъ на нѣкакви лични забѫди и експлоататорски операціи), дѣто единъ чуждеенецъ цѣлъ присрѣщи нашитѣ черковно-училищни работи и като искренъ и родолюбивъ българинъ изказвалъ въ печата да ни покаже нашитѣ слабости и сѫщевременно да ни подкани да хванемъ спасителния пѫтъ, тъй сполучливо опрѣдѣленъ отъ учителско сдружение? Ако ние го уличаѫме, трѣбваше или да му отсѣемъ съ благодарность рѫката и да му изкажемъ своята признателность, като му обѫщаѫме потрѣбното, когато тъй повелително се налага и на насъ, интелигенціята, и на Св. Митрополия, и на Елар. Съвѣтъ, нали пъкъ да му вазвѣрѫемъ категорично: „Вѣчни спатоти, земей аютъ"... Не можемъ да отречемъ фактъ, че г-нъ Кировъ и безъ да пише статии въ в. „Дебърски гласъ" внаги, когато му се удавалъ случаи, изпълнявалъ акуратно и съ присрѣдие задѫлженията си на дебърски житель въ крѫга на възможностъ, но като дебранецъ съжалявамъ, дѣто ние слабо съзнаваме собственитѣ си задѫлженія. Единъ прѣсенъ примѣръ. На Цвѣтоносна недѣля въ Митрополията единъ отъ уч. настоятели не позволи да излѣзе г-нъ Кировъ, че ужъ поржчалъ въ Витоля да се напечатятъ поздравителни картички за настоятелството, но... „печатницата не печатѣла". Благороденъ гѫвѣтъ, негодувание и дъльбока скърбь се изписала по лицето на доброжелателя учитель и, тежко въздишайкъ, само му махна съ рѫка да не продѫлжава да го уязвѫва въ невлѫзможното. Съ лъжи ли, г-не настоятелю, ще отговорѫе на главния учитель за добритѣ му подбуди въ интереса на нашитѣ училища? Така ли ще му отплащѫе за услугата да върви съ колегитѣ си отъ кѫщи въ кѫщи да подпися поздравителни билети, за да накара 5—10 гроша да сѫрѫщие най-елементарнитѣ учителски нужди — обязанности, които е внѫмена Вамъ, г-не, и който по тоа вѫзме отбѫлгаѫте, безъ да Ви грози съвѣстта? А колко пѫти до сега изкарали дискосъ въ черква въ полза на училищата? Какъвъ подъ̀ мнѣрѫте въ изплащане дѫлга по учебницитѣ за бѫлнитѣ учениці? Безсмѣнено, поеме черковнитѣ капитали, е ангажирѫнъ за постройката на новото училище, то не остава друго, освѣнъ да го пѫти онѣ, що се задлъжнаѫ прѣдъ търговца. А той е пакъ главенъ учитель (руше made, защото получава 60 дирв?) Мечешка услуга!..

Г-да интелигентни граждани и длъжности лица, ако ние сериозно внѫлетѣ на добрия въ̀рвежъ на учебното дѣло, като прѣдя всичко ако ние обичате и уважавате себе си и ако искрено се вдъхновявате (а то дори Ви се внѫмена въ длъжность) отъ благи намѣрения сѫрѫмно младото поколение, и то очаква подкрѫпа и подрѫжка отъ насъ, които единични подлежите на морални отговорность за нашата досегашна немарливость, безинтересность и апатия къмъ тоя тъй важенъ народенъ институтъ, трѣба непрѣмѣнно да се позамислите и дружно да за работимъ за уредбата на сѣвстно учителско настоятелство, да нарѫботимъ нужния правилникъ, да опрѣдѣлимъ годишния бюджетъ, за чего упражнение и търсене нуженъ срѣдства да се грижи отговорното настоятелство, на което ние всички да му оказваме дѫлъжното съдѣйствие.

Силно занитересованъ съ тоя жизненъ въпросъ, както виждате, въ повторно изливамъ да покаяя съграждаинтѣ си, съ Митрополита на чело, да се вразумитъ и часъ по-скоро да приставитъ къмъ реализуването на цѣлта, прѣдметъ на които бѣ моята статия „нека се позамислимъ", за да не бѫдемъ непрянто изненадани единъ день съ сериозни постѫлки отъ страна на сдруженото дебърско учителство, тоже и отъ рѣкаонкото.

Напрямо е, дѣто стрѫмѫ великолѣпно училище, ако липсва они институтъ, въ̀рху чито мощни плещи трѣба то да почива. А не трѣба ли да търсимъ срѣдства за сѫщата училища по-нѫщно? Виждъ ли сие на що хвѫ̀ча, чиноветѣ и миститѣ въ училище? Трѣба ли сѫщитѣ тъй вехтушни да красятъ новото училищно помѣщение? Най-сетнѣ, вѣчно ли ще чакаме субсидии отъ Екзархията за издрѫжката на учителството и нѣма основанието на единъ училищенъ фондъ за цѣлъта ще бѫде изнашенъ? Безспорно е, че вѣчно нѣма и не трѣба да се протака дисшното положение по работитѣ, въ такъвъ случай, ако ние не вземемъ извѫрвания и сериозни мѣрки за избѣгването на това фатално за нашия културнъ бъдещъ ходъ, нѣма ли да се натъкнемъ на дилематъ: или екзархийско пособие, или закриване училищата? А това зло не виси ли и надъ̀ града и надъ̀ селата? Любезни ми съграждани, нека не ни интересуѫва автора на статията, защото тоа е дробница, а тоа, което трѣба да ни интере-

суня и което сме длъжни да направимъ, то е да се отъркнѣ отъ старото, отъ мухлясалото, отъ рутинното и да погледнемъ къ бѫдещето прѣзъ очилата на дѣйствителностьта: нека обикнемъ, проче, училището, сѣмѣйнина народенъ, съ всичкати си души, съ цѣле и умъ, нека съ всички сили сѣ постараемъ да му съзадаемъ условия, които винаги да му благоприятствуватъ, най-послѣ, нека вече уредимъ сѣмѣйствата и отговорно прѣдъ народа отговорнитѣ, които да трун основния камъкъ на бѫдещия училищенъ фондъ, за да бѫдемъ честити единъ день съ гордость да кажемъ: „Затвятенъ е напиятъ кѫрй, но съвнимето дъ́лбоко е пиятъ между насъ!"

гр. Дебъръ, 25 априлъ 1911 год.

Х.

Селско-общинскитѣ и черковни сѣмтки.

Въ миналия брой на вѣстника казахме въ какво положение сѣ се намирали и се намирать селско-общинскитѣ и черковни сѣмтки, като приведохме набѫрно и единъ-два факта за малка илюстрация на това положение, и колко е съсипатено за населението това положение. Въ тоз брой ще се спремъ, както обѣщахме, въ̀ръ причинитѣ на това зло и мѣрнитѣ, които трѣба да се взематъ, за да се избѣгнѣ, що не може съвсѣмно да се изкорени. Пристъкаме.

Въ̀общо̀ зато̀ въ тежкото положение на българското население въ Дебърско, частно и въ бѣдрелето въ селско-общинскитѣ сѣмтки, се дъ̀лжи на ужасната анархия, която съ вѣсоке е цѣрѣла въ тоз злочестъ краи, ужасния терорь отъ страна на арнаутчѣлъ нашъ тоз нещастно българско население, арнаутчѣлъ нашъ и подкѫржаенъ отъ дѫржавата, за да го съсини національно, икономически и дѫхе морално, та да го уничтожи окончателно, или поне да го обѫрне въ безропотенъ и убѫ̀рѫ̀ѫ̀ робъ. Благодарение на тая турска дѫржавна политика, на необъяснимия мохамедански фанатизмъ, на неизвѣстностьто и варварствата на албанското население, българскитѣ дѣйствително се разарѣни, намарѣни и съсипани: голѣма часть напуснали родното си пепелище, не по малка часть прилени мохамедизмото, за да се избѣгнѣть отъ арнаутския ятаганъ, а останалитѣ, тероризирани политически и икономически покорни и кротки, мѫченически съ запазили своя національенъ обликъ и вѣрата.

Частно тоза положение не обчитарѣ въ селско-общинскитѣ сѣмтки: се дъ̀лжи на анархия, на липсата и слѣдствия на слѣдствия на дѫржавнитѣ даждии, ако може да се говори за нѣкаква система, особено въ Дебърско, дѣто е липсвала всѣкаква власть фактическа, а дъ̀лго̀ нѣкъ тоз народъ не е ималъ власть, а ималъ е тоз, що е ималъ, ако̀ е ималъ, е ималъ е тоз, що е ималъ. Ето какъ е станало тоза. Издавитѣ се мѫбатни въ всѣко село съ общи суми по бедели, вергилта и другитѣ даждии и се остава на селския кметъ съ дадѣ да размѣтя тѣзи суми, безъ всѣкакъв контролъ отъ страна на властитѣ. Наторяа се кмета да събира тоя такъ разрѣшенъ даньъкъ, безъ всѣкакви формалности: безъ да се издаватъ никакви документи срѣщу внесенитѣ суми. Ако кметьтъ се видѣ бесленъ по прибирането на даждиата, поради ужасна мизерия, тогава властыта праща такисидари (бирнищи), разбира се, съ цѣла сурия джандари съ тѣхъ, а по нѣкой пѫть, когато населението не е въ състояние да плати, за да се теоримъ, отъ отъ Дебъръ въ селото и агата на тоя село, който е или нѣкой бей или другъ нѣкой изедникъ пакъ съ цѣла сурия голѣмци арнаути съ себе си; и такисидара и бегъ съ сигнитѣ си поятъ се, дѫнатъ се отъ селото и то не съ обикновени хранни, а съ ракии, овни, кокошки, яйца, бинци, мѣдко и пр., и пр., какъвто селянитѣ не виждатъ на Великденъ. Тѣзи медицинъ съ сигнитѣ си инатъ ходятъ съ коне или мъски, и послѣнитѣ селото трѣба да хранѝ и зобѝ. Всѣко едно такъво дохождане — а тоза става 4—5 пъти въ годинята — струва една нова мерция на селото. Другго нѣщо, що е хаврѫ̀ѫ̀ при такъвъ случаи въ събирането на даждиата. Бѣднитѣ хора-мъже, или жени бѣ̀ѫ̀ розанка, дори повечѣ жени, защото мѫжетѣ, си на чужбина — ги подлагатъ на позори. Много пѫти женитѣ бѣ̀ѫ̀ ѫ̀ѫ̀ гоpитѣ, за да избѣгнѣтъ позора, въ̀ вазуло — тѣ бѝватъ прѣдвани или залвани и по жестоко бѝти. Въ случай че при всичко жестокости не може да се изтръгнѣтъ пари отъ нѣкоторъ селянинъ, защото нѣмалъ — сѣ бѣ̀ѫ̀, тогава селото плаща. Въ полобни случаи се заробяватъ селянитѣ на своитѣ *аги*: селянитѣ зематъ общо или частно съ дяхни пари отъ агата срѣщу заемъ̀ѫ̀ни чистъ, на 2—3 години не се изплатятъ тия пари, отина нѝмта на селянина, тѣй като лихвитѣ сѫ сложни съ 100 %.

Нѝа и такива случаи. Нѝкои селяни умирать или остатъ по чужбина. Властыта не дъ̀ржи смѣтка за това. Тя си знае нѫдувитѣ — да речемъ, 200—300 въ̀ село; и спорѣдъ тѣхъ нѝгаевки мѫбатати: и не че се прави нѝкъква статистика, а просто такъ „обѫтуе" пишитѣ числото. Ако̀ е избѣгналъ голѣмъ брой мѫже и цѣлъ сѣмѣйства отъ селото, властыта не иска да знае. Напрѝки се увѣдомлѝванѝта на кметовитѣ, за да се изличатъ такъвъ̀ хора отъ когуратѣ (регистрѝ̀ѫ̀), и не се сѣкатъ дяхнѝ̀ѫ̀ нѝмъ на селото. Това може да стане, и то много рѣдко, само съ голѣми ръшнѝти на властыта и на другѝ органи на власть, за нѝкои години да дина такѝвъ̀ ръшнѝти? Нѝкой не пита: да ѝ̀ѫ̀ мѝслятъ родѝнитѣ на такъвъ̀ или цѣлото село...

Тоза е само е бѣдно бѣлго овертане на онѝ грозотѝи, които при прѝ̀ѫ̀ѫ̀ѫ

чувствуват в промѣни въ положителенъ смисъль, македонскитѣ българи не сѣ се показали неподготовени поне сѣрмо другите елементи. Наопакъ даже. По пръве на хуриета т. е. по пръве на слободнина, ако имаше нѣкой елементъ въ Македония и извѣдо въ Турция да се отличи съ културно-политическа дѣйность, това бѣха българитѣ, организирани въ „Македония и федеративна група. А кои не можжа да направѣнатъ и кои пропаднаха и клубисти и федеративти, дъ̀лки се на „турскитѣ промѣни" сѣдъ слободата. И кои клубистѣ могатъ да бѣдатъ обвинявани отъ нѣкои въ неискреность сѣрмо турцитѣ, да федеративтѣ такъвъ нѣщо не може да се кажѣ и никой не казва. Между тѣхъ имаше нѣколцина сериозни тъй искрени сѣрмо турцитѣ, що повече не може да бѣде.

„Сѣщо тъй ми се каза, говори г. Раковски, че основателитѣ имъ (ни конституционитѣ клубове) трѣба почти да благодарятъ на турското правителство, кое то имъ даде прѣдлогъ да умратъ отъ нависливена и почетна смъртъ, защото инакъ тѣ поеми начерпане на срѣдствата, щѣли да умратъ отъ отъ естествения си здравословъ". Вѣрно е, че клубоветѣ и тъй щѣха да умратъ „отъ естествена вдрахъ нѣлость", но не защото сѣ нѣмали срѣдства, а защото сѣдъ слободата нестанѣла „турски промѣни", защото клубоветѣ нѣмали да правятъ, защото нищо не излизаше отъ тѣхната дѣйность, защото бѣха останале само като фирмы безъ съдържание: турскитѣ комитети и властитѣ не обращаха на тѣхнитѣ заявления. Населението като виждаше това, зафана да се тегли на страна отъ една организация безъ значение и по едно вѣрне дори за чеиоле въ настоятелствата се намирѣла лица; трѣбаше да се поставятъ какви-годѣ лоде, защото по-авторитетитѣ, по-разбранитѣ, по-енергичнитѣ не прелмка да се ангажиратъ на неизчитане, да бѣдатъ опасни. Отгорѣ на това, дойде и прѣсѣдѣяване отъ властитѣ. А кой е тоя, що ще се изкъсва на рискъ въ елна дѣйность, отъ които не виждя результати? Психиката е: ако рискуватъ, да ме видятъ.

Утрѣ да се почувствуватъ въ Македония дѣйствителни свободи, пакъ българитѣ тамъ ще изгъвкатъ хитро най-подлостния елементъ. А ако искате да видятъ отъ тѣхъ това, кое то искатъ, нѣкадъ турцитѣ, — опашки и евстчии, да ги изкарате да мижатъ и да викатъ „ей вала" (благодѣра) из мизерни подвигни и обѣщания, — това ще бѣдатъ българитѣ. Българи си знаятъ другъ пътъ и са свикнале на него. Арнаутче знае и друго пътче.

IV.

Разнокарономнитѣ на македонитѣ отчасти произлѣзъ отъ прѣумѣнимитѣ индеции, които даде тѣхъ нѣкадъ тая пропаганда бѣше вѣдувдала у тѣхъ. Отлина тѣ очакваха побѣдоносностъ български войски на въ конецъ, ако не присъединяване на страната имъ къмъ българите, то поне нѣмата автономия.

Да, у македонитѣ владѣе разочарование. Дѣ, македонитѣ очакваха автономия и — даде се сѣ, не губѣле надежда. Да, очакваха да имъ донесатъ побѣдоносностъ — прѣлмано български войски. Но за това не е имало нужда отъ специалъни националистична пропаганда. Достатъчно е было тѣ да са българи, каквито си си въ сѣщность, да знаятъ че зависятъ отъ какаанта на самата нѣстность. Така тѣ се нанесуватъ: Русия, Трѣбонско-Сѣрска, Сѣрбия, Нѣкодрия (сѣ с. Нѣкоорно), Афметковия (отъ Афметъ — турско име), Чукни-таганица (вѣрва се, че нѣстността самоиля се чукли-таганц, отъ чукъ и изливнетъ), Пашинца, Кюрсовъ-болъ, Поладъ. Отгорѣ. Подлата кушла влиза въ синора на друго село, но обвиожено се експлоатира отъ галичкитѣ овчари.

Съставъ на друзинати, или *кардаци*, както и наричатъ галичани. — Щомъ пуснѣ вечѣ ръмѣ и наблизи Гюрьовъ-дѣнъ, галичкитѣ овчари иматъ прѣдъ ноѣ на първо вѣрме да съставятъ карашчета. Въпросътъ за обрѣмѣнѣ карашчета не е такъ. Не всѣки можѣ да си даде ласъ и да вика съдружници. Прѣди всичко това право принадлежи на кехаитѣ, а кехаи (кеи) се наричатъ онѣ, които иматъ не по-малко отъ хиляда овци. Думатъ „кеа" порадо това и значи на галички еинъ чорбаджия, но не е това главното условие за уреждане на друзинати. Кехаита трѣба да ина прѣдъ всичко и прѣдрасположѣ. Това е друзини арнаутски, пазачи на стоката, и хората отъ елна кушла. Прѣди да настане вѣрме за съставнѣе карашчета, дерудежитѣ полюнаватъ приятелството съ инвалоулинци или, поне, по-правно казано кехаита гледа да уреди условнита съ дерудежитѣ и послѣ да търси свои съдружници. Тъй че карашчта състои отъ онѣи, който ина свои дерудежни, поради което не е необходимо да ина непрѣмѣнно най-много овци въ друзинята, за да бѣдѣ кехаи, и сѣдлователно да бѣде главнато лице до тѣхъ дѣйствително стои свободна България; да знаятъ, че въ Беранинъ хаго имъ отнимахъ пъланта свободна, подписана въ Санъ-Стефано, прѣдлядѣха нѣмъ широки правдѣ да знаятъ че сѣ християни и че намѣзата въ турскитѣ работи за въ полза на християнитѣ е оснетена отъ договори и отъ онита на цѣлия XIX в.; да знаятъ, че тъкмо тая въмина на мѣса докара и освети свободата на Сѣрбия, Гърция-България и пр. При наличността на тѣе факти що е чудно, че македонитѣ *борѣйки се съ оружие въ рѣка*, сѣ се надѣяле на въшия намѣка, а прѣдъ всичко на намѣкитѣ на братска България? Защо да прѣдполагаме непрѣмѣно дъла національна пропаганда въ тоя дъхъ?

Мюридската реформена акция и Ревалската програма доказватъ, че македонитѣ сѣ имале право да се надѣятъ на въшия намѣка, като резултатъ, разбира се, не на мъбли и молитви, а на тѣхнта етническа борба. А ако българскитѣ войски не се явяха да обѣрнатъ реформената акция въ пълна автономия, това се дъ̀лжи на българскои книжнини, дъ̀лжи се (казатъ бѣсъ и пакъ ще повторя") на неблагорска политика, дъ̀лжи се на чудовищно злоумѣние и по нѣен като Фердинанда и като г. Кр. Раковски. Това именно е позорътъ на България и не е чудно, че македонитѣ българи не сѣ прѣдмѣлъле българския позоръ. И тъкмо тая прѣмѣна на позорътъ на България сѣ виновни за тоя позоръ и за днешното „робочарование" у македонитѣ или по-право за виновнѣ имъ тегила. Бѣдинята ще покажа, дали отъ инициативата на мѣрѣ дѣйствѣ на България (т. е. отъ нерѣшения на вѣрме и правилно мѣкедонски вѣрнусъ), дали не ще сѣ изплати и сами тѣ отъ въшия непримѣтени.

V.

Примѣчата да очакватъ всичко отъ България е развила у македонитѣ елинъ политически песимизмъ, който не дава да се роди у тѣхъ елна активна политическа инициатива.

Правна проекция У македонитѣ не могла да се роди активна политическа инициатива! А по чия инициатива се сѣладе вѣтрѣшната революционна организация? По чия инициатива просъществува тя цѣли 17—18 години, въ́рнки тоновки ивин и тайни прѣмѣнѣ? По чия инициатива се изградиха и дадѣ революционната дѣйность? По чия инициатива се сѣздадоха клубоветѣ и федеративната група?

Сѣмнѣтъ фактъ, че сѣществуа въ́ чистъ сѣществ тъй елна активна и изцѣлѣ революционно-политическа организация не е ли красноѣчѣно доказателство за това, че у македонитѣ не се е развилъ „политическия песимизмъ"? Да, сѣсъ̀мъ какъвто говори г. Раковски, че у тѣхъ не се е развила „примѣчата да очакватъ всичко отъ България?" Защото ако бѣше се развилъ у македонитѣ такъвъ „примѣчат" трѣбаше да ги видимъ: не да се фѣрлятъ въ жестока и нервна борба съ тирани, а да ги видимъ отдадени на резигнация, да ги видимъ да се молятъ на Бога и на лодето по-скоро да се сѣмѣлятъ въ тѣхнта „робо мѣнѣ".

Ако бѣше останало на офиціална Българія да рѣшѣ: да ина ли вѣтрѣшна революционна организация, ако не, то пакъ до сега щѣше да рѣши да нѣма. Интимата мисъль на офиціална Българія е била и е сѣланата: „Когато интересътъ ми продиктуватъ, когато вида, че е въможно да поставя македонския въпросъ на зелената маса, нѣмамъ да разполюжнемъ войска. Не е въ мой интересъ да сѣществуа другъ факторъ, — като вѣтрѣшната организация, — който ще подигна и македонския въпросъ независно отъ мене и когато той намѣри за благовѣмѣнно. Ако нѣкоитѣ стане нужда да се направи властвнимо шумѣ и това ми е въ рѣшетѣ: „грѣшна дъта, широка".

Но не отъ Българія зависи да се борятъ ли македонитѣ по революционенъ пъ̀ть или да не се борятъ: зависи отъ тѣхъ, зависи отъ политическо-економическитѣ условия. А щомъ въ Македония е налице елна революционна борба, офиціална България, какъвто и да прѣмѣ, уоѣлѣ поѣеѣ не може да не държи сѣмѣтка за нея, какъ то може да не държи сѣмѣтка за нея и Европа изобщо. Ако Европа е принудена да се спрѣ съ тая борба — революционната борба въ Македония — какъ повече ще е принудена България, дъто живѣятъ родни братя на македонитѣ, па и стотини хиляди македонци, прѣселени въ разно вѣрме. И офиціална Българія какъ и Европа се виновна въ македонския въпросъ, и-тоже какъ прѣдъ всичко отъ своитѣ собствени интереси.

Всѣ въ какъвъ смисъль може да се говори за „политически месиянъ" у македонитѣ, а това очевидно имаше не дава право да се прѣдрѣшѣ „примѣчата у тѣхъ да очакватъ всичко отъ Българія".

VI

Културата и политика въ подготовка на македонската интелигенция е извнредно слаба. Нѣй-добритѣ и сами сѣ въ Българія.

Вѣрно е, че интелегенцията въ Македония е слабо подготвена (въ сравнение напр. съ интелигенцията въ Българія); вѣрно е, че нѣй-добритѣ й сами ѣ въ Българія. И трѣба ли да се чудимъ, че е така?

Въ Македония животътъ и имотътъ не сѣ гарантирани: тамъ е „вищета", „бѣдность", тамъ нѣма условия за сложенѣ материаленъ напрѣжѣнъ, нѣма условия за истинѣ културѣ прѣпрѣ. Но нея е братска свободна България: тамъ владѣе обществена безопасность, тамъ нѣма условия за материално подобрѣнѣ, тамъ нѣма широкъ просторъ за културѣ и прогресъ. Тамъ е, че българитѣ отъ Македония тичатъ въ Българія?

Кѣдѣ нѣма македонци по чужбина да търсатъ прѣдпрѣятѣ? Кѣдѣ не е дошъ отъ Румѣнія, въ Сѣрбія, въ Америка, тя въ Българія ли да ги нѣма, дѣто се чувствуватъ като у дома? Ако е така сѣ македонитѣ изобщо, още повечѣ ще бѣдѣ така сѣ македонскитѣ интелигенціи. Какво го тегли г. Кр. Раковски, бо тавтаръ въ Румѣнія, въ културна дѣржава, какъ го тегли въ Българія та тъкъ прѣкъана въ нея? Не е ли національнѣ магнитъ, е ли не родственѣ еинъ, родствѣ традиціи и културѣ? Прѣди освобождѣнѣто на Българія Цариградъ бѣ книжовенъ центръ за цѣлокупнѣ българскѣ народъ. Що не стои за центъръ и по-сетнѣ ами книжовнитѣ се прибѣгъ въ Българія сѣщо тъй какъто се прибѣгъ отъ Румѣнія и българската революционна интелегенцѣ? Въ свободна Българія, дѣто нма такина

---

*) Виж брошурата. Писма за Македония. Отговоръ на г. Я. Сакъзовъ. Стр. 22.

свои р ъдарски духъ не сѣкнатъ ни сѣкнатъ на своѣтѣ сѣмородинѣ, осѣнѣ когато сѣ вѣчно заклетѣ врагове. Нѣй-често става, че всички дерудежни сѣ солидарни помежѣу си и заварувно пазятъ своитѣ права и авторитетѣ. Еднѣ скорошенъ случай на пълно подтвърдява това. Прѣди дѣй години на пъ̀ть отъ Гавчинъ за Скопие еинъ хайдушка чета нѣпада тримъ овчари на еинъ дружина, убива прѣдупаѣвания ги дерудежни, отбѣгнѣтѣ ги е освобождава. Подирнитѣ усѣпватъ убрѣне да се вѣрнатъ и обадятъ на кехаита, който сѣ сѣ своя страна сѣобщава на дерудежнитѣ. Тѣ извѣлѣкнѣтъ своитѣ сѣсѣди, тия пъ̀ть сѣмѣтъ и по тоя начинъ се избѣгнѣ еина обща потерѣ. Хайдуитѣ бѣнатъ уловени, стата наета, а самитѣ тѣ наказани по заслугитѣ имъ. Разбѣрѣ се, не всѣкога тоя се устѣва, но такова случаѣ, макарѣ и рѣдки, организиратъ опасностѣта.

Щомъ се нагласѣ вече работата съ дерудежнитѣ, кехаита търси съдружници. Условия въ тоя случаѣ е станѣтъ инакъвъ; тѣ сѣ направѣнѣ още отъ давни врѣмена и врѣмето ги е затвърдѣнѣ, та не подлежѣтъ на инакъвъ измѣнѣнѣ. Всичката работа е, да се отберятъ хора, които да сѣ вѣрнатъ въ гнѣзата и да имѣтъ вкусомъ голѣмъ еина стока, дѣто да е отхранѣ еина отъ извѣстнитѣ кѣшли. Мѣстото му е тукъ да споменемъ, че онѣ отъ чиновнѣтѣ на друзинатѣ, които имѣтъ по-малко отъ 1000 овци, се нар чѣтъ *надендарѣ* за разлика отъ кехаитѣ.

(Сѣтава)

уяснения за търговски и индустриални предприятия, свършилитѣ търговски, земеделчески и занаятчийски училища, често се принуждавать да дирятъ държавни и общински служби; въ Македония що друго отъ учитаститѣ? И при това както знаемъ, за македонцитѣ изобщо и за интелегентцията въ частность има специална причина да напускатъ страната: прѣслѣдяванията на турскитѣ власти поради революционната борба за свобода, борба която още въ 1878 г. се изрази въ Кресенското въстание и които биде решено подцета прѣзъ посѣдѣлинтѣ 18 години.

Дѣдо Георго Пулевски,

родомъ отъ с. Галичникъ (Дебърско),

починалъ 1895 год. прѣзъ мѣсецъ юний въ София.

Покойния е родомъ отъ с. Галичникъ, Дебърско, отъ родители българи. Прѣди освобождението на България, той е взелъ участие въ Сръбско-Турската война до 1876 г. съ четитѣ на дѣдо Илъо и други войводи. При обявяването на Руско-Турската война, заедно съ дѣдо Илъо, е билъ поканъ отъ руската главна квартира да образуватъ чети и прѣминатъ съ тѣхъ въ България. Въ врѣме на войната той е дѣйствувалъ въ правия флангъ и е спомогналъ заедно съ четата на дѣдо Илъо на рускитѣ войски, като авангвардъ до София и отъ тамъ въ Радомиръ, Кюстендилъ, Джумая, Крупникъ до Пиянечкото.

Свободна трибуна

По поводъ „Възраженията" на г. Тр. Ошавкова.

Въ брой 42 на в. „Дебърски гласъ", въ отдѣла „Свободна трибуна", намираме „възражения" противъ резолюцията на Галичанитѣ въ София по училищнитѣ работи въ селото ни, печатана въ брой 37 на сѫщия вѣстникъ, отъ г. Ошавкова, които носа доказателства за тоа, които се подчертава въ прѣдметната резолюция.

Ето нашитѣ доказателства:

1) Биехме желали, прѣди всичко, да ни отговори г. Ошавковъ сѫвѣстно, защо бѣ прѣместенъ отъ Кичево? а ний ще му кажемъ, че ученицитѣ Ч. Е. напусна галичкото училище и замина за чужбина, поради проявенитѣ отъ г. Ошавковъ неморални спрѣмо ученика споменатия. За сѫщото нѣщо Д. Т. изтегли малолѣтнія си синъ отъ училището и го изе съ себе си сѫщо въ чужбина. Що се отнася до сина на Т. Д., г. Ошавковъ може да вѣеме свѣдѣнія отъ Св. Дебърска Митрополия, дѣто има изпратено оплакание, или пъкъ да се отнесе до Св. Екзархия въ Цариградъ. Щадейки честьта на потърѣшнитѣ и съмѣстѣната, както и честьта на училището, ний не пишемъ пълно имената и прѣзимената, а само инициалитѣ

Посочинитѣ факти — ще сѫ съгласи г. Ошавковъ — не сѫ клюкарства, а сѫ нѣщо установени и доказани. Никакви любовни врѣзки между нѣкои си гости Дебѣрчани и учителки не оправдаватъ г. Ошавкова отъ наброенитѣ по-горѣ прѣпрѣщения, защото чувствата на тия двамъ млади не прѣчеха нито на училищното дѣло, нито имѣха нѣкакво деморализиращо влияние вѣрху галичкото общество. Напротивъ, г. Ошавковъ прави прѣстѫление, като иска да маскира себе си съ никому неврѣдящитѣ отношения на двамата млади.

2) Съ втория пунктъ отъ резолюцията ни, се вижда, че ний напълно сме безпристрастни: сѫдѣхъ като необиграваме Ошавкова, осѫждаме сѫщо неприличната постъпка на учителитѣ; сѫдоватѣлно, не нѣкакви злеши въздѣйствували вѣрху насъ, а чистата истина, черпена отъ пристигналитѣ Галичани, и вѣрнитѣ свѣдѣния, добити пакъ отъ наши съселени.

3) Галичанитѣ, живеещи въ София, отричатъ, че ний черногоно-училищни настоятели или пъкъ упѣшномощени кметове, които да раздаватъ правда по сове усмотрение въ училищнотo ни. Що се отнася до отбѣи 3—4-ма, които се мѣсѣли въ училищнитѣ работи и изпращали Ошавкова, тѣ сѫ дѣйствували отъ лични побуждения и сѫ били единствени приятели на Ошавкова.

4) Не любовна изразяна нѣлъгувнато рѫка на Ошавкова отъ страна на ученицитѣ при заминяване му, а новинятъ главенъ учитель изкаралъ тѣзи крѫхки лутни да изказатъ уважение къмъ своитѣ вѣлнтатели, та то тоа значи: да изглади гроини спомеѫ отъ по-прѣкинитѣ събития.

5) Съ точка 5 отъ резолюцията ни се е съгласилъ, за негово неудоволствие, и г. Ошавковъ, за да се спаси отъ посѣлѣдицитѣ на нашата резолюция, ѝ направи

София, 14 май 1911 год.

Членове на комисията: **С. Филиновски, Тр. Атанасовъ и Апостолъ Христовъ.**

Положението въ Лерински.

Цѣлкитѣ сѣтъ вече приняа, че правителството не ни сѫмѣ да сѫзададе закони и нирелби спорелъ нуждитѣ и обстоятелствата. Напротивъ, недобросѣвѣстното отнасяне на нѣкои органи къмъ сѫществуващитѣ закони и влиянието на неотговорни фактори вѣрху правителството сѫ причина за едно тѣжно и годѣно недовѣрие между властвуващата раса и другитѣ народности. Правителството и факторитѣ въздигнаха лозунга: „всичко е позволено за мосломанитѣ и всичко е запрѣтено на другитѣ народи". У Лерińско тоа нѣтъ пълно се прилага: на всички християнски села сѫ наложени турски поляци, на всички християнски махали въ града и въ нѣкоѝ християнски домове — турсоти пазаити. Пазаититѣ и пазаритѣ, мѣкарѣ да се изтѫржатъ отъ населението, служатъ на властьта, което отождествина и неотговорнитѣ фактори. Тѫмни нѣкакви сили сѫ цѣлата мрѣжа пазаити и полиции сѫ се завили, както се виждѣ отъ нѣкое врѣме насамъ, за изтрѣблението на християнскитѣ пѣрненци. Инакъ не могатъ да се обяснятъ редъ убийствѣ, които станаха и които вѣдаятъ страхъ и ужасъ у всичко, я убийцитѣ посочвани, никои не ги лови.

1. Миналата година убиха баничкия войвода *Дѫлче*, само защото явно се нѣкла противъ турци лѣдари въ християнски селѣ. Неговия убийца Садреддинъ е свободенъ въ Воцирани и бие, убива, безчести и нѣмала дѫнъци, безъ да го безпокои нѣкои.

2. Уже се, че се е имѣло рѣшение, да се вѣбинятъ всички войводи и всичко бивши революционери на революционната организация. За да спасятъ живота си, избѣгаха на чужбина: а) *Поцелия Шишоко*, Екшисулійски войвода; б) *Сплосна Пилиото*, бившъ въ воченчкия и рѫководителъ отъ сѫщото село; в) *Петре Ноколичетъ* (войвода); г) *Крсте Лондо*, войвода отъ Невокази; *Лечо Джерле*, войвода отъ Баница, и много други по-развити и способни мѫже отъ краинъ.

3. Въ врѣме на обезоружѣванието миналата година се извѫршиха насилия въ града и по селата и се сѣбра оѫжиято отъ християнитѣ. Сега се ужина, че обезоружѣванието се извѫрши, за да нѣма съ що да се защищаватъ християнитѣ отъ убийства.

4. отъ нѣколко мѣсеца насамъ се извѫршиха явни убийства и атентати и въ градъ и по селата: убиха се: а) *юнак младежъ отъ Баница*; в) *дѫлча въ с. Посочница*. Убиха срѣдъ градъ *Тео Конеко*; стрѣлъка на *Ст. Радеко* чети обикалить и тропатъ по вратитѣ на мирнитѣ граждани и селяни; прѣсно е убийството на *Никола Недѫлко* отъ Баница.

5. Всѣдѣствие на горнитѣ обстоятелства отъ единъ мѣсецъ насамъ градъ и селата опустѣха отъ пѣрненци и ранити хора. Отъ града Лериń сѫ избѣгнали: а) Коце Пиперкоѝ, б) Лазо Карадиковъ, в) Н. Бояджиевъ, г) Стефанъ Сомеръ, д) Николя Паученъ, е) Ил. Димушевъ и др. Отъ Екшису сѫ избѣгали: а) Г. Шунтакоѝ, б) Кире Крапоѝ, в) Ст. Кѫстамовъ и др. Отъ Люцентно избѣга Василъ Липитковъ.

Отъ всякои села тъ сѫ каза има избѣгани хора, като си напусили работата и фамилиитѣ си и се крилтъ въ България, Солунъ, Цариградъ и другаде. („Право", бр. 158, 1911 г.).

Б. Р. Въ посѣдѣнно врѣме въ Лерински се вѣрнаѣ по-ужасни работи. ще се повѣрнемъ.

ХРОНИКА.

Дебѣрска просвѣтителна дружба въ Пловдивъ. — На 1 май т. г. се основала въ Пловдивъ Дебѣрска просвѣтителна дружба — клонъ на Софийската. Избрани били сѣдѣнитѣ лица въ настоятелството и контролната комисия: г. г. Тома Дестотовъ, М. Мерджановъ, Т. Б. Димитровъ, Стаке Анджоновъ, Апостолъ Марковъ, Спиро Блажевъ, Пройко Миновъ, Гане Ангеловъ, Лазаръ Кревъ, Стоянъ Тодоровъ. Изъ тозѝ сѫтанъ ще сѫ изберѫтъ помежду си прѣдсѣдатель, секретарь, касиеръ и контролна комисия. Доближ ще бѫдатъ сѫобщени имената на членоветѣ. Желѣемъ успѣхъ на новооснованото дружество.

Заслужили българи изъ Дебѣрско. Х. Василико, Томо, Хаджи Исо отъ с. Галичникъ, Саръко Брадина отъ с. Трѣсенче, Горнинъ Коклевски отъ с. Лозяро-поле, Битолско отъ с. Бигуше, Дебѣрско, които най-много сѫ спомагали за запазванего на българщината въ тозѝ край и тѣхната безукорнена дѣйность и минало, би служила за примѣръ на поколенитѣ.

Отъ страна на родѝнци и приятели на горнитѣ, наказа се най-горещи благодарность на *г-на Мирко Пенчка отъ с. Галичникъ*, за гѫтѣ е положилъ трудъ и старание, за да изучи и изари въпроситѣ биографичѣ. бѣлѣжки и да изтъкне прѣдъ настоящето поколение, че Дебѣрско е допринѣко не малко за свободата на България чрѣзъ своитѣ самоотверженѝ синове, както и за запазванѣто националнѝто ни достойнство въ Дебѣрско.

I-ва ЧАСТЬ
на
ИЛЮСТРОВАНИЯ ИСТОРИЧЕСКИ РОМАНЪ
КЛЕОПАТРА
отъ Райдера Хагарда,
прѣвели: **Л. Димитровъ и Г. Василевъ**, учители, вече излѣзе отъ печать и се пусна въ продажба. Депозирана е въ книжарницата на Ив. х. Нѝколовъ въ София и се намира за продажѣ въ всичкѝ по-главни книжарници въ София и другадѣ.

Цѣна 70 ст.

Скоро ще излѣзе и II часть.

София, май 1911 г.

Издатель: **Стръзо Несторовъ.**

М. В. Македонски
20 годишенъ специалистъ-майсторъ
ул. „Лерин" № 29.

Шевни машини **„Африка"**, шиещи напрѣдъ и назадъ, съ и безъ сувалка.

Велосипеди **„Свифтъ"**, съ доказана здравина, лекота и бѫзина.

Пишещѝ машини **„Иленъ"** и **„Ерика"**; машини за тухли и цигли, които изработватъ на часъ 1000 тухли.

Продажба въ брой и на изплащание месѝчно : : : : : и седмично : : : :

Части машини и велосипеди въ депозитъ: поправя всѣкакви шевни машини и велосипеди.

Отговорникъ: *М. В. Македонски.*

Печатница „Надежда" — София.

Още стотици книги на дейци родени в географска област Македония може да намерите на:

www.strumski.com

Библиотека „Струмски"
е създадена в памет на
загиналите за Родината.

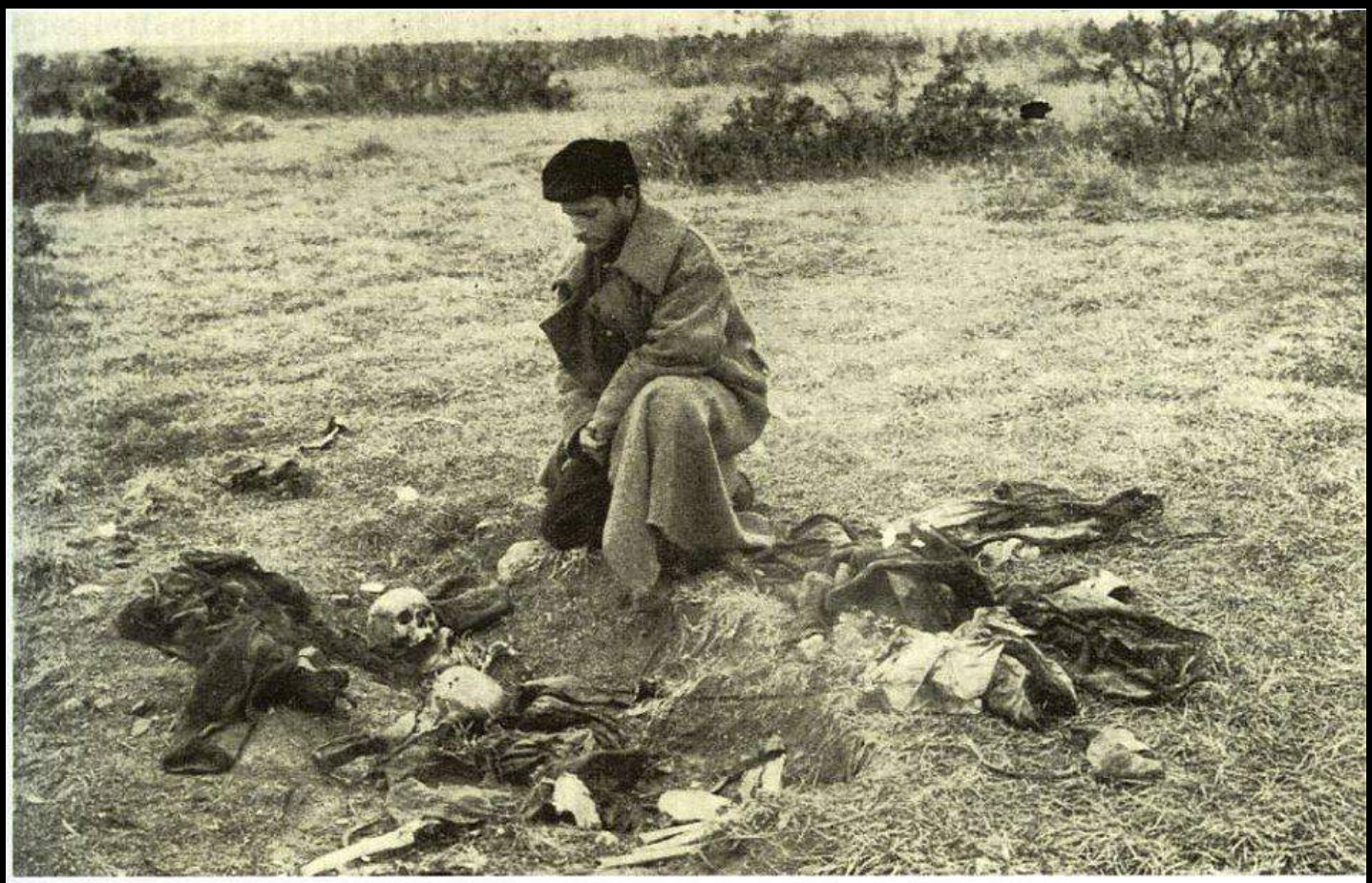

Voivode Dimiter Madjarov before the remains of two comrades in arms killed in the battle of Ferres